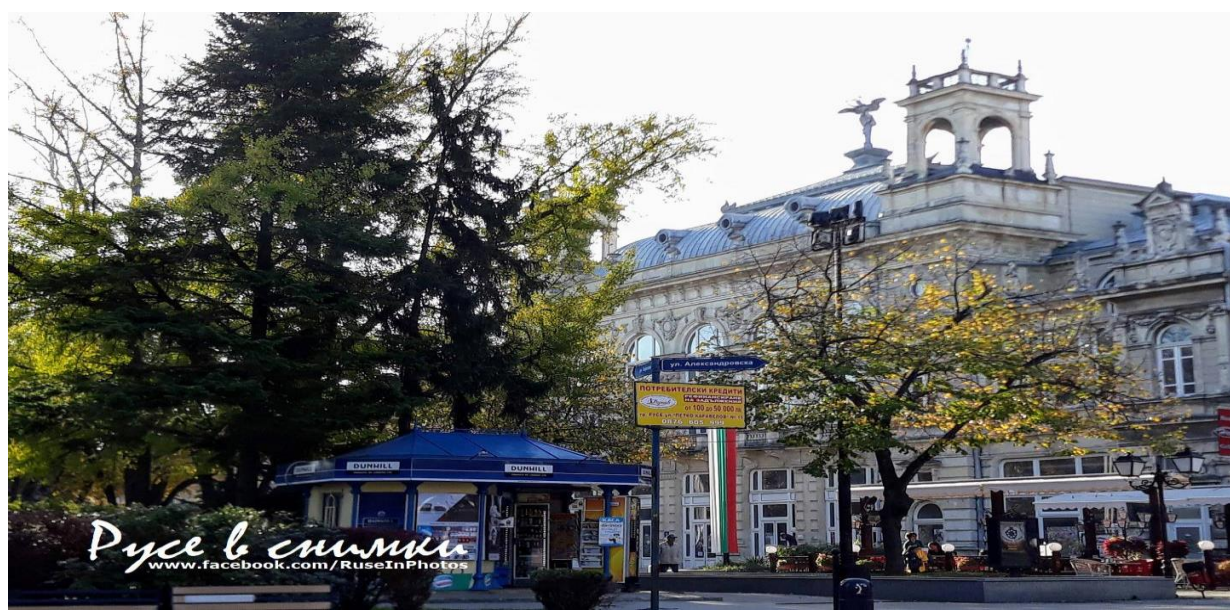

ДОКЛАД

ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА РУСЕ

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: ОБЩИНА РУСЕ

ИЗПЪЛНИТЕЛ: „ПРОЕКТ ТРОЙ“ ЕООД

Ноември 2018

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	
Информация за контакт с Възложителя	
Въведение	1
I. Същност и цели на общия устройствен план и връзка с други планове и програми	3
I.1. Основание за изготвяне на ОУП	3
I.2. Основни цели и задачи на ОУП	4
I.3. Териториален обхват на ОУП	6
I.4. Връзка на ОУП с други съотносими планове, програми и стратегии	7
II. Текущо състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на ОУП	37
II.1. Текущо състояние на околната среда в района на Община Русе	37
II.1.1. Климатична характеристика	37
II.1.2. Състояние на атмосферния въздух	48
II.1.3. Състояние на водите	64
II.1.4. Състояние на геоложката основа	87
II.1.5. Състояние на почвите и земеползването	89
II.1.6. Състояние на биологичното разнообразие. Елементи на националната екологична мрежа.	93
II.1.7. Състояние на ландшафта	107
II.1.8. Състояние на материалните активи	108
II.1.9. Културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство	112
II.1.10. Характеристика на вредните физични фактори	114
II.1.11. Състояние и управление на отпадъците	146
II.1.12. Здравно състояние на населението на Община Русе	179
II.1.13. Рискове от природни бедствия и аварии, в т.ч. големи аварии	206
II.2. Евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагането на плана	225
III. Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати	232
IV. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана, включително отнасящи се до райони с особено екологично значение, като защитени зони по Закона за биологичното разнообразие	239
V. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към ОУП, и начин по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на ОУП	242

V.1.	Цели за опазване на околната среда на национално и международно равнище	242
V.2.	Изводи относно съответствието на проекта на ОУП с целите по опазване на околната среда на национално и международно равнище	247
VI.	Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на предвижданията на плана	248
VI.1	Кратка анотация на предвижданията на плана	248
VI.2.	Въздействие във връзка с изменението на климата и адаптацията към климатичните изменения	273
VI.3.	Въздействие върху качеството на атмосферния въздух	273
VI.4.	Въздействие върху водите	276
VI.5.	Въздействие върху геоложката основа	281
VI.6.	Въздействие върху почвите и земеползването	282
VI.6.1.	Почви	283
VI.6.2.	Земеползване	285
VI.7.	Въздействие върху биологичното разнообразие	287
VI.8.	Въздействие върху ландшафта	291
VI.9.	Въздействие върху материалните активи	293
VI.10.	Въздействие върху културно – историческото наследство, вкл. архитектурното и археологическото наследство	293
VI.11.	Въздействие по отношение на вредните физични фактори	296
VI.12.	Въздействие по отношение на отпадъците	297
VI.13.	Въздействие върху населението и човешкото здраве	297
VI.14.	Въздействие свързано с рискове от природни бедствия и аварии, в т.ч. големи аварии	308
VI.15.	Кумулативен характер на въздействията	310
VI.16.	Трансгранично въздействие	315
VI.17.	Обобщение и изводи за въздействията на ОУПО върху околната среда и човешкото здраве	315
VII.	Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последствия от осъществяването на ОУП върху околната среда и човешкото здраве	316
VII.1.	Мерки за отразяване в окончателния вариант на ОУП	316
VII.2.	Мерки за изпълнение по време на прилагане на ОУП	317
VIII.	Мотиви за избор на разгледаните алтернативи	326
IX.	Методи за извършване на екологичната оценка и трудности при събиране на информацията	327
X.	Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ОУП	332
XI.	Заключение на екологичната оценка	334
XII.	Справка за резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на ОУП и извършване на Екологична оценка	335

XIII. Нетехническо резюме на екологичната оценка

XIV. ПРИЛОЖЕНИЯ

- 1 Списък на експертите, изготвили екологичната оценка
- 2 Декларации на независимите експерти, автори на ДЕО и доказателства за компетентност.
- 3 Кореспонденция с РИОСВ-Русе
- 4 Графични материали ОУП
- 5 Сигнали качество въздух
- 6 Води
- 7 Риск
- 8 Резултати от измерване на ЕМП
- 9 Схема за провеждане на консултации с обществеността, заинтересованите органи и трети лица, които има вероятност да бъдат засегнати през различните фази на подготовката на ОУП на община Русе и при извършването на екологичната оценка

Самостоятелни приложения

Общ устройствен план на община Русе – предварителен проект

Нетехническо резюме на ДЕО

Доклад за оценка на степента на въздействие върху защитени зони на предварителен проект за Общ устройствен план на община Русе.

Становища и препоръки при консултациите по чл.19 и чл.20 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АИС	Автоматични измервателни станции
АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие
БАН	Българска Академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДДР	Басейнова дирекция „Дунавски район“
БДЗП	Българско дружество за защита на птиците
БДУВДР	Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район с център Плевен
БКТП	Бетонен комплектен трансформаторен пост
БПС	Български професионален съюз
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водна електроцентрала
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГКПП	Граничен контролно-пропускателен пункт
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадни води
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ГУП	Главно управление на пътищата
ДВ	Държавен вестник
ДВГ	Двигател с вътрешно горене
ДДС	Държавна дивечова станция
ДЕО	Доклад за екологична оценка
ДЛ	Държавно лесничейство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ДОСВ	Доклад за оценка на степента на въздействие
ДПА	Дозаторен помпен агрегат
ДР	Допълнителни разпоредби
ДС	Дозаторна станция
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕКАТТЕ	Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд

ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона (като част от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“)
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗКИР	Закон за кадастъра и имотния регистър
ЗКН	Закон за културното наследство
ЗМДТ	Закона за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗСПЗЗ	Закон за собствеността и ползването на земеделските земи
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАГ	Изпълнителна агенция по горите
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИП	Инвестиционно предложение
ИПК	Инвестиционна Програма за Климата
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КВС	Карта на възстановената собственост
КК	Кадастрални карти
КПКЗ	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
КР	Координатни регистри
КТМ	Комбинат за тежко машиностроене
КТП	Комплексна трансформаторна подстанция
КФ	Кохезионен фонд
ЛОС	Летливи органични съединения
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадни води
МАС	Мобилна автоматична станция
МВЕЦ	Малка (мини) водно електрическа централа
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МК	Министерство на културата
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви при малолетни и непълнолетни

МОС	Министерство на околната среда
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
НАЕП	Национална агро-екологична програма
НАИМ	Национален археологически институт с музей
НАКЦ	Недвижими археологически културни ценности
Наредба за ЕО	Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми
Наредба за ОВОС	Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда
НАСЕМ	Национална система за екологичен мониторинг
НВ	Напорен водопровод
НДЕФ	Национален доверителен екофонд
НДНТ	Най-добри налични техники
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НКЦ	Национална културна ценност
НН	Ниско напрежение
НПДЕВИ	Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници
НПДИК	Национален План за действие по изменение на климата
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НР	Напорен резервоар
НСЗИ	Национална схема за зелени инвестиции
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НСУРВС	Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор
НТП	Начин на трайно ползване
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУРИЕОПП	Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми
ОВ	Отопление и вентилация
ОВОС	Оценка на въздействието на околната среда
ОПЕЕ	Общински план за енергийна ефективност
ОПНИЕВИ	Оперативна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници

ОПООС	Общинска програма за опазване на околната среда
ОПР	Общински план за развитие
ОПУ	Областно пътно управление
ОСА	Общи суспендирани аерозоли
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОУП	Общ устройствен план
ОУПО	Общ устройствен план на община
ПБЗ	План за безопасност и здраве
ПГ	Парникови газове
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПМОС	Програма за мониторинг на околната среда
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПНУОВТУЗ	Правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони
ПОИС	Проект за организация и изпълнение на строителството
ПР	Планове за регулация
ПС	Помпена станция
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП-ПР	Подробен устройствен план – план за регулация
ПУП-ПРЗ	Подробен устройствен план – план за регулация и застрояване
ПУР	План за улична регулация
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РГП	Регионален генерален план
РДВ	Рамкова директива за водите
РДО	Рамкова директива за отпадъци
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗПРН	Райони със значителен потенциален риск от наводнения
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РКОНИК	Рамкова конвенция на Обединените нации по изменението на климата
РПР	Регионален план за развитие
РШ	Ревизионна шахта
СЗО	Световна здравна организация
СМВТ	Силно модифицирано водно тяло
СМР	Строително-монтажни работи

СО	Строителни отпадъци
СОЗ	Санитарно охранителна зона
СЦР	Северен централен район
СЦР	Северен централен район
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТЗ	Техническо задание
ТУП	Териториалноустройствен план
УОЗ	Устойчиви органични замърсители
ФПЧ	Фини прахови частици
ЧР	Черпателен резервоар
ISPA	Инструмент за структурни политики за присъединяване
PE	полиетилен

ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНТАКТ С ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ:

Възложител: ОБЩИНА Русе, със седалище и административен адрес на управление град Русе, област Русе, пл. Свобода 6, ЕИК 000530632, представлявана от КМЕТА ПЛАМЕН ПАСЕВ СТОИЛОВ.

Пълен пощенски адрес: град Русе, пощ. код 7000, пл. „Свобода“ №6

Телефони: 082 826 100; 082 881 802

факс 082 834 413; <https://www.ruse-bg.eu>

E-mail: mayor@ruse-bg.eu

Лице за контакти: инж. Пенка Ангелова - Началник на отдел "Устройствени планове и кадастър", тел. 082/828 598, **E-mail:** p.angelova@ruse-bg.eu

ВЪВЕДЕНИЕ

Общият устройствен план на община Русе се изработва за територията на общината, която обхваща площ от 570,62 км² и население 184 759 души (към 15.06.2017 г. по данни на ГРАО).

Общината включва 14 населени места, от които градове: Русе и Мартен и села: Басарбово, Бъзън, Долно Абланово, Николово, Ново село, Просена, Сандрово, Семерджиево, Тетово, Хотанца, Червена вода и Ястребово.

Град Русе е петият (до неотдавна четвъртият) по големина и най-красивият град в България и основно пристанище на река Дунав в страната. Русе (около 150 хил. души) е основен транспортен възел за България, основна транзитна зона за стоките, изнасяни и внасяни от Дунавските страни и особено от Румъния, Украйна и Руската Федерация. Освен това градът е важен административен център – на област Русе (NUTS 3) с над 235000 жители и на Северен централен район за планиране (NUTS 2), а също така град с високо развити сфери на образованието, промишлеността, търговията, медицината, културата и туризма.

До настоящия момент няма предходен одобрен Общ устройствен план на общината в цялостния ѝ териториален обхват. Наличен е действащ Общ Градоустройствен план за територията на град Русе (2008 г.) и на някои прилежащи територии: зоната на бившия Комбинат за тежко машиностроене (КТМ-Русе), вилни зони и др.

Проектът на Общ устройствен план (ОУП) се изготвя съгласно изискванията на *Закона за устройство на територията* (ЗУТ) и подзаконовите нормативни актове към него за устройството на отделните видове територии в и извън населените места.

ОУП е основа за цялостното устройство на територията на общината и на отделните населени места в нея с техните землища и се създава за прогнозен период от 20 години, с което надхвърля предвижданията на средносрочните стратегически документи с хоризонт 2020 г.

Обхватът и целите на ОУП са определени в изработено Планово/Техническо задание за изработване на ОУП, съгласно изискванията на чл. 125 от ЗУТ. Плановото задание е представено в РИОСВ-Русе, съгласно чл. 125, ал. 7 от ЗУТ. С писмо на РИОСВ-Русе с изх. № АО 4879/27.09.2013 г. е определено, че ОУПО подлежи на

задължителна екологична оценка, като са дадени указания за последващите действия, които възложителят следва да предприема за провеждането на процедурата по ЕО.

Настоящата разработка представлява екологична оценка на новия Общ устройствен план (ОУП) на Община Русе, разработена в съответствие с изискванията на действащата *Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми /обн., ДВ, бр. 57 от 2.07.2004 г., с изм. и доп.)* и *Наредба №8/14.06.2001 за обема и съдържанието на устройствените планове /ДВ 57/2001 с изм. и доп./*. Съдържанието на екологичната част съответства на изискванията на чл. 86, ал.3 от ЗООС и на горепосочените наредби.

Екологичната оценка е процедура, която има за цел да гарантира, че въздействията върху околната среда от вземани решения са отчетени преди да се вземат решенията. Ключов елемент на тези процедури е участието на обществеността. Процедурата се провежда на основание чл. 85, ал. 1 от ЗООС и чл. 2, ал. 1 и т. 1.11 от Приложение №1 на Наредбата за ЕО в съответствие с указанията на РИОСВ-Русе.

Устойчивото развитие е ключова концепция, която придобива все по-голямо международно значение. Ограничаването на вредите от въздействията върху околната среда се счита необходимо, ако се цели устойчиво развитие. Под устойчиво развитие в този доклад се разбира такова развитие, което отговаря на нуждите на настоящето, без да отнема възможността на бъдещите поколения да посрещат своите собствени нужди.

Екологичната оценка е разработена от колектив независими експерти и консултанти с ръководител инж. Красимир Маринов, тел/факс 052-643171, GSM 0887-934272), e-mail: krmarinov@abv.bg. Списък на колектива с декларации е представен в Приложения към доклада. Обхватът и съдържанието на доклада за екологична оценка се базират на одобрено от РИОСВ-Русе Задание за обхват и съдържание на екологичната оценка на Общ устройствен план на община Русе, изготвено в изпълнение на изискванията на чл. 19а от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за ЕО). Заданието е изготвено при съобразяване на изискванията на чл. 86, ал.3 от *Закона за опазване на околната среда* (ЗООС).

I. СЪЩНОСТ И ЦЕЛИ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН И ВРЪЗКА С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

I.1. Основание за изготвяне на ОУП

Основание за изготвяне на ОУП е Законът за устройство на територията. ОУП се разработва на база Планово техническо задание (ПТЗ) за Общия устройствен план на общината, съгласно разпоредбите на ЗУТ (чл. 107, 126 и 127), както и от изискванията на Закона за изменение и допълнение на закон за устройство на територията (ЗИДЗУТ – ДВ бр.82/26.11.2012 год.), в който се поставят нови, съществени изисквания към устройството на градските и общински територии.

Съгласно действащата нормативна уредба Общият устройствен план /ОУП/ на една община определя общата структура на нейната територия, както следва:

- общ режим на устройството на всяка от съставните части на територията;
- режими на устройството на извънурбанизираните територии с различа собственост;
- разположение на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура и техните връзки с такива от съседните общини;
- територии с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита;
- територии за активно прилагане на ландшафтноустройствените мероприятия и естетическо оформяне.

Възлагането на изработване на ОУП цели да изпълни следните задачи:

- създаване на законова база за по-нататъшни фази на устройственото планиране и инвестиционното проектиране;
- обвързване на перспективата за пространствено и икономическо развитие на Общината със стратегическия план за развитието на Общината до 2025 г.
- определяне на общата структура и функционалното зонироване на територията на общината, вида и предназначението на техническата инфраструктура, опазването на околната среда и културно-историческото наследство в съответствие със специфичните природни, обемно-пространствени и обществено-икономически дадености и демографски тенденции.

Основни нормативни документи и информация, на базата на които е изработен проектът за ОУПО на община Русе:

- Закон за устройство на територията;
- Наредба № 01/8 на МРРБ от 2004г. за обема и съдържанието на устройствените планове;
- Наредба № 7/2003г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони;
- Закон за регионалното развитие;
- Закон за опазване на околната среда;
- Програма Екологична мрежа „Натура 2000“;
- Официално публикувани данни на „Грао“;
- Общинския план за развитие 2014-2020г.;
- Графична и цифрова информация на плановете на населените места както и

- наличната цифрова информация от плановете за земеразделяне;
- Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за качеството на атмосферния въздух с период на действие 2012 - 2014 г.;
- Наличните действащи Общински стратегии.

I.2. Основни цели и задачи на ОУП

Основната цел на общия устройствен план на община Русе е осигуряване на оптимални условия за социално и пространствено развитие в нейните административно-териториални граници, на базата на пространствено-урбанистична концепция, основаваща се на ясни принципи и закономерности, като се създаде качествена урбанистична и пространствена структура за развитие на средата за живот, производството и земеделието, капиталови вложения на населението на общината, както и съхраняване на местната културна идентичност в близка и в по-далечна перспектива.

Тази цел ще бъде постигната в съответствие с:

- отчитане на местните човешки, културни и природни ресурси и тяхното максимално ефективно използване и взаимодействие;
- отчитане на благоприятните и неблагоприятните въздействия на външни фактори на различни равнища – локално, регионално, национално, европейско и световно;
- ефективна интеграция за постигане на съвместни цели със съседните общини, при отчитане на взаимните им интереси;
- регионална политика на ЕС, с оглед на благоприятното транспортно-комуникационно локализиране на транспортните потоци и връзки между Балканите, Европа и Азия;
- стратегия за развитие на селищната мрежа в урбанистично – пространствени ареални структури в съответствие с приоритетите на областната политика за устройство на урбанизираните и неурбанизираните територии;
- стимулиране на аграрната политика за развитие на селскостопанските райони в общината и възстановяване на традиционните селскостопански производства;
- концентрация на ресурсите.

Задачи на ОУПО

Задачите, които трябва да бъдат постигнати, с оглед на основната цел на плана са:

- развитие и усъвършенстване на средата за обитаване, съобразена с местните политики, практики и търсене на нови форми за обитаване;
- развитие, усъвършенстване и модернизирание на производствената инфраструктура, в двата основни отрасли – земеделие и промишленост, чрез създаване на идентични функционално-пространствени модели и условия, с оглед на възможностите за ефективна интеграция и въвеждането и прилагането на иновативни практики и дейности;

- развитие и усъвършенстване на социалната инфраструктура, в нейните разнообразни форми, като се търсят възможности за широко прилагане на публично-частното партньорство;
- развитие и усъвършенстване на рекреационната инфраструктура, като се използват наличните природни и подземни минерални и екоресурси на територията на общината;
- доразвиване и изграждане на благоустройствената инфраструктура в рамките на цялата община;
- локализиране и развитие на пътната, железопътната и пристанищната инфраструктура в рамките на общината, както и на съпътстващите я обслужващи обекти;
- създаване благоприятни условия за привличане на чужди инвестиции, с оглед пространственото изграждане на транспортни интермодални терминали, логистични центрове и бази, спедиционна инфраструктура и безопасност на трасетата на основните съществуващи и новоизграждащи се пътища на територията на общината;
- осигуряване на оптимални екологични условия, с оглед на съхраняването на биоразнообразието, екологичните характеристики на средата и специфичните ландшафти на територията на община Русе;
- запазване, развитие и целесъобразно използване на наличните недвижими културни ценности и археологически обекти.

Концентрацията на ОУПО Русе се основава на теорията за урбанистичната реалност, с насоченост и изграденост на мрежата от урбанистично-аграрни структури, които да гарантират динамика и устойчивост на стратегията за териториално-пространственото развитие, на спецификата на територията на община Русе, както и на един ясен и осъществим функционално-пространствен модел, който фактически да гарантира растеж, устойчивост и равновесие на структурата и функционалните системи в рамките на цялата община.

Това е реалистичен и неконсервативен пространствен модел за устройството на територията на община Русе, целящ да доразвие потенциалния ресурс в урбанистичното ѝ развитие и планиране.

Цялостната структура в урбанистичното планиране на общината е резултат от синхронизирането на обстоятелства, балансиране на интереси и изисквания от най-горно равнище, през съхраняването на културно-историческите и природни ценности, както и осигуряване, в оптимална степен, на задоволяване на локалните интереси в пространствено-териториален аспект.

Фактори, влияещи върху развитието на територията на община Русе:

- природо-географски;
- социално-икономически;
- социокултурни;
- научно-технически и транспортни;
- геополитически и геопространствени.

Модел за ОУПО

Моделът, ползван за устройство на територията на община Русе е РЕВИТАЛИЗАЦИЯ.

Характеризира се с основаването на стратегията за градското обновяване, ревитализиране на малките населени места, селищните образувания.

Моделът е насочен към разрешаване на проблемите, породени от жилищната криза, нарастващите равнища на безработица, упадък на местната икономика и социалната деградация.

Този модел е проведен на регионално равнище. Акцентът пада върху физическото и структурно-плановото обновяване на урбанизираните територии, във всички функционални системи, както и на териториите, съпътстващи основните инфраструктурни и технически системи – транспорт, енергийна, водостопанска и съобщителна.

Моделът се основава на следните принципи:

- съхраняване и развитие на общностите ценности;
 - съживяване на местната икономика;
 - подобряване и развитие на нови форми на аграрната политика;
 - функционално използване на природните ресурси и потенциала на територията;
 - запазване и развитие на системата от обекти, притежаващи статут на НКЦ;
 - оптимално използване на геостратегическото местоположение на общината.
- При планирането на територията на община Русе се борави с понятието „Урбанизъм на зоните”.

Принципната постановка в устройството на територията включва следните елементи:

- зони за урбанизиране, с оглед развитието на по-благоприятни условия за обитаване;
- зони за пространствено развитие на системите „Труд“ и „Отдих“;
- зони за развитие на транспортната и техническа инфраструктура;
- овладяване на „спонтанната урбанизация“;
- развитие на туристическия и културен потенциал на територията.

I.3. Териториален обхват на ОУП

Община Русе се намира в Североизточна България, в северната част на област Русе, чийто административен център е гр. Русе.

Площта на общината е 570,624 km², което съставлява 18,79% от територията на областта.

На североизток общината граничи с община Сливо поле, на изток – с община Кубрат, област Разград, на юг – с общините Ветово и Иваново, а на северозапад – с Република Румъния, посредством река Дунав.

Придунавското ѝ местоположение осигурява връзка на общинския център с десетте държави, през които преминава реката, както и със страните по продължението на река Рейн, посредством каналните връзки на Западна и Централна Европа.

Районът е пресечна точка на два паневропейски коридора - коридор VII, река Дунав, свързваща Западна Европа с Черно море и Централна Азия; и коридор IX,

свързващ скандинавските страни и Руската Федерация с Южна Европа и Мала Азия. Букурещ се намира само на 65 км, а София - на 310 км. Мостът над Дунав, който се намира в региона, е дълго време единственият мост между Румъния и България, построен преди повече от 60 години.

I.4. Връзка на ОУП с други съотносими планове, програми и стратегии

Основните цели, които следва да се постигнат са приоритетите и на Европейския съюз, дефинирани в Стратегия „Европа 2020“.

Общият устройствен план на община Русе е стратегически инструмент, чрез който целите и приоритетите, зададени на Европейско и национално ниво за програмния период ще бъдат пренесени в обхвата на общината. При разработването му ще бъдат взети предвид и връзките му с други планове, програми и проекти, определящи развитието на района за планиране с отчитане на териториалните единици на общината. Цели се прилагането на интегриран подход на планиране, което ще позволи да се обвържат прилаганите мерки с целите и приоритетите на плана.

Планове, програми и стратегии, имащи отношение към ОУП на община Русе:

A). Национални планове, програми и стратегии. Оперативни програми.

✓ Програма на правителството за стабилно развитие на Република България за периода 2014 – 2018 г.

Програмата на правителството за стабилно развитие на България обхваща 21 области, в т. ч. и Област Русе с конкретни цели и мерки, които ще допринесат за тяхното развитие: външна политика на България, правосъдие, икономика и растеж, публични финанси, еврофондове, законодателни промени в сферата на обществените поръчки, електронно управление и държавна администрация, образование и наука, социална политика, здравеопазване, енергетика, транспорт и инфраструктура, регионална политика, земеделие, селско стопанство и гори, екология и опазване на околната среда, превенция и контрол на рисковете от бедствия и аварии, култура и духовност, подобряване на публичната среда, отбрана, сигурност и обществен ред и младежта и спорта.

✓ Националната програма за развитие „България 2020“

Националната програма за развитие „България 2020“ е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г. и е базата за програмирането на стратегически документи във връзка с изпълнението на националните политики. Насочен е предимно към идентифициране на секторите от икономиката с най-значителни слабости, както и на секторите с потенциал за развитие. Документът спомага за оптимизиране на програмирането на развитието на България до 2020г., като осигурява връзката между националните приоритети на Република България с целите на ЕС в контекста на Стратегията „Европа 2020“.

✓ Националната концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г.

Устройството и управлението на националната територия до 2025 г., се регламентира от Националната концепция за пространствено развитие (НКПР). Концепцията съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройственото

планиране и опазването на териториалните ресурси. НКПР осигурява и подходяща основа за териториална насоченост и израз на секторните политики и стратегии.

✓ **Национална стратегия за околна среда 2009 – 2018 г. и План за действие**

Основните цели на стратегията са намаляване и предотвратяване на последиците от изменението на климата, чиста енергия, осигуряване на достатъчно количество и с добро качество вода, по-здравословна околна среда за по-добро качество на живот, насърчаване на устойчивото потребление и производство, ограничаване и спиране на загубата на биологично разнообразие.

✓ **Националната програма за реформи 2011 – 2015 г.**

Стратегическите цели и приоритети на Националната програма за реформи 2011-2015 г. са достигане на заетост сред населението на възраст от 20 до 64 години до 2020, реализиране на инвестиции от БВП в научноизследователска, развойна дейност и иновации, повишаване на възобновяемите енергийни източници в брутно крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност, предвидените мерки в образователната, намаляване броя на живеещите в бедност.

✓ **Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022г.**

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) за периода 2012 – 2022 г. е основният документ, който определи стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Стратегията определи цели, приоритети и специфични цели, допринасящи за постигането на целите на стратегия „Европа 2020“ при отчитане на насоките на “Териториален дневен ред на ЕС 2020” и на Националната програма за развитие “България 2020”. Тя определя държавната политика за устойчиво, балансирано развитие на шестте района от ниво 2 и дава ориентир за балансираното развитие и на по-малките териториални единици – области и общини. НСРР определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която има интегрален характер, дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдейства за тяхното синхронизиране.

✓ **Национална програма за защита при бедствия 2014 - 2018 г.**

Националната програма за защита при бедствия определя целите, приоритетите и задачите за защитата при бедствия в страната за срок от 5 години. Тя представлява основен документ за политиката в областта на предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия и аварии и очертава насоките за създаването на ефективна, ресурсно и технически осигурена национална система за превенция и реагиране при бедствия.

Стратегическа цел на Националната програма и на държавната политика за защита при бедствия е предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от тях, защита на живота и здравето на населението и опазване на културните ценности.

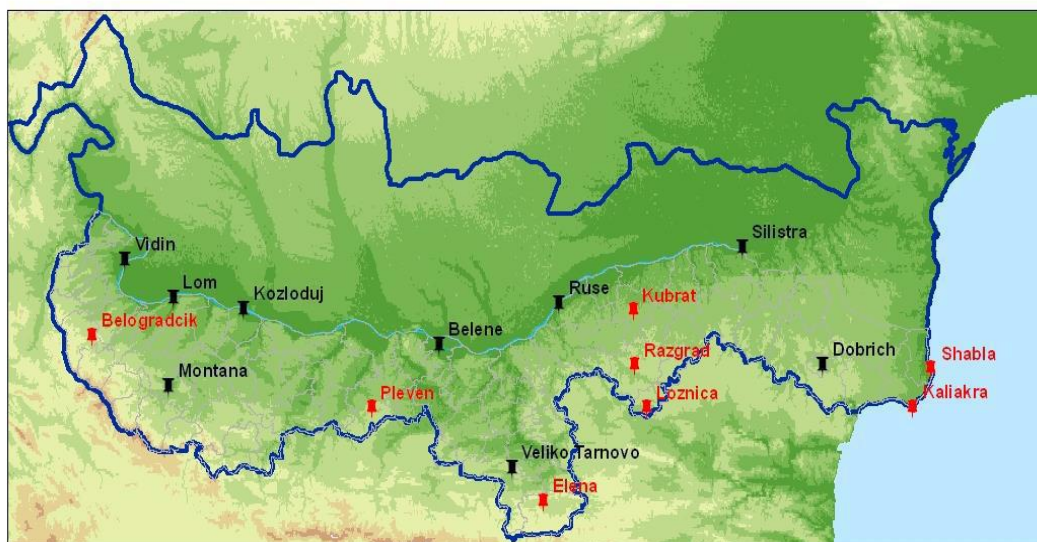
Основен приоритет на Националната програма за защита при бедствия 2014-2018 г. е извършване на анализ и оценка на рисковете от бедствия на територията на Република България и тяхното картографиране.

Основни задачи програмата са:

- оценка и картографиране на рисковете от земетресение, ядрена и радиационна авария,
- геоложки риск;
- приключване на оценката на риска от наводнения и изготвяне на карти на заплахата и
- карти на риска;
- реализиране на мерки за намаляване на риска от бедствия;
- повишаване устойчивостта на обектите от критичната инфраструктура при бедствия;
- приключване на паспортизацията на сградите;
- подготовка на органите на изпълнителната власт и на силите за реагиране при бедствия;
- доизграждане на сиренната система, като част от Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на населението за опасностите, регистрирани от системите за мониторинг на метеорологични, хидрологични, сеизмологични, химически, биологични, радиологични, ядрени, екологични и други обекти и явления.

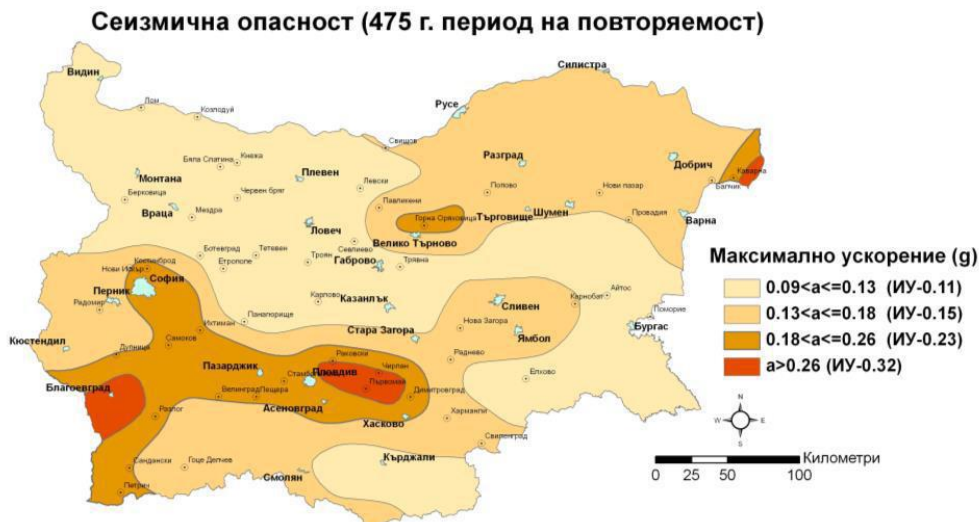
Годишният план за 2017 г. за изпълнение на Националната програма за защита при бедствия 2014-2018 г. е приет с Решение № 943 на Министерския съвет от 10. 11. 2016 г.

На територията на Северна България Дунавската система за ранно оповестяване на земетресения включва 8 сеизмични станции и 8 алармени системи. Конфигурацията и оборудването им са представени на следващата фигура:

Фиг. I.4.1. Сеизмични станции на територията на Дунавска система за ранно оповестяване.

Предложени са нормативни карти за строителство на територията на България. Картата за период на повторяемост 475 години, предложена за нормативна, е представена на следващата фигура.

Фиг. I.4.2. Сеизмична опасност

✓ **Стратегия за намаляване на риска от бедствия 2014 - 2020 г.**

Стратегията има за цел да очертае съгласувана рамка за определяне на стратегическите приоритети за действие за намаляване на риска от бедствия и да подпомогне изпълнението на мерките за осъществяването им на национално, областно, общинско и обектово ниво. Стратегията ще спомогне още за идентифициране и приоритизиране на конкретни области за трансгранично и регионално сътрудничество, както и ще гарантира решаването на проблемите координирано, с перспектива за развитие на капацитета за намаляване на риска от бедствия в дългосрочен план. Стратегията за намаляване на риска от бедствия има обхват на действие от 2014 до 2020 г. и подобно на Националната програма за защита при бедствия, стратегията е пряко свързана с ПУРБ и в частност ПУРН и Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г.

В стратегията са актуализирани и представени основните цели и приоритети на отрасъл ВиК в Република България, като същевременно в него са включени и предложения за изпълнението и финансирането на политиките за постигане на тези цели за период от десет години. Стратегията обединява констатациите, направени в хода на проведените консултации и междинните анализи, включително прегледа на регулаторната рамка, прегледа на публичните разходи и стратегическия финансов план - обект на разработка и обсъждане със заинтересованите страни.

Фиг. I.4.3. Карта на заливните зони в България

Фиг. I.4.4. Райони със значителен потенциален риск от наводнения по основните речни басейни

✓ **Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България**

Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор (НСУРВС) в Република България е разработена във връзка с изискванията на чл. 151 от Закона за водите. Стратегията е разработена през 2012 година. Основните етапи на разработването включват:

- Изготвяне на детайлни анализи на ситуацията в сектора - водни ресурси и инфраструктура във водния сектор.
- Разработване на Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България и организиране на обществено обсъждане.
- План за действие към Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България, в краткосрочна (2013-2015 г.), средносрочна (2016-2021 г.) и дългосрочна (2022-2037 г.) перспектива.
- Приемане на Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България от Народното събрание – Приета с Решение на Народното събрание.

Цели и подцели:

Дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на водния сектор е устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещите нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми.

Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване:

1.1. Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.

1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водностопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.

Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води:

2.1. Премахване на заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници и в Черно море чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води.

2.2. Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземните води.

2.3. Превръщане на Планове за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.

Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс:

3.1. Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземането на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини.

3.2. Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор, при спазване на принципа „замърсителят и ползвателят плащат”.

3.3. Повишаване на капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.

Цел 4. Намаляване на риска от щети при наводнения

4.1. Идентифициране на рисковите зони.

4.2. Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.

✓ **Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014 – 2023 г.**

В стратегията са актуализирани и представени основните цели и приоритети на отрасъл ВиК в Република България, като същевременно в него са включени и предложения за изпълнението и финансирането на политиките за постигане на тези цели за период от десет години. Стратегията обединява констатациите, направени в хода на проведените консултации и междинните анализи, включително прегледа на регулаторната рамка, прегледа на публичните разходи и стратегическия финансов план - обект на разработка и обсъждане със заинтересованите страни от месец септември 2012 г. до настоящия момент. Като се има предвид, че много от капиталовите инвестиции във ВиК имат дълъг полезен живот, оценката на необходимите разходи, и стратегическият финансов план са разработени за срок от 25 г. Това е гаранция, че мерките предложени в десетгодишната стратегия са всъщност съвместими с един устойчив ВиК отрасъл в дългосрочен план.

✓ **Програма за прилагане на Директива 91/271/ЕС (DSIP)**

Програмата за пречистване на отпадъчните води от населените места (2003г.) и Национална програма за изграждане и реконструкция на канализационните системи на населените места обосновават изграждането на пречиствателни съоръжения и канализационна мрежа в населени места над 10 000 екв. жит. и програма за малките населени места до 2000 е.ж. в селските райони с цел опазване на околната среда, развитие на националната икономика и постигане на благополучие на местните хора. Прилагането на програмите е свързано с подобряване на качеството на живот.

Проект на Стратегия за управление и развитие на водоснабдяването и канализацията в Р България за периода 2005-2015, МРРБ – членството на България в ЕС задължава постигането в кратки срокове на напредък в областта на ВиК с цел достигане на нивата и стандартите на тези услуги в ЕС. Водоснабдяването и канализацията е важен фактор за привличане на инвестиции за развитието на туризма, индустрията и други области на икономиката в населените места. В община Русе качеството на водоизточниците е добро. Водните ресурси са достатъчни за обезпечаване нуждите на населението в населените места, но ВиК мрежите са амортизирани, с висока аварийност, ниска ефективност и високи загуби – изградени са от етернитови и стоманени тръби. Ниската степен на канализация може да доведе до замърсяване на подземните води и почвите. Нужни са подмяна и разширение на водоснабдителните и канализационни мрежи.

Националната програма за изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води от населени места над 10 000 ж. (нямат конкретно отношение към ОУП Русе), но в решенията, свързани с ВиК системите в населените места от общината са взети предвид постигане на поставените цели в краткосрочен и дългосрочен аспект за достигане на нивата и стандартите на тези услуги в ЕС.

Основната цел на политиката в сферата на водите е опазването на водните ресурси.

Съгласно Директива 91/271/ЕЕС и Рамковата директива за водите (РДВ), мерките са насочени към подобряване качеството на водните ресурси. Това се постига с интегрирани мерки, свързани с управление на водния цикъл в Обособените територии по ВиК, а именно:

- Решаване на проблемите с подаване висококачествена питейна вода за населението, отговарящо на изискванията на екологичното законодателство.
- Рехабилитация, реконструкция, модернизация и разширение на водопроводните системи и съоръженията, свързани с дейността им. Намаляване на загубите във водопроводната мрежа и осигуряване за населението достатъчно количество качествена питейна вода с намалени експлоатационни разходи. (Косвен принос в намаляване на инфилтрацията в канализационната система).
- Рехабилитация, реконструкция и модернизация на съществуващите пречиствателни съоръжения за питейни води, с цел повишаване на капацитета и ефективността им, повишаване степента на пречистване.
- Рехабилитация, реконструкция, модернизация и разширение на канализационните системи и съоръженията, свързани с дейността им. Включване в канализацията на всички отпадъчни води и отвеждането им в ПСОВ за пречистване до определените изисквания. Недопускане на директни включвания на непречистени отпадъчни води във водните тела. (замърсяват водите, влияят негативно върху развитието на екосистемите и респективно развитие на биоразнообразието в определените райони и предизвикват здравен риск).

✓ **Стратегическа програма за околна среда ISPA**

Програмата следва да бъде взета предвид при изготвяне на ОУПО.

✓ **Национална стратегия за интегрирано развитие на инфраструктурата (свързана с опазване на околната среда) на Република България и оперативен план за изпълнение 2006-2015.**

Националната стратегия за интегрирано развитие на техническата инфраструктура в синтезиран вид проектира намеренията, целите и приоритетите на инвестиционната политика на правителството за периода 2006-2015 година.

Основната цел е да се създаде дългосрочна рамка за интегрирано развитие на инфраструктурата.

✓ **Програма за изграждане на канализационни системи до 2023 г.**

Програмата е изготвена от Министерството на околната среда и водите и представлява Програма за прилагане на европейската Директива за градски отпадъчни води (Директива 91/271/ЕИО и е и докладвана пред ЕК на 12 септември 2014 година. Обхванатият период е от началото на 2014 г. до края на 2023 г.

Програмата съдържа:

- За всички агломерации в България с 2000 или повече ЕЖ – причини за несъответствието им с изискванията на директивата; предвидени мерки с цел

постигане на съответствие с член 3 (канализационни системи и индивидуални/други подходящи системи); дати или очаквани дати на приключване на подготвителните мерки, на започване и завършване на строителните работи за канализационна система или на друга подходяща система; прогнозни разходи за инвестицията; европейски фонд, по който се планира да се извърши инвестицията; друга полезна информация;

- За всички ГПСОВ на агломерации с повече от 2000 ЕЖ – установени причини за несъответствие с директивата; необходими мерки за постигане на несъответствие; проектен капацитет; вид пречистване; очаквана дата за приключване на подготвителните мерки, на започване и завършване на строителните работи, за постигане на съответствие; прогнозни инвестиции; европейски фонд, по който се планира да се извърши инвестицията; друга полезна информация;
- Настоящ и очакван общ проектен капацитет по органично натоварване и инвестиционни разходи на национално равнище.

✓ **Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България**

Националният план за действие за устойчива употреба на пестициди е разработен със съдействието и експертната помощ на всички компетентни държавни институции, както и заинтересованите страни – земеделски асоциации, индустрията и неправителствени организации. Инициерирането, координацията и цялостния процес по разработване на плана, е осъществено от експерти от Българска агенция по безопасност на храните.

В плана за действие са разписани целите, към които държавата ще се стреми през следващите години и мерките за постигането им. Посочени са показателите, по които ще се определя напредъка, свързан с изпълнението на заложените цели и мерки. Чрез обобщаване и анализиране на информацията, относно употребата на продукти за растителна защита и тяхното въздействие върху здравето на хората и околната среда, ще се проследи постигането на устойчива употреба на пестициди в страната през следващите години.

Ще се осигури недопускане замърсяването на почви, подземни води, замърсяване на хранителни продукти и създаване на здравен риск за населението в района и за потребителите на селскостопански продукти.

✓ **Национална стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 – 2020 г.**

Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 – 2020 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на дългосрочно и устойчиво управление на жизнени и продуктивни многофункционални гори и нарастваща конкурентоспособност на горския сектор като основа за по-добър жизнен стандарт, особено в планинските и селските райони. Предпоставка за устойчиво развитие на горските територии са регламентирани със Закона за горите три нива на горско планиране - национално, областно и местно, отразени съответно в Национална стратегия за развитие на горския сектор, Стратегически план за развитие на горския сектор, областни планове за развитие на горските територии и горскостопански планове и програми.

✓ **Актуализиран национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в Република България 2012 – 2020 г.**

Стратегическата цел на плана е намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда от устойчивите органични замърсители. В плана е осъществена оценка на състоянието, включително наличието, пускането на пазара, производството и вноса, управлението, мониторинга, информационните системи и др. Част от залежалите устойчиви органични замърсители – пестициди, които по същество са опасни отпадъци, са предмет на подробни анализи и мерки в плана. Именно залежалите пестициди са пресечната точка на двата плана, които предвиждат идентични мерки за решаване на проблема и по-конкретно износ извън страната за окончателно обезвреждане.

✓ **Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г.**

Националният план за действие за енергията от възобновяеми източници (НПДЕВИ) е разработен въз основа на изискванията на Директива 2009/28/ЕО съгласно образеца приет с Решение на Европейската комисия от 30 юни 2009 г. Планът се основава на интегрирания подход по отношение обществения и социален живот, развитието на икономическите сектори, при опазване и съхраняване на околна среда и живота и здравето на хората. Целта е да се осигури устойчив преход към ниско въглеродна икономика, основана на съвременни технологии и широко използване на възобновяеми енергийни източници.

Връзката на плана с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г., е по линията на ограниченията за използване на местните възобновяеми източници за производство на електроенергия, които се съдържат в Становището № 1-2/2012 г. на МОСВ по Екологична оценка на НПДЕВИ. Същността на ограниченията е:

- по отношение на фотоволтаиците се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за изграждането им в земеделския фонд и горските територии, в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени;
- по отношение на вятърните генератори се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за изграждането им на територията на земеделския фонд и горските територии в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени;
- по отношение на водноелектрическите централи се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за руслови и деривационни ВЕЦ и МВЕЦ в границите на защитените зони, опазващи определени водозависимите видове и местообитания.

✓ **Стратегически план за биологично разнообразие 2011 – 2020 г.**

Целта на Стратегическия план за биологичното разнообразие 2011 – 2020, включително работните програми и Глобалната стратегия за опазване на биоразнообразието в по-широки национални и глобални програми е опазване на биоразнообразието в страната.

Мисията на Стратегическия план е "... да се предприемат ефективни и спешни мерки, за спиране на загубата на биологично разнообразие, за да се гарантира до 2020 г. устойчивостта на екосистемите, които да продължат да предоставят жизненоважни услуги, осигурявайки по този начин разнообразието на живота на планетата и допринасяйки за благосъстоянието на човечеството и премахването на бедността...". В него са възприети 3 основни цели: опазването на биоразнообразието, устойчивото използване на неговите компоненти, както и справедливо и равноправно разделяне на ползите от използването на генетичните ресурси.

✓ **Национален план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г.**

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за одобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

Националният план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г. - Преход от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им.

Ключови ефекти от изпълнението:

- намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето;
- използване на по-малко ресурси от природата;
- финансово подпомагане на общините за инвестиции за битовите отпадъци, а оттам за социално поносими такси битови отпадъци;
- създаване на нови работни места;
- възможност за нови бизнес дейности и подкрепата им от еврофондовете.

Изпълнява предварителните условия на ЕК за ползване на еврофондовете в Сектор "Отпадъци" и "Пътна карта" за управление на отпадъците за България на ГД "Околна среда"

Принципите на управление на отпадъците в общината са съобразени с националните условия.

Общинската програма се основава на следните принципи за управление на отпадъците:

- Устойчиво развитие (6-та Програма за действие в областта на околна среда на Европейската Комисия);
- Принцип на предотвратяването (Директива 75/442/ЕС за отпадъците – чл. 3 (1), 6-та Програма за действие в областта на околна среда на Европейската Комисия);
- Принцип на превантивността (декларация от Конференцията на ООН за околна среда и развитие, 1992год. Рио де Женеиро);
- Принцип на самостоятелността при управление на отпадъците (Директива 75/442/ЕС за отпадъците – чл. 5);
- Йерархия на управлението на отпадъците (Директива 75/442/ЕС за отпадъците, Стратегия по отпадъците, 1996).

Националният план предвижда предотвратяване на образуването на отпадъците чрез намаляване на количествата и/или съдържанието на опасните вещества в образуваните отпадъци.

Повторна употреба / Рециклиране / Оползотворяване, посредством:

- Повторна употреба – многократно използване на продукти или предмети за същата или други цели;
- Рециклиране – преработка на отпадъците и използването им като суровини за производството на същите или други продукти;
- Оползотворяване – чрез прилагане на методите на компостиране, оползотворяване на енергията или други технологии;
- Обезвреждане чрез депониране или изгаряне на отпадъци, без оползотворяване на енергия, в случай, че няма друго подходящо решение.
- Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи (Директива 75/442/ЕС за отпадъците);
- Пълна отговорност на замърсителите (Директива 75/442/ЕС за отпадъците, чл. 15);
- Интегрирано управление на отпадъците (6-та Програма за действие в областта на околна среда на Европейската Комисия);
- Участие на обществеността.

✓ **Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България 2014 – 2020 г.**

Утайките от ПСОВ са отпадък, чието количество в България ще се увеличава поради изграждането на нови канализации и ПСОВ с цел подобряване на качеството на водите в страната. В тази връзка под координацията на МОСВ е разработен Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ до 2020 г. Планът предлага дългосрочен подход към управлението на този поток отпадъци в България. В частност Планът прогнозира количествата утайки, които се очаква да бъдат генерирани в резултат на пречистването на отпадъчни води до 2020г., определя възможностите за оползотворяването им и поставя цел до 2020г. този поток отпадъци да бъде 100% оползотворен по екологосъобразен начин, вместо преобладаващо да се депонира.

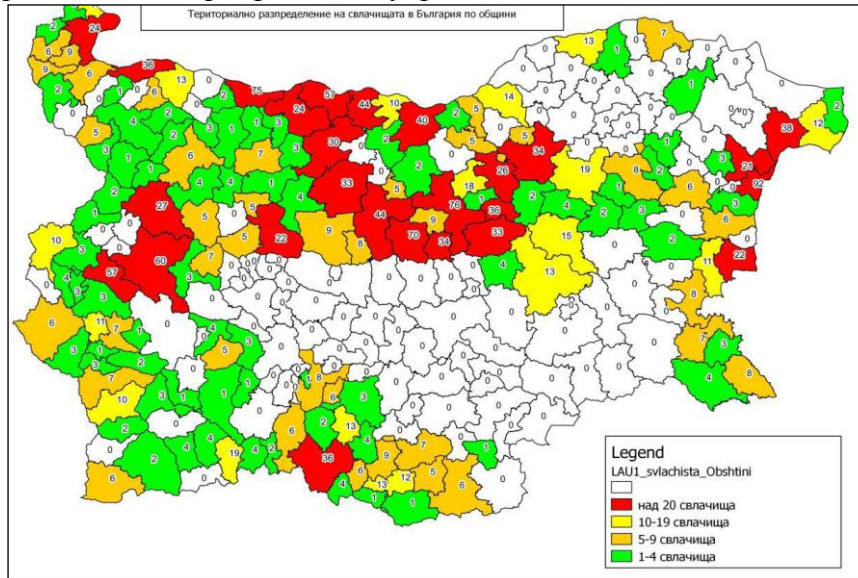
✓ **Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на Р. България за периода 2011 – 2020 г.**

Основната цел на Националният стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на сгради (ОСР) на територията на Р България е да се допринесе за устойчивото развитие на Р. България чрез рециклиране и оползотворяване на 70% от строителните отпадъци към 2020 г., което да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните им, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците. Стратегическият план е разработен в съответствие с изискванията на Рамковата директива 2008/98/ЕС за отпадъците и европейската Тематичната стратегия за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране. Планът предвижда нормативни, административни, технически и инвестиционни мерки за поэтапно достигане на стратегическата цел.

✓ **Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2015 – 2020 г.**

Програмата е естествено и необходимо продължение на поредица от документи, разработвани през предходни години – законови уредби, нормативни

актове, стратегии, програми. Потребността от периодично осъвременяване на оценката на природните разрушителни процеси на територията на страната, довеждащи и до бедствени и катастрофални състояния в редица райони, се мотивира от тяхната висока активност през последните години. Нови свлачища в нови райони или активизирането на потенциални и познати свлачища възникнаха на много места в страната. Тенденцията е броят им да расте. Необходимо е своевременното им отразяване на съществуващата карта на Свлачищата в България в М 1:500 000 и класифицирането им по приоритети за укрепване в табличен вид на списъците.

Фиг. I.4.5. Териториално разпределение на свлачищата
(извадка от таблица на Националната програма за защита от бедствия)

При загуби, надхвърлящи един милиард лева за година от наводнения, ерозия, свлачища и др., е наложително да има съответна реакция за намаляване на такива тежки последици. Програмата се мотивира от необходимостта да бъдат предприети мерки и действия, насочени към предотвратяване и намаляване на степента на ерозионно-свлачищната опасност; ограничаване и бързо ликвидиране на последици от тези процеси; защита и опазване на населението.

✓ **Национален стратегически план за развитие на селските райони и Програмата за развитие на селските райони**

Националната програма за развитие на селските райони за периода 2007-2013 и 2014-2020 години е една от осемте оперативни програми, които са разработени в страната ни, за усвояване на средства от ЕС за периода 2007-2020 г. Дава се възможност за финансиране на обекти, свързани с изграждане на ВиК системи и съоръжения, малки предприятия и др.

✓ **Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България за периода 2014 – 2030 г.**

Основна цел на Стратегията е развитието на България като регионална еко-туристическа дестинация, поради кръстопътното и разположение между Европа и Азия. В Стратегията са обособени условно 12 екотуристически региона. Реализацията на Националната стратегия за екотуризъм предвижда екотуризмът да се „превърне в синоним на имиджа на България на вътрешния и външния пазар“. В раздел „Мисия на екотуризма в България и очаквани резултати“ е поместено

становище за предлаганите туристически продукти, основаващи се на „разнообразието, уникалността и автентичността на природните и културните богатства“, които „трябва да бъдат предназначени за посетители от България и чужбина, които се отнасят отговорно и загрижено към природата и подкрепят опазването на биологичното разнообразие и културното наследство“.

Към настоящия момент екологично отговорният туризъм в България придобива облик не само на икономическа, но и на морална категория. Защото опирайки се на идеите за коеволюцията на природата и обществото и на идеите за устойчиво развитие на биосферата, той е насочен към преодоляване на негативните обществени стереотипи за потребителски тип мислене. В този аспект, екологично отговорният туризъм се явява ключов елемент и за обогатяване на екологичната култура, която от своя страна изгражда не само моралните устои на личността, но и субстанцията на бъдещата човешката еволюция.

✓ **Национална стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия – 2014 – 2020 г.**

Основната цел на стратегията е създаване на благоприятна среда и условия за развитието на конкурентно способен сектор на МСП, които ще ускорят икономическия растеж на страната при запазване на макроикономическата стабилност.

Стратегията е създадена в изпълнение на чл. 5, ал. 1 от Закона за малките и средните предприятия и представлява политически документ със средносрочен характер, чрез който Правителството на Република България демонстрира своята визия относно държавната политика в подкрепа на малките и средните предприятия (МСП) в страната. Стратегията е разработена в съответствие както с програмата на правителството, така и с политиката на Европейския съюз в тази област. Насочена е към малките и средните предприятия в секторите на добивната промишленост, преработвателната промишленост и услугите. Основните финансови инструменти за провеждане на формулираните мерки са европейските фондове и националния бюджет.

Със Стратегията се уеднаквяват приоритетите на България към МСП с тези на Европейския съюз.

Визия: Общата стратегическа цел на Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия е да се повиши конкурентоспособността на малкия бизнес като се подпомогнат стартиращите и жизнеспособните малки и средни предприятия в техните усилия да бъдат иновативни, екологични и експортноориентирани, създавайки благоприятни условия за тяхното развитие, като се подобри достъпа им до финансиране; насърчи се предприемачеството и се повишат предприемаческите умения; като се опростят административните и регулаторните изисквания особено към малките и микро-предприятията.

Околна среда: Необходимост от създаването на възможност МСП да превърнат предизвикателствата на околната среда във възможности. Следва да се предоставя повече информация, експертни познания и финансови стимули, за да се използват в пълна степен възможностите за нови „зелени“ пазари и повишена енергийна ефективност.

✓ **Национална здравна стратегия за периода 2014 – 2022 г.**

Основни цели са подобряване здравето на нацията, предоставяне на качествени и гарантирани здравни услуги, оптимизиране на първичната и извънболнична помощ, оптимизиране на здравната мрежа и други.

Националната здравна стратегия 2014 – 2020 г. произтича от обнародваните през последното десетилетие няколко взаимодопълващи се здравни стратегии и концепции.

В областта на здравеопазването, така и между институционализираните и неформалните структури на гражданското общество относно необходимостта от рязък прелом в здравната политика с акцент върху промоцията на здраве и профилактиката на болестите.

Основната задача на здравеопазването е предоставянето на здравна помощ при оптимално използване на предоставените от обществото ресурси.

✓ **Национална агро-екологична програма (НАЕП)**

НАЕП се прилага по отношение на мерки, целящи устойчивото използване на земеделските земи и в съответствие с Регламент 1698/2005 на ЕСФРСР.

✓ **Инвестиционна Програма за Климата (ИПК) Трети Национален План за действие по изменение на климата (Трети НПДИК)**

ИПК е най-новата програма на Национален доверителен екофонд (НДЕФ) с принос към ограничаване изменението на климата. Тя е своеобразно продължение на Националната Схема за Зелени Инвестиции (НСЗИ).

Целта на ИПК е да поощрява инициативи, водещи до ограничаване изменението на климата.

Изпълнението на изискванията на Рамковата конвенция на Обединените нации по изменението на климата (РКОНИК) е опит да се забави процеса на климатичните изменения. РКОНИК е подписана през 1992 г. в Рио де Жанейро от ръководителите на над 150 държави. Конвенцията има за цел да се стабилизира „парниковите“ емисии на равнището им от 1990 г. РКОНИК е подсилена със съпътстващия я Протокол от Киото от 1997 г., който предвижда тези емисии да се съкратят средно с 5,8 % през периода 2008–2012 г. За тази цел може да се използват т. нар. гъвкави механизми - съвместно изпълнение, механизма на чистото развитие и международна търговия с емисии и на Протокола от Киото по отношение мониторинга, оценката и докладването на емисиите на парникови газове (ПГ).

Подготовка за ситуация на увеличен икономически растеж над очаквания тренд, осигурявайки при това трендът на нарастване на емисиите на ПГ да е намаляващ в сравнение със степента на икономически растеж.

Политиката на България в областта на изменението на климата се основава на два основни аспекта, свързани от една страна с международните ангажименти, поети от страната с ратифицирането на РКОНИК и Протокола от Киото, и от друга – с новоприетото европейско законодателство в тази област. Основната стратегическа цел на настоящия Трети НПДИК е да очертае рамката на действие в борбата с изменението на климата за периода 2013-2020 г. и да насочи усилията на страната към действия, водещи до намаляване отрицателното въздействие на климатичните промени и изпълнение на поетите ангажименти.

При разработването на НПДИК са взети предвид основни стратегически документи на държавата като: Энергийната стратегия на Р. България до 2020 г.; Националната програма по енергийна ефективност до 2015 г.; Националният план за действие за енергията от възобновяеми източници; Националната програма за насърчаване потреблението на биогорива в транспортния сектор 2008-2020 г.; Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г.; Национална стратегия за развитие на горския сектор в България 2006-2015 г.;

Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.

Третият НПДИК предвижда конкретни мерки за намаляване на емисиите парникови газове във всички сектори. Общият ефект от предвидените мерки ще гарантира изпълнение на поетите ангажименти и постигане на правно обвързващите за страната ни европейски цели.

Планът разглежда основните международни и европейски аспекти на политиката за климата и целите, които ЕС трябва да постигне до 2020 г. Постигането на целта от 20% намаляване на емисиите парникови газове би било невъзможно без напредък по другите две, свързани с насърчаване на възобновяемата енергия и на енергийната ефективност.

✓ **Оперативни програми**

- Оперативна програма „Околна среда” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Региони в растеж” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Добро управление за интелигентен растеж” – 2014 – 2020 г.;
- Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” – 2014 – 2020 г.

Б). Регионални планове, програми и стратегии. Регионални стратегически документи.

✓ **Регионален план за развитие на Северен централен район за планиране 2014 – 2020 г.**

Регионалният план за развитие на Северен централен район за периода 2014 – 2020 г. е документ за стратегическо планиране, отчитащ специфичните характеристики и потенциала на района и спомагащ за балансираното развитие на същия. Разработен е в съответствие с изискванията на националното законодателство за регионално развитие, *Закона за регионалното развитие* и *Правилника за прилагането на Закона за регионалното развитие*. Регионалният план определя средносрочни цели и приоритети за устойчиво и интегрирано регионално и местно развитие в съответствие с предвижданията на Националната стратегия за регионално развитие и другите структуроопределящи политики. Съобразен е и с Националната програма за развитие: България 2020” и Националната програма за реформи на Република България (2011-2015г.), които определят националните ангажименти за изпълнение на целите на Стратегията на ЕС „Европа 2020” за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж”.

В РПР на СЦР икономическото, социалното и териториалното сближаване са разгледани като взаимно допълващи се и подкрепящи се компоненти на единната интегрирана концепция за регионално развитие. В стратегическата част на плана е разгледана визията за бъдещо развитие на района; определени са стратегическите цели, приоритети и специфични дейности, изброени са примерни допустими дейности за изпълнение на специфичните цели. В рамките на плана е представено индикативното разпределение на ресурсите по стратегически цели и приоритети. РПР на СЦР е ориентиран към изпълнение на целите на Стратегия „Европа 2020” с

активното участие на регионите, и в същото време със засилен акцент за териториалното сътрудничество и подход, изискващ резултати и добавена стойност.

В Регионалния план за развитие са отчетени специфичните цели и приоритетите за развитие на областите и общините, включени в териториалния обхват на района. На ниво ОПР е търсена връзката между регионалния план и местния стратегически контекст за развитие, като на практика се интегрират плановите подходи „отдолу-нагоре” и „отгоре-надолу” по отношение на основните стратегически цели.

✓ **План за управление на Речните Басейни в Дунавски район 2016 – 2021 г.**

Този план се разработва от Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район съгласно изискването на чл.155, ал.1, т.2 от *Закона за водите* и чл.13 на *Рамковата директива за водите*.

Директива 2000/60/ЕС на Европейския парламент и Съветът на Европейския съюз от 23.10.2000 г., установява рамката на действията на Общността в областта на водите и въвежда нови перспективи за съвременната визия на политиката за водите за всички страни членки, като осигурява основата за траен диалог и за разработване на стратегия за интегриране в областта на управлението на водите.

Основната цел на *Рамковата Директива за Водите* е предотвратяване на влошаване на статуса на всички води и постигане на добро състояние до 2015 въвеждане година, или най-късно към 2027 г.

Директивата определя рамката за опазване и защита на всички води, като: насърчава устойчивото използване на водите, основаващо се на дългосрочна защита на водните ресурси; обединява управлението на повърхностните и подземните води; насърчава защитата и подобряването на водната среда чрез специални мерки за продължително намаляване на заустванията, емисиите и загубите на приоритетни вещества, както и спирането или постепенното прекратяване на заустванията, емисиите и загубите на приоритетни опасни вещества; гарантира продължително намаляване на замърсяването на подземните води и предотвратява тяхното по-нататъшно замърсяване; допринася за преодоляване ефектите от наводнения и засушавания. Ключова идея в директива за водите е концепцията за интеграция. Интегрираното управление на басейнов принцип е процес, който насърчава координираното развитие и управление на водните ресурси с цел максимално повишаване на произтичащото от тях икономическо и социално благосъстояние по равноправен начин, без компромиси и без ущърб на устойчивостта на жизнено важните екосистеми. Интеграцията трябва да се осъществява на няколко нива: на ниво речен басейн между органите, директно участващи в управлението на водите и другите сектори - например между тези, които отговарят за съхранението и снабдяването с вода, управление на наводненията, пречистване на отпадъчните води, земеползването, селско стопанство, горска промишленост, управление на наводненията, промишленост и туризъм; национално ниво - например между законодателството в областта на водните ресурси и законодателството за защита на околната среда; европейско ниво - например между РДВ, Общата селскостопанска политика и Структурните фондове. Основният инструмент за управление на водите на басейново ниво и за реализация на целите на РДВ и на изискванията на Закона за водите е Плана за управление на речните басейни (ПУРБ).

Функциите на плана са: да служи като основен инструмент и документален механизъм за информацията събрана съгласно директивата, включително: - целите по околната среда за повърхностни и подземни води; - информация за качеството и количеството на водите; - информация за основното влияние на човешката дейност

върху статуса на повърхностните и подземните водни тела; да обобщи и анализира наличната информация; да посочи актуалното състояние на водните тела; да разработи нови мониторингови системи за актуализация на данните и контрол; да координира програмите от мерки и други съответстващи програми за да се постигнат екологичните цели; да очертае практическите възможности и подходи за ангажиране на различни нива в разработването на плана и информиране на широката общественост; обществено участие в планирането и включването на икономически подходи; да служи като основен механизъм за докладване на Комисията и на обществото. Основна цел на ПУРБ е оптимизиране управлението на водите чрез интегриран подход на басейново ниво, устойчиво ползване на водните ресурси и постигане добро състояние на всички води .

Дунавският район за басейново управление е част от международния речен басейн на река Дунав.

Изготвен е План за управление на речните басейни в Дунавски район 2016 – 2021 г., приет с Решение № 1110 / 29.12.2016 год. на Министерски съвет.

✓ **План за управление на Риска от Наводнения в Дунавски район 2016 – 2021 г.**

Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) е приет с Решение № 1104/29.12.2016 г. на Министерски съвет. За утвърдените райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) са изготвени карти на заплахата и риска от наводнения при вероятен период за повторно настъпване 20 г., 100 г. и 1000 г. ПУРН включва мерки за намаляване на риска от наводнения, една част от които са предвидени за конкретни РЗПРН, а други са общи за РБУ (Приложение № 9, Приложение № 16 и Приложение № 17 към ПУРН 2016 – 2021 г.).

✓ **Регионален генерален план за водоснабдяване и канализация на обособената територия на “ВиК” ЕООД, гр. Русе (РГП за ВиК-Русе) – до 2038 г.**

Регионалният генерален план за ВиК се явява първа стъпка за:

- Идентифициране на нуждите и определяне на приоритетните инвестиции за рехабилитация на водоснабдителните мрежи и изграждането на нови канализационни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води;
 - Изпълнение на поетите ангажименти за прилагане на директивите на ЕС в областта на околната среда;
 - Подобряване на надеждността и качеството на водоснабдяването в населените места;
 - Подпомагане на общините за подобряване и развитие на капацитета за планиране на инвестициите;
- Регионалният генерален план осигурява последващи действия свързани с:
- Подготовката на предпроектни проучвания за индивидуални инвестиционни проекти;
 - Съответствие с екологичното законодателство и свързаните европейски директиви в рамките на установените крайни срокове;
 - Ефективно използване на водните ресурси;
 - Съфинансиране от безвъзмездните фондове на ЕС (Кохезионен фонд);
 - Необходимия капацитет за подготовката на проекта на областно и местно ниво;
 - Планиране на краткосрочни, средносрочни и дългосрочни инвестиционни програми;

- Основа за водни проекти;
Мерките, заложи в „мастър плановете“ са насочени към разрешаване на инфраструктурните проблеми и са свързани с водоснабдяването, отвеждането и третирането на отпадъчните води. Те са водещи стратегически документи, който определят рамката за развитие на сектора в следващите 25 години.

✓ **Областната стратегия за развитие на Област Русе за периода 2014 – 2020 г.**

Областната стратегия за развитие (ОСР) очертава рамката на Общинския план за развитие. ОСР на Област Русе за периода 2014 – 2020 г. се основава на приемствеността в стратегическото планиране, формулирани са и необходимите нови цели и приоритети в синхрон с националните действия по приложението на стратегията „Европа 2020“.

Към момента има действащи областна стратегия за развитие на Област Русе, основополагащ документ на политиката за областно развитие и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано регионално развитие в територията. Областната стратегия за развитие е разработена в съответствие с целите и приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие (НСРР).

В областната стратегия за развитие мерките за намаляване на замърсяването на водните обекти от непречистени отпадъчни води са въведени в приоритетите, свързани с опазването на околната среда или подобряването на живота за местното население.

От особено значение за съвместното прилагане на ПУРБ и областните стратегии е изпълнението на индикаторите за наблюдение, заложи в последните, включващи изграждане на екологична и хидромелиоративна инфраструктура и мониторинг на компонентните на околната среда.

✓ **Областен план за защита при бедствия на Област Русе**

Цели на плана:

1. Поддържане на постоянна готовност от органите за управление и силите за реагиране и създаване на условия за организирано нарастване на способността им за изпълнение на задачите по защитата при бедствия.

2. Да представи обща структура на реакцията и реда за координация на дейностите с участващите областни и общински структури.

Основни задачи:

1. Анализиране на възможните бедствия и прогнозиране на последиците от тях.

2. Планиране на мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от бедствията.

3. Разпределение на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки.

4. Осигуряване на средствата и ресурсите, необходими за изпълнение на дейностите Провеждане на мероприятия осигуряващи поддържането на постоянна готовност за действия при бедствия.

5. Създаване на условия за своевременно оповестяване, непрекъснато управление, организация и координация в дейността на звената, службите и оперативните структури от Единната спасителна система на областта.

6. Определяне на състава, възможностите и задачите на силите на Единната спасителна система в областта и създаване на организация за всеотстранното им осигуряване.

В). Общински стратегии, планове и програми

✓ Общински план за развитие на община Русе за периода 2014 – 2020 г. (ОПР)

Общинският план за развитие е разработен в синхрон с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г., Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г., с приоритетите, целите и мерките заложиени в Националната програма за развитие „България 2020“ и тези, заложиени в Регионалния план за развитие на съответния район за планиране 2014-2020 г. и Областната стратегия за развитие (ОСР) на Област Русе, в която попада общината.

Целите и приоритетите на Общинския план за развитие за период 2014 – 2020 г. са обвързани с тези по оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионни фондове на ЕС, както и с подходящи мерки по програмите, финансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).

Общинският план за развитие формулира визия и стратегически цели за развитие на общините. Въпреки различията в заложените приоритети и мерки, обусловени от местната специфика на природните дадености и икономическото развитие, като планът обръща специално внимание на опазването на околната среда и биологичното разнообразие, опазването на водния ресурс и намаляване замърсяването на водните тела в общината чрез изграждане на канализационни мрежи и пречиствателни съоръжения, както и премахването на незаконните сметища в близост до населените места и бреговете на реките.

ОПР обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане на стратегически цели, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие. Следвайки принципа за приемственост, новият ОПР запазва стратегическата насоченост на ОПР 2007-2013, като го надгражда с цели и приоритети, гарантиращи съответен принос на община Русе към регионалните и националните ангажименти по стратегията „Европа 2020“, както и покритие на финансируемите мерки по новия пакет оперативни програми. ОПР отчита заложените цели и приоритети в документите от по-високо йерархично равнище на регионално, национално и европейско ниво, както и Общинските програми, свързани с опазване на околната среда.

Общинският план за развитие на община Русе съответства с целите и приоритетите на ЕС в областта на регионалната политика и стратегията „Европа 2020“.

Планът отчита и допринася за постигането на целите на ЕС в областта на регионалната политика и приоритетите на Стратегия „Европа 2020“, като в ОПР е вложен стремеж за интегриране на целите на Стратегия „Европа 2020“ за: Трудова заетост; Климатични промени и енергия, образование, Бедност и социално изключване.

Общинският план за развитие на Община Русе 2014-2020 г. е одобрен с решение № 755 по Протокол № 30/17.10.2013 г. на Общински съвет – Русе, а през м. декември 2017 г. е приет Актуализиран документ за изпълнение на Общински план за развитие на Община Русе за периода 2017 – 2020 г.

✓ **Общинска програма за опазване на околната среда на община Русе за периода 2017 – 2020 г.**

Общинската програма за опазване на околната среда има основна цел да осигури интегрирано опазване на околната среда, в съответствие с принципите и целите на ЗООС и Националната стратегия за околна среда. В изпълнение на целта, програмата предвижда изработването на качествени механизми за опазване на компонентите на околната среда и намаляване на количеството и въздействието на вредните фактори.

Програмата е приета с Решение № 597 по Протокол № 24/20.07.2017 г. на Общински съвет – Русе.

✓ **Програма за управление на отпадъците на община Русе 2016–2020 г.**

Програмата за управление на отпадъците на община Русе за периода 2016–2020 г. е разработена на основание чл.79 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл.52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Програмата е приета с Решение № 297 по Протокол № 12/19.07.2016 г. на Общински съвет – Русе.

Същата е изготвена във връзка с изтичане на нейният програмен период и има за цел да обхване и приложи променената нормативна уредба в областта на управлението на отпадъците. Програмата е изготвена в съответствие с целите, структурата, предвижданията и програмния период на Националния план за управление на отпадъците 2014 – 2020г. (НПУО) и в съответствие със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите, за утвърждаване на „Методически указания за разработване на общински и методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г.". Програмата отчита риска от въздействието на отпадъците върху околната среда, средствата и методите за тяхното най-екологично третиране, както и ограничаване на риска върху човешкото здраве от тяхното въздействие. Тя е инструмент, чрез който се очертава бъдещата рамка за управлението на отпадъците. Процеса на предварително планиране е важна част от цялостната насока и постигането на конкретни резултати в тази област. Чрез разработването на програмата се цели навременно предвиждане, както на необходимия финансов ресурс за изпълнение на дейността, така и на конкретни мерки, които следва да се предприемат при управлението на отпадъците, изпълняващи законодателството в тази област. Програмния период на програмата улеснява местната администрация, като предлага насоки за изпълнение за определен период с определени финансови ресурси. Програмата се актуализира периодично при промяна на нормативната уредба, при изменения на целите и приоритетите на националното законодателство и при изтичане на периода ѝ, което дава възможност за вземане на навременни и адекватни мерки при изпълнение на политиката, свързана с управлението на отпадъците.

✓ **Актуализирана стратегическа карта за шум в околната среда на агломерация Русе**

С Решение № 551 по Протокол № 22/25.05.2017 г. на Общински съвет – Русе е одобрена Актуализация на стратегическа карта на шума в околната среда на агломерация Русе, а с Решение № 777 по Протокол № 31/22.02.2018 г. е одобрен и Актуализирания план за действие към СКШ.

Актуализирането на Стратегическата карта за шума на агломерация Русе е в изпълнение на изискванията на Закона за защита от шума в околната среда (Обн., ДВ, бр. 74 от 13.09.2005 г.) и Директива 2002/49/ЕО за оценка и управление на шума

в околната среда. Съгласно тези изисквания задължение на всяка агломерация с население над 100 000 жители е да актуализира стратегическата си шумова карта в срок до 30 юни 2017г. Първата Стратегическата карта за шум в околната среда на агломерация Русе беше одобрена от Общински съвет – Русе с Решение №104, прието с Протокол №7 от 01.03.2012 г. на Общински съвет – Русе, а през 2013 г. беше разработен и План за действие към Стратегическа карта за шум за агломерация Русе, приет от Общински съвет – Русе на 22.07.2013 г.

Актуализирането на Стратегическата шумова карта, ще отрази актуалното състояние на акустичната среда, включително ще покаже ефективността на предприетите до момента мерки за ограничаване и намаляване на шума на територията на агломерация Русе. Актуализираната стратегическа шумова карта ще подпомогне по-доброто акустично планиране на агломерация Русе чрез актуализиране на Плана за действие с оглед предотвратяване и намаляване на шума в околната среда, най-вече в случаи, при които превишаването на стойностите на даден показател за шум може да предизвика вредно въздействие върху здравето на хората, както и за запазване стойностите на показателите за шума в околната среда в районите, в които стойностите не са надвишени. Също така актуализираната стратегическа шумова карта, ще даде един актуален поглед върху територията на агломерация Русе по отношение на шумовото натоварване и ще осигури възможността за планиране и развитие на тихите зони и жилищните комплекси за пребиваване, отдих и почивка.

Крайната цел е създаване на здравословни условия на живот на населението и опазване на околната среда от шум, чрез разработването и прилагането на интегриран подход и мерки за неговото избягване, предотвратяване или намаляване.

✓ **Актуализация на Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух на територията на Община Русе за периода 2015-2020 година.**

Програмата е разработена предвид регистрираното превишение на нормите по показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀). Основните цели на програмата са:

- Свеждане на броя превишения на средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве до нормативно допустимите – 35 броя за година;
- Ограничаване на броя и размерите на зоните, в които се регистрират превишения на средноденонощната норма;
- Намаляване броя на населението, експонирано на замърсяване на ФПЧ₁₀.

Актуализацията на Програмата е приета с Решение №251 по Протокол № 10/16.06.2016 г. на Общински съвет – Русе.

✓ **Програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници и биогорива за периода 2014 – 2020 г.**

Програмата е разработена съгласно Указанията на АУЕР за разработване на програми за насърчаване използването на ВЕИ и биогорива. ОПНИЕВИ очертава основните цели и приоритети на политиката в областта на ВЕИ на Община Русе, като е с дългосрочен обхват на действие в рамките на периода 2014-2020 г. Програмата представя националната и европейска нормативна база в сферата на ВЕИ, въз основата на направеното представяне и профил на общината, е анализиран нейния потенциал за използване и производство на енергия от възобновяеми ресурси, избрани са мерки от НПДВЕИ, които са приложими за Община Русе, идентифицирани са финансовите източници и схеми в областта на разработване и управление на ВЕИ, като в заключение се подчертава значимостта и очакваните

положителни ефекти от реализирането на програмата. ОПНИЕВИ изцяло кореспондира с разработения План за енергийна ефективност и заложените мерки в двата стратегически документа целят едновременно повишаване на ЕЕ и насърчаване използването на възобновяеми ресурси в рамките на общинската енергийна политика.

✓ **План за енергийна ефективност на община Русе за периода 2014 – 2024 г.**

Изготвянето на планове за енергийна ефективност (ЕЕ) е задължителна част от държавната политика по ЕЕ и налага участието на съответните регионални и местни структури. Общинските планове за енергийна ефективност (ОПЕЕ) целят да се допринесе за повишаването на ЕЕ в обектите, общинска собственост, да се реализира ефективно и ефикасно използване на енергийните ресурси, да се намали енергопотреблението и отделянето на вредни емисии, както и политиката по енергийна ефективност да се превърне в приоритетна в рамките на определените общини. Предвидените в Плана мерки по ЕЕ следва да повишат икономическия растеж, да подпомогнат опазването на околната среда и да повишат жизнения стандарт на населението в община Русе. ОПЕЕ е структуриран съгласно Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за разработване на планове за енергийна ефективност. Документът представя нормативната рамка за разработване на подобни планове, направен е анализ на състоянието на община Русе в контекста на развитието на местната енергийна политика посредством метода на SWOT анализ 1, въз основа на който са идентифицирани мерки и дейности за повишаване на ЕЕ на територията на Общината, представени са различните финансови източници и кредитни механизми в областта на ЕЕ, описани са етапите на изпълнение на Плана и очакваните резултати и ефекти от неговата реализация. В края на документа е представена детайлна информация под формата на база данни относно обектите, общинска собственост с РЗП над 250 кв. м и тяхната енергийна консумация, които могат да послужат като основополагаща стъпка за създаване и поддържане на подобна информация на ниво Община.

✓ **Стратегия за управлението и разпореждането с общинска собственост за периода 2015-2019 г. Приета с Решение №99 по Протокол №5 от 01.02.2016 г. на Общински съвет – Русе**

✓ **Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2016-2020). Актуализирана във връзка с промени в ППЗСП в сила от 11.11.2016 г.**

✓ **Иновационна стратегия за интелигентна специализация на община Русе за периода 2016-2015 г.**

✓ **Стратегически план за култура: Русе 2020;**

✓ **Стратегия за инвестиционен и сити маркетинг на Община Русе за периода 2014 – 2020 г.**

Разработена е в рамките на проект „Община Русе – инвестиционно привлекателна и енергийно независима“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Настоящата стратегия е първият по рода си документ, който адресира предизвикателствата и

възможностите пред местното икономическо развитие, като се фокусира върху ролята на инвестиционната политика като фактор за икономически растеж.

✓ **Стратегия за устойчиво енергийно развитие на община Русе за периода 2014-2010 г.**

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд;

✓ **Стратегия за развитие на туризма в община Русе до 2020 г. Март 2013
Община Русе.**

Г). Съгласуваност на ОУПО с други Европейски стратегически документи и планове за действие.

✓ **Европейска стратегия за устойчиво развитие „Европа 2020“**

Основният стратегически документ на ниво Европейски съюз, който задава рамката на развитието му до 2020 е стратегията „Европа 2020“. На базата на него всички държави - членки на ЕС и техните райони работят за очертаване политиките си за развитие, като част от общ механизъм за обединяване на целите им с целите на европейско ниво. Основната задача пред страните членки на ЕС е да се преодолеят съществуващите проблеми, породени от сериозната криза и да се провокира нов икономически растеж, който трябва да бъде по-интелигентен, по-устойчив и по-приобщаващ. Стратегията ясно подчертава значението на иновациите, осъзнаването на екологичните проблеми и преодоляването на социалните неравенства, като фактори за постигането на балансирано европейско развитие.

Стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж адресира очакваните резултати на развитието до 2020 г. по отношение на заетостта, иновациите, образованието, борбата с глобалните заплахи от климатични промени и енергийна зависимост, бедността.

В рамките на стратегията са маркирани 5 стратегически цели с конкретните количествени индикатори за постигането им:

1. Трудова заетост;
2. НИРД и иновации;
3. Климатични промени и енергия (намаление на емисиите на парникови газове с 20 %);
4. Образование (намаление на процента на преждевременно напусналите училище и увеличаване на завършилите висше образование);
5. Бедност и социално изключване.

В съответствие със Стратегическите насоки за развитие на общината и в областта на Кохезионната политика на Общността, е необходимо да се осигури взаимна допълняемост и съгласуваност между дейностите, които ще са обект на финансиране от Структурните фондове (а именно Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейски социален фонд (ЕСФ), Кохезионен фонд (КФ) от една страна, и ЕЗФРСР и Европейския фонд за рибарство (ЕФР), от друга. За целта на национално ниво са възприети ръководни принципи, които очертават демаркационната линия между помощта за развитие на общините, помощта за развитие на селските райони, мерките за развитие на “Рибарство и аквакултури” и дейностите, финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

Възможности за реализиране на приоритетни планове и инвестиционни намерения, когато са залегнали в приоритетите за финансиране чрез кандидатстване по съответните Оперативни програми.

✓ **Стратегия на ЕС за Дунавския регион**

Стратегията на ЕС за Дунавския регион е създадена следвайки модела на Стратегията на ЕС за региона на Балтийско море.

Целта на стратегията е да обедини усилията на заинтересованите страни в региона, предоставяйки им средство за изграждането на регион на сигурност, благоденствие и справедливост за сто и петнадесетте милиона граждани, живеещи в него.

Дунавският Регион покрива 9 страни-членки на ЕС (Германия, Австрия, Унгария, Чехия, Словакия, Словения, Хърватия, България и Румъния) и 5 страни извън ЕС (Сърбия, Босна и Херцеговина, Черна Гора, Украйна и Молдова). Тези държави обединяват своите усилия, за се справят с общите за тях предизвикателства, като:

- екологични заплахи (замърсяване на водите, наводнения, климатични промени);
- неусвоен плавателен потенциал и липса на пътни и железопътни транспортни връзки;
- недостатъчни енергийни връзки;
- небалансирано социално-икономическо развитие;
- неkoordinирани системи за образование, проучване и иновации;
- недостатъци в областта на сигурността.

Стратегията е разделена на 11 приоритетни области, подкрепящи четирите основни стълба на Стратегията:

А) Свързване на Дунавския регион

- 1) Подобряване на мобилността и интермодалността
- 2) Поощряване на по-устойчива енергия
- 3) Насърчаване на културата, туризма и контактите между хората

Б) Опазване на околната среда в Дунавския регион

- 1) Възстановяване и поддържане на качеството на водите
- 2) Управление на екологичните рискове
- 3) Съхраняване на биологичното разнообразие, ландшафтните и качеството на въздуха и почвите

В) Създаване на просперитет в Дунавския регион

- 1) Развитие на общество, почиващо върху устоите на познанието чрез изследвания, образование и информационни технологии
- 2) Подпомагане на конкурентноспособността на предприятията
- 3) Инвестиране в хора и умения

Г) Укрепване на Дунавския регион

- 1) Повишаване на институционалния капацитет и сътрудничеството
- 2) Съвместна работа за гарантиране на сигурността и справяне с организираната престъпност

Структурата за функциониране на Националния координационен механизъм за изпълнение на Стратегията на Европейския съюз за Дунавския регион е приета с Решение на Министерския съвет № 192 от 25 март 2015 г.

✓ **Европейска програма „Дигитална Европа“**

DIGITALEUROPE е посветена на подобряване на бизнес средата за европейската цифрова технологичната индустрия, и за насърчаване на приноса на дигиталните технологии индустрията по отношение на икономическия растеж и социален напредък в Европейския съюз.

Осигуряването на подобен достъп до интернет услуги, от една страна дава възможност на хора от малки населени места и отдалечени райони да имат пълен достъп до разнообразна информация, да попълват и изпращат по електронен път съответните форми за кандидатстване за земеделски субсидии и по други инвестиционни програми, а от друга страна това е важен елемент от превенция на риска от природни и антропогенни бедствия и аварии, както и за осигуряване на спешна помощ.

✓ **Европейска Пътна Карта за Управление на Земята (Roadmap for Future Land Resources Management in Europe)**

Разработването на Европейска Пътна Карта за Управление на Земята (Roadmap for Future Land Resources Management in Europe) е във връзка с последните тенденции, на ниво Европейски съюз, свързани с устойчивото управление на територията, като ресурси и потенциал в различни области – земеделие, туризъм, природен потенциал, урбанизирани площи и т.н. Основание са бързите промени в европейския ландшафт през последните няколко десетилетия, както и дълбоки промени в начините, по които се използва земята като е необходимо да се създадат условия за по-добро земеползване в рамките на Европейския съюз. (В изминалите 50 години се наблюдават значителни и безпрецедентни човешки въздействия върху ландшафта и навлизане в критична крайна фаза - няколко десетилетия, в които все още е възможно да се овладее процеса на неконтролирано нарастване на урбанизираните територии, деградация на почвата и намаляване на природните ресурси). Наложителни са алтернативни визии на по-устойчиво използване на земята и приемане на конкретни мерки.

✓ **Еврорегион Русе-Гюргево – оперативни решения. Мастерпланинг за интегрирано управление на възможностите за развитие**

„Еврорегион Русе - Гюргево оперативни решения – мастерпланинг за интегрирано управление на възможностите за развитие”, съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) чрез Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния- България 2007-2013. Проектът е изпълнен в периода февруари 2011 – август 2012 година от партньорите Община Русе (Водещ партньор) и Община Гюргево.

Целта на проекта е да допринесе за устойчивото развитие на румънско-българския трансграничен регион чрез въвеждане на нови модели на коопериране и платформи за партньорство. Главните резултати са създаден мастерплан на еврорегиона, както и този инвестиционен профил. Районът е пресечна точка на два паневропейски коридора - коридор VII, река Дунав, свързваща Западна Европа с Черно море и Централна Азия; и коридор IX, свързващ скандинавските страни и Руската Федерация с Южна Европа и Мала Азия. Букурещ се намира само на 65 км, а София - на 310 км. Мостът над Дунав, който се намира в региона, е единственият мост между Румъния и България, построен преди 60 години. Основният резултат на проекта е стратегическият **мастерплан** за трансгранично сътрудничество, който осигурява условия за:

- координирано развитие на икономическите предимства на региона Русе-Гюргево,
- провеждане на координирана политика за интегрирана транспортна инфраструктура,
- общо планиране и управление на крайречните зони и местата за отдих,
- сътрудничество при идентифицирането и експлоатацията на възобновяеми енергийни източници,
- развитие на туризма и туристическата инфраструктура и услуги като трансгранични продукти,
- обмяна на опит за опазване на културното наследство.

Към мастерплана е създаден каталог с 10 големи инвестиционни проекти с влияние върху развитието на целия еврорегион.

Информацията по част „Отпадъци” в Доклада за екологична оценка на ОУП на община Русе е съобразена с всички приети и действащи на национално ниво стратегически и програмни документи, както следва:

- Национален план за управление на отпадъците за периода 2014 – 2020 г.;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011 – 2020 г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране;
- Национален стратегически план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Р България.

 Съответствие с Програма за управление на отпадъците на община Русе за периода 2016 – 2020 г.

Програмата за управление на отпадъците на община Русе за периода 2016 – 2020 г. (в т.число нейната актуализация от м.октомври 2018 г.) е определила четири стратегически цели, които съвпадат с целите на Националния план за управление на отпадъците за периода 2014 – 2020 г.:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци и намаляване предотвратяване на риска от депонираните отпадъци за населението и околната среда;
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Следвайки структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2014 – 2020 г. в програмата на Община Русе са разработени мерки, които водят до изпълнението както на конкретните програмни цели, така и на четирите стратегически цели на националния план.

Прилагането на ОУП на община Русе ще допринесе за:

- Достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло и др.

Регулирането на зони за производствени и складови дейности с ОУП на община Русе ще улесни изпълнението на заложените мерки/дейности към оперативната цел, а именно – осигуряването на площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, вкл. негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) и др. отпадъци, попадащи в обхвата на чл. 38, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците, улесняване на контрола от страна на общината към пунктовете за вторични суровини и др.

- Достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци, в т.ч. биоотпадъците.

В предварителния проект на ОУП на община Русе са отразени имотите на:

- Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан;
- Инсталация за предварително третиране (сортиране) на битови отпадъци за регион Русе;
- Инсталация за анаеробно разграждане,

предвидени в програмата за управление на отпадъците на Община Русе.

Регулирането на зони за производствени и складови дейности с ОУП на община Русе ще улесни изпълнението на заложените мерки/дейности, а именно – осигуряването на площадка за оползотворяване на биоразградими отпадъци и намаляване дела за обезвредените посредством депониране биоразградими отпадъци.

- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци от строителните дейности на община Русе.

В предварителния проект на ОУП на община Русе е отразен имота на Инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци, предвидена в програмата.

Регулирането на зони за производствени и складови дейности с ОУП на община Русе ще улесни изпълнението на заложените мерки/дейности, а именно – осигуряването на площадка за предаване на разделно събрани строителни отпадъци.

- Остатъчните битови отпадъци се обезвреждат съобразно нормативните изисквания. ОУП на община Русе регулира основа за изпълнение на дейностите/мерките, както следва:

- Осигуряване на площадка за предаване и временно съхраняване на опасни битови отпадъци;
- Рекултивация на старото общинско депо (отразено в ОУП като площ за закриване и рекултивация, предвид необходимостта от извършване на 30-годишен мониторинг).

Община Русе е осигурена с планове на ниво ПУП, за урбанизирани територии, но част от тях не са актуални. За общината няма влезли в сила кадастрални и специализирани карти, съдържащи основните данни за границите, собствеността и предназначението на недвижимите имоти, както и за мрежите и

съоръженията на техническата инфраструктура, топографски и други данни за цялата територия в дигитален формат, подлежащ на обработка и визуализация от съвременна географска информационна система (ГИС).

Изготвените до този момент частични изменения на ПУП и плановете за застрояване на имоти извън строителните граници, са правени без да се отчитат всички аспекти на територията и връзките на по високо ниво, и без да се съблюдава устойчивост в развитието на общината.

Както за цяла България, така и за община Русе, основни проблеми в устройственото планиране са липсата на планова осигуреност и на завършена единна ГИС за територията.

Основна роля на ОУП на общината е да осъществи подходяща връзка между стратегическите и плановете документи на високо ниво, довеждайки предвижданията им до възможност за прилагане върху отделните имоти. Липсата на ОУП ограничава възможността за развитие на територията като единна структура.

Изготвянето на ОУП ще даде възможност за завършеност на йерархичната структура в планирането за територията и възможност за постигане на устойчивост и предвидимост в развитието на общината.

✚ Съответствие с Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р България за периода 2011 – 2020 г.

Кметът на общината организира управлението на строителните отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и наредбата, приета от общинския съвет, с която се определят условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци.

В изпълнение на правомощията си по чл. 19 от ЗУО по отношение на строителните отпадъци, кметът на общината отговаря за:

- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на нерегламентирани замърсявания и организиране почистването им, когато замърсяванията са върху общински имоти и издаване предписания за почистване на замърсени с отпадъци терени, когато същите са частна собственост;
- почистването на отпадъци от общинските пътища в съответствие с чл.12. от ЗУО;
- осигуряването на информация на обществеността относно прилагането на разпоредбите на общинската наредба чрез интернет страницата на общината;
- одобряване на плановете за управление на строителни отпадъци.

Съгласно разработени сценарии за изграждане на система за третиране на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р България са заложили три типа площадки:

- постоянни площадки за разполагане на стационарни или мобилни инсталации

–локализирани до големи населени места или населени места, които в дългосрочен период гарантират образуване на количество ОСР;

- постоянни площадки до средно големи населени места – отпадъците ще се съхраняват за определен период докато се събере достатъчно количество, което е икономически ефективно за преработване с мобилна инсталация;
- временни площадки за мобилни инсталации – разполагат се до големи генератори, които образуват еднократно ОСР в количество, което е икономически ефективно за преработване с мобилна инсталация.

В Националния стратегически план са определени 28 региона, в които са налице достатъчно количества ОСР за разполагане на стационарна площадка за приемането им.

Изборът на тип площадка съгласно Националния план е според броят жители (големина на населеното място) и/или наличието на индустриални или инфраструктурни обекти, които е възможно да генерират големи количества строителни отпадъци еднократно.

Община Русе попада в регион Русе, за който съгласно действащия Национален стратегически план е предвидено изграждането на инсталация за рециклиране с капацитет 60 000 тона / година.

С ОУП се урегулират зони за производствени и складови дейности, които са подходящи за разполагането на площадки за строителни отпадъци (СО). Съобразяването на зоните с най-близко разположените жилищни квартали на населените места и преобладаващата посока на вятъра за района, намалява значително риска за дискомфорт за населението и запрашаване на атмосферния въздух в резултат от дейностите по съхраняване и третиране на СО на площадките.

II. Текущо състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на ОУП

II.1. Текущо състояние на околната среда в района на Община Русе

Съгласно ЗООС компонентите на околната среда са: атмосферният въздух, атмосферата, водите, почвата, земните недра, ландшафтът, природните обекти, минералното разнообразие, биологичното разнообразие и неговите елементи, а факторите, които замърсяват или увреждат околната среда, могат да бъдат: естествени и антропогенни вещества и процеси; различни видове отпадъци и техните местонахождения; рискови енергийни източници - шумове, вибрации, радиации, както и някои генетично модифицирани организми.

II.1.1. Климатична характеристика

Районът на община Русе попада в климатична област, която представлява естествено продължение на Средноевропейската умереноконтинентална климатична зона и се характеризира с рязък контраст между зимните и летните условия.

Климатът се формира под влияние на трансформираните от локалния релеф влажни океански въздушни маси, а през студеното полугодие и от нахлуващи от североизток континентални въздушни маси, съчетано с влиянието на река Дунав.

От една страна реката се явява естествен въздушен канал, а от друга - разположението на общината в Крайдунавската тераса е открита за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси. Това е причина за горещите лета и студените зими. Есента и пролетта са краткотрайни. Въпреки студената зима, поради малката надморска височина пролетта настъпва рано, но е по-студена от есента. Сравнително по-слабо е влиянието на студените арктични въздушни маси, идващи от север и на тропични въздушни маси от юг.

Температура

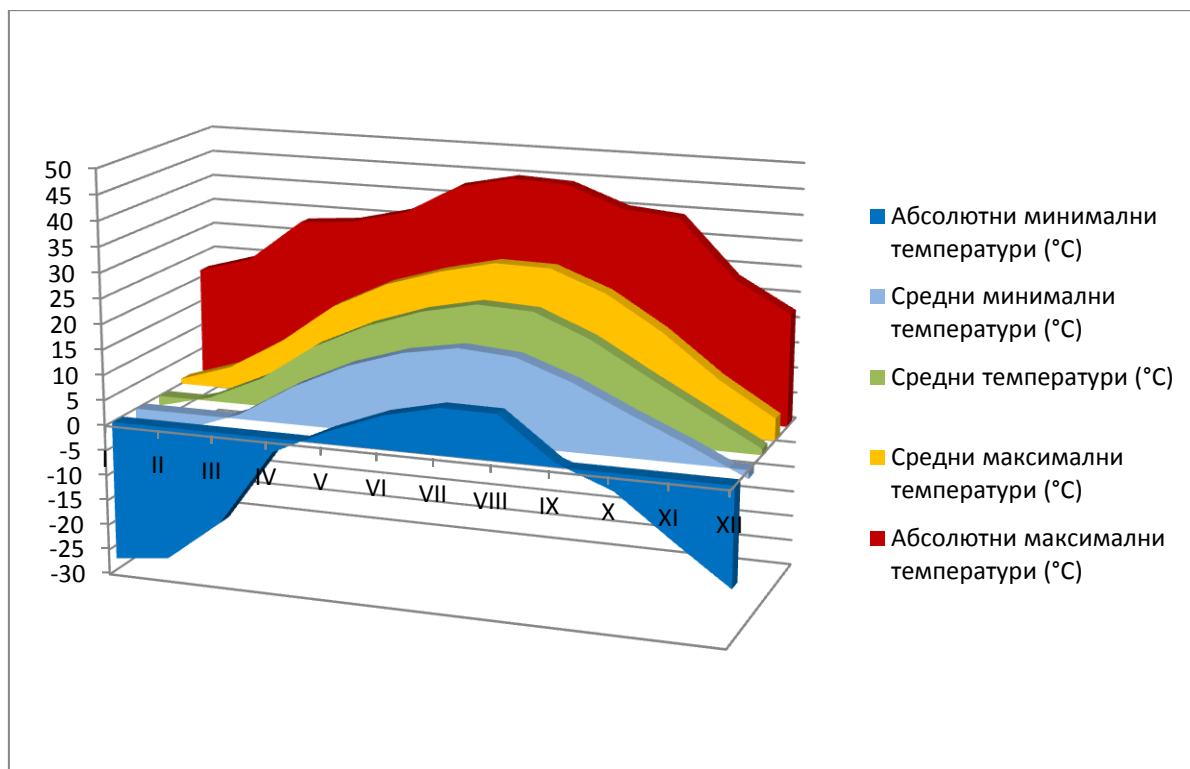
Температурата на въздуха се обуславя от радиационния и топлинен баланс, съчетан с влиянието на въздушни маси с различни термични свойства, както и от влиянието на релефа и близостта до водни басейни.

Географската ширина и надморска височина, на която е разположен града, са причина за значителната амплитуда на слънчевата радиация, която определя двата контрастиращи в топлинно отношение сезона - зима и лято.

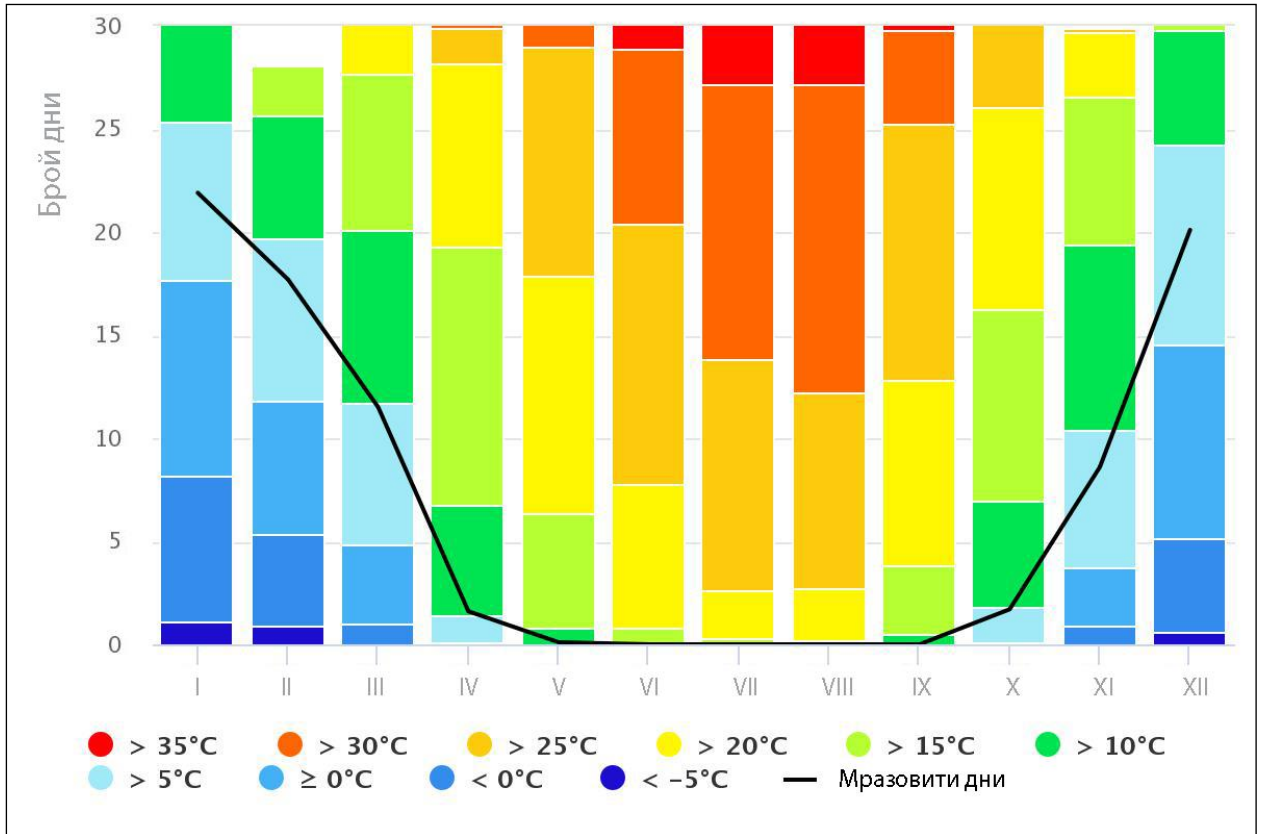
Районът на град Русе се характеризира със студена зима, тогава настъпват силни застудявания (абсолютна минимална температура -27.7°C през януари), а през лятото - големи горещини (абсолютна максимална температура $+44.7^{\circ}\text{C}$ през юли). Средната денонощна амплитуда е от 6.0°C през декември до 12.6°C през август. Средногодишната температура е 12.1 градуса. Изменението на средните месечни температури е показано на Таблица II.1.1-1.

Таблица II.1.1-1. Средни месечни температурни показатели за гр. Русе

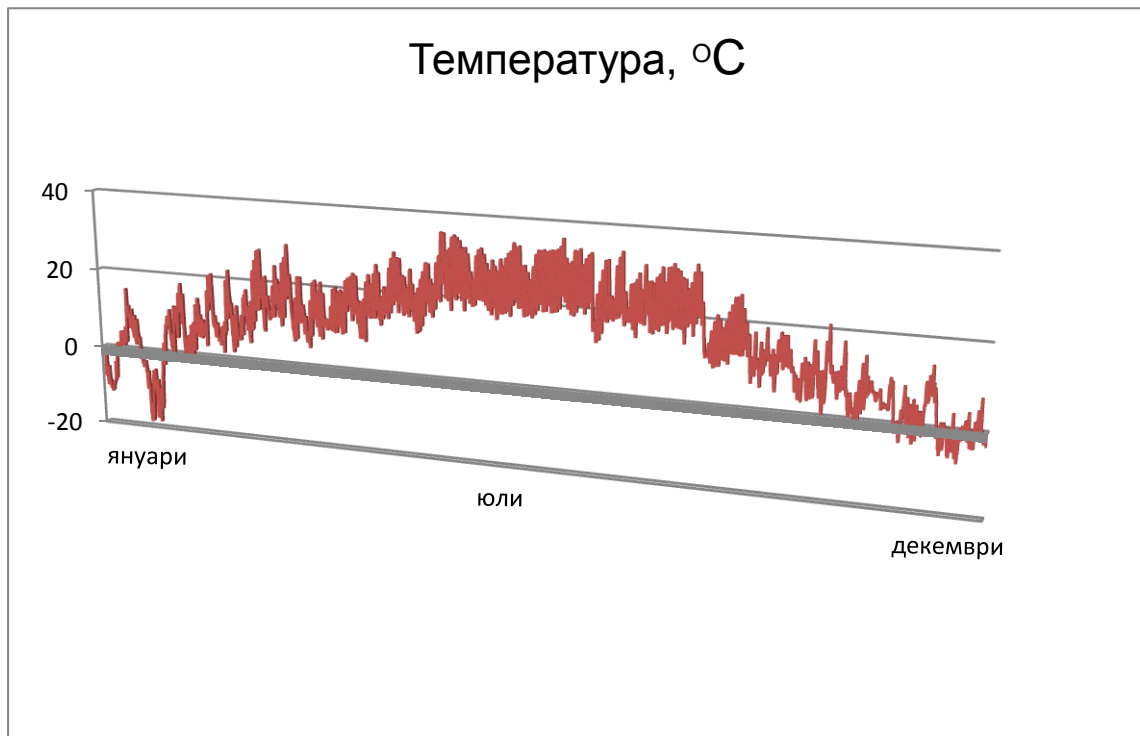
Показатели	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	годишно
Абсолютни максимални температури (°C)	21,5	24,6	33,0	33,9	36,5	42,4	44,7	44,2	40,2	39,2	28,1	22,1	44,7
Средни максимални температури (°C)	1,0	4,5	10,8	18,8	24,1	27,5	30	29,8	25,7	19,1	10,9	4,3	17,2
Средни температури (°C)	-2,0	0,7	5,6	13,0	18,1	21,8	24,1	23,6	19,2	13,0	7,1	1,2	12,1
Средни минимални температури (°C)	-5,5	-3,0	1,0	7,5	12,6	16,1	18,0	17,2	13,3	8,2	3,5	-1,7	7,3
Абсолютни минимални температури (°C)	-27,7	-26,4	-18	-2,8	2,4	6,6	9,1	9,0	0,8	-3,5	-11,7	-19,5	-27,7
Средни месечни валежи (mm)	44	36	39	52	64	80	60	45	37	36	46	46	585

Фиг. II.1.1-1. Температури в Русе за периода 1931-1970 г.

Фиг. II.1.1-2. Дни на месечна база, в които са достигнати определени температурни стойности за 30 годишен период (Източник: Meteoblue)

Фиг. II.1.1-3. Измерени стойности на температурата на въздуха в град Русе през 2016 година

Температурата на въздуха в застроените площи на града се повишава вследствие нарушаване на радиационния баланс (слънчевото греене), свързано с намаляване на прозрачността на атмосферата от запрашаване. Освен това зданията, инфраструктурата, както и материалът, от който са изградени, асфалтово покритие на улиците, тротоарното покритие и пр. значително намаляват величината на албедото на земната повърхност, влияещо пряко върху температурния режим. Съществено значение имат плътността на застрояване, височината на сградите, тяхната експозиция, разстоянието между тях, ширината на улиците и площадите, степента на озелененост и др. При промишлените площадки голямата плътност на застрояване и дългите и затворени контури на сградите затрудняват въздушния обмен и водят допълнително до покачване на температурата. Като резултат в централните части на големите градове температурата на въздуха в определни моменти може да бъде около 4 – 5 °С по-висока, отколкото в тяхната периферия. Това води до промени в условията на изпарения от земната повърхност.

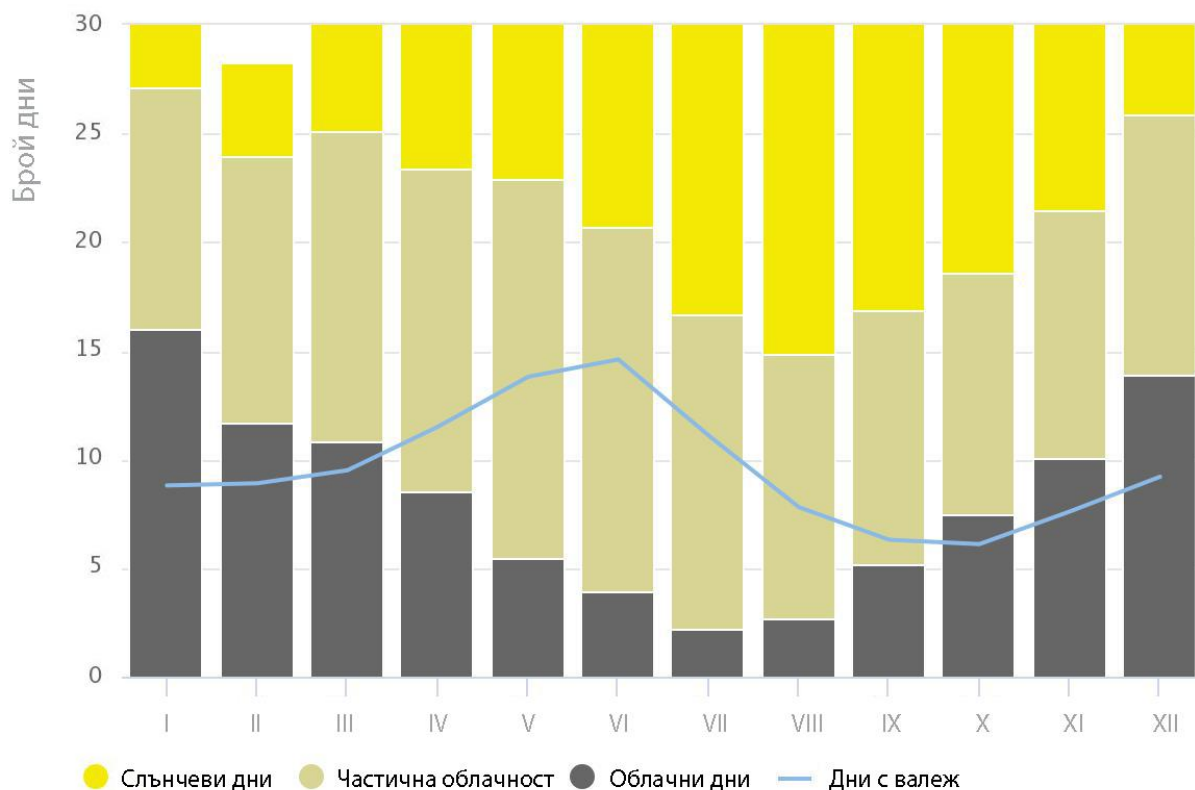
Нарушения в топлообмена на почвите в застроените територии се предизвиква преди всичко от плътното засенчване на големи площи северно от сгради и съоръжения, където остава да действа само отразената разсеяна и дълговълновата слънчева радиация. Това води пряко до чувствително намаляване на изпарението от почвената повърхност (евапорацията) в засенчените площи и нейното усилване в силно огретите и прегрети участъци. Много сериозни смущения предизвикват асфалтовите покрития, топлофизичните характеристики на които рязко се различават от тези на естественото почвено покритие. Различията са преди всичко в отражателната способност, която при асфалтовите покрития е по-ниска. При тях погълнатата радиация достига 82%, докато при естествените почви е до 71%. В крайна сметка величината на радиационния баланс при асфалтово покритие се оказва по-ниска от този при естествените покрития. Тази разлика е най-голяма през летния период. Тогава турбулентният топлинен пренос по посока на атмосферата достига до 84% срещу 31% при естествените почви.

Растителното покритие е с повишено алbedo, то приема част от постъпващата топлина и защитава почвите от прегряване. Отстраняването на растителното покритие при строителството увеличава топлинния поток през летните месеци с около 20%.

През зимата съществено влияние върху топлообмена в почвите има снежната покривка. В участъците, където тя е запазена, топлинните загуби от почвата са 1.5 до 2 пъти по-малки в сравнение с участъците без снежно покритие или силно уплътнено такова.

Облачност

Режимът и характерът на облачността в дадено място е свързан както с режима на валежите и мъглите, така и с количеството слънчева радиация, която достига до земята. Средно годишно общата облачност за Русе е 5.4 бала, като най-висока е тя през зимата и пролетта, когато достига 7.3 бала, и най-ниска през лятото - 3 бала, което съвпада с максимумът на слънчевото греене (210 часа).

Фигура II.1.1-4. Облачност в ст. Русе за периода 1941-1970 г. (Източник: Meteoblue)

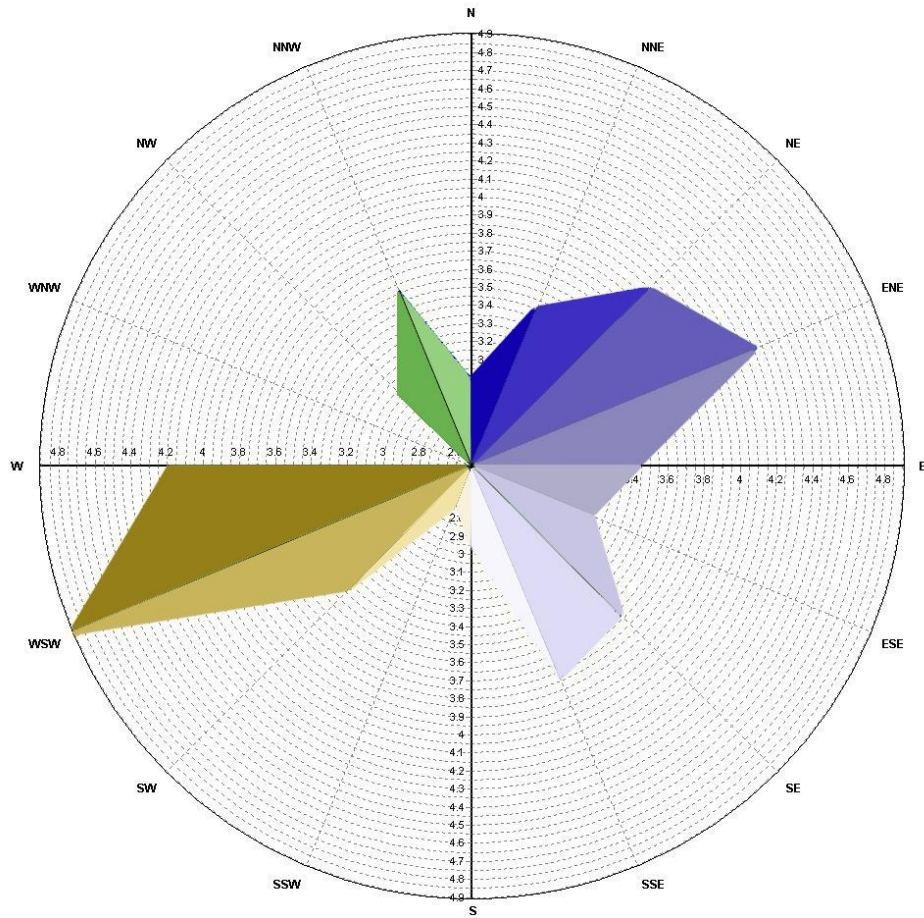
Атмосферна (обща и локална) циркулация и ветрове

Важната климатообразуваща роля на атмосферната циркулация се изразява в преноса на въздушни маси с различен географски произход и различни термодинамични свойства. За района на Русе антициклоналната циркулация през студената част на годината създава условия за радиационни инверсии и образуване на мъгли.

Средната скорост на вятъра по данни на станцията в Русе е 4.6 m/s. Тя е най-висока през месеците март и април (5.3 m/s) и най-ниска през месец септември и ноември (около 3.9 m/s). Относителният дял на „тихото време“ е 24.4%.

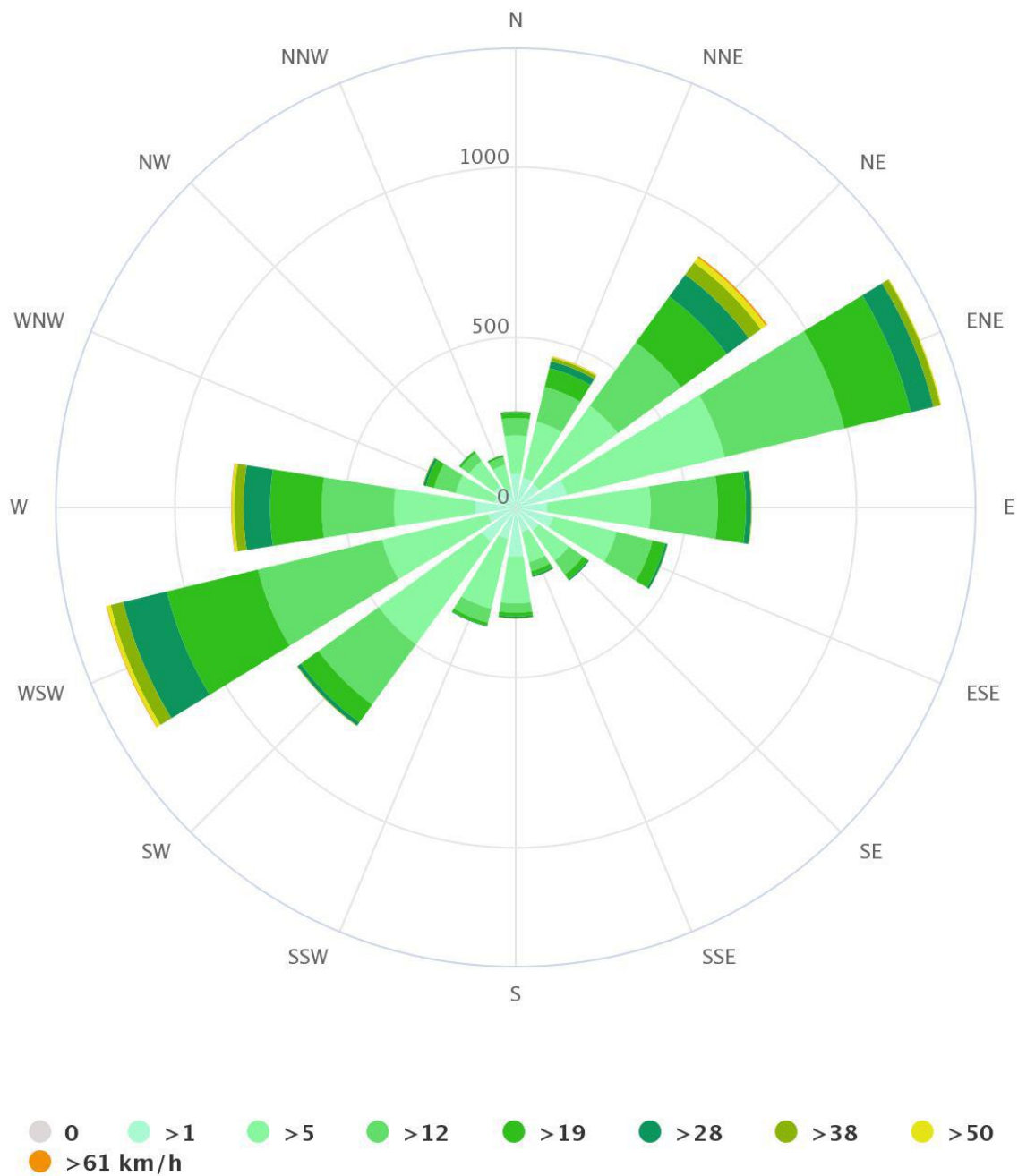
За района на община Русе скорости на вятъра в интервала 1 ÷ 5 m/s има в около 80% от времето, като най-много те са от изток. Ниските скорости характеризират много ниския потенциал на полето на вятъра за пренасяне на замърсители на далечни разстояния. Следват ги скоростите между 6 и 10 m/s в 12% от годината, докато най-нисък е дялът на скорости над 20 m/s само в 0.15 % от случаите. От представената на Фиг. II.1.1-5 многогодишна роза на вятъра за станция Русе се вижда, че преобладаващите ветрове са предимно от североизточната четвърт на хоризонта около 28% , има също така и силна югозападна компонента около 27%. Ветровете от северно и южно направление са със значително по-ниска честота.

Река Дунав тече в посока от югозапад на североизток, поради което и преобладаващите ветрове за района са по поречието на реката. На близостта на реката се дължи и сравнително малкият процент „тихо време“.

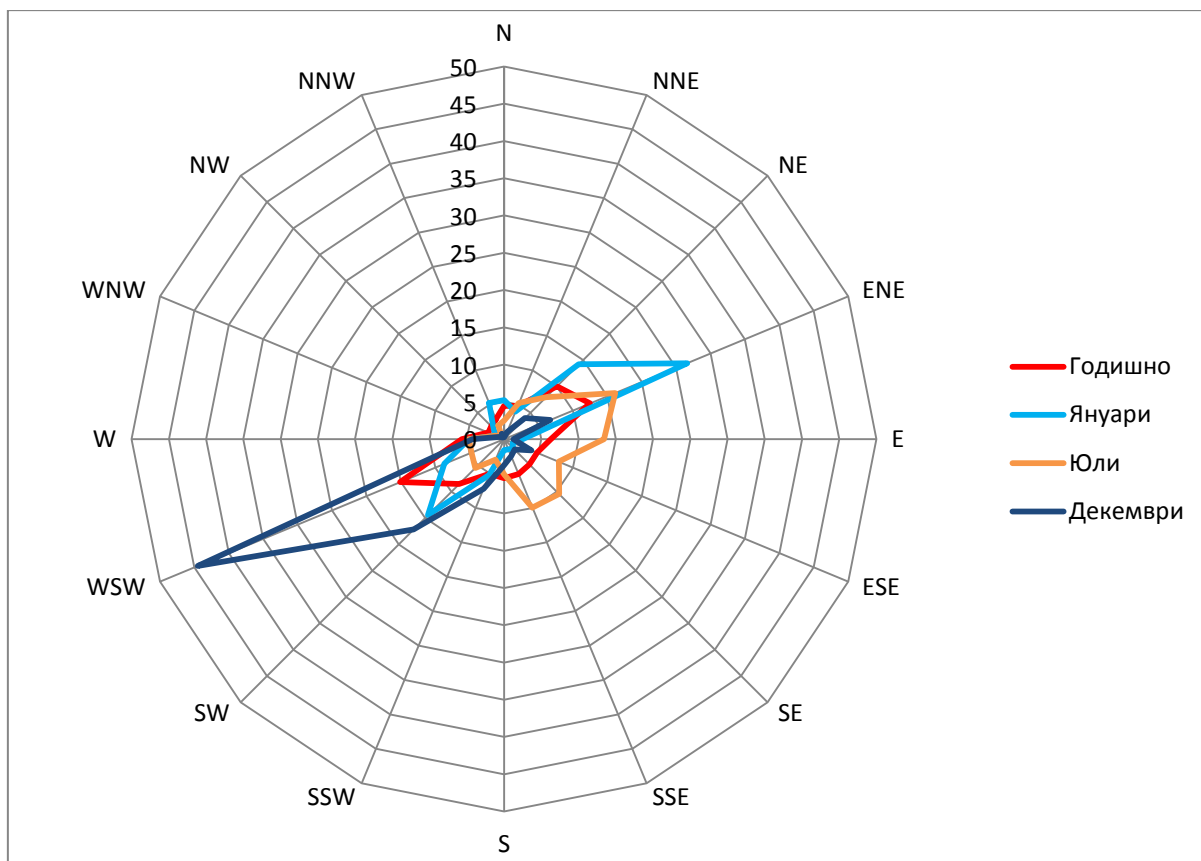

Фиг. П.1.1-5. Роза на вятъра за 2016 г

Показаната на Фиг. П.1.1-5 роза на вятъра за 2016 г. практически съвпада с многогодишната роза на вятъра от Фиг. П.1.1-6.

Фиг. П.1.1-6. Многогодишна роза на вятъра за станция Русе (Източник: Meteoblue)

Фиг. II.1.1-7. Режим на вятъра за месеците януари, юли и декември, сравнен с честотния режим на годишното разпределение за община Русе.

Потенциал на замърсяване

Един също важен климатичен фактор, влияещ върху степента на разсейване на атмосферните примеси, е потенциалът на замърсяване, който се определя от честотата на случаите на тихо време - когато скоростта на вятъра е под 1 m/s. Той се изразява в числа от 1 до 100. За висок потенциал на замърсяване се приема 75 - 100, за нисък - 0 - 25. Потенциал 25 - 50 е среден, а потенциал 50 - 75 - средно висок.

Районът на Русе се намира в област с ниска (24.4 %) повторваемост на тихото време, което означава и нисък потенциал на замърсяване, т.е. по-често условията за изчистване на атмосферата са добри.

Тъй като скоростта на вятъра е основен фактор за оценка на разсейването, анализът на данните по скоростни полета дава полезна информация. Както е известно, триенето на вятъра по земната повърхност създава механична турбулентност тоест в близост до земната повърхност се създава завихряне, което в общия случай благоприятства разсейването на замърсителите. Колкото по-силен е вятърът, толкова по-голяма е механичната турбулентност и разсейването на замърсителите се подобрява. Тази констатация е в сила за всички газообразни замърсители при всички скорости на вятъра. Когато става дума за разсейване обаче на твърди частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2.5}) всичко придобива различен характер. Когато скоростта на вятъра надвиши определена критична стойност (от около 4 m/s) в процеса на триене частиците придобиват по-висока кинетична енергия и когато тя нарасне и стане по-голяма от силите на сцепление фините частици се отделят от земната повърхност и започват да се придвижват свободно по направлението на вятъра. Това явление се нарича „ветрова ерозия”.

Мъгла

Мъглата представлява кондензирана водна пара във вид на микроскопични капки (при температура под 0 °С – ледени кристали) в приземния въздушен слой. С други думи тя е облак, който започва от земната повърхност и намалява видимостта под 1 km.

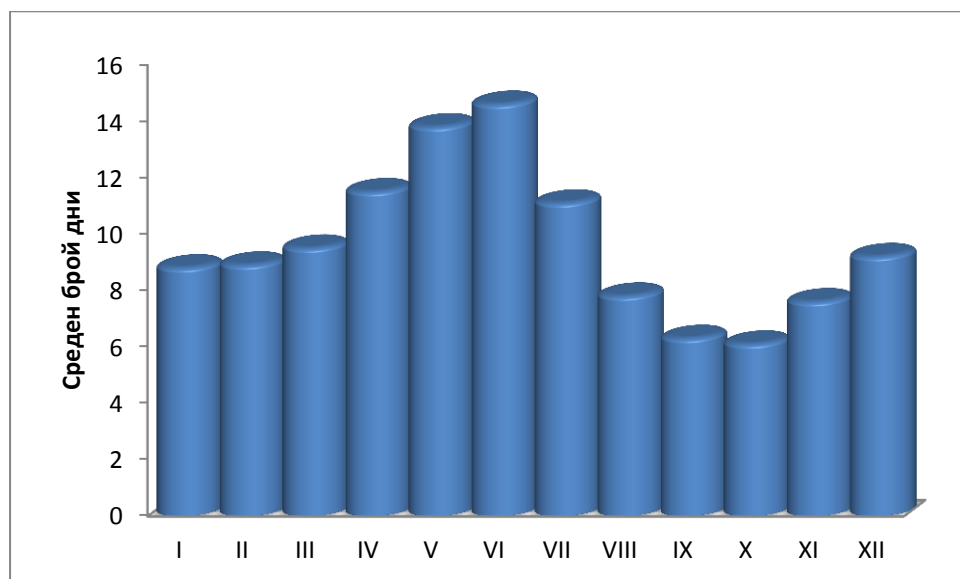
Мъглите се образуват предимно през студената част на годината вследствие на силното изстиване на земната повърхност, понижаването на температурата на въздуха в приземния слой и последваща кондензация на водната пара, както и близостта на реката усилва вероятността за образуване на радиационни мъгли (възникват в резултат от изстиване на земната повърхност и прилежащия въздух вследствие на топлинно излъчване). Мъглите, които продължават повече от един ден, са характерни за зимния период.

Обикновено мощността на инверсията се движи от 50 до 100 m. Максимумът на мъглите е през декември (11.5 дни с мъгла) и януари (10.8 дни с мъгла). Минимум (пълно отсъствие) е през топлите летни месеци, когато рано сутрин преди изгрев, поради разликата между температурата на студените води на реката и топлият въздух над нея се наблюдава намалена видимост по поречието ѝ, която се подобрява веднага след изгрева. Мъглите, които продължават повече от един ден, са характерни за зимния период.

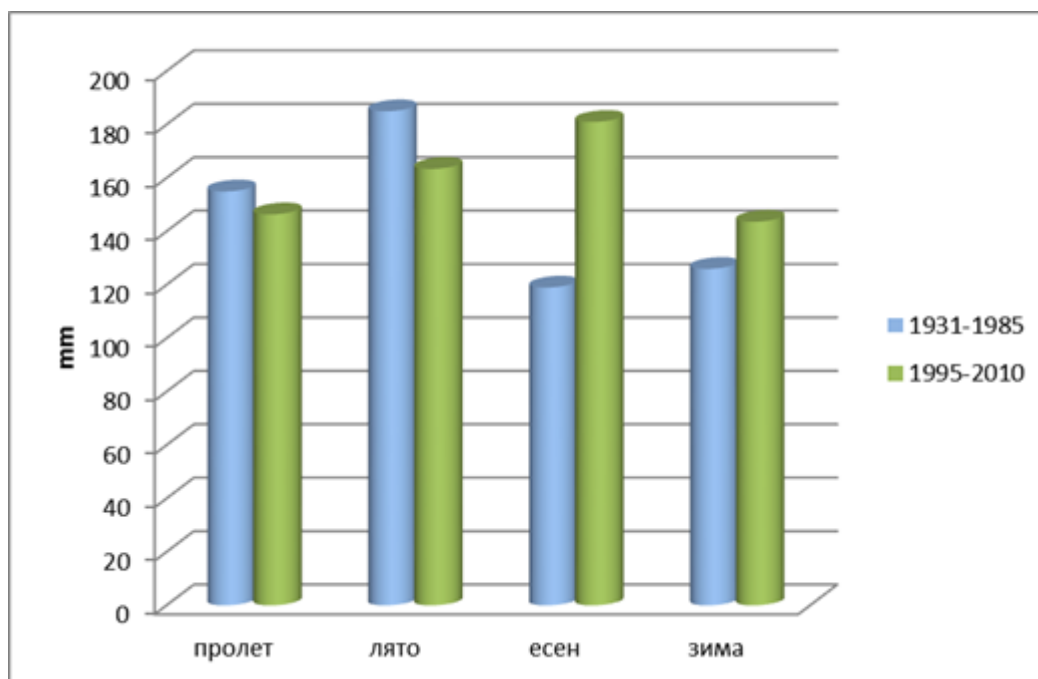
Скоростта на вятъра е ниска и рядко надхвърля 1 м/сек. Поради липсата на турбулентност силно се влошава разсейването на замърсителите и се създават условия за повишаване на приземните им концентрации. Тази тенденция се засилва при мъгли с голяма продължителност (повече от едно денонощие).

Валежи

За периода от 1931 до 1985 г. средните годишните валежи са 585 mm, а от 1995 до 2010 г. възлизат на 634 mm, което е около средните за страната. В отделни години тези стойности са се движили в границите от 340 до 780 mm. Средният брой на дните с валежи по месеци е показан на Фиг. II.1.1-8. Годишната стойност на дните с валежи достига 112, което е около 30% от дните в календарната година.

Фиг. II.1.1-8. Среден брой на дните с валежи по месеци

Фиг. П.1.1-9. Изменение на сезонните валежи в ст. Русе

Както количеството валежи, така и дните с валежи имат пряко отношение към качеството на атмосферния въздух в района, особено по отношение на замърсяването с фини прахови частици. По време на валеж става частично разтваряне на газообразните замърсители и съвместно утаяване на прахообразните замърсители. Мокрите пътни настилки обуславят временно спиране на процеса на суспендиране на ФПЧ от пътните платна в атмосферния въздух и това продължава докато пътните настилки изсъхнат. Многократно е установявано, че в дните с валежи концентрациите на ФПЧ в атмосферния въздух на населените места значително намаляват. Противоположният процес настъпва след изсъхване на настилките. При зле поддържана инфраструктура (тротоари, зелени площи, нерегламентирани паркинги и др.) дъждовете смиват значително количество почва върху пътните платна, който образува нежелан нанос. След изсъхването му автомобилния трафик предизвиква интензивното му разпространение във въздуха и води до запрашаване.

Снежна покривка

Като климатичен фактор тя има голямо значение поради голямата си отражателна способност и малка топлопроводност. Тя предпазва почвата и растенията от измръзване и е източник на влага. За община Русе средната снежната покривка е с дебелина около 14 см, а средният годишен брой на дните със снежна покривка е 63.

Относителна влажност на въздуха

Влажността на въздуха зависи от преобладаващият атмосферен пренос, от вида, температурата и влажността на почвата, от условията на изпарение и др. Абсолютната влажност се характеризира с ясно изразен годишен ход, определен от тренда на температурата.

Средно годишно относителната влажност на въздуха в гр. Русе е висока - в границите 60 – 85 % RH, като тя е най-висока през януари и декември около 85 % RH. Минимумът на влажността е през август (около 50 % RH). Средните месечни температури на въздуха през този летен месец са близки до максималните и се проявява добре изразено засушаване на почвата, което възпрепятства обогатяването на въздуха с влага. Освен това през август честотата на нахлуванията на свеж и влажен атлантически въздух е сравнително малка.

ИЗВОДИ:

Климатичните и метеорологични фактори оказват сериозно влияние върху степента на замърсяване на въздушния басейн. Те пряко допринасят за по-доброто или по-лошо разсейване замърсителите.

Градските условия се отразяват много силно върху температурата на въздуха. В града обикновено е по-топло в сравнение с извънградските райони. Средните годишни температури се различават с 0.5-1.0° C, а зимните с 1-2° C. Намаляването на температурните контрасти в почивните дни, когато замърсяването на въздуха е по-малко, показва, че основен фактор за образуването на топла зона (така наречения «топъл остров») са примесите във въздуха и изменението, което голямата им концентрация предизвиква в радиационния режим.

Ефектът от прегряването е по-голям в северните части на умерените ширини. Там разликата с извънградските райони добре се проследява по броя на мразовитите дни (дни с минимална температура под 0 °C) и летните дни (дни с максимална температура над 25°). Те показват, че градският климат е по-мек. Напролет и наесен извън града често се образува мраз при затишие и ясно време, а в града образуването му е възпрепятствувано от образуването на пелена от запрашена атмосфера. Периодът с положителни температури в града продължава 3-8 седмици повече. Пролетта настъпва първо в града, а отоплителният сезон започва по-късно и завършва по-рано.

В отделните градски райони се наблюдават значителни температурни различия. Те зависят от конфигурацията на града, от плътността на застрояване в отделните му части, от разпределението на зелените площи и др. През лятото при слаб вятър върху обширните асфалтирани площи са отчитани температури, по-високи с 4-5 °C, а понякога и с 10 °C от температурите на озеленени участъци. Алеите и площадите със зелени площи имат много по-малки температурни амплитуди.

Под влияние на застрояването на повърхнината в градската среда средната скорост на вятъра намалява с 20-30 %, а тихото време или времето със слаб вятър увеличава повторемостта си с 5-20 %. Поради неравния релеф понижаването на скоростта в отделните части на града е с различна сила. В резултат на локални завихряния и турбулентност, в някои места скоростта може да се увеличи. По-висока скорост се отчита и ако вятърът съвпада с посоката на улицата, особено когато тя е дълга и права, а широчината ѝ е значителна. Улиците в града освен това пренасочват въздушния поток.

Топлите островни зони, образувани в градската среда, могат да предизвикат локална циркулация. Тя е представена от ветрове, които възникват вследствие на понижаване на налягането в района на топлия остров в сравнение с извънградските местности и насочване на въздуха от периферията към централните градски райони. Такава циркулация може да съществува при антициклонална обстановка. Ако се

появи по-силен вятър, свързан с глобален пренос на топъл или студен въздух, местната циркулация изчезва.

Преносът на замърсен въздух е свързан с разположението на основните замърсяващи източници спрямо преобладаващата посока на вятъра. Затова е необходимо промишлените квартали да се разполагат в подветрената страна на града, така че замърсеният въздух да не се отнася към жилищните квартали, а извън града.

Валежите и влажността на въздуха оказват влияние върху самоочистването на атмосферния въздух.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на данните и оценките могат да се направят следните заключения за процесите и явленията, които представляват интерес за съществуващото състояние на средата и устройствените параметри на ОУП:

1. Температурите в общината имат ясно изразен континентален характер.
2. Валежите са около средните за страната, но поройните валежи се наблюдават все по-често през последните 5 години.
3. Броят на дните с мъгла е най-голям през януари и декември. Те имат продължителност до 1 ден в около 15% от случаите, а с продължителност от 3-4 дни в 20% от случаите. В районите близо до река Дунав продължителността на мъглите може да достигне до 4-6 дни.
4. Преобладаващи са ветровете от североизток и югозапад, като в около 80% от случаите средната скорост на вятъра е в интервала 1-5 m/s.
5. Потенциалът на замърсяване на въздуха в района е нисък, което не предполага устойчиво състояние на ниския слой на атмосферата, а и следователно не се налага да се залагат извънредни мерки за ограничаване на замърсяването, освен специфичните такива.

II.1.2. Състояние на атмосферния въздух

A) Националната система за мониторинг на околната среда

Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) извършва оценка на качеството на атмосферния въздух върху територията на страната, разделена на 6 Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ). Система се състои от 48 стационарни пункта, в т.ч. 9 пункта с ръчно пробонабиране и последващ лабораторен анализ, 30 автоматични измервателни станции (АИС), 5 ДОАС системи, разположени в градовете Свищов, Никопол, Силистра, Бургас, и Стара Загора, както и 4 АИС за мониторинг на КАВ в горски екосистеми (КФС „Рожен“, „Юндола“, „Витиня“ и „Ст. Оряхово“).

Националната система за мониторинг на околната среда разполага със стационарна измервателна станция за района на община Русе.

Мрежата за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на община Русе е част от националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), подсистема „въздух“. Контролът на основните показатели, характеризиращи качеството на приземния слой на атмосферния въздух в региона на се осъществява от пунктовете за мониторинг на Министерство на околната среда и водите.

На територията на общината са разположени: една автоматична измервателна станция (АИС) за контрол качеството на атмосферния въздух и две мобилни автоматични станции (МАС).

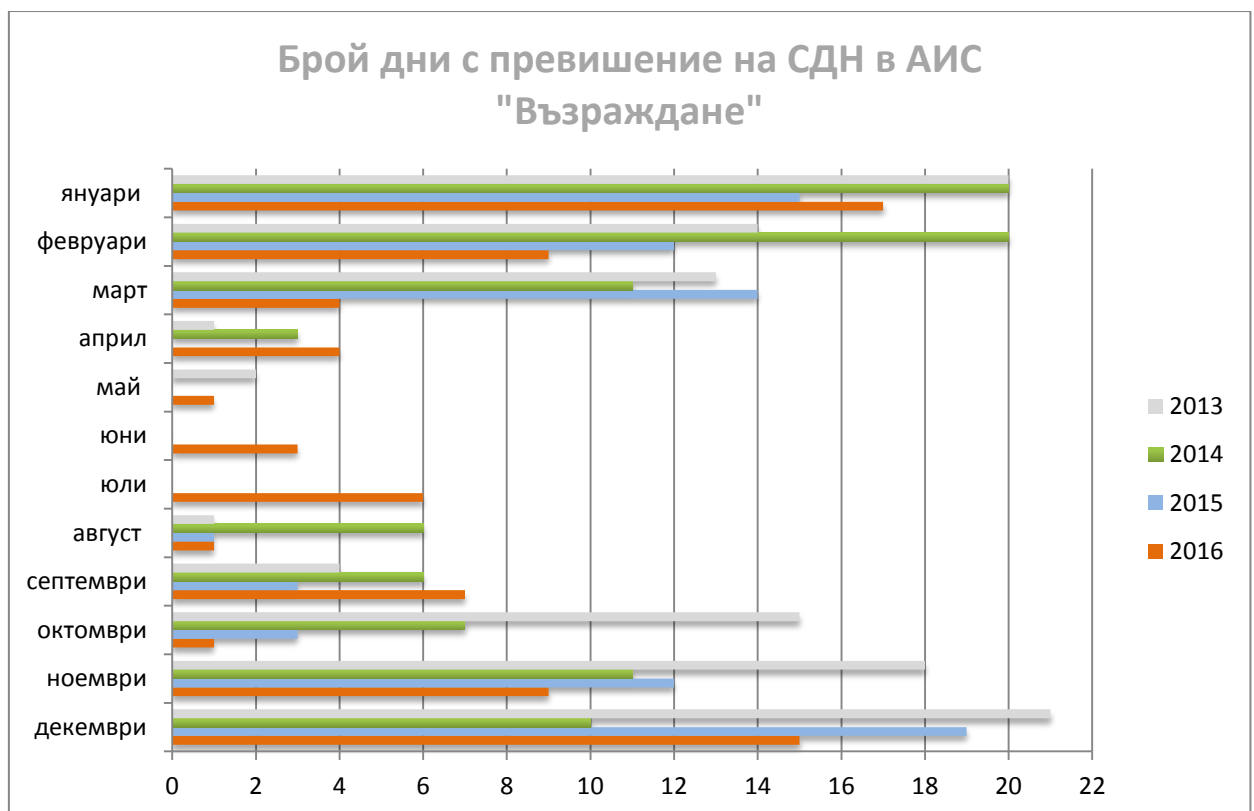
АИС „Възраждане“ е разположена в централната част на град Русе. През месец септември 2016 година, освен обособения през 2015 г. допълнителен стационарен пункт за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, на територията на РУ „Ангел Кънчев“ е разположена още една МАС.

В пунктовете за мониторинг за качеството на атмосферния въздух се измерват следните показатели:

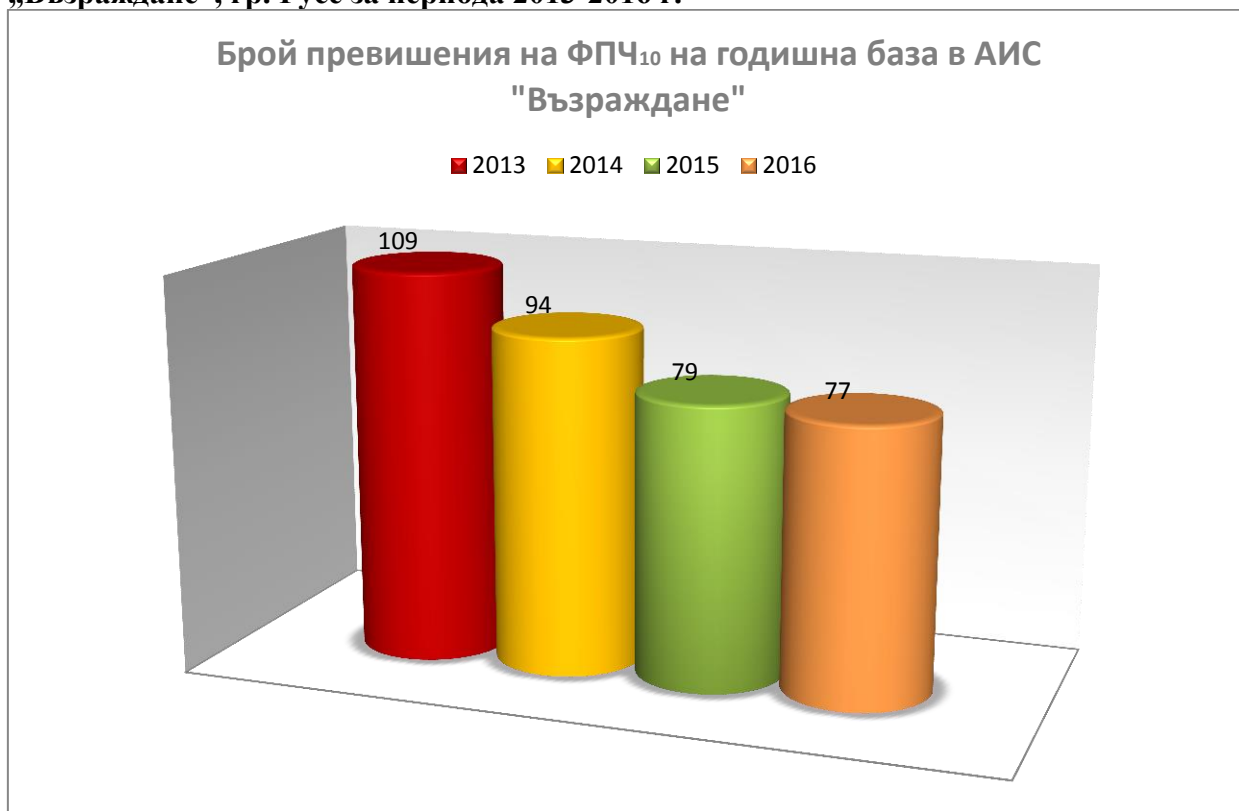
- АИС „Възраждане“: озон, азотен оксид, азотен диоксид, въглероден оксид, серен диоксид, бензен, фини прахови частици до 10 µm и 2.5 µm и метео параметри;
- Мобилна автоматична станция (МАС на ул. „Рига“ № 30): серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, озон, фини прахови частици до 10 µm, въглероден оксид, метан, неметанови въглеводороди, бензен, толуен, ксилен и метеорологични параметри.
- Мобилна автоматична станция (МАС на територията на РУ „Ангел Кънчев“): серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, озон, въглероден оксид, метан и неметанови въглеводороди.

През 2016 година в АИС „Възраждане“, както и в МАС, разположена на ул. „Рига“ № 30 са измерени концентрации, превишаващи праговата стойност (ПС) за средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве (СДН) единствено на фините прахови частици под 10 микрона. Основно превишенията се констатират през отоплителния период на годината октомври – март, а през останалите месеци превишенията са единични.

Фиг. П.1.2-1. Брой дни с превишение на СДН за ФПЧ₁₀

Фиг. П.1.2-2. Брой месечни превишения на ПДК за ФПЧ₁₀ (50 µg/m³) в АИС „Възраждане”, гр. Русе за периода 2013-2016 г.

От данните, посочени в Доклада за състоянието на околната среда за 2016 г. на РИОСВ Русе е видно, че средногодишната концентрация (СГК) за фини прахови частици под 10 микрона в АИС „Възраждане” през 2016 г. е по-ниска от предходните години, но продължава да бъде над средногодишната норма от 40 µg/m³.

След включването на новия пункт за мониторинг в кв. „Здравец-Изток”- гр. Русе получените данни за замърсителите показват, че нивата на фини прахови частици са значително по-ниски от тези, измерени в АИС „Възраждане”.

В актуализираната Програмата на община Русе за подобряване на КАВ, при извършеното моделиране по показател ФПЧ₁₀ и отчитане на основните източници на тези емисии – промишленост, транспорт и битово отопление, е направен анализ, който показва, че превишенията на ФПЧ₁₀ основно се дължат на продължаващото използване на твърди горива за отопление в битовия сектор в комбинация с лошите климатични условия за този период на годината – безветрие, образуване на трайни мъгли.

Б) Инвентаризация на емисиите

Б1) Промисленост

Данни за инвентаризираните промишлени обекти на територията на град Русе, съгласно зониранието са публикувани на интернет страницата на РИОСВ Русе в следните обособени зони: Източна промишлена зона (ИПЗ), Западна промишлена зона (ЗПЗ), Индустриален парк – Русе и Дунавска индустриална зона „ТЕГРА”.

В ЗПЗ са ситуирани производства основно от химическата, дърво-преработващата, металообработващата промишленост, автосервизна дейност и др.

Фиг. П.1.2-3. Западна промишлена зона

За централната градска част е характерно наличието на голям брой дружества от шивашката промишленост, но функционират и предприятия, като „Спарки” АД, „СЕТ” АД и „Найден Киров” АД, които са наследници на стари производства в град Русе, но със силно ограничена производствена дейност.

Фиг. П.1.2-4.

Фиг. П.1.2-5.

В Източна промишлена зона, освен енергийното производство на „Топлофикация Русе“ ЕАД са характерни предприятия от химическата, нефтопреработваща, мебелната промишленост и др.

Фиг. П.1.2-6.Източна промишлена зона

Обособеният източно от град Русе Индустиален парк е територия, на която са изградени и функционират предприятия от металообработващата, автомобилната и керамичната индустрия.

Фиг. П.1.2-7. Индустриален парк

Фиг. П.1.2-8. Дунавска индустриална зона „ТЕГРА“

Последната зона – Дунавска индустриална зона „ТЕГРА“ е територията на бившия завод за Тежко машиностроене, гр. Русе. За нея са характерни предприятия от нефтепреработващата и химическата промишленост. Голям дял се пада и на дружествата, осъществяващи съхранение и търговия с горива.

Б2) Автотранспорт

Той е вторият по важност фактор при формиране на цялостната картина за КАВ в град Русе.

Изследването с дискретни рецептори в актуализираната програма за КАВ на общината показва, че при определени условия той е в състояние самостоятелно да създаде СД концентрации, превишаващи до 2 пъти СД НОЧЗ от $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Общо за град Русе транспортното замърсяване се очаква да формира до 31% от максималните СД концентрации и до 37% от СГ концентрации на ФПЧ_{10} . В случая като източник на емисии следва да се отчита не директното изпускане на частици от автомобилните двигатели (относителният им дял е незначителен), а процеса на суспендиране на прах от пътните платна при взаимодействието им с автомобилните гуми.

Интензивност на автомобилния трафик в преброителни пунктове на общината.

Транспортната инфраструктура на територията на Община Русе включва: пътна, Ж.П. мрежа, воден и въздушен транспорт. Пътните артерии са от републиканската пътна мрежа. Те са концентрирани, както в гр. Русе, така и около него. Пътищата I-2 (E70) Граница Румъния-Русе-Цар Калоян-Разград-Шумен-Варна, II-21 Русе-о.п. Тутракан-о.п. Силистра, I-5 (E85) Русе-Бяла-Велико Търново-о.п. Дебелец-Габрово-Шипка-Казанлък-о.п. Стара Загора-Хасково-Кърджали-Маказа, II-23(Русе-Цар Калоян)-Червена вода-Кубрат-Исперих-Окорш-Овен-(о.п. Дулово-о.п. Шумен) и III-501 Русе-Иваново-Две могили-Бяла се явяват вход-изход от Република България през ГКПП Дунав-мост. Други пътища от републиканската пътна мрежа на територията на общината са II-52 (Русе-Бяла)-Мечка-Новград-Свищов-Никопол и III-2302 Червена вода-Семерджиево-Ветово-Сеново-Просторно-(о.п. Разград-Кубрат).

На територията на общината няма изградена автомагистрала. Има проект, който е за бъдещото трасе на АМ „Русе-Велико Търново”

Таблица II.1.2-1. Дължина на Републиканската пътна мрежа на територията на Община Русе

№	Номер на пътя	Наименование на пътя	От км..... до км.....	Дължина /км
1.	I-2(E70)	Граница Румъния-Русе-Цар Калоян-Разград-Шумен-Варна	От км 0+000 до км 17+400	17.400
2.	I-5(E85)	Русе-Бяла-Велико Търново-о.п. Дебелец-Габрово-Шипка-Казанлък-о.п. Стара Загора-Хасково-Кърджали-Маказа	От км 0+000 до км 12+700	12.700
3.	II-21	Русе-о.п. Тутракан-о.п. Силистра	От км 0+000 до км 12+810	12.810
4.	II-23	(Русе-Цар Калоян)-Червена вода-Кубрат-Исперих-Окорш-Овен-(о.п. Дулово-о.п. Шумен)	От км 0+000 до км 31+761	31.761
5.	II-52	(Русе-Бяла)-Мечка-Новград-Свищов-Никопол	От км 0+000 до км 0+200	0.200
6.	III-501	Русе-Иваново-Две могили-Бяла	От км 0+000 до	10.400

			км 10+400	
7.	III-2302	Червена вода-Семерджиево-Ветово-Сеново-Просторно-(о.п. Разград-Кубрат)	От км 0+000 до км 10+580	10.580

Общо: 95.851

Източник: АПИ Областно пътно управление – Русе

Съгласно Регистър на агломерациите пътната и уличната мрежа на град Русе (основни трасета на първостепенната улична мрежа) включва 67 улици и булеварди с обща дължина 85 км. С най-голямо значение е бул. България, който преминава покрай южната част на Русе и прави връзка между Дунав мост и първокласен път 1-2 за Разград и първокласен път 1-5 за Велико Търново. Общата дължина на бул. „България“ е 13.3 км. Той играе ролята на околновръстен път. Основната транспортна артерия от изток към ЦГЧ е бул. „Липник“ (4.2 км), който прави връзка с бул. „Скобелев“ (1.1 км). В северната част на града, успоредно на река Дунав, преминава бул. „Тутракан“ (4.4 км). В източната част на кв. Цветница той се разделя на ул. „Доростол“ (1.6 км) и ул. „Плиска“ (1.5 км), които чрез бул. „Съединение“ (0.86 км.) се свързват с ЦГЧ. Връзката на ЦГЧ със Западна промишлена зона става чрез бул. Трети март (4.95 км). Връзката на ЦГЧ с южното направление се прави чрез бул. „Христо Ботев“ (3.98 км). От общо 67 булеварди и улици два са от втори клас („България“, „Христо Ботев“), една от трети клас („Тутракан“), една от четвърти клас („Потсдам“) и всички останали от пети клас.

Оценката на влиянието на транспорта върху замърсяването е направено на базата на съществуващите за Община Русе данни, реалната пътна структура и актуално преброяване на трафика за 2012 и 2013 г. от Районна здравна инспекция (РЗИ) в 23 контролни точки, използвано и при изготвяне на Актуалната към този момент програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух на територията на Община Русе за периода 2015 - 2020 година.

Както за цялата страна, така и за Община Русе е характерно, че непрекъснато се променя и структурата на автопарка по типове автомобили и използвано гориво. Бързо нараства относителния дял на леките (ЛА) и лекотоварните (ЛТ) автомобили с дизелови двигатели за сметка на тези с бензинови двигатели. Намалява и относителния дял на автомобилите с газови уредби. Почти 100% от тежките автомобили (ТА) и автобусите (Авт) използват дизелово гориво (относителният дял на автобусите от градския транспорт с метанови уредби е пренебрежимо малък).

За описание на транспортните емисии са използвани главно Технически насоки за изготвяне на националните инвентаризации на емисиите - ЕМЕР/ЕЕА air pollutant emission inventory guidebook 2016 – Last Update June 2017 (1.A.3.b.i, 1.A.3.b.ii, 1.A.3.b.iii, 1.A.3.b.iv Passenger cars, light commercial trucks, heavy-duty vehicles including buses and motor cycles). Тя е разработена в подкрепа на Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (CLRTAP) и директивата на ЕС за националните тавани за емисии (Directive 2001/81/EC - National emission ceilings for certain atmospheric pollutants), като осигурява експертно ръководство за това как да състави инвентаризация на емисии в атмосферния въздух. Изданието 2016 замества всички предишни версии.

Оценката на нивата на емисиите от автомобилния транспорт е направена по Ниво 1 (Tier 1) от Европейското Ръководство за инвентаризация на емисии за

основните замърсители от: пътнически автомобили, лекотоварни превозни средства, тежкотоварните превозни средства в точка Транспорт. На тази база са представени резултатите от изчислението на следните емисии:

Прекурсори на озон - CO, NO_x, NMVOC (неметанови летливи съединения),
 Парникови газове (CO₂, CH₄, N₂O),
 Вкисляващи вещества (NH₃),
 Фини прахови частици (ФПЧ) - само фракцията ФПЧ_{2,5}, тъй като по-високата фракция ФПЧ₁₀ е пренебрежимо малка в саждите на изгорелите газове,
 Канцерогенни съединения:
 РАН - полициклични ароматни въглеводороди (Benzo (a) pyrene, Benzo (b) fluoranthene + Benzo (k) fluoranthene, indeno (1,2,3-cd) pyrene),
 Тежки метали (Pb).

Таблица П.1.2-2. Емисионно натоварване на годишна база в килограм на 1 километър (kg/km) от графика по съответните пътни участъци на републиканската пътна мрежа за 2015 г.

№ на пътя (№ на преброятелния пункт)	CO	NMVOC	NO _x	N ₂ O	NH ₃	Pb	PM _{2,5}
2 (101)	46926.6	6364.2	10033.5	49.7	206.3	1.72E-02	406.1
2 (686)	34598.8	4831.9	9645.8	39.2	157.5	1.57E-02	386.8
2 (685)	31717.4	4422.7	8733.6	35.8	144.1	1.42E-02	350.3
2 (684)	27862.5	3872.9	7473.8	31.2	126.1	1.22E-02	300.1
5 (173)	43637.0	6109.6	12415.3	49.7	199.2	2.01E-02	497.5
5 (172)	42512.8	5922.4	11614.9	47.9	192.9	1.90E-02	466.0
21 (3018)	29628.2	3921.8	4782.1	29.6	126.5	8.75E-03	196.1
21 (734)	23907.3	3250.9	5249.0	25.5	105.4	8.94E-03	212.2
23 (690)	9321.5	1408.1	4310.6	12.5	46.5	6.54E-03	170.7
23 (691)	9224.1	1386.9	4161.0	12.2	45.8	6.33E-03	164.9
23 (3020)	16806.5	2212.3	2513.7	16.6	71.3	4.70E-03	103.5
23 (693)	7281.7	1127.2	3806.0	10.2	37.4	5.70E-03	150.4
23 (694)	7921.0	1172.9	3283.0	10.2	38.6	5.04E-03	130.3
23 (695)	7491.6	1116.3	3217.4	9.8	36.8	4.92E-03	127.6

Таблица П.1.2-3. Емисионно натоварване на годишна база в килограм на 1 километър (kg/km) от трафика по съответните пътни участъци на републиканската пътна мрежа за 2015 г.

№ на пътя (№ на преброявателния пункт)	Ideno Pyrene	V(k)F	V(b)F	V(a)P	CO ₂ масло	CO ₂ гориво	CO ₂ общо
2 (101)	4.47E-03	6.21E-03	7.49E-03	3.55E-03	2481.6	1270.5	3752.2
2 (686)	3.73E-03	6.65E-03	7.36E-03	2.89E-03	1931.4	1118.5	3049.9
2 (685)	3.40E-03	6.00E-03	6.65E-03	2.63E-03	1765.6	1016.6	2782.2
2 (684)	2.95E-03	5.08E-03	5.68E-03	2.29E-03	1542.1	877.0	2419.0
5 (173)	4.75E-03	8.62E-03	9.48E-03	3.67E-03	2447.2	1430.9	3878.1
5 (172)	4.54E-03	7.95E-03	8.85E-03	3.52E-03	2362.4	1355.2	3717.6
21 (3018)	2.52E-03	2.49E-03	3.47E-03	2.05E-03	1496.6	676.6	2173.3
21 (734)	2.30E-03	3.29E-03	3.93E-03	1.82E-03	1270.5	658.4	1928.9
23 (690)	1.34E-03	3.37E-03	3.38E-03	9.86E-04	597.8	439.8	1037.5
23 (691)	1.30E-03	3.24E-03	3.26E-03	9.63E-04	586.8	426.7	1013.5
23 (3020)	1.39E-03	1.23E-03	1.80E-03	1.14E-03	840.0	367.7	1207.7
23 (693)	1.13E-03	3.04E-03	2.99E-03	8.23E-04	486.8	379.0	865.8
23 (694)	1.06E-03	2.51E-03	2.56E-03	7.91E-04	490.8	343.0	833.7
23 (695)	1.03E-03	2.48E-03	2.51E-03	7.62E-04	469.3	333.5	802.7

Таблица П.1.2-4. Емисионно натоварване на годишна база в килограм на 1 километър (kg/km) от прогнозният трафик по съответните пътни участъци на републиканската пътна мрежа за 2035 г.

№ на пътя (№ на преброятелния пункт)	CO	NMVOС	NOx	N ₂ O	NH ₃	Pb	PM _{2,5}
2 (101)	77185.2	10403.6	15465.8	80.6	336.8	2.69E-02	627.7
2 (686)	56755.6	7854.5	14667.3	63.0	255.5	2.42E-02	589.6
2 (685)	52079.1	7196.0	13276.9	57.6	234.0	2.20E-02	533.9
2 (684)	45809.5	6314.5	11433.3	50.4	205.3	1.90E-02	460.1
5 (173)	65400.8	9068.6	17187.4	72.9	295.2	2.83E-02	690.5
5 (172)	63780.4	8803.3	16107.1	70.3	286.3	2.67E-02	648.0
21 (3018)	44996.1	5951.5	7189.2	44.9	191.9	1.32E-02	294.9
21 (734)	35911.4	4879.4	7823.9	38.2	158.2	1.33E-02	316.5
23 (690)	15058.1	2244.5	6478.4	19.6	74.0	9.91E-03	256.9
23 (691)	14901.4	2212.0	6264.2	19.3	72.9	9.60E-03	248.6
23 (3020)	27913.0	3664.9	4024.7	27.4	118.0	7.60E-03	166.1
23 (693)	11762.3	1795.3	5738.1	16.1	59.4	8.65E-03	227.0
23 (694)	12838.8	1878.0	4948.5	16.1	61.7	7.67E-03	196.7
23 (695)	12141.9	1787.9	4870.2	15.4	58.8	7.51E-03	193.4

Таблица П.1.2-5. Емисионно натоварване на годишна база в килограм на 1 километър (kg/km) от прогнозният трафик по съответните пътни участъци на републиканската пътна мрежа за 2035 г.

№ на пътя (№ на преброятелния пункт)	Ideno Pyrene	B(k)F	B(b)F	B(a)P	CO ₂ масло	CO ₂ гориво	CO ₂ общо
2 (101)	7.14E-03	9.25E-03	1.15E-02	5.71E-03	4034.9	2005.9	6040.8
2 (686)	5.89E-03	9.84E-03	1.11E-02	4.60E-03	3116.0	1741.4	4857.4
2 (685)	5.37E-03	8.86E-03	1.01E-02	4.20E-03	2851.0	1583.2	4434.2
2 (684)	4.68E-03	7.57E-03	8.65E-03	3.66E-03	2496.7	1372.8	3869.5
5 (173)	6.85E-03	1.16E-02	1.31E-02	5.33E-03	3603.5	2029.8	5633.3
5 (172)	6.55E-03	1.07E-02	1.22E-02	5.12E-03	3484.7	1926.6	5411.2
21 (3018)	3.81E-03	3.71E-03	5.21E-03	3.11E-03	2269.6	1021.7	3291.3
21 (734)	3.45E-03	4.88E-03	5.85E-03	2.73E-03	1905.7	984.1	2889.8
23 (690)	2.06E-03	5.00E-03	5.06E-03	1.53E-03	943.7	671.2	1614.9
23 (691)	2.01E-03	4.81E-03	4.89E-03	1.50E-03	927.3	652.3	1579.6
23 (3020)	2.28E-03	1.90E-03	2.88E-03	1.87E-03	1388.2	598.6	1986.9
23 (693)	1.74E-03	4.53E-03	4.50E-03	1.28E-03	767.8	579.1	1346.9
23 (694)	1.65E-03	3.73E-03	3.84E-03	1.24E-03	778.6	525.8	1304.4
23 (695)	1.60E-03	3.70E-03	3.79E-03	1.19E-03	745.0	512.6	1257.6

Таблица П.1.2-6. Емисионно натоварване на годишна база в килограм на 1 километър (kg/km) от съответния пътен участък на транспортната мрежа на град Русе.

№ по ред	CO	NMVOС	NOx	N ₂ O	NH ₃	Pb	PM _{2.5}
1.БУЛ."БЪЛГАРИЯ" 96	975.8	127.7	128.3	0.9	4.1	2.40E-04	4.8
2. УЛ."БОРИСОВА" 36	665.3	87.1	87.5	0.6	2.8	1.60E-04	3.2
3. УЛ."СКОБЕЛЕВ" 40 А	785.4	102.8	103.2	0.7	3.3	1.90E-04	3.8
4. УЛ."МАРИЯ ЛУИЗА" 29	139.0	18.2	18.3	0.1	0.6	3.40E-05	0.7
5. УЛ."ПЛИСКА" 4	719.3	94.1	94.6	0.7	3.0	1.80E-04	3.5
6. УЛ."ДОРОСТОЛ"	546.6	71.5	71.8	0.5	2.3	1.30E-04	2.7
7. УЛ."ХАН КРУМ" 11	247.6	32.4	32.6	0.2	1.0	6.00E-05	1.2
8. БУЛ. „ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ „ 108	1433.2	187.6	188.4	1.4	6.0	3.50E-04	7.0
9. БУЛ. „ЛИПНИК" 62	1511.5	197.8	198.7	1.4	6.3	3.70E-04	7.4
10. УЛ."19-И ФЕВРУАРИ"	65.5	8.6	8.6	0.1	0.3	1.60E-05	0.3
11. УЛ. СЕНТ УАН	674.8	88.3	88.7	0.6	2.8	1.60E-04	3.3
12. УЛ. „НИКОЛАЕВСКА" 52	487.9	63.8	64.1	0.5	2.0	1.20E-04	2.4
13. БУЛ. „ТРЕТИ МАРТ" 44	359.0	47.0	47.2	0.3	1.5	8.70E-05	1.8
14. УЛ. „СТУДЕНТСКА"	435.2	57.0	57.2	0.4	1.8	1.10E-04	2.1
15. УЛ. ЧИПРОВЦИ" 28	105.2	13.8	13.8	0.1	0.4	2.60E-05	0.5
16. БУЛ. "СЪЕДИНЕНИЕ"	309.4	40.5	40.7	0.3	1.3	7.50E-05	1.5
17. УЛ."ТУЛЧА" 6	206.7	27.1	27.2	0.2	0.9	5.00E-05	1.0
18. УЛ."ПАНАИОТ ХИТОВ"	95.3	12.5	12.5	0.1	0.4	2.30E-05	0.5
19. УЛ."БОЗВЕЛИ" 22	103.2	13.5	13.6	0.1	0.4	2.50E-05	0.5
20. БУЛ. "ХРИСТО БОТЕВ"	344.6	45.1	45.3	0.3	1.4	8.40E-05	1.7
21. БУЛ. "ТУТРАКАН"	182.9	23.9	24.0	0.2	0.8	4.50E-05	0.9
22. УЛ."ТИЧА" 14	42.0	5.5	5.5	0.0	0.2	1.00E-05	0.2
23. БУЛ. „ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ" II	348.5	45.6	45.8	0.3	1.5	8.50E-05	1.7

Таблица П.1.2-7. Емисионно натоварване на годишна база в килограм на 1 километър (kg/km) от съответния пътен участък на транспортната мрежа на град Русе.

№ по ред	Ideno Pyrene	B(k)F	B(b)F	B(a)P	CO ₂ масло	CO ₂ гориво	CO ₂ общо
1.БУЛ."БЪЛГАРИЯ" 96	7.10E-05	5.50E-05	8.70E-05	5.70E-05	46.0	19.4	65.4
2. УЛ."БОРИСОВА" 36	4.80E-05	3.80E-05	5.90E-05	3.90E-05	31.4	13.2	44.6
3. УЛ."СКОБЕЛЕВ" 40 А	5.70E-05	4.50E-05	7.00E-05	4.60E-05	37.0	15.6	52.7
4. УЛ."МАРИЯ ЛУИЗА" 29	1.00E-05	7.90E-06	1.20E-05	8.20E-06	6.6	2.8	9.3
5. УЛ."ПЛИСКА" 4	5.20E-05	4.10E-05	6.40E-05	4.20E-05	33.9	14.3	48.2
6. УЛ."ДОРОСТОЛ"	4.00E-05	3.10E-05	4.90E-05	3.20E-05	25.8	10.9	36.6
7. УЛ."ХАН КРУМ" 11	1.80E-05	1.40E-05	2.20E-05	1.50E-05	11.7	4.9	16.6
8. БУЛ. „ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ „ 108	1.00E-04	8.10E-05	1.30E-04	8.40E-05	67.6	28.5	96.1
9. БУЛ. „ЛИПНИК" 62	1.10E-04	8.60E-05	1.30E-04	8.90E-05	71.2	30.1	101.3
10. УЛ."19-И ФЕВРУАРИ"	4.80E-06	3.70E-06	5.80E-06	3.80E-06	3.1	1.3	4.4
11. УЛ. СЕНТ УАН	4.90E-05	3.80E-05	6.00E-05	4.00E-05	31.8	13.4	45.2
12. УЛ. „НИКОЛАЕВСКА" 52	3.50E-05	2.80E-05	4.30E-05	2.90E-05	23.0	9.7	32.7
13. БУЛ. „ТРЕТИ МАРТ" 44	2.60E-05	2.00E-05	3.20E-05	2.10E-05	16.9	7.1	24.1
14. УЛ. „СТУДЕНТСКА"	3.20E-05	2.50E-05	3.90E-05	2.60E-05	20.5	8.7	29.2
15. УЛ. ЧИПРОВЦИ" 28	7.60E-06	6.00E-06	9.30E-06	6.20E-06	5.0	2.1	7.1
16. БУЛ. "СЪЕДИНЕНИЕ"	2.20E-05	1.80E-05	2.70E-05	1.80E-05	14.6	6.2	20.7
17. УЛ."ТУЛЧА" 6	1.50E-05	1.20E-05	1.80E-05	1.20E-05	9.7	4.1	13.9
18. УЛ."ПАНАИОТ ХИТОВ"	6.90E-06	5.40E-06	8.50E-06	5.60E-06	4.5	1.9	6.4
19. УЛ."БОЗВЕЛИ" 22	7.50E-06	5.90E-06	9.20E-06	6.10E-06	4.9	2.1	6.9
20. БУЛ. "ХРИСТО БОТЕВ"	2.50E-05	2.00E-05	3.10E-05	2.00E-05	16.2	6.9	23.1
21. БУЛ. "ТУТРАКАН"	1.30E-05	1.00E-05	1.60E-05	1.10E-05	8.6	3.6	12.3
22. УЛ."ТИЧА" 14	3.10E-06	2.40E-06	3.70E-06	2.50E-06	2.0	0.8	2.8
23. БУЛ. „ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ" II	2.50E-05	2.00E-05	3.10E-05	2.00E-05	16.4	6.9	23.4

Емисиите се изпускат директно от ауспусите на автомобилите в атмосферния въздух. Общото количество на CO₂ за 1 километър от съответните пътни участъци е показано в последната колона на таблицата.

Б3) Битово отопление.

В Актуализираната програма за управление качеството на атмосферния въздух на Община Русе за периода 2015-2020г. относителния дял на емисиите на ФПЧ10 от битово отопление съставлява 47.4%. Поради факта, че до сега, ефективната топлоизолация на сградите не е била приоритет, съществуващия сграден фонд в голяма степен е с лоши топлотехнически параметри и осигуряването на комфортни условия за обитателите е съпроводено с използване на повишено количество гориво. Доказано е, че санирането на сградите, свързано с реализирането на топлоизолация, води до снижаване на загубите при отопление на жилищата с от 30 % до 40 %, което пък означава, че приблизително с толкова ще бъдат намалени и вредните емисии.

Стартиралите вече проекти за газифициране на жилища в гр. Русе и тенденцията за увеличаване броя на газифицираните и санирани жилища също дават изгледи за намаляване на степента на замърсяване от битовото отопление. Въпреки това към настоящият момент е много трудно да се прогнозира количествата на отделните видове горива, които ще бъдат използвани в битовото отопление, и съответно да се оцени степента на въздействие на битовото отопление върху качеството на въздуха в общината.

В) Интензивно миришещи вещества(ИМВ)

В националното законодателство няма заложен конкретни методи за контрол, оценка и норми на разпространението на ИМВ. Град Русе е един от градовете в страната, в които през последните години има сериозни оплаквания за наличие на ИМВ.

Справка на официалната страница на РИОСВ-Русе, раздел „Жалби“ и „Сигнали – Зелен телефон“ показва, че за периода 2014 г. до октомври 2018 г. са постъпили множество оплаквания за миризми на бакелит, химикали, нефтопродукти, изгорена пластмаса и др. в град Русе. Съгласно подадените сигнали, миризмите се установяват в различни части на денонощието, преобладаващо през вечерните и нощни часове и в различни квартали на града. Анализът на подадените сигнали показва пик на същите в периода от 14 до 29 септември 2015г. – общо постъпили 164 сигнала, както и в периода 10-12 септември 2016г. В резултат на извършени проверки на контролния орган РИОСВ-Русе са установени няколко източника – „Монтюпе“ ЕООД, „Лубрика“ ООД и др. обекти. Основните констатации на контролния орган са неспазване на технологичния режим, неорганизирано изпускане на непречистени емисии в атмосферата. За оператора „Монтюпе“ ЕООД е установено изпускане на непречистени отпадъчни газове от източници, които не фигурират в комплексното разрешително от производствените халета. Съставен е акт за установяване на административно нарушение. Приложена е принудителна мярка за ограничаване на неорганизирания източник – блокиране на клапите от вентилационната система. Дадени са предписания за трайното им извеждане от експлоатация и за предприемане на мерки за преразглеждане на КР на оператора.

На „Монтюпе“ ЕООД в периода 2014-2017г. са наложени 3 принудителни административни мерки, 2 наложени санкции за неизпълнение на условия в комплексно разрешително и множество глоби за неизпълнение на дадени предписания във връзка с привеждане дейността на дружеството в съответствие с дадените условия в КР.

В резултат на изпълнение на дадените от контролния орган предписания дружеството е изготвило програма с мерки, като една от тях е стационаране на пункт за непрекъснат мониторинг на специфичните за предприятието замърсители. Същият е въведен в действие от средата на 2018г.

Оплакванията и сигналите продължават и през 2018г., което показва, че няма трайно решение на проблема с разпространението на ИМВ. В Приложение 5 е представена справка на същите, която е извадка от постъпилите в РИОСВ-Русе сигнали (публикувани на официалната страница на инспекцията). В тази връзка през месец септември 2018 г. на територията на Автоматичната измервателна станция „Възраждане“ на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) в града е монтиран специализиран апарат за улавяне на интензивно миришещи вещества. Към момента няма официално публикувани данни за проведените експериментални проби.

Жалби и сигнали за миризми също има подадени от жители на град Мартен в периода 2014-2018 г.. В непосредствена близост до населеното място се намира Дунавска индустриална зона „Тегра“, в която функционират 28 предприятия, с различен предмет на дейност.

Специфичната неприятна миризма е сериозна индикация за евентуално замърсяване с органични вещества. Сигналите и жалбите от граждани сочат към неизпълнение на заложеното Условие 9.4 в комплексните разрешителни на операторите за недопускане разпространение на миризми извън границите на производствената площадка. Операторите са длъжни в случаите на получени оплаквания за миризми да предприемат незабавни действия за идентифициране на причините за появата им и да предприемат мерки за предотвратяване/отстраняване на емисиите на интензивно миришещи вещества, генерирани от дейностите на площадката.

Г) Доклади по околна среда

В Община Русе до голяма степен са решени проблемите със замърсяването на въздуха, характерни за края на м.в. и познати сред населението като „обгазвания“ основно трансгранични. В началото на 1980-те години Русе навлиза в труден период от своята история. В Гюргево се построява химическият завод „Верахим“, който обгазва града в продължение на почти 10 години, което се отразява пагубно на неговото развитие. Населението започва да намалява, като само между 1985 и 1992 г. Русе е напуснат от 15 хиляди души – както заради обгазването, така и заради изселване на български турци. Въпреки цензурата в медиите относно обгазванията в града на 28 септември 1987 г. се организира първата публична демонстрация – опит за граждански натиск по време на социализма. На екопротеста пред сградата на тогавашния партиен дом се събират около 500 души с искания за чист въздух. Създава се Обществен комитет за екологична защита на Русе, зад чиято кауза застават редица български интелектуалци. На 10 февруари 1988 г. се провежда и най-масовият протест – т.нар. „демонстрация на майките с количките“. Създава се независимо сдружение „Екогласност“. Всичко това показва колко е важно правилното устройство на териториите за да не се допуска замърсяване на въздуха и недопустимо въздействие върху човешкото здраве.

Последният изготвен от РИОСВ Русе регионален доклад за състоянието на околната среда през 2017 г. отчита добро състояние на компонентите на околната среда в община Русе.

Други антропогенни фактори, които оказват влияние върху качеството на атмосферния въздух е битовият сектор в населените места, който през отоплителния период отделя в атмосферата прах, серен диоксид и сажди, селското стопанство и транспортните дейности поради лоша поддръжка на пътните настилки.

На базата на налична информация, заключението е, че вредните емисии, свързани със промишлената дейност в района на общината са под пределно допустимите нива на атмосферно замърсяване и на територията на общината липсват условия за създаване на трайна зона на замърсен атмосферен въздух, с изключение през есенно – зимния период, когато следствие от използваните твърди горива за битово отопление и характерните метеорологични условия за региона (мъгли, ниска скорост на вятъра и др.) се създават условия за замърсяване на атмосферния въздух.

II.1.3. Състояние на водите

Община Русе попада в района на БДУВДР-Плевен. За района е одобрен План за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016-2021 г. с Решение №1110/29.12.2016 г. на МС. В ПУРБ има актуализирана Програма от мерки за постигане на целите на РДВ, по които България е страна. Тези мерки следва да се имат предвид при разработване на ОУП по отношение изграждане на ПСОВ и на канализационни мрежи за агломерации с над 2000 е.ж. (Русе, Мартен, Тетово, Николово); намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населените места; допълнително водоснабдяване на населените места, в които има недостиг на питейна вода; изграждане на съоръжения за пречистване на питейните води и др.

Територията на община Русе **попада** в уязвима зона, съгласно Заповед № РД 146/26.02.2015 г. на Министъра на ОСВ за определяне на нитратно уязвимите зони. В приложения към заповедта са определени водните тела, които са замърсени или са застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници, териториите на общините или части от тях в обхвата на уязвимата зона по надморска височина и карта на зоната.

Територията на община Русе **попада** в чувствителна зона, съгласно Заповед № РД 970/28.07.2003 г. на Министъра на ОСВ. Чувствителните зони в повърхностните водни обекти в териториалния обхват на БДДР: с начало „р. Дунав, от границата при с. Ново село“ и край „р. Дунав, до границата при гр. Силистра“, както и „Всички водни обекти във водосбора на р. Дунав на територията на Р България“.

Повърхностни води

Съгласно ПУРБ 2016-2021г. община Русе попада в поречия Дунав, Русенски Лом и Дунавски добруджански реки, в обхвата на следните водни тела:

Табл. II.1.3-1. Повърхностни водни тела

Код на водното тяло	Воден обект	Категория на водното тяло	Географски обхват	СМВТ/ИВТ/Естествено водно тяло
Част от BG1DU000R001	ДУНАВ	Река	р. Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра	СМВТ*
Част от	РУСЕНСКИ	Река	р. Русенски Лом от	Естествено

BG1RL120R1013	ЛОМ		вливане на реките Черни Лом и Бели Лом до устие	
Част от BG1DJ900R1016	ТОПЧИЙСКА	Река	р. Топчийска от извор до вливане в р. Дунав	Естествено

Река Дунав

По северозападната граница на община Русе, с дължина от 34 км (от км. 473 до км. 507), преминава част от долното течение на река Дунав. Водосборната област на река Дунав е 669900 km² (до станция Русе). Реката се влива в Черно море. Дължината ѝ е 2850 km. В района на гр. Русе средният многогодишен отток е 6430 m³/s, минималният (с вероятност за непревишение 97%) – 2000 m³/s, максималният – 18000 m³/s. Средногодишният твърд отток е около 224 g/m³ вода или 1325 kg/s. Средният годишен воден отток на река Дунав се оценява на 228 km³. В ХМС-Русе се измерват водните стоежи, водните количества, температурата на водата и напречните сечения. По отношение на хидроложката характеристика на реката в района на гр. Русе се наблюдават следните фази: пролетно пълноводие, летни и есенни приливни вълни и есенно и зимно маловодие.

Пролетното пълноводие се наблюдава в периода от месеците април-май до юни-юли. То се дължи основно на снеготопенето във водосборния басейн на р.Дунав. Наводнения в нашия участък от реката се наблюдават при съвпадение на високите води в Горното и Средното течение на р.Дунав с тези на основните му притоци. Високи води и наводнения се явяват през зимните месеци при образуване на ледови подприщвания по реката.

През месеците от юли до ноември се редуват отделни приливни вълни, различни по интензивност и размери, които се дължат на падналите валежи.

Есенното и зимното маловодие се наблюдава през месеците октомври-ноември (с минимум през октомври) и през януари-февруари.

Фиг. П.1.3-1. Река Дунав

В последните десетилетия основно влияние върху оттока в нашия участък оказва режимът на изпускане на водите от изградените водохранилища Железни врата 1 и 2, които съществено нарушават естествения режим на реката в долното ѝ течение.

Хидроложките параметри на р. Дунав в района на гр. Русе при обезпеченост $P=1\%$, $P=50\%$ и $P=95\%$, за продължителен период от време до (1994 г.), са както следва:

Таблица П.1.3-2. Хидроложки параметри на река Дунав

$P=1\%$

Хидравлични параметри	Q, m ³ /s	V _{ср} , m/s	Н _{ср} , m	Водно Ниво (ВН), m
Q _{макс.дн.}	16000	1,55	15,05	21,24
Q _{мин.дн.}	4830	0,76	8,70	14,89
Q _{макс.ср.год.}	10100	1,19	12,15	18,34
Q _{мин.ср.год.}	8300	1,05	11,05	17,24

$P=50\%$

Хидравлични параметри	Q, m ³ /s	V _{ср} , m/s	Н _{ср} , m	Водно Ниво (ВН), m
Q _{макс.дн.}	11200	1,28	12,90	19,09
Q _{мин.дн.}	2530	0,52	6,80	12,99
Q _{макс.ср.год.}	7600	1,00	10,60	16,79
Q _{мин.ср.год.}	4750	0,75	8,60	14,79

$P=95\%$

Хидравлични параметри	Q, m ³ /s	V _{ср} , m/s	Н _{ср} , m	Водно Ниво (ВН), m
Q _{макс.дн.}	8000	1,03	10,90	17,09
Q _{мин.дн.}	1740	0,40	5,85	12,04
Q _{макс.ср.год.}	5450	0,81	9,10	15,29
Q _{мин.ср.год.}	3500	0,62	7,60	13,79

Минималното средномесечно водно количество при обезпеченост 95% е 2000 m³/sec. Характерните водни количества при хидрометричен профил на ХМС (км 493+020 са:

- минимални – 1590 m³/s;
- средни – 6312 m³/s;
- максимални – 15140 m³/s.

Регистрираните максимални и минимални водни нива при km 488 (Източна промишлена зона) са както следва:

- максималното водно ниво е +20,33m (Балтийска височинна система);
- минималното водно ниво е +10,76m (Балтийска височинна система).

В района на гр. Русе ширината на речното корито е около 650-780 m в зависимост от водното ниво. Фарватерът минава в близост до румънския бряг. Многогодишната амплитуда на колебание на водното ниво е 940 cm (при ледови запори – 1035 cm). Средната продължителност на високите води е 30 дни, но в отделни години е достигала до 5 месеца (1970 г.). Средните води са около 320 дни годишно в многогодишен разрез. Ниските води са около 15 дни, но в отделни сушави години достигат до 100 дни (1947 г.).

Напречното разпределение на скоростите на течението се характеризира както следва: най-малка е скоростта в близост до бреговете, откъдето към средата на реката нараства първоначално с голям градиент, а след това придобива почти еднакви стойности при симетрично речно легло. По фарватера скоростта на течението е $3,7-5,9 \text{ km/h} = 1-1,6 \text{ m/s}$ в зависимост от водните стоежи и наклона на водната повърхност (средно $0,03\%$).

Река Русенски Лом

Русенски Лом е река в област Русе (общини Иваново и Русе), десен приток на река Дунав. Дължината ѝ е 50 km , което ѝ отрежда 86 място сред реките на България. Заедно с дясната съставяща я река Бели Лом дължината на Русенски Лом става 197 km и заема 12-то място по дължина в България. Русенски Лом е последната река, вливаща в Дунав на българска територия (на изток има още 5 реки, водите на които само периодично достигат до Дунав).

В най-западната част на общината, от юг и на север, в дълбока, на места каньоновидна долина, с множество меандри, протича долното течение на река Русенски Лом, последният голям приток на река Дунав. Реката навлиза в общината южно от село Басарбово, преминава през него, както и през Западната промишлена зона на гр. Русе, като оттам се влива в река Дунав.

Река Русенски Лом се образува от сливането на двете съставящи я реки Черни Лом (лява съставяща) и Бели Лом (дясна съставяща) на 47 m н.в. , на $3,2 \text{ km}$ източно от село Иваново, област Русе. Посоката, в която протича реката е север-северозапад през Дунавската равнина в дълбока каньоновидна долина с множество меандри поради малкия наклон на течението ѝ ($0,62 \text{ m/km}$). По права линия от образуването на реката до устието ѝ разстоянието е едва $17,6 \text{ km}$, а истинската ѝ дължина е 50 km . Влива се отдясно в река Дунав (при км 498), на 16 m н.в. , в град Русе. На устието ѝ в река Дунав е изградено Пристанище Русе-Запад.

Площта на водосборния басейн на Русенски Лом е 2874 km^2 , което представлява $0,4\%$ от водосборния басейн на река Дунав, а границите му са следните:

- на запад и югозапад – с водосборния басейн на река Янтра;
- на североизток – с водосборните басейни на реките Топчиска, Царацар и Сенковец, достигащи до река Дунав като суходолия;
- на югоизток – с водосборния басейн на река Камчия.

Средногодишният отток при с. Басарбово е $5,6 \text{ m}^3/\text{s}$, с ярко изразено пролетно пълноводие, когато се оттичат около 60% от водното количество. Подхранването е дъждовно-снежно.

Река Топчийска (Тетовска)

Топчийска река (или Тетовска река) е река в Североизточна България, област Разград (общини Разград и Кубрат) и област Русе (общини Ветово, Русе и Сливо поле), десен приток на река Дунав, като достига до нея като суходолие при км 458. Дължината ѝ е $88,6 \text{ km}$, което ѝ отрежда 42-ро място сред реките на България. Участък от долината на реката бележи западната граница на историко-географската област Лудогорие..

Топчийска река води началото си от западната част на Лудогорското плато от извор-чешма (на 293 m н.в.), разположена на 1 km югоизточно от с. Липник, община Разград. С изключение на най-горното си течение протича в дълбока долина, всечена в аптски варовици. До село Побит камък тече на север, след това до село Топчии на запад, а след селото отново се насочва на север. В района западно от град Кубрат Топчийска река пресъхва и от там надолу продължава като суходолие, най-напред на запад, а след това на север. При село Малко Враново достига до крайдунавската низина Побережие, след което долината ѝ напълно се изгубва, заместена от множество напоителни и отводнителни канали. Преди тяхното построяване суходолието на реката е достигало до река Дунав при км 458 на 14 m н.в., срещу българският остров Мишка.

Площта на водосборния басейн на Топчийска река е 659,8 km², което представлява 0,08% от водосборния басейн на река Дунав.

Реката има малък отток и променлив режим. Гъстотата на речната мрежа в басейна ѝ е много ниска – от под 0,1 до 0,2 km/km².

По течението на реката са разположени 5 села, но те са извън община Русе.

Качество на повърхностните води

За качеството на водите е използван Планът за управление на речните басейни и други източници. ПУРБ 2016 – 2021 г. е приет с Решение № 1110/29.12.2016 г. на Министерски съвет. Документът е публикуван на интернет страницата на Басейнова дирекция „Дунавски район” – www.bd-dunav.org, в секция „Управление на водите”, подсекция „План за управление на речните басейни”, част „ПУРБ 2016 – 2021 г. в Дунавски район”.

В План за управление на речните басейни в Дунавски район за периода 2016-2021 г. има актуализирана Програма от мерки за постигане на целите на Рамковата деректива за водите по която РБългария е страна.

Качеството на водите на територията на БДДР се следи по програми за контролен, оперативен и проучвателен мониторинг на повърхностните и подземните води. Те са планирани въз основа на актуализацията на характеристиката на басейновия район, на антропогенния натиск и въздействие върху водните тела (в това число оценката на ефекта от изпълнението на мерките в периода на първия ПУРБ), оценката на риска и в съответствие с актуализираните граници на водните тела.

В ПУРБ на БДДР е направена оценка на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела на територията района за басейново управление, включваща обща оценка на екологичното състояние/потенциал, химична оценка на състоянието (приоритетни вещества) и показатели, влошаващи състоянието. Систематизирани са данните от екологичното състояние/потенциал и химично състояние на повърхностните водни тела по категории води според ПУРБ – 2016-2021 г.

Информация за състоянието на повърхностните и подземните води за 2015 и 2016 г. е публикувана на интернет страницата на БДДР, Доклади за състоянието на повърхностните и подземните води на територията на Дунавския район за басейново управление: www.bd-dunav.org – секция „Управление на водите“, подсекция „Състояние на водите и зоните за защита“: Информация за състоянието на водите.

Подробна информация и оценка на състоянието на повърхностните и подземните водни тела за периода на втория ПУРБ, на територията на общината е налична в публикувания **ПУРБ 2016-2021**, на интернет страницата на БДДР www.bd-dunav.org, в секция „План за управление на речния басейн“, подсекция „ПУРБ 2016-2021 в Дунавски район“.

В исторически план (до 2000 г.) наблюдението и контролът върху състоянието на р. Дунав се е осъществявал от Националната система за екологичен мониторинг /НАСЕМ/, подсистема “Контрол и опазване чистотата на водите” в два пункта: преди (при км 502 – хижа “Приста”) и след гр. Русе (при км 485 - КТМ). До 1990 г. мониторингът е провеждан само в един пункт (при км 492 на около 1 km нагоре по течението от Дунав мост). Епизодични измервания са извършвани и във връзка с разработване на научно-изследователски задачи, доклади за ОВОС и екологични експертизи. Измерванията в пунктовете се извършвани ежемесечно по показателите: температура на въздуха, температура на водата, цвят, мирис, прозрачност, рН, разтворен кислород, наситен O_2 , разтворени вещества /РВ/, неразтворени вещества /НВ/, общ сух остатък, обща твърдост, азот нитратен, азот амониев, азот нитритен, фосфати, окисляемост перманганатна, БПК₅, хлорни йони, желязо.

Тогава съгласно Заповед №РД-272/03.05.2001г., категорията на р. Дунав в разглеждания участък е III-та. Районът е категоризиран като “чувствителна зона”. До изграждането на ГПСОВ-Русе отпадъчните води от гр. Русе са се изливали в р. Дунав без пречистване. По принцип преди да достигне до община Русе водите на р. Дунав се замърсяват от много източници, в т.ч. и извън общината и трансгранични.

Анализът на данните за качеството на водите на река Дунав през последното десетилетие на XX век показва, че концентрацията на замърсителите се изменя в широки граници, но по принцип отговаря на проектната III-та категория. Например **неразтворените вещества** се изменят от 2,0 до 100,0 mg/l (средно **28,05 mg/l**) ПДК=100,0 mg/l, **БПК₅** - от 1,2 до 26,2 mg/l (средно **6,5 mg/l**) ПДК= 25 mg/l, **азот амониев** - от 0,0 до 1,45 mg/l (средно **0,46 mg/l**) ПДК= 5,0 mg/l, **азот нитратен** - от 0,8 до 9,68 mg/l (средно **4,8 mg/l**) ПДК=20,0 mg/l, **фосфати** - от 0,31 до 0,42 mg/l (средно **0,354 mg/l**) ПДК= 2,0 mg/l, **нефтепродукти** - от 0,0 до 28,5 mg/l (средно **4,81 mg/l**) ПДК=0,5 mg/l. Повишеното съдържание на нефтепродукти е свързано с промишлеността и транспорта, в т.ч. и водния.

Усреднени данни за замърсяване на р. Дунав за 1998 г. са приведени в таблици II.1.3-2, а за замърсяването преди и след град Русе – в табл. II.1.3-3 (за 1997 г.):

Таблица II.1.3-2. Усреднени данни за замърсяване на р. Дунав (1998 г.).

Показател	мярка	max	min	норма
Разтворен кислород	mg/l	14,5	5,9	>2
БПК ₅	mg/l	4,2	1,6	<25
Окисляемост	mg/l	9,6	1,8	<40
ХПК	mg/l	16,4	11,2	<100
Амониев азот	mg/l	0,92	0,05	<5
Нитратен азот	mg/l	2,96	0,52	<20
Неразтворени вещества	mg/l	96	14	<100
Желязо	mg/l	1,12	0,14	<5
Манган	mg/l	0,074	0,008	<0,8

Таблица П.1.3-3. Усреднени данни за замърсяване на р. Дунав преди и след гр. Русе (1997 г.).

Показател	мярка	Преди Русе	След Русе	норма
БПК ₅	mg/l	2,95	2,90	<25
Окисляемост (перман.)	mg/l	5,00	4,59	<40
Амониев азот	mg/l	0,27	0,17	<5
Нитратен азот	mg/l	1,01	1,06	<20
Неразтворени вещества	mg/l	53,0	25,0	<100
Разтворени вещества	mg/l	221,0	262,5	<1500
Хлорни йони	mg/l	24,85	29,65	<400
Сулфатни йони	mg/l	29,5	34,23	<400
Фосфати	mg/l	0,04	0,08	2,0
Желязо	mg/l	0,89	0,14	<5
Мед	mg/l	0,02	0,02	<0,5
Хром 6+	mg/l	0,01	0,00	<0,1
Електропроводимост	мкС	367,0	389,5	<1600

От проведени през 1999 г. епизодични **натурни изследвания** в два пункта на реката (при пристанище Русе-Запад и при пристанище Русе-Изток) е установено, че показателите разтворен кислород, БПК₅, разтворени и неразтворени вещества, азот амониев и олово отговарят на изискванията за III-та категория водоприемници – техните стойности съставляват 0,5% от ПДК за амониевия азот и оловото, 15-17% от ПДК за БПК₅ и разтворените вещества и 43% от ПДК за неразтворените вещества. Установено е, че отношението на концентрациите на основните показатели за органично замърсяване преди и след заустванията на гр. Русе е под 1,0, което говори за добър самопочистващ ефект на реката.

Интерес представляват и проведени **прогностични моделни изследвания** за определяне на основните тенденции в развитието на екологичната обстановка в река Дунав. За целта са съставени статистически модели по метода анализ на временни редове. Анализирани са основните абиотични показатели за оценка на екосистемите: неразтворени вещества, амонячен, нитритен и нитратен азот, фосфати, перманганатна и бихроматна окисляемост, БПК₅, разтворен О₂. Тези абиотични показатели, характеризиращи главно биогенното и органичното замърсяване на повърхностните води, се разглеждат като индикатори за структурно-функционалното състояние на речните екосистеми. От анализа на данните може да се направи изводът, **че поради голямата асимилираща способност на река Дунав, влиянието на българските притоци и на изпусканите директно отпадъчни води има локален характер.** Установено е (чрез ретроспективен анализ), че **самопочиствателната и асимилационна способност на речната екосистема в българския участък на реката са по-големи от интензивността на постъпване на органични вещества и биогенни елементи, поради което не се установява тенденция за прогресивно нарастване на замърсеността на река Дунав.**

Анализът на натурните данни за периода до 2 000 г. позволява да се направят следните **изводи за състоянието на реката** в разглеждания участък:

- по принцип качеството на водите в реката отговаря на нормите за трета категория водоприемник (през последното десетилетие в района на гр. Русе качеството на водите е много добро). Проектната категория на реката е трета и всички усреднени показатели отговарят на нея като обикновено се грижат в границите до 20-25% от ПДК. Не са констатирани съществени изменения на средните концентрации на изследваните показатели във времето през последното десетилетие;
- преобладаващите стойности на показателя **разтворен кислород** (над 90% от случаите) отговарят на I-ва категория водоприемник. По усреднените стойности на показателя **разтворен O₂** качеството на водата на реката след града отговаря на водоприемник I-ва категория, въпреки липсата на пречистване на отпадъчните води. Средните стойности на разтворен O₂ варират около 9,5 mg/l;
- надвишения са констатирани по показателите **БПК₅** (много рядко и не повече от 6% над ПДК) и **нефтопродукти** (средно 9-10 пъти, но по някога и над 50 пъти над ПДК) – освен водният транспорт местни източниците на това замърсяване са автотранспортът, бензиностанциите и нефункциониращите каломаслоуловители;
- след град Русе се завишават показателите: **хлорни йони** (с около 20%, стойността им е около 6-7% от ПДК), **сулфатни йони** (с около 16%, стойността им е около 8% от ПДК), **нитратен азот** (с около 5%), **фосфати** (около 2 пъти), **разтворени вещества** (с около 19%);
- органичното замърсяване е сравнително ниско: средните стойности на **БПК₅** са около 25% от ПДК. Приносът на града за нарастването на този показател е по-малък от самопречиствателната способност на река Дунав в този участък. Стойности над ПДК са регистрирани инцидентно. В над 50% от случаите по този показател реката отговаря на водоприемник I-ва категория, а в почти 40% от случаите – на водоприемник II-ра категория. Наднормени концентрации са регистрирани в около 6-7% от случаите. **Окисляемостта** след преминаване през града е средно 10% от ПДК=40 mg/l. В над 90% от случаите по този показател реката отговаря на водоприемник I-ва категория, а в останалите – на водоприемник II-ра категория. Наднормени концентрации не са регистрирани. В разглеждания участък на река Дунав протича добро самопречистване на биоразлагащите се органични вещества (концентрацията на БПК₅ в българо-румънския участък на реката намалява с около 45%). Отношението на средните концентрации на главните показатели на качеството на водите преди и след град Русе е по-малко от 1,0 за **БПК₅**, **нитратния** и **амониевия азот**, което показва добро самопречистване на речните води;
- средните стойности на **амониевия азот** се движат под 10% от ПДК. В почти 50% от случаите по този показател реката отговаря на водоприемник I-ва категория, а в останалите – на водоприемник II-ра категория. Наднормени концентрации не са регистрирани. При **нитратния азот** тези стойности са около 25% от ПДК, а при **фосфатите** – 2-4% от ПДК;
- не са констатирани проблеми с **активната реакция** на речните води, които са в нормите;

- **желязото** средно не надхвърля 18-20% от ПДК, а **медта** – 4-5 % от ПДК. Няма достатъчно данни за степента на замърсяване с други тежки метали;
- актуални данни за регистрирани случаи на **микробиологично замърсяване** няма, но по принцип се очаква влошаване на показателите колититър, ентерококов титър, микробно число в районите на заустванията. Следва да се отбележи, че това се обуславя от липсата на пречистване на отпадъчните битово-фекални води, което води до увеличаване на здравния риск за населението и водоползвателите.

Следователно главните **източници на замърсяване** на реката в разглеждания участък са преди всичко битовите отпадъчни води и в по-малка степен отпадъчните производствени води от предприятията в града (с изключение на захарния завод в период на цвеклова кампания), т.к. през последните години поради икономическата стагнация повечето от тях не работят с пълен капацитет или изобщо не функционират.

В пределите на община Русе попадат следните пунктове за мониторинг и контрол:

- По поречието на река Дунав има пункт BG1DU00918MS080 - преди гр. Русе;
- По поречието на р. Русенски лом има 18 мониторингови станции, като някои от тях попадат в пределите на област Русе, а пункт BG1RL00001MS020 при кв. „Басарбово“ на гр. Русе е едновременно пункт от националната мрежа за оперативен мониторинг и част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав (TNMN).

Взетите от тези пунктове проби на водата се подлагат на физикохимичен и химичен мониторинг и се анализират от Регионална лаборатория - Русе към ИАОС - София.

За оценка на физикохимичните показатели се използват определените референтни стойности съгласно Приложение 6, чл.12, ал.4 от *Наредба Н-4 за характеризирание на повърхностните води* за отлично, добро и умерено състояние на показателите, съобразени с типологията на тялото, в което лежи пункта. За оценка на специфичните замърсители се ползва Приложение 7 от същия нормативен документ. Оценката на приоритетните вещества се извършва въз основа на *Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители*. Когато Средно годишната стойност /СГС/ от резултатите от анализа на измерените приоритетни вещества в едно повърхностно водно тяло/ пункт достигне съответствие със стандартите за качество на околната среда, установени в наредбата същото се оценява в добро химично състояние. В противен случай водното тяло се регистрира като непостигащо добро химично състояние. Водните тела, в които не са планирани и анализирани ПВ и не са групирани с други водни тела, се оценяват в неизвестно състояние.

Оценката на химичното състояние е въз основа сравнителен анализ на СКОС и измерените осреднени стойности на показателите, съгл. Приложение 1 от *Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители/приета с ПМС № 256 от 01.11.2010 г./*.

Оценката на качеството на водите според биологичните елементи за качество (БЕК) се извършва съгласно Заповед № 591/26.07.2012 г. на Министъра на околната среда и водите, с която са утвърдени методиките за хидробиологичен мониторинг и *Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води*

(Приложение № 6 към чл. 12, ал. 4), в която се намират класификационните системи за оценка според отделните биологични елементи за качество (макрозообентос, макрофити, фитобентос, фитопланктон и риби). Оценката е типова специфична – границите на класовете между отделните състояния (отлично, добро, умерено, лошо и много лошо) са съобразени с типа на водното тяло.

Речните водохващания и язовирите, предназначени за ПБВ, попадат в зоните за защита на водите, определени съгл. чл. 119а ал.1 т.1 от Закона за водите. Съгласно утвърдения национален подход, оценката на състоянието на Зоните за защита на водите (ЗЗВ), предназначени за ПБВ, се извършва по изискванията на Наредба 12.

Оценката по биологични елементи за качество за 2015 г. за река Русенски Лом от БДДР е, че пунктът на р. Русенски Лом при устие, при гр. Русе е бил недостъпен поради лоши атмосферни условия – силен валеж, високи и бурни води, поради което не е бил пробонабран, а пунктът при с. Басарбово е в умерено състояние според изследвания показател макрозообентос.

Оценката за 2015 година по основни физикохимични показатели, специфични замърсители, химични елементи и други вещества на река Русенски Лом в двата пункта не показват различие от състоянието на водното тяло от това оценено в проекта за ПУРБ2. Наблюдават се традиционно високи концентрации на биогенни вещества, изразяващи се в измерени високи концентрации на азот – амониев, нитритен, нитратен, общ азот, фосфор от ортофосфати, общ фосфор. Няма установени превишения на СКОС за специфични замърсители и приоритетни вещества/ПВ/. За някои специфични замърсители и приоритетни вещества няма данни с достатъчна достоверност. Липсата на достоверни данни от анализа на веществата: свободни цианиди, алфа-ендосулфан, пентахлорбензен, хлорпирифос, РАН (индено(1,2,3-cd)пирен и бензо(g,h,i)перилен), както и РСВ (от 28....до180) не дават сигурност при оценка на химичното състояние. За това водно тяло няма оценка за химично състояние и се докладва като неизвестно.

През 2016 г. р. Русенски Лом при гр. Русе и при кв. Басарбово отново има превишения на допустимите норми за нитратен азот и общ азот, ортофосфати и общ фосфор и алуминия само в пункта при заустването. Няма регистрирани превишени концентрации на приоритетни вещества: метали и пестициди.

Табл. II.1.3-4. Данни за екологичното състояние

Код на водното тяло	Воден обект	Екологично състояние	Химично състояние	Екологична цел
Част от BG1DU000R001	ДУНАВ	Умерено	Не достигащо добро	Постигане на СКОС за А1 за добър екологичен потенциал до 2021 г.
Част от BG1RL120R1013	РУСЕНСКИ ЛОМ	Умерено	Добро	Постигане на СКОС за N-NO3, N-total, <-съединения за добро екологично състояние до 2021
Част от BG1DJ900R1016	ТОПЧИЙСКА	Неизвестно	Неизвестно	Достигане на добро състояние по всички показатели

На територията на Общината не се наблюдават естествени езера и минерални води, но има язовири за напояване и риборазвъждане в с. Николово, “Образцов чифлик” и два в с. Тетово. С цел превенция на наводнения, регулиране добива на

електроенергия, корабоплаване, напояване, използване на вода за битови и промишлени нужди са построени множество изкуствени басейни. В резултат от това през последните години се наблюдава значително намаляване на заливните площ.

Анализите на повърхностните води показват, че няма съществена промяна в състоянието на река Дунав като водоприемник трета категория. Благодарение на самопречиствателната способност на реката и прекратената дейност на някои предприятия, не са констатирани съществени отклонения от показателите за тази категория. По данни на БДУВДР-Плевен, нормите на показателите за киселинност и окисляемост за р. Дунав не се превишават, но е констатирано, че водите на реката не отговарят на санитарно-хигиенните изисквания по микробиологични и физико-химични показатели. Като основни замърсители в отпадъчните води в региона могат да бъдат идентифицирани органичните вещества. Съществен проблем е заустването на непречистени или недостатъчно пречистени отпадъчни води, което причинява до голяма степен замърсяването на водните поречия. Поречието на р. Дунав, заедно с всичките му притоци е обявено за чувствителна зона, т.е. застрашена от замърсяване с биогенни елементи (азот, фосфор). Данните за в р. Русенски Лом в обхвата на общината показват, че неразтворените вещества са над ПДК, а съдържанието на желязо е с тенденция към все по-значително превишаване на ПДК. Съдържанието на амониев и нитратен азот и фосфати е с тенденция на постоянно понижаване.

Тъй като основни замърсители в отпадъчните води в общината са органичните вещества е необходимо изграждане на пречиствателни станции и съоръжения, както и поддържане в изправност на съществуващите.

В резултат на трайното замърсяване на водите на реките в община Русе по определени показатели над допустимите норми и свързаната с това невъзможност речните води да бъдат използвани за къпане, сериозно намалява и потенциалът за развитие на рекреационен туризъм и водни спортове на Община Русе.

Наводнения

Територията на община Русе попада в два района със значителен потенциален риска от наводнения (РЗПРН) съгласно Заповед №88/21.08.2013 г. на Директора на БДДР и Заповед №РДД 744/01.10.2013 г. на МОСВ. На територията на общината съгласно проектните единици, определени на база главни поречия (подбасейни), попадат:

- VII проектна единица – р. Русенски Лом;
- XXII проектна единица – Река Дунава и прилежащите ѝ низини.

Въз основа на направения анализ, типовете наводнения в изследвания район биват:

- Речни – причинени от дъждове и от снеготопене, както и комбинирани;
- Скатови - причинени от дъждове;
- Инфраструктурни – причинени от недостатъчна проводимост на канализационните и отводнителни системи вследствие дъждове.

В община Русе попадат следните определени райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл. 146г от ЗВ РЗПРН:

- *BG1_APSFR_DU_001* (дължина L – 472 km) - Река Дунав от с. Ново село до гр. Силистра.
- *BG1_APSFR_RL_014* (дължина L – 34,1 km) - р. Русенски Лом от с. Божичен до устието

○ СРЕДЕН РИСК

Включва поречието на реката в землищните граници на селата Божичен, Красен и Басарбово и продължава до устието ѝ, преминавайки през територията на гр. Русе. При определяне на проектните РЗПРН, тези населени места са определени със “среден риск”. Към района е добавен и кв. „Долапите” на гр. Русе, през който преминава р. Русенски Лом преди вливането и в р. Дунав, както и част от останалата територия на населеното място.

Съгласно ПУРН 2016-2021 г. и Програмата от мерки за намаляване на риска от наводнения „Предвижданията на ОУП на общините трябва да бъдат съобразени с анализирания и моделиран обхват при сценарий на вероятност на 20-годишната вълна“.

Подземни води

Съгласно съществуващата хидрогеоложка подялба на Р. България, територията на област Русе попада изцяло в Силистренския подрайон и в югоизточната част на Свищовския подрайон на Северобългарския артезиански басейн (последният е част от т.нар. „Долнодунавска артезианска област”). В посочените в т. II.1.4 седиментни скали и отложения са формирани различни по тип и хидравлически характер подземни води, както следва:

- *порови (порни) подземни води* и по-рядко от смесен тип – *порово-пукнатинни до порово-пукнатинно-карстови води* в повсеместно разпространените кватернерни отложения, както и в несвързаните и слабо свързани неогенски седименти;
- *карстови и пукнатинно-карстови води* в карбонатните скали с широко площно разпространение – характеризират се със значителни водни ресурси и имат изключително важно значение за разглеждания район;
- *пукнатинни подземни води* в различно напуканата приповърхностна част на седиментните скали – в зоната на регионалната напуканост (хипергенезата). Имат повсеместно, но спорадично разпространение, неголяма дълбочина на залягане и сравнително малки естествени ресурси.

Територията се характеризира с наличието на подземни водни тела.

Табл. II.1.3-5. Подземни водни тела

Код на подземното водно тяло	Име на подземното водно тяло	Населени места
BG1G0000QAL010	Порови води в Кватернера – Бръшлянска низина	Русе, Басарабово, Мартен, Сандрово
BG1G0000N1035	Порови води в Неогена – район Русе - Силистра	Русе, Николово, Червена вода, Долно Абланово, Басарабово, Борисово, Хотанца, Просена
BG1G0000K1B041	Карстови води в Русенската формация	Всички населени места в Община Русе
BG1G0000J3K051	Карстови води в Малм-Валанжския басейн	Всички населени места в Община Русе

Подземни води в алувия

В чакълите и пясъците е формиран водоносен хоризонт с порна ненапорна вода. Нивото на подземната вода се намира на дълбочина от 0 до 8 m от естествения терен за най-ниската тераса до 6-10 m за средната и 15-18 m за високата. Формираният се подземен поток е насочен към река Дунав, която представлява дренажна артерия за подземните води в целия район. Големите изменения в нивото на реката са причина при високи водни стоежи от нея да се инфилтрира вода през чакълите от коритото ѝ и да се подхранва водата на алувия на низините, което ги заблациява, а при ниски стоежи настъпва дрениране на подземната вода в реката. В основата на алувиалните отложения залягат долнокредни окарстени и водоносни варовици. Подземните води се подхранват чрез инфилтрация на валежна вода от площта на терасата, чрез инфилтрация на вода при пълноводие на река Дунав и с води от подземния поток на долнокредния карстов хоризонт.

При съществуващите хидроложки условия в алувиалните отложения на Бръшлянската низина са натрупани големи запаси от подземни води: статичните запаси са около 525 млн. м³. Естественият динамичен запас е много голям (2,35 l/s), т.к. през алувия преминава голямо количество вода, което идва от юг от долнокредния водоносен хоризонт. Подземните води са пресни с обща минерализация 0,28-0,82 g/l, което я характеризира като вода с интензивен водообмен. Водата е средно твърда и твърда, хидрокарбонатно-калциево магнезиева.

Подземни води в плиоцена

Подземни води са формирани и в плиоценските пясъци и варовици, разпространени в тясна ивица между Русе и Силистра. За долен водоупор на тези води служат отложенията на понта – глини и пясъчливи глини с дебелина 0,5-3,0 m. Водоносни са кварцовите пясъци на дака и варовиковият хоризонт на леванта. Те представляват общ водоносен ненапорен хоризонт. Нивото на тези води е на 20-40 m от повърхността. Подхранват се изключително от инфилтрация на валежна вода, която като премине през льоса се акумулира в пясъците и варовиците на плиоцена. Тези води се дренират главно в р. Дунав и по доловете във вид на извори с дебит средно 10 l/s. Подземната плиоценска вода, която се излива на повърхността поддържа средния и минималния отток на Мартенския дол. Част от тези води се изливат във варовиците на долната креда.

Модулът на подземния отток на плиоценските води е около 1,3 l/s.km². Те са предимно хидрокарбонатно-магнезиево-калциеви с повишено съдържание на натрий. Общата минерализация е около 0,7 g/l. Водата е твърда и много твърда.

ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ДУНАВСКИ РАЙОН 2016 - 2021

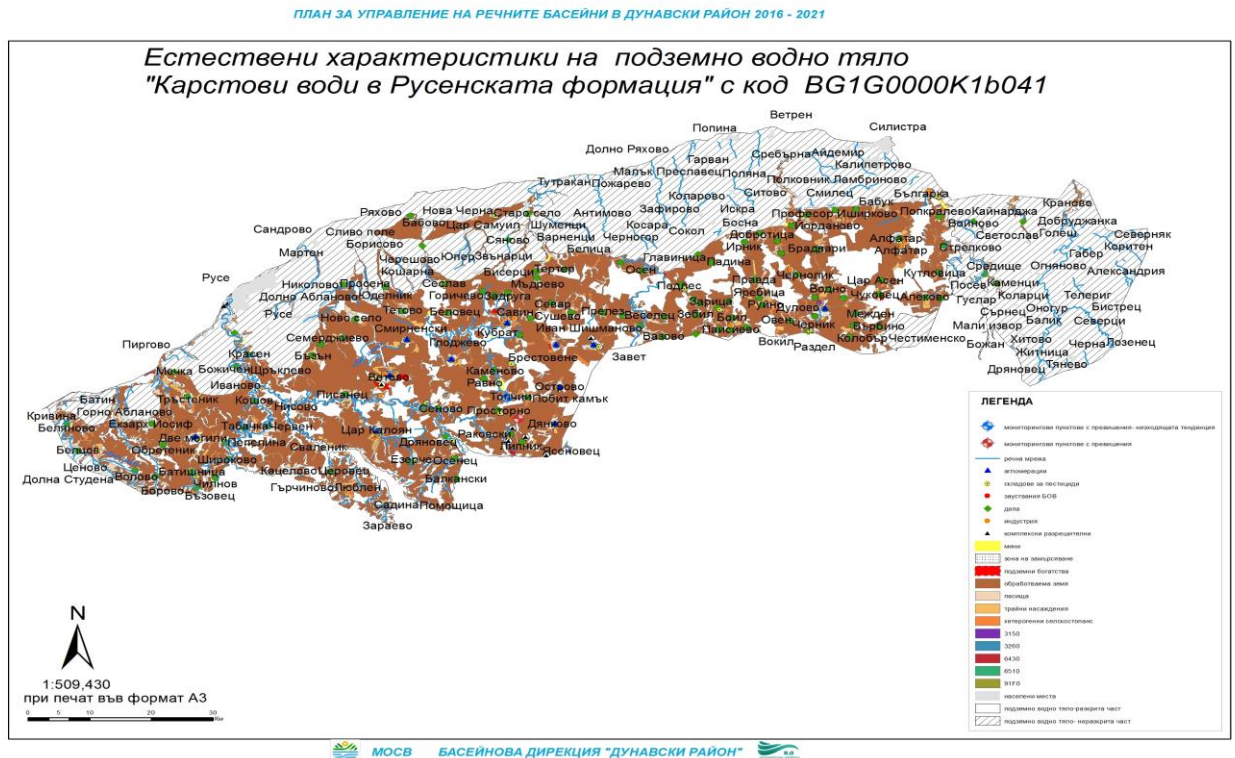

Фиг. П.1.3-1. Порови води в неогена

Подземни води в барем-апта

Подземни карстови води са формирани и в отложенията на барема и апта, които представляват варовиков комплекс от почти чисти бели здрави, оолитни, напукани и окарстени варовици, които са покрити с кватернерни отложения – лъос и алувия и плиоценски глини, пясъци и варовици. Подложката им е изключително от глинести варовици. При река Дунав варовиците са по-интензивно окарстени. Средната активна порестост е 2%, а водопроводимостта в района на Русе и с. Мартен достига 2000 m²/d. Дебелината на карбонатната задруга в периферната част не надхвърля 80 m. Водоносният хоризонт заляга към река Дунав, при което се създава ненапорен подземен поток. Водите са ненапорни карстови. Градиентът на потока е от 1 до 3,5 ‰. Нивото на подземната вода варира от 3-4 до 60-80 m от повърхността. В ивицата край долината на река Дунав водното ниво се намира под влиянието ѝ. Подхранването на тези води е основно от валежите (директно или косвено). Друг източник на подхранване са повърхностните води, които се инфилтрират през дъната на речните корита и формират само временен отток. Карстовите води се дренират основно към р. Дунав директно чрез непосредствено изливане или индиректно през алувиалните отложения на реката. В хидроложко отношение водосборният басейн се отнася към област с умерено-континентален климат с относително високи разлики през зимата и лятото, както по отношение на температурата, така и спрямо направлението и интензивността на вятъра. Валежите са относително необилни (585 mm/a). Средната годишна продължителност на валежите е 718 часа, средният брой дни с валеж е 139 в т.ч. с дъжд – 114 дни и 25 дни със сняг, т.е. преобладава дъждовното подхранване. Най-много са валежите през юни (80 mm), а най-малко през февруари и октомври (37 mm).

Модулът на подземния отток е средно 3 l/s.km². Динамичните запаси са около 20 l/s. Водата е хидрокарбонатно-калциево-магнезиева, прясна с обща минерализация от 0,436 до 0,997 g/l. Подземните води от този хоризонт не са добре защитени от повърхностни замърсители. Използват се предимно за промишлено водоснабдяване.

Фиг. II.1.3-2. Карстови води в Русенската формация

Горноюрско-долнокредните напукани и окарстени седименти имат повсеместно разпространение в разглеждания район, но на територията на област Русе залягат под скалите на барем-апта и никъде нямат повърхостни разкрития. В тях са се формирали пукнатинно-карстови до карстови (по тип), напорни (по хидравлически характер) подземни води, които образуват общ водоносен хоризонт. По дебелина, площ на разпространение и по водни ресурси това е един от най-големите басейни на пресни подземни води у нас, който продължава на север в територията на Р. Румъния и на изток – в акваторията на Черно море. Подхранването на подземните води е чрез инфилтрация на валежни води в обсега на повърхностните му разкрития (извън границите на област Русе) и от понирането на води от реките, които навлизайки в зоната на окарствяване на седиментите губят изцяло своя отток. Дренирането на водоносния хоризонт се извършва по естествен и изкуствен път. Естественото дрениране се осъществява също извън обхвата на разглежданата територия – чрез възходящи извори в обсега на Южномизийския разлом (Златинските и Девненските извори), в акваторията на Белославското и Варненско езеро, както и на Черно море. Значителна част от оттока преминава подземно в Р. Румъния. Съществен дял има и изкуственото дрениране чрез водовземане на подземни води посредством изградени за целта сондажни (тръбни) кладенци.

Подземни води - мониторинг на химичното състояние и количеството

За оценка на околната среда важен компонент е и състоянието на подземните води. За да бъдат те анализирани, се извършва мониторинг в Дунавския район за басейново управление (ДРБУ). През 2015 г. се извършва плануваният мониторинг като част от Националната програма за мониторинг, като той се осъществява на основание Заповед № РД–182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Изпълняват се два вида програми:

- За качество (химично състояние) на подземните води
- За количество (количествено състояние) на подземните води.

Анализът на качеството и количеството на подземните води е представен подробно при разглеждането на отделните водоснабдителни системи.

През 2016 г. за всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране по показатели съгласно Заповед № РД–167/31.03.2016 г. на Министъра на околната среда и водите, в която наблюдаваните показатели са разпределени в следните групи:

Физико-химични показатели

I – ва група основни физико-химични показатели: разтворен кислород, активна реакция, електропроводимост, нитрати, амониеви йони, температура на водата, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий и калий, сулфати, хидрогенкарбонати, карбонати и сух остатък - анализират се във всички пунктове за подземни води сезонно /четири пъти в годината/ или на полугодие /два пъти годишно/.

II – ра група допълнителни физико-химични показатели: нитрити, фосфати, общо желязо, манган - анализират се във всички пунктове за подземни води сезонно /четири пъти в годината/ или на полугодие /два пъти годишно/.

Специфични замърсители

I – ва група метали и металоиди: олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, общ хром, хром (три и шествалентен), стронций, обща алфа и бета активност – анализират се всички или отделни показатели на полугодие /два пъти годишно/ или веднъж годишно.

II-ра група органични замърсители: трихлоретилен, тетрахлоретилен, алдрин, диелдрин, ендрин, атразин, симазин, пропазин, ендосулфан, метоксихлор, хептахлор, хлордан, DDT/DDD/DDE, HCH – съединения, ацетохлор, пендиметалин, флутриафлор, триадименол, манкоцеб, алахлор, циперметрин – анализите се извършват еднократно през годината.

Пробите се набират и анализират в Регионалните лаборатории на ИАОС. Оценка-та на химичното състояние на отделен мониторингов пункт /МП/ се извършва на база резултатите от проведения контролен и оперативен мониторинг през годината. Средногодишните стойности /СГС/ от всички измервания по определен показател се сравняват със стандартите за качество /СК/, съгласно Приложение №1 на Наредба №1/10.10.2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (обн., ДВ, бр. 87 от 30.10.2007 г., в сила от 30.10.2007 г., изм. и доп., бр. 2 от 8.01.2010 г., бр.15 от 21.02.2012 г., в сила от 21.02.2012 г., бр. 28 от 19.03.2013 г., в сила от 19.03.2013 г., доп., бр. 90 от 31.10.2014 г., в сила от 31.10.2014 г.).

➤ Ако средногодишната стойност на показателя е по-малка от

стойността на стандарта за качество, мониторинговия пункт /МП/ се определя в „добро“ химично състояние по този показател.

- Ако средногодишната стойност на показателя е по-висока от стойността на стандарта за качество, мониторинговия пункт /МП/ се определя в „лошо“ химично състояние по този показател.

Ако по всички показатели, състоянието е „добро“, МП се определя в „добро“ състояние. Ако по един или повече показатели, състоянието е „лошо“, МП се определя в „лошо“ състояние.

СЛОЙ 1 - НЕОГЕН-КВАТЕРНЕР

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL010

„Порови води в Кватернера - Бръшлянска низина” – наблюдавано с два пункта за мониторинг /MP 053 ;MP 054/.

- MP 053 при Тутракан ШК-Р1 ВС "Тутракан", община Тутракан, област Русе;
- MP 054 при Сливо поле ШК-Р8 ПС"Сливо поле", община Сливо поле, област Русе.

Двата пункта съответстват на добро химично състояние по стандартите за качество по всички наблюдавани показатели.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL021

„Порови води в Кватернера - р. Русенски Лом и притоците му” – представено с два мониторингови пункта /MP 322; MP 392/:

- MP 322 при Разград ШК "Млин 97 Разград", община Разград, област Русе – за периода на наблюдение 2010-2015 г. е констатирано, че водата в пункта има трайно превишаване на стандарта за качество по показателя манган. От анализа на резултатите от проведения през 2016 г. мониторинг се наблюдава тенденция към намаление на този показател. В отделни проби през 2016 г. е отчетено и повишение над нормите стойности на желязо.
- MP 392 при Разград, Др Водна централа - ВиК-Разград - СШ 3, община Разград, област Разград – пунктът е включен за първа година (2016) в програмата за мониторинг, от анализа на получените резултати се констатира гранични стойности на показателя нитрати над стандарта за качество.

СЛОЙ 2 - НЕОГЕН

Подземно водно тяло с код BG1G00000N1035

„Порови води в Неогена - район Русе – Силистра” – представен с три мониторингови пункта /MP 192;MP 340; MP 408/.

- MP 192 при Сребърна ДР-МП 44, община Силистра, област Силистра – резултатите от пробите на водата показват съответствие с добро химично състояние по стандартите за качество.
- MP 340 при Малко Враново, дренаж "Миджеран - ВиК Русе- ВС", община Сливо поле, област Русе – пунктът се пробонабира от 2015 г. Резултатите от анализите на водата в пункта през изминалата година отговарят на изискванията за добро химично състояние.
- MP 408 при Николово, Др Демирев бряст - ПС Лесопарка-ВиК-Русе,

община Русе, област Русе - Резултатите от анализите на водата в пункта през изминалата 2016 г. отговарят на изискванията за добро химично състояние.

СЛОЙ 5 ТРИАС – ЮРА-КРЕДА

Подземно водно тяло с код BG1G0000K1B041

„Карстови води в Русенската формация” – наблюдавано с три пункта за мониторинг

/MP 227; MP 228; MP 326/.

- MP 227 при Цветница ЕС1 ПС "Цветница", община Русе, област Русе – водата в пункта запазва добри показатели по стандартите за качество и през 2016 г.
- MP 228 при Топчии ШК ПС"Топчии", община Русе, област Русе – през 2016 г. резултатите от анализите на водата в пункта запазват високи концентрации на ортофосфати над стандарта. Наблюдава се и еднократно повишение в концентрацията на нитратите, но средногодишната им стойност не превишава стандарта за качество. В пункта се извършва оперативен мониторинг на нитрати и фосфати.
- MP 326 при Побит Камък ТК "Ердуван Чакъров", община Разград, област Разград – водата в пункта е с високи концентрации на нитрати над стандарта и през 2016 г. Това се наблюдава и в предходните години. Пунктът е с оперативен мониторинг по нитрати и фосфати.

СЛОЙ 6-ДОЛНА КРЕДА-МАЛМ-ВАЛАНЖ

Подземно водно тяло с код BG1G0000J3K051

„Карстови води в Малм-Валанжския басейн” – наблюдавано в девет мониторингови

пункта /MP 284; MP 302; MP 303; MP304; MP305; MP 306; MP 418; MP 419; MP 420/.

- MP 284 Попово, ТК "Картингписта 1" - ПС "Младост", община Попово, област Търговище – и през 2016 г. водата в пункта продължава тенденцията за добро химично състояние по стандартите за качество.
- MP 302 при Карапелит Тръбен кладенец - ПС, община Добрич, област Добрич – през изминалата 2016 г. при анализа на пробите от водата в пункта се отчита повишаване на концентрацията на нитратите над стандарта за качество, което е наблюдавано и в предходните години.
- MP 303 при Цани Гинчево Тръбен кладенец, община Шумен, област Шумен – анализът на резултатите от мониторинга през 2016 г. показва, че качеството на водата в пункта отговаря на изискванията за добро химично състояние. Отчетено е енократно превишение на амониеви йони, което не повишава средногодишната стойност на концентрацията на този показател.
- MP 304 при Изгрев Тръбен кладенец, община Венец, област Шумен – през 2016 г. анализите на водата в пункта показват добро състояние по стандартите за качество по всички други показатели с изключение на нитрати, при тях е отчетено еднократно превишение над праговата норма.
- MP 305 при Росица, община Генерал Тошево, област Добрич – водата в пункта запазва и през 2016 г. доброто състояние по стандартите за качество.
- MP 306 при Кардам, община Генерал Тошево, област Добрич – през 2016 г.

качествата на водата в пункта отговарят на изискванията за добро химично състояние.

- МР 418 при Попово, ТК Братя Томови – Попово, община Попово, област Търговище - пунктът е включен за първа година през 2016 г. в програмата за мониторинг на БДДР и направените изпитвания показват минимални превишения от стандартите за качество по следните показатели: амониеви йони, желязо и нитритни йони.
- МР 419 при Брестак, Р180х - Свинокомплекс Брестак – Брестак, Вълчи дол, област Варна - пунктът е включен за първа година 2016 в програмата за мониторинг и от направените изпитвания може да се констатира, че водата в пункта отговаря на добро химично състояние по стандартите за качество на подземни води.
- МР 420 при Професор Иширково, ТК1-ВиК Силистра - Проф. Иширково, община Силистра, област Силистра - пунктът е включен за първа година 2016 в програмата за мониторинг на БДДР и направените изпитвания отчитат превишения от стандартите за качество по показателите желязо и нитритни йони.

Заклучение

Значими замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са:

- липсата на канализации в населените места
- земеделие
- индустриални площадки
- депа за отпадъци
- нерегламентирани сметища
- минна дейност.

Табл. П.1.3-6. Данни за екологичното състояние

Код на водното тяло	Воден обект	Екологично състояние	Химично състояние	Екологична цел
BG1G0000QAL010	Порови води в Кватернера – Бръшлянска низина	Добро	Добро	Запазване на добро количествено и химично състояние
BG1G00000N1035	Порови води в Неогена – район Русе - Силистра	Добро	Добро	Запазване на добро количествено и химично състояние
BG1G0000K1B041	Карстови води в Русенската формация	Добро	Лошо	1.Постигане и запазване на добро количествено състояние 2.Предотвратяване влошаването на химичното състояние
BG1G0000J3K051	Карстови води в Малм-Валанжския басейн	Добро	Добро	Постигане и запазване на добро химично състояние

Зони за защита на водите

Табл. П.1.3-7. Данни на зоните за защита на водите, уязвими и чувствителни зони на територията на община Русе

Зони за защита на водите	Вид на зоната	Попада ли община Русе в зоната
Чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ	Зона за защита на питейните води от повърхностни водни тела	Не попада
	Зона за защита на питейните води от подземни водни тела	Попада: Всички ПВТ са определени като зони за защита на питейните води
Чл. 119а, ал. 1, т. 2 от ЗВ	Зона за отдих и водни спортове	Не попада
Чл. 119а, ал. 1, т. 3 от ЗВ	Чувствителна зона	Попада: BGCSARI03, BGCSARI10
	Нитратно уязвима зона	Попада: Северна уязвима зона
Чл. 119а, ал. 1, т. 4 от ЗВ	Зона за стопански ценни видове риби	Попада: Дунав – BG1FSWDU000R001
Чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ	Защитени територии	Не попада
	Зона за местообитания	Попада: Лудогорие – BG0000168, Ломовеце - BG0000608, Марген-Ряхово - BG0000529
	Зона за птици	Попада: Лудогорие - BG0002062, Ломовеце - BG0002025

Водоснабдяване

Град Русе се водоснабдява от подземни води от терасата на река Дунав чрез водоснабдителна система “Сливо поле” от кладенци тип “Раней”, шахтови и дълбоки тръбни кладенци. Водоснабдителната система за града включва 14 ПС и 11 напорни и черпателни резервоари. Подаваната вода за гр. Русе е 100% помпажна. Общата мощност на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване (8 бр. кладенци тип “Раней”, 38 бр. тръбни кладенци, 5 бр. шахтови кладенци и един дренаж), експлоатирани от “ВиК”-Русе е около 1900 l/s. Общата мощност на собствените водоизточници на промишлените предприятия (около 50 броя тръбни и 10 броя шахтови кладенци) е около 1200 l/s. Промишленото водоснабдяване от река Дунав може да достигне до около 1200 l/s. Питейната вода отговаря на изискванията на Наредба №9/2001 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели. На територията на община Русе няма неводоснабдени населени места. Годишното водопотребление на гр. Русе варира около 100 млн. м³/год. Ползваната вода от населението съставлява 53% от подаденото водно количество.

Водоснабдяването на всички селища на територията на Област Русе се осъществява от ВиК оператор. Питейните води по количество и качество задоволяват напълно потребностите на областта, но водопроводната система е остаряла и амортизирана. Изисква се подмяна на етернитовите тръби, от които е изградена 83 % от водопроводната мрежа на общината. Необходимо е обновяване и доизграждане на главни водопроводни клонове, вкл. и преминаващите през частни имоти.

На територията на общината попадат 7 санитарно-охранителни зони (СОЗ) съгласно Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони на водоизточниците

и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди. Тези зони трябва да се нанесат в ОУП и предвижданията на плана да се съобразят с ограниченията и забраните в СОЗ съгласно приложенията към наредбата.

Канализация

На територията на общината е изградена една селищна пречиствателна станция за отпадъчни води, в която се събират водите на гр. Русе и която е пусната в експлоатация през декември 2011 г. Благодарение на това съоръжение се намалява замърсяването на крайбрежната зона на град Русе, създават се условия за рибовъдство в устието на р. Русенски Лом и се ограничава замърсяването на долното течение на р. Дунав, а чрез нея и на Черно море.

ПСОВ Русе е проектирана за 240 000 еквивалент жители с хоризонт 2030 г. Основните ѝ параметри са: 52 500 куб.м/ден (от които 19 600 инфилтрация); Максимален поток: 3 200 куб.м/час.

Табл. П.1.3-8. Капацитет и действително натоварване на ПСОВ за 2016 г.

Местоположение на ПСОВ – име селище	гр. Русе
Проектен капацитет по водно количество, м ³ /ден.	52 500
Проектен капацитет за БПК5 (на вход), кг О ₂ /ден	14 400
Налична технология за пречистване (последна степен)	общ Азот и Фосфор
Събрани отпадъчни води в ПСОВ от селищната канализационна система – общо, хил.м ³ /год.	7 175.919
Общо събрани отпадъчни води в ПСОВ, хил.м ³ /год.	7 175.919
В т.ч. от неточкови източници (дъждовни, дренажни и други)	1 659.149
Третирани отпадъчни води в ПСОВ, хил.м ³ /год.	7 175.919
Отведени отпадъчни води от ПСОВ, хил.м ³ /год.	6 421.867

За проблема с производствените отпадъчни води в общината е намерено решение, тъй като във всички по-големи производствени обекти функционират пречиствателни станции. Въпреки това при голяма част от тях е налице амортизация на съоръженията, проблем с поддръжката на локалните пречиствателни станции и неправилната им експлоатация, което е причина за непостигане на изискващата се степен на пречистване на отпадъчните води.

Към настоящия момент е ликвидирано органичното замърсяване на водните обекти от изградените на територията на Община Русе свинекомплекси и животновъдни ферми. В резултат на издадените Комплексни разрешителни от ИАОС и заложените условия в тях, е преустановено директното заустване, като отпадъчните води се третират съгласно изискванията на Екологичното законодателство.

Канализационната система на град Русе е смесена, реализирана по т.н. “перпендикулярно пресечена схема”, при която всички напречни подколектори, слизащи към приемника, се пресичат от надлъжен крайбрежен колектор, в който се вливат събирателите след преливници. Дъждовните води след разреждане 2:1 за река Дунав и 5:1 за река Русенски Лом се заустват във водните обекти.

Общата дължина на съществуващата канализационна мрежа на гр. Русе е около 288 к:

- Колектори на д Ф 80 – 45 863 м;
- Разпределителна мрежа – 153 348 м;
- Ревизионни шахти – 5 712 бр.;
- Улични оттоци – 2 825 бр.;
- Домови отклонения – 12 374 бр.;
- Мрежа от съоръжения – 89 845 м.

Главните канализационни колектори на територията на гр. Русе са:

Зауствания в река Дунав

Заустване № 1 – ГПСОВ – пречистени битово-фекални и производствени отпадъчни води след ГПСОВ, заустващи се в р. Дунав в точка с географски координати: 43°53'12" СШ и 29°00'59" ИД;

Заустване № 2 – колектор „България“ – непречистени битово-фекални и производствени отпадъчни води към р. Дунав в точка на заустване с географски координати: 43°51'45" СШ и 25°58'12" ИД;

Заустване № 3 – колектор „Тутракан“ – преливник към р. Дунав – с географски координати: 43°52'20" СШ и 25°59'23" ИД;

Заустване № 4 – колектор „Чипровци“ – преливник към р. Дунав – с географски координати: 43°51'45" СШ и 25°58'12" ИД;

Заустване № 5 – колектор „Мостова“ – преливник към р. Дунав – с географски координати: 43°51'25.5" СШ и 25°57'18.9" ИД;

Заустване № 6 – колектор „Рига“ – преливник към р. Дунав – с географски координати: 43°51'11" СШ и 25°57'00" ИД;

Заустване № 7 – колектор „Епископ Босилков“ – преливник към р. Дунав – с географски координати: 43°51'01" СШ и 25°56'51" ИД;

Заустване № 8 – колектор „Славянска“ – преливник към р. Дунав – с географски координати:

43°50'55" СШ и 25°56'44" ИД

Заустване № 9 – колектор „19-ти февруари“ – преливник към р. Дунав – с географски координати:

42°50'27" СШ и 25°55'38" ИД.

Зауствания в река Русенски Лом – без пречистване

Заустване № 10 – колектор „Радецки“ – битово-фекални и производствени отпадъчни води към р. Русенски Лом в точка на заустване с географски координати: 43°50'27" СШ и 25°56'38" ИД;

Заустване № 11 – колектор „Левски“ – битово-фекални и производствени отпадъчни води към р. Русенски Лом в точка на заустване с географски координати: 43°50'07" СШ и 25°56'42" ИД;

Заустване № 12 – колектор „Трети март“ – битово-фекални и производствени отпадъчни води към р. Русенски Лом в точка на заустване с географски координати: 43°50'09" СШ и 25°56'39" ИД;

Заустване № 13 – колектор „Антим“ – битово-фекални и производствени отпадъчни води към р. Русенски Лом в точка на заустване с географски координати: 43°56'03" СШ и 25°56'42" ИД;

Заустване № 14 – колектор „Македония“ – битово-фекални и производствени отпадъчни води към р. Русенски Лом в точка на заустване с географски координати: 43°49'57" СШ и 25°56'42" ИД;

Заустване № 15 – колектор „Лиляна Димитрова“ – битово-фекални и производствени отпадъчни води към р. Русенски Лом в точка на заустване с географски координати: 43°49'53.3" СШ и 25°56'40" ИД;

Заустване № 16 – колектор „Елхим“ – битово-фекални отпадъчни води към р. Русенски Лом в точка на заустване с географски координати: 43°49'42" СШ и 25°56'28" ИД.

Предвижда се част от заустванията да се премахнат, а отпадъчните води да се препомпят през канални помпени станции по крайбрежен колектор от КПС “Кеят” до ГПСОВ.

Канални помпени станции

- КПС 1 – използва се за повдигане на преляли дъждовни води от канализацията на гр. Русе при високо ниво на р. Дунав. Експлоатационна схема: саваците по главния път на водата са напълно отворени. Затворени са саваците за връзка с гл. колектор – бай-пас и на фхода към КПС 1. Каналната вода в сухо време преминава транзитно през разпределителната и преливната камери и се отвежда към КПС 2. При дъжд, водите надвишаващи транзитното видно количество преливат, прецеждат се през фина решетка и се отвеждат в р. Дунав. Основни параметри на КПС 1:
 - Довеждащ колектор 1800 мм;
 - Отвеждащ колектор 1600мм; Q 6400 m³/h;
 - Тръбопровод от преливник до КПС 1 1000 мм, Q 3200 m³/h;
 - Бай-пас на ГКК № 1 и КПС 1 до заустване в р. Дунав 1800 мм;
 - Кота дъно;
- КПС 2 – включва 2 броя груби механични решетки с разстояние между прътите 50 мм. Всяка от решетките е с капацитет при дъждовно време 6400 m³/h; КПС 2 няма преливник. В случай на постъпване на водни количества, надвишаващи капацитета на работните помпи, водното ниво ще се повиши и излишното водно количество ще потече към КПС 1. КПС 2 е обезпечена срещу заливане с преливен ръб на резервоарите, който е по-висок от преливника на КПС 1.
- КПС Ялта
- КПС Кея

Основната цел и визия на реформата в отрасъл ВиК и приетата стратегия за нейното реализиране е постигането на финансово, технически и екологично устойчив ВиК отрасъл, който предоставя услуги на поносими за потребителите цени. „Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България в периода 2014-2023 г.“ и План за действие към нея, които определят основните цели и приоритети за развитие на отрасъл ВиК, мерките и действията за тяхната реализация са разработени от МРРБ и приети от Министерски съвет през 2014 г.

Важен етап в процеса на реформа в отрасъла са изготвените и приети регионални генерални планове за ВиК за територията на цялата страна през 2014 г. в т.ч. и с “ВиК“ ООД, Русе.

В заключение общо по компонент „Води“ следва да се има предвид, че интегрираните стратегии за управление на водните ресурси трябва да включват опазването на повърхностните и подземните води, контрола над селскостопанската дейност при наторяване и напояване, пречистването на отпадните води и др. Прехвърлянето на води от един в друг район трябва да се предприема само когато местните източници са недостатъчни или неизползваеми, но при икономически обосновани разходи. За да се запази качеството на питейните и подземните води,

особено важно е да има съответствие между разширяването на водоснабдителните мрежи и на канализационните мрежи (вкл. и пречиствателните съоръжения).

Изводи:

- **Община Русе граничи с най-голямата река у нас и е сравнително богата на водни ресурси в т.ч. и подземни води;**
- **До 2011 г. отпадъчните води са зауствани директно във водните обекти без пречистване. Към настоящия момент все още има зауствания на непречистени води в реките;**
- **В община Русе няма минерални води;**
- **Самопречиствателната способност на река Дунав е голяма и е констатирано, че надхвърля „приноса“ на града в замърсяването на реката с биогенни елементи.**

II.1.4. Състояние на геоложката основа

От геоморфоложки аспект територията на община Русе се отнася към Дунавската морфоструктурна зона – Източна морфографска област. На юг от гр. Русе релефът става платовиден сводообразен с ветрилообразна долинна мрежа и слаборазвита долинна асиметрия. Община Русе е разположена в западната част на Източната Дунавска равнина. Релефът ѝ е сложен и разнообразен, включващ заливната и двете незаливни тераси на река Дунав, долината на река Русенски Лом, стръмен лъсов склон, както и високите билни части на южното лъсово поле. Крайните източни и югоизточни райони на общината са заети от най-западната част на Лудогорското плато, като в него, южно от село Семерджиево, се намират най-високите територии на общината – на 233,1 метра надморска височина. В централните и западните ѝ райони релефът е предимно равнинен и слабо хълмист, характеризиращ се със загладени форми. В северната част на община Русе попада западната част на обширната Бръшлянска низина, която е най-голямата крайдунавска низина в Република България. В нейните предели, североизточно от село Сандрово, на брега на река Дунав, се намира най-ниската точка на община Русе – на 15 метра надморска височина.

Разглежданият регион в геоложки аспект се отнася към Мизийската плоча. Стратиграфският обхват на скалите, изграждащи територията на област Русе и разкриващи се на теренната повърхност, е предимно от долна креда до кватернер. В дълбочина, по сондажен път са достигнати юрски, триаски и палеозойски скали. Генезисът на скалните формации е изцяло седиментогенен – брекчоконгломерати, алевролити, пясъчници, аргилити, мергели, широка гама от карбонатни скали (глинести варовици, пясъчливи и механично-отломъчни варовици, оолитни и биогенни варовици, доломитизирани варовици, доломити и др.), неравномерно напукани и окарстени, както и неспоени до слабо споени лъсови и лъсовидни отложения, глини, пясъци и чакъли.

Горноюрско-долнокредните карбонатни седименти включват малм-валанжинския карбонатен комплекс, изграден от Чернооковската свита (варовици и

доломитизирани варовици), Дриновската свита (доломити и доломитни варовици) и Каспичанската свита (варовици, доломити и доломитни варовици), които се разкриват на повърхността в Севернобългарското сводово издигане и затъват на север и изток до дълбочина от 400-600 m до 1200-1600 m.

На повърхността залягат антропогенни (кватернерни) наслаги. Те са представени от типичен лъос, представляващ сипкава, ронлива, макропореста маса. Той е образуван през средния плейстоцен. Пористостта му достига до 55%, а съдържанието на праховата фракция (0,05-0,01 mm) е над 45%. Дебелината му се изменя в широки граници (15-70 m). В лъоса се съдържа диагенетично променен хумус. Край Русе са отбелязани 7 хоризонта разноцветен лъос. Хоризонтите са отделени с погребани и деградирани почвени хоризонти. От строителен аспект лъосът се отнася към особените почви (пропадъчни почви), които слягат допълнително и внезапно при намокряне. Това изисква специални мерки при фундиране.

В основата на Дунавския бряг, долината на р. Русенски Лом и по-големите долове се разкриват масово долнокредни варовици, мергели и пясъчници. Над тях, във вид на изклинващи ивици и петна, покрити от лъосовия комплекс, се наблюдават глини, глинести варовици, пясъци и чакъли с неогенска възраст.

По Дунавския бряг са развити речни тераси. Най-широко разпространение имат терасите с височина 3-5 и 8-12 m. Тези тераси са холоценски и са изградени от алувиални наслаги: пясъци, чакъли и глини. Алувиалните отложения на река Дунав са най-широко разпространени от алувия в Мизийския регион. Те са натрупани в стари меандри на реката и изграждат Дунавските низини. За подложка на алувиалните отложения служат силно окарстени долтокредни карбонатни скали, които са водоносни.

Алувиалните чакъли и пясъци са разположени в основата на алувия и имат разнороден зърнометричен състав. Над тях заляга глинестият пласт, представен от алувиални пясъчливи глини и глини и преотложен лъос в ниската тераса и с лъос във високата и средната тераса. По отношение на фундирането е важно да се отбележи, че в алувиалните наслаги има подземни води, хидравлично свързани с река Дунав, поради което нивото им се колебае в широки граници.

Пропадъчност на лъоса. Характерна особеност на лъоса е, че при взаимодействие с вода пропада, което води до появата на негативни процеси по време на изкопни работи, фундиране, изграждане или експлоатация на различни строителни обекти. Степента на пропадане се дефинира като „висока”, „средна” или „ниска” (съответно за типичния, пясъчливия и глинестия лъос).

Лъосът и лъосовидните седименти имат много широко разпространение на територията на община Русе, като припокриват различни по литология и стратиграфски обхват докватернерни скални формации. Представени са от глинест лъос – развит в южните части на района, пясъчлив лъос – в междинните части и типичен лъос – в най-северната (много тясна) ивица, почти паралелна на долината на р. Дунав. Дебелината на лъосовите и лъосовидни отложения варира от 10-15 m до над 40-60 m, като генерално нараства от юг на север и от запад на изток. При взаимодействие с вода лъосът се доуплътнява (сляга и пропада), както при допълнителен външен товар така и само под действие на собственото си тегло. В зависимост от величината на пропадане от собственото му тегло, лъосът се разделя на I и II тип (съответно с пропадане от собствено тегло до 5 cm и повече от 5 cm).

Територия с повишен инженерен риск е граничната зона на третата лъосова тераса. В нея поради продължително антропогенно въздействие, вкл. прокопани

укрития и неизправни В и К проводи и инсталации, влажността на льоса е достигнала ниво близко до критичното, над което се проявява масово пропадане. Понататъшното строително усвояване на тази зона изисква реализиране на изпреварващи геозащитни и други инженерни мерки

Известни участъци от заливната и първата придунавска тераса са формирани от неуплътнени насипвания с различни материали, което изисква съответно съобразяване при фундирането на строежите. За тези тераси е характерно и сравнително високо ниво на подпочвените води – между 2 и 3 метра.

С повишена носимоспособност се отличават добре изразените „льосови блюда”, формирани от уплътнен непропадъчен льос и разположени на четвъртата и петата льосови тераси.

Територията на област Русе попада в обхвата на Североизточния сеизмичен район (Горнооряховска и Шабленска сеизмични зони), а на север от областта се намира Вранчанският сеизмичен район, които оказва най-съществено влияние върху сеизмичната обстановка в тази част от територията на страната. Съгласно картата на очакваните сеизмични въздействия (в степени по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник за период 1000 години), цялата територия на община Русе попада в зоната с интензивност VIII степен. Това изисква съобразяване на строителните решения с противоземетръсните норми.

На територията на община Русе няма регистрирани свлачища. От другите неблагоприятни физико-геоложки процеси на територията на общината има ерозия, карст, високи подпочвени води и заблациявания, пропадъчен льос. За целите на ОУП е необходимо извършване на инженерно-геолошко райониране и налагане при необходимост на ограничителни условия и спазване на специфичните изисквания за застрояване и експлоатация на пропадъчни и наклонени терени.

В заключение, основният принцип, който следва задължително да се спазва при изграждането на нови или при реконструкцията на съществуващи строителни обекти и съоръжения, е строителните дейности да се извършват след провеждането на конкретни и подробни инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания, при стриктно спазване на законовата и подзаконова нормативна уредба за този вид дейности.

Полезни изкопаеми

Община Русе е бедна на полезни изкопаеми. Най-голямо стопанско значение имат находищата на строителен варовик, както и възможностите за добив на инертни материали по поречието на река Дунав

II.1.5. Състояние на почвите и земеползването

Почви

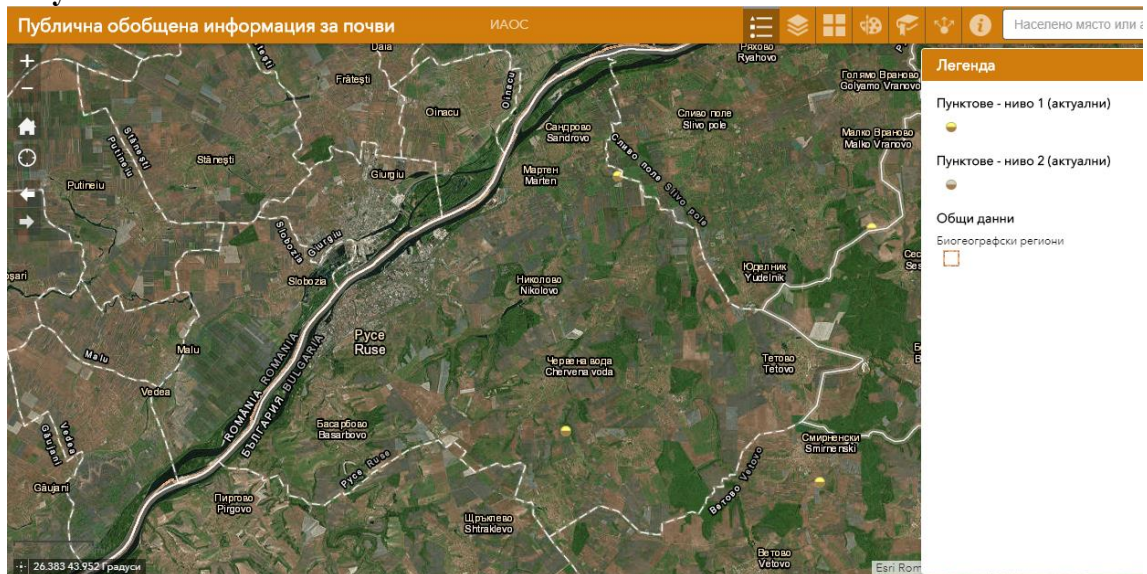
Според схемата за почвено-географско райониране на страната, община Русе попада в Севернобългарската лесостепна почвена зона. В Северния климатичен район на Дунавската равнина най-голямо разпространение имат черноземите, след това алувиално-ливадните и алувиалните почви, по-малко блатните почви и ливадните черноземи, а на места се наблюдават и сиви (предимно тъмносиви) горски почви.

Почвообразуващите материали са представени предимно от глинест лъос и лъосовидни глинести материали. Почвената покривка в община Русе е съставена от клас „черноземи“, като включва два основни типа - слабо мощни карбонатни черноземи и излужени черноземи, и клас „наносни“ (типове алувиални и алувиално – ливадни), които са подходящи за отглеждането на почти всички видове земеделски култури, най-вече на зърнени и фуражни култури и трайни насаждения. Черноземите в района са главно карбонатни и типични и на второ място излужени и оподзолени. Срещат се още и райони със сиви горски почви. Еднообразната покривка от карбонатни и типични черноземи заема около половината от района. Карбонатните черноземи са значително повече и се простират във вид на широка или по-тясна Ивица успоредно на р. Дунав. Южно от тях се разполага разчленената от речните долини ивица на Типичните черноземи, които са твърде близки по свойства до карбонатните и заедно с тях обхващат почти изцяло високите части на разгледания район.

Чистотата на почвите е следващата характеристика, по която се прави оценка на екологичната картина в Община Русе като част от област Русе. На територията на областта е изградена мониторингова мрежа за наблюдение и контрол върху състоянието на почвената покривка, като мониторинг се извършва на три нива: първо ниво – широкомащабен мониторинг; второ ниво - мониторинг на мрежите за кисляване и засоляване; трето ниво - мониторинг на локални замърсители от земеделски източници. Целта на тази мониторингова система е да се обхванат големи площи от почвени различия, намиращи се на територията на страната. В нея влизат 11 пункта за почвен мониторинг.

Почвеното пробонабиране и анализите се извършват от Регионална лаборатория - Русе, а освен това съществуват и локални пунктове за почвен мониторинг в някои от фирмите в град Русе. Почвеното пробонабиране и анализите се извършват на различни дълбочини и проследяват динамиката на наблюдаваните индикатори - мед, цинк, олово, кадмий, никел, хром, арсен и живак.

Фиг. П.1.5-1. Карта: Информация за пунктовете за пробонабиране на ИАОС в община Русе

При извършените анализи до момента не са регистрирани наличие на тежки метали над ПДК, както и засоляване и кисляване на почвите. Това се дължи на правилна употреба на препарати за растителна защита и опазване на почвата от

химическо замърсяване и пестициди. Не е констатирано наднормено съдържание на тежки метали в крайпътните ивици, което е показател за ползването на безоловен бензин. През последните години все повече се налага тенденцията към намаляване замърсяването на земите и почвите в резултат на ограниченото ползване на пестициди и торове в земеделието.

Не е установено замърсяване на почвите и не съществуват условия за трайно формиране на заблатеност.

Най-много почви се разрушават чрез откритото рудодобиване и свързаните с това дейности, които водят до погребване на почвите под отпадъчни материали - табани, хвост, пепел от топлоцентралите, отпадъци от индустриални предприятия и др. На територията на Община Русе има такива площи при ТЕЦ Русе изток и ТЕЦ Русе запад. Тези площи се нуждаят от рекултивация. От добивната дейност на полезни изкопаеми е засегнато само землището на Русе – 140 дка. Много повече са нарушените земи от депа на промишлени отпадъци – 429 дка и особено от депа за битови отпадъци – 657 дка.

Сериозен проблем за общината е ерозията на почвите в резултат от тяхното неправилно използване. Водната ерозия също причинява сериозни увреждания на почвените пластове по поречието на река Дунав.

Ерозията е засегнала главно черноземите по склоновете на падините и бреговете склонове на реките. От общата територия на района около 90% е заета от слабо ерозирани и неерозирани почви, а останалата част е средно и силно ерозирана. С увеличаване степента на ерозията се влошават водно-физичните, химичните и изобщо лесорастителните свойства на черноземите. Силно ерозираните почви по бреговете склонове на р. Дунав и р. Русенски Лом.

Съгласно Наредба №2 от 16.10.2000 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници са разработени Правила за добри земеделски практики, въз основа на които се извършват редовни проверки на големите животновъдни обекти на територията на Общината и на съществуващите складове за минерални торове.

Табл. П.1.5-1. Баланс на територията на община Русе

ОУПО - БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА РУСЕ						
ПРОЕКТНО ПОЛОЖЕНИЕ			СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ			
№	ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ	ПЛОЩ/Х	%	ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ	ПЛОЩ/Х	%
1.00	УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ	13337.6	23.48	УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ	11641.4	20.49
2.00	ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ	35421.89	62.36	ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ	36676.89	64.57
2.10	Обработваеми земи - ниви	30981.48	87.46	Обработваеми земи - ниви	32499.77	88.61
2.20	Обработваеми земи - трайни насаждения	1466.27	4.14	Обработваеми земи - трайни насаждения	1145.68	3.12
2.30	Необработваеми земи	2974.14	8.40	Необработваеми земи	3031.44	8.27
3.00	ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ	7710.97	13.57	ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ	8263.91	14.55
3.10	Гори	7611.74	98.71	Гори	8164.22	98.79
3.20	Горски земи	99.23	1.29	Горски земи	99.69	1.21
4.00	ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ	334.79	0.59	ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ	223.05	0.39
4.10	А) За природозащита - защитени територии	1.2	0.36	А) За природозащита - защитени територии и зони	1.2	0.54
4.11	А.1) За природозащита - защитени зони "Натура"	7004.65	12.33	А.1) За природозащита - защитени зони "Натура"	7004.65	12.33
4.20	Б) За опазване на културното наследство	6.41	1.91	Б) За опазване на културното наследство	8.04	3.60
4.30	Г) За възстановяване и рекултивация	97.57	29.14	Г) За възстановяване и рекултивация	131.97	59.17
4.40	Е) Други нарушени територии	65.68	19.62	Е) Други нарушени територии	71.81	715.95
4.50	Специален терен	163.93	48.97	Специален терен	10.03	4.50
5.00	ОБЩА ПЛОЩ	56805.25	100.00	ОБЩА ПЛОЩ	56805.25	100.00

Разглеждайки предложението на ОУПО Русе се вижда незначителна промяна от около 2% намаление на земеделските територии за сметка на урбанизираните. Урбанизираните територии се увеличават се 1696.2 ха, за сметка на 1518.29 ха от

обработваемите земи – ниви и 57.3 ха от необработваемите земи. Трайните насаждения също увеличават площта си с 320.59 ха. Незначително се предвижда увеличаване на другите нарушени терени, с което няма да се окаже въздействие върху състоянието на почвите в община Русе.

Земеделски и горски територии

Основната част от земеделските земи на територията на общината са от категория „ниви“ (около 91%). Общата площ на нивите в община Русе е 310 833,355 дка

Горите в община Русе заемат малко над 14% от територията ѝ. Общата им площ възлиза на 77 741 дка, като от тях са залесени около 60 000 дка.

Наличието на плодородни черноземни (карбонатни черноземи слабо мощни и излужени черноземни) и наносни почви (тип алувиални), в съчетание с умерено-континенталния климат, силно благоприятстват развитието на селското стопанство в Общината. Обработваемите земеделски площи на територията на Община Русе включват ниви, площи за зеленчукови култури и площи с трайни насаждения, от които най-голям дял заемат нивите. По отношение на растениевъдството, най-големите стопанства са се специализирани основно в отглеждането на зърнени и технически култури – основен дял заемат зърнените култури, включващи зърнено-житни, зърнено-бобови и фуражни култури.

Сред трайните насаждения в Общината най-голяма площ заемат лозята. При овощните насаждения важен дял има производството на ябълки, круши, праскови и нектарини, сливи и джанки, орехи и лешници.

Зеленчукопроизводството на територията на Общината се определя основно от отглеждането на домати, краставици, картофи, градински грах, дини и пъпеши. В гр. Мартен е организирано и оранжерийно производство на зеленчуци, предназначени както за местния пазар, така и за износ.

В сектора на животновъдството най-развити в Общината са говедовъдството, свиневъдството, овцевъдството, птицевъдството и пчеларството.

На територията на Община Русе функционира Институт по земеделие и семезнание (ИЗС) "Образцов Чифлик" – Русе – комплексен научно-изследователски институт, развиващ научна, приложна и обслужваща дейност в областта на селекцията на полските култури и лозята, семезнанието и агротехниката. Институтът разполага с 1 000 дка опитно поле, вегетационен комплекс и 5 лаборатории и развива своята дейност основно в производството на базови и сертифицирани семена от пшеница, ечемик, царевица, овес, полски фасул, грах и фий; производство на лозов посадъчен материал от различни сортове; предоставяне на консултантска помощ на земеделски производители и внедряване на научни постижения на регионално и национално ниво.

Принос за развитието на научно-изследователската дейност в областта на земеделието има и създадения Научно-изследователски център към Русенски университет „Ангел Кънчев“, с научни звена, занимаващи се с развитието на машини за почвообработка и отглеждане на култури, прибиране на култури и следжътвена обработка на зърното, както и машини за животновъдството.

Община Русе е богата на почвени ресурси. Земите са висока категория.

Анализът на баланса на териториите, направен при сегашно състояние и по проекта за ОУП показва намаляване с 1255 ха площите на земеделските земи, което е 2.21 ха от общата територия на община Русе.

II.1.6. Състояние на биологичното разнообразие. Елементи на националната екологична мрежа.

Флора

Община Русе е част от Лудогорско-Добруджанската подобласт на Дунавската равнина. По данни от География на България, 2002, общината попада по геоботаническо райониране в Евроазиатска степна и лесостепна област, Долнодунавска провинция, Крайдунавски окръг, Русенски район.

Релефът предимно равнинен с наличие на речни тераси, стръмни долинни склонове и широки алувиални речни легла свързани с основната река – Дунав и р. Русенски Лом, вливаща се в гр. Русе.

Климатът, като определят фактор за растителността се умерено континентален (Nikolova & al. 2002). Той се характеризира със студена зима, горещо лято, дълга и топла, суха есен. Летните горещини настъпват непосредствено след късата и хладна пролет. Максимума на валежите е през месец юни. Има два ясно изразени минимума - през февруари и август. Снежната покривка е нестабилна. Първата снежна покривка се образува през декември, а последната - в началото на април.

Едни от най-ранните проучвания върху флората на Русенски окръг са тези на В. Ковачев (1900, 1903). Неговите сведения и установените 787 вида висши растения са единствената по-пълна ботаническа информация за района за последните 100 години.

Ковачев констатира изразено присъствие на степни елементи във флората на Русенски окръг. Според него растителността на района е изградена от южно-руски, азиатски и средноевропейски елементи, като най-многобройни са южно-руските степни елементи. Той счита, че растителността от степен тип е достигнала до североизточна България през Украйна и Румъния.

С особеностите и проблемите на растителната покривка в северна България подробно се е занимавал Даки Йорданов. В своя труд “Върху разпространението на степната растителност в България” (1936) той прави пълен преглед на публикуваното по този проблем. От всички фактори, оказващи влияние върху характера на растителността, той отчита климатичния като първостепенен. Конкретно за степния характер на растителността, определящ е континенталния климат. Според него остатъци от първичния тип тревистостепна растителност съществуват все още на много места у нас, но напълно запазени комплекси от нея не са останали. Запазените малки пространства са с променена физиономия и видов състав, вследствие на пашата и косенето.

Борис Стефанов (1943) възприема 5 фитогеографски центрове в широк смисъл (*sensu lato*) - медитерански (Med), южен континентален (SCont), северен континентален (NCont), бореален (Boreal) и планински (Mont), отнасящи се за растителността.

Със своите почти 30% южният континентален център има най-голям дял в състава на флората в Русенска община. Изходната повърхност на неговите елементи е Мала Азия и част от Централна Азия (Стефанов 1943). Видовете от южния континентален център са твърде близки до видовете от медитеранския географски,

екологически и систематически. Техният произход е свързан с териториите от източната част на Древното Средиземноморие. В съвременните класификационни схеми видовете от южния континентален център могат да бъдат отнесени към групата на източно-средиземноморските флорни елементи. Пътят на проникване в България на видовете на този център е от юг на север, следвайки линията на българското черноморско крайбрежие.

Северният континентален център, обхващащ териториите северно от Черно море (Украйна) и част от Южна Русия, съставлява степния или понтийския елемент на флората във водосбора на река Русенски Лом. Установените растителни вида са показател за високото влияние на понтийския център, като Североизточна България се явява едно естествено продължение на степната зона. Движението на видовете от северния континентален център се осъществява безпрепятствено през цяла северна България в посока изток-запад, като Добруджа се явява свързващата повърхнина.

За формиране флората в района на Русе, също колкото и на предходния е влиянието на Планинския център. Видовете на този център представляват една силно хетерогенна група. За територия на възникване и обособяване на тази група Стефанов (I.c.) приема планинските райони на съседни държави, които са в пряка връзка с ниските планини на западна България, или това са планините в северозападната част на Балканите, които пък от своя страна осъществяват трасе за предвижване на видове с произход от Алпите и Карпатите. Голяма част от елементите на Планинския център са Балкански ендемити. Тази група видове географски и екологически е най-близка до видовете от средноевропейската широколистна зона.

Бореалният елемент във флората е значително по-слабо представен. Ареалите на тези видове са с по-широк евро-азиатски обхват. Най-незначителен дял имат северноамериканските видове (NAм) - около 1%. Те съставляват адвентивния елемент във флората на района.

В заключение може да се каже, че флората на Община Русе в основната си част е изградена от видовете на 3 фитогеографски области - източно-средиземноморската (малоазийска), понтийската (степна) и западно-балканската, като последната е съществена за формирането на балканския ендемичен елемент.

Предвид интензивното земеделие, развитата промишленост и гъсто разположената транспортна мрежа и населени места, естествената растителност в Община Русе е запазена на много малко площи, попадащи основно на териториите на защитените зони от мрежата на Натура 2000.

Землището на с. Тетово, част от което попада в защитена зона с код BG0000168 „Лудогорие по Директива 92/43 ЕЕС за запазване на природните местообитания и с код BG0002062 „Лудогорие“ по Директива 2009/147//ЕЕС за съхранение на дивите птици има съхранени естествени гори от различни защитени типове местообитания:

- 91G0 * Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus* Pannonic woods with *Quercus petraea* and *Carpinus betulus*
- 91H0 * Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp. Euro-Siberian steppic woods with *Quercus* spp.
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори Pannonian-Balkanic turkey oak-sessile oak forests
- 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа Moesian silver lime woods

Защитени зони с код BG0000608 „Ломовете“ и BG0002025 „Ломовете“ заемат части от землището на Басарбово, но там няма горски масиви, опазващи ценни горски местообитания.

В землище с. Николово, където няма защитена зона, има запазен горски масив, който съхранява както важни горски местообитания, така и видове растения и животни, характерни за района.

Естествено разпространените дървесни видове в Община Русе са:

№	Български	Латински
1	Благун	<i>Quercus frainetto Ten.</i>
2	Бял бряст	<i>Ulmus laevis Pall.</i>
3	Бяла върба	<i>Salix alba L.</i>
4	Бяла топола	<i>Populus alba L.</i>
5	Бяла черница	<i>Morus alba L.</i>
6	Джанка	<i>Prunus cerasifera Ehrh.</i>
7	Дива круша	<i>Pyrus pyraeaster Burgsd.</i>
8	Дребнолистна липа	<i>Tilia cordata Mill.</i> <i>Tilia parvifolia Ehrh.</i>
9	Дръжкоцветен дъб	<i>Quercus pedunculiflora C. Koch.</i>
10	Едрolistна липа	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>
11	Зимен дъб, горун	<i>Quercus dalechampii Ten.</i>
12	Келяв габър	<i>Carpinus orientalis Mill.</i>
13	Космат дъб	<i>Quercus pubescens Wild.</i>
14	Мекиш	<i>Acer tataricum L.</i>
15	Обикновена леска	<i>Corylus avellana L.</i>
16	Планински бряст	<i>Ulmus glabra Huds.</i> <i>Ulmus montana With.</i>
17	Полски бряст	<i>Ulmus minor Mill.</i>
18	Полски клен	<i>Acer campestre L.</i>
19	Сребролистна липа.	<i>Tilia tomentosa Moench</i>
20	Цер	<i>Quercus cerris L.</i>
14	Шестил	<i>Acer platanoides L.</i>

Храстовидните и полухрастовидни видове, разпространени в района на община Русе са:

№	Български	Латински
1	Брадавичест чашкодрян	<i>Euonymus verrucosus Scop.</i>
2	Див рошков	<i>Cercis siliquastrum L.</i>
3	Драка	<i>Paliurus spina -christi Mill.</i>
4	Европейски чашкодрян	<i>Euonymus europaeus L.</i>
5	Клокочка	<i>Staphylea pinnata L.</i>
6	Кучешки дрян	<i>Cornus sanguinea L.</i>
7	Мъждрян	<i>Fraxinus ornus L.</i>
8	Обикновен дрян	<i>Cornus mas L.</i>
9	Обикновен люляк	<i>Syringa vulgaris L.</i>
10	Птиче грозде	<i>Ligustrum vulgare L.</i>
11	Смрадлика	<i>Cotinus coggygria Scop</i>

№	Български	Латински
12	Трънка	<i>Prunus spinosa L.</i>
13	Трънкосливка	<i>Prunus domestica ssp. Insititia</i> <i>Prunus insititia L.</i>
14	Хмел	<i>Humulus lupulus L.</i>
15	Червен глог	<i>Crataegus monogyna Jacq.</i>
16	Черен бъз	<i>Sambucus nigra L.</i>
17	Черен глог	<i>Crataegus pentagyna W. et K.</i>
18	Шипка	<i>Rosa canina L.</i>

Тревната растителност е представена от многовидове, принадлежащи на семействата *Acanthaceae*, *Aceraceae*, *Alismataceae*, *Amaranthaceae*, *Apiaceae*, *Aristolochiaceae*, *Aspleniaceae*, *Asteraceae*, *Betulaceae*, *Boraginaceae*, *Campanulaceae*, *Caprifoliaceae*, *Caryophyllaceae*, *Celastraceae*, *Chenopodiaceae*, *Cistaceae*, *Clusiaceae*, *Convolvulaceae*, *Cornaceae*, *Crassulaceae*, *Cuscutaceae*, *Cyperaceae*, *Dioscoreaceae*, *Dipsacaceae*, *Euphorbiaceae*, *Fabaceae*, *Geraniaceae*, *Iridaceae*, *Juncaceae*, *Lamiaceae*, *Liliaceae*, *Lythraceae*, *Malvaceae*, *Oleaceae*, *Onagraceae*, *Orchidaceae*, *Orobanchaceae*, *Plantaginaceae*, *Poaceae*, *Polygonaceae*, *Primulaceae*, *Ranunculaceae*, *Resedaceae*, *Rhamnaceae*, *Rosaceae*, *Rutaceae*, *Salicaceae*, *Santalaceae*, *Scrophulariaceae*, *Solanaceae*, *Sparganiaceae*, *Thymelaeaceae*, *Tiliaceae*, *Typhaceae*, *Ulmaceae*, *Valerianaceae*, *Verbenaceae*, *Violaceae* и т.н.

На територията на община Русе предмет на стопанска дейност са следните видове лечебни растения: обикновена коприва (корени, листа), трясот (корени), липа (цвят, листа), бъз (цвят, плод), глухарче, врабчови чревца, мащерка, бял равнец, шипка (плод), слез, обикновен глог (цвят с листа, плодове), змийско мляко, обикновен пчелинок, маточина, полско великденче, репей, бръшлян и някои др., като в най-големи количества се изкупуват: обикновена коприва (корени, листа), бъз, цвят липа и обикновен глог (плод с листа) и плод шипка и др.

С най-голямо разпространение в община Русе също са следните лечебни и защитени растения: жълт равнец, бодлив залист, бръшлян, бяла върба, великденче, върбинка лечебна, гингер, гръмотрън, дива тиква, драка, дребнолистна липа, жаблек, живовляк, иглика, изсипливче, камшик лечебен, коприва обикновена, лечебен росопас, лечебна комунига, лопен, мента, мирзлива теменуга, мразовец (есенен минзухар), мъждрян, нисък тревист бъз, обикновена леска, обикновена луличка, пача трева, пипериче обикновено, подбел, полски и горчив пелин, пълзящо прозорче, риган, смрадлика, телчарка, трабузан/бабини зъби, трънка, червен глог, червен и жълт кантарион, черен оман (заралистче), черно кучешко грозде, чобанка, вратига и много други.

Броят на действащите билкозаготвителни пунктове, регистрирани в РИОСВ-Русе е почти постоянен през годините. Няма интерес към събирането и изкупуването на билки, които са поставени под специален режим на опазване и ползване. Няма информация за наличието на плантации за култивирано отглеждане на билки с комерчески цели. В Приложение 2 на Програмата за околна среда на община Русе е разработен раздел „Лечебни растения“. За растенията под специален режим на опазване и ползване по Закона за лечебните растения през последните години са отпуснати квоти за област Русе, в т.ч. и за община Русе до 1 900 кг/годишно за следните части на растения: божур (250 кг цвят), зърнастец (100 кг кори), иглика (250 кг цвят), кисел трън (500 кг цвят), лазаркиня (100 кг стрък), лудо биле (100 кг лист), ранилист (300 кг стрък) и решетка (300 кг корен).

Освен в естествените и полуестествени местообитания, парковото и селищно озеленяване, реализирано, свързани с благоустрояването на жизнената среда, на територията на община Русе внася както естествено разпространени растителни видове, така и нови декоративни растения.

Озеленяването на гр. Русе е с традиции повече от век. Първата устроена градина е Княжеската, към резиденцията на княза. Първите опити за озеленяването на Русе са били направени със засаждането на овощни дървета по главните улици на града, пред дюкяните на търговците и занаятчийте. В края на XIX век за обществени нужди са били обособени и използвани градината на хотел „Исляххане“, на Крайдунавкия булевард, на север от Кукления театър. Тази градина сега не съществува.

През 1888 г. , в м. Полето се обособява друга обществена градина. В нея се извършва подобрене състоянието и вида на дърветата и оформяне на алеи от градския инженер.

През 1892 г. се постановява направата на градина на площад „Александър“. Действителния строеж започва по-късно след 1895 г.

Градската градина при доходното здание е започнато да се изгражда след решение на общинския съвет през 1899 г. Тогава са били на довършване доходното здание и паметника и е било подходящо да се облагороди района и озелени. Внесени са декоративни дървета, които са били засадени по предварителната схема на градината.

През 1923 г. на мястото на Владиковата багча, се взема решение, да бъде изграден градски парк. Началото на 20-те години на XX век са и началото обширно проектирано озеленяване на гр. Русе.

С изграждане на жилищните комплекси се проектират градинки и зелени междублокови пространства, които в по-старите квартали днес, създават отлична зелена система, а в по-новите квартали („Дружба“ и „Чародейка“) име необходимост от допълнителна плътност на зеленината.

В урбанизираната територия на гр. Русе, днес, обществените озеленени площи са общо 1 208 дка, като само парковете са 679 дка.

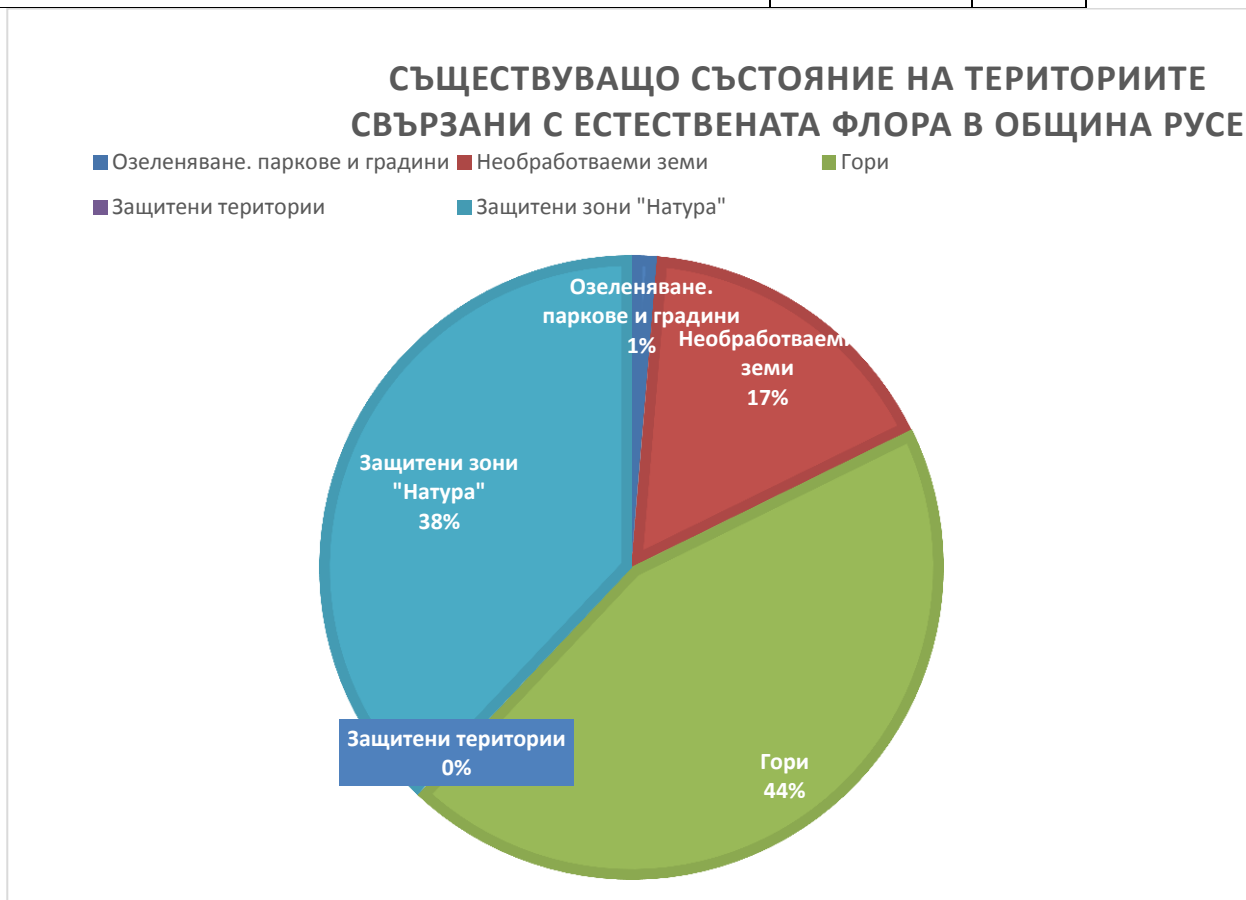
Лесопарковете „Липник“ и „Приста“, намиращи се в крайградската зона, са с обща площ малко над 6 000 дка, като благоустройствените мероприятия и плановете за изграждане на необходимата вътрешно паркова инфраструктура и съоръжения за спорт са само частично реализирани.

Характерно за зелената система на града е нейното неравномерно разпределение, породено както от спецификите на релефа и естествените (природни и антропогенни) бариери за развитие на територията, така и от намалената степен на озелененост в по-скоро изградените жилищни комплекси, спрямо по-старите такива.

Въпреки отчетените проблеми и ограничения финансов ресурс, зелената система в община Русе е добре развита и се наблюдават непрекъснати усилия за нейното обогатяване и поддържане. В таблицата по-долу е представено по площ и като процент от територията на общината сегашното състояние на земите, в които е разпространена естествената растителност:

ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ	ПЛОЩ/Ха	%
Озеленяване, паркове и градини	243,87	0.43
Необработваеми земи	3031,44	5.34
Гори	8164,22	14.37
Защитени територии	1,2	0.00211

Защитени зони "Натура"	7004,65	12.33
ОБЩА ПЛОЩ	18445.38	32.47

Фиг. П.1.6-1. Съществуващо състояние

Фауна

Според зоогеографското райониране на България разглежданата територия се отнася към :

- Палеоарктичната фаунистична област
- Евросибирската фаунистична област

В този район преобладаващо участие имат евросибирските и средноевропейските зоогеографски видове.

Разглежданата биоценоза може да се определи като създадена под силното влияние на човека и с липса на редки фаунистични видове. Основната част на фауната, в община Русе, принадлежи към представителите на Евро-сибирския регион на Палеарктика. Наблюдават се множество "притурки" и кръстосани граници на ареалите благодарение на каньона на Бели Лом.

Разглежданата територия по зоогеографско райониране попада в Дунавски район.

На територията на Защитените зони от мрежата на Natura 2000, попадащи в Община Русе, се срещат следните безгръбначни, включени в ЗБР:

Латинско наименование	Българско наименование	BG0000608 Ломовете	BG0000168 Лудогорие
<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	*	да	да

Латинско наименование	Българско наименование	BG0000608 Ломовете	BG0000168 Лудогорие
<i>Rosalia alpina</i>	* Алпийска розалиа	да	да
<i>Unio crassus</i>	Бисерна мида	да	
<i>Lucanus cervus</i>	Бръмбар рогач	да	да
<i>Morimus funereus</i>	Буков сечко	да	да
<i>Vertigo moulinsiana</i>	Вертиго	да	
<i>Lycaena dispar</i>	Лицена	да	да
<i>Cerambyx cerdo</i>	Обикновен сечко	да	да
<i>Hypodryas maturna</i>	Хидриас		да
<i>Bolbelasmus unicornis</i>		да	да
<i>Theodoxus transversalis</i>		да	

Видовете риби, предмет на опазване на защитените зони от мрежата на Натура 2000, които попадат на територията на община Русе са:

Латинско наименование	Българско наименование	BG0000529 Мартен - Ряхово	BG0000608 Ломовете
<i>Alosa immaculata</i>	Карагъоз (Дунавска скумрия)	да	
<i>Aspius aspius</i>	Распер	да	
<i>Barbus meridionalis</i>	Черна (балканска) мряна		да
<i>Cobitis elongata</i>	Голям щипок	да	да
<i>Cobitis taenia</i>	Обикновен щипок	да	да
<i>Eudontomyzon mariae</i>	Украинска минога	да	да
<i>Gobio albipinnatus</i>	Белопера кротушка	да	
<i>Gobio kessleri</i>	Балканска кротушка		да
<i>Gymnocephalus baloni</i>	Високотел бибан	да	
<i>Gymnocephalus schraetzer</i>	Ивичест бибан	да	
<i>Misgurnus fossilis</i>	Виюн		да
<i>Pelecus cultratus</i>	Сабица	да	
<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Европейска горчивка	да	да
<i>Zingel streber</i>	Малка вретенарка	да	
<i>Zingel zingel</i>	Голяма вретенарка	да	

Земноводни и влечуги, предмет на опазване на защитените зони от мрежата на Натура 2000, попадащи в община Русе са:

Латинско наименование	Българско наименование	BG0000529 Мартен - Ряхово	BG0000608 Ломовете	BG0000168 Лудогорие
<i>Triturus karelinii</i>	Голям гребенест тритон		да	да
<i>Triturus dobrogicus</i>	Добруджански тритон	да	да	да
<i>Elaphe</i>	Ивичест смок	да	да	да

Латинско наименование	Българско наименование	BG0000529 Мартен - Ряхово	BG0000608 Ломовете	BG0000168 Лудогорие
<i>quatuorlineata</i>				
<i>Emys orbicularis</i>	Обикновена блатна костенурка	да	да	да
<i>Bombina bombina</i>	Червенокоремна бумка	да	да	да
<i>Testudo graeca</i>	Шипобедрена костенурка		да	да
<i>Testudo hermanni</i>	Шипоопашата костенурка		да	да

От земноводните и влечугите често срещани са обитателите на откритите ландшафти, които могат да се смятат за компоненти на степния биом. Представители на такива местообитания са :

- Смок мишкар – *Elaphe longissima*
- Стенен гушер - *Lacerta muralis*
- Зелена крастава жаба – *Bufo viridis*
- Дъждовник – *Salamandra salamandr*
- Слепок – *Angus fragilis*
- Късокрак гушер – *Ablepharus Kitaibelii*

Бозайниците, предмет на опазване на защитените зони от мрежата на Натура 2000, попадащи в община Русе са:

Латинско наименование	Българско наименование	BG0000529 Мартен - Ряхово	BG0000608 Ломовете	BG0000168 Лудогорие
<i>Barbastella barbastellus</i>	Широкоух прилеп		да	да
<i>Canis lupus</i>	Европейски вълк		да	да
<i>Lutra lutra</i>	Видра	да	да	да
<i>Mesocricetus newtoni</i>	Добруджански (среден) хомяк	да	да	да
<i>Miniopterus schreibersi</i>	Дългокрил прилеп		да	да
<i>Mustela evermannii</i>	Степен пор		да	
<i>Myotis bechsteini</i>	Дългоух нощник		да	да
<i>Myotis blythii</i>	Остроух нощник		да	да
<i>Myotis capaccinii</i>	Дългопръст нощник	да	да	
<i>Myotis capaccinii</i>	Дългопръст нощник		да	да
<i>Myotis emarginatus</i>	Трицветен нощник		да	да
<i>Myotis myotis</i>	Голям нощник		да	да
<i>Rhinolophus blasii</i>	Средиземноморски подковонос		да	да
<i>Rhinolophus euryale</i>	Южен подковонос		да	да
<i>Rhinolophus</i>	Голям подковонос		да	да

Латинско наименование	Българско наименование	BG00005 29 Мартен - Ряхово	BG00006 08 Ломове е	BG00001 68 Лудогор ие
<i>ferrumequinum</i>				
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Малък подковонос		да	да
<i>Rhinolophus mehelyi</i>	Подковонос на Мехели		да	да
<i>Spermophilus citellus</i>	Лалугер	да	да	да
<i>Vormela peregusna</i>	Пъстър пор		да	да

От бозайниците има данни за:

- *Microtus arvalis* – обикновена полевка
- *Meles meles* - язовец
- *Sciurus vulgaris* - катерица
- *Erinaceus concolor* - таралеж
- *Martes foina* - белка
- *Apodemus sylvaticus* – обикновена горска мишка
- *Cervus elaphus* – благороден елен
- *Capreolus capreolus* – сърна
- *Sus scrofa* – дива свиня
- *Felis silvestris* – дива котка

Лудогорието и Добруджа са територии, обект на денонощни и сезонни миграции на фауната. По данни от Атлас на НРБ, 1973 г. река Дунав представлява второстепен европейски път на прелетните птици. Лъحوвете Варна-Русе, както и р. Дунав (лъч Силистра-Видин) са прелетни пътища на водоплаващите (Anseres) и блатни (Limicolae) птици

Най-многобройни видове, предмет на опазване на защитените зони от мрежата на Натура 2000 са птиците:

Species/SPA		Ломовете BG0002025	BG0002062 Лудогорие
<i>Accipiter brevipes</i>	Късопръст ястреб	П	П
<i>Accipiter gentilis</i>	Голям ястреб	Р	Р
<i>Accipiter nisus</i>	Малък ястреб	Р	Р
<i>Actitis hypoleucos</i>	Късокрил кюкавец		Р
<i>Alcedo atthis</i>	Земеродно рибарче	П	
<i>Anthus campestris</i>	Полска бърбрия	П	П
<i>Anas platyrhynchos</i>	Зеленоглава патица	Р	
<i>Anas crecca</i>	Зимно бърне	Р	
<i>Aquila heliaca</i>	Царски орел		П
<i>Aquila pomarina</i>	Малък креслив орел	П	П
<i>Ardea cinerea</i>	Сива чапла	Р	
<i>Ardeapurpurea</i>	Червена чапла		П
<i>Bubo bubo</i>	Бухал	П	П
<i>Buteo buteo</i>	Обикновен мишелов	Р	Р
<i>Buteo rufinus</i>	Белоопашат мишелов	П	П

Species/SPA		Ломовете BG0002025	BG0002062 Лудогорие
<i>Caprimulgus europaeus</i>	Козодой	П	П
<i>Ciconia nigra</i>	Черен щъркел	П	П
<i>Ciconia ciconia</i>	Бял щъркел	П	П
<i>Circaetus gallicus</i>	Орел змияр	П	П
<i>Circus aeruginosus</i>	Тръстикова блатар	П	
<i>Circus pygargus</i>	Ливадена блатар	П	П
<i>Cgex cгex</i>	Ливадена дърдавец	П	П
<i>Coracias garrulus</i>	Синявица	П	П
<i>Cygnus olor</i>	Ням лебед	Р	
<i>Dendrocopos medius</i>	Среден пъстър кълвач	П	П
<i>Dendrocopos syriacus</i>	Сирийски пъстър кълвач	П	П
<i>Dryocopus martius</i>	Черен кълвач	П	П
<i>Emberiza hortulana</i>	Градинска овесарка	П	П
<i>Falco cherrug</i>	Ловен сокол	П	П
<i>Falco naumanni</i>	Белошипа ветрушка	П	
<i>Falco subbuteo</i>	Сокол орко	Р	Р
<i>Falco tinnunculus</i>	Черношипа ветрушка	Р	Р
<i>Falco vespertinus</i>	Вечерна ветрушка	П	
<i>Gallinula chloropus</i>	Зеленоножка	Р	Р
<i>Hieraaetus pennatus</i>	Малък орел	П	П
<i>Ixobrychus minutus</i>	Малък воден бик	П	П
<i>Lanius collurio</i>	Червеногърба сврачка	П	П
<i>Lanius minor</i>	Черночела сврачка	П	П
<i>Lanius nubicus</i>	Белочела сврачка	П	
<i>Lullula arborea</i>	Горска чучулига	П	П
<i>Merops apiaster</i>	Обикновен пчелояд	Р	Р
<i>Milvus migrans</i>	Черна каня	П	П
<i>Neophron percnopterus</i>	Египетски лешояд	П	
<i>Pernis apivorus</i>	Осояд	П	П
<i>Phalacrocorax carbo</i>	Голям корморан	Р	
<i>Picus canus</i>	Сив кълвач	П	П
<i>Podiceps nigricollis</i>	Черногуш гмурец		Р
<i>Rallus aquaticus</i>	Воден дърдавец	Р	Р
<i>Riparia riparia</i>	Брегова лястовица	Р	
<i>Sylvia nisoria</i>	Ястребогушо коприварче	П	П
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Малък гмурец		Р
<i>Tadoma ferruginea</i>	Червен ангъч	П	П
<i>Tringa erythropus</i>	Голям червеноног водобегач	Р	
<i>Tringa glareola</i>	Малък горски водобегач	Р	
<i>Vanellus vanellus</i>	Обикновена калугерица		Р
<i>Ficedula semitorquata</i>	Полубеловрата мухоловка		П

II Видове, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на

Дир.79/409/ЕЕС)

Р Редовно срещати се мигриращи видове птици, които не са включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир.79/409/ЕЕС)

Фауната в община Русе е разнообразна, защото в се сформира от обитателите на горските масиви, парковите пространства, земеделските земи, крайречните пространства и реките.

Защитени територии и защитени зони

В границите на община Русе попада само една защитена територия това е *Защитена местност „Комплекс Алеко-Телика“*.

Площ на защитената местност е 206 ха, цялата е горска територия и се стопанисва от Териториялно поделение Дъсжавно ловно стопанство „Дунав“ Русе. Заповед за обявяването на защитената територия е № РД – 784 от 04.08.2004 г. на Министъра на околната среда и водите. Държавният и регистрационен номер е ЗМ № 420.

Целта, заради която е обявена защитената местност, е опазване на местната растителност и колонии на защитени и редки видове птици.

Режими, които са в сила за защитената местност са: Забранени за всякакво строителство, заравняване, разрушаване или прекъсване на връзката на съществуващите затони с главното течение на река Дунав, извършване на горскостопански мероприятия в периода 1 март – 15 юли, с изключение на лесокултурните мероприятия в отдели 219 и 220 – а, б, в, горскостопанските мероприятия, които водят до смяна местните дървесни видове с неместни, внасяне на неместни диви растителни и животински видове, палене на огън, трайно намаление на залесената площ.

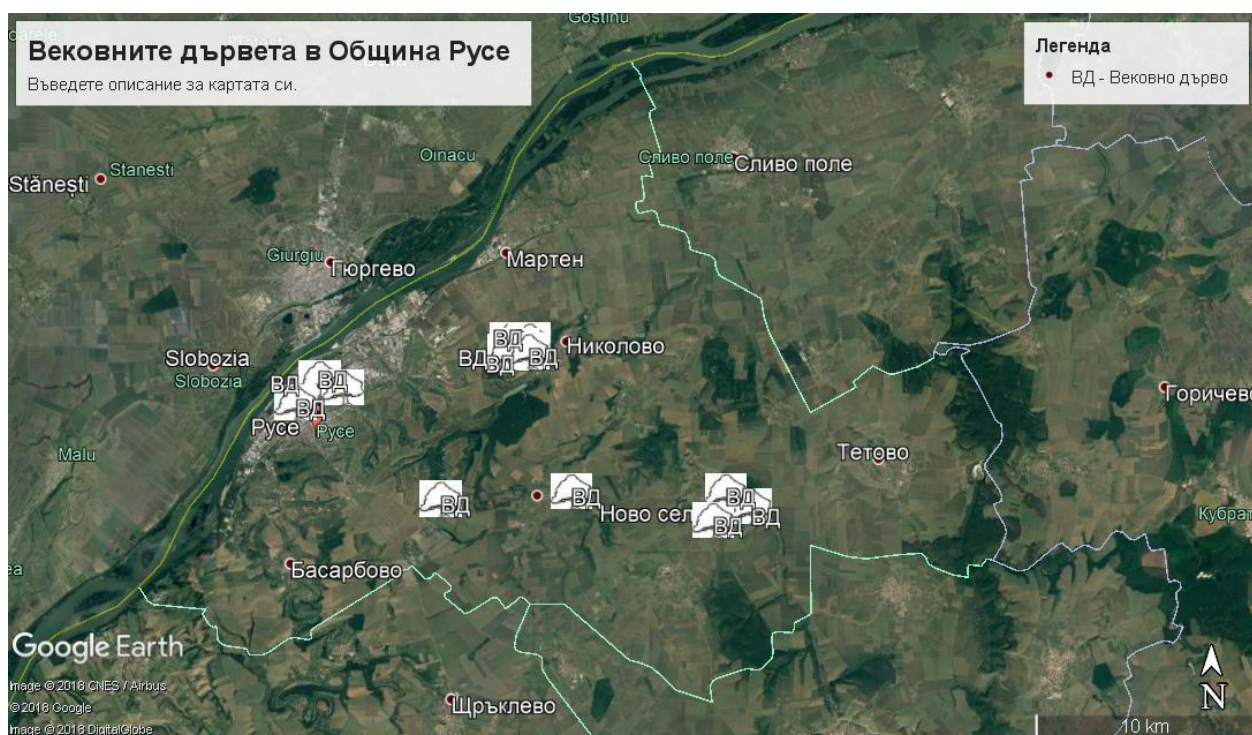
Фиг. П.1.6-2.Карта на Защитена местност „Комплекс Алеко-Телика“:

Като част от природното наследство, в община Русе са обявени следните вековни дървета:

1. Гледичия (*Gleditschia triacanthos*), № 1607 в Държавния регистър на вековните дървета, намираща се в двора на ИЗС „Ббразцов чифлик“;
2. Дъб (*Quercus robur*), №1600 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение: с. Николово,
3. Дъб (*Quercus robur*), №1601 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение: с. Николово,
4. Дъб (*Quercus robur*), № 1602 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение: с. Николово,
5. Дъб (*Quercus robur*), № 1603 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение: с. Николово,
6. Дъб (*Quercus robur*), № 1604 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение: с. Николово,
7. Летен дъб (*Quercus robur*), № 1267 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение: гр. Русе, храм „Св. Троица“
8. Летен дъб (*Quercus robur*), № 1807 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение: с. Червена вода
9. Летен дъб (*Quercus robur*), № 1808 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение: с. Ново село
10. Летен дъб (*Quercus robur*), № 1809 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение: с. Ново село
11. Летен дъб (*Quercus robur*), № 1810 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение: с. Ново село
12. Обикновен конски кестен (*Aesculus hippocastanum*), № 1265 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение гр. Русе, храм „Св. Троица“
13. Обикновен конски кестен (*Aesculus hippocastanum*), № 1266 в Държавния регистър на вековните дървета, местоположение гр. Русе, храм „Св. Троица“

Фиг. П.1.6-3. Карта на вековните дървета в община Русе:

Най-голямата защитена територия, която се намира в съседни общини на община Русе и която провокира и най-сериозен туристически интерес, е Природен Парк "Русенски Лом". Но неговите граници са извън територията на община Русе.

ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ОТ МРЕЖАТА НА НАТУРА 2000:

На територията на Община Русе попадат части от следните защитени зони от мрежата на Natura 2000:

Табл. II.1.6-1. Защитени зони по Natura 2000

№	Име	Директива	Заповед №
BG0002025	Ломовете	Защитена зона по директивата за птиците	РД-382 от 19 април 2013 г. РД-562 от 5 септември 2008 г.
BG0000608	Ломовете	Защитена зона по директивата за местообитанията	
BG0002062	Лудогорие	Защитена зона по директивата за птиците	РД-79 от 28 януари 2013 г. РД-837 от 17 ноември 2008 г.
BG0000168	Лудогорие	Защитена зона по директивата за местообитанията	
BG0000529	Мартен - Ряхово	Защитена зона по директивата за местообитанията	

Подробно описание на защитените зони, предмета им на опазване, целите и възможното въздействие от реализирането на ОУПО Русе е направено в Доклада за оценка на съвместимостта, който е част от настоящия доклад.

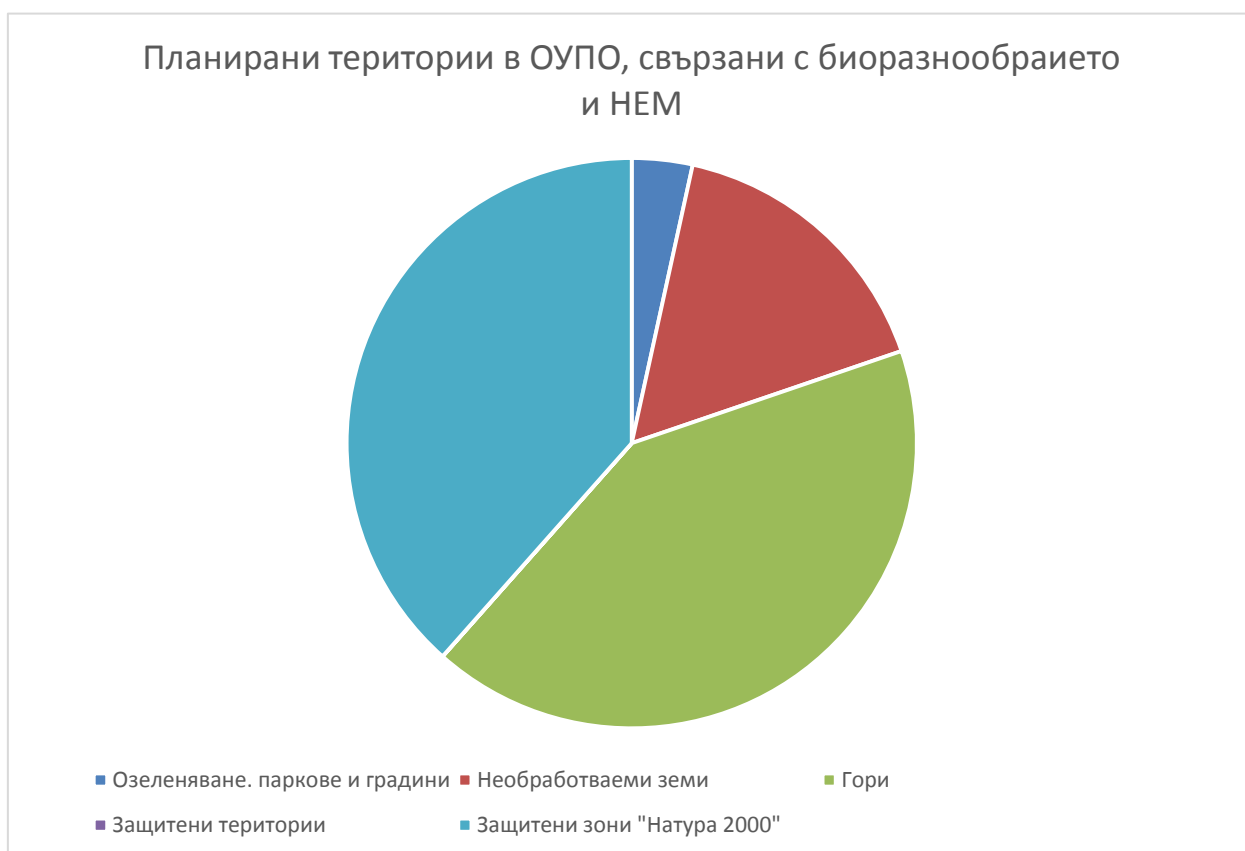
Оценка на териториалноустройственото планиране като възможност за възстановяването и защитата на екосистемите, включително и екологичните мрежи, както и влажните зони, които са част от тези мрежи

С предложеното териториалноустройствено планиране на Община Русе не се променят териториите, обявени като защитени територии и/или защитени зони от мрежата на Natura 2000, които опазват естествените екосистеми в България. Съществени промени в районирането, в близост до тях, също няма. Няма планирани съществени промени и в площите им.

Табл. II.1.6-2. Баланс на териториите

ПРОЕКТНО ПОЛОЖЕНИЕ			
№	ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ	ПЛОЩ/Ха	%
1	Озеленяване, паркове и градини	626.15	1.102274878

ПРОЕКТНО ПОЛОЖЕНИЕ			
№	ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ	ПЛОЩ/Ха	%
2	Необработваеми земи	2974.14	5.23567804
3	Гори	7611.74	13.39971217
4	Защитени територии	1.20	0.002112481
5	Защитени зони "Натура 2000"	7004.65	12.33099053
	ОБЩА ПЛОЩ	18217.88	32.07076811

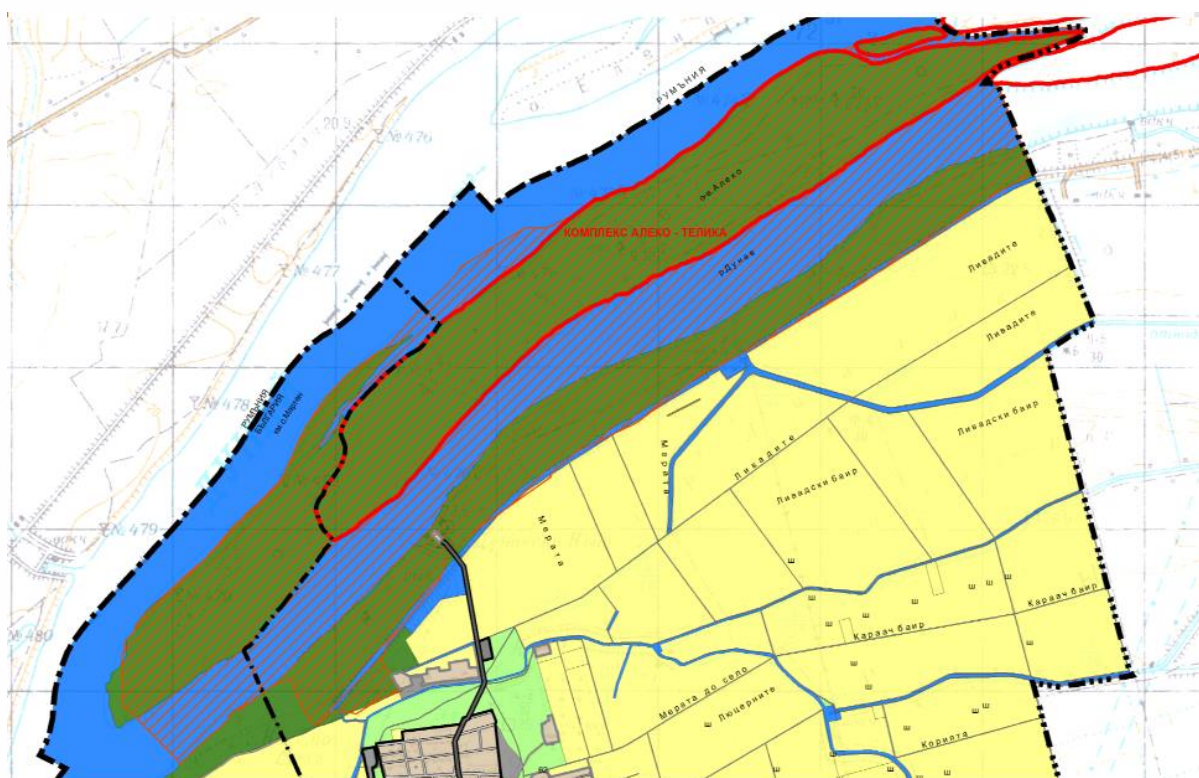

Естествените връзки между елементите на националната екологична мрежа са горските местообитания и земеделските земи. С предложения нов ОУПО Русе няма съществени промени в планираните земеделски земи и горски територии, което гарантира продължаване на връзката между тях като естествени екологични коридори.

Оценка въздействието на проекта за ОУП върху защитената територия ЗМ „Комплекс Алеко-Телика“

В съседните територии, които биха оказали въздействие върху защитената зона не се планират промени от ОУПО Русе.

Извадка от ОУПО Русе в района на ЗМ „Комплекс Алеко-Телика“

Извод: Прилагането на предложения ОУПО Русе няма да промени състоянието на биоразнообразието и елементите на Националната екологична мрежа в общината.

II.1.7. Състояние на ландшафта

Според последното ландшафтно райониране на България (Батаклиев, 1934 г.), територията на община Русе попада в Дунавски плочест равнинен ландшафт; Лудогорско-Провадийска подобласт на ландшафта (Гълъбов, 1966 г.); Северна Дунавска равнинна подобласт на ландшафта (Петров, 1997 г.); Придунавско-Добруджанска ландшафтна област (Велчев, Тодоров, Пенин, 2003 г.). Преобладават агрогенните ландшафти, следвани от техногенните и урбогенните ландшафти, всички които са към групата на антропогенните ландшафти. Макар и незначителни като покритие се срещат и естествени ландшафтни комплекси – в границите на защитените зони и защитената територия в обхвата на община Русе.

Ландшафтът на община Русе е разнообразен, с предимно равнинен облик, със загладени форми, разчленен и заоблен от реките Дунав и Русенски лом, както и от относително стръмни лъсови склонове.

В общината се срещат следните категории ландшафти: земеделски култури, водни и крайводни, горски, селищни и антропогенни. По-значителни площи в района заемат аграрните и водните и крайводните ландшафти. Характерен е широк обхват на аграрните ландшафти и сведен до минимум ареал на естествената растителност.

Територията на общината предлага разнообразни и атрактивни ландшафти. Лесопарк "Липник" и прилежащото му езеро, парковата зона "Хижа Приста", Басарбовският манастир. В близост до общината са разположени архитектурно-исторически паметници и резервати със световно и национално значение като "Скални църкви при с. Иваново" (под закрилата на ЮНЕСКО), "Средновековен град Червен" и "Тракийската гробница при с. Свещари" предоставят добри условия за отдих и развлечения.

Русе се характеризира с уникална за страната европейска градска архитектура от края на 19-ти и началото на 20-ти век. Той се явява своеобразен архитектурен резерват. В града функционират религиозни храм-паметници на 13 различни вероизповедания. Но териториалното разпределение на богатото културно-историческо наследство е неравномерно. В преобладаващата степен то е концентрирано в западната част на общинската територия и в частност - в строителните граници на общинския център, и то предимно в Централна градска зона.

II.1.8. Състояние на материалните активи

Селищната мрежа в общината съдържа два града - Русе и Мартен, както и 12 села, пръснати равномерно по територията. Освен функционален, ядрото - Русе се явява и пространствен център на територията, която има някои релефни бариери като река Дунав, река Русенски Лом, техните заливни тераси, както на льосовите склонове.

Гъстотата на селищната мрежа е близка до средната за страната.

Според Националната концепция за пространствено развитие гр. Русе спада към градовете от Второ ниво и е със статут на „център с национално значение“. Граничното местоположение на община Русе, както и наличните и проектни транспортни връзки, създават предпоставки за развитието добра логистична база, търговия и туризъм със съседна Румъния, както и с останалите държави по поречието на река Дунав.

Всички населени места са електро- и водоснабдени, като при повечето има налични свободни мощности.

Състоянието на пътните настилки е добро.

Състоянието на зелената система в общината е задоволително, като на жител се падат по над 9 м² зелени площи за широко обществено ползване.

Физическото състояние териториалното покритие и естетическия облик на елементите на градското обзавеждане са на добро ниво.

Наличието на богато културно наследство, както и исторически създалите се връзки, също са сериозна предпоставка за реализирането на бизнес идеи, свързани с туризма (най-вече културния) и търговията.

Връзката между общинския център и река Дунав е силно нарушена от съществуващите по брега й големи производствени зони.

Озеленяването в новоизграждащите се квартали е намалено, спрямо това при изградените в миналото комплекси. Поддържането на съществуващите озеленени площи, особено в малките населени места от общината, е затруднено и на незадоволително ниво.

Качеството на сметосъбирането е незадоволително, с изключение на някои райони от гр. Русе, което създава предпоставки за създаването на нерегламентирани сметища и нарушаване на екологичните характеристики на природната среда.

Наблюдава се остра нужда от разширение на съществуващите и изграждане на нови гробищни паркове, най-вече поради изчерпвания капацитет на

функциониращите такива към момента (известно изключение прави единствено гр. Русе, където има изграден нов гробищен парк).

В населените места от общината, освен в общинския център – гр. Русе, няма изградена канализационна мрежа.

Наличието на земи по §4 от ПЗР и ЗСПЗЗ създава допълнителна нужда от изясняване на техния статут и определяне на конкретно функционално предназначение за тяхното бъдещо съществуване.

По данни на Областна дирекция „Земеделие“ – Русе основната част от земеделските земи на територията на общината са от категория „ниви“ (около 91%), като над 98% от тях са обработваеми.

Общата площ на нивите в община Русе е 310 833,355 дка, като от тях 306 793,421 дка са обработваеми, а 4 039,934 дка – необработваеми.

Тъй като зърнопроизводството е най-характерно за земеделските стопанства в общината, 59% от всички обработваеми земи са заети именно със зърнени култури. Останалите 41% са засети предимно с лозови масиви, зеленчуци (основно домати и картофи) и овощни дръвчета.

Горите в община Русе заемат малко над 14% от територията ѝ. Общата им площ възлиза на 77 741 дка, като от тях са залесени около 60 000 дка. Растителността в тях включва над 60 вида дървета, храсти и увивни растения.

Основното съсредоточаване на дървесни видове в населените места е в рамките на лесо- и градските паркове.

Преобладаващите естествено растящи дървесни видове са дъб, бряст, габър, клен и липа. Средната възраст на дърветата в градската среда е 40 – 50 години.

Негативната демографска ситуация в страната е резултат от продължилите през последните няколко десетилетия отрицателни процеси в естественото движение на населението – както продължителното задържане на високо равнище на смъртността, така и трайните тенденции в намаляване на равнището на раждаемостта. В резултат на тези демографски процеси започва намаляване на населението в страната и се ускорява процесът на неговото остаряване.

Населението на община Русе към края на 2016 г. е 161838 души, което съставлява 72,4% от общото население на област Русе (223489 души). В края на 2016 г. населението на община Русе е намаляло спрямо 2011 г. с 3%. За сравнение, това намаление за област Русе е по-голямо – минус 4,4%, докато за страната е минус 3,1%. Населението на град Русе също намалява през периода, но по-слабо от общината като цяло – минус 2,8%. Това се дължи на статута на града като притегателен областен център, в който негативните демографски тенденции са по-слабо изразени, отколкото в останалите населени места в общината и областта.

Размерът на произведения за даден период (обикновено една година) БВП определя размера на икономиката на дадена страна или регион. През 2015 г. обемът на БВП на област Русе е 2247 млн. лева, което е 2,5% от БВП на страната (88571 млн. лв.). Това прави област Русе осмата по размер на икономиката област в страната. Може да се обобщи, че икономическият растеж в общината за периода 2008 – 2015 г. не е достатъчен за догонващо развитие спрямо това на страната.

Друг значим икономически индикатор за инвестиционната активност на предприятията е размерът на разходите за дълготрайни материални активи (ДМА) и придобитите ДМА.

Разходите за дълготрайните материални активи включват извършените разходи за всички придобити и контролирани от предприятието ресурси, в т.ч. земи, гори, сгради, съоръжения и конструкции, машини, оборудване, транспортни средства и др.

В обема на придобитите дълготрайни материални активи се включва стойността на всички придобити ДМА независимо от начина на придобиване – чрез строителство или в резултат на закупуване. Отчитането на придобитите чрез строителство дълготрайни материални активи става след като строежът е въведен в експлоатация по реда, установен от Министерство на регионалното развитие с Наредба №32 от 31.07.2003 г. за разрешаване ползването на строежите в Република България.

Периодът 2008 – 2012 г. се характеризира с променлив растеж на придобитите ДМА от нефинансовите предприятия по икономически дейности в Община Русе, изразени в хиляди левове. През 2009 г. се наблюдава ръст в размер на 101 715 лв. спрямо предходната 2008 г. За сметка на това, през 2010 г. е отчетен спад с 90 411 лв. спрямо 2009 г. Отново има увеличение на придобитите ДМА през 2012 г., което съвпада с динамиката на останалите икономически показатели. Преработващата промишленост е лидер и по този показател, следвана от секторите търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи, както и строителство са сред секторите с най-голям дял на придобити ДМА за периода 2008-2012 г. С висок темп на увеличаване на ДМА се открояват хотелиерството и ресторантьорството, операциите с недвижими имоти, административните и спомагателни дейности, здравеопазването и социалните дейности. За разлика от това, спад по отношение на този показател бележат сектори като строителство, търговия, професионални дейности и научни изследвания.

През 2012 г. придобитите ДМА чрез строителство или закупуване са общо 292 864 хил. лв. в сравнение с общия размер на разходите направени за придобиване на ДМА, които са 309 426 хил. лв. Размерът и на двата индикатора – разходи за придобити ДМА и придобити ДМА, бележи продължителен спад в периода 2008-2010 г., но през последните две години от изследвания период (2008-2012) те се характеризират с увеличение.

Могат да бъдат направени следните изводи за състоянието на икономиката и икономическото развитие на общината:

- Икономиката на община Русе обхваща голям спектър от икономически дейности и може да се квалифицира като диверсифицирана.
- Растежът на икономиката на община Русе е недостатъчен и по-бавен от този на страната
- Делът на индустрията в структурата на икономиката е по-голям от на страната и проявява тенденция към увеличение
- В общината преобладават микро и малките предприятия. Те генерират основната заетост
- Двата водещи икономически сектора са „Преработващата промишленост“ и „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“
- Инвестициите бележат постоянен ръст от 2010 г., но и през 2015 г. все още не успяват да достигнат нивото от 2008 година. Разходите за закупуване на земя се свиват значително.
- Икономическите дейности и инвестиции се концентрират в община Русе и по-специално в общинския център - град Русе.

През 2016 г., в община Русе са регистрирани 26396 жилищни сгради, от които основната част (61,9%) са в градовете – 16352. В сравнение с 2011 г. броят на сградите е нараснал незначително (с по-малко от 1%). Повече от половината сгради (55,2% или 14568 сгради) се намират в общинския център, град Русе. Констатацията е, че сградният фонд в общината е твърде „застарял“. Това се отнася, както за селата, така и за градовете Мартен и Русе. По конструктивни характеристики основната част (87,6%) от сградите в община Русе, към края на 2016 г., са построени от тухли. Делът на панелните и стоманобетонни сгради в общината е 4,8% (1258 сгради). Към 31.12.2016 г. общият брой на жилищата в община Русе е 86107, като броят им е нараснал с 698, или с 0,8% в сравнение с 2011 година. Най-много жилища са в град Русе - 74317, или 86,3% от всички жилища, а най-малко в село Ястребово - 172.

Могат да бъдат формулирани следните изводи по отношение на състоянието и тенденциите на сградния и жилищния фондове в община Русе:

- броят на жилищните сгради в общината се запазва почти непроменен през последните години;
- сградният фонд в общината е твърде „остарял“. Това се отнася, както за селата, така и за градовете Мартен и Русе;
- преобладаващата част от сградите в общината са тухлени;
- за общината е характерно ниско-етажното строителство;
- основният жилищен фонд е съсредоточен в общинския център – град Русе;
- жилищата в общината са предимно дву- и три-стайни;
- степента на благоустроеност на жилищата не е достатъчно висока – дяловете на жилищата с тоалетна вътре и с канализация са по-малки от тези за страната.

Транспортната инфраструктура на територията на Община Русе включва: пътна, Ж.П. мрежа, воден и въздушен транспорт. Пътните артерии са от републиканската пътна мрежа. Те са концентрирани, както в гр. Русе, така и около него. Пътищата от републиканската пътна мрежа са от съществено значение за общината, защото осигуряват транспортно-комуникационни връзки, както със съседните общини, големи областни градове – Варна и Велико Търново, така и със столицата на Република България – София. Съоръжението Дунав мост свързва общинската пътна мрежа на Русе с пътната мрежа на Румъния. На територията на общината няма изградена автомагистрала. Има проект, който е за бъдещото трасе на АМ „Русе-Велико Търново“.

Железопътната инфраструктура е в добро техническо състояние. Това позволява бърз превоз на товари и пътници.

Град Русе има добре развита система на масовия градски транспорт. Територията на града е обезпечена с 18 автобусни и 8 тролейбусни линии.

На територията на Община Русе има и воден транспорт заради излаза към река Дунав. Най-голямото пристанище в българския участък на река Дунав е пристанище Русе.

То е и най-голямото пристанище в пристанищния комплекс и заема ключова позиция в Пан-Европейските транспортни коридори.

В близост до община Русе има и летище, намиращо се до с. Щръклево, което е създадено през 1967 г., като военно летище, собственост на Министерството на отбраната. От февруари 2015 г. е собственост на община Русе.

Летище „Русе“ е гражданско летище за вътрешен и международен транспорт. Разположено е на 17 км от гр. Русе. На 21.12.2016 г. получава лиценз за летателна

площадка за малки самолети. Това летище инфраструктурно може да обслужва: товарни самолети, бизнес самолети и хеликоптери, граждански полети, селскостопански летателни средства, противопожарни самолети и др. През 2005 г. собствеността е прехвърлена от Министерство на отбраната на Министерство на транспорта, а с Решение на Министерски съвет от 22 декември 2006 г., летището придобива международен статут. Разполага с 2 000 дка прилежаща земя, а пистата му е с дължина от 2 500 метра. Местоположението дава възможност за комбиниране на железопътния, сухопътния, водния и въздушния превоз на товари.

Всички населени места на територията на община Русе са водоснабдени. Липсват населени места с режимно водоснабдяване. Реализиран е Интегриран воден проект от ВиК. В някои населени места в общината /с. Бъзън, с. Николово и с. Семерджијево/ е необходима подмяна или рехабилитация на ВиК системата, подобряване на водоснабдяването, изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води и отводнителни канали.

На територията на община Русе няма населено място без електрозахранване. Електроразпределителната мрежа на общината е собственост на „Електроразпределение Север“ АД. Управлението на съоръженията и електропроводите се извършва от Център за управление на мрежата – Варна. Кабелите ниско напрежение са в сравнително добро състояние. Основният проблем при тях е във въздушните линии.

В община Русе е изградена топлопреносна мрежа, която е собственост на „Топлофикация Русе“ ЕАД. Покрити квартали са: „Възраждане“, „Централен Южен район“, „Родина“, „Здравец Изток“, „Здравец Север“ и „Център“. В тази мрежа се включват 17 723 битови потребители и 1 220 бюджетни и стопански потребители. Топлоенергията, която се предлага от „Топлофикация Русе“ ЕАД е под формата на топлоносители – гореща вода и промишлена пара. Дължината на топлоснабдителната мрежа за битово-гореща вода е около 80 км и продължава да се разраства.

Използването на природен газ се популяризира, защото може да бъде използвано, както в търговски и в битови приложения, така и за производство на електроенергия. На територията на общината газоснабдителните услуги се извършват от „Овергаз Север“ ЕАД. Общата дължина е над 130 км газоразпределителна мрежа и продължава да нараства.

В община Русе, населените места са телефонизирани. Имат директен достъп до националната мрежа и със собствени АТЦ. Всички селища са имат, както радио и телевизионен сигнал, така и покритие от мобилните оператори.

II.1.9. Културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство

Недвижимото културно и историческо наследство на Русе е със забележителни характеристики, както в количествено измерение, така и по отношение неговото многообразие и културна значимост. Това е резултат от историческите и геополитическите фактори, обусловили развитието на града, както и от общественото отношение и действия, насочени към опазването му. Съхранени и поставени под юридическа защита са над 250 обекта, в т.ч. археологически обекти (Сексагинта Приста), паметници на архитектурното изкуство, между които

религиозни обекти на различни вероизповедания, строени в периода 1764-1897, обществени и жилищни сгради от периода 1866-1939, обекти с мемориално значение, паметници на градинското и парково изкуство. Над 80 % от описаните обекти са разположени в обособена територия със съхранена градоустройствена структура и функционално съдържание – историческото ядро на града, а над 140 обекта формират 13 градски ансамбъла, които маркират територията с най-висока концентрация на архитектурно-строителни паметници с висока категория и съхранена градоустройствена структура.

Забележителностите и туристическите обекти в Община Русе се разпределят в следните категории:

- **Музеи** – Регионален исторически музей – Русе; Природо-научен музей – Русе; Музей на транспорта – Русе; Къща музей „Градски бит на Русе – крайт на XIX – началото на XX век“; Къща музей „Захари Стоянов“; Музей „Баба Тонка“; Музейна къща „Тома Кърджиев“;
- **Сгради - паметници на културата** – Доходното здание; Гранд хотел „Тетевен“; Някогашната банка „Гирдап“, Съдебната палата; Княжеският дворец – сега Куклен театър; Държавната опера; Търговска къща „Мартинов“; Банка на братя „Симеонови“; Мъжката гимназия; Регионална библиотека „Любен Каравелов“; Пощенската палата; Дом Канети; Музикалното училище;
- **Храмове** – Църквата „Св. Троица“; Църквата „Св. Георги“; Католическата църква „Св. Павел от Кръста“; Арменската църква „Света Богородица“; Джамята „Саид Паша“; Манастир „Св. Димитър Басарбовски“ – с. Басарбово; „Православен храм „Свети Николай Чудотворец“; Църквата „Св. Петка“; Православен храм „Свето Възнесение Господне“; Православен храм „Свети Архангел Михаил“;
- **Природни обекти** – Лесопарк „Липник“ – с. Николово; Русенски кей; Парк на възрожденците; Парк на младежта, Западен парк „Приста“;
- **Историческо наследство** – Пантеон на възрожденците; Гробница на Захари Стоянов; Паметник на Стефан Караджа; Паметник на Баба Тонка; Паметник на Свободата; Римска крепост „Сексагинта Приста“; Крепостна врата „Кюнто Капу“; Каменно укрепление „Левент табия“;

От месец април 2018 г. Община Русе разполага с нов обобщен и систематизиран списък на НКЦ, който също е съобразен в настоящия проект за ОУПО.

На територията на община Русе са регистрирани 433 обекта, които са със статут на НКЦ, от тях 262 броя са в строителните граници на гр. Русе; 3 бр. - в гр. Мартен; 2 бр.- в с. Николово; 4 бр. - в с. Червена вода; 1 бр. - в с. Хотанца.

Общо по регистри на Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) са 297, а по регистри към Археологическата карта на България на Българска академия на науките (АКБ на БАН) – 141 бр. От тях 5 броя се повтарят и в двата регистъра.

Археологическите обекти са предимно в извънселищни регулации, в районите на населените места: 2 бр. - в с. Басарбово; 4 бр. - в с. Бъзън; 1 бр. - в кв. Долапите; 17 бр. - в с. Долно Абланово; 3 бр. - в гр. Мартен; 17 бр. - в с. Николово; 6 бр. - в с. Ново село; 18 бр. - в с. Просена; 20 бр. - в гр. Русе; 2 бр. - в с. Семерджиево; 16 бр. - в с. Тетово; 22 бр. - в с. Хотанца и 6 бр. в с. Червена вода.

Според категорията си НКЦ, намиращи се на територията на община Русе, са:

- с национално значение – 136 археологически обекта и 23 музеи, лобни места, сгради, като два от тях са съборени: №26 – бивш затвор (не открихме документ за събаряне) и №215 – клуб на БРСДП (протокол №9 от 07.11.2002 г. на НСОПК);
- с местно значение – 122 обекта;
- за сведение – 26 обекта;
- в групов паметник / ансамбъл – 165 обекта (те са повече, защото в тях попадат и единични обекти, притежаващи статут на НКЦ, имащи и допълнителна самостоятелна категория);
- без категоризация – 3 обекта.

Според научната и културна стойност на недвижимото културно наследство те са:

- археологически – 141 обекта;
- архитектурни – 6 обекта;
- архитектурно строителни – 206 обекта;
- архитектурно-строителни и художествени – 47 обекта;
- архитектурно-строителни и исторически – 3 обекта;
- исторически – 33 обекта;
- градинско и парково изкуство – 1 обект.

Валоризирането на културното наследство, което увеличава регионалната и местната привлекателност за инвеститорите, за туризма и населението, е важен фактор за икономическото развитие и значително способства за засилване на регионалната идентичност. Териториалното устройство трябва да допринася за интегрираното управление на културното наследство, възприемано като еволюционен процес за опазване и съхраняване на наследството, при отчитане на нуждите на съвременното общество. Теченията в областта на изкуството и архитектурата са оставили своите паметници и следи в община Русе. Териториалноустройственото планиране трябва да допринася за опазването и съхраняването на паметта на всички националности и религиозни групи, чрез валоризиране на специфичното културно наследство.

ИЗВОД: В община Русе град Русе има изключително богато културно-историческо наследство.

II.1.10. Характеристика на вредните физични фактори

Редица проучвания показват, че шумовият фактор има най - силно въздействие в урбанизирани райони с население над 100 000 жители.. Основни източници на шум в околната среда са автомобилният и железопътен транспорт, и промишлеността. През урбанизираната територия на града преминават участъци от основни национални и международни автомобилни и железопътни трасета. Промислеността в град Русе е обособена главно в две зони - източна и западна, като преобладават предприятия на леката, хранително - вкусовата, химическата промишлености, машиностроене, корабостроене и др.

Показателите за шум са физични величини, чрез които се определя шума в околната среда, като се отчитат границите и степента на дискомфорт на жителите, изложени на шум, в зависимост от характера на шума, времето на денонощието,

предназначението на помещенията за обитаване, характера на териториите и зоните в и извън урбанизираните територии.

Съгласно препоръките на Технически комитет 43 по акустика на ISO, при нормирането нивата на шума се разделят на следните степени:

- Шум, чието ниво е > 120 dB(A), се счита, че поврежда слуховите органи;
- Шум с ниво $100\div 120$ dB за ниските честоти и $80\div 90$ dB за средните и високите честоти може да предизвика необратими изменения в органите на слуха и при продължително въздействие да доведе до болестно състояние;
- Шум с ниво $50\div 80$ dB(A) затруднява разбираемостта на говора;
- Шумове с нива около $50\div 60$ dB(A), оказват вредно влияние върху нервната система на човека и смущават неговия труд и почивка.

В Русе РЗИ извършва измервания и изчисления на шума, съгласно утвърдена Програма за мониторинг на шума в урбанизираната територия на град Русе, в изпълнение на изискванията за мониторинг на: Закона за защита от шума в околната среда (ДВ бр.74/2005 г.); Наредба № 54 за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (ДВ бр. 3/2011 г.); Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (ДВ бр. 58/2006 г.) и Методика на Министерство на здравеопазването от 22.02.2007 г.

Показателите за шум, според наредба №6, са дневно **Lден**, вечерно **Lвечер**,нощно **Lнощ** и денонощно **L24** ниво на шума.

Дневният период включва времето от **7 до 19 ч.** (с продължителност 12 часа),**вечерният период** включва времето от **19 до 23 ч.** (с продължителност 4 часа) и **нощният период** - времето от **23 до 7 ч.** (с продължителност 8 часа).

Граничните стойности на нивата на шума са дадени в таблицата по-долу (Таблица П.1.10-1).

Таблица П.1.10-1. Гранични стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях

Територии и устройствени зони	Еквивалентно ниво на шума в dB(A)		
	Ден	Вечер	Нощ
Жилищни зони и територии	55	50	45
Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
Производствено-складови територии и зони	70	70	70
Централни градски части	60	55	50
Територии,подложени на въздействието на релсов железопътен транспорт	65	60	50
Територии,подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	50
Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
Зони за лечебни заведения и санаториум	45	35	35
Зони за научно изследователска дейност	45	40	35
Тихи зони извън агломерациите	40	35	35

Контролът и управлението на шума в урбанизираните територии се извършва съгласно:

- Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета „относно оценката и управлението на шума в околната среда”.
- Закон за защита от шума в околната среда (ДВ бр. 74/2005)
- Закон за здравето (ДВ бр. 70/2004)
- Наредба № 54 от 2010 г. на МЗ и МОСВ „За дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда” (обн., ДВ, бр. 3 от 2011 г.).

Оценката на шумовото натоварване в урбанизираните територии се извършва съгласно изискванията на „Методика за определяне броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг на шума, както и периодичността на измерванията и/или изчисленията на шумовите нива”, утвърдена от МЗ, 2007 г., в съответствие с посочените методи в Наредба № 6 от 2006 г. на МЗ и МОСВ „за показатели за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението” (обн., ДВ, бр. 58 от 2006 г.).

По утвърдената Програма за мониторинг на шума в урбанизираните територии на гр. Русе общият брой на пунктовете са 30. От тях върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик – 14 броя; върху територии, подложени на въздействието на релсов, железопътен и трамваен транспорт – 1 брой, върху територии с промишлени източници на шум – 7 броя и върху територии подлежащи на усилена шумозащита – 8 броя. Мониторингът се извършва по показател L - (усреднено еквивалентно) дневно ниво на шума, определящ степента на дискомфорт през дневния период на денонощието (7.00-19.00 ч.). В таблица са изброени пунктове, наблюдавани на територията на гр. Русе. В същата таблица са показани измерената или изчислена стойност на еквивалентното ниво на шум. Видът и състоянието на пътната настилка, наклон на улицата, степен на застрояване, брой на пътните платна и озеленяване са видни от протоколите (карти) за контрол на уличния шум.

По утвърдената Програма за мониторинг на шума в урбанизираните територии на гр. Русе се измерва нивото на шум в 30 пунктове, включително 10 пункта, в които се измерват нивата на проникващ шум и 4 функционални зони. („Доклад на РЗИ за шумовото натоварване в урбанизираните територии на град Русе-октомври 2017г.”)

Мониторингът се извършва по показател L - (усреднено еквивалентно) дневно ниво на шума, определящ степента на дискомфорт през дневния период на денонощието (7.00-19.00 ч.).

Общият брой на пунктовете са 30. От тях върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик – 14 броя; върху територии, подложени на въздействието на релсов, железопътен и трамваен транспорт – 1 брой, върху територии с промишлени източници на шум – 7 броя и върху територии подлежащи на усилена шумозащита – 8 броя.

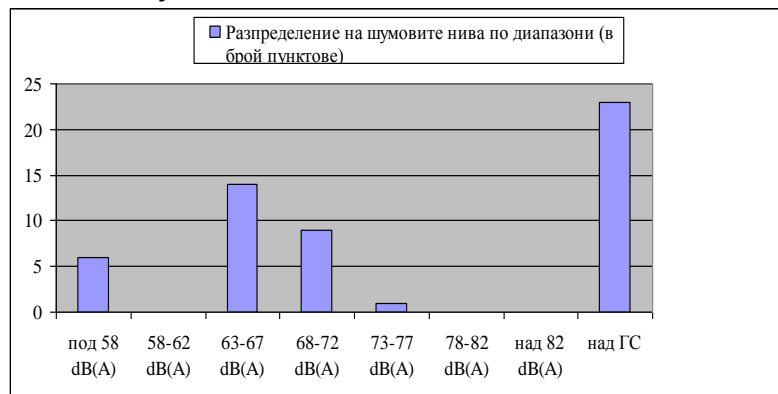
През 2017 г. в 18 пункта в гр. Русе се наблюдава увеличение, в 9 пункта има намаление и в 1 пункт се запазва броят на преминалите МПС. С най-голямо натоварване (най-голям брой преминали МПС) са: бул. „Христо Ботев”, бул. „Цар Освободител”, бул. „Липник”, бул. „Съединение”, бул. „България”, ул. „Тулча”, бул. „Скобелев” и ул. „Плиска”, които са улиците с най-висока интензивност на транспортните потоци и през 2017 г.

Средното еквивалентно ниво на шума е увеличено в 14 пункта, намалено в 14 и в 2 пункта се запазва. С високо ниво на шум са: бул. „България”, бул. „Христо Ботев”, ул. „Борисова”, бул. „Липник”, бул. „Скобелев”, бул. „Цар Освободител”, ул. „Плиска” и ул. „Тулча”.

В максималните си нива шумът е увеличен в 17 пункта, намален в 9 и в 4 се запазва. В средните си нива шумът е увеличен в 14 пункта, намален в 14 пункта и в 2 се запазва. В минималните си нива шумът е увеличен в 13, намален в 16 пункта и в 1 се запазва.

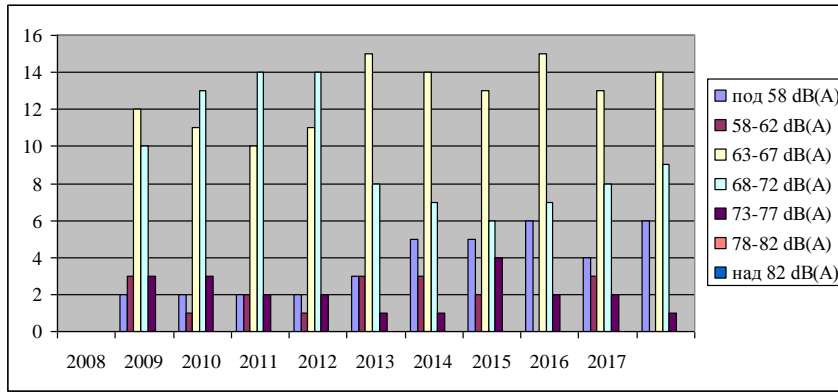
В 4 пункта има намаление на проникващия шум, а в 6 той се увеличава. Шумовите нива са над съответните гранични стойности в 50 % от пунктовете. Запазва се тенденцията, в пунктовете, разположени в близост до улици с интензивен автомобилен трафик, проникващият шум да е над граничните стойности.

Данните от извършените измервания, разпределени по диапазони на регистрираните шумови нива през 2017 г. в гр. Русе са представени на фиг. II.1.10-1. От нея се вижда, че в диапазона под 58 dB има 6 пункта. В диапазона 58–62 dB има 0 пункта, в диапазона 63–67 dB има 14 пункта, в диапазона 68–72 dB - 9 пункта и в диапазона 73–77 dB - 1 пункт.

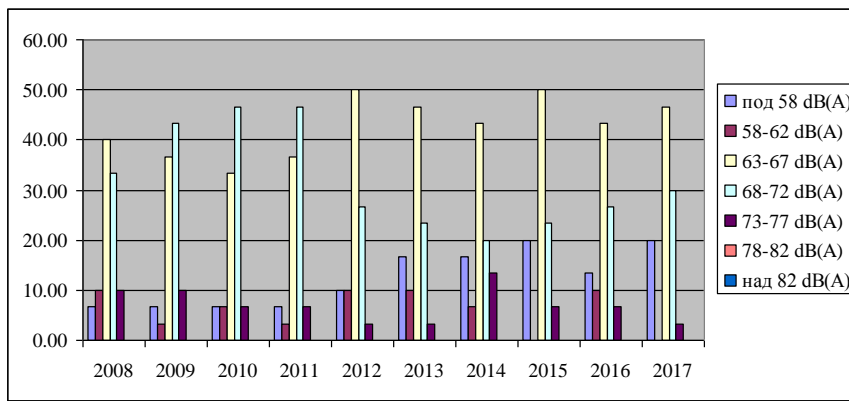

Данните за периода от 2008 до 2017 год. за разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива са представени на фигури II.1.10-2 и II.1.10-3.

Преобладаващият шум за гр. Русе е в диапазона 63–67 dB - 14 пункта, 68–72 dB – 9 пункта и 73-77 dB – 1 пункт.

Фиг. II.1.10-2. Разпределение на регистрираните шумовите нива по диапазони, в брой пунктове

Фиг. II.1.10-3. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива за периода 2008 - 2017 г., в %

През 2012 г. Община Русе възлага разработването на Стратегическата карта за шум в околната среда на агломерация Русе (населено място с над 100000 жители), която е одобрена от Общински съвет – Русе с Решение №104, прието с Протокол №7 от 01.03.2012 г. на Общински съвет – Русе. На следващата година е възложен и разработен и План за действие към Стратегическа карта за шум за агломерация Русе, който е приет от Общински съвет – Русе на 22.07.2013 г.

По своето местоположение Русе се явява важен национален транспортен, комуникационен и търговски възел. В Русе е мост над река Дунав - „Дунав мост“, построен през 1954 г., съоръжение от подобен тип в българо-румънския участък на река Дунав, свързващ Русе с румънския град Гюргево на 10 км разстояние. Той е най-краткият път до румънската столица Букурещ, на 60 км разстояние.

Община Русе се намира на голямата транспортна магистрала в Европа – река Дунав и е на кръстопътя на други важни транспортни коридори и пътища. Територията му се пресича от европейските пътища:

- Е70 – “Граница с Румъния – Русе – Цар Калоян – обходен път Разград – Шумен – Девня;
 - Варна” и Е85 – “Русе – Бяла – В. Търново – Габрово – Казанлък – обходен път Стара Загора Димитровград – обходен път Хасково – Маказа – граница Гърция”;
- както и следните коридори:
- Транспортен коридор 7: „Майн — Рейн — Дунав“;

- Транспортен коридор 9: „Хелзинки — Киев/Москва — Одеса/Кишинев — Букурещ — Русе — Стара Загора — Дедеагач на Бяло море“;
- „Пътят на коприната“ – комбиниран транспорт на транзитни товари по линията Варна– Русе;
- Коридор „ТРАСЕКА“ – Узбекистан – Азербайджан – Грузия – България – Европа.

Територията се пресича от следните пътища на републиканската пътна мрежа:

- II-21 – “Русе – обходен път Тутракан – обходен път Силистра”;
- II-23 – “Русе – Червена вода – Кубрат – Исперих – обходен път Шумен”;
- II-53 – “Русе – Мечка – Новград – Свищов - Никопол”;
- III-202 – “Русе – Щръклево – Кацелово - Попово”;
- III-501 – “Русе – Иваново – Две могили - Бяла”;
- III-2001 – “Русе – Писанец – Ветово – Глоджево – обходен път Разград”.

През територията на гр. Русе преминава и общинския път “Русе - Николово”.

Река Дунав свързва града с десетте дунавски страни, както и със страните по Рейн чрез каналните връзки на Западна и Централна Европа.

Пристанище Русе е развит мултимодален център, в който се осъществява връзка между три основни вида транспорт – воден, сухопътен и железопътен. На територията му са разположени пътни връзки с централната пътна мрежа на България и ж.п. мрежа - коловози, които го свързват с ж.п. мрежата на страната. Пристанище Русе е обособено като два терминала – Русе-изток и Русе–запад, както и централен пътнически кей.

Европейската директива за Шум в околната среда (END) изисква анализ на въздействието върху околната среда на шума, причинен от автомобилен, железопътен и въздушен трафик, както и промишлен шум.

Община Русе има добре развита пътна и улична мрежа, както и транспортна инфраструктура за обслужване на пътничопотока по река Дунав. Първостепенната улична мрежа в град Русе се изгражда от следните трасета:

- Булевард „България“ – трасе ориентирано в посока “изток-запад” – високоскоростна градска магистрала, провежда транзитното входящо и изходящо движение по трасе E85 и вътрешните кореспонденции на относително голямо разстояние;
- Булевард „Христо Ботев“ – входящо и изходящо движение в посока Варна и връзка на южните райони с централната градска част;
- Булевард „Цар Освободител“ – трасе в посока “север-юг”, което свързва централната градска част с РПМ (E70 и E85);
- Булевардите „Тутракан“, „Липник“, „Трети март“, и улиците „Ген. Скобелев“, „Чипровци“, „Плиска“, „Доростол“, „Яребичина“, „Тулча“, „Потсдам“, „Борисова“, „Стефан Стамболов“, „Николаевска“, „Мидиа-Енос“, „Неофит Бозвели“, „Шипка“, „Панайот Хитов“ и ул. „Пристанищна“ и „Св. Д. Басарабовски“ – свързват централната градска част с жилищните райони и промишлените зони.

През 2012 е разработен План за действие към стратегическа карта на шума в околната среда на агломерация Русе, с цел ограничаване и намаляване на шумовото

натоварване в околната среда, чрез прилагане на мерки и акустично планиране в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период. Част от мерките се базират на случаи, в които превишаването на стойностите на даден показател за шум може да предизвика вредно въздействие върху здравето на хората, а друга част са насочени към запазване на стойностите на показателите за шум в околната среда, в районите, в които тези стойности не са превишени. Крайната цел на плана за действие е създаването на здравословни условия на живот на населението и опазване на околната среда от шум, чрез разработването и прилагането на интегриран подход и мерки за неговото избягване, предотвратяване или намаляване.

На Таблица П.1.10-3 са сравнени измерените нива на шум и изчислените от софтуера за стратегически карти за шум.

Табл. П.1.10-3. Параметри на шума

Point ID	Address	2011 Laeq, dB(A)	2016 Laeq, dB(A)	2016 LimA, dB(A)	2016 ΔLimA, dB(A)	СКШ_1, 2011 бр.ЛМП C/h	СКШ_1, 2011 бр.ТМП C/h	СКШ_2, 2016 бр.ЛМП C/h	СКШ_2, 2016 бр.ТМП C/h
A19	гр. Русе, бул. "Рига", с/у ЦДГ "Детелина"	63.1	62.56	60.12	-2.44	140	28	128	19
A20	гр. Русе, бул. "България", пред бл. 144*	76.3	74.2	74.35	0.15	960	360	924	341
A21	гр. Русе, ул. "Чипровци", пред бл. 44	68.5	67.12	67.72	0.60	736	105	721	89
A22	гр. Русе, ул. "Тича", с/у края на бл. 208*	65.4	64.2	66.52	2.32	320	20	309	17
A23	гр. Русе, ул. "Чипровци" №21, с/у ОУ "Олимпи Панов"	66.9	64.8	62.96	-1.84	784	96	721	79
A24	гр. Русе, ул. "Петрохан" №26	69.7	64.56	63.86	-0.70	320	24	298	17
A25	гр. Русе, ул. "Шипка" №63	69.2	68.92	71.74	2.82	552	36	548	38
B01	гр. Русе, бул. "Мидия Енос", м/у бул. "Ст. Стамболов" и бул. "Николаевска"	65.9	66.1	69.10	3.00	676	68	623	54
B02	гр. Русе, бул. "Стефан Стамболов" (изк. наклон), до бул. "Мидия Енос"	66.8	65.1	67.47	2.37	382	38	376	35
B03	гр. Русе, бул. "Николаевска", до Стомат. Поликл. и Читалище "Ан. Кънчев"	59.5	58.35	59.42	1.07	216	42	205	38

Доклад за екологична оценка на ОУП на община Русе
Възложител: Община Русе

B04	гр. Русе, бул."Сент Уан", ул. "Екзарх Йосиф (изк./спус. наклон)	67.8	65.32	67.44	2.12	504	144	476	123
B05	гр. Русе, бул. "Стефан Стамболов", м/у ул. "Места" и ул. "Тунджа"	71.5	70.21	73.45	3.24	520	104	489	94
B06	гр. Русе, бул. "Николаевска", до пл. "Васил Левски"	66.3	65.1	62.82	-2.28	306	30	299	217
B07	гр.Русе, ул. "19-ти Февруари", м/у ул. "Криволак" и ул. "Света Гора"	58.7	59.1	56.58	-2.52	196	8	188	10
B08a	гр. Русе, бул. "Борисова", м/у бул. "Ген. Скобелев" и ул. "Сливница"	68.5	67.9	65.44	-2.46	826	76	710	78
B08b	гр. Русе, бул. "Борисова", м/у ул. "Мария Луиза" и ул. "П. Хитов", с/у ул. "Н. Здравков"	66.9	-	-	0.82	704	56	-	-
B08c	гр. Русе, бул. "Борисова", м/у ул. "Св. Георги" и ул. "Т. Каблешков"	65.1	-	-	2.25	520	56	-	-
B09	гр. Русе, бул. "Ген. Скобелев", м/у ул. "д-р П. Берон" и ул. "Проф. А. Златаров"	65.7	64.8	67.88	3.08	998	162	864	156
B10	гр. Русе, ул. "Неофит Бозвели" №22, м/у бул."Борисова" и ул. "Видин"	61.5	62.1	61.77	-0.33	366	62	368	59
B11	гр. Русе, бул. "Неофит Бозвели", м/у ул. "Муткурова" и ул. "6-ти Септември"	64.6	63.8	63.26	-0.54	592	76	569	65
B12	гр. Русе, ул. "П. Хитов", м/у ул. "Муткурова" и ул. "6-ти Септември"	66.1	65.3	65.99	0.69	568	32	549	28
B13a	бул. "Цар Освободител", м/у ул. "П. Хитов" и ул. "Мария Луиза"	67.9	-	-	0.70	1368	256	-	-
B13b	гр. Русе, бул. "Цар Освободител", с/у ул.	68.8	67.5	69.53	2.03	942	74	897	72

Доклад за екологична оценка на ОУП на община Русе
 Възложител: Община Русе

	"Мария Луиза" - СОУ "Й. Йовков"								
B14	гр. Русе, бул. "Хр. Ботев", до бул. "Цар Освободител"	69.7	70.1	72.59	2.49	1788	232	1693	215
B15	гр. Русе, бул. "Цар Освободител", с/у ул. "Георги Бенковски" (Венто конф.)	65.2	64.82	65.47	0.65	548	108	531	98
B16a	гр. Русе, бул. "Цар Освободител", пред ВУ "Земеделски колеж"	64.6	-	-	-0.42	584	120	-	-
B16b	гр. Русе, бул. "Цар Освободител", с/у Рест. "Веселото село"	63.7	-	-	0.71	418	96	-	-
B16c	гр. Русе, пл."Александър Стамболийски", бул. "Цар Освободител", с/у ж.п гара	63.8	63.2	65.54	2.34	562	48	516	51
B17	гр. Русе, бул. "Христо Ботев", до ОМV, с/у бл.112	70.7	69.9	69.97	0.07	1100	200	1051	179
B18	гр. Русе, ул. "Васил Левски", до бистро "Sixth sense" и бл. 1	64.1	65.8	69.26	3.46	208	16	209	18
B19	гр. Русе, бул. "Гоце Делчев", с/у автосервиз "Долис"	63.3	62.1	64.85	2.75	240	28	228	19
B20	гр. Русе, бул. "Гоце Делчев" №12 (изк./спус. Наклон)	61.1	61.8	64.94	3.14	240	28	241	26
B21a	гр. Русе, бул. "България" пред ОУ "Алеко Константинов"	72.3	72.1	75.03	2.93	1176	282	1089	276
B22	гр. Русе, бул. "Мидна енос", до бензиностанция ОМV	-	68.43	70.29	1.86	-	-	486	47
B23	гр. Русе, ул. "Васил Левски", с/у бл. 115	68.5	69.1	71.79	2.69	1128	92	1116	81
B24	гр. Русе, ул. "Зорница", м/у бл. 312 и бл. 401	65	64.8	68.31	3.51	308	16	298	17

Z1	гр. Русе, ул. "Съединение", Паметник на неznайния воин	57.8	57.1	56.70	-0.40	340	20	332	19
Z2	гр. Русе, Младежки парк - Пешеходна зона	44.5	42.8	43.42	0.62	-	-	-	-
Z3	гр. Русе, Площад "Елиас Канети": бул. "Славянски", бул. "К.Иречек"	65	64	66.05	2.05	360	60	350	50
Z4	гр. Русе, ул. "Дондуков - Корсаков, м/у ул. "Ив. Вазов" и "бул. "Ген. Скобелев"	65	64	61.58	-2.42	480	60	460	52

Брой жители, изложени на нива на шум над граничните стойности по показателите за шум е дадено в Таблица II.1.10-4.

Табл. II.1.10-4. Брой жители, изложени на нива на шум над граничните стойности по показателите за шум

Брой жители, изложени на нива на шум над граничните стойности (по Наредба № 6/2006 г. >60 dB - L24, Lден; >55 dB - Lвечер, >50 dB - Lнощ)	(L24)	(Lден)	(Lвечер)	(Lнощ)
	47575	55590	42704	36888

Брой детски, лечебни, учебни, научноизследователски заведения и обществени сгради, изложени на нива на шум над граничните стойности по показателите за шум е дадено в Таблица II.1.10-5.

Таблица II.1.10-5. Брой детски, лечебни, учебни, научноизследователски заведения и обществени сгради, изложени на нива на шум над граничните стойности по показателите за шум

Брой сгради, изложени на нива на шум над граничните стойности (по Наредба № 6/2006; >45 dB - L24, Lден; >35 dB - Lвечер, >35 dB - Lнощ)	(L24)	(Lден)	(Lвечер)	(Lнощ)
	642	651	644	662

Изводи:

❖ Най-общо, нивата на шума в по-голямата част от град Русе са понижени, като причините варират от добри градоустройствени решения до намаляването на потока от тежкотоварни автомобили по пътните артерии, но все още не са под нормативните изисквания.

❖ Запазва се утежненият акустичен климат в зони с приоритетна шумова защита, като детски, лечебни и учебни заведения, жилища и места за отдих. Високите стойности на шумовите нива се основават на нарастването на натовареността на пътния трафик в кварталните и локалните улици, както и на недостатъчната пропускателна способност на градската транспортна мрежа.

В настоящия доклад се разглеждат и новопредвидените рискови енергийни източници на шум (в т.ч. транспортният шум от новия мост над река Дунав и автомагистралата от Русе до Велико Търново).

В Общият устройствен план на Община Русе се предлагат нови пътища за автомобилния транспорт, които ще увеличат пропускателната способност на градската транспортна мрежа. Има възможност за отклоняване на повече тежко товарни средства към обходни маршрути, преминаване през промишлени зони, където нормативното ниво на шум е по-високо (70dB). Например по бул. "3-ти март", ул. "Пристанищна", като станат атрактивни с по-добра настилка и по-висока скорост на автомобилите.

Новото решение на уличната мрежа по бул. "Придунавски" предлага по-добро решение по отношение нивото на шум, като пътят се отдалечава от жилищни сгради, въздушният поток по река Дунав ще разсейва по-бързо излъчения шум от превозните средства.

Към настоящия момент са изпълнени следните мерки, заложи в плана за действие:

- Подобряване на системата за градски транспорт – Система за контрол и управление на трафика;
- Подобряване организацията на движението на 3 кръстовища по протежението на бул. „Цар Освободител” с бул. „Съединение”, бул. „Христо Ботев” и ул.„Александровска” „Проектиране и реконструкция на кръговото движение при пресичането на бул. „Липник” и бул. „Цар Освободител”; доизграждане на пешеходен подлез под кръговото движение и обособяване на лента за движение на автобуси и лента за паркиране на бул. „Цар Освободител”;
- Изграждане на бус лента за обществен градски транспорт (ОГТ) в участъка от бул. „Съединение” до бул. „Христо Ботев” с ширина 3,00 m;
- Реконструкция на кръговото кръстовище с бул. „Липник” – реконструкцията на кръстовището намалява радиуса на кръговото движение, изграден е пешеходен подлез под него, нова настилка и маркировка;
- Изграждане на нова и реконструкция (уширение с цел преминаване превозни средства от бул. „Липник” до ул. „Чипровци” – „Изграждането на подлез при жп линията за свързване на кв. „Родина” с центъра“ „Проектиране и строителство на подлез за обществен градски транспорт, автомобили и велосипеди и нова улица между кв. Родина и центъра”;

- Реконструкция на ул. „Филип Станиславов” в частта ѝ от бул. „Васил Левски” до ул. „Зорница”, затрудняваща преминаването на превозни средства от ОГТ „Подобряване достъпността до ОГТ в кв. „Чародейка“. Реализирането на компонента има положително въздействие върху шумовото натоварване, поради подобряване организацията на движение в кв. „Чародейка”;
- Смяна на времения цикъл на светофарите, подобрение на уличната маркировка и подновяване на пътните знаци;
- Изграждане на пешеходни зони и велосипедни алеи – разработен е План за велосипедната мрежа на гр. Русе;
- Своевременно провеждане на ремонтни работи и поддържане на пътната настилка на уличната мрежа в добро експлоатационно състояние – ежегодно ОП „Комунални дейности” осъществява дейности по направа на тротоари, изкърпване и ремонт на уличната мрежа;
- Залесяване на свободни площи и изграждане на озеленителни пояси;
- Ежегодно обобщаване и анализиране на постъпилите жалби от гражданите по въпросите на шума в околната среда и резултатите от предприетите проверки от контролните органи – изпълнява се ежегодно.

Новопредвидени рискови източници на шум е транспортният шум от новия мост на река Дунав и автомагистралата от Русе до Велико Търново с габарит А29 или габарит А27, която да бъде основна транспортна връзка, свързваща предвидения втори мост над река Дунав между Република Румъния и Република България при гр. Русе и гр. Велико Търново с прилежащите му главни транспортни коридори - път I-4 (E772) и бъдещ участък от АМ „Хемус“.

Разстоянието до населените места, разположени в близост до разглежданите три проектни варианта на автомагистрала „Русе – Велико Търново“, са показани в таблицата по-долу.

Таблица П.1.10-6. Разстояния до населените места

Населено място	Км	Отстояние		
	АМ „Русе – Велико Търново“			
	Км	Червен вариант, отстояние, м	Син вариант, отстояние, м	Комбиниран вариант, отстояние, м
гр. Русе, промишлена зона, източно	0+500	110	110	110
гр. Русе, източен индустриален парк	3+900	700	700	700
Депо за БО, западно	6+000	370	370	370
Вилна зона Кадъшева нива, западно	6+500	700	700	700
Вилна зона, източно	6+500	1100	1100	1100
Вилна зона Самунджи, (до 35 м при км 9+400) 2 бр. пчелин +2 етажни вили, югоизточно	7+750 ÷ 9+500	240 ÷ 80	240 ÷ 60	240 ÷ 35
Вилна зона Сафта бюлюк, северозападно, 2 етажа	9+700	130	270	300
С. Образцов Чифлик,	11+700		490	470

обитаеми сгради, източно				
Вилна зона Хайдук дере, източно	11+200 ÷ 12+700	70 ÷ 110		
С. Образцов Чифлик, източно, единична къща. Обитаема селскостопанска постройка	12+500		380	320
Промислена зона, западно	13+000	200		
Промислена зона, югоизточно	13+800			350
Жилищна зона, ДЗС, 2 етажни жилищни сгради, източно	14+600		390	390
Вилна зона срещу ДЗС, северозападно	15+200		330	330
Сгради, източно	15+650	140		
Къща източно	16+500	60		
Малкия санджак, западно	19+200	420	640	640
Малкия санджак и меандри на р. Русенски лом, северозападно	19+700	370	370	370
Две къщи, източно	23+600	300	300	300
Промислени сгради, източно	27+100	170	250	250
Промислена сграда, южно	36+100	210		

Строителството на новата автомагистрала „Русе – Велико Търново“ ще се осъществява **поетапно**, като строителството на отделните строителни участъци ще стартира след осигуряване на финансиране от европейски фондове или заеми от европейски финансови институции.

Инвестиционно намерение е с начало при км 0+400. На км 0+535 по автомагистралата се пресича трасето на републикански път II-21 „Русе - Тутракан - Силистра“, където се предвижда изграждането на кръгово кръстовище (на км 0+580) на ниво, което ще осигурява връзка с магистралата, посредством двулентови еднопосочни връзки. Връзките ще се включват в магистралата при км 1+500, на който ще се изгради второ кръгово кръстовище на ниво. Това кръстовище ще осигурява връзка между автомагистралата, бъдещият втори мост над р. Дунав при гр. Русе (посока Румъния), път II-21 „Русе - Силистра“, както и с интермодалния терминал на НКЖИ. Между двете кръгови кръстовища, в участъка от км 0+700 до км 1+400, ще бъде осигурена зона за изграждането на граничен контролно пропускателен пункт с обща ширина 150 м и дължина 200 ÷ 400 м. Трасето на магистралата, от км 0+400 до началото на ГКПП-то, ще преминава на второ ниво, над предвиденото първо кръгово кръстовище при км 0+580.

Източници на шум в околната среда, в района на това инвестиционно предложение, са транспортните автомобилни и ж.п. потоци по основни пътища от РПМ (I, II и III клас), общинската пътна мрежа (IV и V клас) и няколко ж.п. линии. Трасето на АМ „Русе – Велико Търново“ пресича участъци от следните основни пътни артерии: път I–2 Русе – Варна, път I–3 Плевен – Бяла, път I–4 Коритна –

В.Търново (I–2, о.п. Шумен), път I–5 Русе – Маказа, път II–21 Русе – Тутракан – Силистра, път II–23 Русе – Червена вода, път II–51 Бяла – Попово, път II–54 Свищов – Бяла, път III–407 Моравица – Царевец, път III–501 Басарбово – Иваново, път III–502 Полски Тръмбеж – Горна Липница, път III–504 Самоводене – Алеково. Трасето на автомагистралата пресича и участъци от основни ж.п. линии: ж.п. линия № 2 София – Варна, ж.п. линия № 4 Русе – Подкова и ж.п. линия № 9 Русе – Горна Оряховица.

Шумовите характеристики на автомобилните транспортни потоци (еквивалентно ниво на шум L_{eq} , dBA), на разстояние 7.5 м от оста на близката лента за движение, в зависимост от класа на пътя, са в следните граници:

Пътища I клас – $70\div 75$ dBA, при разрешена скорост 90 км/ч;

Пътища II клас – $65\div 70$ dBA, при разрешена скорост 80 км/ч;

Пътища III клас – $60\div 65$ dBA, при разрешена скорост 60 км/ч;

Пътища IV и V клас – до 60 dBA, в зависимост от конкретното натоварване и скорост на движение.

По време на строителство

Източник на шум при изграждане на новата автомагистрала е използваната традиционна пътно–строителна техника. Нивата на шума, излъчван от основните машини са: багер – $80\div 90$ dBA, булдозер – $97\div 105$ dBA, челен товарач (фадром) – $83\div 101$ dBA, бетонополагаща техника – $87\div 94$ dBA, асфалторазстилагч – $89\div 92$ dBA, различни видове валяци – $84\div 93$ dBA, компресор – $86\div 99$ dBA, тежкотоварни автомобили – $85\div 92$ dBA и други. Строителната техника (с изключение на обслужващия транспорт) ще бъде съсредоточена на съответния участък от изгражданото пътно трасе (строителна площадка). В определени периоди от време, в близост до работещите машини, може да се очаква еквивалентно ниво на шум около 90 dBA.

Източник на шум в околната среда е и обслужващият строителната дейност транспорт. Еквивалентното ниво на шум, създавано от товарните коли, зависи от типа на автомобилите, броя на курсовете им и скоростта на движение.

При реализация на това ИП се налагат реконструкции на съоръжения на други ведомства – електропроводи, ВиК инфраструктура и други. Строителните работи при тези реконструкции (изкопни, насипни, бетонови, монтажни) се извършват с традиционна техника (често малогабаритна), а в някои участъци и ръчно. Очакваното еквивалентно ниво на шум в близост до работещите машини е $75\div 80$ dBA.

По време на експлоатация

Източник на шум в околната среда, свързан с експлоатацията на това ИП, е автомобилният транспортен поток по трасето на автомагистралата. Прогнозната му шумова характеристика (еквивалентно ниво на шума L_{eq} , dBA), е определена за 2045 г., по изчислителната методика, регламентирана в Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, МЗ, МОСВ, 2006 г. и Методика за определяне на автотранспортния шум при проектиране на пътища, ГУП, 1995 г. Изчисленията са извършени въз основа на данни за очакваното транспортно натоварване,

предоставени от АПИ – Институт по пътища и мостове. Шумовите характеристики за двата периода – дневен (07.00 ч.– 23.00 ч.) и нощен (23.00 ч.– 07.00 ч.), са определени за стандартно разстояние 25 м от оста на близката лента за движение, настилка асфалтобетон, надлъжен наклон на пътното платно до 5 % и проектна скорост на движение 120 км/ч.

Очакваното шумово въздействие

В близост до трасето на автомагистрала „Русе – Велико Търново“, при трите варианта се намират територии и зони с нормиран шумов режим – вилни, жилищни и промишлени, от стоящи на различни разстояния от него.

Разстоянието, на което шумът, излъчван от даден източник, намалява до регламентираната гранична стойност за шум за съответния вид територия и период от денонощието, при условия на безпрепятствено разпространение над равнинна повърхност, определя ширината на шумозащитната зона (ШЗЗ). Определяща е по-строгата норма за нощния период.

Строителната дейност ще се извършва само през дневния период.

При изходно еквивалентно ниво на шума, излъчван от пътно–строителната техника около 90 dBA, ширините на ШЗЗ за отделните видове територии и зони са: жилищни – 200 м, вилни – 500 м, промишлени – 50 м.

Съществуващите пътища, които ще се използват за достъп до трасето на автомагистралата при изграждането му и по които ще се движи обслужващият строителството товарен транспорт, обикновено минават през населени места в района на обекта. На този етап няма подадена официална информация за интензивността и маршрутите на движение на обслужващия транспорт.

В етап строителство, шумовото въздействие е пряко, отрицателно, обратимо, краткосрочно, периодично (само през деня), локално (с малък териториален обхват) и със средна степен на въздействие.

В етап експлоатация, шумовото въздействие е пряко, отрицателно, обратимо, дългосрочно, непрекъснато, с локален обхват и с незначителна степен на въздействие при изпълнение на предвидените шумозащитни мерки.

От направените изчисления за нивото на шум в направената Екологична експертиза за вариантите на автомагистрала Русе-В. Търново се констатира, че при комбинирания вариант за Община Русе се засягат следните вилни зони:

Участък 1

Вилна зона „Кадъшева нива“ – км 6+500; 700 м, западно от АМ; ден – 43.5 dBA, няма превишение; нощ – 34.8 dBA, на границата на хигиенната норма;

Вилна зона – км 6+500; 1100 м, източно от автомагистралата; ден – 35.9 dBA, нощ – 27.2 dBA; няма превишение.

Вилна зона „Самунджи“ – между км 7+750 и км 9+500; от 35 м до 240 м; ден – от 54.7 dBA до 67.3 dBA, превишение – от 9.7 dBA до 22.3 dBA; нощ – от 46.0 dBA до 58.6 dBA, превишение – от 11.0 dBA до 23.6 dBA;

Вилна зона „Сафта бюлюк“ – км 9+700; 300 м; ден – 52.9 dBA, превишение – 7.9 dBA; нощ – 44.2 dBA, превишение – 9.2 dBA;

Участък 2

Вилна зона срещу ДЗС – км 15+200; 330 м; ден – 52.5 dBA, превишение – 7.5 dBA; нощ – 43.8 dBA, превишение – 8.8 dBA.

ИЗВОДИ:

1. С построяване на автомагистрала Русе-В. Търново, има възможност да се намали потока от коли по бул. "Тутракан", с което да се намали нивото на шум по тази най-натоварена улица, при сегашно ниво на шум от 72 dB до жилищата.
2. Промислените зони на община Русе ще отстоят на повече от 110 m и няма допълнително да се увеличава нивото на шум от автомагистралата към терена им.
3. Вилните зони в Община Русе отстоят на повече от 300 m и въпреки, че не са сгради за постоянно живеене е необходимо да имат повече зелесяване към посоката на автомагистралата..
4. Жилищни сгради в Община Русе не се засягат от шума по автомагистрала Русе-В. Търново.

Железопътен шум

Типовете влакове движещи се по трасетата на пътен възел Русе са:

а) Пътнически влак с колодкови спирачки, състоящ се от един локомотив и вагони;

б) Пътнически електрически мотрисен влак с дискови спирачки, състоящ се от мотриса с три вагона;

в) Пътнически дизелов мотрисен влак с дискови спирачки, състоящ се от мотриса с три вагона;

г) Товарен влак с колодкови спирачки, състоящ се от локомотив и вагона (12 до 16). Трафикът на движение е определен на база средна годишна стойност по разписанието

на БДЖ за отделните части на денонощието – ден, вечер и нощ

Общият брой жители, обитаващи сгради, които са изложени на всеки един от следните обхвати на стойностите на показателя L₂₄ в dB(A) на височина 4 м от кота терен към основата на най-силно изложената фасада: 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74, > 75 (според Стратегическа карта на шум за – 2012 г. за Русе).

Таблица II.1.10-7. Брой жители

Железопътен шум	L ₂₄ (dBA)						
	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	> 75
Най-силно изложена фасада							
Общ брой жители	5900	1700	500	100	0	0	0

Общ брой жители, обитаващи сгради, които са изложени на всеки един от следните обхвати на стойностите на показателя L_{ден} в dB(A) на височина 4 м от кота терен към основата на най-силно изложената фасада: 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74, > 75.

Таблица II.1.10-8. Брой жители

Железопътен шум	L _{ден} (dBA)

Най-силно изложена фасада	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	> 75
Общ брой жители	1300	500	0	0	0	0	0

Общ брой жители, обитаващи сгради, които са изложени на всеки един от следните обхвати на стойностите на показателя Лвечер в dB(A) на височина 4 м от kota терен към основата на най-силно изложената фасада: 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69,70-74, > 75.

Таблица II.1.10-9. Брой жители

Железопътен шум	Лвечер (dBА)						
Най-силно изложена фасада	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	> 70
Общ брой жители	6900	2700	700	200	0	0	0

Общ брой жители, обитаващи жилища, които са изложени на всеки един от следните обхвати на стойностите на показателя Лнощ в dB(A) на 4 м от kota терен над основата на най-силно засегнатата фасада: 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, > 70.

Таблица II.1.10-10. Брой жители

Железопътен шум	Лнощ (dBА)							
Най-силно изложена фасада	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	> 70
Общ брой жители	6600	3700	900	300	0	0	0	0

ИЗВОДИ:

Ограничено е влиянието на шума от железопътния трафик поради естеството на градоустройственото ситуиране на жилищните и „специални” сгради, както и поради сравнително ниските нива на интензивност на железопътния трафик през града. Няма население изложено на нива на шум над граничните стойности за ден, 8 жители – за вечер и 37 жители за нощ са подложени на въздействие на шума от ж.п. транспорт над граничните стойности за гр. Русе. Броят на жителите подложени на нива над 45 dB, са за вечерен период – 2% от жителите и 0.7% от жителите за нощен период. По отношение на специалните и обществените сгради, подлежащи на усилен шумозащита само 7% от тях са изложени на нива на шум от железопътен трафик над граничните стойности за Лнощ и 13% - за Лвечер.

Воден и въздушен транспорт

Със съдействието на Община Русе за Пристанищен комплекс – Русе ЕАД са предоставени данни за наименование, територия на пристанището, брой на

корабните места - пътнически и товарни, наличие на директна връзка с пътната и железопътната мрежа, площ на откритите и закритите складове, характер на обработваните товари, както следва:

Таблица П.1.10-11. Данни за пристанищата

Наименование		Пристанищен терминал Русе-изток	
Територия	кв.м.	825 533	
Брой корабни места	бр.	Предназначение	
14	Ро-Ро терминал- к.м.14, Гран. ревизии- к.м.13, к.м. №1 и 2 –въглища (ТЕЦ- Русе), от к.м.№ 3 до №12 – насипни и ген.товари		
капацитет	тона	2000000 - 2500000	
връзка с жп и авто	Да		
Складове		кв. м.	
- закрити складове		17 520	Предназначение
- открити складове		161 297	Вносни и износни товари, в т.ч. 96 674 м2 челни и 64 623 м2 тилови складове.
27 483	Външен паркинг към Ро-Ро терминал, Ро-ро терминал и вътрешен паркинг		

Наименование		Пристанищен терминал Русе-център	
Територия		11 799 кв.м.	
Брой корабни места	бр.	3, от които се експлоатира само 1 к.м. (понтон за ревизии и бункеровка)	
връзка с жп и авто	понтон с връзка към крайдунавска алея и в близост до жп коловоз / без пряк излаз		
Складове	няма		
характер на товарите	не се обработват товари		

В близост до Община Русе (но извън пределите ѝ) в с. Щръклево се намира летище, което е създадено през 1967 година, като военно летище, собственост на Министерството на отбраната. От февруари 2015 година е собственост на община Русе.

Липсва изразено въздействие на други основни източници върху акустичната среда на град Русе (самолетен / воден трафик)

Промислен шум

На територията на община Русе са налични следните предприятия, в които се извършва мониторинг на шум:

А) Промислени източници с комплексни разрешителни на територията на община Русе, в които е извършван собствен и/или контролен мониторинг на шум до момента:

- “Труд“ АД, гр. Русе – производство на огнеупорни изделия с комплексно разрешително №243/2013г.
- “Монтюпе“ ЕООД, гр. Русе – производство на алуминиеви автомобилни детайли комплексно разрешително №105/2012г.
- “Мегахим“ АД, гр. Русе – предприятие за производство на бои и комплексно разрешително №360/2013г.
- “Екон 91“ ООД, гр. Русе – предприятие за производство на бои и лакове комплексно разрешително №311/2008г.
- “Оргахим Резинс“ АД, гр. Русе – предприятие за производство на бои и лакове с комплексно разрешително №15/2014г.
- “Русе Кемикълс“ АД, гр. Русе – предприятие за производство на фталов и малеинов анхидрит с комплексно разрешително №22/2013г.
- “Лубрика“ ООД, гр. Русе – предприятие за регенериране на отработени масла с комплексно разрешително №352/2013г.
- “Топлофикация Русе“ ЕАД, ТЕЦ „Русе Изток“, гр. Русе – предприятие за производство на електро и топлоенергия с комплексно разрешително №46/2012г.
- “Топлофикация Русе“ ЕАД, депо за неопасни отпадъци, сгуроотвал, гр. Русе – с комплексно разрешително №513/2015г.
- “Керос България“ АД, гр. Русе – предприятие за производство на керамични плочки с комплексно разрешително №167/2007г.
- “Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан“, гр. Русе – с комплексно разрешително №181/2010г.
- “Оберъостерайхише Биодизел България“ ЕООД, гр. Русе – предприятие за производство на биодизел с комплексно разрешително №478/2013г.
- “Балканцинк“ АД, гр. Русе – предприятие за извършване на горещо поцинковане с комплексно разрешително №456/2013г.
- “Градус“ АД, гр. Стара Загора, площадка Средна кула – предприятие за отглеждане на птици с комплексно разрешително №293/2015г.
- “Градус“ АД, гр. Стара Загора, площадка Червена вода – предприятие за отглеждане на птици с комплексно разрешително №310/2014г.
- “Свинекомплекс Николово“ АД, с. Николово с комплексно разрешително №315/2008г.
- “Биопродукт“ ООД, гр. Русе, площадка с. Тетово – предприятие за отглеждане на птици с комплексно разрешително №526/2016г.
- “Ел Джи 15“ ЕООД, площадка с. Бъзън – предприятие за отглеждане на птици с комплексно разрешително №450/2012г.

Съгласно осъществявания контрол на условията в комплексните разрешителни на гореописаните производствени обекти, до момента не са констатирани превишения над граничните нива на шум, съгласно Наредба №6/2006г.(Данни на РИОСВ Русе).

Б) Промислени източници без комплексни разрешителни на територията на община Русе, в които е извършван собствен и/или контролен мониторинг на шум до момента:

- “Жити“ АД, гр. Русе;
- „Мегахим“ АД, площадка бул. „Липник“;
- „Гораинвест“ АД, гр. Русе;
- „Арда Русе“ ООД, гр. Русе;
- „Спарки“ АД, гр. Русе;
- „Евродом“ ЕООД, гр. Русе;
- „Голд Аполо“ ЕООД, гр. Русе;
- „Руболт“ АД, гр. Русе;
- „Строително оборудване“ ЕООД, гр. Русе;
- „Автоман“ ЕООД, гр. София, площадка гр. Русе;
- „Интериор 46“ ООД, гр. Русе;
- „Юта“ ЕООД, гр. Русе;
- „Приста ойл холдинг“ АД, гр. Русе;
- „Фазан“ ЕАД, гр. Русе;
- „АЛ Филтър“ ООД, гр. Русе;
- „Найден Киров“ АД, гр. Русе;
- „Уни ведия“ ЕООД, гр. Русе;
- Подстанция „Център“, гр. Русе;
- „Феникс 94“ ООД, гр. Русе;
- „Делта текстил България“ ЕООД, гр. Русе;
- „СЕТ“ АД, гр. Русе;
- „Фибран България“ АД, гр. Русе;
- „Витте Аутомотив България“ ЕООД, гр. Русе;
- „ВСТ Кинематикс България“ ЕООД, гр. Русе;
- „Триано Русе“ ООД, гр. Русе;
- „Русе спорт“ ЕООД, гр. Русе;
- „Марисан и Колев“ ООД, гр. Русе;
- „Нина хим“ ЕООД, с. Червена вода;
- „Българска мая“ ЕООД, гр. Русе;
- „Винпром Русе“ АД, гр. Русе;
- „ДМВ“ ЕООД, гр. Мартен;
- „Ирим“ ЕООД, гр. Русе;
- „М газ“ ЕООД, гр. Русе;
- „Олео протеин“ ЕООД, гр. Русе.

Резултатите от измервания на влиянието на промишлените източници при съставяне на Стратигически карти на шум за агломерация Русе са следните:

Общ брой жители, обитаващи сгради, които са изложени на всеки един от следните обхвати на стойностите на показателя L24 в dB(A) на височина 4 м от кота терен към основата на най-силно изложената фасада: 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74, > 75.

Таблица П.1.10-12. Брой жители

Индустириален шум	L24 (dBA)						
	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	> 75
Най-силно изложена							

фасада							
Общ брой жители	1300	300	100	0	0	0	0

Общ брой жители, обитаващи сгради, които са изложени на всеки един от следните обхвати на стойностите на показателя $L_{ден}$ в dB(A) на височина 4 м от кота терен към основата на най-силно изложената фасада: 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74 > 75.

Таблица II.1.10-13. Брой жители

Индустриален шум	Lден (dBA)						
Най-силно изложена фасада	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	> 75
Общ брой жители	500	200	0	0	0	0	0

Общ брой жители, обитаващи сгради, които са изложени на всеки един от следните обхвати на стойностите на показателя $L_{вечер}$ в dB(A) на височина 4 м от кота терен към основата на най-силно изложената фасада: 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, 70-74, >75.

Таблица II.1.10-14. Брой жители

Индустриален шум	Lвечер (dBA)						
Най-силно изложена фасада	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	> 70
Общ брой жители	2900	300	100	0	0	0	0

Общ брой жители, обитаващи жилища, които са изложени на всеки един от следните обхвати на стойностите на показателя $L_{нощ}$ в dB(A) на 4 м от кота терен над основата на най-силно засегнатата фасада: 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, > 70.

Таблица II.1.10-15. Брой жители

Индустриален шум	Lнощ (dBA)							
Най-силно изложена фасада	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	> 70
Общ брой жители	2800	600	200	100	0	0	0	0

ИЗВОДИ:

1. Промислените източници на шум не оказват ясно изразено неблагоприятно влияние върху акустичната жилищна среда на град Русе. Няма население изложено на нива на шум над граничните стойности за ден, вечер и нощ, и само 3 жители – за L24. Много малко са жителите, изложени на значителни нива на шум от тези източници. Жителите подложени на нива над 45 dB, са за вечерен период – 378 жители и 249 жители за нощен период. Също така 7% специални и обществените сгради, подлежащи на усилен шумозащита са изложени на над гранични стойности за показателя Lден.
2. В ОУП производствата са отделени в Производствени зони (Пп).

КОНСТАТАЦИИ.

1. В този предварителен ОУП съществуващите Производствените зони си запазват разстоянията до жилищните зони, но има променени по същество в някои зони. Така например складовата зона по ул. "Потсдам" е променена в производствена зона 7-Пп. Тя отстои само на 12 m с терена на училища, при което нивото на шум спрямо въздушния шум ще се намали само с 4 dBA, при допустимо за промишлена дейност 70 dBA. Терените на училищата са озеленени спрямо ул. "Потсдам", но това няма да е достатъчно. Би трябвало да се регламентира някаква ивица от промишлена зона 7-Пп само за складови или обслужващи дейности.

2. В обяснителната част на ОУП би трябвало да се посочат новите и променени промишлени зони.

3. В ОУП се забелязва промишлените зони да се отдалечават от жилищните чрез смесени много функционални зони, но за съжаление в тях понякога попадат съществуващи училища и здравни заведения, както например граничещата с производствена зона Пп-9 без номерация Смф

4. В плана не е обоснован изборът на производствена зона Пп-6 до учебно заведение.

Нейонизиращи лъчения

Основните източници на ЕМЛ в района на област Русе, които могат да създават хигиенни проблеми за човека и околната среда са следните:

- радиопредаватели с дълги, средни, къси вълни;
- частни радиостанции в УКВ обхват;
- ТВ предаватели;
- подстанции за високо напрежение - открити и закрити разпределителни устройства (ОРУ и ЗРУ);
- електропроводи;
- трафопостове, хранващи жилищни квартали и сгради;
- базови станции за мобилна комуникация;

- късовълнови и УКВ системи за мобилна комуникация на транспорта, бърза помощ, полиция и др.;
- радарни системи за авиотранспорта, за ТВ и други сателитни връзки, за метеорологията и др.;
- електротранспорт (тролейбуси, ЖП транспорт);
- токоизправители за електротранспорта;
- лични системи за комуникация (радио-аматьорски излъчватели).

Допълнително към източниците на ЕМЛ, които могат да създават здравни проблеми за населението, въпреки че не излъчват в околната среда на гр. София, могат да се включат и следните:

- видеомонитори на персонални компютри;
- битови електрически уреди;
- разпределителни захранващи системи в жилищните блокове;
- подово отопление;
- медицински системи за терапия и диагностика;
- клетъчни телефони и др.

Базовите станции на мобилните оператори и радиопредавателните кули са съоръжения, проектирани за предаване на радиосигнали. Тъй като полевата сила бързо отслабва с разстоянието, повечето хора са изложени на малка част от препоръчителния максимум. Хората, които живеят или работят в близост до предавателни кули са експонирани в най-голяма степен, защото там полетата са най-силни.

Съвременните средства за комуникация създават нейонизиращо електромагнитно поле. Това поле е нискоенергийно и неговите честота и мощност не са достатъчни, за да разрушат молекулите в тялото. Нейонизиращо електромагнитно поле е съвсем различно от йонизиращото излъчване (радиация), което се асоциира с рентгеновите и гама-лъчи и техните биологични ефекти върху хората. Няма доказателства за нездравословни ефекти от радиочестотните полета, които са под нивата в международно приетите ограничения. Единственият доказан от науката ефект в тази част на честотния спектър (нейонизиращите лъчения) е повишаване на телесната температура, т.нар. топлинен ефект.

Стойностите на електромагнитно поле, създавано от базовите станции и мобилните телефони, са много по-ниски от тези, необходими за произвеждане на топлина с потенциален ефект върху здравето.

Съгласно действащото законодателство в Република България нейонизиращите лъчения в жилищни, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактори на жизнената среда и подлежат на регистрация и контрол, а обектите, източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение и като такива подлежат на държавен здравен контрол.

Съгласно чл. 36, ал. 3 от Закона за здравето регионалните здравни инспекции създават и поддържат публичен регистър на обектите с обществено предназначение, в т.ч. обектите, източници на нейонизиращи лъчения.

Нормативна уредба в България

- Наредба №9/1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно – защитни зони около излъчващи обекти;
- Наредба №21 от 11 май 2007 г. за правилата за изграждане на мобилни далекосъобщителни мрежи и съоръжения;
- Наредба №5 от 23 юли 2009 г. за реда и начина на определяне на размера, разположението и специалния режим за упражняване на сервитутите на електронните съобщителни мрежи, съоръжения и свързаната с тях инфраструктура.

Закон за здравето

Чл. 23. (1) Националните центрове по проблемите на обществено здраве осъществяват дейности по:

- Оценка на риска и неблагоприятното влияние на факторите на жизнената среда върху индивидуалното, семейното и общественото здраве;
- Защита на лицата от действието на йонизиращите и нейонизиращите лъчения.

В регистъра на обектите с обществено предназначение на РЗИ – Русе са регистрирани 158 станции на мобилни оператори. Разпределението им по собственици е:

Таблица П.1.10-16. Регистрирани обекти в РЗИ – Русе, източници на нейонизиращи лъчения за Община Русе

Общини	Разпределение на обектите, източници на ЕМП, според собственика					
	Брой станции на мобилни оператори	„Мобилтел” ЕАД	„БТК” ЕАД	„Теленор” ЕАД	„Макс Телеком” ООД	„Булсат ком” ЕАД
Русе	158	39	34	56	14	7

Брой и разположение на пунктовете:

Според вида пунктовете се подразделят на: детски, учебни и лечебни заведения:

1. Детски заведения - 7 бр.

Таблица П.1.10-17. Детски заведения

№	Адрес	Наименование на пункта
1.	ул. „Алея Иглика” № 2	ДГ „ЧУЧУЛИГА”
2.	ул. „Вискяр планина” № 2	ДГ „ПИНОКИО”

3.	ул. „Дондуков - Корсаков” № 15	ДГ „ИГЛИКА” - ФИЛИАЛ
4.	ул.„Богдан войвода” № 6	ДГ „РАДОСТ” – ФИЛИАЛ
5.	ул.„Киев” № 12	ДЕТСКА ЯСЛА № 12
6.	ул.„Киев” № 10	ДГ „ДЕТЕЛИНА”
7.	ул.„Шумнатица” № 4	ДГ „РУСАЛКА”

източник Доклад на РЗИ

2. Учебни заведения - 8 бр.:

Таблица II.1.10-18. Учебни заведения

№	Адрес	Наименование на пункта
1.	бул.„Липник” № 115	ПУ „П.БЕРОН”
2.	ул.„П.Берон” № 20	ОУ „ИВАН ВАЗОВ”
3.	бул.„Цар Освободител” № 117	СУ „ЙОРДАН ЙОВКОВ”
4.	бул.„Липник” № 78	ОУ „ВАСИЛ АПРИЛОВ”
5.	ул.„Александровска” № 95	ОУ „ОТЕЦ ПАИСИЙ”
6.	пл.„В.Левски” № 1	ПГРКК - РУСЕ
7.	ул. „Студентска”	СУ „ВЪЗРАЖДАНЕ”
8.	ул. „Алеи Възраждане” 2	ПГ по МЕХАНОТЕХНИКА

3. Лечебни заведения – 2 бр.:

Таблица II.1.10-19. Лечебни заведения

№	Адрес	Наименование на пункта
1.	ул.„Рига” № 35	МБАЛ „МЕДИКА- РУСЕ” И ДКЦ - 2
2.	ул.„Независимост” № 2	МБАЛ - РУСЕ

Източник Доклад на РЗИ

4. Град Русе – 6 бр.

Таблица II.1.10-20. Други в град Русе

№	Адрес	Наименование на пункта
1.	ул.„Средец” 1 ТВД - Русе	ЦЕНТРАЛНА ГРАДСКА ЧАСТ
2.	ул.„Юндола” 16, бл.77 вх.5	МЕЖДУБЛОКОВО ПРОСТРАНСТВО
3.	жк „Чародейка” ул.„Р.Иванов” бл.207	МЕЖДУБЛОКОВО ПРОСТРАНСТВО
4.	ул.„Мидия Енос” бл.„Дун.строител”	МЕЖДУБЛОКОВО ПРОСТРАНСТВО
5.	ул.„Независимост” 1 Филхармония	ПАРК НА МЛАДЕЖТА
6.	ул.„Н.Вапцаров”, бл.МНО 4	МЕЖДУБЛОКОВО ПРОСТРАНСТВО

Източник Доклад на РЗИ

5. Община Русе – 1 бр.

Таблица II.1.10-21. Други в община Русе

№	Адрес	Наименование на пункта
1.	гр.Мартен	МЕЖДУБЛОКОВО ПРОСТРАНСТВО

Източник Доклад на РЗИ

Открити разпределителни устройства (подстанции за високо напрежение) с напрежение 110 kV, 220 kV. Те се намират в близост до заводи, предприятия, също и в района на града (квартал "Здравец", ЦГЧ и др.). Монтажът на понижаващите и разпределителните съоръжения е извършен съгласно изискванията на стандартите за подобно оборудване. Техническите ограждения ограничават въздействието на самите електрически съоръжения и не може да се каже, че те оказват сериозно влияние върху населението в близост до станциите. При тях се извършва ефикасно заземяване, с което се спира разпространението на електромагнитно поле.

Не е ясно въздействието на електромагнитното поле при различна консумация на ел. ток, особено през зимния сезон, тъй като в това отношение не са правени сериозни проучвания. Електромагнитното поле може да въздейства върху здравето на населението в непосредствена близост до електропроводите с високо напрежение. Често в населеното място има строежи, които са незаконно близо до проекцията на електропровода и може да се създава риск както от излъчваното електрическо поле, така и от гледна точка на електрическата безопасност на съоръжението.

Обобщен анализ

1. Резултатите от измерванията на стойностите на ЕМП около базови станции за мобилна комуникация в населените места показват следното:

Резултатите от измервания на ЕМП в околността на базови станции за мобилна комуникация показват, че в повечето случаи измерените стойности отговарят на приетите в България хигиенни норми. Този резултат е важен, успокоителен за населението, както и за мобилните оператори, и се дължи основно на факта, че се **спазва нормативната база за контрол у нас.**

Населението се намира под въздействие на ЕМП от базови станции със стойности над $10 \mu\text{W}/\text{cm}^2$, само в случаите, когато не са спазени изискванията на нормативната база. В някои случаи в конуса на излъчване могат да се намират жилищни сгради (или само отделни помещения), места за постоянно или временно пребиваване на хора, като такива за отдих и почивка, покриви на сгради, улици, офисни помещения и др., и там се надвишават хигиенните норми.

Въведените в нашата страна пределно допустими нива за честотите на мобилната комуникация ($10 \mu\text{W}/\text{cm}^2$) са много по-ниски (по-защитаващи човека) от препоръчаните от ЕС гранични стойности, които са: $2250 \mu\text{W}/\text{cm}^2$ за честота 900 MHz, $4500 \mu\text{W}/\text{cm}^2$ за 1800 MHz и $5000 \mu\text{W}/\text{cm}^2$ за 2100 MHz. Тези препоръки се отнасят главно до остри краткотрайни въздействия и не са разработени за продължителни хронични облъчвания, за каквито говорим в случая. Не трябва да забравяме, обаче, че тези гранични стойности са препоръчани с голям коефициент на защита (1:50 за населението) и се въвеждат като минимални изисквания за всяка от страните-членки на ЕС, а не като задължителни норми за ползване вътре в тези държави.

От друга страна, населението се облъчва с ЕМП от базови станции в продължение на 24 часа в денонощието. Като имаме предвид, че тук става дума и за

раними групи от населението, като бременни, майки–кърмачки, деца, хронично болни, възрастни хора с много заболявания, лица с предишни облъчвания в работна среда и т.н., проблемът става сериозен и трябва да се вземат съответни мерки за намаляване на въздействието.

Тук особено голямо значение имат „чувствителните” (или „критичните”) райони за пребиваване на хора, като болниците, детските градини и площадките около тях, училищата, местата за отдих и почивка, и други подобни. На такива места населението отказва да приеме каквото и да е облъчване, дори то да е в границите на най-защитаващите норми в света.

При това става ясно, че въвеждането на Препоръката на ЕС ще доведе до сериозни проблеми, свързани с контрола на ЕМП в населените места, с прилагането на самите гранични стойности, както и с възприятието на риска от страна на части от това население.

В заключение, оценката на електромагнитната експозиция от източници за мобилна комуникация в населени места показва, че населението се облъчва със стойности в границите на здравните норми, съгласно действащото законодателство у нас. В повечето случаи, тези стойности са не по-големи от 0.2% от граничните стойности, определени от европейските препоръки. Случаи на превишаване на действащите у нас норми има само на места, където населението може да пребивава временно (покриви на сгради, райони в непосредствена близост до излъчващите антени и др.) и там следва да се препоръчат съответни мерки за предупреждение на населението и за намаляване на експозицията.

2. Резултатите от оценката на електромагнитната експозиция на човека от клетъчни телефони могат да бъдат коментирани по следния начин:

Стойностите на ЕМП, излъчено от мобилните телефони, е различно за всеки модел телефон, което се определя от съответните характеристики на апарата, приемо-предавателната антена, нейното разположение, диаграма на излъчване и т. н.

При провеждане на разговор с клетъчен телефон, значително количество електромагнитна енергия се абсорбира в областта на главата, тъй като през това време телефонът се държи непосредствено долепен до нея. Това не е така в случаи, когато телефонът се употребява с устройство „свободни ръце”, като при това нивото на електромагнитната енергия, абсорбирана в тялото, зависи от местоположението на телефона спрямо части от тялото.

Стойностите, с които се облъчва главата на човека по време на разговор, не водят до значително повишаване на температурата на мозъка. Въпреки това, при продължителни разговори може да се очаква електромагнитната енергия да предизвика по-сериозна топлинна енергия, която трябва да се разсее в съседните тъкани в мозъка. Препоръката на ЕС по отношение на граничните стойности, дори при локално (местно) облъчване, се отнасят само до топлинното въздействие на микровълните. Факт е, че в последно време има много статии в научните списания, които говорят и за нетермичен ефект на въздействие, който може да се окаже важен при подобни експозиции. Особено много това се отнася до детския организъм, при който централната нервна система е в процес на развитие, растеж и усъвършенстване.

При това става ясно, че без някакъв контрол на излъчваната енергия от клетъчните телефони, въвеждането на европейските препоръки няма да доведе до осигуряване на здраве за населението.

Независимо от факта, че изводите по-горе не се отнасят за устройственото планиране и за изменението на ОУП на Община Русе, те са включени в оценката като важни.

3. Оценката на експозицията и риска от електромагнитно въздействие върху лица, обслужващи базови станции за мобилна комуникация, показва следното:

Плътностите на мощност на временни работни места за настройка, профилактика и ремонтни дейности, надвишават пределно допустимите (граничните) стойности както по българските, така и по европейските нормативни документи. Това се отнася до всички случаи на работа в непосредствена близост до антените, на разстояние не по-голямо от 1 m, по време на излъчване. Дори при краткотрайни дейности (до 2 h) стойностите на ЕМП са над нормите, а в случай, че те са в границите им, то изчислените енергетични натоварвания на организма за различни отделни технологични процеси ги надвишават.

Единствените процеси, при които енергетичното натоварване е в границите на пределно допустимите стойности, са тези, свързани с дейности зад антените или по трасето на антенно-фидерните линии.

Въпреки високите измерени стойности на плътността на мощност и изчислените стойности на енергетичното натоварване, пресметнатите стойности на SAR за цялото тяло съответстват на препоръката на ЕС и ICNIRP за работна среда, но само за краткотрайно облъчване, усреднено в 6-минутни периоди, и по отношение на наличие на термичен ефект на въздействие.

В заключение, работещите в условия на микровълнови електромагнитни лъчения, обслужващи антените за мобилна комуникация и базовите станции, работят при висока степен на риск, който следва да бъде оценяван адекватно, както и да се търсят начини за намаляване на въздействието.

Трафопостове в жилищни сгради

Тези трафопостове са монтирани главно преди 1972 г., когато излиза в Държавен вестник Наредба за хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда (Изменение на 25 май 1992 г.). Тези трафопостове се различават по своята конструкция и могат да бъдат разпределени като трафопостове от сутеренен тип, такива от партерен тип и от пристроен тип. Това разпределение доказва при извършване на измервания, че най-неблагоприятни се оказват трафопостовите, изградени в първи надземни етажи (партерен тип), в някои случаи и тези от пристроен тип. Несъответствията се отнасят главно до шума и вибрациите в помещенията, разположени непосредствено до трафопоста, но се откриват и по-високи стойности на магнитното поле при този тип съоръжение.

Въпреки че стойностите на магнитното поле са в границите на хигиенните нормативи за лица, с наличие на активни или масивни метални имплантанти ($1 \text{ G} = 0.1 \text{ mT}$), съгласно Наредба №7 за минималните изисквания за осигуряване на

безопасни и здравословни условия на труд, те са сравнително високи по отношение на праговете за канцерогенен ефект, описвани в литературата ($3 \text{ mG} = 0.3 \text{ } \mu\text{T}$).

Известно е, че около трансформатори с висока консумация на ел. ток се разпространява магнитно поле с промишлена честота, което е влязло в списъците на възможните канцерогени от Агенцията по изследване на рака (IARC). Световната здравна организация поставя проблема за детските левкемии и причинно-следствената връзка с магнитното поле, излъчвано от трафопостовите в жилищните сгради, като приоритетен.

Радари - локатори и навигационни системи

Констатации:

- облъчванията с медицински източници на ЕМП могат да бъдат много сериозни и силно превишаващи пределно допустимите нива;
- битовите електрически уреди и електрическите инсталации също са голям проблем за населението, особено при неправилно монтиране. В света се счита, че магнитно поле, излъчвано в бита при неправилно монтирани инсталации, може да доведе до зачестяване на случаите на ракови заболявания.
- Нека прибавим тук и риска от останалите излъчватели - полицейските, за които много се говори понастоящем в света, тези на транспорта, спешната помощ, такситата, системите „анти-кражба” в супермаркетите и т.н.

Населението и електромагнитните лъчения - възприятие на риска

Напоследък силно нараснаха жалбите, оплакванията, както и въпросите относно облъчването на населението с ЕМП от мобилни системи. Гражданите се обръщат към специалисти, медии, държавни органи за информация относно възможните вредни ефекти от въздействието на електромагнитните лъчения върху човека. Главоболието, нарушеният сън, нервното напрежение, сърдечно-съдовите оплаквания се свързват с наличието на излъчваща УКВ антена в близост до дома, електропровод или трафопост, базова станция за мобилни връзки на покрива на жилището и т. н. В повечето такива случаи лекарите предписват лечение на централната и вегетативната нервна система или диагностицират нервно-психическо заболяване, без да се задълбочават в истинския проблем.

Йонизиращи лъчения

Наблюдението за състоянието на λ - фона (показател за най-проникваща радиация) у нас се осъществява чрез Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния λ - фон, включваща 26 локални мониторингови станции, обхващащи територията на страната. Атмосферната радиоактивност се определя чрез автоматично набиране на аерозолни проби (с обем до 900 m^3 въздух) върху филтри чрез стационарни автоматични станции. Оценката на атмосферната радиоактивност се извършва чрез изследване с λ - спектрометричен анализ за определяне на обемната специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди в тях.

Радиационното състояние на почвите, дънните утайки и отпадните продукти от дейността на предприятие – потенциални замърсители, се извършва чрез прилагане на недеструктивен γ - спектрометричен анализ на проби от предварително избрани контролни пунктове от територията на страната.

Радиационното състояние на повърхностни води, извън районите на обекти – потенциални замърсители, се оценява съгласно Наредба № 7/08.08.1986 г. за показатели и норми за определяне качеството на течащи повърхностни води – обща β - радиоактивност (750 mBq/l), съдържание на общ уран (0.6 mg/l) и съдържание на радий-226 (500 mBq/l). Пробите от повърхностни и подземни води в районите на уранодобивни обекти се анализират, съгласно изискванията на Наредба за целите на радиационната защита и безопасност при ликвидиране на последствията от урановата промишленост в Р България – ДВ, бр. 101/11.1999 г. за обща β - активност (2000 mBq/l), съдържание на естествен уран (0.3 mg/l) и съдържание на радий (226 – 500 mBq/l). Водните проби се анализират по отношение на показателите, заложиени в БДС 2823/1983 г. “Вода за пиене”, като се изследва обща β - активност (0.75 Bq/l), съдържание на естествен уран (0.6 mg/l) и съдържание на радий (150 mBq/l).

В резултат от дейността на човека става допълнително обогатяване на елементите на околната среда с естествени и техногенни радионуклиди и тяхното пространствено преразпределение. Тези антропогенни източници на радиоактивност обуславят техногенната компонента на радиационния фон. Към тях следва да се отнесат:

- отпадъчните води и отбитата скална маса при миннодобивната дейност на тежки и редки метали;
- газоаерозолните изхвърляния от обектите на атомната енергетика и топлоенергетиката;
- сгурията и пепелината от топлоцентралите, работещи с твърдо гориво;
- минералните торове, получени от някои фосфорити;
- строителните материали.

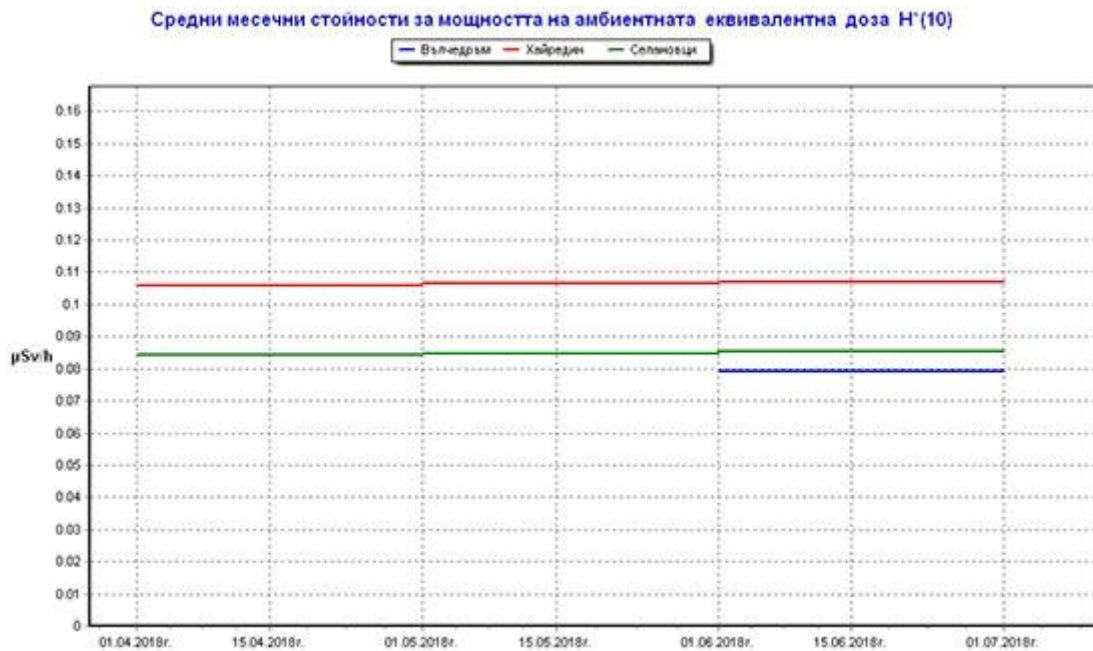
Наблюденията за състоянието на радиационния гама-фон в Р България се осъществяват чрез Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон, посредством 26 Локални мониторингови станции (ЛМС), обхващащи цялата територията на страната. По- голяма гъстота от мониторингови станции има около АЕЦ “Козлодуй”.

Автоматизираната система има за цел своевременното установяване на инцидентно повишаване на радиационния гама-фон.

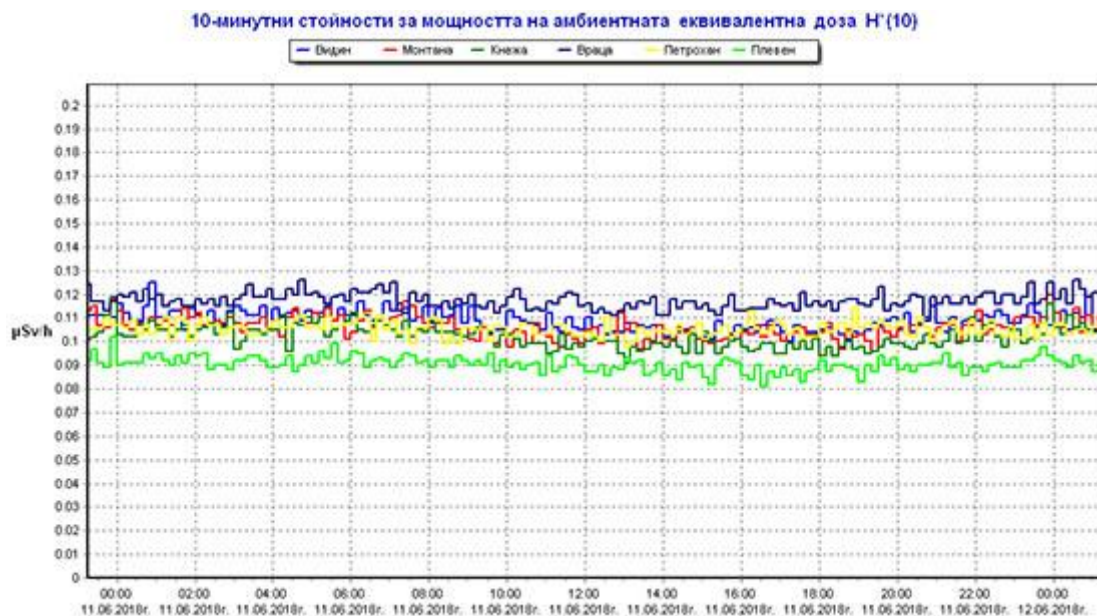
През второто тримесечие на 2018 г. от автоматизираната система за контрол на радиационния гама-фон в реално време редовно постъпват данни от територията на страната.

На фиг. 4.1. а), б), в) и г) са представени графично измененията на мощността на дозата - осреднени месечни, дневни, едночасови и десетминутни стойности в пунктове от 30- км и 100- км зони на АЕЦ “Козлодуй”, както и в някои произволно избрани ЛМС от страната.

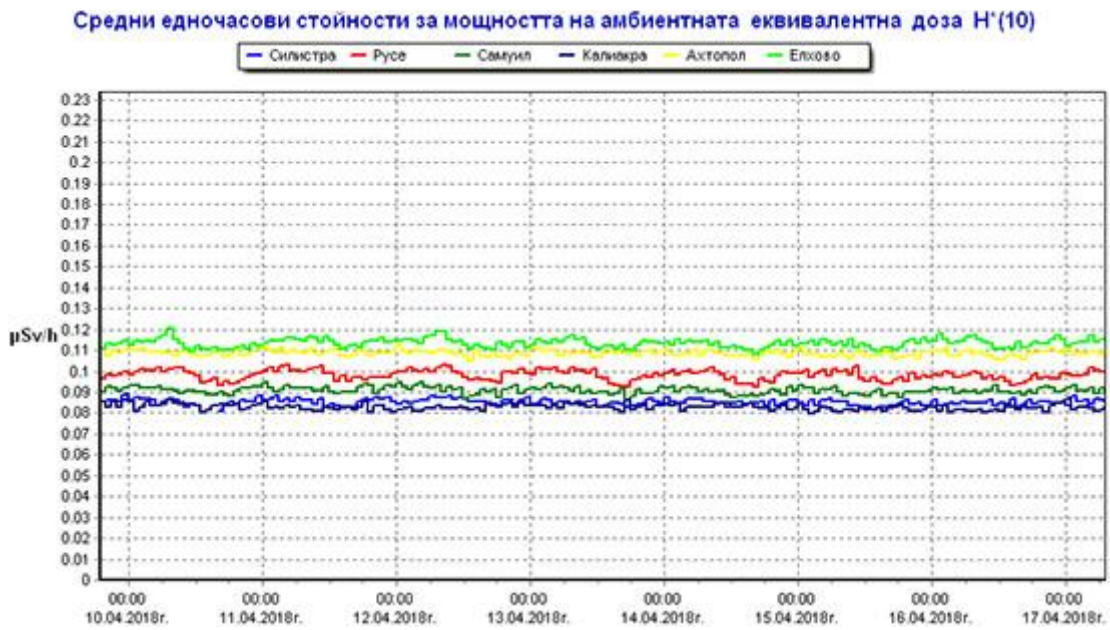
Резултатите от наблюденията през този период показват, че радиационният гама-фон в контролираните пунктове е в границите на характерния естествен гама-фон за съответния пункт и конкретните метеорологични условия.

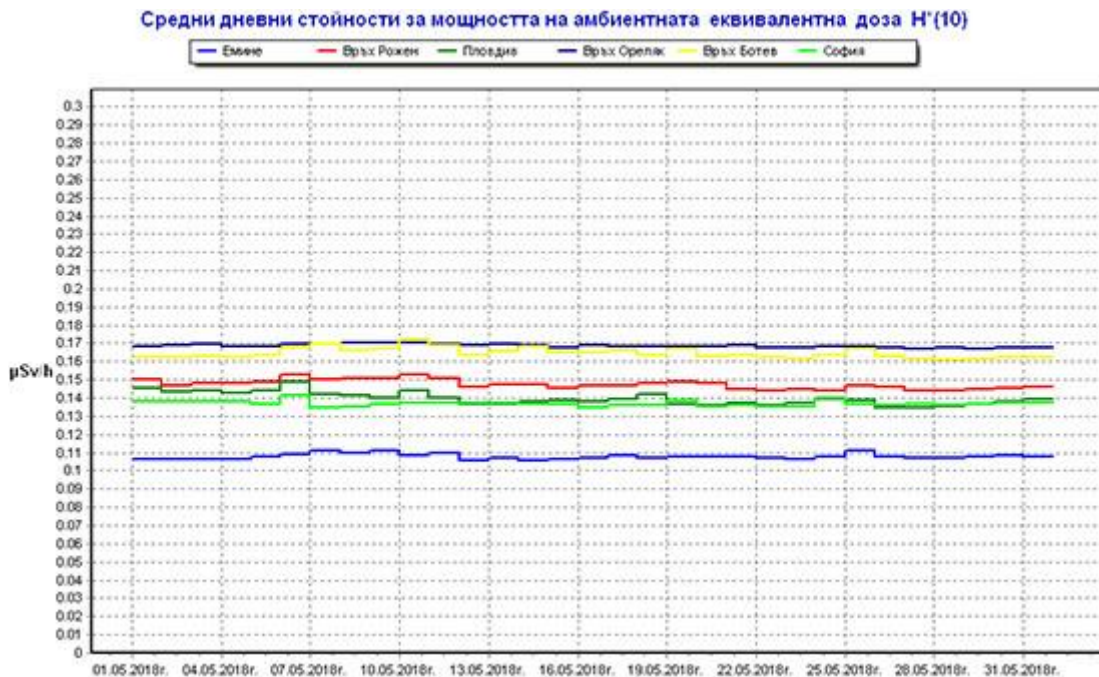
Фиг. П.1.10-4. Средни месечни стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, (μSv/h) в пунктовете от 3-30 километровата зона на АЕЦ “Козлодуй” за периода 04 – 06.2018 г.

Фиг. П.1.10-5. Средни десет минутни стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, (μSv/h) в пунктовете от 30-100 километровата зона на АЕЦ “Козлодуй” за 11.06.2018 г.

Фиг. П.1.10-6. Средни еднoчасови стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, ($\mu\text{Sv/h}$) в 6 Локални мониторингови станции за периода 10.04 – 16.04.2018 г.

Фиг. П.1.10-7. Средни дневни стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза, ($\mu\text{Sv/h}$) в 6 Локални мониторингови станции за периода 01.05 – 31.05.2018 г.

Община Русе е отдалечена от източници на радиация. Проектът на ОУП не предвижда реализация на инвестиционни предложения, източници на радиация.

II.1.11. Състояние и управление на отпадъците

Ключовите разпоредби, произтичащи от Закона за управление на отпадъците, са:

- Количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници;

- Въвеждане изискване общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци;

- Въвеждане на поетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради;

- Кметовете на общини да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5 000 жители и за курортните населени места;

- Кметовете на общини да осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други (задължително за населени места с население, по-голямо от 10 000 жители);

- Въвеждане на правила за сдружаване на общините в регионални сдружения за управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения;

- Въвеждане на икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.

Кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и наредбата за управление на отпадъците, приета от съответния общински съвет, имаща действие на територията на общината. Конкретните задължения на кмета са разписани в чл.19, ал.3 ЗУО.

Един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството за отпадъците на местно ниво е програмата за управление на отпадъците на дадена община, разработвана на основание чл. 52 от Закона за управление на отпадъците. Структурата, целите и предвижданията ѝ се съобразяват с Националния план за управление на отпадъците и съвпадат с периода му на действие. Програмата е неразделна част от общинските програми за опазване на околната среда, приема се с решение на Общинския съвет и включва необходимите мерки за изпълнение задълженията на кмета на общината, регламентирани в ЗУО.

Община Русе е разработила Програма за управление на отпадъците с период на действие 2016-2020 г., приета с Решение №297 по Протокол №12/19.07.2016 г. на Общински съвет – Русе, актуализирана с Решение №991 по Протокол №38/18.10.2018 г. на Общински съвет – Русе.

Съгласно ЗУО отпадъците са битови, строителни, производствени и опасни.

На територията на община Русе се генерират смесени неопасни битови отпадъци от домакинствата, производствени отпадъци от фирмите, извършващи

производствена дейност, растителни отпадъци от домакинствата, от поддръжка на зелените площи, парковете, градините, строителни отпадъци от ремонтна и строителна дейност. Най-голям дял се пада на смесените битови отпадъци и производствените неопасни отпадъци.

Битови отпадъци

По дефиниция на ЗУО „битови отпадъци” са „отпадъци от домакинствата” и „подобни на отпадъците от домакинствата”.

Количеството на битовите отпадъци представлява най-голямата част от всички отпадъци, генерирани на територията на община Русе.

Количествата отпадъци, които постъпват на Регионално депо – Русе, се измерват посредством електронна везна. Таблицата по-долу отразява количествата битови отпадъци, образувани от населените места на територията на община Русе, които са депонирани в клетки за неопасни отпадъци на регионално депо – Русе в периода 2013 – 2017 г.

Табл. II.1.11-1. Количество депонирани битови отпадъци, 2013 – 2017 г.

Източник	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Община Русе	64 965	67 924	64 121	65 452	67 114

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Всички населени места в Община Русе са обхванати в система за организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци. Отчетите по третиране и депониране на битовите отпадъци са дадени обобщено в следната таблица и на тази база са определени общо генерираните:

Табл. II.1.11-2. Количества битови отпадъци

Количества отпадъци по вид и третиране	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Депонирани, тон	64 965	67 924	64 121	65 452	67 114
Рециклирани хартия, картон, пластмаса, стъкло, тон	610	564	637	507	507
Генерирани, тон	65 575	68 488	64 758	65 959	67 621

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Въз основа на средногодишните данни за населението са определени количествата генерирани отпадъци на човек от населението:

Табл. II.1.11-3. Норма на натрупване за Община Русе за 2017 г.

Килограма на жител за година, смесени битови отпадъци за 2017 г.	341,4
Килограм на жител за година, всички битови отпадъци за 2017 г.	449,2

Източник: Програма за управление на отпадъците Община Русе 2018 – 2020 г.

Генерираните отпадъци в Община Русе са с около 10% по-високи от нормите, определени като типични за населените места. Фактори, определящи по-високата норма на натрупване са по-високи доходи на населението от средните за страната и по-ниската безработица.

Всички смесени битови отпадъци, генерирани на територията на община Русе, се подлагат на обезвреждане посредством депониране в клетки за неопасни отпадъци, изградени на територията на Регионално депо – Русе. Очаква се до края на

2018 г. да бъде въведена в експлоатация инсталация за предварително третиране (сортиране) на битови отпадъци, намираща се в непосредствена близост до Регионално депо – Русе, местност „Под Ормана”, землище на град Русе, част от ПИ с идентификатор 63427.92.7 по КК на гр. Русе.

Морфологичен състав на битовите отпадъци

През 2017 г. в община Русе е проведен морфологичен анализ на количеството и състава на битовите отпадъци, Анализът е изготвен съобразно изискванията на Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед №РД-744/ 29.09.2012 г. на министъра на околната среда и водите.

Морфологичният състав на смесените битови отпадъци, по основни компоненти, на база на това годишно количество смесени битови отпадъци, след разпределение на фракция други в тона за година е следният:

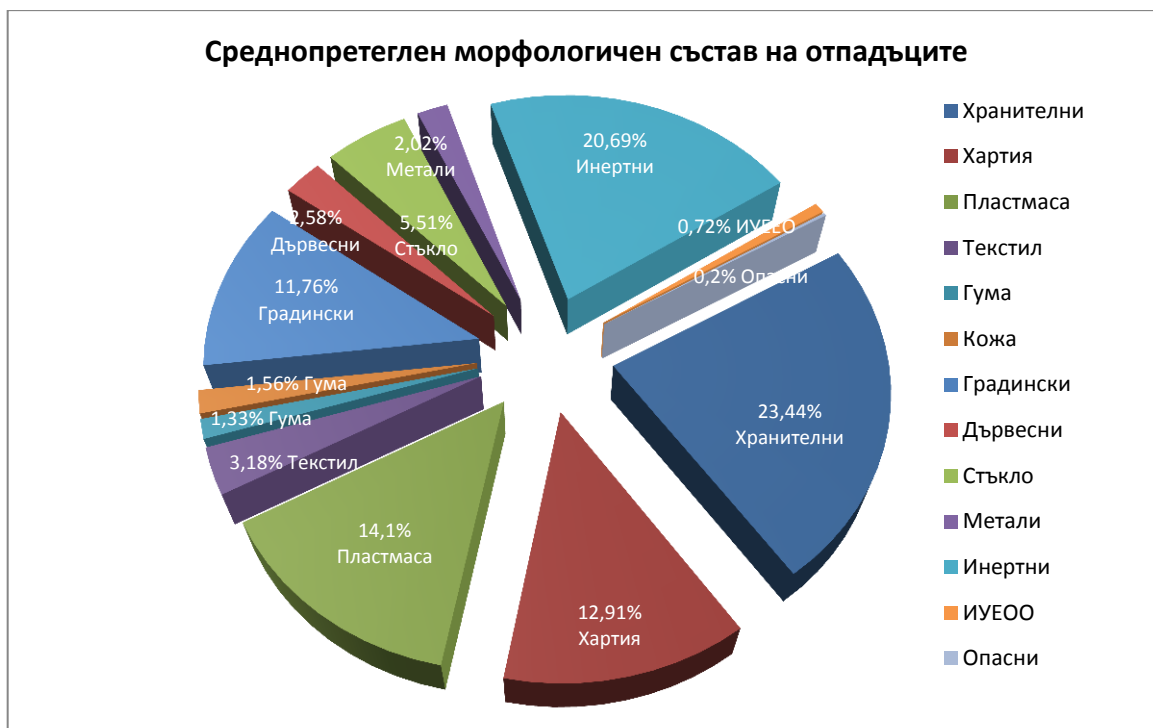
Табл. II.1.11-4. Количество смесени битови отпадъци – общо и по фракции

	Среднопретеглен морфологичен състав преди преразпределяне на фракцията „други“	Среднопретеглен морфологичен състав след преразпределяне на фракцията „други“	Количество образувани смесени битови отпадъци преди преразпределяне на фракцията „други“, т/год	Количество образувани смесени битови отпадъци след преразпределяне на фракцията „други“, т/год
Хранителни	21,08%	23,44%	11573	12869
Хартия	12,12%	12,91%	6654	7088
Пластмаса	13,70%	14,10%	7521	7741
Текстил	2,98%	3,18%	1636	1746
Гума	1,33%	1,33%	730	730
Кожа	1,56%	1,56%	856	856
Градински	10,18%	11,76%	5589	6456
Дървесни	2,42%	2,58%	1329	1416
Стъкло	4,29%	5,51%	2355	3025
Метали	1,62%	2,02%	889	1109
Инертни	8,05%	20,69%	4420	11360
ИУЕОО	0,72%	0,72%	395	395
Опасни	0,20%	0,20%	110	110
Други	19,75%		10844	
общо	100,00%	100,00%	54901	54901

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Както се вижда от данните по-горе, над 31% от отпадъците са оползотворяеми чрез рециклиране (хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло), както и над 33% (зелени, дървесни и хранителни) са оползотворяеми чрез компостиране и/или анаеробно разграждане.

Резултатите от Табл. II.1.11-4. са представени на Фигура II.1.11-1, като при изготвянето им са отчетени събраните количества битови отпадъци от организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, както и отпадъците от паркове, градини, зелени площи и др.

Фиг. II.1.11-1. Среднопретеглен морфологичен състав на битовите отпадъци в община Русе

Финансиране на дейностите по управление на отпадъците в Община Русе

Дейностите по управление на отпадъците на територията на населените места в община Русе се финансират от приходите от таксата за битови отпадъци. Таксата се определя в годишен размер, за всяко населено място, с решение на Общински съвет – Русе, въз основа на одобрена план-сметка. План – сметката включва необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от Закона за управление на отпадъците;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно – събиране и транспортиране на битови отпадъци, обезвреждане/оползотворяване на битовите отпадъци в депа или в други съоръжения, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

Разходите по дейностите за управление на битовите отпадъци са по-високи от планираните приходи през последните години предвид разходите по закриване на първа клетка за неопасни отпадъци на РД – Русе и наличието на преходен остатък от предишни периоди. Отчитайки прага на социалната поносимост има възможност за

увеличение на такса битови отпадъци за населението. Постигането на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци и освобождаване от заплащане на отчисления по чл. 64 от ЗУО ще позволи покриване на текущите разходи от сегашните приходи от такса битови отпадъци.

Финансиране на дейностите по управление на битовите отпадъци

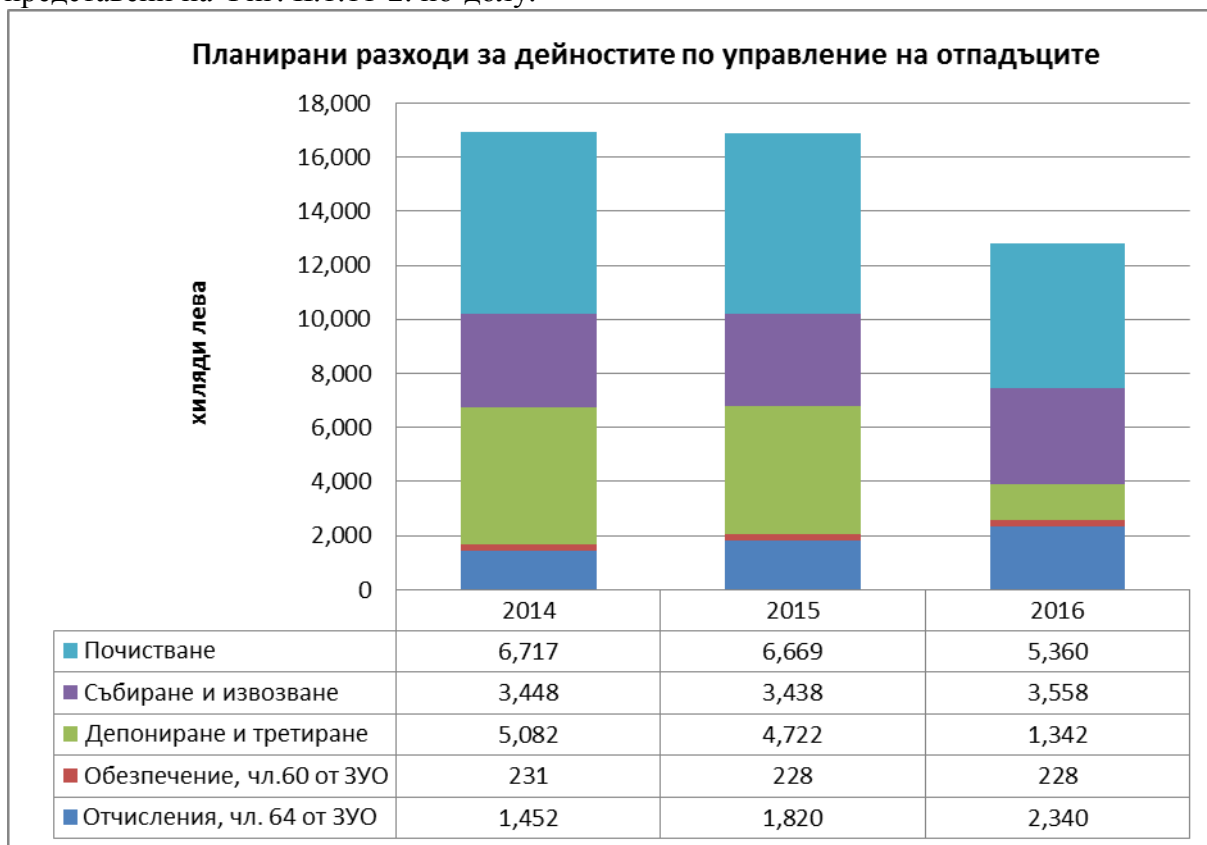
Планираните разходи за дейности по управление на отпадъците през 2014-2016 г. са следните:

Табл. II.1.11-5. Планирани разходи за дейности по управление на битовите отпадъци, лв.

Компоненти на разходите	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Осигуряване на съдове за битови отпадъци	331,000	60,000	90,000
Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депа и инсталации за третиране	3,117,030	3,378,113	3,467,661
Депониране, включително закриване, и третиране	5,082,336	4,721,694	1,341,706
Почистване на територии за обществено ползване	6,717,478	6,669,135	5,359,879
Обезпечение по чл.60 от ЗУО	231,000	227,500	227,500
Отчисления по чл. 64 от ЗУО	1,452,000	1,820,000	2,340,000
Общо разходи	16,930,844	16,876,442	12,826,746

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Планираните разходи за дейности по управление на отпадъците са представени на Фиг. II.1.11-2. по-долу.

Фиг. II.1.11-2. Планирани разходи за дейностите по управление на отпадъците

По-високите разходи за депониране през 2014 и 2015 г. включват разходи за закриване на първа клетка на регионалното депо, както и за авторски и строителен надзор на рекултивацията на първа клетка на новото депо и на рекултивацията на старото депо за битови отпадъци, местност „Под Ормана“. Съдовете за съхраняване на битови отпадъци се осигуряват от изпълнителя на обществената поръчка в рамките на договора за събиране и транспортиране на битовите отпадъци в гр. Русе. Общината закупува кошчета за дребни битови отпадъци всяка календарна година до приключване на подмяната на всички амортизирани и попълване на нови на нужните места на територията на град Русе.

Табл. II.1.11-6. Фактически разходи за дейностите по управление на отпадъците

Компоненти на разходите	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Планирани разходи за УО	16 930 844	16 876 442	12 826 746	13 382 800
Фактически разходи за УО	15 262 844	14 971 289	12 036 669	13 121 916

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Горните разходи са свързани със следните цени на услугата по обезвреждане на отпадъци посредством депониране:

Табл. II.1.11-7. Цени за обезвреждане посредством депониране, РД – Русе, лв./тон, с ДДС

Видове отпадъци	Клетка	2011 – 2015 г.	2016 – 2017 г.
Битови и производствени отпадъци, които нямат опасни свойства	неопасни	12,02	13,53
Строителни	инертни	1,00	0,91
Опасни, депониране	опасни	27,02	14,11

Източник: Програма за управление на отпадъците Община Русе 2018 – 2020 г.

В съответствие с Наредбата за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, от 19.12.2013 г., обезпечението за закриване и рекултивация на клетка 2 за неопасни отпадъци е определено на 3,5 лв./тон, а отчисленията по чл. 64 от ЗУО, събирани при непостигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци, са определени от Наредбата по следния начин:

Табл. II.1.11-8. Размер на отчисленията по чл. 64 от ЗУО при непостигане на целите

Отчисления по чл. 64	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Лева на тон депонирани отпадъци	22	28	36	40	45	57	95

Планираните и фактическите приходи от такса битови отпадъци през 2014 г. и 2015 г. са както следва:

Табл. II.1.11-9. Приходи от такса битови отпадъци

Приходи и източници	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Планирани приходи от ТБО	10 100 000	10 500 000	10 500 000	11 100 000
Фактически приходи от ТБО	10 597 343	10 774 735	11 236 534	11 096 965

Източник: Програма за управление на отпадъците Община Русе 2018 – 2020 г.

Планираните приходи са по-ниски от планираните разходи, поради наличието на преходен остатък от предходния период, който покрива разликата.

Приходите от ТБО от физически лица през 2015 г. са 4,2 милиона лв. Социалната допустимост на дейностите по управление на отпадъците е определена в Националните указания за финансиране на инфраструктурата в сферата на отпадъците като 1% от средния доход на населението. На тази база може да се определи, че максималния приход, който може да бъде осигурен от ТБО от населението на Община Русе на настоящия етап е 7,7 млн. лв. Възможно е увеличение на ТБО за населението, както и намаляване на разходите, в частност освобождаване от отчисления при постигане целите за рециклиране.

Регионално сдружение за управление на отпадъците

Съгласно Закона за управление на отпадъците, общините, включени във всеки от регионите, определени с Националния план за управление на отпадъците, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци.

На 16.08.2010 г. е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците на общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан. Членове на общото събрание на сдружението са кметовете на горепосочените общини.

Органи на управление на регионалното сдружение са *общото събрание и председателят на сдружението*. Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на участващите в него общини. Председател на РСУО за регион Русе е кметът на Община Русе. В заседанията на общото събрание на РСУО за регион Русе участват без право на глас областните управители на Област Русе и Област Силистра.

Общото събрание на сдружението се свиква от неговия председател веднъж на 6 месеца или по искане на кметовете на общините, участващи в общото събрание, или по искане на някои от двамата областни управители.

Протоколите от работата на ОС на РСУО за регион Русе се публикуват на интернет страницата на Община Русе и останалите членове на РСУОРР.

Строителни отпадъци

Основното количество строителни отпадъци на територията на община Русе се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност.

Управлението на строителните отпадъци на територията на Община Русе се извършва по два основни начина:

- чрез депониране в клетки за инертни отпадъци на територията на Регионално депо – Русе и
- чрез оползотворяване в мобилна инсталация на площадка в непосредствена близост до депото.

В първите години след въвеждането в експлоатация на “Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан” от 01 януари 2006 г. до 2010 г. строителните отпадъци, образувани на територията на Община Русе, се обезвреждат само в изградените на депото две клетки за инертни отпадъци с общ капацитет 121,955 м³ и капацитетът се изчерпва. Годишните количества на депонирани строителни отпадъци в тези клетки варират в

много широки граници – от 24 000 тона през 2010 година до 200 000 тона през 2007 година.

Количествата депонирани отпадъци в клетките за инертни отпадъци на Регионално депо – Русе за периода 2011 – 2017 г. са представени в следната таблица.

Табл. П.1.11-10. Количества строителни отпадъци, депонирани на РД – Русе

	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Строителни отпадъци, тона	30 155	56 914	23 099	7 154	2 069	3 550	3 867

Източник: Програма за управление на отпадъците Община Русе 2018 – 2020 г.

На специализираната площадка в непосредствена близост до депото от 2010 г. е изградена инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци, с достатъчен капацитет за рециклиране на строителните отпадъци в общината. С решение на Общински съвет – Русе е приета цената на услугата за оползотворяване на строителни отпадъци в инсталацията да е по-ниска от цената на услугата за депониране, с цел стимулиране оползотворяването на отпадъците за сметка на обезвреждането им чрез депониране. В момента инсталацията се стопанисва от „Астон сервиз” ООД.

На площадката се извършват дейности по събиране, съхраняване, предварително третиране и рециклиране на строителни отпадъци. Дейностите по предварително третиране се извършват чрез мобилна трошачно-сортировъчна инсталация.

За рециклиране се приемат незамърсени бетонни и стоманобетонни късове; разделно събрани керемиди и тухли; мазилки и замазки; смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия (неопасни); асфалтобетон и др.

„Автомагистрала Черно море” АД са заявили желание за изграждане на площадка за оползотворяване на строителни отпадъци в местността „Балтата” на гр. Русе. „Ростер” ООД и „Хидрострой България” ЕООД имат документи за дейности с отпадъци, издадени от РИОСВ – Русе, за оползотворяване на строителни отпадъци на площадки в различни общини, една от които е Русе.

Производствени неопасни отпадъци

„Производствени отпадъци” са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица.

Събирането, съхраняването и последващото третиране на генерираните производствени опасни и неопасни отпадъци е задължение на фирмите, които ги образуват.

Количествата производствени отпадъци депонирани на Регионално депо – Русе за периода 2012 – 2015 г. са представени в следната таблица. Всички производствени отпадъци, приемани на депото са предварително третирани от техните притежатели.

Табл. П.1.11-11. Количества производствени отпадъци, депонирани на регионално депо – Русе

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Производствени отпадъци, тона	5 196	3 784	2 072	2 657	2 934	2 347

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Част от образуваните производствени отпадъци се предават от причинителите им за последващо оползотворяване на лица, притежаващи документи за тази дейност по ЗУО или ЗООС. За оползотворяване се продават металните, хартиените, текстилните и трикотаажните отпадъци, както и някои от отпадъците (в т.ч. и опасни) от металообработващите предприятия, съдържащи метали, както и отработените масла.

Поради липса на подходящи съоръжения за оползотворяване на производствени отпадъци на територията на община Русе най-често производствените отпадъци, които нямат опасни свойства, се подлагат на обезвреждане посредством депониране на територията на Регионално депо – Русе.

На територията на Община Русе производствени отпадъци се обезвреждат на територията на:

- Регионално депо – Русе – обезвреждане посредством депониране на производствени неопасни отпадъци и
- Северния сектор на сгуроотвала на „Топлофикация – Русе” АД ТЕЦ „Русе – Изток” – обезвреждане посредством депониране на отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност на дружеството.

Регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Русе е определило цена за депониране на производствени отпадъци в клетки за неопасни отпадъци на територията на Регионално депо – Русе (изискване на чл.26, ал.1, т.9 ЗУО).

Прогнозите са за нарастване на количествата на производствените отпадъци, образувани в резултат на прилагането на изискванията за опазване на околната среда, свързани с ограничаване емисиите на вредни вещества във водите и атмосферния въздух (напр. утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води, остатъци от почистване на димни газове и др.).

Утайки от ПСОВ

Третирането на утайки от ПСОВ е задължение на съответните оператори. На територията на община Русе оператор на ГПСОВ – Русе е „Водоснабдяване и канализация” ООД – Русе. Утайките от дейността на ПСОВ и мерките за управление на утайките се изпълняват в съответствие с разработената Програма за управление на утайките на ГПСОВ – Русе.

На „Водоснабдяване и канализация” ООД – Русе е предоставено стопанисването, поддържането и експлоатацията на новоизградените ВиК системи и съоръжения.

Предвижданията за третиране на утайките, както на национално, така и на европейско и световно ниво са: чрез употребата им в земеделието като почвен подобрител, чрез използването им за рекултивация на нарушени терени, енергийно оползотворяване и/или чрез анаеробното им разграждане.

За по-добро управление на утайките от ГПСОВ е необходимо предприемане на следните мерки:

- Проучване на възможностите и избор на конкретен метод на третиране на утайките в общината;
- Ограничаване на количествата депонирани утайки на Регионално депо – Русе,

с цел удължаване периода на експлоатация на клетките и намаляване количеството на парникови газове.

По данни на ВиК ООД – Русе утайките, които се образуват от работата на ГПСОВ – Русе, за периода 2015 – 2017 г., са както следва:

Табл. II.1.11-12. Утайки, образувани от работата на ГПСОВ – Русе

Количество отпадъци тон	2015 г.	2016 г.	2017 г.
19 08 05 Утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места	7 100	6 200	6 300

Източник: „Водоснабдяване и канализация” ООД – Русе

Уплътнената утайка от ГПСОВ – Русе се стабилизира в анаеробни изгниватели (метантанкове), подава се в силос и след това се обезводнява в лентови филтърпреси. Добавя се флокулант и на изход сухото вещество е 22%.

Утайките, образувани в ГПСОВ – Русе през последните три години, се подлагат на оползотворяване чрез използването им в земеделието и същите се предават на лица, които притежават разрешителни документи за този вид дейност и за този вид отпадъци. За утайките, използвани в земеделието, се изготвят необходимите анализи съгласно изискванията на *Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчните води чрез употребата им в земеделието*. Управлението на този специфичен вид отпадъчен поток е в съответствие с петстепенната йерархия за управлението им, определена със ЗУО, както и със стратегически и програмни документи на национално ниво – НПУО 2014 – 2020 г., Национален стратегически план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Р България, както и с Програма за управление на утайките на ГПСОВ – Русе.

Текущите дейности по управлението на утайките от ГПСОВ – Русе не налагат към момента необходимост от изграждане на специално съоръжение за тяхното третиране, което не води и до изчерпване капацитета на Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци – Русе.

Условие 11.5.2.2. и Условие 11.5.2.3 на КР №181-Н1/2010 разрешават извършване на операция по оползотворяване на отпадъци с код *19 08 05 Утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места* чрез използването им при рекултивацията на Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци – Русе в случай, че използването на цитираните отпадъци е предвидено в инвестиционния проект или проекта за рекултивация на регионалното депо. Оползотворяване на горепосочените отпадъци се разрешава единствено в случай, че отпадъците не отговарят на изискванията на *Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайките от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието* и при отсъствието на опасни свойства, доказани с анализи от акредитирани лаборатории.

Опасни отпадъци

Опасни отпадъци на територията на община Русе се образуват най-вече в промишлените предприятия, както и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор.

Най-голям дял в общото количество на опасните отпадъци имат отработени моторни и смазочни масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), както и излезли от употреба луминесцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак.

В Община Русе има организирана система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, чрез мобилен събирателен пункт. Предоставена е възможност на гражданите да предадат опасните отпадъци, образувани в домакинствата им, на територията на общинската площадка за временно съхранение на отпадъци.

Болнични отпадъци

В Община Русе болнични отпадъци се образуват в лечебните и здравните заведения – болници, клиники, патологични отделения, центрове за спешна медицинска помощ и др. подобни центрове, домове за медикосоциални грижи, тъканни банки, хосписи и всички лечебни заведения за извънболнична помощ.

Обезвреждането на тези отпадъци става чрез физико-химично третиране в изградената на територията на „Многопрофилна болница за активно лечение – Русе” АД (МБАЛ – Русе АД) автоклавна инсталация за обезвреждане на отпадъци от лечебните заведения. Инсталацията е произведена от фирма Tuttnauer – „BIO HAZARD”, модел 66120 ВН, с капацитет 55-70 кг отпадъци/час. Инсталацията е въведена в експлоатация през 2008 г., като видовете отпадъци, които се обеззаразяват в нея са:

- 18 01 01 Остри инструменти (с изключение на 18 01 03);
- 18 01 03* Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции;
- 18 01 04 Отпадъци, чието събиране и обезвреждане не е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции (например превръзки, гипсови отливки, спално бельо, облекло за еднократна употреба, памперси).

Болничните отпадъците с код 18 01 02 „Телесни части и органи, включително банки за кръв и кръвни продукти (с изключение на 18 01 03*)“ се транспортират до инсинератора на Александровска болница – гр. София, където се изгарят.

Събиране и транспортиране на битови отпадъци

В Община Русе е изградена система за организирано събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци. Обхванато е 100% от населението на общината.

Дейностите по събиране и транспортиране на битови отпадъци се извършват от „Нелсен – Чистота” ООД и „Астон Сервиз” ООД по силата на 5-годишни договори за възлагане на обществени поръчки с предмет:

- „Събиране на битови отпадъци, в т.число разделно събрани битови биоразградими отпадъци, на територията на 13 населени места, с.о. ДЗС, кварталите: „Средна Кула“, „Долапите“ и „Образцов Чифлик“ на територията на община Русе и транспортирането им съоръжения/инсталации за третиране на отпадъци”. Обществена хигиена на територията на кварталите „Средна Кула“, „Долапите“ и „Образцов Чифлик“ от 21.10.2016 г.;
- „Събиране на битови отпадъци, в т.число разделно събрани битови биоразградими отпадъци, на територията на град Русе и транспортирането им

съоръжения/инсталации за третиране на отпадъци” от 05.05.2015 г.

Събирането и транспортирането на битови отпадъци на територията на общината се извършва със специализирани сметоизвозващи машини, собственост на дружествата, осъществяващи дейностите по събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци, по определен график.

Честотата на обслужване на съдовете за събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до съоръжение за последващото им третиране се определя ежегодно със заповед на кмета на Община Русе за определяне границите и вида на предлаганите услуги по чл.62 от ЗМДТ. Честотата на обслужване на съдове за съхраняване на битови отпадъци е различна за всяко отделно населено място.

Събирането на битовите отпадъци на територията на град Русе се извършва със съдове тип „бобър” с обем 1,1 м³, пластмасови кофи с обем 0,24 м³ и контейнери тип „бургаски” с обем 4,2 м³. Техният вид и брой на територията на гр. Русе към края на 2015 година е представен в таблицата.

Табл. II.1.11-13. Вид и брой съдове за събиране на битови отпадъци на територията на град Русе

№	Вид съдове разположени на територията на гр. Русе	Брой
1.	Контейнери метални тип „бобър” 1,1 м ³	1 700
2.	Пластмасови кофи 240 м ³	2 580
3.	Контейнери метални 4,2 м ³	48
Общо		4 328
	Улични кошчета	550

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

В останалите населени места на територията на Общината са разположени общо 10 475 броя съдове, от които контейнерите тип „бобър“ са 898 броя, а пластмасовите кофи са 9 577 броя (от 0,12 м³ и 0,24 м³).

Масово разпространени отпадъци

Събирането на масово разпространените отпадъци се осъществява въз основа на сключени договори между Община Русе и организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци. По тази схема към момента са организирани дейностите по събиране на:

- отпадъци от опаковки;
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- излезли от употреба моторни превозни средства;
- негодни за употреба батерии и акумулатори;
- излезли от употреба гуми;
- отработени масла и отпадъчни нефтопродукти.

(Отпадъци от опаковки)

Община Русе е въвела система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, като от м.май 2009 г. дейността се осъществява въз основа на сключен договор с „Екопак България” АД – организация по оползотворяване (ООп) на отпадъци от опаковки.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки функционира чрез разполагане на цветни контейнери по уличната мрежа. „Екопак България” АД е организираща обслужването на триконтейнерната система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали в град Русе.

Предвид факта, че град Русе е единственото населено място в общината с население над 5 000 души, то само в него е изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, като е спазено изискването на чл.33, ал.1 от ЗУО.

Съгласно чл. 24, т. 1, буква „в“ от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки един комплект съдове трябва да осигури покритие на минимум 800 жители. Предвид населението на града, това означава минимум 183 точки. На територията на гр. Русе са разположени общо 285 точки. Осигурените съдове изпълняват минималните заложен параметри на системата съгласно нормативните изисквания на *Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки*.

Таблицата по-долу показва количествата на оползотворени отпадъци от опаковки за периода 2011 – 2017 г.

Табл. II.1.11-14. Резултати от оползотворяването на опаковки в Община Русе

Оползотворени опаковки		2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Хартиени и картонени опаковки (ХКО)	тон	587	420	326	306	327	98	77
Пластмасови опаковки	тон	225	165	118	109	141	75	66
Стъклени опаковки	тон	167	169	165	149	169	224	182
Общо оползотворени	тон	979	754	609	564	637	397	325
ХКО, оползотворени спрямо разделно събрани	%	55%	49%	60%	60%	48%	29%	49%
Пластмасови, оползотворени спрямо разделно събрани	%	30%	30%	30%	30%	18%	26%	39%
Стъклени, оползотворени спрямо разделно събрани	%	70%	70%	70%	70%	70%	100%	100%

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Както е видно от таблицата по-горе, количествата на оползотворените опаковки, спрямо събраните е постоянно високо в зеления контейнер. При останалите видове опаковки, съотношението на събрани и оползотворени варира. Забележимо е ниското ниво на оползотворени пластмасови опаковки – 18 – 30% от общо събраните в жълтия контейнер. Прави впечатление намаляване на количествата събрани и оползотворени опаковки и от трите вида през последните години спрямо тези от 2011 – 2012 г.

По данни на ПУО на община Русе 2018-2020 г. голяма част от рециклируемите отпадъци постъпват за оползотворяване чрез т.нар. площадки за вторични суровини, които приемат отпадъци от пластмаса и стъкло, хартия и картон. Към датата на изготвяне на ДЕО на ОУП на община Русе на територията на общината има достатъчен брой площадки за събиране и съхраняване на отпадъци от хартия, картон, пластмаси и метали. По данни на Община Русе на територията на общината към м. октомври 2018 г. има 27 такива фирми с 35 пункта (площадки), които нямат задължението да предоставят информация на Общинска администрация за количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.

В изпълнение изискването на чл. 19, ал.3, т. 14 от Закона за управление на отпадъците, кметът на Община Русе води регистър на гореспоменатите площадки, публикуван на интернет страницата на общината.

По-голямата част от съществуващите площадки, на чиято територия се извършват дейности с отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, попадат в зона, определена с Предварителния проект на ОУП на община Русе като „предимно производствена”. Има съществуващи площадки, които попадат в зона, определена като СМФ2 – смесена мултифункционална зона – разновидност 2.

Негодни за употреба батерии и акумулатори

Въз основа на сключен договор от дата 22.06.2011 г. с „Екобатери” АД – организация за оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), през 2017 г. от територията на Община Русе са събрани 9 782 кг. НУБА.

Табл. П.1.11-15. Количество НУБА, събрано на територията на Община Русе за периода 2013-2017 г.

Година	Събрано количество НУБА, тон
2013	12,0
2014	12,5
2015	8,04
2016	8,76
2017	9,78

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Негодните за употреба акумулатори се събират на търговска основа чрез изкупуване от населението.

По данни на публичен регистър на площадките за дейности с отпадъци от ОЦЦМ, ИУЕЕЕ, ИУМПС и НУБА на ИАОС към м. октомври 2018 г. на територията на община Русе има 20 площадки, на които е разрешено да се извършват дейности с НУБА, от които 18 броя са на територията на гр. Русе, 1 бр. в гр. Мартен и 1 бр. в село Ново село. Площадките се стопанисват от 15 оператора (лица, притежаващи документи за дейности с този вид отпадъци, издадени по реда на ЗУО).

По-голямата част от съществуващите площадки, на чиято територия се извършват дейности с НУБА, попадат в зона, определена с Предварителния проект на ОУП на община Русе като „предимно производствена”. Има съществуващи площадки, които попадат в зона, определена като СМФ2 – смесена мултифункционална зона – разновидност 2.

ИУЕЕО

Община Русе има сключен договор от 2011 г. с „Елтехресурс“ АД – организация по оползотворяване на излязло от употреба електронно и електрическо оборудване (ИУЕЕО). Съгласно изготвен график за разделно събиране (публикуван на интернет страниците на Община Русе и „Елтехресурс“ АД) ИУЕЕО се събира от гражданите след предварително подадени заявки по оповестени телефони или електронна поща. Мобилни екипи на подизпълнителя на „Елтехресурс“ АД събира по домовете оборудването, за което гражданите не дължат заплащане.

Табл. II.1.11-16. Количество ИУЕЕО, събрано на територията на Община Русе за периода 2013 г. – 2017 г.

Година	Събрано количество ИУЕЕО, тон
2013	392,5
2014	319,7
2015	215,52
2016	179,30
2017	158,5

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

По данни на публичен регистър на площадките за дейности с отпадъци от ОЧЦМ, ИУЕЕЕ, ИУМПС и НУБА на ИАОС към м. октомври 2018 г. на територията на община Русе има 18 площадки, на които е разрешено да се извършват дейности с ИУЕЕО, от които 16 броя са на територията на гр. Русе, 1 бр. в гр. Мартен и 1 бр. в село Ново село. Площадките се стопанисват от 14 оператора (лица, притежаващи документи за дейности с този вид отпадъци, издадени по реда на ЗУО).

По-голямата част от съществуващите площадки, на чиято територия се извършват дейности с ИУЕЕО, попадат в зона, определена с Предварителния проект на ОУП на община Русе като „предимно производствена“. Има съществуващи площадки, които попадат в зона, определена като СМФ2 – смесена мултифункционална зона – разновидност 2.

ИУМПС

За осигуряване на разделното събиране и рециклиране на ИУМПС Община Русе има сключен договор до 02.01.2019 г. с ООп „Българска рециклираща компания“ АД. Събирането на ИУМПС от населението се извършва на търговска основа чрез изкупуване, като организирането и финансирането на последващите дейности с ИУМПС се осигурява от ООп.

На територията на общината функционират няколко частни фирми, притежаващи разрешителни за извършване на разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства.

Съгласно публичен регистър на площадките за дейности с отпадъци от ОЧЦМ, ИУЕЕЕ, ИУМПС и НУБА на ИАОС към м.октомври 2018 г. на територията на община Русе има 27 площадки (26 броя в гр. Русе и 1 бр. в гр. Мартен), на които е разрешено да се извършват дейности по събиране, съхраняване и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС). Горепосочените площадки се стопанисват от 19 броя оператори (лица, притежаващи документи за дейности с този вид отпадъци, издадени по реда на ЗУО).

По-голямата част от съществуващите площадки, на чиято територия се извършват дейности с ИУМПС, попадат в зона, определена с Предварителния проект на ОУП на община Русе като „предимно производствена”. Има съществуващи площадки, които попадат в зона, определена като СМФ2 – смесена мултифункционална зона – разновидност 2.

Излезли от употреба гуми

Кметът на общината организира дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане въз основа на сключен договор за финансиране на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ. Дейността е организирана от 2011 г. въз основа на договор № Е-1503/15.03.2011 г. между Община Русе и “Еко гуми” АД – Организация за оползотворяване на ИУГ. От 2016 г. събирането на излезлите от употреба гуми на територията на община Русе се осъществява въз основа на договор за сътрудничество №ФС-2994/27.05.2016 между Община Русе и „Трансинс авторециклиращ консорциум” АД, притежаващо Решение № ООп – ИУГ – 3 – 00 от 11.02.2013 г. на МОСВ за извършване на дейност като организация по оползотворяване на излезли от употреба гуми (ИУГ).

Табл. II.1.11-17. Количество ИУГ, събрано на територията на Община Русе за периода 2013 г. – 2017 г.

Година	Събрано количество ИУГ, тон
2013	428
2014	475
2015	368
2016	20,28
2017	13,26

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти

Въз основа на сключен договор №Е-0108/03.08.2011 г. с “Лубрика – екологични дейности” ЕООД – организация за оползотворяване на отработени масла.

Табл. II.1.11-18. Количество ОМОН, събрано на територията на Община Русе за периода 2013 г. – 2017 г.

Година	Събрано количество ОМОН, тон
2013	383,4
2014	273,8
2015	213,1
2016	191,46
2017	295,8

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

В Таблицата по-долу са представени обобщени данни за количествата събрани масово разпространени отпадъци – ИУЕЕО, НУБА, ИУГ и ОМОН за последните 5 години.

Табл. II.1.11-19. Количества на събраните ИУЕЕО, НУБА, ИУГ и ОМОН в Община Русе

Специфични отпадъчни потоци МРО		2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Събрани ИУЕЕО	тон	392,5	319,7	215,52	179,30	158,50
Събрани НУБА	тон	12,0	12,5	8,04	8,76	9,78
Събрани излезли от употреба гуми	тон	428	475	368	20,28	13,26
Събрани отработени масла	тон	383,4	273,8	213,1	191,46	295,8

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Събиране на опасни отпадъци от домакинствата

Във връзка с чл. 19, ал.3, т.9 от ЗУО „Кметът на общината отговаря за организирането на разделно събиране на **опасните битови отпадъци** извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане.“, Община Русе е сключила договор № 3356/07.03.2017 г. с „БалБок Инженеринг“ АД, за организиране на мобилни пунктове за приемане и последващо третиране на опасни битови отпадъци от физически лица.

През 2017 г. са организирани 2 кампании, от които са събрани 29,96 т. опасни отпадъци от домакинствата. През 2018 г. количеството на събраните опасни отпадъци от домакинствата е 105,2 кг, събрани в рамките на една кампания.

Разделно събиране на биоотпадъци

Биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини, както и отпадъците от зелените площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради не се събират разделно. В Община Русе няма разработена система за домашно анаеробно разграждане.

Зелените площи на територията на гр. Русе са приблизително 3000 дка.

Община Русе има сключен договор по ЗОП с Консорциум „Паркстрой“ ДЗЗД с предмет „Поддържане и облагородяване на зелените площи – общинска собственост на територията на гр. Русе и кварталите: кв. „Средна кула“, кв. „Долапите“, кв. „Образцов чифлик“ и с.о. ДЗС“. Съгласно заложените в договора клаузи, изпълнителят извършва транспортиране на зелените отпадъци до Регионално депо – Русе (поради липса на изградено специализирано съоръжение за оползотворяване на биоразградими отпадъци).

Табл. II.1.11-20. Разделно събрани и депонирани биоразградими отпадъци

Биоразградими отпадъци	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Градински, код 20 02 01	1 406	2 263	3 137	4 106	4 671
кухни и други, код 20 01 ...	2 376	1 831	1 915	320	347
биоразградими разделно събрани и депонирани, общо	3 782	4 094	5 052	4 426	5 018

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

За осигуряване постигането на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци е предвидено въвеждане на разделно събиране и изграждане на съоръжение за анаеробно разграждане на разделно събрани биоотпадъци.

Изграждането на анаеробна инсталация за оползотворяване на разделно събраните биоразградими битови отпадъци и съответно ѝ обезпечаване с такива ще се извърши, чрез развита система за разделно събиране, осигурена със съдове и необходимите транспортни средства. Това е залегнало в програмите за управление на отпадъците на общините от РСУО за регион Русе. Постигането на Специфична цел 1 на приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на ОПОС 2014 – 2020 г. – „Намаляване на количеството депонирани битови отпадъци“ е най-ефективно за регион Русе при анаеробното им третиране, защото отпадъка е с голямо количество биокомпоненти. В анаеробната инсталация ще се генерира биогаз, който ще се използва като първичен енергоносител.

Въпреки очевидните ползи за обществото от изграждането на анаеробна инсталация за преработка на разделно събраните биоразградими битови отпадъци, много важен момент е да се определи точният капацитет на инсталацията, съответно и избора на технология за вземане на инвестиционни решения.

От направеното „Проучване и анализ за избор на подходящи региони в страната за изграждане на анаеробни съоръжения за третиране на биоотпадъци“ на МОСВ от м. март 2016 г., като регион с най-пълно покриване на приложените показатели на първо място е посочен този на РСУО Русе.

Общото събрание на РСУО за регион Русе е взело единодушно Решение №3 по Протокол №14/26.07.2016 г. за кандидатстване на РСУО по процедурата за изграждане на анаеробни съоръжения за третиране на биоотпадъци, събрани разделно на територията на сдружението. Общините от РСУО за регион Русе съвместно кандидатстват по процедурата за изграждане на анаеробно съоръжение за третиране на биоотпадъците, която да бъдат финансирани чрез ОПОС 2014-2020 г.

В общините на РСУО Русе системата за разделно събиране на биоразградимите отпадъци ще извършва събирането им при източника на образуване на отпадъците. Тяхното транспортиране до анаеробната инсталация ще се извършва със специализиран самостоятелен транспорт по график. Графикът ще бъде разработен в зависимост от вида на отпадъка, източника и сезона.

Цялата система за събирането и транспортирането на разделно събраните биоразградими отпадъците ще функционира самостоятелно и автономно спрямо тези обслужващи останалите отпадъци. Това ще се организира от общински системи за разделно събиране на битови биоразградими отпадъци на общините от регион Русе.

Всички съдове за съхраняване на разделно събрани биоразградими отпадъци ще са кафяви на цвят.

Основните източници на биоразградими отпадъци могат да се разделят на следните групи, в зависимост от подхода за организирането на разделното им събиране:

- Супермаркети и хипермаркети;
- Магазини за хранителни стоки;
- Пазари;
- Заведения за обществено хранене, в т.ч. хотели, ресторанти, закусвални и др.;
- Столови и закусвални в училища, детски градини и университети, предприятия и др.;
- Безмитна зона, ГКПП, ТИР – паркинги и др.;
- Предприятия, чиято дейност е свързана с преработка и пакетиране на хранителни продукти;

- Домакинства – тук има три категории спрямо подхода за събиране на отпадъците:
 - Еднофамилни къщи и вили;
 - Нискоетажни сгради;
 - Високоетажно сгради;
- Паркове, градини и др.;
- Кампанийно почистване.

Към момента не е изградена система за разделно събиране на биоотпадъци; липсва и съоръжение / инсталация за тяхното третиране (оползотворяване).

Общинска площадка за безвъзмездно предаване на отпадъци

В изпълнение задълженията на кмета на общината, произтичащи от чл. 19, ал. 3, т. 11 от Закона за управление на отпадъците, със Заповед № РД-01-2003 от 07.07.2014 г. на кмета на Община Русе площадката на Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан с административен адрес: гр. Русе, местност „Слатина” №52 (Под Ормана) е определена за площадка за **безвъзмездно** предаване на генерирани от **домакинствата** на Община Русе отпадъци с код и наименование 20 03 07 *Обемни отпадъци*. Към обемните отпадъци се отнасят шкафове, легла, гардероби, столове, маси, дивани, канапета, фотьойли, матраци и др.

Площадката е пожарообезопасена, с непропусклива бетонова настилка и оборудвана с везна за претегляне на отпадъците.

Отпадъци от черни и цветни метали

Член 38, ал.1 от ЗУО регламентира, че дейностите с ОЧЦМ, отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло, отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, НУБА и ИУМПС се извършват само на площадки, разположени на територии, за които съгласно устройствен план са допустими производствени и складови дейности, на пристанища за обществен транспорт с национално и регионално значение и на обекти на железопътната инфраструктура със стопанско предназначение.

По данни на публичен регистър на площадките за дейности с отпадъци от ОЧЦМ, ИУЕЕЕ, ИУМПС и НУБА на ИАОС към м. октомври 2018 г. на територията на община Русе има **22** площадки, на които е разрешено извършването на дейности с ОЧЦМ, от които: **20** броя на територията на гр. Русе, **1** брой на територията на град Мартен и **1** брой на територията на село Николово. Площадките се стопанисват и управляват от **17** лица, притежаващи разрешителен документ по реда на ЗУО за този вид дейност.

По-голямата част от съществуващите площадки, на чиято територия се извършват дейности с ОЧЦМ, попадат в зона, определена с Предварителния проект на ОУП на община Русе като „предимно производствена”. Има съществуващи площадки, които попадат в зона, определена като СМФ2 – смесена мултифункционална зона – разновидност 2.

Инфраструктурата за управление на отпадъците

Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Регионална система за

управление на отпадъците за регион Русе е предвидено да включва следните съоръжения за третиране на битовите отпадъци:

- Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци – Русе (на територията на община Русе, землище на гр. Русе);
- Инсталация за предварително третиране (сортиране) на битови отпадъци – на територията на община Русе;
- Инсталация за анаеробно разграждане на биоразградими отпадъци – на територията на община Русе.

Инсталация за предварително третиране на отпадъци

Нормативната уредба по управление на отпадъците (чл.38 от *Наредба №6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*) регламентира, че преди депонирането им отпадъците следва да бъдат подложени на предварителното третиране, а ако това не е извършено – да се аргументира невъзможността и/или нецелесъобразността за това.

Съгласно Договор №1401/03.05.2016 г. Община Русе е учредила на „Топлофикация Русе“ ЕАД, ЕИК 117005106, право на строеж върху част с площ от 17 812 кв.м. от общински поземлен имот с идентификатор по Кадастралната карта на гр. Русе 63427.92.7, находящ се в землището на гр. Русе, местност „Под Ормана“, за изграждане на Инсталация за предварително третиране (сепариране) на битови отпадъци преди депонирането им, с разгъната застроена площ от 5604 кв.м.

Всички смесени битови отпадъци, генерирани на територията на община Русе, се подлагат на обезвреждане посредством депониране в клетки за неопасни отпадъци, изградени на територията на Регионално депо – Русе. Очаква се до края на 2018 г. да бъде въведена в експлоатация инсталация за предварително третиране (сортиране), намираща се в непосредствена близост до Регионално депо – Русе, местност „Под Ормана“, землище на град Русе, част от ПИ с идентификатор 63427.92.7 по КК на гр. Русе.

Технически данни на инсталацията (проектни):

- Общ капацитет максимален 70 000 т/год.
- Брой работни дни – 350 работни дни
- Брой смени – 2x8 часа дневно
- Дневен капацитет – 200 т/дневно
- Средно часове за поддръжка – 3,0 ч/дневно
- Натоварване на инсталацията – 85%
- Работни часове на ден – 11,05 часа
- Среден капацитет за час – 18,10 т/час
 - Относително тегло на материала – 0,25 т/м³
 - Среден капацитет за час – 72,40 м³/ч.

Видове отпадъци, които се предвижда да се третират в инсталацията: битови отпадъци.

Вид инсталация – Инсталацията е производство на китайска фирма „SINOPOWER INDUSTRIAL GROUP LIMITED. Въз основа на одобрен проект за „Изграждане на инсталация за предварително третиране (сортиране) на битови отпадъци преди депонирането им“ на „Топлофикация – Русе“ ЕАД е издаден

Регистрационен документ № 10-РД-686-00 от 15.09.2015 г. на РИОСВ – Русе. В проекта е предвидено хале за съхранение на отсортиран битов отпадък, но не е включен модул за стабилизация на отделената фракция, за получаване на компост. Образованата биоразградима фракция ще бъде депонирана на РД Русе, поради факта че не са предвидени дейности по стабилизиране и оползотворяване.

Съгласно предвижданията на предварителния проект на ОУП на община Русе ПИ 63427.92.7 попада в предимно производствена зона. Отреждането на терена е в съответствие с изискванията на ЗУО.

Инсталация за предварително третиране (сортиране) на отпадъци от опаковки.

Инсталацията за сортиране на опаковки на „Екопак България“ АД функционира от април 2012 г.

Капацитетът на инсталацията е от 15-20 хиляди тона годишно.

Площадката на Инсталацията е разположена в ж.к. „Здравец север 2“, гр. Русе (ул. „Академик Михаил Арнаудов“ №2).

На нея се сортират количествата разделно събрани отпадъци от опаковки от общините Русе, Тутракан, Цар Калоян и Две Могили.

Съгласно предвижданията на предварителния проект на ОУП на община Русе имотът на инсталацията за сортиране на отпадъци от опаковки попада в предимно производствена зона. Отреждането на терена е в съответствие с изискванията на чл.38, ал.1 ЗУО.

Регионално депо – Русе

Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан е изградено върху площ от 292,4 дка общинска земя, от които 25,4 дка са отредени за клетки за опасни отпадъци. Площадката на депото се намира в местността “Под Ормана”, източно от град Русе, на около 2 450 м от последните жилищни квартали на града и на около 2 500 м западно от село Николово.

Съгласно Условие 4.1. от КР №181-Н1/2010 на притежателя на комплексното разрешително се разрешава да експлоатира инсталацията без да превишава капацитета, посочен в Таблица 4.1 на КР №181-Н1/2010.

Табл. П.1.11-21. Капацитет на Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци – Русе

№	Инсталация	Позиция на дейността, Приложение 4 от ЗООС	Максимален капацитет, [t/24h]	Максимален капацитет, [t]
1.	Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан	5.4	484,11	1 536 976
	Клетки за неопасни отпадъци		480	1 533 976
	Клетки за опасни отпадъци		4,11	3 000

Източник: КР №181-Н1/2010 г.

Регионално депо – Русе е собственост на Община Русе и приема битовите отпадъци от общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан съгласно издадено комплексно разрешително КР №181 – Н1/2010 г.

На територията на депото са изградени:

- 3 броя клетки (клетка I, II и III) за неопасни отпадъци, в които е предвидено да се депонират съвместно битови и производствени отпадъци, които нямат опасни свойства;

- 2 броя клетки за инертни отпадъци (клетка VI и VII) и

- 2 броя клетки за опасни отпадъци.

В границите на площадката на депото има свободни терени, предвидени за изграждане още 2 броя клетки за неопасни отпадъци (клетки IV и V), както и на клетки за опасни отпадъци.

Регионално депо за НИОО – Русе се експлоатира съгласно изискванията на Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

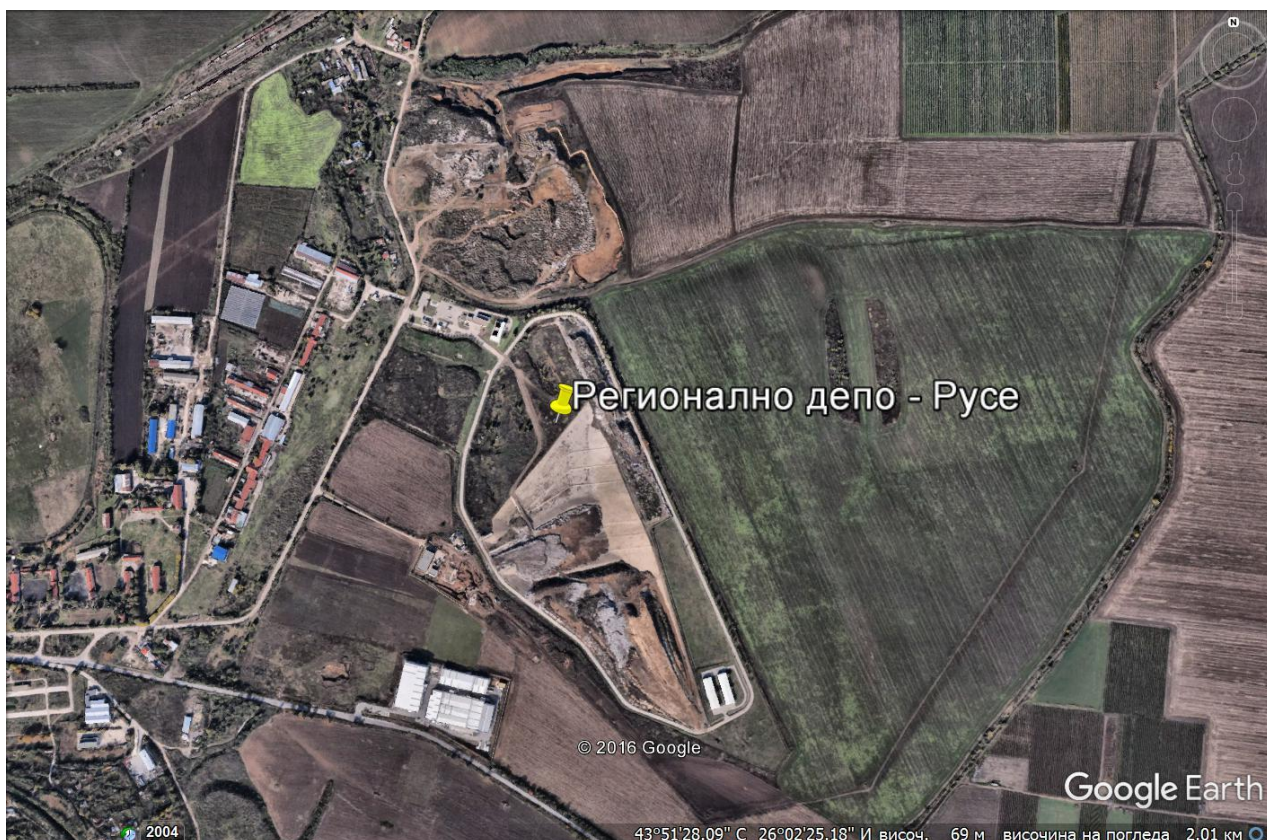
За отчитане на постъпващите количества отпадъци на депото, е монтирана 50 тонна автоматична везна.

Количеството на отпадъците, обезвредени на територията на Регионално депо – Русе от въвеждането му в експлоатация (01.01.2006 г.) до момента е представено в таблицата по-долу:

Табл. П.1.11-22. Количеството депонирани отпадъци на „Регионално депо – Русе” за периода 2006 г. – 2017 г.

Година	Отпадъци в клетки за неопасни отпадъци, т/г		Отпадъци в клетки за инертни отпадъци, т/г	Общо депонирани отпадъци, т/г
	Клетка 1	Клетка 2		
2006	73 027,04	-	54 463,51	127 490,55
2007	73 152,316	-	192 578,46	265 730,776
2008	93 298,34	-	40 948,86	134 247,20
2009	105 261,78	-	26 186,54	131 448,32
2010	113 236,42	-	1 252,76	114 489,18
2011	98 007,06	-	30 154,82	128 161,88
2012	89 719,08	-	56 914,34	146 633,42
2013	19 176,02	69 697,18	23 098,93	111 972,13
2014	-	88 055,80	7 154,06	95 209,86
2015	-	87 154,46	2 069,22	89 223,68
2016	-	83 963,54	573,74	84 537,28
2017	-	87 941,60	908,22	88 849,82
Общо	1 081 690,64		436 303,46	1 517 994,10

Източник: ГДОС за 2017 г.

Фиг. П.1.11-3. Местоположение на Регионално депо – Русе

Регионално депо – Русе е проектирано със следния капацитет на клетките за отпадъци:

Табл. П.1.11-23. Капацитет на клетки за отпадъци на територията на Регионално депо – Русе

Клетка	Площ на дъното (м ²)	Работен обем (м ³)
I-ва неопасни	16 765	661 323
Пра неопасни	10 934	501 122
III-та неопасни	14 409	657 281
I-ва инертни	871	61 925
II-ра инертни	948	60 030
I-ва и II-ра опасни	840	~1500

Източник: инвестиционен проект

Данните от геодезичното заснемане на клетка 2 за неопасни отпадъци (клетката, която се експлоатира в момента след изчерпване капацитета на клетка 1 към 31.03.2013 г.), извършени през 2017 г., са представени в следващата Табл. П.1.11-24.:

Табл. П.1.11-24. Данни от геодезично заснемане на клетка 2 за неопасни отпадъци на територията на Регионално депо – Русе, 2017 г.

Дата на заснемане	Равнинна площ, м ²	Покривна площ, м ²	Обем на отпадъците, м ³
28.12.2017 г.	41 291	43 079	398 583

Източник: ГДОС за 2017 г. за Регионално депо – Русе

Табл. II.1.11-25. по-долу са представени данни за остатъчния капацитет на Регионално депо – Русе.

Табл. II.1.11-25. Остатъчен капацитет на Регионално депо – Русе (към 31.12.2017 г.)

Показатели	Резултати от измерването
Площ, заета от отпадъци, м ²	87 633 (сума от равнинните площи на клетка 1 и 2 за неопасни отпадъци)
Обем на отпадъците, м ³	1 059 906 (сума от обемите депонирани отпадъци в клетка 1 и 2 за неопасни отпадъци)
Продължителност на експлоатацията	От 01.01.2006 г.; 12 години
Свободен капацитет на депото, м ³	0 (за клетка 1 за неопасни отпадъци) 102 539 (за клетка 2 за неопасни отпадъци) 657 281 (за клетка 3 за неопасни отпадъци)

Източник: ГДОС за 2017 г. за Регионално депо – Русе

За периода 01.01.2006 г. до 31.03.2013 г. се е експлоатирила клетка №1 за неопасни отпадъци, а от 01.04.2013 г. битовите и производствените отпадъци, които нямат опасни свойства се обезвреждат посредством депониране в клетка №2 за неопасни отпадъци.

Към 31.03.2013 г. капацитетът на клетка 1 за неопасни отпадъци е изчерпан и считано от 01 април 2013 г. депонирането на неопасни отпадъци е започнало в клетка 2, изградена на територията на Регионално депо – Русе.

Първа копка за рекултивацията на клетка 1 за неопасни отпадъци е направена на 28 август 2014 г.

Основните строителни дейности по рекултивацията на клетка 1 за неопасни отпадъци включват:

- Преоткосиране на депото;
- Предепониране на отпадъците на място;
- Техническа рекултивация, включваща изграждане на горен изолиращ екран (система за повърхностно запечатване на депото):
 - Газов дренаж – 50 см;
 - Минерален запечатващ пласт – 50 см уплътнен льос;
 - Изолационна геомембрана;
 - Защитен слой на геомембраната;
 - Дренажна система за събиране и отвеждане на повърхностни води;
 - Рекултивиращ пласт с обща дебелина 1 m, от които уплътнен льос h = 0,70m и хумус h = 0,30m;
- Биологична рекултивация – затревяване с тревни смеси на 30 дка подравнена площ и отгледни мероприятия (торене и косене за тригодишен период).

След улавяне на биогаза, същият се отвежда посредством газосъбирателен тръбопровод Ø80 индивидуално от всеки газов кладенец до газосъбирателна подстанция 1, изградена в хода на изпълнение на рекултивационните дейности на клетка №1 за неопасни отпадъци.

Текущо състояние на рекултивационните дейности на клетка №1 за неопасни отпадъци

Изпълнената техническа рекултивация на клетка №1 за неопасни отпадъци е приключила, за което е изготвен протокол от комисия и същия е одобрен от кмета на Община Русе. На 15.02.2016 г. е започнало изпълнението на биологичната рекултивация.

Въведена е в експлоатация Инсталацията за високотемпературно изгаряне на сметищен газ за клетка №1.

Съгласно предвижданията на ОУП на Община Русе имотите, включени в границата на площадката на РДННОО – Русе, са отредени като „терени за рекултивация”.

Инсталация за анаеробно разграждане на биоотпадъци от поддържане на зелени площи на територията на общината и на други разделно събрани биоотпадъци

Законодателството в областта на управлението на отпадъците регламентира разделно събиране на биоотпадъците, оползотворяване на същите в инсталации за биологично третиране (по аеробен или анаеробен способ), ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци и поетапно постигане на количествени цели за същите.

На територията на регион Русе и в частност на територията на община Русе липсва инфраструктура за оползотворяване на биоразградими отпадъци. Предвид горното, към настоящия момент биоразградимите отпадъци, образувани на територията ѝ се транспортират до площадката на Регионално депо – Русе, където се обезвреждат в клетка за неопасни отпадъци. В общината не е въведено домашно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци.

С Протокол №16/27.04.2017 г. от общото събрание на регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе е взето решение всички общини членове на РСУО да кандидатстват с едно общо проектно предложение за осигуряване на финансиране за изграждане на инсталация на оползотворяване на биоразградими отпадъци. Община Русе е определена за водеща по процедурата, която да предприеме всички необходими правни и фактически действия за подготовка на проектното предложение.

С Решение №842, прието с Протокол №33/19.04.2018 г. на Общински съвет Русе е дадено съгласие съоръжението за третиране на отпадъци – анаеробна инсталация да бъде изградено в поземлен имот с идентификатор 63427.60.23, с площ 27 235 кв.метра, м. „Под Ормана” землище на гр. Русе, НТП – депо за битови отпадъци (сметище), собственост на Община Русе, съобразно Акт №6758 / 13.09.2012 г. за публична общинска собственост.

Количество биоразградими отпадъци

Биоразградимите отпадъци, които могат да бъдат използвани като входен материал в инсталация за анаеробно третиране на биоразградими битови отпадъци, са:

- Хранителни;
- Хартия;
- Градински.

Биоразградими отпадъци, чийто потенциал за образуване на биогаз при анаеробното им разграждане е по-голям, но и времетраенето на процеса на разграждане е много по-голямо и не е възможно използването им в биореакторите (ферментаторите), са: дърво, текстил и кожа.

С изключение на Община Русе, останалите общини генерират сравнително малко количество биоразградими отпадъци и няма потенциал за изграждането на инсталация за анаеробно третиране на биоразградимите отпадъци. Най-добрият вариант е инсталацията за анаеробно третиране на биоразградимите отпадъци да обслужва всички общини от РСУО Русе.

Като краен продукт ще се получава биогаз, от който се произвеждат по комбиниран способ електроенергия и топлоенергия, и компост (по данни на Община Русе), годен за стопански нужди.

Реалистичният вариант е около 47% - 50 % от генерираните биоразградими отпадъци да се събират разделно, а останалите, както и до сега, да постъпват за обезвреждане в депо.

Инсталацията за анаеробно разграждане се очаква да бъде въведена в експлоатация през 2020 г.

Не е изключено възможното разширяване на територията, която ще обслужва ИАТ, защото близките общини и регионални сдружения нямат капацитет и условия за създаването на такава инсталация.

Предвидено е изграждането на инсталацията да се финансира по процедура №BG16M10P002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци” по приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.

Капацитет на инсталацията

С ПИП е определен следния капацитет на анаеробната инсталация за биоразградими отпадъци, събрани разделно.

- Максимален капацитет 18 000 тона/год.
- Минимален капацитет на брой реактор 5 000 тона/год.
- Номинален (разчетен) капацитет 15 000 тона/год.
- Диапазон на работа на инсталацията – от 30% до 120% от номиналния товар
- Тип на инсталацията – модулен с 3 бр. ферментатори, сух тип;
- Допустими отпадъци: Биоразградими, събрани разделно - хранителни, хартия и картон, зелени, градински.

Постигане на целите съгласно чл.31, ал.1, т.2 от ЗУО

С изграждането на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци ще се постигнат целите по чл. 31, ал.1 ,2 от ЗУО.

Табл. II.1.11-26. Изпълнението на целите по чл. 31, ал. 1, т.2 от ЗУО към 31.12.2020 г.

Община	Биоразградими отпадъци депонирани	
	Максимално – 35% от 1995 г.	На жител
	т/ год.	кг/год.
Русе	30 046	109
РСУО Русе	41 435	109

Източник: Програма за управление на отпадъците Община Русе 2018 – 2020 г.

РСУО Русе притежава потенциал от биоразградими отпадъци, част от които (50%) могат да бъдат събрани разделно и да бъдат използвани в анаеробна инсталация. С изграждането на тази инсталация ще се постигнат целите съгласно чл.31, ал. 1, т.2 на ЗУО (за 2020 г.).

Съгласно предвижданията на Предварителния проект на ОУП на Община Русе имот 63427.60.23 е предвиден за рекултивация.

Мобилна инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци

След публично оповестен конкурс имот с идентификатор 63427.92.6, АЧОС № 5678/18.02.2009 г., намиращ се в местността „Под Ормана”, площ 22,006 дка, е отдаден под наем за срок от 5 (пет) години за разполагане на мобилна инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци.

Капацитетът на инсталацията е 170 – 200 хил. тона годишно.

Оператор на площадката е „Астон Сервиз” ООД, като в договора за наем фиксирано цената за оползотворяване на 1 тон строителни отпадъци да бъде не по-висока от 8 лв./тон за целия срок на договора. Ниската цена за третиране на отпадъци на площадката цели стимулиране оползотворяването на строителните отпадъци вместо депонирането им на Регионално депо – Русе, на чиято територия се заплащат отчисления по ЗУО.

Съгласно предвижданията на Предварителния проект на ОУП на община Русе имот 63427.92.6, предвиден за инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци, попада в предимно производствена зона. Отреждането на терена е в съответствие с изискванията на ЗУО.

Депа за отпадъци на територията на община Русе

✚ Депа за отпадъци в експлоатация

- „Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан”, с местоположение: гр. Русе, местност „Под ормана“, Източна промишлена зона. Оператор на депото – Община Русе;

Съгласно предвижданията на Предварителния проект на ОУП на община Русе имотите в обхвата на РДНННО – Русе са предвидени за рекултивация.

- „Депо за неопасни отпадъци сгуроотвал на „Топлофикация Русе“ ЕАД, ТЕЦ „Русе-Изток“ с местоположение: гр. Русе, местност „Балтата“, поземлен имот с идентификатор № 63427.128.66, с оператор на депото „Топлофикация Русе“ ЕАД.

Съгласно предвижданията на Предварителния проект на ОУП на община Русе имот 63427.128.66 попада в смесена мултифункционална зона СМФ2.

✚ **Депа за отпадъци с преустановена експлоатация** – на територията на община Русе няма такива депа.

✚ **Рекултивирани депа за отпадъци**
✚ **Селски сметища на територията на община Русе**

На територията на община Русе не се експлоатират депа, които не съответстват на европейските изисквания, определени с Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъците.

Всички сметища в землищата на населените места на община Русе, на територията на които са депонирани наземно битови отпадъци до въвеждане в експлоатация на Регионално депо – Русе (01.01.2006 г.), са рекултивирани в периода 2008 – 2010 г. Изпълнените техническа и биологическа рекултивации са приети от комисии, изготвени са всички изискуеми документи по реда на Наредба №26/1996 г., Закона за устройство на територията и Наредба №8/24.08.2004 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (отм., действаща към момента на рекултивациите). Новите начини на трайно ползване на рекултивирани терени, определени като „пасище, мера”, са отразени в кадастралната карта на община Русе. За депото за битови (неопасни) отпадъци, разположено в местността „Под Ормана”, са приключили техническата и биологичната рекултивации, в момента тежат тригодишните отгледни мероприятия на терена.

В предоставена от МЗХ информация се съдържат данни за имоти в землищата на населените места от община Русе, които са с начин на трайно ползване „депа, сметища”. При извършените огледи на място е констатирано, че терените не са замърсени с отпадъци, и не се използват като депа/сметища за отпадъци. Община Русе е предприела административни действия за коректното отразяване на НТП на имотите, които към момента са със статут „депа/сметища за отпадъци”. В предварителния проект на ОУП на община Русе балансът на териториите е изготвен с данните от МЗХ. След приключване на административната процедура и промяна на НТП на незамърсените имоти, балансът на териториите в Окончателния проект на ОУП на община Русе ще бъде коригиран.

✚ **Общинско депо за битови отпадъци**

Депото е разположено в местност „Под Ормана”, землище на гр. Русе. Депонирането на отпадъците е започнало през 1976 год. и е продължило до 01.01.2006 г., когато е въведено в експлоатация Регионално депо – Русе.

До 2006 г. територията на площадката на депото са депонирани основно битови, строителни и производствени неопасни отпадъци. Наличието на депонирани опасни отпадъци (гудрон) е довело до класифициране на депото като „депо с много висок рисков потенциал”.

Съоръжението не е отговаряло на нормативните изисквания за изграждане и експлоатация на депа.

Депото е рекултивирано със средства на ПУДООС въз основа на договор №9967/07.10.2014 г.

При реализацията на договора са изпълнени следните строително – монтажни работи и рекултивационни дейности (техническа рекултивация), вкл. изграждане на горен изолационен екран:

- Обезвреждане на гудронови отпадъци;
- Оформяне на отпадъчното тяло на депото;
- Изграждане на земно-насипни подпорни диги;
- Полагане на двудименсионална геомрежа, и изпълнение на газоотвеждащ изравнителен слой от трошен камък. Положени са газови дренажи от тръби перфорирани. заустени в газови кладенци;
- Изграждане на 12 броя газови кладенци, свързани към главния газов колектор;
- Полагане на бентонитова хидроизолация върху повърхността на сметището, с цел изолиране на неговото тялото от инфилтриращите се повърхностни води;
- Изграждане на площен дренаж за отвеждане на дрениралите атмосферни води и дренажна система от перфорирани тръби;
- Полагане на геотекстил върху повърхностния площен дренаж;
- Полагане на двудименсионална и тридименсионална геомрежа;
- Изпълнение на рекултивационен пласт с мощност 1 m – почвено-геоложки материали - 70 cm и хумус – 30 cm;
- Изграждане на отводнителни бетонови канали за улавяне и отвеждане на чистите повърхностни води;
- Въвеждане в експлоатация на инсталация за обезвреждане на сметищен газ чрез високотемпературно изгаряне;

Изградени са мониторингови системи за наблюдение на почвата и подземните води. През есента на 2016 г. е извършена биологичната рекултивация (затревяване и залесяване с храстовидна и дървесна растителност). В ход са тригодишни отгледни мероприятия за биологичната рекултивация.

За обекта е подписан Констативен акт за установяване на годността за приемане на строежа от 23.11.2016 г. (обр. 15) за I етап – техническа рекултивация.

Независимо от факта, че към момента са приключили дейностите по техническата и част от дейностите по биологичната рекултивация, законодателството предвижда извършване на 30-годишен мониторинг на компонентите на околната среда. Предвид горното, имотите в обхвата на съществуващото старо депо за неопасни отпадъци са предвидени като терени за рекултивация в Предварителния проект на ОУП на община Русе.

Терени, трайно замърсени с отпадъци

С писмо изх.№АО 4879 (3)/17.09.2018 г. на РИОСВ – Русе, получено във връзка с внесено задание за обхват и съдържание на екологичната оценка на Общ устройствен план на община Русе, компетентният орган е изискал да се идентифицират и опишат замърсените терени на територията на община Русе, начина им на трайно ползване (НТП) и привеждането им в съответствие с отредения НТП или провеждане на процедура по изменение на същия. В цитираното по-горе писмо са посочени идентификатори на три поземлени имота на територията на община Русе, землище град Русе, които са посочени като замърсени.

След направена справка с кадастралната карта на град Русе, наличната документация в Община Русе и извършени проучвания на място информацията е обобщена в Табл. II.1.11-27.

Табл. II.1.11-27. Терени, трайно замърсени с отпадъци

№ по ред	Идентификатор на ПИ	Собственост	НТП	Площ, м ²	Съществуващо положение
1.	63427.8.526	Община Русе, Общинска частна	За друг вид производствен, складов обект	6319	Част от имота е замърсена със строителни отпадъци. *
2.	63427.92.1	Община Русе, Общинска частна	Нива	144748	За терена има изготвен и одобрен проект за рекултивация. **
3.	63427.78.36	Община Русе, Общинска публична	Пасище	96537	Теренът е замърсен с отпадъци от производството на битум – гудрон ***

*Част от имот с идентификатор 63427.8.526 е замърсена със строителни отпадъци. Предвид характера на замърсяванията не е необходимо НТП да бъде променян. Предвидени са мерки за привеждането му в съответствие с реалния НТП.

** За имот с идентификатор 63427.92.1 има одобрен протокол за определяне границите и размера на терена, подлежащ на рекултивация. Изготвен е и одобрен инвестиционен проект за рекултивацията му. Целесъобразно е устройствената зона на имота съгласно ОУП на община Русе да бъде променена на „терен за рекултивация“.

*** Имот с идентификатор 63427.78.36 е замърсен със стари гудронови отпадъци, които предвид спецификата им – опасни, горими, с полутвърда до течна консистенция в зависимост от метеорологичните условия, изискват специфично управление. Целесъобразно е устройствената зона на имота съгласно ОУП на община Русе да бъде променена на „терен за рекултивация“.

Изводи:

- Капацитетът на клетките за неопасни отпадъци на територията на Регионално депо – Русе е достатъчен за обезвреждане на неопасни отпадъци за период около 10 години.
- Капацитетът на клетките за инертни отпадъци е изчерпан. Част от депонираните строителни отпадъци са изнесени и рециклирани в инсталацията за строителни отпадъци, функционираща в северна посока от Регионално депо – Русе.
- Функциониращата инсталация за строителни отпадъци е с достатъчен капацитет за рециклиране на строителните отпадъци в община Русе.

Положителни страни

- Всички населени места от община Русе са обхванати от организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци;

- Изградено е и се експлоатира Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци – Русе, землище на гр. Русе. Регионалното съоръжение отговаря на нормативните изисквания (Наредба №7/2004 г. и Наредба №6/2013 г.);
- До края на 2018 г. се очаква да започне да функционира Инсталация за предварително третиране (сортиране) на смесени битови отпадъци – ще се увеличи дела на оползотворените битови отпадъци за сметка на обезвредените посредством депониране такива;
- Община Русе е подала проектно предложение по процедура BG16M1OP002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци“. Очаква се инсталацията да започне да функционира през 2020 година;
- На територията на община Русе има изградени мощности за оползотворяване на строителни отпадъци – Инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци, изградена в непосредствена близост до РДННОО – Русе;
- Изградената (Регионално депо – Русе, Инсталация за сортиране на битови отпадъци) и предстоящата за изграждане (Инсталация за анаеробно разграждане) инфраструктура за третиране на битови отпадъци за регион Русе е достатъчна за постигане на целите в областта на управление на отпадъците за Община Русе;
- За масово разпространените отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори, ИУЕЕО, ИУМПС, ИУГ, ОМОН) са създадени и функционират системи за разделното им събиране на база на сключени договори за сътрудничество с организации за оползотворяване на МРО;
- Осигурена е площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други;
- Организирано е събиране и екологосъобразно третиране на опасните отпадъци от домакинствата;
- Всички съществуващи сметища на територията на община Русе са рекултивирани. За депото за неопасни отпадъци в землището на гр. Русе е приключила техническата рекултивация, извършена е част от биологичната рекултивация (затревяване и залесяване); в ход са тригодишни отгледни мероприятия;
- Отреждането на терените, върху които са изградени и функционират инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци (Регионално депо – Русе, Инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци, Инсталация за сортиране на битови отпадъци, Сгуроотвал на „Топлофикация – Русе“ АД), или предстои такива да бъдат въведени в експлоатация (Инсталация за анаеробно разграждане), съответства на законодателството в областта на управлението на отпадъците и ЗУТ.
- По-голямата част от съществуващите площадки, на чиято територия се извършват дейности с ИУМПС, попадат в зона, определена с Предварителния проект на ОУП на община Русе като „предимно производствена“. Има съществуващи площадки, които попадат в зона, определена като СМФ2 –

смесена мултифункционална зона – разновидност 2.

Недостатъци

- Все още не е въведено в експлоатация съоръжение за предварително третиране на смесените битови отпадъци – инсталация за сортиране/сепариране;
- Липсва изградено съоръжение за биологично третиране на битови биоотпадъци (инсталация за анаеробно разграждане), за което Община Русе търси финансиране чрез Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.”;
- Не се извършва разделно събиране на биоотпадъци; не са осигурени съдове за съхраняване на разделно събрани битови биоотпадъци и специализирана техника за транспортирането им до инсталация за анаеробно разграждане;
- Следва да се търсят начини за оползотворяване на утайки от ГПСОВ – Русе чрез изпозването им за рекултивация на нарушени терени или по други екологосъобразни методи.

Прогноза за количеството и състава на образуваните битови отпадъци

Образуване на отпадъци в Община Русе

Оценката на количествата образувани битови отпадъци в Община Русе за периода 2015 - 2020 г. се прави въз основа на двата компонента:

- Брой на населението и демографска прогноза;
- Нормата на натрупване и прогноза за нарастването ѝ.

Прогнозните количества битови отпадъци по фракции за региона е определена въз основа на:

- Прогноза за населението за Община Русе е както е посочено по-горе. Официална прогноза за средногодишен спад на населението от областта от 1 %.
- Нормата на натрупване в останалите общини от региона е определена на база на количествата депонирани отпадъци от всяка от общините през 2017 г., като са внесени и количествата рециклирани отпадъци.

Цели за рециклиране

Целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2020 г., са както следва:

- до 1 януари 2016 г. – най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. – най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. – най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Съгласно така определените цели на национално ниво таблицата по-долу показва целите за рециклиране на регионално и общинско ниво.

Табл. П.1.11-28. Цели за рециклиране на хартия, метал, пластмаса, стъкло на регионално ниво в т/г.

Вид	Цел към 2018 г., т/год.	Цел към 2020 г., т/год.
Хартия и картон	5 674	6 873
Пластмаса	4 352	5 460
Стъкло	1 739	2 182

Вид	Цел към 2018 г., т/год.	Цел към 2020 г., т/год.
Метали	4 881	4 924
Общо	16 647	19 439

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Табл. II.1.11-29. Цели за рециклиране на хартия, метал, пластмаса, стъкло на общинско ниво

Вид	Цел към 2018 г.	Цел към 2020 г.
т/год.	40%	50%
Хартия и картон	4 848	6 075
Пластмаса	3 586	4 490
Стъкло	1 491	1 867
Метали	2 329	2 916
Общо	12 253	15 348

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Цели за биоразградимите отпадъци (в т.ч. за биоотпадъците)

Цел за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци

Разпоредбите на ЗУО изискват до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци¹ до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Тази цел е в съответствие и с изискванията на европейската директива за депата за отпадъци. По данни на НСИ количествата биоразградими отпадъци, депонирани в Република България през 1995 г., са 49% от общото тегло на генерираните през базовата година. Тази цел е в съответствие и с изискванията на европейската директива за депата за отпадъци.

В допълнение към общоевропейската цел, разпоредби на национално ниво са поставени в Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.

В таблицата по-долу са представени целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 ЗУО.

Табл. II.1.11-30. Цели по чл. 31, ал. 1, т. 2 ЗУО към 31.12.2020 г.

Община / РСУО	Биоразградими отпадъци депонирани	
	Максимално – 35% от 1995 г.	На жител
	т/ год.	кг/год.
Русе	30 046	109
РСУО Русе	41 435	109

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Прогнози и масов баланс

В таблица II.1.11-31. по-долу е представена прогноза на населението на община Русе, нормата на натрупване и образувани отпадъци до 2020 г.

Табл. II.1.11-31. Прогноза за населението, нормата на натрупване и образувани битови отпадъци, община Русе

	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.

¹Биоразградими отпадъци са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други

Население	163 879	161 838	160 813	159 095	157 723	156 351
Норма на натрупване, кг/ж./година	395	402	449	454	458	463
Количество битови отпадъци без предадените за рециклиране отпадъци, тон	64 758	65 061	72 237	72 180	72 273	72 361

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

Табл. II.1.11-32. Прогноза и масов баланс на общо количество битови отпадъци

	състав % 2017	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Хранителни	17,82	12 873	12 862	12 879	12 895
Хартия и картон	16,79	12 129	12 119	12 135	12 149
Пластмаса	12,41	8 965	8 958	8 969	8 980
Текстил и кожа	3,61	2 608	2 606	2 609	2 612
Гума	1,01	730	729	730	731
Градински	14,63	10 568	10 560	10 574	10 586
Дървесни	2,11	1 524	1 523	1 525	1 527
Стъкло	5,16	3 727	3 724	3 729	3 734
Метали	8,06	5 822	5 818	5 825	5 832
Инертни	15,73	11 356	11 347	11 361	11 375
Опасни	0,15	108	108	108	109
ИУЕЕО	2,53	1 828	1 826	1 829	1 831
Общо	100.00	72 237	72 180	72 273	72 361

Източник: Програма за управление на отпадъците на Община Русе 2018 – 2020 г.

II.1.12. Здравно състояние на населението на Община Русе

Община Русе е една от съставните общини на Област Русе и включва 14 населени места с общо население 161 838 души. В нейния териториален обхват попадат: Басарбово, Бъзън, Долно Абланово, Мартен, Николово, Ново село, Просена, Русе, Сандрово, Семерджиievo, Тетово, Хотанца, Червена вода и Ястребово.

Община Русе заема площ от 570,62 кв. км.

Демографски профил

Таблица II.1.12-1. Население в Община Русе към 31.12.2016 г. по населени места

Населени места в Община Русе	Население
РУСЕ	161 838
ГР. МАРТЕН	3461

ГР. РУСЕ	144 936
С. БАСАРБОВО	1 386
С. БЪЗЪН	1 120
С. ДОЛНО АБЛАНОВО	252
С. НИКОЛОВО	2 810
С. НОВО СЕЛО	1 060
С. ПРОСЕНА	536
С. САНДРОВО	1 203
С. СЕМЕРДЖИЕВО	976
С. ТЕТОВО	1 833
С. ХОТАНЦА	663
С. ЧЕРВЕНА ВОДА	1 347
С. ЯСТРЕБОВО	255

. по данни на НСИ

Общината е най-голямата по брой население от осемте общини в област Русе. Град Русе е административен център на общината и на областта, с население в края на 2016 г. от 144936 души, което е 89,6% от населението на общината. Град Мартен е с население 3461 души към същия момент. Най-голямото село е с. Николово и наброява 2810 души, а най-малкото е село Долно Абланово с 252 души население.

По броя на населението гр. Русе се класифицира като „голям град“. Тъй като град Русе е най-голямото по брой население населено място в общината, то дялът на градското население в община Русе е 91,7% - градовете Русе и Мартен определят демографските процеси в общината.

В края на 2016 г. населението на община Русе е намаляло спрямо 2011 г. с 3%. За сравнение, това намаление за област Русе е по-голямо – минус 4,4%, докато за страната е минус 3,1%. Това показва, че в община Русе негативните тенденции с интензитет, подобен на тези за областта и страната.

Населението на град Русе също намалява през периода, но по-слабо от общината като цяло – минус 2,8%. Това се дължи на статута на града като притегателен областен център, в който негативните демографски тенденции са по-слабо изразени, отколкото в останалите населени места в общината и областта. В село Ястребово намалението е с 12,7% спрямо 2011 г., а в села Сандрово – минус 8,9%. Единствено в селата Хотанца и Долно Абланово се наблюдава увеличение на населението, но то се дължи на механично движение на населението.

Естественото движение на населението се определя от развитието на два от основните демографски процеса – раждаемост и смъртност. Тези процеси осигуряват режима на възпроизводство на населението и формирането на неговите демографски структури. Раждаемостта сред населението от края на миналия и началото на настоящия век бележи трайна тенденция на намаление. Независимо от нейното преустановяване

В

средата на предишното десетилетие и повишаване на равнището на раждаемостта, което след 2010 г. е последвано от ново понижаване, статистическите данни показват, че раждаемостта на този етап, при съответното равнище на смъртността, не може да осигури дори просто възпроизводство на населението. Негативните демографски тенденции и за община Русе се потвърждават от анализа на съответните коефициенти. От анализиранияте данни за развитието на населението и неговите основни демографски структури в областта и общината косвено е идентифицирано, че съществуват проблеми в демографското развитие.

Таблица II.1.12-2. Население в Община Русе към 31.12.2017 г.

	Община Русе общо	Община Русе в градовете	Община Русе в селата.
всичко	160813	147551	13262
мъже	78198	71681	6517
жени	82615	75870	6745

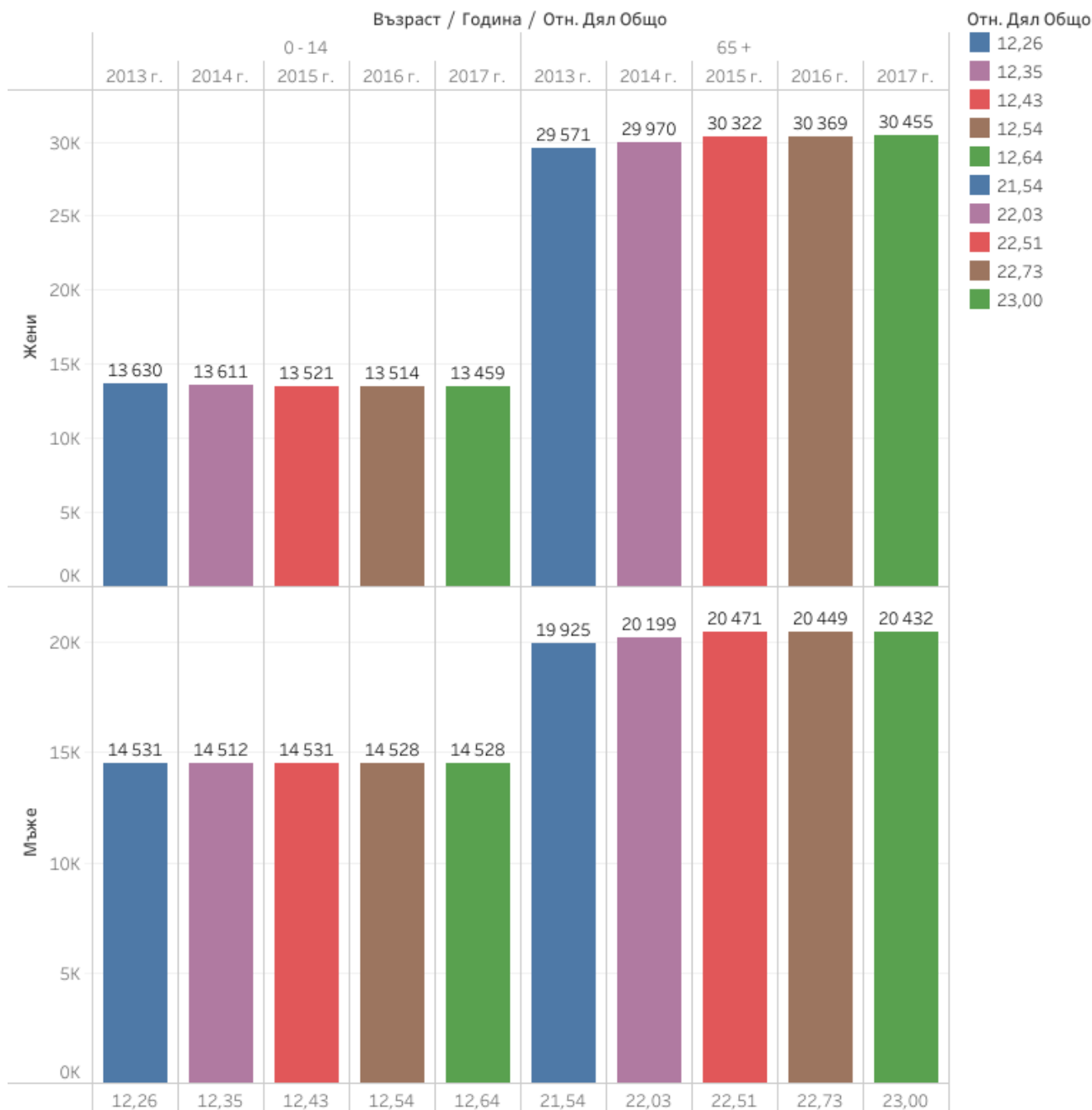
Анализите на област Русе се отнасят и за община Русе.

Таблица II.1.12-3. Население за периода 2013 - 2017 година по възраст и пол до 15 и на 65 и повече навършени години в област Русе и община Русе

ГОДИНА	Възраст	Общо	Мъже	Жени	Отн. дял общо
2013 г.	0 - 14	28161	14531	13630	12,26
2013 г.	65 +	49496	19925	29571	21,54
2014 г.	0 - 14	28123	14512	13611	12,35
2014 г.	65 +	50169	20199	29970	22,03
2015 г.	0 - 14	28052	14531	13521	12,43
2015 г.	65 +	50793	20471	30322	22,51
2016 г.	0 - 14	28042	14528	13514	12,54
2016 г.	65 +	50818	20449	30369	22,73
2017 г.	0 - 14	27987	14528	13459	12,64
2017 г.	65 +	50887	20432	30455	23,00

Във възрастовата структура се наблюдава характерна тенденция за остаряване на населението, изразяваща се основно в нарастване дела на населението на 65 и повече навършени години. Процесът на демографското остаряване на населението, макар и с бавни темпове, продължава. Към 31.12.2017 г. населението в област Русе (на 65 и повече навършени години) е 50 887 души с относителен дял 23.00 % от общото ѝ население. В сравнение с 2016 година този дял нараства с 0.3 процентни пункта (22.73 % за 2016 г.), а спрямо 2013 г. увеличението е с 1,5 процентни пункта. Процесът на остаряване е по-силно изразен при жените отколкото при мъжете. Относителният дял на жените на възраст 65 и повече навършени години в общия брой на женското население в областта към края на 2017 г. е 26,9%, а на мъжете 18,9%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност при мъжете и като следствие от нея е по-ниска средна продължителност на живота при тях. Средната продължителност на предстоящия живот на населението в област Русе за периода 2015 - 2017 г. е : общо – 74.6 години, мъже – 71.4 години, жени – 78.0 години. В сравнение с предходни периоди средната продължителност на предстоящия живот се повишава 2014 – 2016 г. е : общо – 74.4 години, мъже – 71.2 години, жени – 77.8 години Към 31.12.2017 г. младото население от 0 – 15 години през 2017 г. е 27 987, и съставлява 12.6% от общия брой население. В сравнение с предходната година относителният дял на децата до 0 до 15 години е незначително нараснал, когато е бил 12,5%.от общия брой население. .

Остаряването на населението в област Русе води до повишаване на неговата средна възраст, която в края на 2017 г. достига 45.0 години и е по - висока от средната за България (43.6 години). Процесът остаряване се проявява както в селата, така и в градовете. В селата средната възраст на населението е с 5.6 години по-висока в сравнение с градовете. В градовете средната възраст на населението е 43.8 години, а в селата 49.4 години. Средната възраст на мъжете в областта е 43.0 години, а тази на жените е 46.9 с 3.9 години по- висока. За страната средната възраст на мъжете е 41.8 години, а на жените.45.3 години. Тенденцията при остаряване на населението води до промени в неговата основна възрастова структура - под, в и над трудоспособна възраст. Влияние върху съвкупностите на населението в и над трудоспособна възраст оказват както остаряването на населението, така и законодателните промени в определянето на възрастовите граници при пенсиониране. За 2017 г. тези граници са до навършването на 61 години за жените и 64 години за мъжете. Населението в трудоспособна възраст в област Русе към края на 2017 г. наброява 132 163 души (табл. II.1.12-3), или 59,7 % от общия брой. В сравнение с 2016 г. броя на трудоспособното население намалява с 1.5%. Над трудоспособна възраст са 59 359 лица (26.8%), а под трудоспособна възраст - 29 814 лица (13.5%)

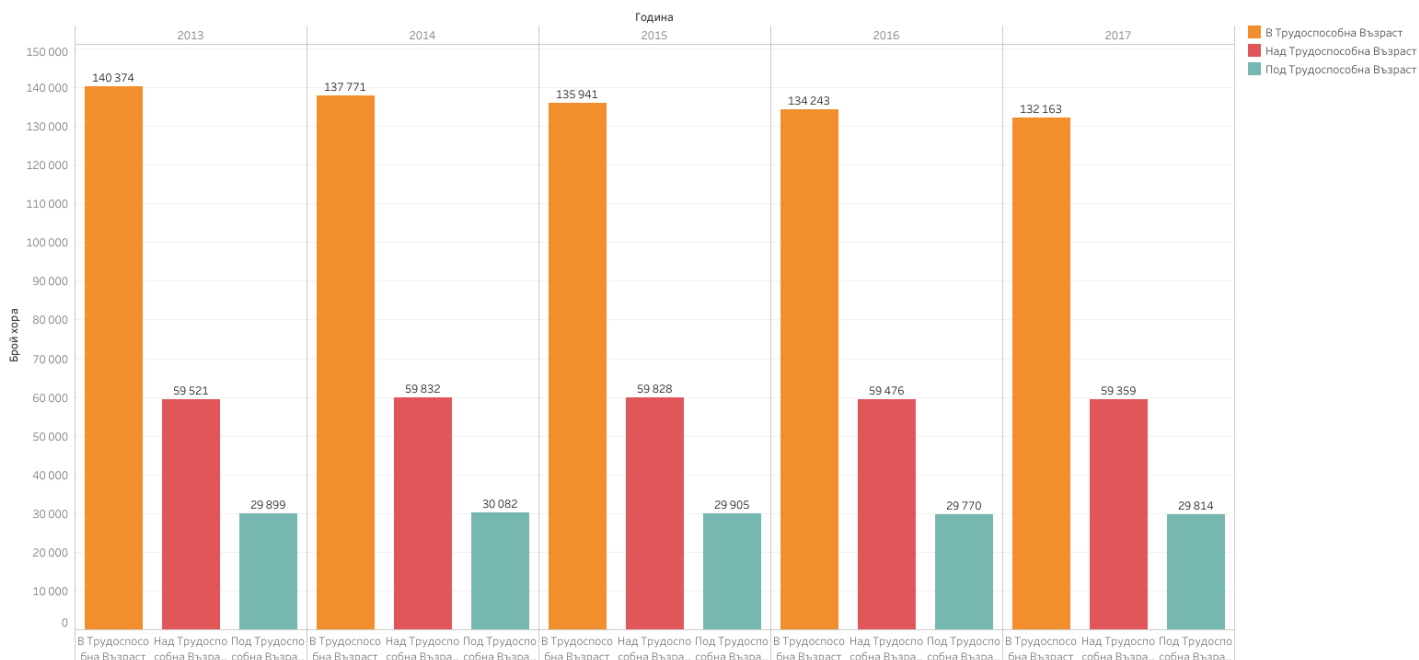

Фиг. П.1.12-1.

Табл. П.1.12-4. Население под, в и над трудоспособна възраст в област Русе и община Русе

Години	под трудоспособна възраст	в трудоспособна възраст	над трудоспособна възраст
2013	29899	140374	59521
2014	30082	137771	59832
2015	29905	135941	59828

2016	29770	134243	59476
2017	29814	132163	59359

Фиг. II.1.12-2.

Териториално разпределение на населението

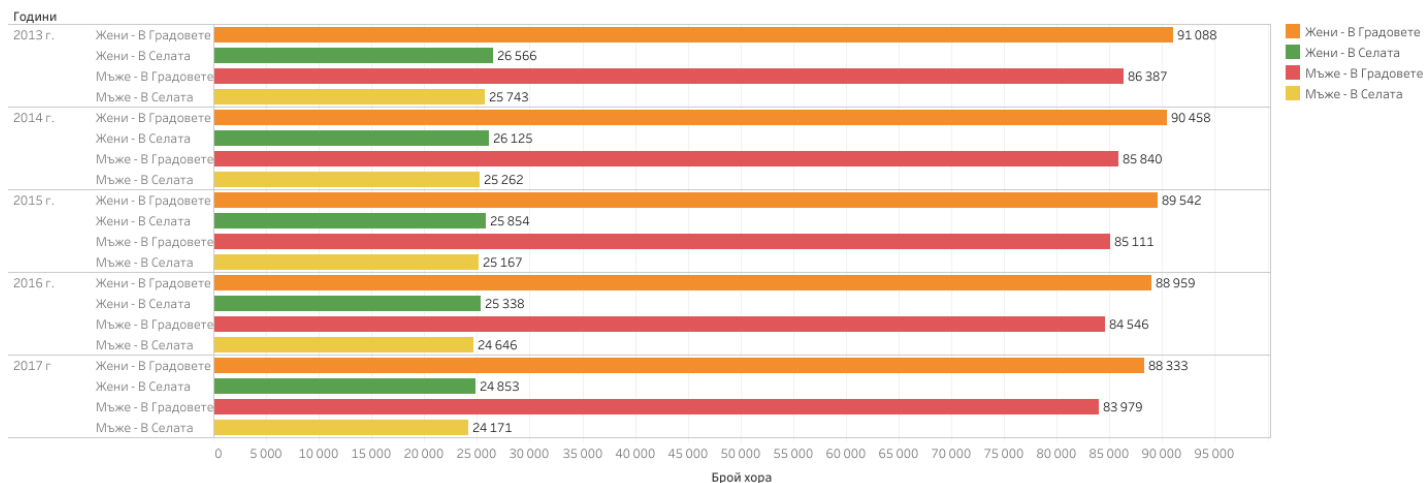
Към края на 2017 г. населените места в област Русе са 83 - 9 градове и 74 села. Населението в градовете на областта към 31.12.2017 г. наброява 172 312 души и представлява 77.9% от общия брой. В сравнение с предходната година лицата, живеещи в градовете на област Русе намаляват с 1 193, а в селата с 960 лица (табл. II.1.12-4). В областния център град Русе в края на годината живеят общо 144 125 лица, от които 69 966 мъже и 74 159 жени. В сравнение с 2016 г. населението на града намалява с 811 лица, или с 0.6%. Към 31.12.2017 г. най-голям брой население е съсредоточен в община Русе, където живеят 160 813 лица, или 72.7% от общия брой за областта. В градовете Русе и Мартен живее 91.8% от общото население на общината. **В сравнение с края на 2016 г. броят на населението в община Русе намалява с 1 025 души.**

Таблица II.1.12-5. Население към 31.12.2016 в област Русе по местоживеење и пол

Години	Всичко	всичко - В градовете	мъже - В градовете	жени - В градовете	всичко - В селата	мъже - В селата	жени - В селата
2013 г.	229784	177475	86387	91088	52309	25743	26566
2014 г.	227685	176298	85840	90458	51387	25262	26125
2015 г.	225674	174653	85111	89542	51021	25167	25854

*Доклад за екологична оценка на ОУП на община Русе
Възложител: Община Русе*

2016 г.	223489	173505	84546	88959	49984	24646	25338
2017 г	221336	172312	83979	88333	49024	24171	24853

Раждаемост

През 2017 година броят на живородените деца в област Русе е 1 688 и в сравнение с предходната година броят на живородените намалява с 84 деца или с 5% (1772 деца за 2016 г.). При разпределението на броя живородени по общини, водеща е община Русе (табл. II.1.12-6).

Табл. II.1.12-6. Живородени в област Русе по общини

ОБЩИНИ	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Област Русе	1847	1873	1778	1772	1688
Русе	1329	1370	1334	1332	1224

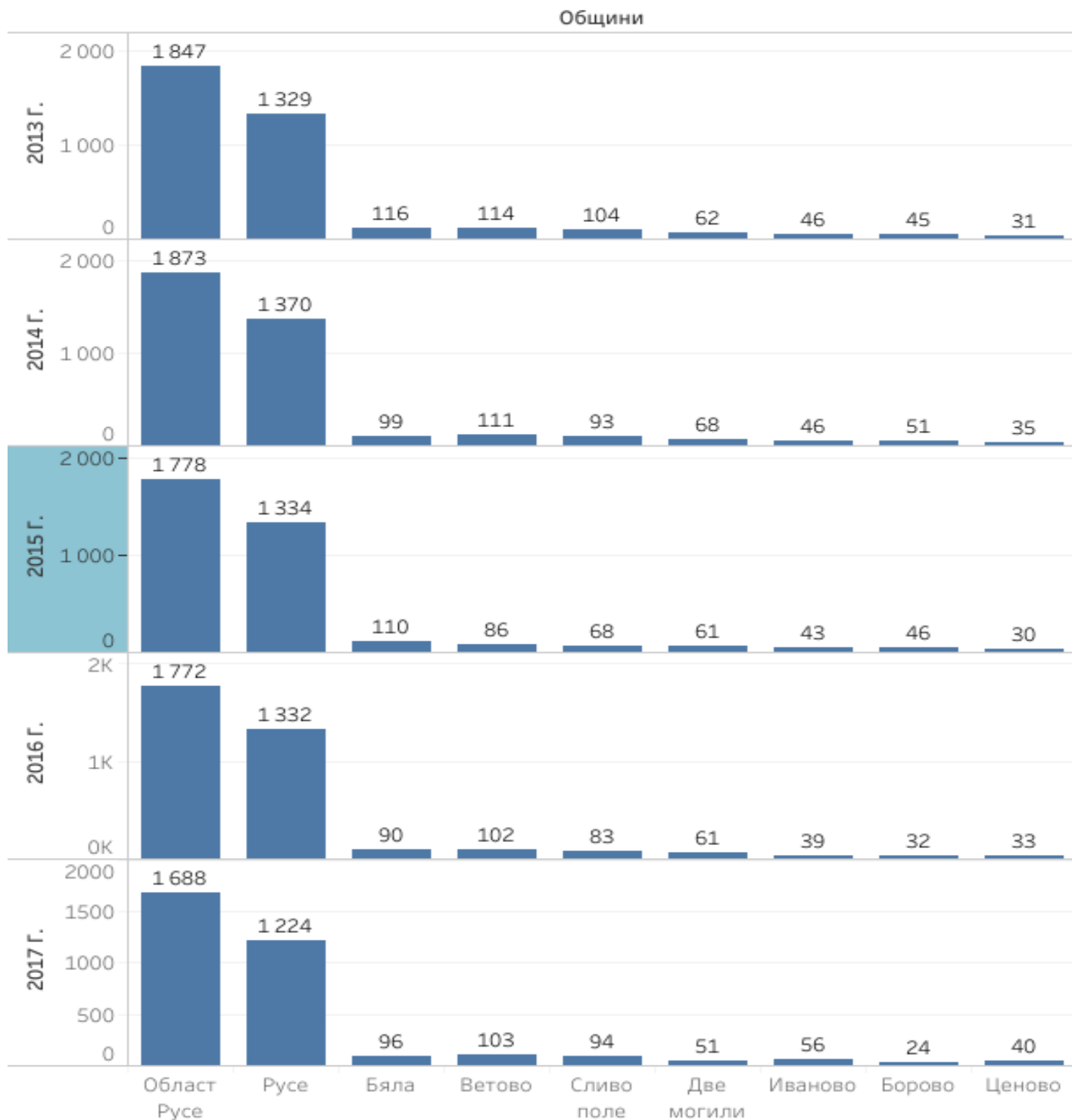
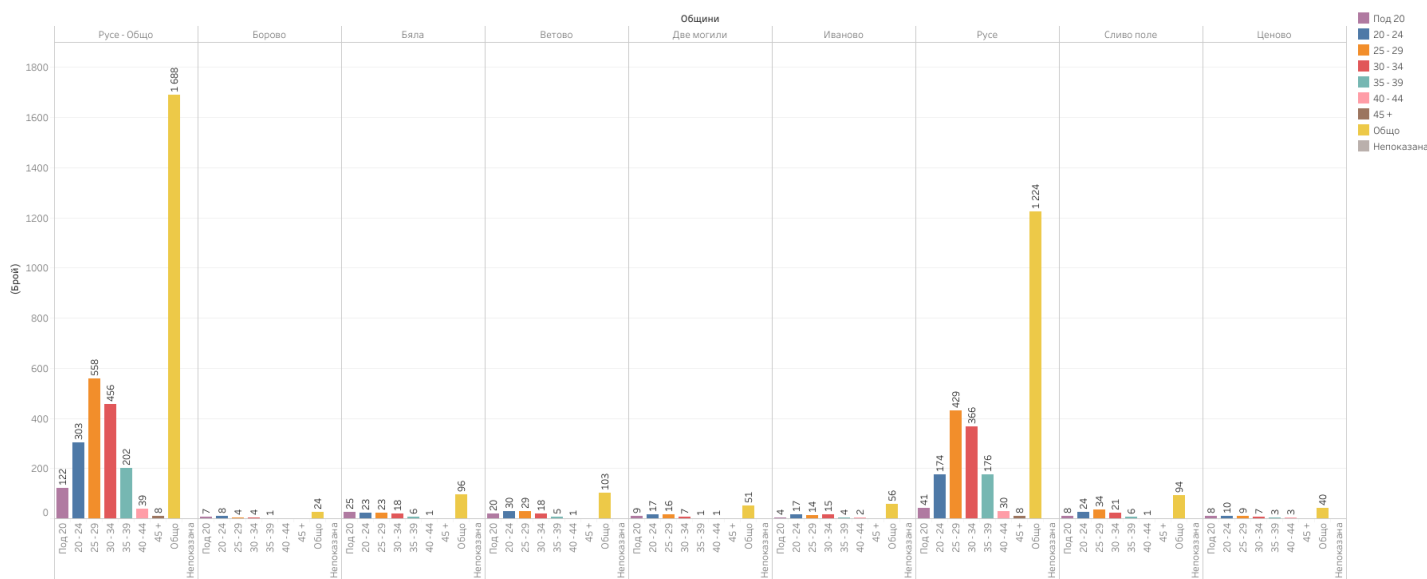

Табл. П.1.12-7. Живородени през 2017 г. по възраст на майката

Общини	Общо	под 20	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 +	непоказана
Русе - Общо	1688	122	303	558	456	202	39	8	-
Русе	1224	41	174	429	366	176	30	8	-

Доклад за екологична оценка на ОУП на община Русе
Възложител: Община Русе

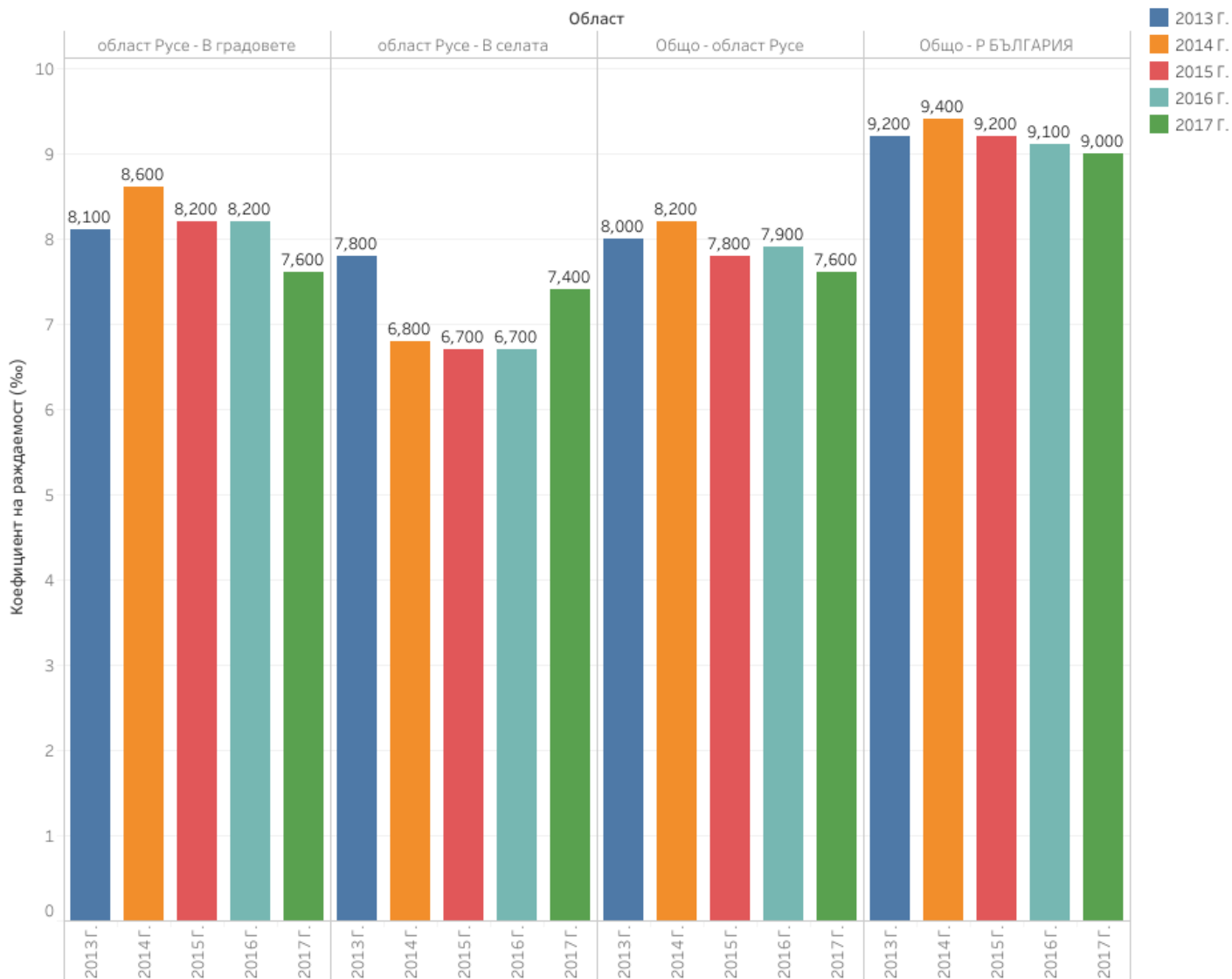

Всяка трета жена в област Русе, станала майка през 2017 г. попада във възрастовата група 25 – 29 навършени години. От всички родили през 2017 година 7.2% нямат навършени 20 години при 6.4% за 2016 година. Родилите жени на възраст 45+ през 2017 година в областта е 8 (0.5%) и са повишени в сравнение с 2016 година, когато са били само 3. Коефициентът на обща раждаемост в областта през 2017 г. е 7.6 на хиляда души население. През 2017 г. броят на живородените момчета в областта е 928 и надвишава този на живородените момичета 760 с 168 деца. На 100 живородени момчета се падат 82 момичета. През 2016 г. също броят на момчетата е надвишавал броя на момичетата с 66 деца (919 момчета и 853 момичета). За периода 2013 – 2017 година най – много живородени деца има през 2014 година 1 873 деца и тенденцията през последните три години е към намаление. В градовете коефициентът на обща раждаемост е 7.6, а в селата – 7.4 на хиляда. В сравнение с предходната година в градовете коефициентът е намалел с 0.6 на хиляда души население, а в селата е повишен с 0.7 (табл. II.1.12-8).

Табл. II.1.12-8. Коефициент на раждаемост в област Русе и България на 1000 души население

ОБЛАСТ	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Общо - Р БЪЛГАРИЯ	9.2	9.4	9.2	9.1	9
Общо - област Русе	8	8.2	7.8	7.9	7.6
област Русе - В градовете	8.1	8.6	8.2	8.2	7.6
област Русе - В селата	7.8	6.8	6.7	6.7	7.4

Доклад за екологична оценка на ОУП на община Русе
 Възложител: Община Русе

Ражданията през 2017 година в лечебните заведения на област Русе са 1 701. В сравнение с 2016 г. са намалели с 37 (1 738). Извършените аборти през 2017 г. са 854, като в сравнение с 2016 г. са намалели с 256 (1110). По структура абортите се разпределят на: - спонтанни – 276 (32.3% от всички аборти) за 2017 г. и 339 (30.5%) за 2016 г. - терапевтични, които биват: } по желание на жената – 490 (57,4% от всички аборти) в сравнение с 2016 г. - 623 (56,1%) има намаление с 133 аборта; } по медицински показания - 88(10.3%) за 2017 г. и 148(13,3%) за 2016 г. Криминални аборти няма регистрирани на територията на областта за периода 2013- 2017 година. Съотношението раждания към аборти за 2017 година е 1/0.50, а през 2016 година е 1/0.64.

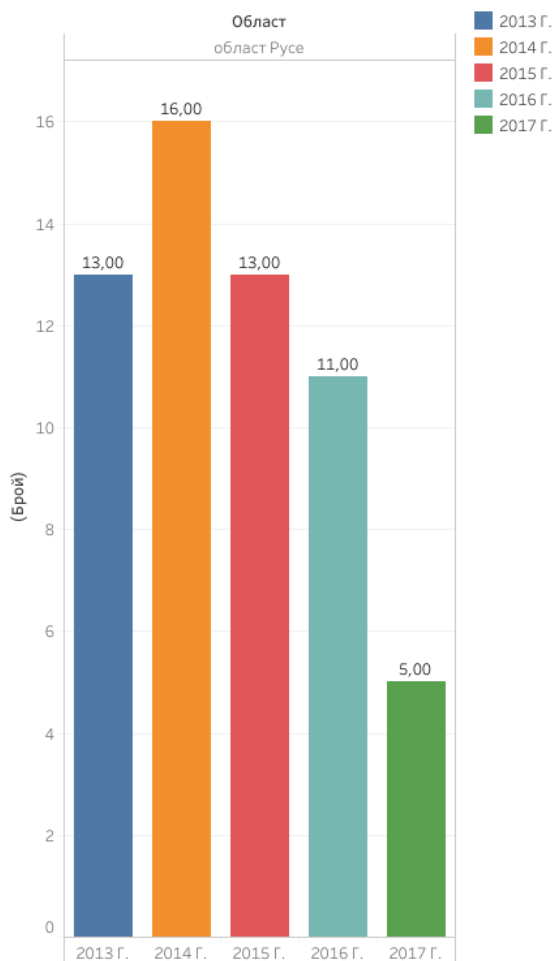

Фиг. П.1.12-3.

Върху раждаемостта съществено влияние оказват недостатъчната материална и жилищна осигуреност на семействата, снижаването на жизнения стандарт, високото ниво на безработица сред младите възрастови групи, намаляването и застаряването на фертилния контингент. Към 31.12.2017 г. броят на жените във фертилна възраст (15 - 49 години) е 45 529 и спрямо предходната година са намалели 789. Тоталният коефициент на плодовитост е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. През 2017 г. средният брой живородени деца от една жена в областта е 1.37 деца при среден за страната - 1.56 деца. През 2017 г. средната възраст на майката при раждане на дете за област Русе е 28.9 години, а при раждане на първо дете - 27.2 години. В сравнение с предходната година е налице слабо нарастване на средната възраст на родилките, когато е била 28.7 години и за първо дете е 27.0 години. В градовете на областта през 2017 година средната възраст на родилките е 29.5 години, а в селата - 26.5 години. През 2017 г. са регистрирани 5 мъртвородени деца - 3 момчета и 2 момичета. За последните 5 години това е най-малкият брой регистрирани мъртвородени деца. (табл. П.1.12-9).

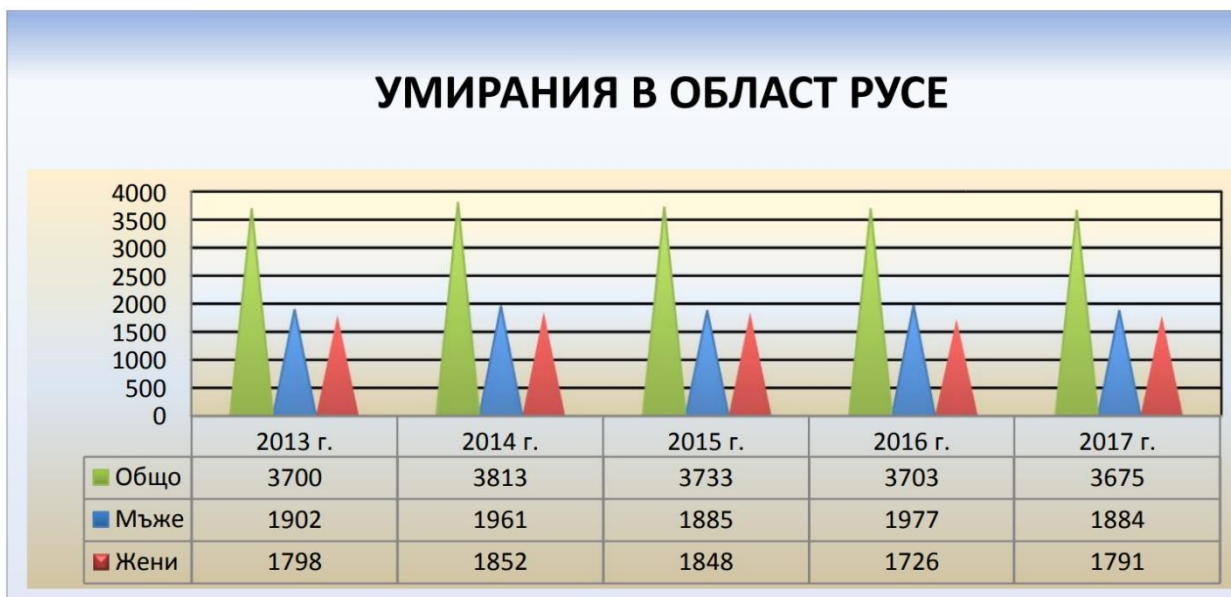
Табл. П.1.12-9. Мъртвородени деца в област Русе

Област	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
област Русе	13	16	13	11	5

Смъртност – обща и детска смъртност.
Обща смъртност

През 2017 г. броят на умрелите лица в област Русе е 3 675. От тях 1 884, или 51.3%, са мъже, а 1 791, или 48.7%, са жени. Съотношението по пол на умрелите лица е 951 жени на 1 000 мъже. В сравнение с предходната година броят на починалите в областта намалява с 0.8%. Умрелите лица в градовете на Област Русе са 2 425 и формират 66.0% от всички умрели лица в областта през 2017 година. Починалите в община Русе са 2 338, или 63.6% от общия брой умрели за областта. Умрелите мъже и жени в град Русе са 1 981 при 1 967 за 2016 година.

Фиг. П.1.12-4.

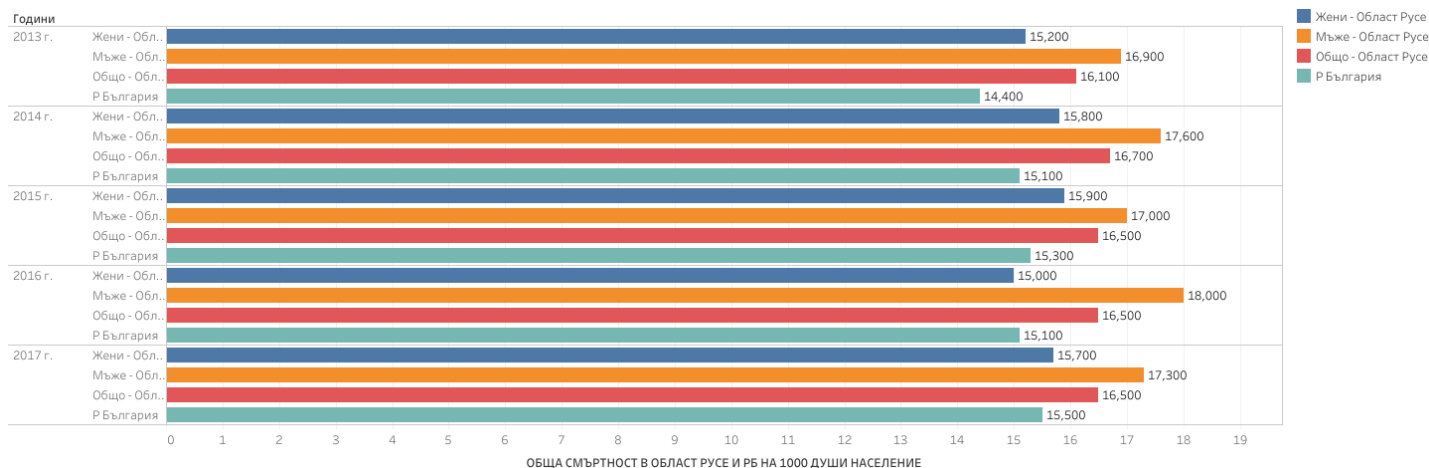
Коефициентът на обща смъртност

Коефициентът на обща смъртност през 2017 г. в област Русе е 16.5 ‰ и запазва нивото си от 2016 г. Смъртността сред мъжете (17.3‰) продължава да бъде по висока в сравнение със смъртността сред жените (15.7‰), на 1 000 жени умират 1 052 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност в градовете на област Русе (13.9‰) остава значително понисък от този в селата (25.4‰). В сравнение с 2016 г. смъртността в градовете леко нараства, докато в селата бележи спад. Смъртността при лица до 14 навършени години през последните четири години е с тенденция за намаляване от 24 лица през 2014 г., 18 лица през 2015 г., 15 лица през 2016 г. и 11 лица през 2017 г. Сред умрелите през годината преобладават лицата на възраст 65 и повече навършени години - те са 2 928 или 80% от общия брой. През 2016 г. те са били 2 950 и също заемат около 80 % от общия брой починали в областта.

Табл. П.1.12-10. Обща смъртност

Години	Р България	Общо - Област Русе	Мъже - Област Русе	Жени - Област Русе
2013 г.	14.4	16.1	16.9	15.2
2014 г.	15.1	16.7	17.6	15.8
2015 г.	15.3	16.5	17	15.9
2016 г.	15.1	16.5	18	15
2017 г.	15.5	16.5	17.3	15.7

Доклад за екологична оценка на ОУП на община Русе
Възложител: Община Русе

Детска смъртност

През 2017 г. умрелите деца на възраст до 1 навършена година са 16 и са с 4 повече от предходната година. Умрелите момчета са 11, а момичетата - 5.

(фиг. 3)

по данни на НСИ

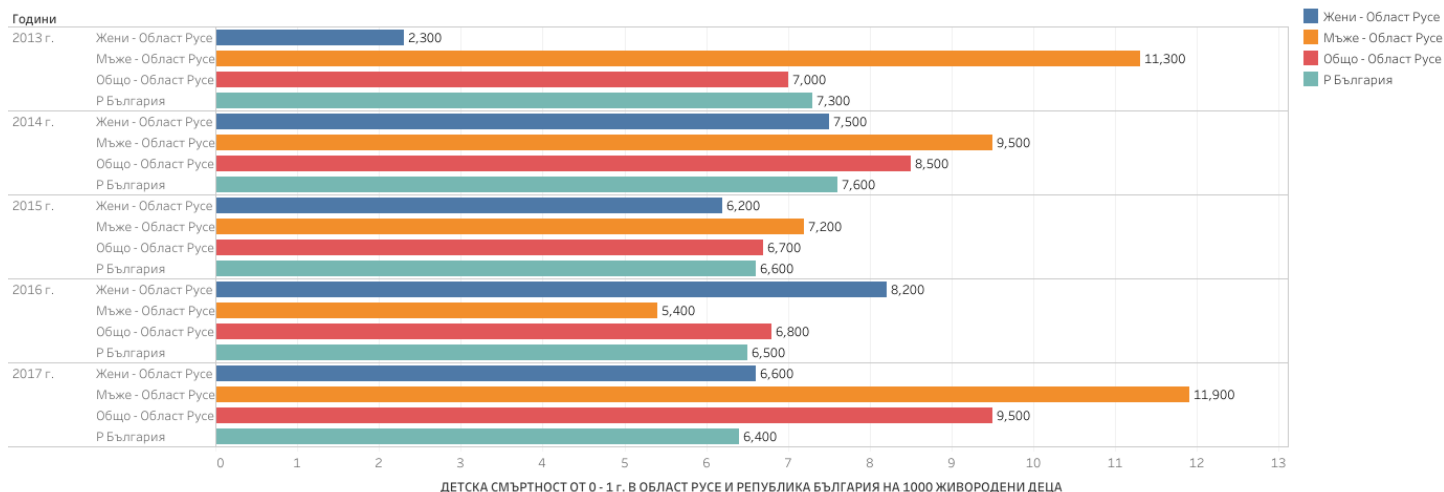
Фиг. П.1.12-5.

През 2017 г. коефициентът на детска смъртност в област Русе е 9.5‰ и значително нараства спрямо предходната година, когато е бил 6.8‰. При момчетата смъртността е 11.9‰, а при момичетата – 6.6‰, спрямо предходната година равнището на смъртност при момичетата бележи спад с 1.6 промила, а при момчетата е регистрираното увеличение с 6.5 промила.

Табл. П.1.12-11. Детска смъртност

Година	Р България	Общо - Област Русе	Мъже - Област Русе	Жени - Област Русе
2013 г.	7.3	7	11.3	2.3
2014 г.	7.6	8.5	9.5	7.5

2015 г.	6.6	6.7	7.2	6.2
2016 г.	6.5	6.8	5.4	8.2
2017 г.	6.4	9.5	11.9	6.6

Естествен прираст

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. В ретроспективен план за доста дълъг период от време демографското развитие на област Русе се характеризира с отрицателен естествен прираст. През 2017 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на областта намалява с 1 987 лица, и това е с 56 повече от предходната година. Броят на мъжете намалява с 956, а на жените - с 1031. Намалението на населението, изразено чрез коефициента на естествен прираст, за 2017 г. е минус 8.9‰ при минус 8.6 ‰ за предходната година. Коефициентът на естествен прираст в градовете на област Русе е минус 6.4 ‰, а в селата достига минус 17.9 ‰.

Демографска ситуация в област Русе и община Русе през 2017 г.

- Продължава неблагоприятна тенденция за намаляване броя на населението и неговото застаряване;
- Задълбочава се дисбалансът в териториалното разпределение на населението;
- Намалява броят на живородените деца и коефициентът на обща раждаемост;
- Увеличава се броят на умрелите лица и коефициентът на обща смъртност;
- Тенденцията за намаляване на детската смъртност от 2014 до 2016 година е прекъсната, като в 2017 година има леко увеличение;
- Увеличава се средната продължителност на живот

Болестност и заболяемост

Общата заболяемост по обръщаемост на населението към лечебните заведения дава представа за честотата и структурата на заболяванията поради което населението търси здравна помощ. Информацията за динамиката на общата заболяемост на населението, за нейната структура и за интензитета ѝ по

възрастови групи е след представяне на годишните статистически отчети от лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ. След 2001 г. поради липсата на адекватна система за контрол на медицинската информация в структурата и организацията на системата на здравеопазване, предоставената информацията не може да бъде достатъчно достоверна. Изключение от горното представлява статистиката за заболяемостта по обращаемостта на населението към лечебните заведения по повод на заболявания, подлежащи на задължително съобщаване: инфекциозни болести, туберкулоза, злокачествени новообразувания и др.

Болестност – Всички регистрирани заболявания

– Всички регистрирани заболявания през 2017 г. за област Русе в лечебните заведения за извънболнична помощ са 651 183, което е 2 942,06 заболявания на 1 000 души от населението, като за 2016 г. регистрираните заболявания са били 683 094 и са 3 056,50 заболявания на 1 000 души от населението. В сравнение с 2016 г. всичките регистрирани заболявания са намалени с 31 911 заболявания, а на 1000 души население намалението е с 114,44. В структурата на болестността по класове болести в област Русе през 2017 г. са водещи болестите на органите на кръвообращението - с отн. дял 23,06% от всички регистрирани заболявания, в сравнение с 2016 г. са се увеличили с 0.3 %. На второ място са болести на дихателната система - с отн. дял 16,64% от всички регистрирани заболявания регистрирано е увеличение с 0.4% в сравнение с 2016 г.. На трето място са болестите на костно-мускулната система - с отн. дял 9.60% от всички регистрирани заболявания при тях също има повишение в сравнение с 2016 г. с 0,2%. Следват болести на пикочо - половата система - с отн. дял 8.35% от всички регистрирани заболявания и болести на окото и придатъците му с отн. дял 6,40 % от всички регистрирани заболявания при тях има незначителни намаления от 2016 г. В област Русе за периода 2013 - 2017 година при болестността по класове болести най - голям относителен дял и водещо място заемат болестите на органите на кръвообращението те са в граници от 22,77 % до 24,89 % от всички регистрирани заболявания, като най-ниската стойност е през 2016 г. – 22,77%, а най – високата е през 2013 г – 24,89%. Болестите на дихателната система за целия период са на второ място и са в граници от 16,22 % до 17,61 %, като най- ниската стойност е през 2016 г., а най – високата е през 2014 г. Другите класове болести в периода 2013 г. – 2016 г. нямат съществени разлики. (фиг. II.1.12-6).

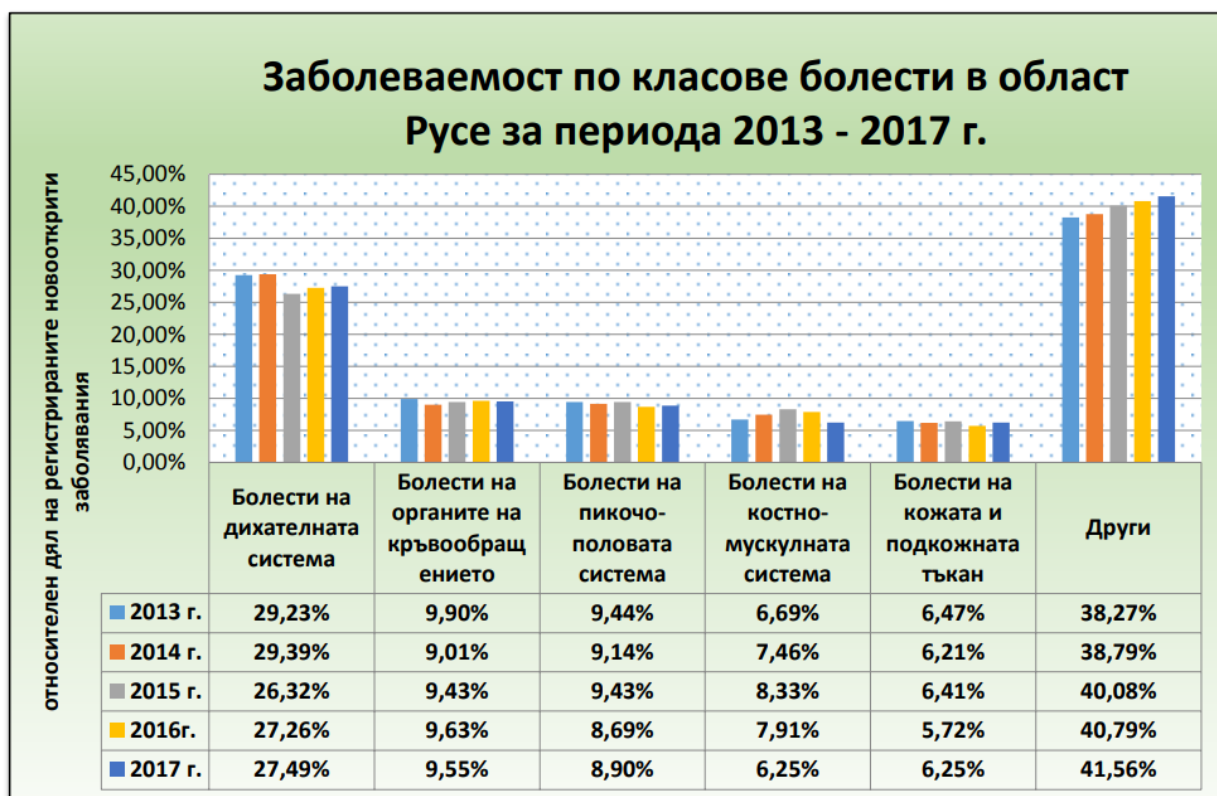

Фигура 4

Фиг. П.1.12-6.

Заболеваемост – Регистрираните новооткритите заболявания

през 2017 г. за област Русе в лечебните заведения за извънболнична помощ са 241 073, което е 1089.17 на 1000 души население, като за 2016 г. новооткритите заболявания са били 242 363, това е 1084,45 заболявания на 1000 души от населението. Новооткритите заболявания през 2017 година също са намалели с 1 290, но на 1000 души население има увеличение с 4,72. В структурата на заболеваемостта на населението по класове болести за 2017 г. в област Русе члено място заемат болестите на дихателната система с отн. дял 27,49% от всички регистрирани новооткрити заболявания, в сравнение с 2016 г. има леко увеличение на относителния им дял (2016 г. – 27,26%). На второ място с отн. дял 9,55 % са болестите на органите на кръвообращението (едни от най-честите причини за смъртност в страната), при сравнение с 2016 г. има леко намаление (2016 г. – 9,63%). Болестите на пикочо - половата система са на трето място с отн. дял 8,90%, при тях също има леко увеличение в сравнение с 2016 г., когато са заемали 8,69%. На четвърто и пето място са болестите на костномускулната система с отн. дял 8,49% (2016 – 7,91 %) и болести на кожата и подкожната тъкан с отн. дял 6,25% (2016 г. – 5,72%) и при двата класа има увеличение на относителния дял при сравнение с 2016 г. За периода 2013 – 2017 г. болестите на дихателната система са били с най – висок относителен дял през 2014 г. (29,39%) и най – нисък през 2015 г. (26,32%). Болестите на органите на кръвообращението са заемали най – висок относителен дял през 2013 г. (9,90%) и най – нисък през 2012 г. (8,15%). При другите класове болести разпределението е подобно и е видно на фигура П.1.12-7.

(фиг. 5)

Фиг. П.1.12-7.

2. Заболеваемост от някои болести, подлежащи на задължително съобщаване.

При анализа на заболеваемостта от болести, подлежащи на задължително съобщаване се открояват следните акценти: Инфекциозни болести - редица опасни заразни болести като детски паралич, дифтерия, петнист тиф, кореман тиф, малария, бруцелоза и др. бяха ликвидирани или сведени до единични случаи чрез имунизации или други превантивни мерки. Основен здравен проблем обаче остават чревните инфекции (шигелози, салмонелози и вирусен хепатит „А”), някои въздушно-капкови инфекции (напр. грип), отделни рикетциозни инфекции (напр. марсилска треска).

Епидемиологични данни.

В област Русе и община Русе през 2017 г. са регистрирани общо 1 766 случая на остри заразни заболявания (без грип и ОРЗ). През 2017 г. варицелата е водеща в структурата на ОИЗ (без грип и ОРЗ) 34.54% от всички регистрирани случаи (610 случая) за сравнение с 2016 г. има драстично намаление, когато са били 1 980 случая и също варицелата е била водеща в заболеваемостта. Епидемиологичните показатели за отделните заразни болести са представени в табличен вид (табл. П.1.12-12).

Табл. П.1.12-12. Заболеваемост от инфекциозни болести

Заболявания	2013 г. - Брой	2013 г. - на 100 000 души	2014 г. - Брой	2014 г. - на 100 000 души	2015 г. - Брой	2015 г. - на 100 000 души	2016 г. - Брой	2016 г. - на 100 000 души	2017 г. - Брой	2017 г. - на 100 000 души

*Доклад за екологична оценка на ОУП на община Русе
Възложител: Община Русе*

Салмонелоза	24	10.44	15	6.59	63	27.92	37	16.56	30	13.55
Дизентерия - остра	0	0	6	2.64	1	0.44	0	0	0	0
Колиентерити	5	2.18	13	5.71	31	13.74	24	10.74	16	7.23
Гастроентерит, ентероколит	555	241.53	562	246.83	501	222	593	265.34	541	244.42
Виросни хепатити	14	6.09	12	5.27	15	6.65	10	4.47	26	11.75
Туберкулоза	52	22.63	51	22.4	43	19.05	30	13.42	44	19.88
Скарлатина	210	91.39	211	92.67	152	67.35	71	71	107	48.34
Варицела	1061	461.74	762	334.67	922	408.55	1980	885.95	31	275.6
Ламблиоза (жиардиаза)	90	39.17	37	16.25	21	9.31	23	10.29	31	14.01
Рубеола	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Епидемичен паротит	1	0.44	0	0	2	0.89	5	2.24	0	0
Серозен менингит, вирусни енцефалити и менингоенцефалити	3	1.31	4	1.76	8	3.54	3	1.34	1	0.45
Антракс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Марсилска треска	8	3.48	4	1.76	7	3.1	6	2.68	3	1.36
Лаймска болест	16	6.96	17	7.47	15	6.65	20	8.95	30	13.55
Бруцелоза	0	0	1	0.44	0	0	0	0	0	0
Други	209	90.95	227	99.7	199	88.18	253	113.2	327	147.74
ВСИЧКО:	2248	978.31	1922	844.15	1980	877.37	3055	1366.96	1766	797.88

Забележка: Данните са общо за "потвърден, възможен и вероятен" случай

Туберкулоза

В област Русе и община Русе през последните две години се наблюдава тенденция за намаляване на болестността (всички регистрирани заболявания) от активна туберкулоза. През 2017 г. в СБАЛПФЗ „Д-р Димитър Граматиков” ЕООД са регистрирани 103 случая с активна туберкулоза всички форми (46.54 на 100 000 души), от които 87 са с активна туберкулоза на дихателните органи (39.31 на 100 000 души). В сравнение с 2016 г. има намаление, когато са били 112 регистрирани случаи с активна туберкулоза всички форми, от които 89 случаи с активна туберкулоза на дихателните органи.

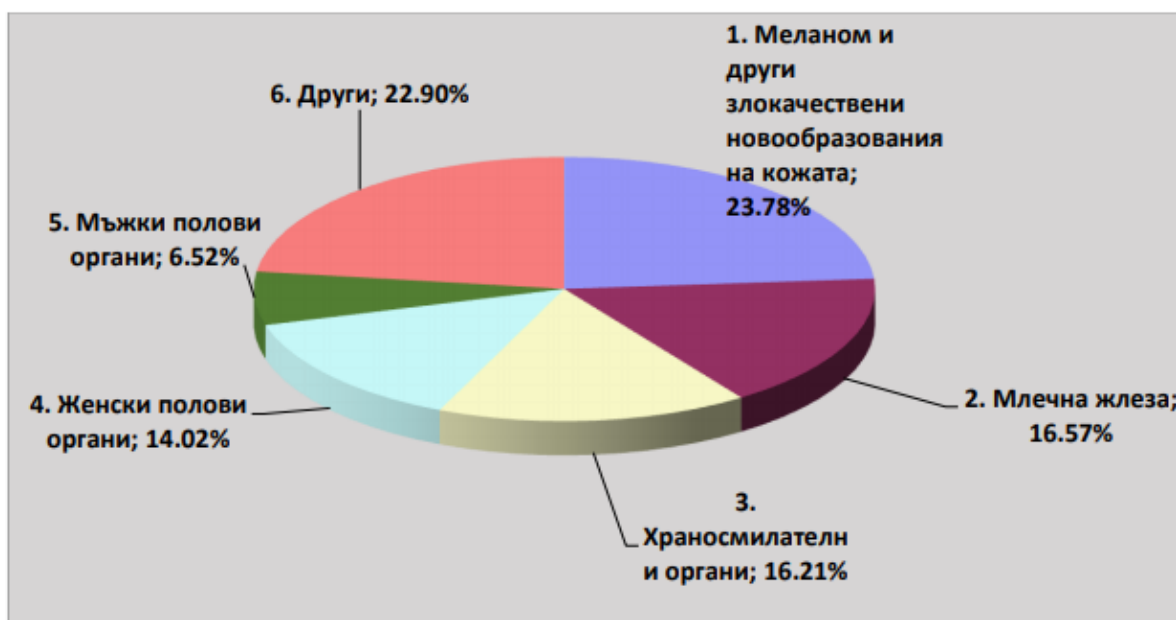
Новооткритите случаи – заболяемостта от активна туберкулоза всички форми за 2017 г. са 41 (18.52 на 100 000 души) от които 34 случаи (15.36 на 100 000 души) са на активна туберкулоза на дихателните органи. В сравнение с 2016 г. новооткритите заболявания са повишени, когато са били 28 случаи от активна туберкулоза всички форми и 22 случаи от активна туберкулоза на дихателните органи. През 2017 година новооткритите заболявания от извънбелодробна туберкулоза са 7 и са с 1 повече от 2016 г.. Повишената заболяемост през последната година е следствие на проведеното през месец септември 2017 г. в област Русе изследване с мобилен флуорограф за откриване на Туберкулоза, сред рисковите групи от населението. Целта на изследването е ранно откриване на Туберкулоза и своевременно лечение, като дейностите са безвъзмездна помощ по програма „Подобряване Брой на 100 000 души Брой на 100 000 души Брой на 100 000 души Брой на 100 000 души Брой на 100 000 души Салмонелоза 24 10.44 15 6.59 63 27.92 37 16.56 30 13.55 Дизентерия - остра 0 0.00 6 2.64 1 0.44 0 0.00 0 0.00 Колиентерити 5 2.18 13 5.71 31 13.74 24 10.74 16 7.23 Гастроентерит, ентероколит 555 241.53 562 246.83 501 222.00 593 265.34 541 244.42 Вирусни хепатити 14 6.09 12 5.27 15 6.65 10 4.47 26 11.75 Туберкулоза 52 22.63 51 22.40 43 19.05 30 13.42 44 19.88 Скарлатина 210 91.39 211 92.67 152 67.35 71 31.77 107 48.34 Варицела 1061 461.74 762 334.67 922 408.55 1980 885.95 610 275.60 Ламблиоза (жиардиаза) 90 39.17 37 16.25 21 9.31 23 10.29 31 14.01 Рубеола 0 0.00 0 0.00 0 0.00 0 0.00 0 0.00 Епидемичен паротит 1 0.44 0 0.00 2 0.89 5 2.24 0 0.00 Серозен менингит, вирусни енцефалити и менингоенцефалити 3 1.31 4 1.76 8 3.54 3 1.34 1 0.45 Антракс 0 0.00 0 0.00 0 0.00 0 0.00 0 0.00 Марсилска треска 8 3.48 4 1.76 7 3.10 6 2.68 3 1.36 Лаймска болест 16 6.96 17 7.47 15 6.65 20 8.95 30 13.55 Бруцелоза 0 0.00 1 0.44 0 0.00 0 0.00 0 0.00 Други 209 90.95 227 99.70 199 88.18 253 113.20 327 147.74 ВСИЧКО: 2248 978.31 1922 844.15 1980 877.37 3055 1366.96 1766 797.88 2016 г. 2017 г. Заболявания 2013 г. 2014 г. 2015 г. на устойчивостта на Националната програма по туберкулоза” финансирана от Глобалния фонд за борба със СПИН, Малария и Туберкулоза. Изследваните лица са 775 от тях 323 мъже и 452 жени от тях 8 са с потвърдена диагноза Туберкулоза. Тенденцията за намаляването на Туберкулозата през последните години се дължи на дейностите в изпълнение на Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата и Програмите, финансирани от Глобалния фонд, насочени към активен скрининг сред найуязвимите групи, активно издирване на контактните лица на болните от туберкулоза и предоставяне на специфична химиопрофилактика за лечението на латентната туберкулозна инфекция. Запазва се високият относителен дял на пациентите с белодробна туберкулоза през последните години.

Злокачествени новообразувания

На територията на Община Русе има разкрит Комплексен онкологичен център (КОЦ), в който пациентите се обхващат, регистрират, проследяват и лекуват от най - ранен стадий на заболяването. . По данни на КОЦ – Русе и след обработване на годишните статистически отчети, броят на регистрираните злокачествени новообразувания постепенно нараства спрямо предходните години. Данните посочени в анализа са само за болестност и заболяемост в област Русе. През 2017 г. регистрираните злокачествени новообразувания за област Русе са 12 706, като от тях 1 281 са новооткрити случаи. Най – много са регистрираните случаи общо при мъже и жени с меланом и други злокачествени заболявания на кожата – 3 022 от тях 207 са новооткрити. При жените най-разпространеното злокачествено новообразование е ракът на млечната жлеза. През 2017 г. с рак на млечната жлеза са регистрирани 2 083 заболявания от тях 142 са новооткрити. В сравнение с 2016 г.

увеличението е с 44 регистрирани заболявания и 9 новооткрити. Злокачествените заболявания на женската половата система са 1 782 регистрирани заболявания, от тях 111 новооткрити (най- много са на шийката на матката 725 – 41 новооткрити) и на трето място по брой регистрирани заболявания са меланом и други злокачествени заболявания на кожата – 1 534 регистрирани заболявания от тях 90 новооткрити. При мъжете най разпространени злокачествени заболявания са меланом и други злокачествени заболявания на кожата – 1 488, от тях 117 новооткрити след тях са злокачествените новообразования на храносмилателните органи 1 080 от тях 172 новооткрити (450 са на дебелото черво – 59 новооткрити); мъжки полови органи – 828, новооткрити 111 (656 са регистрираните заболявания на простата от тях 105 са новооткритите); пикочна система – 554 регистрирани заболявания, от тях 51 новооткрити (403 са регистрираните заболявания на пикочен мехур от тях 36 са новооткритите).

Структура на болестността от злокачествени новообразования според локализацията в област Русе за 2017 г.

Фиг. П.1.12-8.

Структура на заболяемостта от злокачествени новообразования според локализацията в област Русе за 2017 г.

(фиг. 8)

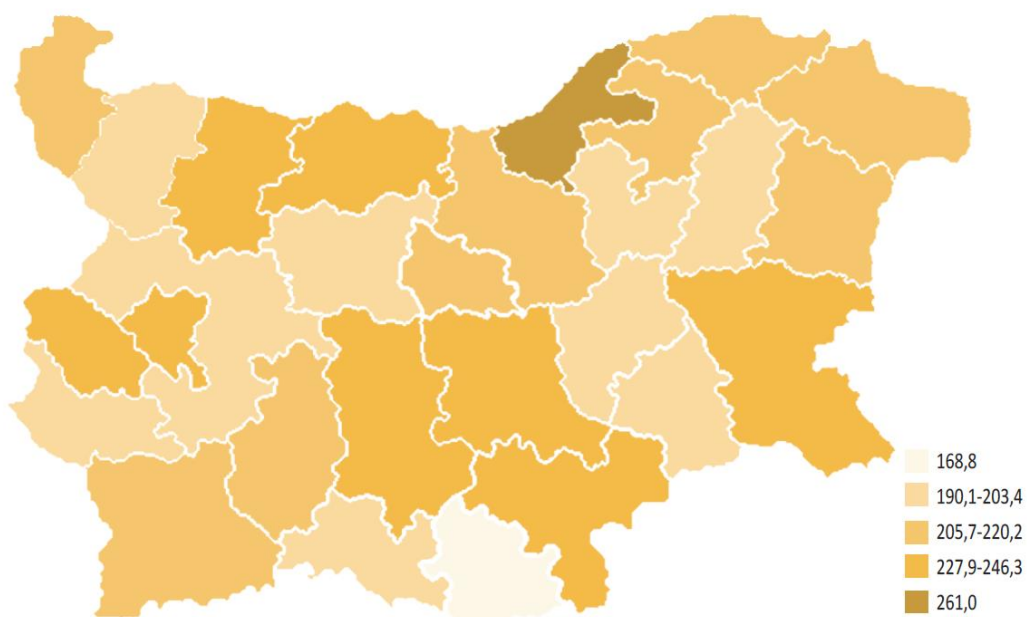

Фиг. П.1.12-10.

Тенденцията през последните години е към увеличаване и подмладяване на злокачествените заболявания. При жените най-разпространеното злокачествено заболяване е ракът на млечната жлеза и женските полови органи. При мъжете най-разпространени злокачествени заболявания са меланом и други злокачествени заболявания на кожата, ракът на храносмилателните органи и пикочополовите органи.

Фиг. 15. Стандартизирана заболяемост (световен стандарт) от злокачествени заболявания (C00 – C96, МКБ-10) на 100 000 по области в България, 2015 г.

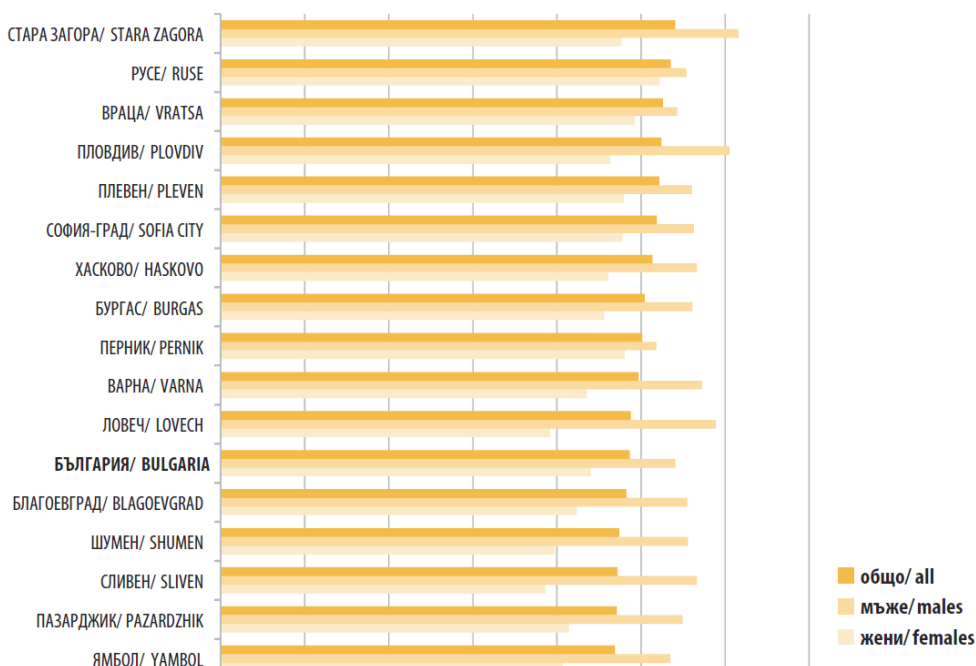
Fig. 15. Age-adjusted (world standard) cancer incidence rates of all cancer sites (C00 – C96, ICD-10) per 100 000 by district in Bulgaria, 2015

Фиг. П.1.12-11.

Фиг. 13. Стандартизирана заболяемост (световен стандарт) от злокачествени заболявания (C00 – C96, МКБ-10) на 100 000 по пол и области в България, 2015 г.

Fig. 13. Age-adjusted (world standard) cancer incidence rates of all cancer sites (C00 – C96, ICD-10) per 100 000 by sex and district in Bulgaria, 2015

Фиг. П.1.12-12.

Данните за заболеваемостта от злокачествени образувания от Национална болница по онкология - Български национален раков регистър „Заболеваемост от рак в България, 2014 и 2015, Том XXV, 2017 г. са представени на горните фигури. Както се вижда регионът на Русе е с най-високи показатели, което буди основателна тревога.

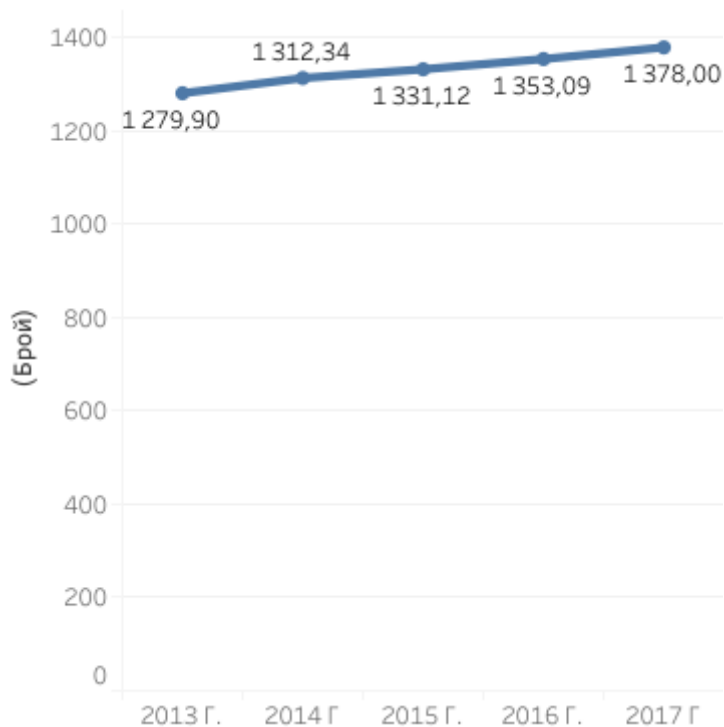
Основни източници на информацията за ежегодно провежданите изследвания са статистическите формуляри, които всички лечебни и здравни заведения в страната представят в НСИ и НЗОЗА, дирекция „Национални здравни данни и електронно здравеопазване“. Източник на данни за умираанията по причини са образците ЕСГРАОН – ТДС, съобщенията за смърт. В статистика на здравеопазването в България се прилага Международната статистическа класификация на болестите и проблемите, свързани със здравето, X ревизия. По нея се кодират регистрираните заболявания и умираанията по причини на смъртта. Повече информация за здравната мрежа и медицинския персонал може да се намери на сайта на НСИ (www.nsi.bg). Информация за заболеваемостта на населението и за дейността на лечебните заведения може да се намери на сайта на НЦОЗА (www.ncpha.government.bg).

Психични заболявания

Болни, оставени в края на годината под наблюдение с психични заболявания на 100 000 души население от област Русе и община Русе през периода 2013 - 2017 г.

Табл. II.1.12-13. Психични заболявания - брой

2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
1279.9	1312.34	1331.12	1353.09	1378

Фиг. II.1.12-13.

Хоспитализирана заболеваемост

Данните за хоспитализираната заболеваемост в област Русе за периода 2013-2017 г. показват, че броят на хоспитализираните случаи в стационарите на лечебните заведения нараства от 64 242 за 2013 г. (27.96 на 100 души население) до 71 970 за 2017 г. (32.52 на 5247,10 5341,59 5356,84 5566,72 5740,59 513,96 509,04 537,50 569,60 578,76 2013 г. 2014 г. 2015 г. 2016 г. 2017 г. Болестност и заболеваемост от злокачествени новообразовани на 100 000 души от област Русе Болестност Заболяемост 100 души население) общо. През 2017 г. сред причините за хоспитализация по класове водещи са болестите на органите на кръвообращението (19.56%), болестите на дихателната система (9,70%), и болестите на храносмилателната система (8,49%), които обуславят общо 37.75% от хоспитализациите. През 2016 г. разпределението е същото, водещо място заемат болестите на органите на кръвообращението (18.61%) след тях са на дихателната система (9,70%) и на храносмилателната система (8.57%).

Въз основа на казаното може да се направят следните **изводи**:

1. Анализът на основните демографски показатели за състоянието и движението на населението в община Русе показва, че са налице: ниска раждаемост, висока смъртност и отрицателен прираст, съизмерими със средните за страната.
2. В унисон с общата тенденция на застаряване на населението и увеличаване на средната продължителност на живота, населението на Община Русе също

застарява.

3. В структурата на смъртността по причини водещо място се пада на Болести на органите на кръвообращението (22.77% до 24.88%), следвани от болести на дихателната система (16.22% до 17.61%)
4. Сравнителният анализ на регистрираните социално значими заболявания за СО, въпреки по-високото качество на медицинската помощ, според количествените показатели в сравнение с тези в страната показва, че здравният потенциал на населението на СО е нисък.
5. Проучванията за причинно-следствените връзки между състоянието на атмосферния въздух, заболяемостта и смъртността от сърдечно-съдови и на дихателната система заболявания свидетелстват, че при съществуващото състояние на околната среда в СО прогнозата за здравния риск е неблагоприятна.

В Екологичната оценка са разгледани всички фактори и замърсители на околната среда, които имат значително въздействие върху здравето на хората. Въпреки че замърсяването на отделните компоненти на средата (атмосферен въздух, води, земи и почви) от различни източници и антропогенна дейност (транспорт, производствена дейност, третиране на отпадъци и др) е анализирано подробно, тук също за застъпени накратко онези замърсявания, които създават определен здравен риск.

Съгласно международните класификации, които са отразени и в нашето законодателство през последните години, в категорията на опасните вещества влизат експлозивните, оксидиращите, изключително и силно запалимите, силно токсичните и токсичните, корозивнодействащите, дразнещите, сенсibiliзиращите, канцерогенните, токсичните за репродукция, мутагенните и опасните за околната среда. Проучени са добре възможните непосредствени въздействия и отдалечени ефекти, които те могат да имат и въпросите за тяхното опаковане, превозване, складиране, търговия, използване, третиране на опаковките и на отпадъците, са обект на специално внимание в поредица от закони, наредби и нормативни актове, взети под внимание от експертите по екологичната оценка и включени в приложението за използваната литература и актуалните нормативни актове.

С поредица от промени в действащите закони и наредби, третиращи материята за нотифицираните опасни вещества и препарати след 2002 г. се засилва контрола върху всички обекти, които могат да създадат здравен риск и да застрашат живота и здравето на хората и качеството на околната среда – металургични, галванични, металообработващи, нефтопреработващи предприятия, обекти на химическата промишленост за производство и преработка на пестициди, биоциди, фармацевтични продукти, синтетични влакна, пластмаси и индустриални суровини, бензиностанции, големи строителни обекти, депа за отпадъци и др.

Идентификация на проблемите, свързани с околната среда и здравето, произтичащи от прилагането на плана

От Доклад от национално представително проучване за отношението на населението по въпросите на околната среда и актуализация на НСОСПД 2005-2006, юли 2004 година, Фондация “Форум за устойчиво развитие – ФОКУС” могат да се систематизират следните изводи:

- Според респондентите, проблемите на околната среда са съизмерими с екзистенциални проблеми като ниските доходи, безработицата и влошеното здраве. “Мръсните улици и обществени места” “замърсеният въздух” и “високото ниво на шума” са посочени от респондентите като сериозни и много сериозни проблеми съответно от 45%, 33 % и 25 % .
- Отговорите на 80% и 67% от респондентите показват, че “редовното подаване на вода” и “канализацията” не са проблеми за населените им места, а за останалите съответно 20% и 33% – съществуват по-сериозни или по-малко сериозни проблеми. Тези данни съвпадат с официалната статистика, според която – 20% от населението в страната има режим на водоснабдяване, а 33% - не са свързани с канализация.

Следователно в групата на приоритетните проблеми, на които трябва да се намери решение, са: чистотата на въздуха; чистотата на водата; чистотата на населеното място; качеството на сметосъбирането и сметоизвозването, намерили място в отговорите на две трети от всички първи свободни отговори на респондентите.

Въз основа на разработената прогноза до 2037 г. се очаква населението в общината да продължи да намалява, ако се запазят същите условия в естественото и механично движение на населението. Подобна е тенденцията и по отношение на развитието на населението в гр. Русе. Населението на град Русе ще намалява, но с помалък темп. До края на прогнозирания период населението на града се очаква да намалее с около 20 хил. души. И трите варианта на разработените прогнози проектират такава тенденция. Прогнозите са разработени като са заложили нетвърде големи различия в измененията на равнищата на раждаемостта (плодовитостта на населението) и на смъртността. Хипотезите за тези тенденции силно са повлияни от наложилите се тенденции в развитието на демографските процеси през последните десетина години., т.е. прогнозите нямат строго целеви характер. Реалистичният вариант следва и е синхронизиран с общата тенденция в демографското развитие на страната. Очаква се неговата реализация да се постигне, ако се запазят същите темпове на икономическо развитие на града и в неговото благоустрояване. Оптимистичният вариант по отношение на реалистичния допуска малко по-високи нива на плодовитост на населението и по-ниско равнище на смъртността. Допускането за влошаване на демографската ситуация в града (трети вариант на прогнозата) е свързана с очаквания за слабо повишаване на равнището на смъртността и намаляване на плодовитостта. Осъществяването на заложените тенденции в този вариант са свързани със забавяне на икономическите темпове на развитие.

Тези прогнозни очаквания за развитието на населението следва да се приемат с условността на демографските прогнози и допускането, че няма да настъпят екстремни изменения в демографското поведение на населението. Върху това поведение влияние оказва не само естественото развитие на демографските процеси (раждаемост, смъртност, миграция), но промените в социалните и икономически фактори и условията на живот, които в някои случаи е възможно да доведат до бърза положителна или отрицателна промяна.

В заключение, по отношение на възпроизводството на населението в общината и гр. Русе, може да се обобщи, че тези структури не са по-силно засегнати от протичащите негативни процеси в демографското развитие, отколкото е общата тенденция за страната. В община Русе се регистрира намаление на населението, като темповете са идентични с тези за страната, а в град Русе незначително по-слаби.

В общината се наблюдава тенденция към увеличение на раждаемостта, но тя продължава да е по-ниска от тази за страната и не успява да компенсира увеличаващата се смъртност, което води до спад на естествения прираст. По отношение на възрастово-половата структура на населението, в общината се регистрира намаление на относителния дял на населението в активните възрасти (15-64 години), слабо увеличение на населението от 0 до 14 години и увеличение на населението на 65 и повече години, тоест общината следва общите тенденции за страната на застаряване на населението.

В обяснителната част на ОУП добре е развита демографията на населението в община Русе.

Гробищни паркове

Гробищните паркове генерират здравен риск, ако не се спазват изискванията за устройството и използването им.

Действащите у нас норми гласи, че за големи градове необходимата площ е 2.70 m² / жител. Посочено е също, че за много големи градове с над 200000 жители необходимата площ се определя с общия устройствен план.

Известно е, че един труп съдържа 15 kg органични вещества, гниенето и минерализацията на които продължават 7-10 години. Условията за минерализиране на органичната материя зависят от състава и зърнометричната структура на почвата, нивото на подпочвените води и относителния дял на зелените насаждения на територията на гробищния парк. Тежките, глинести почви с ниска въздухопроницаемост и висока влагоемкост, отсъствието на пряко слънчево греене и високото ниво на подпочвените води забавят процесите на гниене на органичната материя.

Подходящи за гробищни паркове са райони с едрозърнести почви, ниски подпочвени води (мах. 200 cm) и ограничени до 20% зелени насаждения, с територия, разчетена по формулата 1.2 ha/1000 жители. Препоръчваната хигиенно-защитна зона е 300 m, а за крематориуми - 300-500 m. Препоръчваните размери на гроб за възрастен човек са както следва: дълбочина 1.5 m (подпочвени води на мин. дълбочина 0.5 m под дъното на гроба), дължина 2 m, ширина 1 m. Желателно е да се предвидят разстояния между гробовете: 1 m по дължина и 0.5 m по късата страна. Препоръчваната обща площ на гроб за възрастен е 5 m², за дете - 2 m². Населението на град Русе намалява, но за съжаление смъртността се увеличава. При тези норми е предвидено разширение на съществуващите гробища.

II.1.13. Рискове от природни бедствия и аварии, в т.ч. големи аварии

А) Природни бедствия

Естествените природни вещества, които могат да се разглеждат като са тела или вещества с естествен произход, съдържащи се в излишък в околната среда. Такива могат да бъдат: вулканичната пепел от изригване на вулкани, морската сол, въглеродния диоксид, дима от пожари и други. Те обикновено се приемат като един от компонентите на „фона“ при характеризиране на околната среда. Разгледани са при отделните компоненти на околната среда.

Естествените процеси имат различен характер. В този раздел са разгледани онези природни процеси и явления класифицирани като природни бедствия, които създават рискове за живота на хората и за компонентите на околната среда. Природните бедствия са онези събития, при които поради неблагоприятно стечение на обстоятелства се нарушават функциите на обществото и на естествените процеси и в резултат на това се стига до значителни човешки, икономически, материални и природни загуби.

Класификацията на природните бедствия, в зависимост от засегнатите компоненти на средата обхваща следните групи:

1. Геофизични природни явления и бедствия – земетресения, свлачища, срутвания, вулканична дейност. Тук се включва и цунами, като последица от големи земетресения.
2. Хидрометеорологични бедствия – наводнения, бури, засушавания, градушки, лавини, екстремни температури, пожари, предизвикани от светкавици или мълнии или високи температури, съчетани с продължителна суша.
3. Биологични бедствия – каламитети, епидемии и др.

Най-характерни природни бедствия за Община Русе са: земетресенията, снегонавяванията и обледяванията и наводненията.

Земетресения

В сеизмично активните райони на планетата, включително и в България, земетресенията се явяват като най-катастрофални сред природните бедствия. Земетресенията на Земята не са разпределени равномерно по цялата ѝ повърхност. Те са концентрирани в сеизмични пояси, които съвпадат със зоните на контакт и на относителни движения между големите литосферни плочи. България се намира в източната част на Балканския полуостров, който е най-активният за Европа възел от Алпо-Хималайския пояс.

Опасните земетресения в България са големите плиткокорови земетресения. Те представляват разломявания в най-горната, крехка част на земната кора, които достигат до земната повърхност. Сеизмогенната зона, в която са възможни големи земетресения е с дебелина от 10 до около 20 km. Магнитудите на тези земетресения са над 5,5.

Междиннофокусните земетресения (на дълбочина до 200 km) се генерират в района на Вранча, Румъния и в Хеленската арка (простираща се от западната част на Гърция през островите Кипър и Родос до Югозападна Турция). Хеленската арка се счита за сложна зона на субдуциране на Африканската плоча под Евразия. Голямата дълбочина на тези земетресения значително увеличава областта на силни разрушителни въздействия. Силни земетресения от такива огнища оказват неблагоприятни последствия на големи разстояния, какъвто е примерът с въздействията в Северна България от земетресението във Вранча, Румъния, реализирано на 04.03.1977 г. - частично до напълно разрушени - 8470 сгради, жертви - 125 човека.

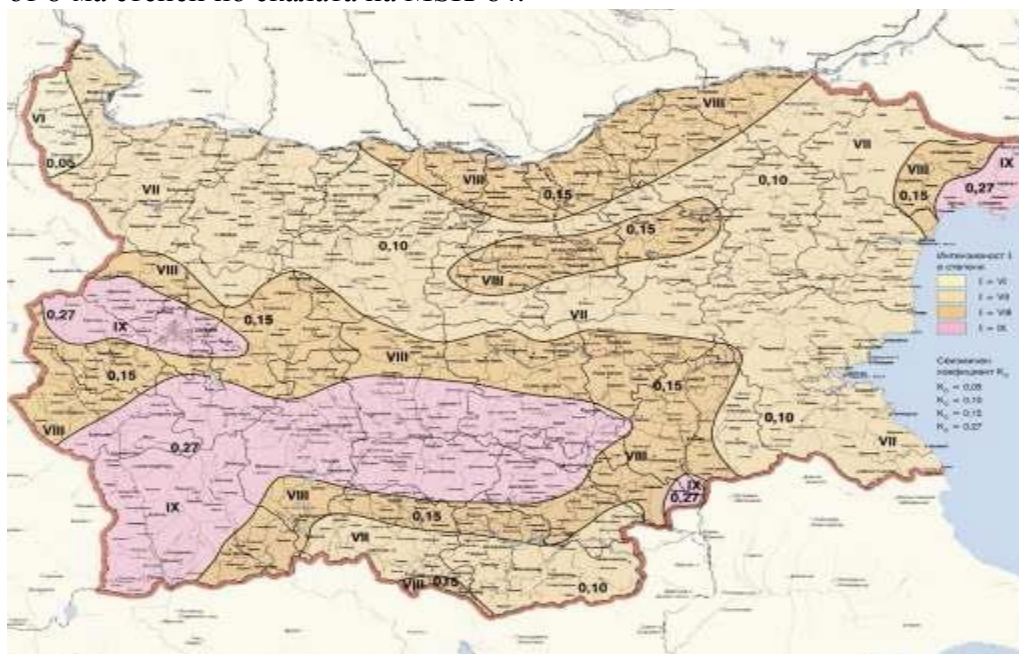
Опасността от земетресения се оценява по данни за стоежа на земната кора, за разломните характеристики, за съвременната деформация (малки земетресения и несеизмични бавни премествания на земната повърхност), за миналите големи земетресения и за законите за затихване на сеизмичните земни движения. Точността на оценката зависи пряко от количеството и прецизността на множеството входящи данни. На настоящия етап наличните данни не позволяват изготвянето на дългосрочни прогнози, каквито по същество са оценките на сеизмичната опасност,

които да са със задоволително за обществото точност. Опасността следва да се оценява периодично, след натрупване на достатъчно допълнителни данни.

Последствията от сеизмичното въздействие зависят от магнитуда на земетресението, от отдалечеността на обектите от епицентъра и от осигуреността на строежите на сеизмични въздействия.

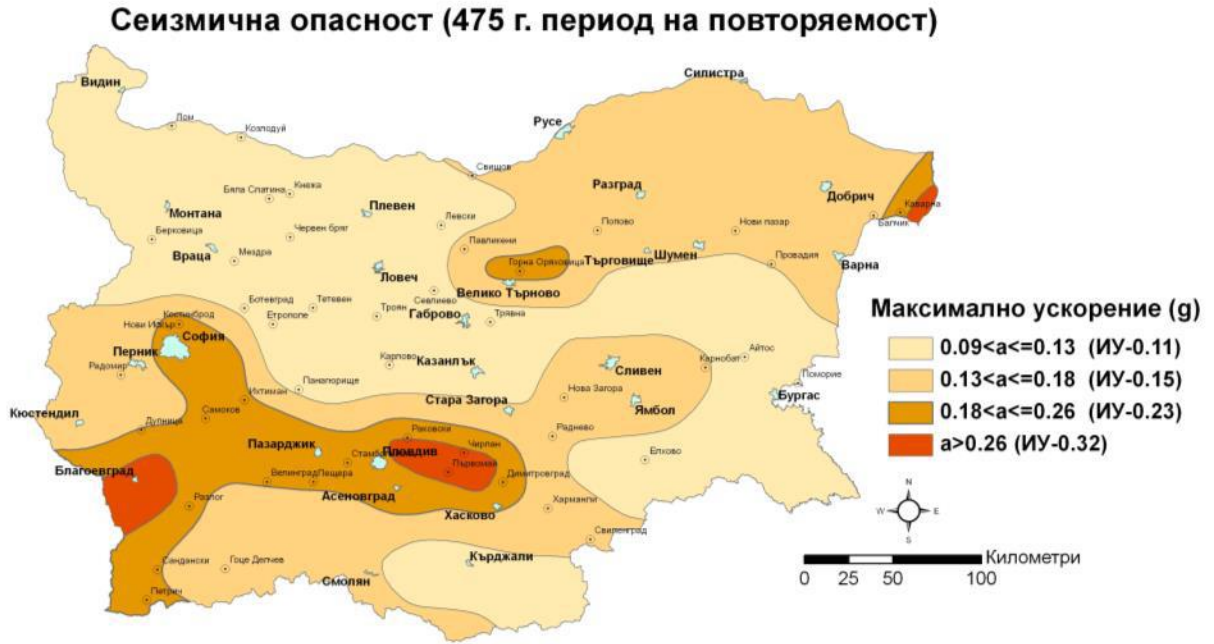
Земетресенията от своя страна могат да предизвикат допълнителни бедствия, като свлачища, наводнения, аварии, епидемии, както и прекъсване на комуникационни и транспортни връзки и др. Най-тежка обстановка ще се създаде в гъсто населените и промишлените райони на големите градове, както и в урбанизирани територии с преобладаващ сграден фонд, проектиран и реализиран преди въведените през 1987 г. противоземетръсни норми, т.е. за по-ниски нива на сеизмичното натоварване.

Съгласно нормативната карта от 1987 г. (Фиг. П.1.13-1) 98% от територията на България може да бъде подложена на сеизмично въздействие с интензивност от 7-ма и по-висока степен, от които с интензивност от 7-ма степен - 51%, с 8-ма степен - 28%, с 9-та и по-висока степен - 19%. Община Русе попада в район с интензивност от 8-ма степен по скалата на MSK-64.

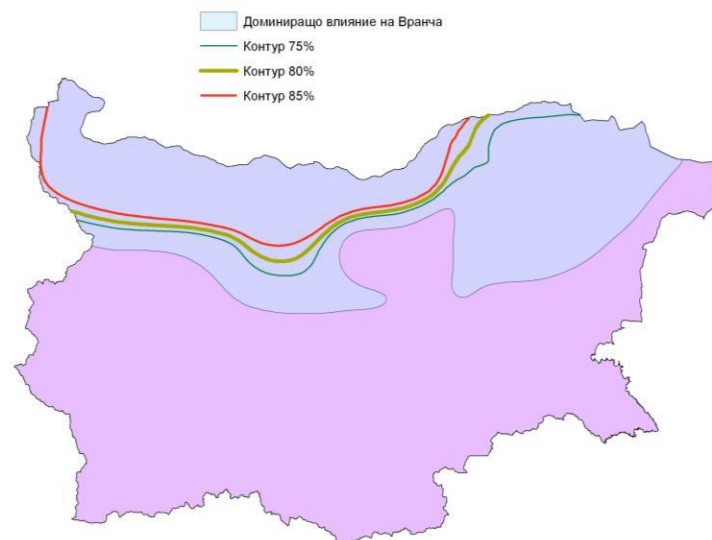
Фиг.П.1.13-1. Сеизмично райониране на Р България от 1987г.

През периода 2007-2009 г. бе проведено ново сеизмично райониране на България, което е в съответствие с ЕВРОКОД 8. Генерирани са карти на сеизмичния hazard в максимално ускорение (g), за почвени условия тип А (според класификацията на EC8), за два периода на повтораемост 95 и 475 години. Установено е, че сеизмичната опасност на България (за двата периода на повтораемост) се определя главно от сеизмичните източници, идентифицирани на територията на страната и източник Вранча (Румъния). Предложени са нормативни карти за строителство на територията на България. Картата за период на повтораемост 475 години, предложена за нормативна, е представена на Фиг. П.1.13-2.

Фиг. П.1.13-2 Нормативна карта за период на повторяемост 475 години в съответствие с ЕВРОКОД 8.

Дефиниран е контур (Фиг. П.1.13-3), очертаващ териториите, за които доминиращо влияние върху хазарта имат междиннофокусните земетресения, генерирани в сеизмичен източник Вранча, Румъния. Получените резултати показват, че контурът отчита преобладаващото влияние на междиннофокусните земетресения може да бъде използван за разделяне на територията на страната на две области с различни нормативни спектри на реагиране.

Фиг. П.1.13-3. Територия с доминиращо влияние (над 50%, 75%, 80%, 85%) на междиннофокусни земетресения (Вранча, Румъния)

Опасни последствия на територията на Община Русе могат да бъдат предизвикани от силни земетресения в Североизточния сеизмичен район, включващ

Горнооряховската сеизмична зона (очакван магнитуд по Рихтер – до 7.5, интензивност от 9-та и по-висока степен по скалата на Медведев-Шпонхоер-Карник), Шабленска зона (максимален магнитуд до 8-ма, интензивност поне от 9-та степен по Черноморското крайбрежие), Дуловската зона (максимален магнитуд 7.5, поради относително голямата дълбочина на огнището - максималното въздействие е с интензивност над 8-ма степен); или от външния за страната Вранчански сеизмичен район, Румъния с основните параметри: разстояние по границата ни 180 до 220 км, дълбочина на огнището 80-120 км. и магнитуд М-7.0.

Последните силни земетресения, засегнали област Русе са Вранчанското през 1977 г. с магнитуд 6.3 по Рихтер и Стражишкото през 1986 г., 7-8 степен по скалата на МШК. Няма закономерна цикличност при възникване на земетресенията.

Фиг. П.1.13-4. Доминиращи сеизмични зони, влияещи на територията на Община Русе

Анализът на сградния фонд на територията на община Русе показва следното:

- Основната част от сградния фонд в кварталите е ЕПК и панелно строителство / кв. Дружба 1 и 3 кв. Чародейка, кв. Здравец и кв. Възраждане /
- В централната част на града, ЦЮР, „Мидия-Енос“, „Веждата“ и „Тракция“, „Дружба 2“ преобладава ниското тухлено строителство
- В селата на територията на община Русе почти навсякъде строителството е тухлено а някъде и кирпичено.

При възникване на земетресение, при което има комбинирана зона на поражение ще възникнат разрушения, затрупвания, хора под развалините, разрушаване на елементи от комунално енергийната мрежа, пожари, замърсяване с промишлени отровни вещества, създаване на огнища на замърсяване от радиоактивни източници, наводнения, активиране на свлачища, прекъсване на комуникации, голям брой поразени хора и такива, останали без домове, възможност от биологично заразяване, създаване на предпоставки за възникване на епидемии и други, които биха имали трайни последствия за населението, националното стопанство и околната среда, което ще наложи провеждането на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи (СНАВР). Възможно е да бъдат конструктивно нарушени хидротехническите съоръжения /язовирните стени на яз. Николово, яз. Образцов чифлик, яз. Тетово и отделни участъци от дигите по поречията на реките Дунав, Русенски лом/ с което ще се създадат предпоставки за възникване на наводнение особено през периодите на пълноводие. Ще бъде

нарушено нормалното движение по автомобилните и ж.п. пътища поради конструктивни увреждания на пътните съоръжения.

Временно ще бъдат нарушени и комуникациите на мобилните оператори, което ще разстрои управлението в първоначалният момент. Възможно е в последващите след земетресението дни да възникнат и епидемии, което допълнително ще усложни обстановката.

Съгласно действащите разпоредби, в момента паралелно се прилагат нормите за проектиране и строителство съгласно сеизмичното райониране от 1987 г. и последното сеизмично райониране в съответствие с ЕС 8.

Територията е с повишен инженерен риск - граничната зона на третата льосова тераса. В нея поради продължително антропогенно въздействие, вкл. прокопани укрития и неизправни В и К проводи и инсталации, влажността на льоса е достигнала ниво близко до критичното, над което се проявява масово пропадане. Понататъшното строително усвояване на тази зона изисква реализиране на изпреварващи геозащитни и други инженерни мерки. Известни участъци от заливната и първата придунавска тераса са формирани от неуплътнени насипвания с различни материали, което изисква съответно съобразяване при фундирането на строежите. За тези тераси е характерно и сравнително високо ниво на подпочвените води – между 2 и 3 метра.

Наводнения

При обилни продължителни валежи и при интензивно топене на снеговете по поречията на реките, вливащи се в р. Дунав и р. Русенски Лом могат да настъпят частични разливи (наводнения).

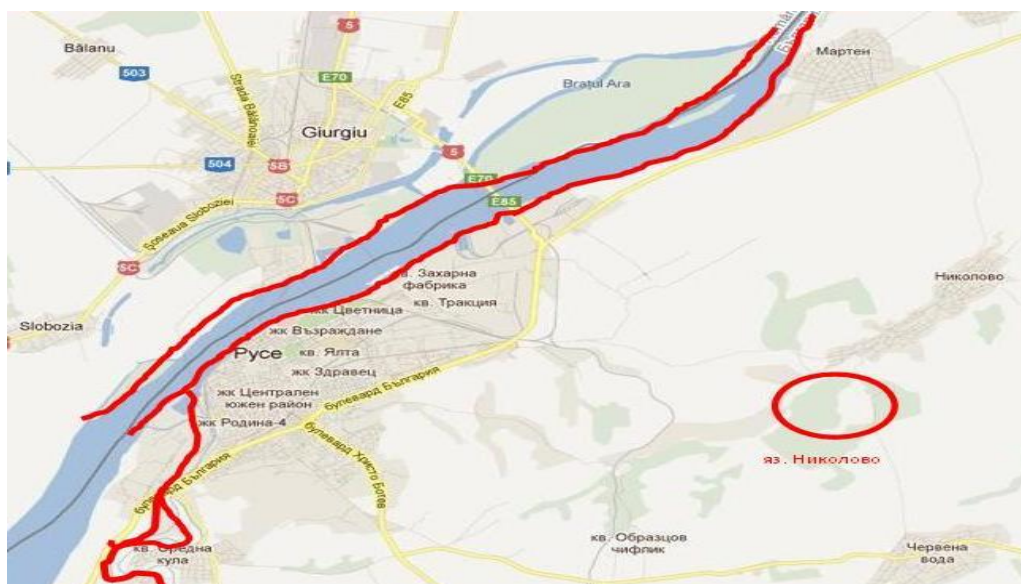
Като се има предвид по високия бряг на река Дунав от българския бряг, то при високо ниво на реката могат да настъпят частични разливи на определени места по поречието. Анализът от предходни години показва, че при нива от 8.0 – 9.0 метра, могат да се получат разливи и да бъдат засегнати следните места и участъци:

- разлив на пътя към рибарското селище (под хижа „Приста“);
- в района русенската корабостроителница и пристанище “Запад“;
- отделни участъци в гр. Мартен и с. Сандрово (основно земеделски земи по поречието). Част от залетите зони са резултат и от подпочвени води, следствие на високите води на р. Дунав;

- яз. Тетово не е потенциално опасен обект и имайки предвид релефа на разположението, проектирания му обем и липсата на населено място в непосредствена близост, може да се направи извода, че няма пряка опасност от наводнения.

- Община Русе попада в територията за контрол на водните басейни на Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БД”ДР”). Във връзка с определяне на районите със значителен потенциален риск от наводнения, с цел опазване на човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност от наводнения, БД”ДР” е разработила План за управление на риска от наводнения (ПУРН). Планът разглежда всички аспекти на риска от наводнения, отчитайки характеристиките на конкретния речен басейн и интегрира аспектите на опазване на околната среда, като осигурява високо ниво на опазването ѝ. В него е включена програма от мерки, която се съсредоточава върху предотвратяване, защита, повишаване на подготвеността и информираността по отношение на наводненията. В тази връзка Община Русе при разработването и приемането на общинския План за

защита при бедствия изцяло се е съобразила с анализите, заключенията и мерките, заложи в ПУРН.

Фиг. П.1.13-5. Потенциални зони с риск от наводнения в Община Русе

В плана за управление на риска от наводнения на БД”ДР”-Плевен са определени 26 района със значителен потенциален риск от наводнения, утвърдени от Министъра на околната среда и водите. Територията на Община Русе попада в 2 от тези района:

- река Дунав - BG1_APSFR_DU_001

- поречието на река Русенски Лом -BG1_APSFR_RL_014 – р. Русенски Лом от с. Божичен до устието ѝ.

Резултатите от оценката на риска при наводнение с вероятност от 1% (100год.) за тези райони е представена в таблица Таблица П.1.13-2.

Таблица П.1.13-2. Резултати от оценката на риска при наводнение с вероятност от 1% (100год.) за РЗПРН.

Код РЗПРН	Име на РЗПРН	Дължина (км)	Поречието	засегнати жители (бр)	ИРПС инсталации (бр)	Други замърсители (бр)	жилищни райони (дка)	Транспортна инфраструктура (дка)	Индустрия (дка)	Културни обекти (бр)	Критична инфраструктура (бр)	Надглед (бр)
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
BG1_APSFR_RL_014	р. Русенски Лом от село Божичен до устието ѝ	34.1	Русенски Лом	288	1	13	72.61	408.11	399.87	1	5	2
BG1_APSFR_DU_001	Река Дунав – територията на България	472	Дунав	111679*	4	да	42700	да	24500	да	да	да

Предприятия с рисков потенциал, които попадат в РЗПРН за територията на община Русе са: Петролен терминал „Ромпетрол България” – гр.Русе (в Дунавска индустриална зона „Тегра”)- обект с нисък рисков потенциал – РЗПРН BG1_APSFR_DU_001.

В таблица II.1.13-3 са представени язовирите на територията на Община Русе.

Таблица II.1.13-3 Язовири на територията на Община Русе

№	Язовир	Собственост и ползвател	Техническо състояние	Технически данни				Завирен в % към .04.2012
				Полезен обем куб м	Яз. стена тип, височина	Осн. изпускател Ф (мм) вид на тръбата	Преливник - тип	
1	2	3	4	6	7	8	9	10
1	Яз. “Николово”, с. Николово, общ. Русе (ПОЯ)	Община Русе	добро	1 000 000	земно насипна / 12,5 м	Ф 300	траншееен – 10 м,	60
2	яз.”Образцов чифлик”Община Русе	ИЗС Обр. Чифлик” / ”ЕТ-орас” Русе	добро	213 000	земно насипна / 6 м	250 мм / стомана	страничен земно насипен	30
3	яз.”Тетово” с. Тетово Община Русе	Община Русе	Незадоволително	40 000	земно насипна / 4 м	250 мм / стомана не работи	земно насипен	НВВН

В **Приложение 7** са представени картите на заплахите от наводнения за района.

На територията на Община Русе няма водоземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, които попадат в границите на заливане, съгласно картите на риска от наводнения от ПУРН на БД”ДР”-Плевен.

Ледоход

Най - вероятни места за поява на ледови подприщвания на водното ниво преди и след оперативния участък и тези, които ще окажат влияние са:

- о-в “Кама” – км. 510
- о-в “Люляка” – км. 500
- моста “Русе-Гюргево” – км. 488.9
- о-в “Алеко” – км. 475
- о-в “Мишка” – км. 460

- о-в “Бръшлян” – км. 452
- о-в “Косуй” – км. 425
- о-в “Ветрен” – км. 393
- о-в “Чайка” – км. 383

в румънския участък на реката под гр. Силистра

В отговорния участък на р. Дунав през зимния период са възможни следните ледови явления:

- ледообразуване
- ледоход в различно процентно съотношение спрямо водната повърхност.
- замръзване на водната повърхност, спиране на ледохода и образуване на ледена покривка, без да се прекратява движението на водните маси.
- натрупване на ледени блокове и създаване на подпор в определени участъци от реката, при който се намалява отока на реката и започва повишаване на речното ниво.

Възможни последствия от ледовите явления:

- Затруднения, ограничения и пълно спиране на корабоплаването.
- Критична ситуация с кораб, форсиращ ледено поле.
- Критична ситуация с кораб, останал в ледено поле.
- Повишаване нивото на реката с наводняване на участъци от брега с ниска кота.
- Разрушения на брегови експлоатационни и защитни съоръжения, плаващи и стационарни брегови устройства, хидротехнически съоръжения и др., вследствие ледоход или силата на натиска в посока към двата бряга на натрупващи се ледени блокове и повишаване нивото на реката.
- Разрушения на брегови експлоатационни и защитни съоръжения, стационарни брегови устройства и хидротехнически съоръжения при разрушаване на ледовия запор и оттичане на леда

От направеният анализ могат да се направят следните заключения :
Потенциално възможни райони, и съоръжения който са застрашени при ледови явления са:

- Западна промишлена зона Русе;
- Източна промишлена зона;
- Дунавски защитни диги;
- Предизвикване на наводнения по поречието на Русенски лом вследствие заприщване на устието на реката.
- Помпена станция Мартен.

Снегонавявания

Зимата е сезон, който се характеризира с ниски температури, снежни виелици и бури, залежавания и обледявания.

Съществува опасност от натрупване на снежни преспи, изгубване, затрупване, измръзване на хора, травми, причинени от падания при залежаване на пътищата.

Най-често снежни бури в Североизточна България, където попада и Община Русе се формират през месеците декември, януари и февруари.

Важен фактор, определящ дали снеговалежът има бедствен характер е скоростта на натрупване на снега.

Община Русе се характеризира с бързо натрупване на сняг, обикновено придружено със силен и много студен северен вятър, което води до снегонавяване и образуване на преспи по пътната инфраструктура, понякога достигащи до 2-3 метра височина.

В резултат на снегонавявания и обледявания обширни райони от общината се оказват без електро и водоснабдяване, с нарушени транспортни и свързочни комуникации за различни периоди от време и произтичащите от това последствия - значителни проблеми в снабдяване на населението с храна, осигуряване на медицинско обслужване.

Понякога натоварванията от падналия сняг са толкова големи, че се разрушават покриви, а в отделни случаи и цели съоръжения.

Ниските температури са причина за обледеняването на електропроводите и други открити комуникационни линии и за заледряване на пътищата и тротоарите, което предизвиква много пътно-транспортни произшествия и висок травматизъм сред населението, следствие подхлъзвания и падания.

Всички населени места в общината биват засягани в по-голяма или по-малка степен ежегодно от това природно явление.

В резултат на снегонавявания и обледявания населените места от общината могат да се окажат без електро и водоснабдяване, с нарушени транспортни и свързочни комуникации и произтичащите от това последствия. Най-засегнати ще се бъдат населените места Хотанца, Тетово, Долно Абланово, Просена, Семерджиievo, Бъзън.

Фиг. П.1.13-6. Пътни артерии, непроходими при зимни условия в Община Русе

Често непроходими при зимни условия се оказват основните пътни артерии от и за към Община Русе, което налага затваряне на пътните участъци Русе – Разград; Русе - Кубрат, Русе - Бяла, Русе-Силистра и спиране на движението по

тях до почистването им. Това от своя страна води и до блокиране трафика от и към граничен пункт “Дунав мост”. Анализа от усложнена зимна пътна обстановка от предходни години показва, че 4-токласната общинска пътна мрежа осигурява достъпа до отдалечените населени места / с.Просена , с.Долно Абланово, с.Хотанца /. Проблемен остава и трафика по бул. „България“ към Дунав мост в двете посоки при усложнена пътна обстановка в Румъния и спиране на движението по моста.В тази връзка през зимния сезон се планират за снегочистване и отбиване на ТИР-овете в локалното платно на бул „България“ в посока София, паркинга на хижа „Приста“.

Община Русе има действащ План за защита при бедствия, разработен на основание чл. 9, ал. 2, във връзка с чл.65 от Закона за защита при бедствия. Целта на плана е създаване на оптимална предварителна организация и координация за предотвратяване или намаляване последиците от бедствия, както и за управление и провеждане на спасителни и неотложни аварийно- възстановителни работи при възникване на бедствие на територията на общината.

Б) Промислени аварии

Потенциална опасност от възникване на големи производствени аварии с образуване на силно токсично замърсяване на околната среда може да се получи при природни бедствия, аварийни спирания или нарушаване на технологичния процес, неспазване на технологична дисциплина. Тези причини са предпоставка за възникване на различни по характер и мащаби аварии, част от които съпроводени с разрушения на отделни технологични линии или цели обекти, със замърсяване с опасни вещества на обширни райони и човешки жертви.

С развитието на технологиите и нарастване обема на производство се увеличава и рискът от възникване на аварии и инциденти. Най-сериозни последствия биха възникнали при авария в обекти, работещи с химически, пожаро и взривоопасни вещества, които при запалване или взрив отделят токсични газове.

Б.1. Промислени предприятия

Промислените предприятия са концентрирани основно в 4 зони – Западна, Източна, Индустриален парк и Дунавска индустриална зона „ТЕГРА“-района на бившето КТМ.

В таблица II.1.13-4 са представени потенциално опасните обекти (ПОО) на територията на Община Русе, съгласно Плана за защита при бедствия на общината.

Таблица II.1.13-4 ПОО на територията на община Русе

№	ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА/ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА	НАИМЕНОВАНИЕ НА ОБЕКТ	ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ	АДРЕС НА ОБЕКТА
1.	“Булгартранс газ” ЕАД, район Вълчи дол	АГРС “Изток” стратегически обект;	пренос и разпределение на природен газ за Северна България и големи консуматори от Източна промишлена зона на гр. Русе; двупосочна интерколекторна газова връзка между Р България и Р Румъния	гр.Русе, пътя за Николово

2	“Булгартранс газ” ЕАД, район Вълчи дол	АГРС “Запад”	пренос и разпределение на природен газ, предназначен за консуматори и крайни потребители в гр.Русе	гр.Русе, местността „Караач”
3.	“Булмаркет ДМ” ООД	Терминал за съхранение на втечен природен газ (LNG)	Съхранение в криогенни резервоари и търговия на втечен природен газ	гр.Русе бул. “Тутракан” № 100
4.	“Българска мая” ЕООД	производствено предприятие с експлоатация на АХКС	производство на хлебопекарни дрожди / мая/	гр.Русе, ул. “Крайбрежна” № 1
5.	“В и К” ООД гр.Русе	Помпена станция „Втори подем”	Водоподаване и хлориране на питейна вода	гр.Русе, разклон за с.Николово
6.	“В и К” ООД гр.Русе	Пречиствател на станция за отпадни води	Пречиства битово-фекални води на гр.Русе	гр.Русе, „Свободна зона”, бул.Тутракан 71
7.	„ДМВ” ЕООД	петролна база	Съхранение и търговия със светли горива	гр.Мартен
8.	“Дунарит” ЕАД	Основна площадка - производствени цехове и складово стопанство	Производство и съхранение на ВВ и специална продукция	гр.Русе, п.к.12 Землището на с. Николово
9.	“Дунарит” ЕАД	складова база „Басарбово 1”	Съхранение и спедиция на ВВ и специална продукция	землището на с.Басарбово, общ.Русе
10	“Дунарит” ЕАД	складова база „Долно Абланово I”	Празна, неизползвана от няколко години	землището на с.Долно Абланово, общ.Русе
11	ДРВВЗ - складова база ВВ, ползвана под наем от „Дунарит АД”	складова база „Долно Абланово II”	Съхранение и спедиция само на специална продукция	землището на с.Долно Абланово, общ.Русе
12	“Екон-91” ООД	Обособена производство „Лаково-бояджийски материали”	Производство на бои, лакове, бежири, лепила, алкидни смоли	гр.Русе, ул. “Кап. Райчо Николов” № 11

13	“Жити” АД	Производствено предприятие	производство на телове, гвоздеи и телени изделия	гр.Русе бул. „Трети март” № 17
14	“Ина Кем Солюшън” ООД	Складово стопанство, авто и жп разтоварища	съхранение и търговия с химични вещества и смеси	гр.Русе бул. “България” № 125
15	“Инса порт” ООД	база за съхранение и търговия с нефтопродукти	Съхранение на дизелови горива	гр.Русе бул. “Тутракан” № 100
16	“Лубрика” ООД	Производствена площадка и дейност със слаб ИЙЛ	производствени дейности по преработка /регенериране/ на отработени масла до базови масла; производството на масла и смазочно-охлаждащи течности	гр.Русе, бул. “България” № 125а
17	“Лукойл България” ЕООД	Пласментно-снабдителна база (ПСБ)	товарене, разтоварване, съхранение и експедиция на моторни горива (газ пропан – бутан, бензин, дизелово гориво)	гр.Русе, бул. “Тутракан” № 100
18	“Мегахим” АД	производство на площадка	производство на алкидни и воднодисперсни бои, грундове и др.	гр.Русе, бул. “Липник” № 123
19	“Мегахим” АД	цех „Смоли”	производство на смоли, които се ползват и влагат в собственото производство	гр.Русе, ул. “Шипка” № 118
20	“Мегахим” АД	Складово стопанство	подземни и надземни складове, не функциониращи, в процедура за обособяване като митнически склад	гр.Русе, бул. “България” № 125
21	„М-газ Русе” ЕООД	Пълначна газостанция	Зареждане на специализирани товарни автомобили	Гр.Русе, местността Караач
22	“Монтюпе” ЕООД	Производствено предприятие за изделия за автомобилната индустрия	Производство на автомобилни части от алуминиева сплав – цилиндрични глави и носачи	гр.Русе, Индустиален Парк, Източна Промислената Зона
23	„Оберъостерайхше” ЕООД	Производствено предприятие	Производство на биодизел и глицерин (чист и технически)	гр.Русе бул. “Тутракан” № 100
24	„Олео Протеин” ЕООД	Производствено предприятие	Производство на сурово растително масло, суровина за биодизел	гр.Русе бул. “Тутракан” № 100

25	„Оргахим” АД	Цех „Лаков”	Производство на лаково-бояджийски продукти	гр.Русе, бул. „Трети март” 21
26	„Оргахим резинс” АД	Цех „Смоли” и складово стопанство за ХВС	Производство на смоли, лакове, бежири, разредители	гр.Русе бул. „Трети март” 21
27	“Порт Булмаркет” ЕООД	Плаваща претоварна установка за опасни товари – светли и газообразни горива	извършване на пристанищни дейности по товарене, разтоварване, спедиция на светли горива и газ пропан бутан	гр.Русе бул. “Тутракан” № 100
28	“Петър Караминчев” АД	Складовото стопанство за дизелово гориво и пропан бутан	Съхранение на дизелово гориво за нуждите на ДРВВЗ	гр.Русе, Източна промишлена зона, местност „Пухлево дере”
29	“Плодекс” ЕООД	Стоково тържище	Експлоатация на амонячно-компресорна хладилна камера при производство на гъби	гр.Русе, ул. “Постсдам” № 1
30	“Полисан” ООД - в несъстоятелност	Производствено предприятие	Производство на битуми, битумни производни и производство на тъмни нефтопродукти	гр.Русе бул. “Тутракан” № 100
31	“Приста ойл холдинг” ЕАД Русе	Завод за смазочни продукти	Производство на моторни и индустриални масла и смазки	гр.Русе, Западна промишлена зона, бул. “Трети март” № 46
32	“Ромпетрол България” АД	Терминал за светли нефтопродукти	Търговия и съхранение на светли горива	гр.Русе, бул. “Тутракан” № 100
33	„Русе Кемикълс” АД	производствена инсталация „Фталов и малеинов анхидрид”, складово стопанство ОХВС	Производство на фталов анхидрид ; съхранение на ОХВ и ИЙЛ	гр.Русе, бул. “Бълари я” 133
34	„Сакса” ООД / НРП	Депо за светли	съхранение и търговия с дизел, бензин, биодизел и	гр.Русе, бул. „Тутракан”

		нефтопродукт и – Русе.	присадки за горива	71 „Свободна зона”
35	“СЕТ” АД Русе	Производствено предприятие	производство на немонтирани печатни платки и монтаж на печатни платки	гр.Русе, бул “Христо Ботев” № 1
36	“Сирма Приста” АД	Производствено предприятие с АКХИ	преработка на сурово прясно мляко и производство на млечни продукти	гр.Русе, бул. “Трети март” № 51
37	“Топливо” АД / НРП	Газохранилище Русе	съхранение и търговия на газ пропан бутан.	гр.Русе, ул. “Потсдам” № 9
38	“Топлофикация Русе” ЕАД	ТЕЦ “Изток”	Производство на топлинна и електрическа енергия	гр.Русе, ул. “ТЕЦ Изток”
39	“Фибран България” АД/ ВРП	Производствено предприятие	Производство и съхранение на изолационни	гр.Русе, бул. „Тутракан” № 100
40	“Химснаб БГ” АД / НРП	Складова база	Съхранение и търговия на течни и прахообразни химични вещества и смеси	гр.Русе, ул. “Михаил Арнаудов” № 3

В Община Русе има осемнадесет съществуващи предприятия, класифицирани от министъра на околната среда и водите с нисък и висок рисков потенциал. Класификацията на Севезо предприятията се извършва на най-ранния възможен етап от инвестиционния процес при съобразяване на правилата за устройственото планиране на територията с цел осигуряване на безопасни отстояния при избора на площадка за ново предприятие/съоръжение или на планирани съществени промени в тях.

ИЗТОЧНА ПРОМИШЛЕНА ЗОНА

I. С нисък рисков потенциал:

1. **„Топлофикация Русе“** – гр. Русе, ул. „ТЕЦ Изток“ № 1
Предмет на дейност на предприятието е производство на електрическа и топлинна енергия и пренос на топлинна енергия. Най-близката жилищна среда е на отстояние 500 метра. Площадката не попада в чувствителни и уязвими зони: санитарно-охранителни зони на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване.
2. **„Инакем Солюшънс“ ООД** – гр. Русе, бул. „България“ № 125
Предмет на дейност: съхранение и търговия с химични вещества(метанол) и смеси, както и минерални торове.
3. **„Русе Кемикълс“ АД** – гр. Русе, бул. „България“ № 133

Предметът на дейност на дружеството е производство на фталов и малеинов анхидрид, кристализация и разфасовка, съхранение на течни суровини и готова продукция.

II. С висок рисков потенциал:

1. **„Складово стопанство за дизелово гориво и втечен газ пропан-бутан“** с оператор „Петър Караминчев“ АД – гр. Русе, ул. „ТЕЦ-Изток“ № 71, м-ст „Пухлево дере“

Предметът на дейност на дружеството е приемане, съхранение и експедиция на втечен въглеродороден газ (пропан-бутан) и дизелово гориво. Съгласно изискванията на Приложение № 3 от *Закона за опазване на околната среда и водите* и съхраняваните количества дизелово гориво и втечен газ, на предприятието има издадена класификация като дружество с „висок рисков потенциал“ от Министерството на околната среда и водите.

2. **„Склад за препарати за растителна защита- Русе“** с оператор „Ойролог“ ЕООД – гр. Русе, Източна промишлена зона, ул. „ТЕЦ-Изток“ №9

Предмет на дейност на дружеството е съхранение на препарати за растителна защита. С верификация от Министерството на околната среда и водите обекта е класифициран като предприятие с „висок рисков потенциал“.

ЗАПАДНА ПРОМИШЛЕНА ЗОНА:

I. С нисък рисков потенциал:

1. **„Оргахим“** АД - гр. Русе, ул. „Трети март“ №21

Предметът на дейност на „Оргахим“ АД е свързан с производството на вододисперсионни бои, тониращи пасты и втвърдители, емайллакове, грундове и бои.

II. С висок рисков потенциал:

2. **„Оргахим Резинс“** АД - гр. Русе, ул. „Трети март“ №21

Предметът на дейност на фирмата е свързана с производство на смоли, лакове, безири и пластификатори.

ДУНАВСКА ИНДУСТРИАЛНА ЗОНА „ТЕГРА“

I. С нисък рисков потенциал:

1. **„Инса ойл“** ООД – гр. Русе, бул. „Тутракан“ № 100. Дружеството съхранява, приема, обработва и експедира петролни продукти (дизелово гориво и тежко гориво).

2. **Петролен терминал „Ромпетрол България“** ЕАД – гр. Русе, бул. „Тутракан“ № 100 - Предметът на дейност на „Ромпетрол България“ ЕАД е свързан с доставка, съхранение и претоварване на петролни продукти (бензин, дизелово гориво и биодизел). Обектът не попада във вътрешния пояс на санитарно-охранителната зона на източници на питейно-битово водоснабдяване, в крайбрежната водоохраняема зона и на заливаема територия.

3. **„ТМ Технолоджи“** АД – гр. Русе, бул. „Тутракан“ № 100 – Най- близко разположеното населено място до площадката на завода е гр. Мартен и е на отстояние над 1700 м от обекта. През 2018 г. складовата база за петролни продукти

е била предмет на разглеждане в процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС , финализирана със съгласуването на Решение № РУ-65-ПР/2018 г.

II. С висок рисков потенциал:

1. „Терминал за съхранение на втечен природен газ (LNG)“ с оператор „Булмаркет ДМ“ ЕООД – гр. Русе, бул. „Тутракан“ № 100

Предметът на дейност на дружеството е съхранение, доставка и експедиция на втечен природен газ. С верификация от Министерството на околната среда и водите обекта е класифициран като предприятие с „висок рисков потенциал“.

2. „Лукойл България“ ЕООД – гр. Русе, бул. „Тутракан“ № 100

Пласментно-снабдителна база „Русе“ на „Лукойл България“ е предназначена за разтоварване, съхранение и експедиция на моторни горива (пропан-бутан, бензин, дизелово гориво и етанол). Отстоянието от ПСБ Русе до гр. Русе е 10 км.

3. „Фибран-България“ АД – гр. Русе, бул. Тутракан 100

Предмет на дейност на предприятието е производството на плоскости „фибран хрс“. На площадката на дружеството се съхраняват четири опасни химични вещества, които попадат в Приложение № 3 от Закона за опазване на околната среда. Тези суровини са в прагови количества, които се класифицират с висок риск и поради това „Фибран-България“ АД има издадена класификация и се определя от Министранството на околната среда и водите като предприятие с „висок рисков потенциал“. В близост до територията на обекта няма жилищни зони, сгради за масово събиране на хора, чувствителни обществени сгради, както и обекти подлежащи на здравна защита, резервати, регистрирани културни и исторически паметници и туристически атракции.

ПРЕДПРИЯТИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА РУСЕ, КОИТО СА КЛАСИФИЦИРАНИ С РИСК, НО НЕ СА ПОЗИЦИОНИРАНИ В ИНДУСТРИАЛНИТЕ ЗОНИ

С нисък рисков потенциал:

1. „ДМВ“ ЕООД – Петролна база, гр. Мартен

Предприятие за приемане, съхранение и експедиция (търговия) на петролни продукти. Съгласно верификация на *Министерство на околната среда и водите* дружеството е класифицирано с нисък рисков потенциал. Отстоянието до най-близко разположената жилищна сграда е 150 м по посока изток.

2. „Сафик Алкан Химснаб“ АД (Складово предприятие за съхранение и търговия с химически суровини и материали) – гр. Русе, ул. „акад. Михаил Арнаудов“ № 3

Предприятието е класифицирано с нисък рисков потенциал от *Министерство на околната среда и водите*. Предметът на дейност включва доставка, търговия и дистрибуция на химически суровини и материали.

3. „Склад за взривни материали – Тетово“ – м-ст „Кривина в землището на с. Тетово“, оператор на площадката е „Скални материали“ АД – гр. Русе

Предметът на дейност включва съхранение на взривни материали и средства за взривяване. Площадката е класифицирана с нисък риск съгласно верификация на Министерството на околната среда и водите.

Предприятия с Висок рисков потенциал:

1. **Депо за светли нефтопродукти „САКСА“ ООД** – гр. Русе, Свободна зона , бул. „Гутракан“ № 71

Складово предприятие за съхранение и търговия на петролни продукти – бензини, дизелово гориво и добавки за горива. Доставка на същите се извършва с речен, ж.п и автотранспорт.

2. **„Складово стопанство за втечен нефтен газ“ с оператор „Топливо“ АД** – гр. Русе, ул. Потсдам“ № 9

Предметът на дейност на „Складово стопанство за втечен нефтен газ“ е приемане, съхранение и експедиция на втечен въглеродороден газ (пропан-бутан). предприятието има издадена класификация като дружество с „висок рисков потенциал“ от Министерството на околната среда и водите.

Дружествата имат извършен анализ и оценка на риска от аварии за определени сценарии в документацията си. Установените пространствени зони на поражения на предприятията се предоставят с цел недопускане разполагане на нови жилищни райони, транспортни пътища и/или обекти с обществено предназначение в близост, както и нови предприятия с рисков потенциал. В изпълнение на чл. 108 на ЗООС Община Русе е изготвила външни аварийни планове за предприятията с висок рисков потенциал, с описание на мерките, които трябва да бъдат предприети извън територията на съответното предприятие. Външните аварийни планове се изготвят като част от общинския план за защита при бедствия по чл. 9, ал. 10 от Закона за защита при бедствия.

Дунавска индустриална зона „ТЕГРА се характеризира с най-голям брой предприятия и съоръжения, класифицирани с нисък и висок рисков потенциал: 6 броя от общо 28 предприятия. В Приложение II.1.13-5 е дадена карта на района с нанесени мащабно аварийните зони на поражение. От анализа на риска на отделните обекти е видно, че при възникване на авария вероятността да бъдат засегнати близките населени места и квартали е малка, но ще се засегнат, както площадката на обекта, в който е възникнала аварията, така и разположените в съседство производствени съоръжения. Поради естеството на дейността на фирмите, разположени на площадката на бившия Комбинат за тежко машиностроене, преработка и съхранение на нефтопродукти, втечени газове и други опасни химически вещества и смеси (ОХВС), е възможно възникване на „домино“ ефект вследствие на два типа инциденти: пожар или ударна вълна от експлозия. Получените симулационни резултати по сценариите „Горящ облак от пари“, „Факелен пламък“, „Огнено кълбо“, „Пожар в локва“ и „Експлозия на облак от пари“ за по-голяма част от обектите отчитат, че основните поражения ще бъдат в зона с радиус средно от 50 - 300 m. Зоните на поражение изцяло попадат в зона Пч (*чиста производствена зона*) и не се засягат жилищни райони, обекти и площи с обществено предназначение, зони за отдих или големи транспортни пътища. Но при липса на адекватни действия от страна на аварийно-спасителните групи на конкретния обект за бързо овладяване на произшествието ще се създадат условия за възникване на „домино ефект“ със значителни последствия върху самата площадка на обекта, близко отстоящите съседни фирми и при още по-голямо разрастване и неблагоприятна посока на вятъра могат да бъдат засегнати и съседните населени места – гр. Мартен, с. Сандрово, с. Николово и източните квартали на гр. Русе. Утежняващо обстоятелство е, че голяма част от опасните химически вещества и

смеси, използвани и съхранявани в обектите, образуват взривоопасни паровъздушни смеси.

Б.2. Хранително-вкусова промишленост

По-големи фирми, представени в хранително-вкусовата промишленост са:

- „Винпром – Русе“ АД – един от най-големите заводи във винопроизводството;
- „Българска мая“ ЕООД, Русе – единствената българска фирма производител на хлябна мая;
- „Сирма Приста“ АД, Русе – производство на мляко и млечни продукти;
- „Боримес“ ЕООД – производство на меса и колбаси;
- „Бозмов“ ЕООД - производство на меса и колбаси;
- „Свинекомплекс“ – Николово- производство на меса и колбаси;
- „Филаделфия“ – производство на хляб и хлябни изделия
- „Фаворит“ - производство на хляб и хлябни изделия.

Изводи

→ Заради големите заливни тераси на реките Дунав и Русенски лом, има потенциален риск от наводнения в големи части от общината, попадащи в или близо да техните граници.

→ Според сеизмичното райониране при община Русе има риск от земетресения, достигащи VIII степен по скалата на Рихтер.

→ Устройственото планиране на територията на зона „Тегра“ следва да съобрази мерките за предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях за човешкото здраве и околната среда, респ.:

- разположението на нови предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал;
- измененията в предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал;
- планирането на нови строежи, включително изграждането на транспортни пътища, жилищни райони, обекти с обществено предназначение в близост до съществуващите предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал.

II.2 Евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагането на плана

Без прилагане на ОУП, развитието на общината ще бъде чрез планиране и строителство на парче, с ползване на стари планове и ПУП, които не се обединяват в единна концепция спрямо променените икономически и социални условия. Не би могло да се постигне устойчивост в развитието на общината, без интегриране на икономическите бизнес интереси, при подобряване на социалните условия на живот и при съхраняване на природна среда и културно историческо наследство.

Неприлагането на ОУП ще запази тенденциите на фрагментарност при решаване на проблемите на отделните компоненти и фактори на околната среда без йерархична обвързаност. Ще продължи поединичната промяна на предназначението на ценни земеделски и горски имоти, няма да бъдат създадени условия за разнообразяване на формите на туризма и съответно ще продължи претоварването на природните рекреационни ресурси. Влошаването на един компонент се отразява на останалите тъй като те са взаимнообвързани.

Без реализиране на ОУП, вкл. и при „нулева алтернатива”, ще се задълбочават негативните прояви и въздействия върху компонентите на околната среда и ще бъдат засегнати интересите на населението.

Развитието на общината ще бъде неадекватно на съвременните изисквания и стихийно. Напълно ще липсват условия за реализиране целите на опазване на околната среда в интерес на населението.

Въз основа на подробната характеристика на аспектите на околната среда в т. II.1, е направен анализ на евентуално развитие на аспектите на околната среда, в т.ч. по отношение на човешкото здраве, без прилагането на ОУП.

Табл. II.2.1.

Компонент /фактор на околната среда	Предвиждане на ОУП	Ефект от предвижданията на ОУП	Нулева алтернатива
Атмосферен въздух	Направа на нов мост и магистрала и извеждане на трафика извън града	Подобряване на качеството на въздуха вследствие намаляване на транспортното замърсяване	Остават проблемите с транспортното замърсяване на въздуха в Русе
	Увеличаване на урбанизираните територии за сметка на земеделски земи	Без съществено изменение на качеството на въздуха	Запазване на замърсяването на въздуха от селскостопански дейности
	Увеличаване на урбанизираните терени за производствени и складови бази	Създаване на предпоставки за замърсяване на въздуха от привлечени транспортни потоци или производствена дейност	Съхраняване на съществуващото качество на въздуха в общината
	Увеличаване на терените за озеленяване, паркове и градини	Създаване на условия за подобряване на качеството на въздуха	Съхраняване на съществуващото качество на въздуха в общината

*Доклад за екологична оценка на ОУП на община Русе
Възложител: Община Русе*

	Изменение на площните характеристики на различните зони	Гарантиране на здравословна среда чрез механизмите на устройственото планиране и правилното взаимно разположение на зоните	Функционално развитие без устройствена мотивация, липса на устройствени инструменти за управление на източниците на вредни емисии във въздуха.
Климат	Изменение на площните характеристики на различните зони	Не се очаква значително въздействие/ промяна в наблюдаваните към момента тенденции по отношение на климатичната обстановка на територията на общината.	При нереализиране на ОУП ще се запази съществуващото състояние на климата.
Води	Изграждане на ПСОВ	Намаляване на замърсяването на почвите и подземните води от битови отпадъчни води	Замърсяване на почвите и подземните води
	Рехабилитация на водопроводната мрежа	Намаляване на загубите на питейна вода	Изменение на режима на водите и изтощаване на водните ресурси вследствие повишено водоползване за компенсирани на загубите и течовете
	Рехабилитация на канализационната мрежа	Намаляване на замърсяването на почвите и подземните води от битови отпадъчни води	Запазване на съществуващото замърсяване на почвите и подземните води
	Определяне на СОЗ на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване	Намаляване на здравния риск и подобряване на качеството на водите за пиене	Запазване на възможностите за повишаване на здравния риск за населението
	Запазване на водните площи и водните течения	Без негативни изменения	Запазване на статуквото
	Увеличаване на терените за гробища	Създаване на предпоставки за замърсяване на подземните води и почвите	Съхраняване на доброто качество на подземните води и почвите
	Земни и почви	Намаляване на земеделските земи	Без отражение на земеползването, т.к. тези земи вече „де факто“ са урбанизирани
Рекултивация на нарушени терени (сметища и кариери)		Възстановяване на земеделски земи и природния ландшафт	Замърсяване на почвата и подземните води от дифузни източници. Запазване на нарушен ландшафт
Увеличаване на терените за гробища		Създаване на предпоставки за замърсяване на подземните води и почвите	Съхраняване на доброто качество на подземните води и почвите
Отпадъци	Предвиждане на площадки за третиране на специфични отпадъци	Намаляване на замърсяването на околната среда с опасни и други отпадъци	Създаване на предпоставки за замърсяване на околната среда д опасни отпадъци

Закриване и рекултивация на сметища	Възстановяване на земеделски земи и природния ландшафт	Замърсяване на почвата и подземните води от дифузни източници.
Общо устройство на териториите	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху компонентите на околната среда и хората	• Липсата на ОУП ограничава възможността за развитие на територията на община Русе като единна структура. • Без прилагане на плана системата за организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци на територията на община Русе ще продължи да се изпълнява, без промяна. • Неприлагането на ОУП няма да възпрепятства изграждането на инсталациите за третиране на отпадъци, предвидени на територията на община Русе, както следва: • инсталация за предварително третиране (сортиране) на битови отпадъци; • инсталация за анаеробно разграждане на биоразградими отпадъци; • инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци, тъй като площадките вече са отредени с ПУП-ПЗ съобразно изискванията на ЗУТ и ЗУО. • Неприлагането на ОУП няма да ограничи възможността да се извършват дейности с ОЧЦМ, отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло, отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, НУБА и ИУМПС. Площадките, на които се осъществяват дейности с гореописаните отпадъци, се разполагат на територии, за които съгласно устройствен план са допустими производствени и складови дейности, на пристанища за обществен транспорт и национално и регионално значение и на обекти на ЖП инфраструктура със стопанско предназначение (чл.38, ал.1 ЗУО). Извършването на дейност по третиране на отпадъци е възможна само ако територията е определена за извършване на стопанска

			дейност (има стопанско предназначение), независимо с какъв акт е определено това предназначение (ПУП – ПЗ или ОУП).
Земни недра	Рекултивация на кариери	Възстановяване на земеделски земи и природния ландшафт	Запазване на нарушен ландшафт
Растителен свят	Увеличаване на горските площи с ветрозащитни пояси	Подобряване на растителния свят	Нарушаване на транспорта вследствие снегонавяванията по пътищата
Животински свят	Урбанизиране на територии	Прогонване на животински видове	Съхраняване на фауната
Защитени зони и територии	Без площно изменение	Няма никакви въздействия	Запазване на площта на защитените зони и територии – без изменения
Ландшафт	Създаване на нови урбанизирани територии	Незначителни изменение на типа ландшафт, т.к. в повечето случаи това са вече урбанизирани на практика терени	Съхраняване на съществуващия ландшафт
	Създаване на нови пътища	Незначителни изменение на типа ландшафт, т.к. в повечето случаи това са съществуващи полски и горски пътища	Без изменения на типа ландшафт
	Рекултивация на нарушени терени	Подобряване на ландшафта	Запазване на нарушен ландшафт
Вредни физични фактори	Направа на нов мост и магистрала и извеждане на трафика извън града	Подобряване на нивото на шум вследствие изнасяне на транспорта извън града	Остават проблемите с шума от транспорта през Русе
	Увеличаване на урбанизираните територии за сметка на земеделски земи	Без съществено изменение на шума	Запазване на шума от селскостопански дейности
	Увеличаване на урбанизираните терени за производствени и складови бази	Създаване на предпоставки за повишаване на шума от привлечени транспортни потоци или производствена дейност	Съхраняване на доброто ниво на шум в общината
Културно-историческо наследство	Без площно изменение	Няма никакви въздействия	Запазване на площта на защитените зони и територии – без изменения
Риск от аварии	Благоприятно разполагане на рисковите предприятия	Намаляване на риска върху човешкото здраве	Фрагментираността и поединичното устройствено планиране би довело до: разположението на нови предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал в близост до чувствителни обекти; планирането на нови строежи,

			включително изграждането на транспортни пътища, жилищни райони, обекти с обществено предназначение в близост до съществуващите предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал.
Население и човешко здраве	Увеличаване на урбанизираните терени за жилищни нужди	Създаване на по-добри условия за живот на населението	Запазване на ниско качество на живот в определени райони
	Изграждане на ПСОВ	Намаляване на здравния риск	Запазване на по-високо ниво на здравен риск
	Рехабилитация на водопроводната мрежа	Подобряване качеството на живот на населението и намаляване на здравния риск	Създаване на предпоставки за режим на водата и влошаване качеството на живот
	Рехабилитация на канализационната мрежа и изграждане на нова	Намаляване на здравния риск и подобряване качеството на живот	Запазване на по-високо ниво на здравен риск
	Рекултивация на нарушени терени	Подобряване качеството на живот на населението и намаляване на здравния риск	Запазване на по-високо ниво на здравен риск
	Нова транспортна инфраструктура	Подобряване на качеството на живот и създаване на условия за отдих и туризъм	Запазване на статуса на средата

Извод: Прилагането на предвижданията на ОУП ще има безпорно по-добро влияние върху компонентите и факторите на околната среда и човешкото здраве в сравнение с „нулевата алтернатива“.

По отношение на защитените зони по Натура-2000 „нулевата“ алтернатива е свързана с неизпълнение на ОУПО Русе. Според т. 8 на Допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС, „нулевата алтернатива“ е описание на настоящото състояние и последиците от него в случаите, когато плановете, програмите, проектите или инвестиционните предложения, които се предлагат не могат да бъдат осъществени. При „нулевата алтернатива“ ще се запази сегашното екологично състояние на местообитанията на видовете бозайници, земноводни и влечуги. При прилагането на мерките за намаляване на очакваните незначителни по степен отрицателни въздействия, то въздействията върху видовете, предмет на опазване в защитените зони ще са в достатъчно ниска степен, близка до въздействието от реализацията на нулевата алтернатива.

Нулевата алтернатива във всички случаи ще бъде най-благоприятната възможност от гледна точка на опазване на зоните. От друга страна обаче, ако дадена територия (напр. пасище, мера), не се поддържа по определен начин, то в резултат на сукцесията, след определен период неминуемо ще е налице самозалесяване с дървесно-храстови видове, в последствие ще настъпят промени в съотношението им, което от своя страна ще повлияе на степента и скоростта на

заемане на откритите площи. По такъв начин пасищния характер на дадена територията ще се трансформира в преходна към горска растителност, което също би било загуба на открити местообитания, подходящи за дадени видове, предмет на опазване в зоната - напр. за вида лалугер.

Такава тенденция в развитието на растителната покривка на даден терен е доста вероятна, предвид недостатъчния брой диви копитни бозайници или домашен добитък, които чрез пашуване да поддържат полуестественния характер на пасищата.

Накратко освен нулевата алтернатива, съществуват още две възможни алтернативи.

Първата възможна алтернатива за реализацията на плана е прилагането му, без да бъдат приложени смекчаващите мерки предложени в точка 6 на ДОСВ.

Втората алтернатива за реализацията на плана, с цел запазване на площите и естественото състояние на природните местообитания, местообитанията на целевите животински видове и техните популации, предмет на опазване в защитените зони на територията на Общината, която е реализирана на плана с прилагане на предложените в т. 6 на ДОСВ смекчаващи мерки за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на проекта за ОУПО Русе:

Табл. II.2.2.

Алтернативи	Природни местообитания и целеви животински видове, за които остават известни въздействия въпреки възможните мерки за смекчаване	Възможност за компенсиране	Извод
Нулева	Има въздействия в рамките на съществуващото антропогенно натоварване	Не се предвижда	Изпълнява изискванията на чл. 6 на Директива 92/43/ЕИО
Вариант 1	Въздействия върху природните местообитания и тези на целевите животински видове. Те ще са в резултат на реализация на предвиденото устройствено планиране, което от своя страна ще предизвика формирането на кумулативно въздействие.	Без прилагане на смекчаващите мерки	Не се изпълняват изискванията на чл. 6 на Директива 92/43/ЕИО

Алтернативи	Природни местообитания и целеви животински видове, за които остават известни въздействия въпреки възможните мерки за смекчаване	Възможност за компенсиране	Извод
Вариант 2	Въздействия върху природните местообитания и тези на целевите животински видове. Те ще са в резултат на реализация на предвиденото устройствено планиране, което от своя страна ще предизвика формирането на кумулативно въздействие.	Могат да бъдат приложени допълнителни смекчаващи мерки вързани с възстановяване и опазване на растителността и местообитанията	Изпълнява изискванията на чл. 6 на Директива 92/43/ЕИО

С предлагането на втория алтернативен вариант, с който при реализиране на плана с прилагане на предложените в т. 6 от смекчаващи мерки в настоящия ДОСВ, се цели да бъде предотвратено в максимална степен в защитените зони по НАТУРА 2000 на територията на община Русе, влошаване на състоянието на естествените природни местообитания, както и на популациите на животинските видове, предмет на опазване в рамките на защитените зони.

Предвид даденото заключение относно степента на очакваното отрицателно въздействие на оценявания ОУП, то реализирането му не е по-лоша алтернатива за защитените зони.

III. Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати

Въз основа на характеристиката на аспектите на околната среда към момента, както и на предвижданията на ОУП, в тази глава според одобреното Задание трябва да бъде обърнато внимание на онези територии, които ще са най-значително засегнати от ОУП. Разгледани са различните видове чувствителни територии както следва:

- защитени територии по Закона за защитените територии (ЗЗТ);
- защитени зони по европейската екологична мрежа „Натура 2000” и Закона за биологичното разнообразие (ЗБР);
- влажни зони, Рамсарски места, зони за развъждане на черупкови организми и аквакултури, зони за хвърляне на хайвер на риби и др.
- населени места и други обекти, подлежащи на здравна защита и хигиенно-защитни зони;
- санитарно-охранителни зони около водоизточници за питейно битово водоснабдяване;
- нарушени терени (кариери, сметища);
- зони за защита на културно-историческото наследство, паметници на културата и археологически обекти;
- места за отдих и почивка;
- чувствителни и уязвими зони;
- зони с пропадъчен льос и геоложки риск;
- промишлени и други зони с повишен риск от големи аварии с опасни химически вещества;
- места за събиране на билки и др.

Санитарно-охранителни зони около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване

Целта на оценката е да се провери попадат ли новите устройствени територии в границите на учредените санитарно-охранителни зони около водоизточниците и ако попадат – съвместими ли са проектните предвиждания със забраните и ограниченията в СОЗ.

По данни на ВиК Русе ООД за територията на община Русе дружеството е подало 20 заявления за учредяване на СОЗ около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване. От тях със заповед на директора на БДУВ „Дунавски район” – Плевен са учредени 2 (две) СОЗ.

По данни на БДУВДР – Плевен, *Регистър на санитарно-охранителните зони определени в съответствие с изискванията на Наредба №3/16.10.2000 год. (актуален към м. ноември 2017 г.)* на територията на община Русе са учредени 6 (шест) СОЗ в землищата на населените места градовете Русе и Мартен и селата Николово, Просена, Червена вода. <http://www.bd-dunav.org/content/registri/zoni-za-zashtita-na-vodite/>

На графичният материал ОУП Русе е отразено местоположението на всички водоизточници с нанесени граници на проектни СОЗ.

Съгласно разпоредбите на *Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни,*

профилактични, питейни и хигиенни нужди (Обн. ДВ. бр.88 от 27 Октомври 2000 г.) санитарно-охранителните зони се състоят от три пояса:

1. най-вътрешен пояс I – за строга охрана непосредствено около водоизточника и/или съоръжението от човешки дейности, които могат да увредят ползваната вода;
2. среден пояс II – за охрана на водоизточника от:
 - замърсяване с химични, биологични, бързо разпадащи се, лесно разградими и силно сорбируеми вещества;
 - дейности, водещи до намаляване на ресурсите на водоизточника и/или проектния дебит на водоземното съоръжение;
 - други дейности, водещи до влошаване качествата на добиваната вода и/или състоянието на водоизточника;
3. външен пояс III – за охрана на водоизточника от:
 - замърсяване с химични, бавно разпадащи се, трудно разградими, слабо сорбируеми и несорбируеми вещества;
 - дейности, водещи до намаляване на ресурсите на водоизточника и/или проектния дебит на водоземното съоръжение;
 - други дейности, водещи до влошаване качествата на добиваната вода и/или състоянието на водоизточника.

В поясите II и III се забраняват, ограничават или ограничават при необходимост дейностите, посочени в приложения №№ 1 и 2 към Наредба №3/2000 г.

Забрани в санитарно-охранителните зони – пояси II и III около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване от **повърхностни води**

В пояс II се забранява:

- Използване терена за нови или съществуващи гробища за нови погребения;
- Създаване нови и разширяване съществуващи селищни територии за постоянно и сезонно ползване без изградени канализационни и пречиствателни съоръжения, съответстващи на техническите изисквания;
- Полагане тръбопроводи, провеждащи нефт и други вредни или токсични вещества;
- Изграждане сервиси, автомивки и паркинги;
- Изграждане съоръжения и промишлени дейности, водещи до повишаване съдържанието на еутрофициращи вещества във водата
- Изграждане подземни резервоари и хранилища за опасни вещества;
- Животновъдни ферми (без свинекомплекси);
- Свинекомплекси;
- Наторяване с течен оборски тор;
- Ползване на въздухоплавателни средства за разпръскване торове и пестициди;
- Използване на плавателни средства с двигател с вътрешно горене;
- Къмпинги и ваканционни лагери;
- Почивни станции и други подобни;
- Пране с химически препарати и/или избелващи средства;

В пояс III се забранява:

- Полагане тръбопроводи, провеждащи нефт и други вредни или токсични вещества;
- Изграждане подземни резервоари и хранилища за опасни вещества;
- Свинекомплекси;
- Ползване на въздухоплавателни средства за разпръскване торове и пестициди;
- Пране с химически препарати и/или избелващи средства.

Забрани в санитарно-охранителните зони – пояси II и III около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване **от подземни води** и около водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди

В пояс II се забранява:

- Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества, в подземните води;
- Дейности, които водят до непряко отвеждане на опасни вещества, в т.ч.: на земната повърхност и между земната повърхност и водното ниво;
- Дейности, които водят до непряко отвеждане на вредни вещества, между земната повърхност и водното ниво;
- Преработка и съхраняване на радиоактивни вещества и отпадъци;
- Добив на подземни богатства, в т.ч. инертни и строителни материали под водното ниво
- Торене при съдържание на нитрати в подземните води над 35 мг/л;
- Използване на препарати за растителна защита, в т.ч. и разпръскването им с въздухоплавателни средства;
- Напояване с води, съдържащи опасни и вредни вещества;
- Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества в подземните води;
- Добив на подземни богатства;
- Дейности, нарушаващи целостта на водонепропускливия пласт над подземния воден обект.

В Пояс III се забранява

- Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества, в подземните води;
- Преработка и съхраняване на радиоактивни вещества и отпадъци;
- Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества в подземните води.

В изброените забрани няма достатъчно конкретика за извършване на производствена дейност.

От гледна точка на изграждане на инсталации/съоръжения/площадки за третиране на отпадъци забраните и ограниченията са спазени – имотите, отредени за третиране на отпадъци, не попадат в границите на пояси II и III на СОЗ.

Пасища и мер

Засягането на пасищата и мерите по отношение управление на отпадъците има отношение към терените, предвидени за рекултивация и последващият им начин на трайно ползване.

Всички стари, нерегламентирани сметища и общинско депо за твърди битови (неопасни) отпадъци са рекултивирани, като за последното е приключила техническата рекултивация и са в ход тригодишните отгледни мероприятия по биологична ракултивация. След рекултивацията на старите сметища начинът на трайно ползване на терените е променен на „пасище, мера” и това е отразено в кадастралната карта на общината. Старото депо за отпадъци в местност „Под Ормана” е посочено като терен за рекултивация предвид необходимостта от извършване на 30-годишен мониторинг и наличието на опасни отпадъци (гудрон), който изисква продължително наблюдение.

Площта на рекултивираното депото е отразена като терен за рекултивация и озеленяване.

Горски територии

Нови устройствени елементи (инсталации/съоръжения за третиране на отпадъци) не засягат горските територии от проекта на ОУП на община Русе.

Защитени територии и зони

Местоположението на площадките за изграждане на съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци се определя с общите и подробните устройствени планове.

Местоположението на площадките и съоръженията за третиране на отпадъци на територията на община Русе (изградени и в процес на изграждане), както следва:

- Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан;
- инсталация за предварително третиране (сортиране) на смесени битови отпадъци;
- инсталация за анаеробно разграждане на зелени отпадъци;
- инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци;
- съществуващи площадки за третиране на отпадъци (ИУЕЕО, НУБА, ОЧЦМ, отпадъци от хартия, картон, стъкло и др.)

не засягат защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

До момента няма изготвени и приети от МОСВ единни критерии, методики или математически модел за изготвяне на оценка на кумулативния ефект. Всяка оценка на кумулативния ефект при оценяване на устройствените зони към ОУП би била субективна. За определяне прага на риска и по-точно пресмятане, при оценяване на кумулативното въздействие от реализацията на новоприетите зони, са разгледани всички ППП/ИП на територията на община Русе и всички населени места попадащи на територията на разглежданите 33 по границата на ОУП, взети са предвид всички планове, програми, проекти и ИП (производства, които при изграждането и функционирането си, биха влошили показателите на околната среда).

Като вземем предвид всички ППП/ИП и планираните такива на различен етап до момента, кумулативният ефект може да се разглежда в два аспекта: настоящо и бъдещо състояние. Бъдещото състояние и оценката на кумулативния ефект от развитието на пристанищната инфраструктура в района от процедурани досега инвестиционни намерения е възможно най-лошият сценарий, който би следвало да се очаква.

Района на ОУП обхваща голям брой населени места общо 14, като част от него е значително натоварен откъм промишлени обекти и инвестиционни предложения. Ако се допусне възможно най-лошият сценарий, т. е. всички гореизброени ИП да се реализират, това би могло да доведе до влошаване жизнената среда, нарушаване на биологичното равновесие, фрагментиране на популациите на отделните типове природни местообитания в разглежданите защитени зони.

Съгласно параграф 3, т. 10 от Наредбата за ОС, „кумулятивни въздействия“ са въздействия върху околната среда, които са резултат от увеличаване ефекта на оценявания план, програма и проект/инвестиционно предложение, когато към него се прибави ефектът от други минали, настоящи и/или очаквани бъдещи планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, независимо от кого са осъществявани тези планове,

програми и проекти/инвестиционни предложения. Кумулативните въздействия могат да са резултат от отделни планове, програми и проекти/инвестиционни предложения с незначителен ефект, разглеждани сами по себе си, но със значителен ефект, разглеждани в съвкупност, и реализирани, нееднократно в рамките на определен период от време.

Следователно вероятния кумулативен ефект (въздействие) се дефинира с резултата от състоянието, в което редица повтарящи се действия, оказват по-силно въздействие от сумата на техните индивидуални ефекти.

Косвено въздействие може да се очаква от реализация на инвестиционните предложения намиращи се близко до територията на защитените зони.

Решенията на компетентния орган показват, че инвестиционните намерения в близост до защитената зона и тяхното реализиране няма да бъдат пряко засегнати, увредени или допълнително видоизменени площи и местообитания с консервационна значимост, в границите на защитната зона, както и местообитания на консервационно значими видове обитатели на зоната.

С влизането в сила Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията (ДВ, бр. 82 от 2012 г.) се поставят нови съществени изисквания към устройството на отделните видове територии и значително се ограничават инвестиционните намерения на физически и юридически лица при липса на действащ общ устройствен план на общината (чл. 59, чл.109 (3) от ЗУТ). Общия устройствен план на община Русе ще създаде благоприятни условия за инвестиционно проектиране и строителство в Общината и по-ефективното планиране на общинската територия, прилагащо интегриран подход за постигане на устойчиво развитие перспектива.

Съгласно ДОСВ на ОУПО Русе, следва заключението, че разгледаните защитени зони в териториалният обхват на общината, не са подложени на сериозно натоварване откъм предвидени устройствени зони за развитието на общинската икономика. Няма да бъде нарушена целостта на защитените зони. Не се очакват значими въздействия откъм загуба на местообитания, фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав. Не се очакват химически, хидроложки и геоложки промени и др., по време на реализацията на плана.

Предвиждания на ОУП на община Русе по отношение на третиране на ОЧЦМ, ИУЕЕО, ИУГ, НУБА и др.

По данни на публичен регистър на площадките за дейности с отпадъци от ОЧЦМ, ИУЕЕЕ, ИУМПС и НУБА на ИАОС към м. октомври 2018 г. на територията на община Русе има площадки, на които е разрешено да се извършват дейности с горепосочените отпадъци, както следва:

- ИУЕЕО – 20 площадки, от които 18 броя са на територията на гр. Русе, 1 брой в гр. Мартен и 1 брой в село Ново село. Площадките се стопанисват от 14 оператора;
- ИУМПС – 27 площадки (26 броя в гр. Русе и 1 брой в гр. Мартен). Площадките се стопанисват от 19 оператора;
- ОЧЦМ – 22 площадки, от които: 20 броя на територията на гр. Русе, 1 брой на територията на град Мартен и 1 брой на територията на село Николово. Площадките се стопанисват от 17 оператора;
- НУБА – 20 площадки, от които: 18 броя в гр. Русе, 1 брой в гр. Мартен и 1 брой в с. Ново село. Площадките се стопанисват от 15 оператора.

Член 38, ал.1 от ЗУО регламентира, че дейностите с ОЧЦМ, отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло, отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, НУБА и ИУМПС се извършват само на площадки, разположени на територии, за които съгласно устройствен план са допустими производствени и складови дейности, на пристанища за обществен транспорт с национално и регионално значение и на обекти на железопътната инфраструктура със стопанско предназначение.

Съгласно разпоредбите на ЗУТ, в проекта за общ устройствен план се съобразяват предвижданията на заварените подробни устройствени планове, одобрени до датата на издаването на разрешенията по чл. 124.

По-голямата част от съществуващите площадки, на чиято територия се извършват дейности с ИУМПС, попадат в зона, определена с Предварителния проект на ОУП на община Русе като „предимно производствена”. Има съществуващи площадки, които попадат в зона, определена като СМФ2 – смесена мултифункционална зона – разновидност 2.

На база на съществуващото състояние на околната среда са идентифицирани основните екологични проблеми по отношение на някои фактори и компоненти на околната среда, имащи отношение към проекта на ОУП на община Русе, а именно:

Проблеми, свързани с управлението на отпадъците

- Липса на изградени и въведени в експлоатация съоръжения за третиране на битови отпадъци – част от регионална система за УО за регион Русе: инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и инсталация за анаеробно разграждане на зелени отпадъци;
- Изчерпване капацитета на клетките за неопасни отпадъци, изградени на територията на РДННОО – Русе;
- Непостигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци и заплащане на високи отчисления по реда на ЗУО като следствие.

Предмет на ОУП не са конкретни планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, а осигуряване на оптимални условия за социално и пространствено развитие на базата на пространствено - урбанистична концепция за създаване на качествена урбанистична и пространствена структура на общината.

Въз основа на характеристиката на аспектите на околната среда към момента, както и на предвижданията на ОУП, е обърнато внимание на онези територии, които е възможно да бъдат най-значително засегнати от ОУП. Специално внимание е обърнато на зони и територии с особен статут – защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, защитени територии по Закона за защитените територии, зони за защита на водите, обекти, подлежащи на здравна защита и други обекти.

Територии около предприятия с висок и нисък рисков потенциал

На територията на общината има 18 предприятия класифицирани като „предприятия/съоръжения с висок или нисък рисков потенциал“. В т.2.1.13. е представена подробна информация за същите, вкл. зоните на въздействие.

С настоящия ОУП не се предвиждат промени в планирането на устройствената територия в границите на безопасните зони около предприятията. Безопасните зони около предприятията попадат изцяло в Пч (*чиста производствена зона*) и Пп (*предимно производствена зона*) и не се засягат жилищни райони, обекти и площи с обществено предназначение, зони за отдих или големи транспортни пътища. Не са застрашени и

райони с особена природозащитна чувствителност и обекти на културно-историческото наследство.

IV. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана, включително отнасящи се до райони с особено екологично значение, като защитени зони по Закона за биологичното разнообразие

В тази глава на ДЕО съгласно одобреното Задание са описани установени съществуващи екологични проблеми в района на Община Русе и в близост до нея. Направен е анализ на връзката между екологичните проблеми и предвижданията на ОУП, съответно изводи дали ОУП води до подобряване на екологичната обстановка или до влошаване и задълбочаване на съществуващи и/или възникване на нови екологични проблеми.

Климат

Установени екологични проблеми

На територията на Община Русе се извяват 3 зони, класифицирани по степен на благоприятност, **Зона А3** е неблагоприятна - обхващаща северните равнинни части на общината, по поречието на р.Дунав. Характерни са температурните инверсии, увеличена продължителност на мъглите.

Развитие на проблемите без прилагане на ОУП

Върху климата съществено влияние оказват елементите на ландшафта - природен и антропогенен, който довежда до формирането на съответния микроклимат, характеризиращ се с различни екологически потенциали. Хаотичното урбанизиране и унищожаване на растителната покривка води до засилване на неблагоприятните проявления на климата.

Развитие на проблемите при прилагане на ОУП

Регламентирано урбанизиране и развитие на зелената система водят до по - благоприятни проявления на климата

Въздух

Установени екологични проблеми

За град Русе е установен проблем по отношение на качеството на атмосферния въздух и има изготвена програма за подобряване на КАВ и поддържане нивото на замърсителите в законово установените норми.

Съществуващият проблем е свързан с високите нива на ФПЧ₁₀, предимно през отоплителния период. Основна причина за констатирания проблем със съдържанието на фини прахови частици под 10 микрона е използването на твърди фосилни горива за битово отопление в комбинация с неблагоприятните метеорологични условия през зимния период. Една от причините за високите нива на прах, азотни оксиди и въглероден оксид през зимните месеци е използването на твърди горива в битовото отопление, като замърсяването е в пряка зависимост от вида и количествата на използваните горива. Недостатъчната височина на комините на жилищните сгради, е причина за изхвърлянето на емисиите в аеродинамичната сянка на сградите или формирането на малка зона на разсейване, и като следствие високи максимални приземни концентрации.

Немалка роля като фактор за повишаване нивата на ФПЧ₁₀ играе и състоянието на уличната инфраструктура и деградиралите градски площи. Всички тези проблеми са отчетени в програмата за качеството на атмосферния въздух изготвена от община Русе.

Развитие на проблемите без прилагане на ОУП

Хаотичното урбанизиране и неприлагането на ОУП няма да създаде предпоставки за доразвиване и изграждане на благоустройствената инфраструктура в рамките на цялата община; за развитие на пътната, железопътната и пристанищната инфраструктура в рамките на общината, както и за развитие и усъвършенстване на средата за обитаване

Развитие на проблемите при прилагане на ОУП

Влиянието на проекта на ОУП е по-скоро косвено. С реализацията на цялостна схема за газификация на всички райони в общината се създават условия за намаляването на потенциалното въздействие на битовите горивни процеси върху качеството на въздуха.

Одобреното проектно трасе на АМ „Русе – Велико Търново“, както и прогнозното местоположение на втория мост над река Дунав се оценява като положително по отношение на атмосферния въздух и климатичните изменения в дългосрочен аспект, тъй като отклоняването на трафика в района по новата магистрала ще разтовари съседните натоварени пътища, които пресичат град Русе.

Повърхностни води

Установени екологични проблеми

1. Дунавска индустриална зона - „ТЕГРА“ Компрометирана канализационна система и липса на пречиствателна станция за отпадъчни води. Отпадъчните води (производствени и битово-фекални) се заустват в р. Дунав чрез дъждовната канализация. Канализационната система е собственост и се управлява от „ТМ Инфраструктура“ ООД. Дружеството няма статут на ВиК оператор, с което противоречи на изискванията на *Закона за водите*. Временно решаване на проблема е постигнат чрез проведени процедури по издаване на разрешителни за заустване в р. Дунав на отделните производствените обекти. Контрол по отношение качеството на заустваните отпадъчни води се извършва периодично от компетентните органи – РИОСВ-Русе и БД”ДР”.
2. На територията на общината има населени места (гр. Мартен и с. Николово) с над 2000 жители, за които следва да се проектират и изградят селищни канализационни системи и пречиствателни станции.
3. За някои водоизточници за питейно-битово водоснабдяване не са установени санитарно-охранителни зони (СОЗ). Както е известно в СОЗ има ограничения и забрани за извършване на определени дейности, посочени в Наредба №3 за СОЗ. Новите устройствени територии в границите на учредените санитарно-охранителни зони около водоизточниците трябва да са съвместими със забраните и ограниченията в СОЗ.

Развитие на проблемите без прилагане на ОУП

Ролята на ОУП е да отреди подходящи терени за изграждане на ПСОВ за населените места, за които това е необходимост. В противен случай ще продължи замърсяването на водите и почвите и ще се увеличи здравния риск за населението.

Също така е необходимо да се съобрази устройственото предназначение на терените с ограниченията и забраните за СОЗ на източниците за питейно-битово водоснабдяване. В противен случай има опасност от замърсяване на питейните води при осъществяване на несъвместими дейности.

Развитие на проблемите при прилагане на ОУП

ОУП отразява регионалното прединвестиционно проучване (РПИП) за ОТ на „ВиК“ ООД, гр. Русе, в което се включват предвиждания за определяне на основните

параметри на интегрирани ВиК проекти за постигане целите на националното и европейско законодателство в областта на питейното водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчните води, както и повишаване ефективността на ВиК системите и съоръжения. Съгласно Предмет на плана са всички населени места и агломерации в обособената територия, както следва:

- Над 2000 Е.Ж. за отпадъчни води;
- Над 50 жители в случаите за питейно водоснабдяване.

Връзката между общинския център и река Дунав е силно нарушена от съществуващите по брега й големи производствени зони.

Озеленяването в новоизграждащите се квартали е намалено, спрямо това при изградените в миналото комплекси. Поддържането на съществуващите озеленени площи, особено в малките населени места от общината, е затруднено и на незадоволително ниво.

Качеството на **сметосъбирането** е незадоволително, с изключение на някои райони от гр. Русе, което създава предпоставки за създаването на нерегламентирани сметища и нарушаване на екологичните характеристики на природната среда.

Наблюдава се остра нужда от разширение на съществуващите и изграждане на **нови гробищни паркове**, най-вече поради изчерпвания капацитет на функциониращите такива към момента (известно изключение прави единствено гр. Русе, където има изграден нов гробищен парк).

В населените места от общината, освен в общинския център – гр. Русе, няма изградена **канализационна мрежа**.

Наличието на земи по §4 от ПЗР и ЗСПЗЗ създава допълнителна нужда от изясняване на техния статут и определяне на конкретно функционално предназначение за тяхното бъдещо съществуване.

Заради големите заливни тераси на реките Дунав и Русенски Лом, има потенциален риск от наводнения в големи части от общината, попадащи в или близо да техните граници.

Според сеизмичното райониране при община Русе има риск от земетресения, достигащи VIII степен по скалата на Рихтер.

Проблеми, свързани с управлението на отпадъците

- Липса на изградени и въведени в експлоатация съоръжения за третиране на битови отпадъци – част от регионална система за УО за регион Русе: инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и инсталация за анаеробно разграждане на зелени отпадъци;
- Изчерпване капацитета на клетките за неопасни отпадъци, изградени на територията на РДННОО – Русе;
- Непостигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци и заплащане на високи отчисления по реда на ЗУО като следствие.

На територията на общината има 18 предприятия класифицирани като „предприятия/съоръжения с висок или нисък рисков потенциал“. В т.2.1.13. е представена подробна информация за същите, вкл. зоните на въздействие.

V. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към ОУП, и начин по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на ОУП

В този раздел е направен анализ на стратегиите, плановете и програмите на национално (в т.ч. регионално, областно и общинско) и международно равнище, които имат отношение към конкретния ОУП, като въз основа на анализа са направени изводи за начина и степента, в които в ОУП тези цели и екологични съображения са взети предвид.

V.1. Цели за опазване на околната среда на национално и международно равнище

A. Цели по опазване на околната среда на национално равнище

Целите по опазване на околната среда на национално равнище са формулирани в основни стратегии, планове и програми на Република България (някои от тях са изброени и към т. 1.5, тъй като имат връзка и с устройственото планиране, а останалите, които основно поставят цели по опазване на околната среда, са анализирани в настоящата точка), като анализ на връзката и съответствието на проекта на ОУП с относимите към него цели е направен в следващата таблица:

Стратегически документ и цели по опазване на околната среда	Начин, по който целите са взети предвид в ОУП
Национална програма за развитие: България 2020: Приоритет 3: Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал. 3.1 Усъвършенстване и интегриране на националната система за планиране и управление на регионалното развитие и системата за пространствено планиране.	ОУП има принос към Подприоритета, тъй като съобразява документите за планиране на регионалното развитие от по-горна степен, в т.ч. следва принципите за устойчиво развитие.
3.2 Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план.	ОУП има принос към изпълнение на Подприоритета, тъй като предвижда именно развитие на населените места и в частност гр. Русе
3.3 Подкрепа за развитието на изоставащите и подобряване на качеството на живот в селските региони.	ОУП е устройствената и планова основа за развитието на общината като цяло, в т.ч. подобряване на качеството на живот в селските райони от нея
3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите.	В ОУП е установена необходимостта от развитие на туризма в общината, като е взета предвид необходимостта това да става по устойчив за околната среда начин.
3.5 Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси.	ОУП и неговите задачи и предвиждания ще имат пряк принос към постигане на подприоритета за територията на община Русе

3.6 Засилване на териториалната кохезия чрез развитие и разширяване на трансграничното, междурегионално и транснационалното сътрудничество.	ОУП поставя като отделна задача локализирането и развитието на пътната, железопътната и пристанищната инфраструктура в рамките на общината, както и на съпътстващите я обслужващи обекти, а като друга задача създаване благоприятни условия за привличане на чужди инвестиции, с оглед пространственото изграждане на транспортни интермодални терминали, логистични центрове и бази, спедиционна инфраструктура и безопасност на трасетата на основните съществуващи и новоизграждащи се пътища на територията на общината.
Приоритет 7: Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност. 7.1 Гарантиране на енергийната сигурност на страната.	Индустриалните зони са газифицирани е изцяло газифицирана, както и редица обществени сгради. ОУП отчита необходимостта за газифицирането на жилищните територии.
7.2 Повишаване на енергийната ефективност	ОУП отчита необходимост от изграждане на нови съоръжения и подмяна на част от съществуващите съоръжения за електроснабдяване, в т.ч. намаляване на технологичните разходи при доставка на електроенергия, насърчаване на енергоспестяващо потребление в домакинствата, обществения сектор и производството и саниране на обществени и жилищни сгради.
7.3 Достигане на 16 % на енергията от възобновяеми източници в брутно крайно потребление на енергия до 2020 г.	Идентифициран е потенциалът на общината (подходящо географско положение и климатични условия) за по-широко използване на възобновяеми енергийни източници.
7.4 Създаване на интегриран вътрешен пазар на енергия.	ОУП няма отношение към създаването на вътрешен пазар на енергия.
7.5 Повишаване на ефективността на използване на ресурсите.	ОУП включва предвиждания, свързани с ресурсната ефективност – енергийна ефективност, намаляване загубите на вода и др.
Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 – 2020 г. Планът идентифицира мерки по сектори: Енергетика, Бит и услуги, Промисленост, Транспорт, Селско стопанство, Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство, Отпадъци, мерки в областта на	ОУП включва насоки за развитие на енергията от ВЕИ; газификация, поставя въпросът за саниране на жилищни и обществени сгради, рехабилитация и модернизация на съществуващата пътна и железопътна инфраструктура, развитие и др., които съответстват на мерки по съответните

образованието и науката	сектори.
Национална стратегия за развитие на горския сектор в Република България 2013-2020 г. Трите стратегически цели на стратегията са: 1. Осигуряване на устойчиво развитие на горския сектор чрез постигане на оптимален баланс между екологичната функция на горите и тяхната способност дългосрочно да предоставят материални ползи и услуги; 2. Засилване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната и по-равномерно (балансирано) териториално социално-икономическо развитие; 3. Увеличаване на приноса на горския сектор в зелената икономика.	ОУП установява необходимостта от обръщане на особено внимание на предпазването от и намаляването на посегателствата върху околната среда, например чрез: използване на природосъобразни технологии в селското и горското стопанство, насърчаване на екологосъобразни транспортни и енергийни системи, възстановяване на пустеещите градски терени и рехабилитация на тяхната среда, предпазване от индустриални злополуки, възстановяване на околната среда в зони, увредени от замърсяващи промишлени производства, както и контрол на субурбанизацията. По отношение на горския сектор ОУП е насочен към осигуряване запазването на ценни горски територии.
Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор и План за действия към нея в краткосрочна (2013 – 2015 г.), средносрочна (2016 - 2021 г.) и дългосрочна (2022 – 2037 г.) перспектива Формулирани са 4 цели и съответните подцели към тях: Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване 1.1. Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците. 1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водностопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.	ОУП съобразява необходимостта от рехабилитация на водопроводната система с цел намаляване на загубите на вода и доставяне на вода, отговаряща на изискванията за качество.
Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води 2.1. Премахване на заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници и в Черно море чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води. 2.2. Укрепване на институционалната система	Поставена е необходимостта от подмяна и изграждане на канализационна система и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води в населените места на общината.

за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземните води. 2.3. Превръщане на Планове за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.	
Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс 3.1. Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземането на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини. 3.2. Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор, при спазване на принципа „замърсителят и ползвателят плащат”. 3.3. Повишаване на капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.	ОУП няма отношение към целта.
Цел 4. Намаляване на риска от щети при наводнения 4.1. Идентифициране на рисковите зони. 4.2. Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.	Съобразен е проекта на ПУРН в Източноромановски район за басейново управление.
Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. Цел 1 Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване Цел 2 Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	Осигурено е законосъобразно управление на генерираните на територията на общината отпадъци.

Проект на План за управление на риска от наводнения в Дунавски район Включва мерки за управление на риска от наводнения.	Предвидените устройствени решения в ОУП на община Русе са съобразени със съществуващия риск от наводнения за територията на общината и няма да доведат до значими отрицателни въздействия. Напротив, предвидените цели, задачи и дейности ще въздействат положително по отношение на предотвратяване риска от наводнения.
План за управление на речните басейни на БД”ДР” 2016-2021 г. Включват програми от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда.	ОУП съобразява действащия ПУРБ 2016-2021 г. – описано е в разделите по компонент «води» в екологичната оценка.
Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2020 г. Стратегическа цел: Утвърждаване на позитивен имидж на българския туризъм и повишаване на разпознаваемостта на България като привлекателна целогодишна дестинация с характерна национална идентичност, запазени културни традиции и съхранена природа	ОУП предвижда развитие на туризма, като поставя необходимостта от опазване на околната среда.

Б. Цели по опазване на околната среда на международно равнище

Целите по опазване на околната среда на **международно равнище** са формулирани в нормативни/конвенции/ и стратегически документи на европейско и международно равнище. Целите, включени в международни нормативни актове, са транспонирани в българското законодателство и се спазват и съобразяват, тъй като представляват нормативни изисквания.

Цели по опазване на околната среда на европейско ниво поставят:

□ **Стратегия „Европа 2020“** – Третата цел на стратегията е свързана с изменение на климата и устойчивост на енергетиката - намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % (или дори с 30 %, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г. ; добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници; увеличаване на енергийната ефективност с 20 %, като същата е съобразена в проекта на ОУП при анализите на текущото състояние на аспектите на устройствения план – в частност – енергийна ефективност, развитие на ВЕИ, газифициране

□ **Седмата програма за действие за околната среда на ЕС до 2020 година „Благоденствие в рамките на нашата планета“:** Програмата идентифицира девет приоритетни цели. Три от тях обхващат основните области на действие: опазване на природата, по-ефективно използване на ресурсите и създаване на нисковъглеродна икономика, опазване на човешкото здраве от въздействията на околната среда. Други четири са насочени към това как ЕС и държавите членки могат да работят за постигането на заложените цели, а последните две цели са хоризонтални и са насочени към постигането на по-добра градска среда и глобално сътрудничество. В тази връзка проектът на ОУП съобразява и не влиза в противоречие с целите, тъй като при изготвянето на плана е съобразена необходимостта от постигане на устойчиво развитие, в т.ч. опазване на околната среда и човешкото здраве – част от задачите на ОУП – 9,10 и 11 са с пряка екологична насоченост.

□ **Стратегия на ЕС за биологично разнообразие до 2020 г.** – стратегията поставя шест приоритетни цели за обръщане на процеса на загуба на биологично разнообразие и рушене на екологичните услуги в ЕС до 2020 г.:

Цел 1: Опазване и възстановяване на природата;

Цел 2: Поддържане и подобряване на екосистемите и техните услуги;

Цел 3: Гарантиране на устойчивото развитие в селското и горското стопанство;

Цел 4: Гарантиране на устойчивото използване на рибните ресурси;

Цел 5: Борба с инвазивните чужди видове;

Цел 6: Мерки срещу глобалната криза по отношение на биологичното разнообразие.

Проектът на ОУП поставя задачи, които не влизат в противоречие с посочените цели, като реализирането на предвижданията на ОУП ще окаже положително въздействие по отношение на биоразнообразието в сравнение с настоящото положение. По отношение на защитените зони, предвижданията на ОУП не водят до значителни отрицателни въздействия върху предмета и целите им.

V.2. Изводи относно съответствието на проекта на ОУП с целите по опазване на околната среда на национално и международно равнище

От описаното в т. V.1 става ясно, че проектът на ОУП съобразява, интегрира в себе си и не влиза в противоречие с целите по опазване на околната среда на национално и международно равнище.

VI. Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на предвижданията на плана

В този раздел на ЕО според одобреното Задание трябва да бъде направена оценка на очакваните въздействия на ОУП върху околната среда и човешкото здраве като се ползва структурата, по която са описани аспектите на околната среда и човешкото здраве в глава 2 на настоящия доклад. При тази оценка трябва да бъде извършено следното:

- да се анализират вероятните значителни въздействия върху всички компоненти и фактори на околната среда, в т.ч. вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици от осъществяване на предвижданията на ОУП;

- да се направи подробен анализ и оценка на потенциалния ефект и риск за здравето на хората от осъществяване на предвижданията на ОУП;

Необходимо е да се анализира дали проблемите на околната среда се дължат на недостатъчно добрата координация на секторните политики или на местните решения. В този случай те трябва да бъдат предварително осмислени и предвидени. При тази перспектива териториалноустройствената политика (респективно ОУП) трябва да отделя особено внимание на предпазването от и намаляването на посегателствата върху околната среда, например чрез: използване на природосъобразни технологии в селското и горското стопанство, насърчаване на екологосъобразни транспортни и енергийни системи, възстановяване на пустеещите градски терени и рехабилитация на тяхната среда, предпазване от индустриални злополуки, възстановяване на околната среда в зони, увредени от замърсяващи промишлени производства, както и контрол на субурбанизацията.

VI.1. Кратка анотация на предвижданията на плана

По отношение на природогеографските условия проектът за ОУП се базира на следните изводи:

- Релефът в община Русе е разнообразен, с естествени бариери за развитието на селищната мрежа, като стръмни льосови склонове и заливни тераси на реките.
- Климатът в района се характеризира със студена зима и сухо и горещо лято, като са налице големи средногодишни температурни амплитуди.
- Най-значимите водни тела в общината включват участващите от реките Дунав и Русенски лом, намиращи се на нейна територия.
- Почвите в района са плодородни и подходящи за отглеждането на почти всички видове земеделски култури.
- Общината е бедна на находища на полезни изкопаеми.
- Над 98% от нивите в района са обработваеми, като най-голям процент от тях са заети със зърнени култури.
- Горите заемат сравнително малък процент от територията на общината, но някои от тях са дом на застрашени и защитени растителни и животински видове.
- Налични са множество местообитания на водоплаващи и други птици, някои от които също са застрашени от изчезване в световен план.
- В рамките на общината се намира най-важното местообитание на есетрови риби в българския участък на река Дунав.

Основните **предимства** на жизнената среда могат да бъдат обобщени по следния начин:

- всички населени места от общината са електро- и водоснабдени, като при повечето има налични свободни мощности;
- състоянието на пътните настилки е добро;
- състоянието на зелената система в общината е задоволително, като на жител се падат по над 9 м² зелени площи за широко обществено ползване;
- физическото състояние териториалното покритие и естетическия облик на елементите на градското обзавеждане са на добро ниво;
- местоположението на общината, наличието на богато културно наследство, както и исторически създадите се връзки, са сериозни предпоставки за реализирането на бизнес идеи, свързани с туризма и търговията.

Основните **проблеми** на жизнената среда могат да бъдат обобщени по следния начин:

- връзката между общинския център и река Дунав е силно нарушена от съществуващите по брега й големи производствени зони;
- озеленяването в новоизграждащите се квартали е намалено, спрямо това при изградените в миналото комплекси;
- поддържането на съществуващите озеленени площи, особено в малките населени места от общината, е затруднено и на незадоволително ниво;
- качеството на сметосъбирането е незадоволително, с изключение на някои райони от гр. Русе, което създава предпоставки за създаването на нерегламентирани сметища и нарушаване на екологичните характеристики на природната среда;
- наблюдава се остра нужда от разширение на съществуващите и изграждане на нови гробищни паркове, най-вече поради изчерпвания капацитет на функциониращите такива към момента (известно изключение прави единствено гр. Русе, където има изграден нов гробищен парк);
- в населените места от общината, освен в общинския център – гр.Русе, няма изградена канализационна мрежа.

Състояние на селищната мрежа и населените места

- Според Националната концепция за пространствено развитие гр. Русе спада към градовете от Второ ниво и е със статут на „център с национално значение“.
- Граничното местоположение на община Русе, както и наличните и проектни транспортни връзки, създават предпоставки за развитието добра логистична база, търговия и туризъм със съседна Румъния, както и с останалите държави по поречието на река Дунав.
- Има сведения за съществуването на всички населени места в общината, датиращи от дълбока древност.
- Наличието на богато културно наследство, както и исторически създадите се връзки, също са сериозна предпоставка за реализирането на бизнес идеи, свързани с туризма (най-вече културния) и търговията.
- Озеленяването в новоизграждащите се квартали е намалено, спрямо това при изградените в миналото комплекси.

- Поддържането на съществуващите озеленени площи, особено в малките населени места от общината, е затруднено и на незадоволително ниво.
- Наличието на земи по §4 от ПЗР и ЗСПЗЗ създава допълнителна нужда от изясняване на техния статут и определяне на конкретно функционално предназначение за тяхното бъдещо съществуване, като проектът предлага обособяването им във вилни зони, поради непосредствената им близост до населените места в общината.

Земите по §4 от ПЗР и ЗСПЗЗ на територията на община Русе са с одобрени планове на новообразуваните имоти от 2000 до 2017 г., обхващащи територии в землището на гр. Русе, с. Басарбово, с. Долно Абланово, гр. Мартен, с. Николово и с. Червена вода. Земите по § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на *Закона за собствеността и ползването на земеделските земи* (ЗСПЗЗ) са раздавани преди 1989 г. за „самозадоволяване“ на потребностите на населението и са имоти с площ от 600, 800 или 1000 м², като в момента по-малко от половината имоти са закупени от ползвателите. Много от имотите в землището на с. Басарбово и гр. Русе са изоставени. В тези територии ОУП предлага възможността за формиране на вилни зони, поради непосредствената им връзка с населените места от общината.

Демографски и трудов потенциал

По отношение на възпроизводството на населението в общината и гр. Русе, може да се обобщи, че тези структури не са по-силно засегнати от протичащите негативни процеси в демографското развитие, отколкото е общата тенденция за страната. В община Русе се регистрира намаление на населението, като темповете са идентични с тези за страната, а в град Русе незначително по-слаби.

В общината се наблюдава тенденция към увеличение на раждаемостта, но тя продължава да е по-ниска от тази за страната и не успява да компенсира увеличаващата се смъртност, което води до спад на естествения прираст.

По отношение на възрастово-половата структура на населението, в общината се регистрира намаление на относителния дял на населението в активните възрасти (15-64 години), слабо увеличение на населението от 0 до 14 години и увеличение на населението на 65 и повече години, тоест общината следва общите тенденции за страната на застаряване на населението.

Образователната структура на населението на община Русе е сравнително по-благоприятна от тази, общо за страната. Това се дължи на определящата роля на град Русе, в който живее близо 90% от населението на общината и в който населението с висше и средно образование е с по-голям относителен дял от това за страната.

Анализът на населението като източник на работна сила, икономическата активност и заетостта показват съществуващи проблеми. Увеличава се демографското натоварване на населението в общината, тоест на 100 лица в активните възрасти се падат за издръжка все повече лица от неактивните. Засега това натоварване е по-слабо от общото за страната, но темповете на нарастването на за общината са по-интензивни.

Възпроизводството на трудовите ресурси в общината също следва негативна тенденция, по-задълбочена от общата за страната. Тази негативна тенденция е интензивна и задълбочаваща се. През 2016 г., 100 души, излизащи от трудоспособна възраст са били замествани от 50 души на възраст 15-19 години (влизащи в

трудоспособна възраст), което е едва половината от необходимото, за да има пълно заместване на работната сила.

По отношение на икономическата активност и заетостта, община Русе е в сравнително по-благоприятно положение от общата ситуация за страната – заетостта и икономическата активност са по-високи, равнището на безработица – по-ниско.

Съгласно съставените прогнози за броя на населението, то ще продължи да намалява. И трите сценария показват тази тенденция, но с различен интензитет.

Демографските тенденции в община Русе следват общото негативно развитие за страната. Обезпокоително е не само достигнатото равнище на демографските измерения по отношение на разискваните проблеми, но преди всичко очертаните тенденции и тяхното ускорение. Ако сега не се вземат необходимите мерки може да се очаква, че в бъдеще те ще се задълбочат повече и ще създават трудности за развитието и функционирането на икономическата и социалните структури.

Икономическа активност

Могат да бъдат направени следните изводи за състоянието на икономиката и икономическото развитие на общината:

- Икономиката на община Русе обхваща голям спектър от икономически дейности и може да се квалифицира като диверсифицирана.
- Растежът на икономиката на община Русе е недостатъчен и по-бавен от този на страната
- Делът на индустрията в структурата на икономиката е по-голям от на страната и проявява тенденция към увеличение
- В общината преобладават микро- и малките предприятия
- Микро- и малките предприятия генерират основната заетост
- Двата водещи икономически сектора са „Преработващата промишленост“ и „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“
- Инвестициите бележат постоянен ръст от 2010 г., но и през 2015 г. все още не успяват да достигнат нивото от 2008 година. Разходите за закупуване на земя се свиват значително.
- Икономическите дейности и инвестиции се концентрират в община Русе и по-специално в общинския център - град Русе.

Обитаване и жилищен фонд

Въз основа на анализа, направен в ОУП, могат да бъдат формулирани следните изводи по отношение на състоянието и тенденциите на сградния и жилищния фондове в община Русе:

- броят на жилищните сгради в общината се запазва почти непроменен през последните години;
- сградният фонд в общината е твърде „остарял“. Това се отнася, както за селата, така и за градовете Мартен и Русе;
- преобладаващата част от сградите в общината са тухлени;
- за общината е характерно ниско-етажното строителство;
- основният жилищен фонд е съсредоточен в общинския център – град Русе;

Възложител: Община Русе

- жилищата в общината са предимно дву- и три-стайни;
- степента на благоустроеност на жилищата не е достатъчно висока – дяловете на жилищата с тоалетна вътре и с канализация са по-малки от тези за страната.

Социална инфраструктура

Въз основа на анализа на социалната сфера в община Русе, могат да бъдат обобщени следните изводи:

- Мрежата от заведения за болнична и извънболнична помощ в община Русе е добре развита
- Общопрактикуващите лекари намаляват, а натоварването с обслужвано население на един лекар е по-голямо, от средното за страната
- Мрежата от учебни заведения в община Русе обхваща всички нива на образователната система
- В сферата на социалните дейности и социалното подпомагане Община Русе предоставя широк спектър от социални услуги в общността
- Община Русе разполага с добре развита спортна инфраструктура, но с относително остаряла материална база.

Зелена система, отдих и туризъм

- Въпреки недостига на финансови средства, зелената система в община Русе е добре развита, като непрекъснато се полагат усилия за нейното допълнително благоустрояване, развитие и поддържане.
- Гробищните паркове в почти всички населени места са с ниска степен на благоустроеност и с изчерпан капацитет, което налага необходимостта от тяхното разширяване и изграждане на нови такива.
- община Русе, със своето богато историческо и културно наследство, притежава туристически потенциал, който при подходящо популяризиране и след изграждане на туристическата инфраструктура и социализиране на всички туристически обекти, би допринесъл за социално-икономическото развитие на общината;
- наблюдава се повишение на туристическия поток в административния център – гр.Русе;
- увеличава се средногодишната заетост на легловата база;
- увеличава се значението на чужденците за туризма в общината – броят на туристите-чужденци и делът на нощувките на чужденци бележат значителен ръст;
- въпреки наличието и близостта на община Русе до най-дългата туристическа водна дестинация в Европа, река Дунав, потенциалът на реката остава неоползотворен.

Транспортна инфраструктура

- Транспортната инфраструктура на територията на община Русе има налични всички видове транспортни мрежи – автомобилна, железопътна, водна /речна/ и въздушна. Тези транспортно-комуникационни мрежи предразполагат за изключително голям потенциал за развитието на общината, както на

национално ниво, така и трансгранично.

- Осъществяването на големите национални транспортни проекти ще подобри значително транспортната достъпност на територията, както и мобилността на жителите ѝ.
- За състоянието на уличното и пътно стопанство в общината трябва да бъде изработен подробен анализ и стратифициране на решенията за преодоляване на проблемите свързани със състоянието, ремонта и стопанисването на уличните настилки.
- Необходими са инвестиции в подобряване състоянието на уличната и тротоарна настилка, вертикалната и хоризонталната маркировка, както и в създаването на ефективна система за управление и контрол на действията на всички заинтересовани страни при експлоатиране и ползване на улиците и общинските пътища.
- Изграждането на АМ „Русе-Велико Търново“ ще подsigури по-бърз и лесен достъп до територията на общината, като допринася и до други значителни ползи, включително инвестиционни намерения в областта на съпътстващата инфраструктура.
- Автобусният и масовият обществен транспорт в общината са добре организирани и достатъчни като брой на линиите, необходими за покриване нуждите на населението.

Инженерни мрежи и инфраструктура

- Всички населени места на територията на община Русе са водоснабдени.
- Липсват населени места с режимно водоснабдяване.
- Реализиран е Интегриран воден проект от ВиК.
- В някои населени места в общината /с. Бъзън, с. Николово и с. Семерджиево/ е необходима подмяна или рехабилитация на ВиК системата, подобряване на водоснабдяването, изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води и отводнителни канали.
- Всички населени места са електроснабдени и електропреносната мрежа е в сравнително добро състояние.
- Топлопреносната и газоснабдителната мрежи са налични и се постоянно се развиват на територията на общината.
- Всички населени места са обезпечени от далекосъобщителни услуги.

Състояние и опазване на околната среда

- Природният комплекс от разнообразен ландшафт, плодородни почви и наличие на големи водни басейни създава благоприятни условия за развитие на земеделието.
- Не са налице значителни застрашаващи екологичното равновесие дейности, освен тези, свързани с работата на големите промишлени предприятия в рамките на общината.
- Запазените плодородни земеделски земи благоприятстват производството на екологично чиста земеделска продукция и развитието на преработвателната промишленост, базирана на селското стопанство.
- Заради големите заливни тераси на реките Дунав и Русенски Лом, има потенциален риск от наводнения в големи части от общината, попадащи в или близо да техните граници.

- Според сеизмичното райониране при община Русе има риск от земетресения, достигащи VIII степен по скалата на Рихтер.
- Сметосъбирането е неефективно в определени части от общината, което води до създаване на предпоставки за появата на нерегламентирани сметища.
- Основните шумови замърсители са големите промишлени предприятия, железопътния и автомобилния транспорт, но нивата на шум рядко превишават пределно допустимите норми.
- Въпреки сериозно ограничения финансов ресурс, Русе е един от най-озеленените градове в Република България. В зелената система се включват всички лесо- и градски паркове, градини, улично и вътрешноквартално озеленяване. Зелените насаждения са фактор със специфични функции, които подобряват микроклимата в градската среда, изпълняват прахо- и димозащитни функции, смекчават влиянието на градския шум, действат благотворно върху тонуса на човешкия организъм.
- Поради засилената човешка намеса в преоформянето на съществуващите природни ландшафти, има реален риск от ценностните и фактическите характеристики и на недвижимите културни ценности, които имат роля, освен като отделни обекти и територии, и в изграждането на цялостния облик на различните видове ландшафт.

Културно-историческо наследство

- Видно от направения анализ на обектите, притежаващи статут на НКЦ е, че е налице диспропорция в броя и разположението им между гр. Русе и останалите населени места от общината.
- В гр. Русе преобладават обекти с архитектурно-строителна и културна стойност.
- Недвижимото културно наследство в града е съхранено в своята цялост, като преобладава в ЦГЧ, както и в зоните с най-голяма обществена активност. Обектите са пълноценно адаптирани към нуждите на съвременния бит.
- В териториите извън регулационните граници преобладават обектите на археологията;
- Археологическите обекти са изцяло под земята. Те са непознаваеми и неизвестни на обществото, без част от античната крепост „Сексагинта Приста“.

В годините се е допуснала сериозна динамика в промяна структурата и категоризацията на обектите в гр. Русе. Свалени са 189 обекти, които са със статут на НКЦ:

- в не малка част е налице физическа износеност и деградация на НКЦ;
- видими са множество непрофесионални намеси в архитектурно-строителните обекти културното наследство;
- допуснати са събаряния на обекти, без необходимата законова санкция;
- ограничени са финансовите ресурси от държавата за археологическите обекти на общината за подпомагане на по-цените от тях, на редица частни собственици;
- не се осъществява навременна консервация и реставрация на археологическите обекти;

- комуникацията инвеститор-строител-Регионален исторически музей – Русе не е навременна, оптимална и ефективна (с малки изключения);
- видими са усилията, през последните години, за равен достъп на хората до отделни обекти;

Много е важно да се обърне внимание на проектното трасе на автомагистралата Русе-Велико Търново и наличието на НКЦ по неговото протежение. Изключително полезно ще е да се подобри комуникацията между Министерство на отбраната - Община Русе - Регионален исторически музей – Русе, свързано с експонирането и защитата на Антична крепост „Сексагинта Приста“.

Необходимо е да се изяснят откритите проблеми по статута на някои обекти, описани в текстовите и таблични приложения към проекта. Например, през годините, в различни периоди, са съборени няколко обекта, притежаващи статут на НКЦ, които са в регистъра на НИНКН. Такива са: №№ 26, 58, 105, като на мястото на обект №105, намиращ се на ул. „Любен Каравелов“, е изградена нова жилищна сграда.

С настоящия проект за ОУП се определят териториалните условия за опазване на НКЦ. Общият устройствен план на община Русе се съобразява с наличния и предвидим потенциал за устойчиво развитие на територията. ОУПО не само запазва НКЦ, но е гаранция за съхраняване на паметта, атмосферата, специфичния и уникален образ на гр. Русе и общината като цяло. Дейността по опазването на НКЦ е непосредствено свързана с дейностите по развитието на материалната среда, т.е. - с устройството на територията.

В плана са залегнали всички нормативни защити за териториите, наситени с НКЦ.

Най-големият археологически обект е Антична крепост „Сексагинта Приста“, заедно с антична селищна структура и некропола, намиращ се южно от крепостта и Античен некропол - североизточно от крепостта. Антична крепост „Сексагинта Приста“ е с три регламентирани зони, всяка от които има своята специфична териториално-устройствена защита.

За всички останали археологически обекти се отнасят нормативните изисквания за охрана на териториите, в които има НКЦ.

Историческият комплекс „Родната къща на Елиас Канети“ (№173) е обявен като групов паметник – с протокол №2 на НСОПК от 03.07.2003 г. Охранителната зона е в кв. 110 и се отнася за имоти с планоснимачни номера №№146, 148 и 150.

В ОУПО Русе се предлага груповите паметници / ансамблите да са с граници по границите на урегулираните поземлени имоти. Това гарантира охранителни мерки за целите имоти. По този начин техните граници формират охранителните зони на защитените територии.

Съобразявайки се със световния опит в тази област настоящият проект за ОУП предлага съвременен тип управление на КН, което да гарантира равновесието между опазване и използване на ресурса. Необходимо е територията да се третира като единен обект на управление. Това управление трябва да се осъществява от единен субект със законово делегирани права, за да се обхванат всички аспекти на неговото устойчиво развитие.

В Закона за културното наследство е определено задължение на общинските съвети и кметове да: "осъществяват по места ръководство и надзор по издирване, изучаване, опазване и популяризиране на културните ценности със специализирани структури в общинската администрация и чрез държавните музеи". Актуалното състояние на системата на КН към момента говори, че горните задължения не се

прилагат на практика. С активното участие на общинската администрация е възможно да се упражнява:

- местен контрол, надзор и инвестиционна дейност за опазване на културното наследство на територията, като единна система.
- участие в проекти и програми за опазване и популяризиране;
- административно управление и координация на всички дейности по опазване и използване на териториите;
- предложения и контрол при стопанисване на общинските фондове в тази част;
- поддържане и развитие на научно-информационен център с електронна база-данни предвид бъдеща връзка с Европейската информационна мрежа на наследството;
- постоянен мониторинг върху културното наследство;
- партньорство и диалог с МК, НИНКН, музеите и др. институции по опазването; със собственици и ползватели; с граждански организации и др.; партньорство с Европейски и международни организации по опазване на културното наследство.

Липсва актуализация на списъците с НКЦ от повече от 20 години. Наред с ежедневните си, тясно специализирани отговорности и специфични задължения, НИНКН не успява да покрие цялата територия на страната. Необходимо е инициране на спешна актуализация на списъците.

Спешната актуализация на списъците с НКЦ ще позволи създаването на система от режими и планове за опазване и пълноценното им прилагане. Предвижданията на одобрени устройствени схеми за опазване на обектите на КН са основа за изработване на по-подробни и детайлни програми за градска реставрация и възобновяване, програми за местно развитие и градско планиране.

На базата на списъка на НКЦ се предлага изготвяне на План за опазване за територията, който ще даде стратегически насоки за: архитектурна консервация и археологическа консервация.

ОУПО е основа за разработването на специализирани програми за решаване на пешеходни зони и пространства, за нощното осветление на НКЦ и по-добра достъпност до обектите.

Необходимо е усъвършенстване на системите за защита на КИН:

- юридическата защита - обхваща обектите със статут на културни ценности;
- договорна защита - изразител на гъвкава общинска политика за хармонизиране на интересите на граждани, собственици, предприемачи за да се осигури достъп на публиката до ценните обекти, да се гарантират взаимноизгодни договори за стопанисване, поддържане, замяна на имоти и разпореждане с общински фондове и др.;
- политиката за опазване, в устройствения ѝ контекст, която да се формира и контролира в условията на реално публично-частно партньорство;
- при вземане на решения, по важни въпроси, касаещи недвижимите културни ценности, да се прилагат съвременни методи, обхващащи широки обществени кръгове, тъй като, освен институционалната защита, отношение към опазването имат и неправителствени организации, професионални колегии и гражданското общество.

Необходимо е стимулиране на нови алтернативни източници на финансиране:

- данъчни преференции за собствениците на имоти със статут на НКЦ;

- стимулиране на нетрадиционни форми за финансиране, като лотарии и дарения;
- приходи от културен туризъм;
- кандидатстване и участие в международни помощни фондове, програми и проекти.

Необходимо е усъвременяване на информационната база данни за културното наследство.

С цел повишаване на конкурентноспособността на местната икономика, подобряване качествата на жизнената среда, оптимално използване на наличните ресурси и потенциали, в проекта за Общ устройствен план на община Русе са заложени следните основни изменения във функционалната структура на територията:

- Набелязване на местоположението на археологическите обекти и недвижимите културни ценности.
- Приобщаване към строителните граници на населените места на урбанизирани територии, които към момента попадат извън тях.
- Очертаване на зони за икономически активности и технологично развитие, попадащи в землището на общинския център и част от селата в общината.
- Предвиждане на допълнителни зони за отдих и развитие на целесъобразни видове туризъм.

С проекта за ОУП на община Русе според авторите му се решават следните задачи:

- На базата на проучените и обобщени действащи устройствени планове (цялостни и частични за отделните населени места в община Русе) е регламентирано бъдещото развитие на отделните територии, при спазване изискванията на нормативните документи;
- Осигуряват се пространствени и устройствени решения, въз основа на които да се създаде възможност за постигане на целите, определени с Актуализирания документ за изпълнение на Общинския план за развитие на Община Русе за периода 2017-2020;
- Регламентира се общият режим на устройство на отделните територии, съобразно действащите закони;
- Прилагат се устройствени принципи за по-нататъшно изграждане и техническо съоръжаване на жизнената среда в населените места и останалите обитавани територии, в съответствие със съвременните европейски критерии и стандарти;
- Осигурява се запазването на плодородни земеделски земи и ценни горски територии;
- Определя се предназначението на основните видове територии, съобразено с изискванията за устойчивост на системите и реалното инвестиционно търсене на терени за обитаване и стопански дейности.

Структурирането на територията и функционалното предназначение

- Определянето на устройственото развитие на отделните населени места е съобразено с предвижданията на действащите подробни устройствени планове, като е направено подробно проучване на одобрените и допуснати

- частични ПУП- ове, към момента на започване на работата по проекта, актуализирания ОГП на гр. Русе, както и наличието на инвестиционна активност;
- При проектирането са отчетени различията в демографското развитие на отделните населени места, природните дадености, културно-историческото наследство, наличието на инвестиционна активност, необходимостта от нови терени за отдиш;
 - Териториите по § 4 от ПР на ЗСПЗЗ в общината, разположени в землищата на населените места от общината са обособени като вилни зони, с изключение на една, намираща се в землището на гр. Русе, в непосредствена близост до съществуващата зона «Жк» и, заобиколена от новопредвидени зони от тип «Смф». За тази територия е определено функционално предназначение за жилищно строителство от тип «Жм», тъй като вече има извършени промени на някои от имотите в нея, отговарящи на това предназначение.
 - В ОУПО Русе са предвидените и нови терени, които са регламентирани като устройствена категория в **група производствени устройствени зони**, които включват: Чисто производствена зона (Пч); Предимно производствена зона (Пп), съобразно прогнозното развитие на промишлеността и производствената дейност на територията на общината с концентрирани около вече наложилите се бази за производствени и складови дейности. Предвижданията на ОУПО са съобразени с фактическото разположение на индустриалните зони, оформени съгласно действащите до сега планове, като се прецизира преди всичко конкретното им предназначение като функционални зони и (при необходимост) бъдещото им разширение, при спазване изискванията за опазване на околната среда.
 - **Група устройствени зони за обществено-обслужващи дейности** - Зона за обществено-обслужващи дейности (Оо) са включени всички терени на обекти за обществено-обслужващи дейности - образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, административни и делови услуги, търговия и други видове дейности от третичния сектор. Не се допуска промяна на предназначението на терени на съществуващи учебни, детски и здравни заведения, освен за нуждите на социалното, здравното, образователното и културното обслужване.
 - Предвидени са 3 разновидности на Смесена много-функционална зона (Смф, Смф 1 и Смф 2), предимно за околградския район, за нови логистични центрове, свързани със съществуващите и бъдещите транспортни възли, както и с трасето на проектиращата се в момента АМ „Русе – Велико Търново“ на територията на общината, със създаване на условия за изграждане на нови складови бази за бързо съхранение и прехвърляне на товари от ЖП на автотранспорт и обратно, безмитна зона, бизнес сгради, автосервизи, банки, зони за спорт и др. Показателите за плътност и интензивност на застрояването са различни за трите разновидности, тъй като е отчетено местоположението им, спрямо изградените към момента сгради в непосредствена близост до тях, както и възможността за запазване на силуета на окръжаващата ги среда.
 - Отразени са трасетата на републиканските и основните общински пътища на територията на общината, включително одобреното проектно трасе на АМ

„Русе – Велико Търново“ и прогнозното местоположение на втория мост над река Дунав, който ще се намира в рамките на общината.

- Нанесени са трасетата на велосипедните алеи, като е предвидено и едно допълнително, в рамките на новопредвидената паркова територия около река Русенски Лом.
- Създадена е пространствената организация на земеделските територии. Съществуващите бивши стопански дворове са регламентирани като устройствена категория в **група производствени устройствени зони** - зона Пп, която включва производствени бази, с възможност за осигуряване на нови решения за техническата инфраструктура и създаване на екологично чисти производства.
- Предвидени са нови терени за озеленяване и изграждане на паркове в природна среда. Територии за широко обществено ползване, при които, без да се допуска промяна на предназначението, е допустимо изграждането на мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура, обслужващи озеленените площи, преместваеми търговски обекти по чл.56 от ЗУТ, които да не надхвърлят 1% от територията на парка, открити пространства за спорт, културни мероприятия (не повече от 10% от територията на парка), информационни и рекламни елементи, детски площадки и мемориални обекти. Паркирането се осигурява на територии, намиращи се в непосредствена близост до съответния парк. Застрояване и изграждане на определените съоръжения се допуска само, ако не се нарушават екологичните, рекреационните и естетическите качества на озеленените площи.
- С ОУПО са отразени актуалните граници на горите с различно предназначение, както и устройствения им статут, съгласно *Закона за горите*.
- Прецизирани са границите на общинските паркове;
- Определена е устройствена зона - **Терени за изолационно озеленяване** на улици и нови защитни пояси около обекти, замърсяващи въздуха, както и новоизграждащи се авто и ж.п. магистрали.
- Предвижданията на плана са съобразени със заявени намерения за производствени и складови дейности, автокомплекси и др.
- Предвижданията за развитието на териториите, свързани с наличието на културно-исторически ценности на територията на общината, са регламентирани като устройствена категория **група територии за защита на културно-историческото наследство**, като се запазват режимите за опазване, описани в заповедите за тяхното обявяване и в регламентите към АКБ на БАН. Границите на обектите и на техните охранни зони са прецизирани, уточнено е точното им местоположение и са заложени допълнителни мерки за тяхното опазване и социализация.
- Предвидени са няколко културни маршрута, чрез които да се даде възможност за целенасочено развитие на система „КИН“ в общината и да се спомогне за популяризирането на редица значими обекти, притежаващи статут на НКЦ, намиращи се в нейните предели.
- Поради изчерпан капацитет на съществуващите гробищни паркове на по-голямата част от населените места, в ОУПО са предвидени територии за тяхното бъдещо разширение, съобразно хоризонта на действие на плана и демографските показатели в община Русе.
- Нанесени и допълнени са трасетата и обектите на техническата инфраструктура – електро-, водо- и газоснабдяване, съгласно предоставената

информация от съответните експлоатационни дружества.

- Нанесени са всички защитени местности и територии в рамките на общината, без да се предвижда редуциране на техните площи или промяна на предназначението им.
- Очертани са всички обявени санитарно – охранителни зони на водните басейни, както и тези на обектите, свързани с водоснабдяването, канализацията и пречистването на водите в община Русе.
- Предвидена е нова устройствена зона – **Крайбрежна зона (Ор)**, в рамките на гр. Русе, на североизток от неговия център, която да даде възможност за възстановяване на нарушената връзка между града и река Дунав. Показателите за застрояване в нея са минимални, а допустимите дейности са свързани предимно с отдиха и възможностите за спорт и културни мероприятия около реката. Допуска се изграждането единствено на обслужващи обекти, арт инсталации, детски и спортни площадки и паркови пространства за широко обществено ползване. Не се допускат производствени обекти и обособяване на терени за производствени дейности, включително такива, които не отделят вредни емисии. Минимум $\frac{1}{4}$ от озеленената площ трябва да бъде осигурена с дървесна растителност.
- Обособена е нова зона – **Централна историческа (Ци)**, в рамките на гр. Русе, включваща територии, наситени с обекти, притежаващи статут на недвижими културни ценности. Параметрите на застрояване в нея са съобразени със силуета и архитектурата на съществуващите старинни сгради. Проектите за бъдещо застрояване в тази зона задължително трябва да бъдат съгласувани с НИНКН, а отстоянията – доказвани с РУП.
- Освен очертаните в плана устройствени зони, с цел по-лесното реализиране на бъдещи устройствени мероприятия, които държавната или общинската администрация счете за приоритетни, се допуска промяна на предназначението на имотите от първа линия, находящи се по продълженията на първокласната пътна мрежа.
- Предвижда се и всички имоти, които веднъж са били в строителните граници на населените места, но в последствие са изключени, отново да могат да бъдат приобщени, при заявен интерес за подобни действия от страна на техните собственици, подкрепен от общинската администрация на Русе.

Жилищни зони

Жилищни зони с преобладаващо малкоетажно застрояване - устройствени зони с преобладаващо застрояване с височини до 10 м. Не се допуска изграждане на производствени обекти и територии за производствени дейности на открито.

Жилищни зони с преобладаващо средноетажно застрояване – устройствени зони с преобладаващо застрояване с височини до 15 м. Мин. $\frac{1}{3}$ от озеленената площ е с дървесна растителност. Позволява се част от озеленяването да се реализира хоризонтално и вертикално върху застройката, както и в съдове на ниво терен, вертикално по огради или паркови елементи, в случай, че се изградят подземни гаражи или паркинги, заемащи целия имот или по-голямата част от него. Не се допуска изграждане на производствени обекти и територии за производствени дейности на открито.

Жилищни зони с преобладаващо високоетажно застрояване – устройствени зони с преобладаващо застрояване с височини над 15 м. Мин. $\frac{1}{3}$ от озеленената площ е с дървесна растителност. Позволява се част от озеленяването да се реализира хоризонтално и вертикално върху застройката, както и в съдове на ниво терен, вертикално по огради или

паркови елементи, в случай, че се изграждат подземни гаражи или паркинги, заемащи целия имот или по-голямата част от него. За реституираните незастроени имоти в териториите на жилищните комплекси се прилага чл. 16, ал.1 от *Закона за устройство на територията* (ЗУТ), като режимът на застрояване се определя с подробен устройствен план. Не се допуска изграждане на производствени обекти и територии за производствени дейности на открито.

Жилищна зона с преобладаващо комплексно застрояване – устройствени зони с преобладаващо комплексно жилищно застрояване. Мин. 1/3 от озеленената площ е с дървесна растителност. Позволява се част от озеленяването да се реализира хоризонтално и вертикално върху застройката, както и в съдове на ниво терен, вертикално по огради или паркови елементи, в случай, че се изграждат подземни гаражи или паркинги, заемащи целия имот или по-голямата част от него. За реституираните незастроени имоти в териториите на жилищните комплекси се прилага чл. 16, ал.1 от *Закона за устройство на територията* (ЗУТ), като режимът на застрояване се определя с подробен устройствен план. Обществените озеленени площи трябва да заемат най-малко 15% от общата територия на жилищния комплекс. Не се допуска изграждане на производствени обекти и територии за производствени дейности на открито. В съществуващите жилищни комплекси чрез реструктуриране могат да се образуват и урегулират поземлени имоти за:

- съществуващи жилищни блокове;
- нови жилищни сгради;
- обекти по чл.17, ал.1 и 2 от ЗУТ.

Смесена многофункционална зона – в строителните граници на гр. Русе, предимно по продължението на бул. «Липник». Необходимо е 20 % от озеленената площ да е с дървесна растителност. Позволява се част от озеленяването да се реализира хоризонтално и вертикално върху застройката, както и в съдове на ниво терен, вертикално по огради или паркови елементи, в случай, че се изграждат подземни гаражи или паркинги, заемащи целия имот или по-голямата част от него. Площите с жилищно предназначение не могат да надхвърлят 20 % от общата разгъната застроена площ (РЗП) за всеки УПИ. Задължително осигуряване необходимите паркоместа за посетителите в границите на УПИ. Изпълняват се всички изисквания за изграждане на достъпна среда. При доказване с ПУП и РУП (силуетни проучвания) се допуска височината на застрояването по непосредствената рамка на главните градски булеварди да надхвърли предвидената за съответната зона кота корниз.

Смесена многофункционална зона – 1 – Предимно в контактните територии между жп линията и пътя към «Дунав мост 1», както и при входа на гр. Русе през път Е70 (I-2). Необходимо е 20 % от озеленената площ да е с дървесна растителност. Позволява се част от озеленяването да се реализира хоризонтално и вертикално върху застройката, както и в съдове на ниво терен, вертикално по огради или паркови елементи, в случай, че се изграждат подземни гаражи или паркинги, заемащи целия имот или по-голямата част от него. Площите с жилищно предназначение не могат да надхвърлят 20 % от общата разгъната застроена площ (РЗП) за всеки УПИ. Задължително осигуряване необходимите паркоместа за посетителите в границите на УПИ. Изпълняват се всички изисквания за изграждане на достъпна среда. При доказване с ПУП и РУП (силуетни проучвания) се допуска височината на застрояването по непосредствената рамка на главните градски булеварди да надхвърли предвидената за съответната зона кота корниз.

Смесена многофункционална зона - 2 – предимно в околградския район и от части в населените места, с изисквания за ограничаване натоварването на средата, както и по продължението на проектното трасе на новата магистрала и други пътища от републиканската пътна мрежа. Необходимо е 20% от озеленената площ да е с дървесна

растителност. Позволява се част от озеленяването да се реализира хоризонтално и вертикално върху застройката, както и в съдове на ниво терен, вертикално по огради или паркови елементи, в случай, че се изграждат подземни гаражи или паркинги, заемащи целия имот или по-голямата част от него. Площите с жилищно предназначение не могат да надхвърлят 20 % от общата разгъната застроена площ (РЗП) за всеки УПИ. Задължително осигуряване необходимите паркоместа за посетителите в границите на УПИ. Изпълняват се всички изисквания за изграждане на достъпна среда. При доказване с ПУП и РУП (силуетни проучвания) се допуска височината на застрояването по непосредствената рамка на главните градски булеварди да надхвърли предвидената за съответната зона кота корниз.

Зона за обществено обслужващи дейности – предимно за обекти на общественото обслужване /образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, административни и делови услуги, търговия и други видове дейности от третичния сектор (финансово-кредитно обслужване, спорт, отдих, забавления, информационно обслужване и други)/. Не се допуска промяна на предназначението на терени на съществуващи учебни, детски и здравни заведения, освен за нуждите на социалното, здравното, образователното и културното обслужване. Не се допуска застрояване на сгради с изцяло жилищни функции. Мин.10 % от УПИ е с дървесна растителност.

Смесена централна зона - устройствени зони с преобладаващо индивидуално и комплексно застрояване, съгласно чл.26 от ЗУТ. Параметрите на застрояване се определят с ПУП и РУП. Паркирането се осъществява съгласно изискванията на чл.43, ал.1 от ЗУТ. Позволява се част от озеленяването да се реализира хоризонтално и вертикално върху застройката, както и в съдове на ниво терен, вертикално по огради или паркови елементи, в случай, че се изграждат подземни гаражи или паркинги, заемащи целия имот или по-голямата част от него.

Централна историческа зона - устройствени зони, определени за територии, наситени с обекти, притежаващи статут на недвижими културни ценности. Параметрите на застрояване се определят с ПУП и РУП. От кота корниз до кота било се позволява изграждането на покривна плоскост с наклон до 80 градуса и до достигане на кота 15 метра. След кота 15 м се допуска изграждането на покривна равнина с наклон до 45⁰, като допустимата височина на сградите, между кота корниз и кота било не може да надхвърля 4,5 м. Показателите на застрояване са определени с оглед спазването на силуета и запазване на цялостния облик на средата, свързан с вече съществуващите стари сгради, голяма част от които са със статут на НКЦ. Проектите за бъдещо застрояване задължително трябва да се съгласуват с НИНКН.

Чисто производствени зони – територии, които се застрояват само с производствени, складови и обслужващи сгради и съоръжения. Обслужващите сгради могат да бъдат здравни пунктове, магазини и заведения за обществено хранене за ежедневните нужди на работниците, административни сгради и научно – експериментални бази към предприятията, гаражи, паркинги и помещения за охраната. Мин. 1/3 от озеленената площ трябва да е с висока дървесна растителност.

Вилни зони – устройствени зони с преобладаващо застрояване за вилно строителство и отдих, с височина на застрояването до 7 м. Не се допуска изграждане на производствени обекти и територии за производствени дейности на открито.

Спорт и атракции – допуска се застрояване само за спорт и атракции и конкретно допълващите ги обслужващи дейности. 1/3 от озеленената площ трябва да е осигурена с дървесна растителност. Площта на откритите спортни съоръжения влиза в площта на усвояване.

Териториите за рекреационни дейности се обособяват в устройствени зони в границите на населените места и селищните образувания или извън тях. Необходимата площ на поземлените имоти в курортите е от 80 до 200 м² на курортист в зависимост от категорията на туристическия обект. Допуска се изграждането на обекти със спортни и атракционни функции, при спазване на предвидените параметри за устройствената зона и терените. Мин. 50% от озеленената площ трябва да бъде с дървесна растителност. Озеленените площи за общо ползване трябва да заемат не по-малко от 20% от общата територия.

Земеделски земи – Без промяна на предназначението на земеделските земи, застрояване, свързано с ползването им, се допуска съгласно *Наредба № 19 от 25.10.2012 г. за строителство в земеделските земи без промяна на предназначението им.*

Земеделски земи със забрана за промяна на предназначението – това са обработваеми или необработваеми земеделски земи, за които се запазва функцията им и не се допуска промяна на предназначението им освен при заявен интерес от инвеститори от първа категория и само за земи с категория на земята от пета нагоре.

Допуска се промяна на предназначението за:

- изграждане на животновъдни ферми и комплекси, при осъществен комуникационен достъп и възможност за присъединяване към техническа инфраструктура;
- изграждане на обекти на техническата инфраструктура извън населените места;
- провеждане на нови транспортно-комуникационни трасета, екопътеки, веломаршрути и крайпътни обекти (бензинстанции, мотели и други);
- за разширение на гробищни паркове;
- отделни имоти, контактуващи непосредствено със селищните граници, при доказана необходимост и целесъобразност.

В тези случаи промяната на предназначението се допуска въз основа на ПУП.

Допускат се изграждане на оранжерии по чл.2, ал.4 от ЗОЗЗ и чл.3, ал.2. от ППЗОЗЗ, без промяна на предназначение на земеделските територии.

Пасища - не се допуска промяна на предназначението и се спазват регламентите на *Закона за опазване на земеделските земи* и съпътстващите го подзаконови нормативни актове.

Горски територии със забрана за промяна на предназначението - това са гори и горски земи по НТП от КВС, за които се запазва функцията им и не се допуска промяна на предназначението. Площта им остава непроменена.

Допуска се промяна на предназначението за:

- изграждане на птицеферми за клетъчно отглеждане, при осъществен комуникационен достъп и възможност за присъединяване към техническа инфраструктура;
- изграждане на обекти на техническата инфраструктура извън населените места;
- провеждане на нови транспортно-комуникационни трасета, екопътеки, веломаршрути и крайпътни обекти (бензинстанции, мотели и други);
- за разширение на гробищни паркове при необходимост;
- отделни имоти, контактуващи непосредствено със селищните граници, при доказана необходимост и целесъобразност.

В тези случаи промяната на предназначението се допуска въз основа на ПУП.

Археологически обекти – охранителна зона А – Допълнителен режим, с който се изисква изпълнението на разпоредбите на Закона за културното наследство. Забраняват се

всички видове дейности – строителни, добивни, благоустройствени, селскостопански, мелиоративни и други, които нарушават целостта на земния пласт в границите на археологическия обект.

Археологически обекти – охранителна зона Б - Прилага се за обекти, попадащи в терени, които се обработват – забраняват се всички видове изкопни работи, както и дълбочинната обработка на почвата (риголване), засаждане на трайни култури с дълбока коренова система, заблацияване и др., които могат да унищожат или засегнат археологическата субстанция в границите на обекта.

Територии с НКЦ по списъка на НИНКН и войнишките паметници – включват се отделни или групи имоти, при които има обекти, притежаващи статут на недвижими културни ценности според *Закона за културното наследство*. Направената категоризация е по вид и значение на обектите. Поради големия брой НКЦ на територията на община Русе, всички те са отразени в отделни схеми на КИН, като са включени обектите от АКБ, списъка на НИНКН и регистъра на войнишките паметници, както и всички определени и приети охранителни зони. Допустимите дейности и мероприятия за всички обекти, притежаващи статут на НКЦ, както и за техните охранни и контактни зони,

Терени със **специално предназначение** - тези зони са обособени единствено от терени, които са държавна собственост, чието фактическо ползване включва дейности, свързани със сигурността и отбраната на страната.

Терени за **рекултивация** – това са най-вече териториите на закритите регламентиран и нерегламентиран сметища на територията на община Русе. Последващото им ползване се определя съгласно одобрените им планове и проекти за рекултивация.

Табл. VI.1-1. Показатели на застрояване

Устройствена категория	Макс. плътност, %	Макс. К _{инт}	Мин. озеленена площ, %	Макс. кота корниз, м	Код в ОУП
1. Жилищна зона с преобладаващо малкоетажно застрояване	до 60	до 1,2	40	10	Жм
2. Жилищна зона с преобладаващо средноетажно застрояване	до 70	до 2	30	15	Жс
3. Жилищна зона с преобладаващо високоетажно застрояване	до 80	до 3	20	26	Жг
4. Жилищна зона с преобладаващо комплексно застрояване	до 50	до 2,5	40	26	Жк
5. Вилна зона	до 40	до 0,8	30	7	Ов
6. Смесена многофункционална зона	до 80	до 3,5	20	26	Смф
7. Смесена многофункционална зона – разновидност 1	до 60	до 2,5	20	15	Смф 1

8. Смесена многофункционална зона – разновидност 2	до 50	до 2	20	15	Смф 2
9. Зона за обществено- обслужващи дейности	30	12	20	26	Оо
10. Смесена централна зона	до 100	до 5	30	15	Ц
11. Централна историческа зона	до 100	до 3,5	20	125	Ци
12. Предимно производствена зона	до 80	до 2,5	20	15	Пп
13. Чисто производствена зона	до 80	до 2,5	20		Пч
15. Зона за курортни обекти	до 30	до 1,5	50	10	Ок
16. Ваканционно селище	до 20	до 0,5	60	до 7	Ос
17. Спорт и атракции	до 20	до 0,3	20		Са
18. Зона за озеленяване					Оз
19. Зона за изолационно озеленяване					Оз1
20. Крайбрежна зона	до 30	до 1,2	50	10	Ор
<i>Земеделски и горски територии</i>					
21. Земеделска зона					Ссб
22. Широколистни гори					
23. Иглолистни гори					
24. Дървопроизводителни гори					
25. Недървопроизводителни гори					
26. Пасища					
27. Режим на територии с група от единични археологически обекти с охранителната им зона с режим „А“ по АКБ					Ткин А
28. Режим на територии с група от единични археологически обекти с охранителната им зона с режим „Б“ по АКБ					Ткин Б

Възложител: Община Русе

29. Територии, заети с обекти – НКЦ по списъка НИНКН и регистъра на войнишките паметници					
30. Терени за рекултивация					
31. Терени за техническа инфраструктура					
32. Терени със специално предназначение					

Баланс на територията

Табл. VI.1-2. Баланс на територията

ОУПО – БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА РУСЕ						
ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ				СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ		
№	Видове територии	Площ/Ха	%	Видове територии	Площ/Ха	%
1,00	Урбанизирани територии	13337,6	23,48	Урбанизирани територии	11641,4	20,49
1,10	Централна смесена зона	44,12	0,33			
1,20	Централна историческа зона	26,23	0,20			
1,30	Жилищни функции	2341,29	17,55	Жилищни функции	2746	23,59
1,40	Общественообслужващи функции	223,21	1,67	Общественообслужващи функции	522,82	4,49
1,50	Крайбрежна зона	28,20	0,21			
1,60	Смесена многофункционална зона	1686,19	12,64	Смесена многофункционална зона	3,21	0,03
				Производствени дейности	1586,15	13,63
1,70	Производство складови дейности	1778,73	13,34	Складови дейности	109,96	0,94
1,80	Озеленяване, паркове и градини	626,15	4,69	Озеленяване, паркове и градини	243,87	2,09
1,90	Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	1231,83	9,24	Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	1427,53	12,26
1,11	Спорт и рекреация	80,03	0,60	Спорт и рекреация	47,02	0,40
1,12	Техническа	412,38	3,09	Техническа инфраструктура	278,06	2,39

	инфраструктура					
1,13	Транспорт и комуникации	2932,74	21,99	Транспорт и комуникации	2550,68	21,91
1,14	Водни площи	1926,5	14,44	Водни площи	2126,1	18,26
2,00	Земеделски територии	35421,89	62,36	Земеделски територии	36676,89	64,57
2,10	Обработваеми земи - ниви	30981,48	87,46	Обработваеми земи - ниви	32499,77	88,61
2,20	Обработваеми земи – трайни насаждения	1466,27	4,14	Обработваеми земи – трайни насаждения	1145,68	3,12
2,30	Необработваеми земи	2974,14	8,40	Необработваеми земи	3031,44	8,27
3,00	Горски територии	7710,97	13,57	Горски територии	8263,91	14,55
3,10	Гори	7611,74	98,71	Гори	8164,22	98,79
3,20	Горски земи	99,23	1,29	Горски земи	99,69	1,21
4,00	Защитени и нарушени територии	334,79	0,59	Защитени и нарушени територии	223,05	0,39
4,10	А) За природозащита – защитени територии	1,2	0,36	А) За природозащита – защитени територии и зони	1,2	0,54
4,11	А.1) За природозащита – защитени зони „Натура“	7004,65	12,33	А.1) За природозащита – защитени зони „Натура“	7004,65	12,33
4,20	Б) За опазване на културното наследство	6,41	1,91	Б) За опазване на културното наследство	8,04	3,60
4,30	Г) За възстановяване и рекултивация	97,57	29,14	Г) За възстановяване и рекултивация	131,97	59,17
4,40	Е) Други нарушени територии	65,68	19,62	Е) Други нарушени територии	71,81	715,95
4,50	Специален терен	163,93	48,97	Специален терен	10,03	4,50
5,00	ОБЩА ПЛОЩ	56805,25	100,00	ОБЩА ПЛОЩ	56805,25	100,00
	В т.ч.					
	Защитени територии и защитени зони	7005,85	12,33	Защитени територии и защитени зони	7005,85	12,33
	В т.ч.			В т.ч.		
	Защитени територии	1,2	0,002	Защитени територии	1,2	0,002
	Защитени зони по Натура-2000	7004,65	12,33	Защитени зони по Натура-2000	7004,65	12,33

Възложител: Община Русе

	Културно-историческо наследство	6,41	0,011	Културно-историческо наследство	8,04	0,014
	Нарушени терени общо	163,25	0,29	Нарушени терени общо	203,78	0,36
	<i>В т. ч. терени за възстановяване и рекултивация</i>	<i>97,57</i>	<i>0,17</i>	<i>В т.ч. терени за възстановяване и рекултивация</i>	<i>131,97</i>	<i>0,23</i>

Начинът, по който е структурирана територията в проекта за ОУП не е подходящ за целите на Екологичната оценка и не съответства на ЗУТ и *Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони*. За целите на екологичната оценка е важно да се дадат отделно защитените територии и нарушените територии. Съгласно ЗУТ според основното им предназначение, определено с концепциите и схемите за пространствено развитие и общите устройствени планове, териториите в страната са:

- урбанизирани територии (населени места и селищни образувания);
- земеделски територии;
- горски територии;
- защитени територии;
- нарушени територии за възстановяване;
- територии, заети от води и водни обекти;
- територии на транспорта.

Територии с предназначение земеделски, горски или урбанизирани територии могат да бъдат едновременно и с предназначение защитени територии, определени със закон.

Конкретното предназначение на поземлените имоти се определя с подробен устройствен план и може да бъде:

1. в урбанизирани територии или в отделни поземлени имоти извън тях - за жилищни, общественообслужващи, производствени, складови, курортни, вилни, спортни и развлекателни функции, за озеленени площи и озеленени връзки между тях и териториите за природозащита, за декоративни водни системи (каскади, плавателни канали и други), за движение и транспорт, включително за велосипедни алеи и за движение на хора с увреждания, за техническа инфраструктура, за специални обекти и други;

2. в земеделски територии - за обработваеми земи (ниви, овощни и зеленчукови градини, лозя, ливади и други) и необработваеми земи (пасища, скатове, дерета, оврази и други);

3. в горски територии - за гори (дървопроизводителни гори, защитни гори, рекреационни гори и други) и горски земи (поляни, земи, заети от храсти, скали и други);

4. в защитени територии - за природозащита (природни резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове, защитени местности, плажове, дюни, водоизточници със санитарно-охранителните им зони, водни площи, влажни зони, защитени крайбрежни ивици) и за опазване на обектите на културно-историческото наследство (археологически резервати, отделни квартали или поземлени имоти в населени места с културно-историческо, етнографско или архитектурно значение);

5. в нарушени територии - за възстановяване и рекултивация на кариери, рудници, насипища, хвостохранилища, депа за отпадъци, свлачища, срутища и други;

б. в територии, заети от води и водни обекти - за вътрешните морски води и териториалното море, българския участък на река Дунав, реките, езерата и язовирите;

7. в територии на транспорта - за републиканските и местните пътища, железопътната инфраструктура, пристанищата и летищата.

За целите на екологичния анализ е направена следната таблица, в която е дадено абсолютното и относителното изменение на площите на отделните видове територии. В последната колонка е дадено относителното изменение (в %) спрямо цялата територия на общината. Знак „ – “ означава намаляване на територията спрямо съществуващото положение.

Табл. VI.1-2.Изменение на територията

№	Видове територии	Изменение, Ха	Изменение, %	Общо изменение, %
1,00	Урбанизирани територии	1 696,2	12,72	2,98
1,10	Централна смесена зона			
1,20	Централна историческа зона			
1,30	Жилищни функции	-404,71	-14,74	
1,40	Общественообслужващи функции	-223,78	-42,80	
1,50	Крайбрежна зона			
1,60	Смесена многофункционална зона	1 682,91	525 пъти	
1,70	Производство складови дейности	82,62	4,87	
1,80	Озеленяване, паркове и градини	382,28	2,57 пъти	
1,90	Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	-195,7	-13,71	
1,11	Спорт и рекреация	33,01	70,20	
1,12	Техническа инфраструктура	134,32	48,31	
1,13	Транспорт и комуникации	382,06	14,98	
1,14	Водни площи	-199,6	-10,36	
2,00	Земеделски територии	-1 255	-3,54	-2,21
2,10	Обработваеми земи - ниви	-1 518,29	-4,90	
2,20	Обработваеми земи – трайни насаждения	320,59	27,98	
2,30	Необработваеми земи	-57,3	-1,93	
3,00	Горски територии	-552,94	-7,17	-0,97

3,10	Гори	-552,48	-7,26	
3,20	Горски земи	-0,46	-0,46	
4,00	Защитени и нарушени територии	111,74	50,10	0,20
4,10	А) За природозащита – защитени територии	0	0	
4,11	А.1) За природозащита – защитени зони „Натура“	0	0	
4,20	Б) За опазване на културното наследство	-1,63	-25,43	
4,30	Г) За възстановяване и рекултивация	-34,4	-35,26	
4,40	Е) Други нарушени територии	-6,13	-9,33	
4,50	Специален терен	153,9	16,34 пъти	
5,00	ОБЩА ПЛОЩ 56805,25 Ха	0	0	0
	В т.ч.			
	Защитени територии и защитени зони	0	0	0
	В т.ч.			
	<i>Защитени територии</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	<i>Защитени зони по Натура-2000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	Културно-историческо наследство	-1,63	-25,43	
	Нарушени терени общо	-40,53	-24,83	
	<i>В т. ч. терени за възстановяване и рекултивация</i>	<i>-34,4</i>	<i>-35,26</i>	

Според проекта за ОУП с цел повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, подобряване качествата на жизнената среда, оптимално използване на наличните ресурси и потенциали, в проекта за Общ устройствен план на община Русе са заложили следните основни изменения във функционалната структура на територията:

- Урбанизираните територии се увеличават с 12,72% основно за сметка на увеличаване на „смесена многофункционална зона“, „озеленяване, паркове и градини“ и „спорт и рекреация“ и намаляване на „жилищни функции“, „обществено обслужващи функции“ и „рекреационни дейности, курортни и вилни зони“;
- Производствените и складовите дейности са обединени и нарастват с 87,62 ха или 4,87%;
- Отбелязване на местоположението на археологическите обекти и недвижимите културни ценности.
- Приобщаване към строителните граници на населените места на урбанизираните територии, които към момента попадат извън тях.
- Очертаване на зони за икономически активности и технологично развитие, попадащи в землището на общинския център и част от селата в общината.
- Предвиждане на допълнителни зони за отдих и развитие на целесъобразни видове

туризъм.

Структурирането на територията и функционалното предназначение е направено в изпълнение на общите изисквания към проекта за ОУП на община Русе, съгласно заданието и по отношение на прогнозата за социално-икономическо, устройственото и пространствено развитие на общината:

- Пространственото разпределение на територията на общината е извършено при съобразяване с режимите, установени по реда на други закони и фактическото ползване на териториите;
- Определянето на устройственото развитие на отделните населени места е съобразено с предвижданията на действащите подробни устройствени планове, като е направено подробно проучване на одобрените и допуснати частични ПУП-ове, към момента на започване на работата по проекта и наличието на инвестиционна активност;
- При проектирането са отчетени различията в демографското развитие на отделните населени места, природните дадености, културно-историческото наследство, наличието на инвестиционна активност, необходимостта от нови терени за отдих;
- Без промяна на границите и предназначението са запазени всички защитените територии по смисъла на ЗЗТ и защитените зони по Натура-2000 съгласно ЗБР;
- Намалена е площта на защитените територии с недвижими културни ценности по смисъла на ЗКН с 1,63 ха или 25,43%;
- Намалена е площта на водните площи с 199,6 ха или 10,36%;
- Намалена е площта на земеделските територии с 3,54% спрямо изходното положение или с 2,21% спрямо площта на общината;
- Намалена е площта на горските територии с 7,17% спрямо изходното положение или с 0,971% спрямо площта на общината;
- Намалена е площта на нарушените терени с 40,53 ха или с 24,83%;
- Освен очертаните в плана устройствени зони, с цел по-лесното реализиране на бъдещи устройствени мероприятия, които държавната или общинската администрация счете за приоритетни, се допуска промяна на предназначението на имотите от първа линия, находящи се по продълженията на първокласната пътна мрежа, както и на такива, които са с приоритетно значение за развитието на функционалните системи и техническата инфраструктура в общината, областта или на национално ниво. В тези случаи промените се одобряват с решение на Общински съвет и се нанасят служебно в плана.
- Предвижда се и всички имоти, които веднъж са били в строителните граници на населените места, но в следствие са изключени, отново да могат да бъдат приобщени, при заявен интерес за подобни действия от страна на техните собственици, подкрепен от общинската администрация на Русе. В тези случаи промените се одобряват с решение на Общински съвет и се нанасят служебно в плана.

Правилата и нормативите за прилагане на ОУПО са неразделна част от плана и се изготвят в съответствие с действащата нормативна уредба на страната. В случаите, когато е налице необходимост от въвеждане на специален режим на устройство и контрол за дадени територии се изготвя и Раздел „Специфични правила и

нормативи за прилагане на ОУПО”. Такива територии съгласно Наредба №7 са: „територии или части от тях с особена териториално устройствена защита и територии с режим на превантивна устройствена защита”.

За прилагането на ОУПО в тези територии са разработени „специфични правила и нормативи”, които отговарят на следните основни изисквания:

- Да дефинират точно броя, вида, местоположението, границите и спецификата на всяка отделна територия с особена териториално устройствена защита или с режим на превантивна устройствена защита.
- Да регламентират специфичен устройствен режим за всяка една от тези територии, отговарящ най-добре на нейната специфика и отразяващ изискванията, заложи в съответната заповед за нейното обявяване или план за управление (ако има такива);
- Да параметрират допустимите дейности и ограничителните режими в тези територии, които да гарантират тяхното съхраняване и опазване;
- Да предвидят средствата за контрол на прилагането на „Специфичните правила и нормативи” и начините за осъществяване на предвижданията, залегнали в тях, както и органа, оторизиран да контролира тяхното спазване.

За видовете устройствени зони, очертани в ОУПО Русе, за които не са описани параметри на застрояване в *Наредба №7 от 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони*, са посочени средни стойности за плътност и коефициент на застрояване, които са съобразени с територията на общината, без да водят до нарушаване на екологичните ѝ характеристики.

Правилата и нормативите конкретизират и допълват разпоредбите на Наредба № 7 / 22.12.2003 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (обн., ДВ, бр. 3/2004 г., с изм. и доп):

- създават смесени устройствени зони, производни на типовете и разновидностите на устройствените зони, определени с Наредба № 7, като съдържанието им е съобразено с конкретните условия;
- обособяват части от териториите, като ги регламентират като самостоятелни терени с конкретно предназначение, чието устройство и застрояване се подчинява на правила различни от тези на зоната, в която попадат;
- допълват прилагания от Наредба № 7 набор от устройствени и застроителни правила и нормативи, в съответствие със специфичните условия в територията;
- конкретизират пределните стойности на нормативите за устройство и застрояване на устройствените зони по Наредба № 7.
- въвеждат за определени територии режими за превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от Закона за устройство на територията (ЗУТ, обн. ДВ, бр.1/2001 г., с изм. и доп.), с оглед запазване на фактическото им ползване, без да се влошават техните качества.
- съдържат специфични правила и нормативи за територии с културно-историческа защита, в съответствие с чл.13, ал. 2 и ал. 6 от ЗУТ.

VI.2. Въздействие във връзка с изменението на климата и адаптацията към климатичните изменения

На територията на Община Русе се извяват 3 зони, класифицирани по степен на благоприятност, Зона А3 е неблагоприятна - обхващаща северните равнинни части на общината, по поречието на р. Дунав. Характерни са температурните инверсии, увеличена продължителност на мъглите.

Върху климата съществено влияние оказват елементите на ландшафта - природен и антропогенен, който довежда до формирането на съответния микроклимат, характеризиращ се с различни екологически потенциали. Хаотичното урбанизиране и унищожаване на растителната покривка води до засилване на неблагоприятните проявления на климата.

Регламентирано урбанизиране и развитие на зелената система, заложили в разглеждания проект за ОУП, водят до по-благоприятни проявления на климата.

Очакванията са, че новият ОУП не само няма да влоши съществуващия климат, но ще създаде условия за смекчаване на неблагоприятните климатични процеси. Следва да се отбележи обаче, че предвижданията на ОУП не са толкова мащабни, че да доведат до някакви сериозни и забележими изменения на климата в община Русе. Мащабът на плана е незначителен, както като площно разположение, така и като капацитетни възможности на средата. Реализацията и експлоатацията на плана не е в зависимост и не е уязвима от нормалното изменение на климата. При форсмажорни обстоятелства територията и дейностите на плана могат да бъдат компрометирани (извънредни поройни валежи, наводнения, земетресения, аварийни ситуации).

VI.3. Въздействие върху качеството на атмосферния въздух

А. Въздействие на ниво „цел и задачи на ОУП“

Въздействието на ниво „цел и задачи на ОУП“ е представено в следващата таблица:

Цел и задачи на ОУП	Оценка	Коментар
Цел: Осигуряване на оптимални условия за социално и пространствена развитие, в нейните административно-териториални граници, на базата на пространствено-урбанистичната концепция, основаваща се на ясни принципи и закономерности, като се създаде качествена урбанистична и пространствена структура за развитие на средата за живот, производството и земеделието, капиталови вложения на населението на общината, както и съхраняване на местната културна идентичност в близка и в по-далечна перспектива	+	Оптималното пространствено развитие предполага по-голяма устойчивост на развитието на общината, което като косвен ефект предполага ограничаване емисиите на парникови газове от транспорта, селското стопанство, бита и т.н.
Задача 1 Развитие и усъвършенстване на средата за обитаване, съобразена с местните политики, практики и търсене на нови форми за обитаване	+	Косвено положително въздействие, свързано с развитието на среда за обитаване, която се състои от обновена материална база, с повишена

		енергийна и ресурсна ефективност.
Задача 2 Развитие, усъвършенстване и модернизирание на производствената инфраструктура, в двата основни отрасли – земеделие и промишленост, чрез създаване на идентични функционално-пространствени модели и условия, с оглед на възможностите за ефективна интеграция и въвеждането и прилагането на иновативни практики и дейности;	0	Решенията в ОУП не предвиждат дейности, които да доведат до увеличаване на емисиите от промишлени източници. Предвижданията са съобразени с фактическото разположение на индустриалните зони, оформени съгласно действащите до сега планове, като се прецизира преди всичко конкретното им предназначение като функционални зони и, при необходимост, бъдещото им разширение, при спазване изискванията за опазване на околната среда.
Задача 3 Развитие и усъвършенстване на социалната инфраструктура, в нейните разнообразни форми, като се търсят възможности за широко прилагане на публично-частното партньорство;	+	Косвено положително въздействие, свързано с обновяване на материалната база, повишаване на енергийната и ресурсна ефективност на инфраструктурата
Задача 4 Развитие и усъвършенстване на рекреационната инфраструктура, като се използват наличните природни и подземни минерални и екоресурси на територията на общината;	+	Косвено положително въздействие в резултат на ползване на природните и подземни минерални и екоресурси
Задача 5 Доразвиване и изграждане на благоустройствената инфраструктура в рамките на цялата община;	+	Косвено положително въздействие, свързано с подобряване на ефективността на ползване на ресурсите и енергията
Задача 6 Локализиране и развитие на пътната, железопътната и пристанищната инфраструктура в рамките на общината, както и на съпътстващите я обслужващи обекти;	++	Пряко положително въздействие, свързано с намаляване емисиите от транспорта, както и от подобреното състояние на пътната инфраструктура, което предполага ограничаване емисиите от моторните превозни средства
Задача 7 Създаване благоприятни условия за привличане на чужди инвестиции, с оглед пространственото изграждане на транспортни интермодални терминали, логистични	+	Положително въздействие дължащо се на подобряване на условията при превоз на пътници и товари. Връзката на инфраструктурните подобекти – автомагистрала, ж.п. линия,

центрове и бази, спедиционна инфраструктура и обезпеченост на трасетата на основните съществуващи и новоизграждащи се пътища на територията на общината;		пристанища и др. транспортни коридори косвено ще доведе до облекчаване на автомобилния транспорт в населените места.
Задача 8 Осигуряване на оптимални екологични условия, с оглед на съхраняването на биоразнообразието, екологичните характеристики на средата и специфичните ландшафти на територията на община Русе	+	Ограждането на всички защитени територии в общината със зони, при които не се допуска изграждане на производства ще доведе до положителен ефект за атмосферния въздух. Съхранената флора има пряк положителен ефект върху пречистването на въздуха. Предвиждането на зони за рекултивация на всички нарушени територии ще доведе до значително подобряване на въздуха в района.
Задача 9 Запазване, развитие и целесъобразно използване на наличните недвижими културни ценности и археологически обекти	0	Няма отношение към качеството на атмосферния въздух

Извод:

Очаква се косвено положително въздействие по отношение на качеството на атмосферния въздух, свързано с ограничаване емисиите вредни вещества на територията на общината.

Б. Въздействие на ниво „устройствени предвиждания, в т.ч. идентифицирани проекти“

На ниво устройствени предвиждания положително въздействие по отношение на атмосферния въздух ще имат предвижданията, свързани с транспортната инфраструктура (*разширяване и подобряване на транспортната инфраструктура, свързано с ограничаване емисиите от транспорта*), в т.ч. терените за паркинги (*чрез тях ще се ограничи трафика в населените и др. места*), разширяването на зелените площи и изграждането на нови такива (*съгласно баланса на териториите зелените площи за широко обществено ползване се увеличават с над 50% в сравнение със съществуващото състояние*); увеличаването на териториите за спорт и развлечения има косвен ефект, свързан с това че на тези площи не се очаква генерирането на вредни емисии; горските територии се запазват в почти същите площи като към настоящия момент, което също е положително.

Отразените трасета на републиканските и основните общински пътища на територията на общината, включително и одобреното проектно трасе на АМ „Русе – Велико Търново“, както и прогнозното местоположение на втория мост над река Дунав се оценява като положително по отношение на атмосферния въздух и климатичните изменения в дългосрочен аспект, тъй като отклоняването на трафика в района по новата магистрала ще разтовари съседните натоварени пътища, които пресичат град Русе.

Влиянието на проекта на ОУП е косвено по отношение на битовото отопление. С реализацията на цялостна схема за газификация на всички райони в общината се създават

условия за намаляването на потенциалното въздействие на битовите горивни процеси върху качеството на въздуха.

Изводи:

Общата оценка на предложенията на ОУП по отношение на въздействие върху качеството на атмосферния въздух е, че влиянията са положителни, значителни по степен и дългосрочни по характер, но средно и далекоперспективни, тъй като много от мероприятията (напр. Реализирането на автомагистралата Русе – Велико-Търново) са свързани с комплекси от действия, чиято реализация е относително дълга във времето.

Влиянието на проекта на ОУП е косвено по отношение на битовото отопление. С реализацията на цялостна схема за газификация на всички райони в общината се създават условия за намаляването на потенциалното въздействие на битовите горивни процеси върху качеството на въздуха.

Общата оценка на предложенията на ОУП по отношение на въздействие върху качеството на атмосферния въздух от промишлеността на емисии е, че влиянията са положителни и дългосрочни вследствие на обособяването на чисто производствени зони, които се застрояват само с производствени, складови и обслужващи сгради и съоръжения.

Кумулативно въздействие.

Кумулативен ефект върху качеството на атмосферния въздух от наслагване на отделяните вредни емисии се очаква да бъде с много ниска степен на въздействие. Не се очаква поява на нови замърсители във въздуха на градската среда, в резултат на реализацията на проектните решения, заложи в ОУП.

VI.4. Въздействие върху водите

Съгласно *Закона за водите* всички води и водни обекти се опазват от *изтощаване, замърсяване и увреждане* с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети, включително постигане на добро екологично състояние на повърхностните води; добро количествено и химично състояние на подземните води; намаляване на необходимостта от пречистване на водите преди тяхното използване; осигуряване развитието на водните екосистеми, влажните зони и свързаните с тях сухоземни екосистеми (чрез определяне на минимален допустим отток в реките). Въздействията, които могат да компрометират постигането на тези цели са свързани с:

- регулиране на оттока (предвижда се в плана по отношение на дъждовните води в град Русе, което има положително значение)
- изграждане на язовири (не се предвижда в плана);
- прехвърляне на води от един речен басейн в друг (не се предвижда в плана);
- въвеждане на опасни и други вещества във водите (не се предвижда в плана);
- депониране на отпадъци и опасни вещества на места, откъдето могат да замърсят водите (не се предвижда в плана);
- изкуствено смесване на подземни води с различни качества (не се предвижда в плана).

Принципно реализацията на този устройствен план може да окаже следните потенциални въздействия върху водите:

- недостиг на питейна вода и воден режим в случай, че след водоснабдяване от

общинската водоснабдителна мрежа обектите потребяват по-големи количества от допустимите – реализацията на плана няма да доведе до значимо увеличение на водопотреблението);

- замърсяване на деретата и реките от оттичащи се замърсени повърхностни валежни води – планът не създава предпоставки за реализация на този сценарий);
- замърсяване на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване на населението (в ОУП са нанесени всички утвърдени СОЗ на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване на общината и в тях устройственото предназначение на териториите не създава предпоставки за вредни въздействия, защото анализът на ограничителните и забранителните дейности в СОЗ по Наредба №3 показва, че планът не предвижда такива дейности в СОЗ 2 и 3);
- замърсяване на незащитените подземни води чрез инфилтрация или в случай на изпускане на недостатъчно пречистени отпадъчни води.

Планът не предвижда значителни териториални изменения в площта на водните обекти.

Предвижданията на плана не създават опасност от замърсяване на дълбоките подземни води при спазване на изискванията за експлоатация на сондажите и тяхните СОЗ.

Установено е, че има достатъчен резерв на подземни води от сондажни кладенци. При издаване на разрешителни за водоползване следва да се определят граничните параметри за експлоатация, при които няма да има опасност от изтощаване на водоносните хоризонти и няма да се получи недопустим спад на водните нива, т.е. няма да има недопустимо въздействие върху режима на тези води. Освен това следва да се предвидят мерки за по-ефективно и рационално използване на този важен за общината природен ресурс.

Осигурените водни количества надвишават изчислителните нужди и водопотреблението на общината в перспективата на проектоплана. Необходима е обаче реконструкция на водопроводната мрежа за да се намалят загубите.

Не се очакват проблеми с нормалното водоснабдяване по отношение на водните количества и необходимите напори. Изпълнението на плана не налага изграждането на нова водоснабдителна инфраструктура. Не се очаква недостиг на вода и въвеждане на режим на водоподаване. При необходимост от напояване следва да се използват напоятелните системи, ползващи вода от река Дунав и да се прекрати напояването на селскостопански земи и площи с питейна вода.

Проектът за ОУП е съобразен с необходимостта от предвиждане на територии за следните инвестиционни мерки с компетентен орган за изпълнението им „Община“:

Код на мярка	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действието	Вид мярка	Място на прилагане	Прилагащ орган
UW_2	Осигуряване на събиране, отвеждане и	Изграждане, реконструкция или модернизация на	UW_2_4	основна	Русе, Мартен, Тетово,	Общини/

Код на мярка	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действието	Вид мярка	Място на прилагане	Прилагащ орган
	пречистване на отпадъчни води на населените места	канализационна мрежа за агломерации с над 2 000 е.ж.			Николово	ВиК
UW_2	Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места	Изпълнение на проекти за изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна система вкл.ГПСОВ, определени за конкретните агломерации с над 2000 е ж., съгласно приложение № 2 към Националния каталог	UW_2_5	основна	Мартен, Тетово, Николово	Общини/ ВиК
DP_14	Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места	Депониране на битови отпадъци в съответствие с изискванията за третиране на отпадъци	DP_14_2	основна	ДРБУ*	Община
DP_14	Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места	Изгражда на РСО	DP_14_3	основна	ДРБУ	Община
DP_14	Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места	Преустановяване на експлоатацията на нерегламентирани сметища, които са причина за влошаване на състоянието на водите	DP_14_4	основна	ДРБУ	Община
DP_14	Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места	Рекултивация на терени, замърсени от битови отпадъци	DP_14_5	основна	ДРБУ	Община

Код на мярка	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действието	Вид мярка	Място на прилагане	Прилагащ орган
DP_14	Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места	Закриване и рекултивация на депо за неопасни отпадъци	DP_14_6	основна	ДРБУ	Община
DW_5	Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване	Извършване на проучвания и изграждане на нови водовземни съоръжения за осигуряване на алтернативно и/или допълнително водоснабдяване на райони с трайно установени отклонения във водата от водното тяло, предназначено за питейно водоснабдяване	DW_5_1	основна	ДРБУ	Общини/ ВиК
DW_5	Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване	Проучване и изграждане на нови съоръжения за водоземане, осигуряващи алтернативно и/или допълнително питейно водоснабдяване в райони, в които е констатиран недостиг на вода	DW_5_2	основна	ДРБУ	Общини/ ВиК
DW_5	Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване	Изграждане на съоръжения за пречистване на питейните води	DW_5_3	допълваща	ДРБУ	Общини/ ВиК
EW_2	Намаляване на водоземането чрез намаляване	Реконструкция на водопреносната мрежа, вкл.	EW_2_6	допълваща	ДРБУ	Общини/

Код на мярка	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действието	Вид мярка	Място на прилагане	Прилагащ орган
	загубите на вода в общественото водоснабдяване	облицоване на напоителни канали за обществено напояване				ВиК

* ДРБУ - Дунавски район за басейново управление

ОУП предвижда терени за изграждане на ПСОВ за отпадъчни води и залага изграждане на канализационни колектори за отпадъчни води.

Задължително следва да се инвентаризират и приведат в съответствие с нормативните изисквания всички локални пречиствателни съоръжения от промишлеността и селското стопанство.

При изготвянето на предварителния проект за Общ устройствен план на община Русе са взети предвид и приложимите мерки от Екологичната оценка на ПУРН 2016 – 2021 г. в Дунавски район, които трябва да се прилагат при осъществяване на инвестиционни проекти, произтичащи от ОУП на община Русе. Мерките от Екологичната оценка са посочени в ПУРН 2016 – 2021 г., Приложение № 16, Приложение № 17 и включват:

- Предвижданията на Общите устройствени планове на общините да бъдат съобразени с анализирания и моделиран обхват при сценарий на вероятност на 20-годишната вълна;
- При прилагане на мерките, свързани със строителство, да не се допуска замърсяването на речните легла със строителни материали и гориво-смазочни материали от строителната техника;
- При прилагането на мерките за възстановяване на компрометирани диги, надграждане на диги, изграждане на земно-насипна дига и комбинация, планиране и изграждане на линейни защитни съоръжения /охранителни канали, преустройство или изграждане на дренажни съоръжения, строителните работи да се извършват за кратък период извън размножителният сезон на животинските видове по Приложения № 2 и № 3 на Закона за биологичното разнообразие, от март до юли, за да се намалят въздействия като смъртност и безпокойство на видовете животни, предмет на опазване;
- При прилагане на мярката за осигуряване на скатове за задържане да се предвиждат залесителни дейности само с местни видове, включително такива формиращи крайречни местообитания;
- При прилагане на структурните мерки в защитени зони всички съпътстващи дейности (напр. обслужващи строителството пътища) да бъдат ситуирани при възможност извън природни местообитания или местообитания на видовете, вкл. птици, предмет на опазване в защитените зони;
- С цел недопускане на значително кумулативно отрицателно въздействие всички планове, проекти, програми и инвестиционни предложения, които могат да окажат хидроморфологичен натиск върху повърхностните водни тела в обхвата на ДРБУ и не са

свързани с изпълнение на мерки от ПУРН и ПУРБ, да бъдат консултирани с БДДР и съобразени с териториалния обхват и период на изпълнение на предвидените в ПУРН мерки, които следва да се считат за приоритетни;

➤ Мярката „Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките“ да се планира само в заблатени крайречни райони, където допълнителното им заливане не променя съществено хидрофизичните условия на терена, а опресняването на застоялите води би имало положителен ефект върху местообитания и видове, предмет на опазване в зоните.

Заключение:

- **предвижданията на ОУП няма могат да окажат значително неблагоприятно въздействие върху режима и качеството на повърхностните и подземните води;**
- **предвижданията на плана предвиждат необходимите терени за изграждане на новопредвидена ПСОВ;**
- **за изграждането на втори мост над река Дунав е необходимо разрешение за ползване на воден обект;**
- **на този етап устройственото планиране, заложено в ОУП е съобразено с ограниченията и забраните в зоните за защита на водите и по специално в СОЗ на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване;**
- **въздействията на предвижданията на ОУП върху повърхностните и подземните води са незначителни, дълготрайни, периодични, директни и индиректни, с възможност за кумулативен ефект;**
- **на този етап планът не създава предпоставки за замърсяване или изтощаване на водите;**
- **проектът за ОУП не предвижда застрояване в заливаемите територии с обезпеченост 1 път на 20 години;**
- **предвижданията на проекта за ОУП принципно не са в противоречии с изискванията, ограниченията и условията заложи в ПУРБ и ПУРН, както и в чувствителните и уязвимите зони.**

VI.5. Въздействие върху геоложката основа

Територията на общината на настоящия етап по принцип е стабилна с изключение на някои крайбрежни зони и зони с пропадъчен льос. Предвижданията на плана по принцип са съобразени с геоложките условия. При съобразяване с нормите за фундиране и строителство няма опасност от предизвикване на недопустими натоварвания и слягания на земната основа или от активизиране на пропадъчни и/или свлачищни процеси.

Реализацията на плана не предвижда мащабно ново строителство и не може да предизвика значими въздействия върху геоложката основа.

При спазване на инженерните норми за фундиране не се очакват въздействия, които да предизвикат:

- консолидация на слаба земна основа;
- слягане на съоръжения;

- срутване или сличане на откоси;
- промяна на физико-механичните показатели на строителните почви;
- промяна на химичния състав на земната основа.

В инвестиционните проекти следва да се предвидят необходимите противоземетръсни мероприятия, а строителството да се организира така, че да не остават дълго време открити изкопи, неукрепени откоси и непокрити повърхности, които могат да бъдат ерозирани или свлечени.

По принцип влиянието на плана върху геоложката основа ще бъде несъществено и от гледна точка на формалната терминология може да се оцени като постоянно, дълготрайно, с малък териториален обхват (в рамките на отделните обекти). Основната част на въздействието ще се изчерпи през строителния период, а инженерно-геоложките условия са относително благоприятни за строителство и експлоатация на традиционни обекти.

Целесъобразно е да се направи инженерно-геоложко райониране на територията на общината, което да категоризира терените, според пригодността им за строителство.

При решение за строителство край реките трябва да се направи картировка и да се определят заливните площи, както и да се предвидят необходимите защитни съоръжения в съответствие с изискванията на ПУРН.

При дълбоки изкопи и при наличие на плитки подземни води следва задължително да се дават решения за изпълнение на изкопите и за евентуално укрепване на стените на ямата.

При различни вертикални товари и при нееднородна земна основа или различна дълбочина и тип на фундиране трябва да се предвидят деформационни /дилатационни/ фуги за компенсирание на неравномерни слягания съгласно изискванията на нормите за проектиране на плоско фундиране.

Всички сгради и съоръжения следва да се проектират съгласно изискванията на противоземетръсните норми и Еврокод 7.

Планът не предвижда разширение на териториите, класифицирани като нарушени терени, в т.ч. и за открит добив на подземни богатства (кариери).

Във всички случаи при наличие на инвестиционни предложения за открит добив в кариери и рудници на суровини при площ над 25 ha задължително се извършва ОВОС (т. 34 от Приложение №1 на ЗООС). В останалите случаи (кариери и открити рудници под 25 ha, както и мини с подземен добив, изземване на инертни материали от реки и езера чрез драгиране, дълбоки сондажи – без проучвателни за изследване на стабилността на геоложката основа, добив на въглища, нефт, природен газ, руди и битуминозни шисти, всички проучвателни сондажи за нефт и газ) задължително се извършва преценка за необходимостта от ОВОС (т. 2 от Приложение №2 на ЗООС).

Предвидените в проекта за ОУП рекултивации на нарушени терени е безспорно с положително въздействие върху компонентите на околната среда. Това въздействие е дълготрайно (постоянно).

VI.6.Въздействие върху почвите и земеползването

VI.6.1.Почви

Въздействието и замърсяване на почвите не е нов проблем, но върху неговата същност е започнало да се говори едва след Конференцията по опазване на околната среда, проведена се в Стокхолм през 1972 г. Счита се, че замърсяването на почвите е явление, при което концентрацията на замърсителите е по-голяма от ПДК. Известно е също така, че човечеството използва около 500 хиляди химични съединения и вещества, от които не по-малко от 100 000 са създадени от човека т.е. не се срещат в природата, от тях 15000 предизвикват тревога, а 500 вещества, постъпващите в почвения субстрат, се считат за опасни и вредни за живите същества и застрашават плодородието на почвата и здравето на хората. Почвообразователния процес протича в продължение на стотици и хиляди години. Формирането на 30-сантиметров слой почва продължава от 1 000 до 10 000 години, т.е. почвообразователния процес е толкова дълъг, че почвата с основание се смята за невъзобновим ресурс. Факторите, които влияят на образуването на почвата, са основната скала, живите организми (растения, животни, човешка дейност, микроорганизми), топография и метеорологични условия. Почвата като среда за обитаване се характеризира със своята статичност и по тази причина поглъща лесно всякакви вредни вещества, попаднали в околната среда, както от природни, така и от антропогенни процеси и явления. Обикновено, периодът на разпад на тези вещества е значително по-дълъг, когато те се намират в почвата, отколкото във въздуха или във водата. По тази причина, проблемът често остава дълго време скрит.

Във връзка с опазването на почвата, от особено значение са някои важни от гледна точка на икономиката човешки дейности – торенето в селското стопанство, растителната защита, добива на нефтопродукти, рудни и нерудни изкопаеми. При свръхдобив и неспазване на технологичните изисквания тези дейности могат изцяло да унищожат живота в почвата и да я превърнат в мъртва субстанция. Това налага грижливо отношение на обществото към земята, като природен ресурс и капитал. Оптимизиране на природоползуването, дълбочинно и комплексно използване на природните ресурси и смяна на характера на съвременното производство от отворено в затворено са условията за запазване живота в почвата и оцеляването на биосферата и човечеството.

През последните години особено внимание се отделя на замърсяването на почвата с тежки метали. Най-много олово в атмосферата, хидро и литосферата попада от автомобилите. Според Алпатов А. М. (1983) пределно допустимите концентрации на олово в растенията около магистралите се превишават от 2 до 20 пъти. Поради тази причина се препоръчва на 100 м от пътищата да бъдат създадени пътно-защитни пояси от горскодървесна и храстова растителност, която да не се използва за храна на животните и човека (Никифорова, 1975). В резултат на интензивното автомобилно движение в големите градове съдържанието на олово достига 1000-2500 ч/милион срещу 100 части на милион в почвите в селските райони.

Огромната част от природните ресурси включени в общественото производство под формата на твърди вещества, образуващи се като отпадъци при производството на готовата продукция се изхвърлят непосредствено в околната среда, което създава цял комплекс от икономически, санитарно-хигиенни и екологични проблеми.

Известно е, че промишлените или битовите отпадъци включват в себе си силно отровни или опасни химични съединения, които не се разлагат в почвата, не участват в процесите на самоочистване, тъй като те са „непознати” на деструктурните микроорганизми. Нещо повече, по пътя на хранителните вериги те могат да се включат в

естественния кръговрат на веществата и чрез растенията да попаднат в организма на човека или животните. Изключително опасни са живачните и оловни съединения, калиев цианид и др.

Установени са следните закономерности по отношение разпределението на главните и второстепенни елементи в почвата в България:

- основните замърсявания на почвите са с: тежки метали (олово, мед, цинк, кадмий, кобалт, желязо, арсен и др.), нефтопродукти (въглеводороди, масла и т.н.) и пестициди (фунгициди, инсектициди и т.н.). Общата площ на замърсените земеделски земи, с тежки метали, в Р. България в следствие промишлеността е около 43 660 ха, и представлява приблизително 0,9 % от общите територии със земеделски земи. Като тези територии са замърсени преди 2000 година. След 2000 г. новите замърсявания, поради икономическата криза и реформите в индустрията са минимални. Данните за съдържание на тежки метали, в районите с трайни насаждения, периодично третирани с препарати за растителна защита (фунгициди, инсектициди и т.н.), показват, че при около 7 % от тях, замърсяването е над ПДК.
- от друга страна замърсяването на почвите с нефтопродукти е много ограничено. Не са регистрирани площи, замърсени с полиароматни въглеводороди (РАН), в концентрации, които да оказват вредно въздействие върху почвите, съдържанието на полихлорирани бифенили (РСВ) е значително под справочните фоновы стойности.

В почвата попадат тежки метали: мед, олово, хром, манган и други, чрез напояване със замърсени промишлени води или от промишлено замърсен въздух и чрез химичните торове. Основни замърсители са флотационните фабрики, металургичните заводи, рудодобивните предприятия, автомобилните двигатели. Токсични тежки метали – растенията нямат нужда от тях. При нормално, фоново съдържание в почвата, тези метали не влияят на растенията и не се влияят от тях, но в големи концентрации стават фитотоксични. Такива са: оловото, кадмият, живакът, цезият.

Известно е, че замърсяването на почвата се явява функция от степента на развитие и химизация на селското стопанство и развитието на останалите отрасли на индустрията.

В Северен централен и Североизточен райони няма регистрирано сериозно замърсяване на почвите. От направените почвени изследвания в община Русе и при постоянния мониторинг на почвите в района не са установени замърсявания над ПДК.

На база направените описания в на състоянието на почвите в т. 2., във връзка с представените проекторешения на развитие на Общия устройствени план на гр. Русе, могат да се направят следните изводи:

Най-общо, предвижданията на ОУП включват слабо нарастване на площта на урбанизираните територии за сметка на намаляване площта на земеделски територии.

По сериозни промени при компонента почви се наблюдава при променя земеползването и собствеността. Промяната на земеделските територии за целите на целите на устройването на зони с жилищни функции могат да засегнат плодородни земеделски територии. Независимо от това не се очаква антропогенен натиск водещ до риск от загуба на почвеното разнообразие в общината.

С развитието на селскостопанския сектор и доходите на земеделските стопани се очаква прилагане на земеделски практики и с екологична насоченост, като използването на торове и препарати за растително защита, които биха щадяли както почвите така и повърхностни и подземни води от замърсяване.

С предвидените в ОУП терени за рекултивация ще се предотврати замърсяване на почвите в района. Ще се предотврати появата на ерозия. Ще се засили периодичния почвен мониторинг.

С цел опазване и подобряване на почвеното плодородие се препоръчва строго спазване на предложения проект на ОУП, както и прекратяване на практиките свързани с хаотична промяна на предназначението на земеделските земи.

В ОУПО Русе е предвидено озеленяване на съществуващите паркове с цел създаване на единна зелена система и функционални връзки между вътрешноселищният и крайселищен ландшафт; обезпечаване на нормативите за зелени площи в селищната среда, подобряват параметрите на околната среда чрез елементите на Зелената система използвайки заложените параметри за озеленена площ в ОУПО.

От особено важно значение е ОУП да бъде прилаган като част от общата система за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, установена със законодателните разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие.

Съхранените местни ресурси – хората, природата, горите, земята, водите, защитените територии и зони, природното и културно наследство са символи на местната идентичност и основа за бъдещото развитие на община Русе: Устойчив растеж на общината чрез насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите; Развитие на аграрния отрасъл при устойчиво управление на природните ресурси: Подобряване на транспортната свързаност и достъпа; Постигане на балансирано и устойчиво регионално развитие и укрепване на връзките между град и селските райони.

На базата на описания в глава I от Доклада за ЕО предмет на ОУП, може да се идентифицира, че от целите и устройствените предвиждания на плана не произтичат дейности свързани със значително въздействие върху почвите на територията на общината.

Въздействие на ОУПО Русе върху почвите е:

1. Обхватът на потенциалните въздействия е локален;
2. Значимостта на въздействието на ОУПО Русе“ не оказва въздействие върху състоянието на почвите в общината;
3. Не се очакват кумулативни въздействия;
4. Не се очакват въздействия върху състоянието на почвите в периода на действие на ОУПО Русе.

VI.6.2.Земеползване

Териториалното развитие, заложено в общия устройствен план, предвижда намаляване площта на земеделските земи с 1255 ха или с 3,54%. При това земеделските земи ще съставляват 62,36 % от цялата територия на общината. Земеделските земи намаляват основно заради нарастването на урбанизираните територии и транспортната инфраструктура.

Сравнителният анализ на териториалните изменения общо в територията на общината показва, че земеделските територии са с най-голяма площ спрямо общата територия на общината. Най-голямо е намалението на обработваемите земеделски земи – ниви, но за сметка на това се увеличава площта на обработваемите земеделски земи с трайни насаждения. С 57,3 ха (1,93%) намалява площта на необработваемите земеделски земи.

Урбанизираните територии се увеличават с 12,72% основно за сметка на увеличаване на „смесена многофункционална зона“, „озеленяване, паркове и градини“ и „спорт и рекреация“ и намаляване на „жилищни функции“, „обществено обслужващи функции“ и „рекреационни дейности, курортни и вилни зони“. Производствените и складовите дейности са обединени и нарастват с 87,62 ха или 4,87%. Причината е главно в приобщаването към строителните граници на населените места на урбанизираните територии, които към момента попадат извън тях, очертаване на зони за икономически активности и технологично развитие, попадащи в землището на общинския център и част от селата в общината и предвиждане на допълнителни зони за отдих и развитие на целесъобразни видове туризъм.

Без промяна на границите и предназначението са запазени всички защитените територии по смисъла на ЗЗТ и защитените зони по Natura-2000 съгласно ЗБР. Намалена е площта на защитените територии с недвижими културни ценности по смисъла на ЗКН с 1,63 ха или 25,43%. Намалена е площта на водните площи с 199,6 ха или 10,36%. Намалена е площта на горските територии с 7,17% спрямо изходното положение или с 0,971% спрямо площта на общината. Намалена е площта на нарушените терени с 40,53 ха или с 24,83%.

Освен очертаните в плана устройствено зони, с цел по-лесното реализиране на бъдещи устройствени мероприятия, които държавната или общинската администрация счита за приоритетни, се допуска промяна на предназначението на имотите от първа линия, находящи се по продълженията на първокласната пътна мрежа, както и на такива, които са с приоритетно значение за развитието на функционалните системи и техническата инфраструктура в общината, областта или на национално ниво. В тези случаи промените се одобряват с решение на Общински съвет и се нанасят служебно в плана.

Предвижда се и всички имоти, които веднъж са били в строителните граници на населените места, но в следствие са изключени, отново да могат да бъдат приобщени, при заявен интерес за подобни действия от страна на техните собственици, подкрепен от общинската администрация на Русе. В тези случаи промените се одобряват с решение на Общински съвет и се нанасят служебно в плана.

Анализът на ситуацията показва, че на практика разширението на урбанизираните територии до голяма степен вече е извършено и с новия ОУП то се узаконява за да се решат съществуващи градоустройствени проблеми. В този аспект няма да има допълнителни негативни ефекти върху компонентите на околната среда и най-вече върху земите.

В обобщение на горните данни може да се посочи, че като цяло традиционното за общината разпределение на поземления фонд по начин на трайно ползване е максимално и възможно съхранен.

Заключение: Направеният анализ показва, че въздействието на ОУП върху почвите от гледна точка на баланса на територията, промяната на предназначението на земеделски земи вследствие урбанизацията на терени, вероятността от разширяване на площта на нарушените терени и необходимостта от рекултивацията им, влиянието на интензивното земеделие върху почвите и тяхното замърсяване с химикали и торове, е незначително.

VI.7. Въздействие върху биологичното разнообразие

Биологично разнообразие е изправено пред широк спектър заплахи, свързани преди всичко с дейността на човека, които са разнообразни по своя характер и засягат различни организмови таксони и райони. В много от случаите екосистемите са подложени на комплексното действие на няколко, взаимосвързани фактори, които влияят върху общото състояние на системата по различни и понякога трудно установими начини. Заплахите за биологичното разнообразие са свързани преди всичко със замърсяването на околната среда, с нарушаване и загуба на естествените местообитания на видовете, свръхексплоатацията на биологичните ресурси, интродукцията на чужди за фауната на нашата страна видове и не на последно място – с глобалните промени в климата.

Българското биологично разнообразие е застрашено в различна степен от фактически всички форми на замърсяване, най-значими от които са:

- Замърсяването от битови отпадни води и органични битови отпадъци;
- Замърсяване на земеделски земи с пестициди, торове и тежки метали;
- Замърсяване на въздуха в близост до крупни градски или промишлени зони;
- Нефтно замърсяване в резултат на сондажни дейности и превоз на нефтопродукти в Черно море;
- Топлинно замърсяване на водите на Дунав, вътрешните водоеми и на Черно море;
- Трансгранично замърсяване на въздуха и на водите на р. Дунав и Черно море от други европейски страни;

Деграцията и окончателното разрушаване на водните и сухоземни местообитания са сред най-сериозните заплахи за биологичното разнообразие. Влошаването на състоянието на местообитанията засяга всички екосистеми – от високопланинските гори и езера до откритите водни пространства на Черно море.

Водните системи на България – Черно море, крайбрежните езера, р. Дунав, вътрешните реки, езерата, както и подпочвените води са едни от най-застрашените и най-нарушени местообитания. Застрашени са най-вече от:

- Замърсяване от битови, селскостопански, промишлени и радиоактивни отпадъци;
- Увеличаване количеството на биогенните елементи във водните басейни (еутрофикация) в резултат на интензивно земеделие, вливане на отпадни води и пренатоварване с друга органична материя;

- Корекция и канализиране на речните корита, което засяга както биотата в тях, така и водния дебит и притока на наносие;
- Други промени в хидрологията на течащите води и прилежащите местообитания, свързани с укрепване на бреговете, изграждането на диги и отбиване на водите за напояване, изграждане на язовири и др.;
- Пресушаване на влажни зони;

Тези фактори са довели до съществени промени, а в някои случаи и до пълно унищожаване на популациите на риби и други видове от фауната на много водни екосистеми.

Сухоземните екосистеми в България са изправени пред различен комплекс от заплахи, свързани с:

- Изсичане на равнинните и планински гори с цел усвояване на площи за земеделие и стопански дърводобив, с което директно се унищожават местообитания;
- Промени в естествения състав и възраст на горите на средна надморска височина в резултат на сеч, пожари, усилена паша, изкуствено залесяване с нетипични видове (особено заместването на широколистните гори с иглолистни насаждения);
- Разораване на ливади, включително и на пустеещи в миналото земи, прекомерна паша във високопланинските ливади и в ливадите на предпланините;
- Разширяване на монокултурното земеделие (отглеждане на зърнени и технически култури на големи площи);
- Химизация и интензификация на земеделието, свързани с широкото използване на торове, пестициди и други средства за химическа защита;
- Загуба на генетично разнообразие сред земеделските култури, овощните дървета, диворастящите и примитивни родственици на културните растения и сред домашните породи животни;
- Ерозия на почвите, заблатяване и наносно затлачване на езерата, влажните зони и реките;
- Лошо планирани строителни и благоустройствени проекти, свързани с строителството на курортни комплекси, пътища и язовири, изграждането на ски-писти и лифтови съоръжения, разработването на мини и кариери, и урбанизацията като цяло. Особено уязвими са тези територии, които се застрояват и развиват с цел привличане на туристи, като черноморските дюни и плажове, пещерите, високопланински гори и ливади. Много от тези проекти са реализирани без адекватен анализ и оценка за въздействието, което биха имали върху околната среда;
- Генетична изолация на видовете в резултат на разпокъсване и фрагментиране на хабитатите.

Прекомерната експлоатация на стопански ценните видове засяга както отделните таксони и техните местообитания, така и екосистемите като цяло. Към тази категория се включват заплахи като:

- Прекален и неекологосъобразен добив на биологични ресурси (лекарствени растения, ядливи гъби и животни) за продажба и износ;
- Свърхексплоатация на рибните ресурси;
- Браконьерство и спортен лов. Те имат негативно влияние върху популациите на едрите бозайници и водоплаващите и хищни птици.

- Борба с хищниците и регулиране на тяхната численост, по специално на тези, които преследват и се хранят с дивеч и стопански ценни видове риба.

Съзнателната интродукция и разселване на чужди за нашата фауна видове може да има отрицателни последици върху автохтонните популации. В горските насаждения широко са използвани неместни дървесни видове с промишлено значение, което е довело до промяна в състава на горите и обедняване на горския дървесен генофонд.

Елементите на националната екологична мрежа са териториите, които опазват биологичното разнообразие, но също така естествените и полуестествени местообитания, които не са предмет на опазване на националната екологична мрежа осъществяват връзката между защитените територии и защитените зони, като играят ролята на естествен природен коридор на видовете и техните местообитания.

ОУПО Русе създава регулационна основа за устойчиво развитие и ползване на горите в общината, което увеличава възможностите за възстановяване и подобряване на тяхната биокоридорна функция. Делът на горските територии се запазва. Цялостното развитие на зелената система ще благоприятства развитието на популациите на местната флора.

На база описаното в глави I и II в Доклада за Екологична оценка, можем да прогнозираме и оценката на възможните значителни въздействия върху биологичното разнообразие и елементите на националната екологична мрежа, непосредствено свързани с прогнозата на ОУПО, и подхода на планирането към проблемите на околната среда. Направените оценки показват, че елементите на ОУП, не засягат защитените територии и защитените зони от мрежата на Натура 2000. Планираните зони на ОУПО Русе не се очаква да кумулират негативни въздействия върху защитени зони BG0000608 „Ломовете“, BG0000168 „Лудогорие“ и BG0000529 „Мартен – Ряхово“ по Директива 92/43 ЕЕС за запазване на природните местообитания и BG0002025 „Ломовете“ и BG0002062 „Лудогорие“ по Директива 2009/147//ЕЕС за съхранение на дивите птици, Защитена местност „Алеко-Телика“ и вековните дървета, които също са предмет на опазване. При реализирането на ОУП ще се окаже незначително негативно въздействие върху животинските видове и техните местообитания, което ще се прояви само при евентуалните строителни действия. Не е наложително да се прилагат смекчаващи или компенсиращи мерки. Вероятните значителни въздействия върху животинските видове ще бъдат краткосрочни, временни с ниска степен и няма да доведат до загуба на индивиди и популационни нарушения при видовете, без кумулативен характер.

Изводи:

Не се очакват отрицателни въздействия върху растителността, следствие от заложените в ОУП устройствени решения. Очакваното въздействие ще бъде локално, краткотрайно и обратимо.

Не се очакват значими отрицателни въздействия върху животинския свят, следствие от заложените в ОУП устройствени решения. Очакваното въздействие ще бъде локално, краткотрайно и обратимо.

При спазване на предвидените смекчаващи мерки в ДОСВ, реализацията на ОУПО Русе ще окаже незначително въздействие върху целостта и структурата на защитени зони BG0000608 „Ломовете“, BG0000168 „Лудогорие“ и BG0000529 „Мартен – Ряхово“ по

Директива 92/43 ЕЕС за запазване на природните местообитания и BG0002025 „Ломовете“ и BG0002062 „Лудогорие“ по Директива 2009/147//ЕЕС за съхранение на дивите птици, както и върху видовете, предмет на опазване в тях. ОУП на община Русе е съвместим с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Не се очакват отрицателни въздействия върху защитена местност „Алеко-Телика“ и защитените вековни дървета, следствие от заложените в ОУПО Русе устройствени зони и дейности.

Въздействие на ОУПО Русе върху биоразнообразието е:

1. Обхватът на потенциалните въздействия върху биоразнообразието е локален;
2. Значимостта на въздействието на ОУПО Русе - не оказва въздействие върху биоразнообразието в общината;
3. Не се очакват кумулативни въздействия;
4. Не се очакват въздействия върху състоянието на биоразнообразието в периода на действие на ОУПО Русе.

Въздействие на ОУПО Русе върху защитените зони е:

С реализацията на бъдещи ИП на ОУПО Русе не се очаква да бъдат значително засегнати и увредени видове птици и техните местообитания, местообитанията на видове и типове природни местообитания, предмет на опазване в защитените зони. Експлоатацията на обектите и съоръженията и урбанизиране на една малка част от терените в зоните, предполага увеличаване на антропогенното натоварване, което се очаква да бъде в рамките на емкостта на формираните екосистеми.

Имайки предвид изяснените подробно в т. 3 на ДОСВ описания на елементите на ОУПО, които самостоятелно или в комбинация с други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения биха могли да окажат значително въздействие върху защитените зони или техните елементи, както и пълното описание и характеристика на защитени зони BG0000608 „Ломовете“, BG0000168 „Лудогорие“ и BG0000529 „Мартен – Ряхово“ по Директивата за местообитанията и BG0002025 „Ломовете“ и BG0002062 „Лудогорие“ по Директивата за птиците и 13-те вековни дървета, представени в т. 4 на ДОСВ, се налага следното заключение:

- ✓ Реализацията на ОУПО Русе в посочените терени и граници **не** влиза в грубо противоречие и **не** нарушава целите за обявяването и определянето на защитените зони;
- ✓ Степента на въздействие върху защитени зони BG0000608 „Ломовете“, BG0000168 „Лудогорие“ и BG0000529 „Мартен – Ряхово“ по Директивата за местообитанията и BG0002025 „Ломовете“ и BG0002062 „Лудогорие“ по Директивата за птиците и вековните дървета, ще е минимална и **незначителна**, свързана със засиления антропогенен натиск, в резултат, на което се очаква шумово и светлинно въздействие;
- ✓ Дейностите не засягат находища и местообитания на редки, ендемични и включени в приложенията на Закона за биологичното разнообразие растителни и животински видове;
- ✓ Няма да се засегнат екологичните ниши на типичните и постоянни за зоните видове;

- ✓ Благоприятното природозащитно състояние на растителните и животински видове, които са от значение за Общността, няма да бъде изменено. Няма да се засегне по никакъв начин и да се въздейства върху включените в предмета на опазване в зоните видове и техните местообитания. Структурата, функциите и целите на зоните няма да бъдат нарушени, както и връзката по между им и с останалите зони от екологичната мрежа;
- ✓ Няма да бъдат фрагментирани популациите на редки, защитени и ендемични видове, както и няма да бъде влошена структурата и динамиката на популациите им;
- ✓ Реализацията на ОУПО Русе няма да предизвика такива сукцесионни процеси, водещи до мащабна промяна на видовия състав или в условията на средата - химически, хидроложки, геоложки, климатични или други промени;
- ✓ Във връзка с изложеното, се налага заключението, че степента на въздействие на ОУП, върху предмета на защитените зони се ограничава единствено до **безпокойство**, което ще е с постоянно времетраене, но с **ниска** интензивност.

Описанието и анализът на вероятността и степента на въздействие на ОУПО Русе върху предмета и целите на опазване на защитените зони са направени на база характеристиката на флората, фауната и формираните вторични екосистеми върху терените на имотите и площадките след извършени терени проучвания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

С изграждането, реализацията и експлоатацията на ОУПО Русе няма да бъде значително увреден предметът и целите на опазване на BG0000608 „Ломовете“, BG0000168 „Лудогорие“ и BG0000529 „Мартен – Ряхово“ по Директивата за местообитанията и BG0002025 „Ломовете“ и BG0002062 „Лудогорие“ по Директивата за птиците.

VI.8. Въздействие върху ландшафта

Планът предвижда незначително разширение на строителните граници на населените места, провеждане на нова пътна и техническа инфраструктура и създаване на логистични зони за развитие.

Възможните конфликти от ландшафтна гледна точка са тези свързани с устройването на нови производствени зони или разширяване на съществуващите, както и изграждането на мащабни комуникационни обекти. Такива са само новият мост над река Дунав и автомагистралата Русе – Велико Търново, които подлежат на ОВОС.

Разширението на строителните граници на практика вече в значителна степен е реализирано, а с плана се узаконява. Поради това не се очаква никакво влошаване на съществуващата екологична обстановка.

Предвижданията по никакъв начин не засягат чувствителни ландшафти – защитени територии и защитени зони, както и територии на КИН. Всички предложени нови урбанистични ландшафти са съобразени с режимите на защита в тези територии.

Влиянието на предвидените по плана мероприятия се отнасят към:

- незначителни изменения в пространствените структури;
- незначителни изменения в типовете и подтипове ландшафт;
- мероприятия свързани с инфраструктурата от локален и общ мащаб;

- незначителни изменения в изгледни пространства от основните транспортни потоци.

Най-общо планът предвижда запазване на съществуващите пространствени структури - полуоткрити и открити пространства с преобладаване на ниски сгради и обслужваща инфраструктура. Предвидените нови зони за урбанизация – разширение на зоните за живеене и обслужване в град Русе и останалите населени места са в непосредствена близост до съществуващите и няма да разсекат и компрометират чисто-природни естествени ландшафти с висока стойност. Голямата част от тези разширения на практика включват съществуващи урбанизирани вилни зони използвани и понастоящем за рекреация и живеене. Урбанизираните ландшафти се увеличават незначително (с 2,987%), а земеделските ландшафти намаляват с 2,21%. Намалението на горските ландшафти е с 0,97%.

Планът предвижда рекултивация и ликвидиране на стари замърсявания от депониране на отпадъци.

Анализ и оценка на миграцията на замърсителите в ландшафтите .

Дейностите, които ще се развиват в нови урбанизирани производствени и складови зони, както и новите транспортни трасета, могат да доведат до миграция на замърсители в прилежащи ландшафти.

Миграцията на замърсители от транспортното натоварване е оценено в раздел «Атмосферен въздух». Изграждането на зелени защитни пояси придружаващи транспортните трасета може да ограничи значително миграцията на замърсители в земеделските и горски ландшафти, като на практика въздействието може да бъде сведено до локално.

Миграция на замърсители от развиването на туристически дейности е свързано с биогенно замърсяване на повърхностни води и почви от отпадъчните води. Предвид наличието на високи подпочвени води в най-ниските части на реките е наложително ефективно пречистване на водите от новите туристически обекти в съответствие с нормативните изисквания. В тази връзка изграждането на пречиствателна и канализационна инфраструктура трябва да предшества или да се изгражда успоредно с новите обекти.

Миграцията на замърсители от новите производствени дейности не може да бъде оценено на тази фаза на планиране, тъй като планът не определя дейностите и капацитетното натоварване на производствените/складовите единици.

Закона за околната среда и приложенията към него предвиждат процедури по преценяване и Оценка на въздействието върху околната среда на производствени дейности, инфраструктурни проекти /в т.ч. пътища, железници, технически проводни/, курортни образувания и обекти замърсители. Точните параметри на миграцията на замърсители, както и възможностите на средата за поеме прогнозните натоварвания се оценяват и представят в описаните процедури.

Прогноза и оценка за очакваните нарушения на ландшафтите. Общи ограничителни параметри по отношение на бъдещите инвестиционни проекти.

При спазване на изискванията и процедурите на действащото законодателство по околна среда ландшафтите могат да поемат проектните натоварвания, без значителни влияния, синергични и кумулативни въздействия при запазване на статуса на съществуващите чувствителни зони.

Общите ограничителни параметри по отношение на бъдещите планове и инвестиционни проекти са коментирани в предходните точки и раздели, в т.ч. в ДОСВ. Те се базират на оценка на чувствителността на териториите, законовите изисквания и експертните проучвания и конкретно са:

- съответствие на капацитета на урбанизираните територии с възможностите на чувствителните зони да поемат прогнозни натоварвания;
- изграждане на канализационна мрежа и ПСОВ в населените места, за които това се изисква според ПУРБ 2016-2021;
- ефективно пречистване на водите от новите обекти в съответствие с нормативните изисквания, като инвестиционния процес предвиди предшестващо изграждане на пречиствателна и канализационна инфраструктура;
- необходимост от ефективно ландшафтно-архитектурно оформление на крайречните райони в зоните за разполагане на нови производствени дейности и инфраструктурни комуникации, за добри гледки по протежение на реката;
- изграждане на изолационна растителна защита покрай новите транспортни трасета за да ограничаване на миграцията на замърсители в урбанизираните, земеделските и горски ландшафти.
- привеждане в съответствие с нормативните изисквания на параметрите за застрояване и озеленяване в новозастрояваните имоти;
- запазване в максимално възможна степен на съществуващата възрастна ценна растителност – дървета с изявени ландшафтни и растителни характеристики, изграждане на нови паркови площи компенсирани унищожената зелена маса;

Общите ограничителни параметри са гаранция, че въздействието на предвижданията на плана върху reliefa и ландшафта ще бъдат незначителни, с ограничен териториален обхват, със слаби изменения в типологията ландшафти и площното им разпределение и с допустими промени в пространствените структури и изгледните пространства.

VI.9. Въздействие върху материалните активи

Проектът за ОУП е добра основа за пълноценно и устойчиво развитие на материалните активи. Въздействието на ОУП по отношение на материалните активи е положително и дълготрайно.

VI.10. Въздействие върху културно-историческото наследство, вкл. архитектурното и археологическото наследство

Културно – историческото наследство е специфичен компонент на околната среда. Съгласно разпоредбите на чл.47 от Закона за културното наследство (ЗКН), „според научната и културната област, към която се отнасят, недвижимите културни ценности са:

- археологически: материални следи за човешка дейност, неделими от средата, в която са създадени, които се идентифицират чрез археологически изследвания;

- исторически: сгради, съоръжения, други структури и паметни места, свързани със забележителни исторически събития и личности;
- архитектурно-строителни: сгради, съоръжения, конструкции, части или съчетания от тях, които имат историческа, естетическа, техническа, културно- и производствено-техническа, пространствена и функционална стойност;
- художествени: произведения на изящните и приложните изкуства - неразделни елементи от пространствената среда, в която или за която са създадени;
- урбанистични: обособими части от селищна територия и селищни образувания, чиито елементи са пространствено свързани и могат да се разграничат топографски;
- културен ландшафт: съвкупността от пространствено обособени устойчиви културни напластявания, резултат от взаимодействие на човека и природната среда, характеризиращи културната идентичност на дадена територия;
- парково и градинско изкуство: исторически паркове и градини от значение за развитието на паркоустройственото изкуство и наука;
- етнографски: материални свидетелства за бит, занаяти, умения, обичаи и вярвания, които са свързани с пространствената среда;
- културен маршрут: съвкупност от историческо трасе на традиционен път с включените към него обекти на недвижимото културно наследство и ландшафти“.

Поради засилената човешка намеса в преоформянето на съществуващите природни ландшафти, има реален риск от ценностните и фактическите характеристики и на недвижимите културни ценности, които имат роля, освен като отделни обекти и територии, и в изграждането на цялостния облик на различните видове ландшафт.

Допускането на несъобразени със спецификите на териториите антропогенни дейности на местата с изявен и ценен културно-исторически или природен характер, би довело до нарушаване на качествата на градивните за ландшафта компоненти, а оттам и на ландшафта като цяло.

Заради отчетената важност на културно - историческото наследство като компонент както на околната среда, така и на специфичния облик на селищните мрежи и териториите като цяло, то е разгледано подробно в т.14 от проекта за ОУП, заедно с определените мерки от градоустройствена гледна точка, целящи запазването на характеристиките на недвижимите културни ценности от бъдещи негативни влияния върху тях, породени от антропогенните дейности.

С настоящия проект за ОУП се определят териториалните условия за опазване на НКЦ. Общият устройствен план на община Русе се съобразява с наличния и предвидим потенциал за устойчиво развитие на територията. ОУПО не само запазва НКЦ, но е гаранция за съхраняване на паметта, атмосферата, специфичния и уникален образ на гр. Русе и общината като цяло. Дейността по опазването на НКЦ е непосредствено свързана с дейностите по развитието на материалната среда, т.е. - с устройството на територията.

В плана са залегнали всички нормативни защити за териториите, наситени с НКЦ.

Най-големият археологически обект е Антична крепост „Сексагинта Приста“, заедно с антична селищна структура и некропола, намиращ се южно от крепостта и

Античен некропол - североизточно от крепостта. Антична крепост „Сексагинта Приста“ е с три регламентирани зони, всяка от които има своята специфична териториално-устройствена защита.

За всички останали археологически обекти се отнасят нормативните изисквания за охрана на териториите, в които има НКЦ.

Историческият комплекс „Родната къща на Елиас Канети“ (№173) е обявен като групов паметник – с протокол №2 на НСОПК от 03.07.2003 г. Охранителната зона е в кв. 110 и се отнася за имоти с планоснимачни номера №№146, 148 и 150.

В ОУПО Русе се предлага груповите паметници / ансамблите да са с граници по границите на урегулираните поземлени имоти. Това гарантира охранителни мерки за целите имоти. По този начин техните граници формират охранителните зони на защитените територии.

Съобразявайки се със световния опит в тази област настоящият проект за ОУП предлага съвременен тип управление на КН, което да гарантира равновесието между опазване и използване на ресурса. Необходимо е територията да се третира като единен обект на управление. Това управление трябва да се осъществява от единен субект със законово делегирани права, за да се обхванат всички аспекти на неговото устойчиво развитие.

В Закона за културното наследство е определено задължение на общинските съвети и кметове да: "осъществяват по места ръководство и надзор по издирване, изучаване, опазване и популяризиране на културните ценности със специализирани структури в общинската администрация и чрез държавните музеи". Актуалното състояние на системата на КН към момента говори, че горните задължения не се прилагат на практика. С активното участие на общинската администрация е възможно да се упражнява:

- местен контрол, надзор и инвестиционна дейност за опазване на културното наследство на територията, като единна система.
- участие в проекти и програми за опазване и популяризиране;
- административно управление и координация на всички дейности по опазване и използване на териториите;
- предложения и контрол при стопанисване на общинските фондове в тази част;
- поддържане и развитие на научно-информационен център с електронна база данни предвид бъдеща връзка с Европейската информационна мрежа на наследството;
- постоянен мониторинг върху културното наследство;
- партньорство и диалог с МК, НИНКН, музеите и др. институции по опазването; със собственици и ползватели; с граждански организации и др.; партньорство с Европейски и международни организации по опазване на културното наследство.

Липсва актуализация на списъците с НКЦ от повече от 20 години. Наред с ежедневните си, тясно специализирани отговорности и специфични задължения, НИНКН не успява да покрие цялата територия на страната. Необходимо е инициране на спешна актуализация на списъците.

Спешната актуализация на списъците с НКЦ ще позволи създаването на система от режими и планове за опазване и пълноценното им прилагане. Предвижданията на одобрени устройствени схеми за опазване на обектите на КН са основа за изработване на по-подробни и детайлни програми за градска реставрация и възобновяване, програми за местно развитие и градско планиране.

На базата на списъка на НКЦ се предлага изготвяне на План за опазване за територията, който ще даде стратегически насоки за: архитектурна консервация и археологическа консервация.

ОУПО е основа за разработването на специализирани програми за решаване на пешеходни зони и пространства, за нощното осветление на НКЦ и по-добра достъпност до обектите.

В този аспект проектът за ОУП има положително въздействие от гледна точка на осигуряването на териториално-устройствена защита на културно-историческото наследство във всичките му аспекти.

ОУП се явява този регулативен документ, който определя стратегията за устройство на територията, в т.ч. опазване, съхраняване и ревитализация на културното наследство. В плана са залегнали всички нормативни защити за териториите, наситени с НКЦ, както и са определени териториалните условия за опазване на НКЦ. Общият устройствен план на община Русе е съобразен с наличния и предвидим потенциал за устойчиво развитие на територията и ОУП не само запазва НКЦ, но се явява гаранция за съхраняване на паметта, атмосферата, специфичния и уникален образ на гр. Русе и общината като цяло.

VI.11 Въздействие по отношение на вредните физични фактори

Към настоящия момент и в перспектива, може да се очаква, основните типове въздействия върху фактора на околната среда „физични фактори” могат да се определят както следва:

- **по вид:** по време на строителство и при експлоатацията на елементите на техническата инфраструктура въздействието е пряко, вторично, краткосрочно, временно, отрицателно, обективно обусловено; при експлоатацията на линейната инфраструктура въздействието е пряко (предимно шум), постоянно, дългосрочно и с незначителни последици.
- **по вероятност** - неблагоприятни въздействия могат да се проявят с различна вероятност при различните мероприятия, предвидени в ОУП Русе. **Шум-транспортната инфраструктура** и свързаните с нея въздействия, при липсата на конкретни устройствени решения, ще продължи да въздейства неблагоприятно върху качеството на атмосферния въздух и акустиката на средата

Предложенията, свързани с развитието на транспортно-комуникационната система в общината ще имат благоприятно въздействие върху околната и в частност върху селищната среда. Това се дължи главно на възможността територията да функционира при относително намалена сумарна транспортна работа, на рационализирането на междуселищните пътища и на предвидените обходи на селищни територии. Благоприятното въздействие се очаква върху качеството на атмосферния въздух и на акустичната среда.

Йонизационни лъчения: Не са регистрирани отклонения от обичайно измерваните стойности за радиационното състояние спрямо предходни години. Не се очакват неблагоприятни изменения вследствие реализацията на ОУП.

Нейонизиращите лъчения имат локално въздействие и са свързани с развитието на предавателната мрежа на мобилните оператори, кабелните телевизии с техните ретранслатори и частично от някои радиостанции; не са установени вредни въздействия върху хората.

VI.12. Въздействие по отношение на отпадъците

Предвижданията на ОУП по отношение на отпадъците целят отстраняване на описаните в предподните глави недостатъци чрез предвиждане на съответните териториално-устройствени мероприятия. Това създава необходимата териториална основа за осъществяване на дейностите с отпадъците в съответствие с нормативните изисквания и съвременната европейска практика.

При спазване на нормативните изисквания въздействието на ОУП по отношение на отпадъците ще бъде благоприятно и дълготрайно. Възможни са кумулативни ефекти.

VI.13 Въздействие върху населението и човешкото здраве

Атмосферният въздух се замърсява с дразнещи газове (азотни оксиди, серен диоксид, алдехиди), вещества със системен токсичен ефект (въглероден диоксид, сероводород, серовъглерод, кадмиеви аерозоли, летливи органични съединения) и асфиктанти (въглероден оксид, метан) и фини прахови частици. Значение имат замърсителите със сензибилизиращо действие (органични частици, кадмиеви аерозоли, алдехиди, феноли, сажди и катрани) и устойчивите органични замърсители (persistent organic pollutants - POP): полициклични ароматни въглеводороди - ПАХ, които се образуват при изгарянето на дизелови горива, смазочни моторни и машинни масла, металургия, металообработване; полихлорирани бифенили и полихлорирани диоксини и фурани – PCB's и DIOX от металургия, металообработване, изгаряне на нефтени горива, отработени смазочни масла и продукти, изгаряне на твърди битови отпадъци, пожари. Изброените устойчиви замърсители имат еднопосочно токсично и кумулативно действие с доказани отдалечени последствия върху организма на човека.

За неблагоприятното въздействие на атмосферния въздух допринасят известните **особености на климата** на община Русе: резки температурни разлики, температурни инверсии през студения и преходен период на годината, безветрие и намалени възможности за разсейване на замърсителите, поради затопляне предимно на застроените централни части на града, тенденция към пренос на замърсителите от промишлените зони в централните квартали на гр. Русе.

Замърсяването на **почвата и почвеният прах** са източници на вторично замърсяване с тежки метали (олово, кадмий, живак, никел, кобалт от отпадъци), нефтопродукти, ПАХ, органични отпадъци и микроорганизми.

Многогодишни изследвания са показали, че община Русе е осигурен с **питейната вода** с добро качество. Тя може да бъде с променени органолептични характеристики и микробиологични показатели само при груби нарушения в системата на водоснабдяване.

Почти навсякъде се откриват **опасни отпадъци** (стари акумулатори и батерии, луминесцентни лампи, бои, лакове, лепила, отработени моторни масла, нефтопродукти, фитофармацевтични продукти, хвостохранилища, стари производствени отпадъци). Съществено е замърсяването на средата за обитаване в град Русе, особено в крайните квартали и междублоковите пространства в жилищните комплекси. Замърсяването на градската среда е един от най-сериозните естетически и здравни проблеми на СО.

Неправилно изградена или нарушена поради реституцията **инфраструктура** в някои квартали (недостатъчно площи за зелени системи, отсъствие на подземни гаражи, площадки за спорт и игри, супермаркети, комплекси за услуги) създава сериозни затруднения и носи риск за здравето на гражданите. В много райони темповете на жилищно строителство изпреварват изграждането на инфраструктурата.

Риск за живота и здравето създава натовареният **трафик** в близост до училища, детски и здравни заведения, зони за отдих и в центъра на град Русе. Изключително сериозен проблем за гр. Русе и за някои населени места в общината е замърсяването на въздуха от автотранспорта. През последните няколко години интензивно нараства броят на МПС в гр. Русе и то главно на внесените коли втора употреба след присъединяването към ЕС.

Състояние на обектите на околната среда, носители на здравен риск за община Русе

Атмосферен въздух

Контролът и оценката на показателите за качеството на атмосферния въздух в приземния слой се извършват в съответствие със Закона за чистотата на атмосферния въздух (ДВ бр.45/1996г.) и Наредба № 7 за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (ДВ бр.45/1999г.). Пределно допустимите концентрации за фини прахови частици (ФПЧ10) са съгласно Наредба № 9 за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух (ДВ бр.46/1999г.). Пределно допустимите концентрации за общ суспендиран прах и сероводород са съгласно Наредба № 14 за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населени места (ДВ бр.88/1997г.).

Пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух са:

- Максимална еднократна - допустимата краткосрочна концентрация в продължение на 30 или 60 минутна експозиция;
- Средноденонощна - допустимата концентрация в продължение на 24 часова експозиция. Получава се като средноаритметична величина от единичните измервания в продължение на 24 часа;
- Средногодишна - допустимата концентрация в продължение на едногодишна експозиция. Получава се като средноаритметична стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Алармен праг е всяко ниво, чието превишаване е свързано с риск за здравето на населението, включително при кратковременна експозиция и при превишаването на което се предприемат съответните мерки за информиране и предупреждение на населението в съответните райони.

Мониторингът на качеството на атмосферния въздух на гр. Русе се осъществява от:

1. РИОСВ - Русе - в три пункта за мониторинг чрез автоматични ДОАС системи:

- „ДОАС R2-ЖИТИ”;
- „ДОАС R3 - Хлебна мая”;
- АИС „Възраждане”.

2. РЗИ - Русе - в два пункта за мониторинг с ръчно пробовземане:

- бул „Скобелев” № 40А – транспортно ориентиран. От м. 09. 2016 г. е преместен на ул.„Борисова” №36;

- ул. „Байкал” № 12 – градски фонув.

През 2010 година е преустановен мониторинга на показателите:

Възложител: Община Русе

- серен и азотен диоксид от РЗИ, през месец април;
- серен и азотен диоксид, озон, бензен, въглероден диоксид от РИОСВ, в края на м. юли (работи само апаратурата за нивата на ФПЧ10).

От м. май 2012 година РЗИ - Русе възстанови мониторинга на показателите серен и азотен диоксид.

В „Тримесечен бюлетин за състоянието на околната среда в Република България” за нивата на основните показатели за качество на атмосферния въздух по тримесечия на 2016 година на ИАОС, са публикувани данни от пункт „Русе - Възраждане”, за показателите: серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици (ФПЧ10), фини прахови частици (ФПЧ2.5).

На територията на гр. Русе функционират два стационарни пункта за периодичен мониторинг на качеството на атмосферния въздух:

- пункт бул. „Скобелев” № 40 А - пункт с интензивен автомобилен трафик. От м. 09. 2016 г. е преместен на ул. „Борисова” №36;
- пункт ул. „Байкал” № 12 - пункт в жилищен район.

Пробонабиране се извършва през цялата година, по 10 дни в месеца, като през летните месеци (май, юни, юли и август) - по 7 дни в месеца, за прах и азотен диоксид, серен диоксид не е изследван в периода от м. май до м. септември 2016 г. Използват се пробовземни апарати на „Хигитест” - София.

Показателите, по които се извършват анализите са: общ суспендиран прах, серен и азотен диоксид (от месец май). Анализи на замърсителите се извършват съгласно действащите БДС и утвърдени от НЦОЗА гр. София методики. Получените резултати са сравнени с пределно допустимите концентрации, определени в Наредба № 14/1997г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места и Наредба №12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух.

Анализ на резултатите за качество на атмосферния въздух

Въз основа на наличните данни, могат да бъдат направени следните изводи, по отношение нивата на контролираните замърсители и тенденциите в развитието им за 2016 година.

Общ суспендиран прах - СДК $0.25\text{mg}/\text{m}^3$, СГК $0.15\text{mg}/\text{m}^3$

- ✓ Контролира се в двата пункта на РЗИ - Русе. Регистрирани са превишавания на нормата за средноденоношна концентрация при 33.66% от пробите в транспортно ориентирания пункт „Скобелев” (15.5% за 2014 г.) и при 14.5% за градския фонов пункт „Байкал” (4.5% за 2014г.). Нивата на този замърсител в транспортно ориентирания пункт за мониторинг са по-високи в сравнение с тези в градския фонов.

Максимална средноденоношна концентрация, измерена на пункт „Скобелев” е $0,326\text{ mg}/\text{m}^3$, което е 1,3 пъти над ГС ($0,25\text{ mg}/\text{m}^3$), в пункт „Байкал” - $0,306\text{ mg}/\text{m}^3$, което е 2,04 пъти над ГС.

Средногодишната концентрация е превишена: в пункт „Скобелев” – $0,241\text{ mg}/\text{m}^3$, което е 1,6 пъти над ГС ($0,15\text{ mg}/\text{m}^3$) в пункт „Байкал” – $0,212\text{ mg}/\text{m}^3$, което 0,85 пъти над ГС. Този замърсител запазва високи нива на експозиция в пункт 2.

Най-голямо замърсяване на въздуха с общ прах се наблюдава:

- в пункт 2 - през месеците от май до септември.
- в пункт „Байкал” – през месеците април, май и август.

ФПЧ 10 (фини прахови частици 10 μ) - СДН 50mg/m³, СГН 40mg/m³

Данните от „Тримесечен бюлетин за състоянието на околната среда в Република България” на ИАОС показват, че има леко завишение на нивата през годината. Регистрирани са превишавания на средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве. От анализа на резултатите от автоматичната станция на РИОСВ Русе е видно, че броят превишавания надхвърля максимално допустимите 24 пъти, в рамките на една календарна година. Регистрирани са превишения на праговата стойност (ПС) за СДН от 50 μ g/m³ през 115 дни от годината. Максимална измерена средноденонощна концентрация варира в границите от 62.42mg/m³ до 155.35mg/m³. Доклад на РЗИ за 2017 година).

Известен и доказан факт в науката е зависимостта между замърсяването на въздуха и смъртността. Общата смъртност се повишава с 1% на всеки 10 μ g/m³ повишаване на съдържанието на ФПЧ₁₀ във въздуха. По-изразена е зависимостта между смъртността от болести на органите на кръвообращението и съдържанието на ФПЧ₁₀ във въздуха - 1.4% на всеки 10 μ g/m³ повишаване. Най-строга зависимост е установена между смъртността от болести на дихателната система и повишаване на съдържанието на ФПЧ₁₀ във въздуха - 3.4% на 10 μ g/m³ повишаване.

Серен диоксид - СЧН 350 μ g/m³, СДН 125 μ g/m³

Не са регистрирани превишения на праговете стойности за СЧН и СДН и за този показател, в двата пункта за мониторинг на РЗИ-Русе и в пункт „Русе - Възраждане” на РИОСВ. Серен диоксид не е изследван в периода от м. май до м. септември 2016 г.

Азотен диоксид - СЧН 200 μ g/m³, СГН 40 μ g/m³

Не е регистрирано превишение на праговата стойност за СЧН в пунктовете за мониторинг на РЗИ - Русе и на РИОСВ.

ИЗВОДИ ЗА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ:

1. Основен замърсител на атмосферния въздух остава общия суспендиран прах, респ. фини прахови частици (ФПЧ₁₀), което създава реален риск от завишаване на белодробната заболеваемост.
2. Концентрациите на общ суспендиран прах показват пространствена динамика. Те са по-високи в централната градска част, което се свързва с масовото строителство и с по-голямата гъстота на застрояването, възпрепятстваща естествената аерация на селищната среда. Значение за вторичното запрашаване на въздуха има и интензивното движение на автомобилния трафик.
3. Средноденонощните концентрации на общ суспендиран прах в пункт „Скобелев” превишават тези в пункт „Байкал”.
4. Като основни източници на замърсяване се очертават ТЕЦ „Изток” и автомобилния транспорт, не на последно място и увеличения в последните години брой новостроящи и реконструирани сгради.
5. През 2016 г. е подадена жалба от жителите на гр. Мартен и крайните квартали на гр. Русе по повод обгазяването от евентуалната дейност на „Монтюпе” ЕООД. Измервания бяха направени от РИОСВ, като РЗИ - Русе взе участие с измерване на въздух в работна среда.

ИЗВОДИ:

Наблюденията на качеството на атмосферния въздух показват, че основен замърсител в град Русе са фините прахови частици. Въпреки, че средногодишните им стойности са по-ниски, те все още са над пределните норми, което е неблагоприятно.

Нивата на останалите замърсители на въздуха варират в тесни граници през годините, като средногодишните им концентрации са под граничните стойности.

Показателите регистрирана заболеваемост по класове болести и нозологични единици бележат леки колебания.

Влияние върху заболеваемостта на населението оказват различни фактори на жизнената среда, физиологичните особености на отделния индивид и начина му на живот. Значение за динамиката на показателите има и организацията на здравното обслужване на населението, възможността за достъп до медицинска помощ, както и личната преценка на всеки един пациент за навременно диагностициране и лечение.

Източниците на замърсяване на въздуха се разпределят както следва:

- Най-мощен източник на **серен диоксид, CO_2 и прах** е производството на електро- и топлоенергия. Прахът от ТЕЦ е съдържа кадмий, живак и диоксини. Поради това, че енергийните източници (въглища и петрол) съдържат тежки метали и редки земни елементи, при горенето им около централите се формират изкуствени биогеохимични «провинции», в почвата на които са натрупват значителни количества от посочените елементи.
- Автомобилният транспорт замърсява най-много с **азотни оксиди, CO_2 , NO_2 , CO , PAH , HMLOC , алдехиди и ФПЧ .**
- Сметищата замърсяват въздуха с **амоняк и метан.**
- Битовото отопление от местни източници е причина за замърсяване с **ФПЧ , серен диоксид, въглероден оксид и въглероден диоксид.**

Регионите със сериозни екологични проблеми, в т.ч. с влошено качество на атмосферния въздух, определени за “горещи точки”, в повечето случаи в община Русе е град Русе, в които автомобилният транспорт има съществен принос за замърсяването на въздуха. Данните от мониторингови станции, разположени в райони с интензивен автомобилен трафик, показват по-високи концентрации на вредни вещества, дължащи се на моторните превозни средства, в сравнение с райони с нормален трафик. Най-голямо е количеството на емитираните **азотни оксиди, въглероден оксид и HMLOC** (неметанови летливи органични съединения), като водещо място заемат емисиите от пътният транспорт.

След битовото отопление (горене на въглища и дърва), транспортът е вторият по значимост източник на **въглероден оксид**. Пресметнато е, че 80% от CO двигателите отделят през първите 2 минути от 23-минутен пробег. Обемът на емитирания CO достига 11% от обема на всички ауспусни газове.

В състава на ауспухните газове се откриват **алдехиди**, главно акролеин, който има канцерогенен потенциал.

Всички видове горива съдържат сяра и при горенето им се отделя **серен диоксид**. Счита се, че серния **диоксид** е убиквитерен замърсител на въздуха, тъй като се отделя при всички видове антропогенна дейност. Съдържанието му във въздуха показва сезонни колебания.

Процесите на **горене** при производството на енергия, в двигателите с вътрешно

горене, в промишлеността и битовото отопление замърсяват атмосферния въздух с големи количества **ФПЧ**. Към тези емисии следва да се прибави **прахът** от износването на пътните настилки, гумите и спирачните системи на МПС.

Озонът е естествена съставка на атмосферния въздух, но концентрацията му в чисти райони е незначителна и зависи от интензитета на ултравиолетовата радиация. При наличие на въглеродороди във въздуха, азотни оксиди и интензивно слънчево греене се създават условия за отключване на каскада от фотохимични реакции, чиито крайни продукти (озон и фотооксиданти) са силно токсични на човека и изключително фитотоксични.

Шум

Измерванията на шума са над нормите и като стойности са почти постоянни през годините. Този факт продължава да притеснява специалистите по изследване на шумовия фактор в Общината, тъй като стойностите са действително над нормите. Шумът съпътства съвременния човек и оказва влияние върху качеството на живота му. Чувствителността към него е в широки граници в зависимост от индивидуалните особености на всеки - възраст, пол, физическо и психическо състояние и други. През 2015 година Световната здравна организация (СЗО) публикува изследването: „Социалното значение на заболяемостта от шума в околната среда“, като направи следните важни изводи:

- Всяка година в Европейските градове се губят най-малко между 1 и 1,6 милиона здравословни години живот поради транспортен шум;
- Шумът от автомобилен трафик е основна причина за нарушенията на съня и за раздразнението;
- Други заболявания, за които има доказана връзка с излагането на шум, са: исхемична болест на сърцето, високо кръвно налягане, увреждане на познавателната способност и шум в ушите. Според данни на Световната здравна организация шумът води до увеличаване на риска от сърдечна атака, нарушаване на способностите за учене, допринася за увеличаване на пътно-транспортните инциденти. Освен това проучванията показват, че хората се демотивират, когато не могат да направят нищо, за да се преборят с шума - по-трудно решават проблемите си и изоставят поставените цели.

Влияние на шума върху здравето и социалната му цена

Шумът има разнородно влияние върху човешкото здраве и е официално признат от „Световната здравна организация“ (СЗО) като фактор със сериозно влияние върху общественото здраве. Най-разпространеният ефект са състоянията на раздразнителност, умора и нарушение на концентрацията, причинени от шума. Вредните въздействия на шума не са равномерно разпределени сред обществото – неравностойни групи като деца, възрастни хора, както и хора страдащи от тежки психични и физични разстройства и болести са повлияни в по-висока степен.

Съществуват безспорни доказателства, че шумът от пътният трафик води до нарушения в съня, до разстройства в познавателните възприятия (най-вече у подрастващите), както и до сърдечно-съдови заболявания. СЗО регистрира все повече доказателства за хипертоничните състояния причинени от шума. Все повече са случаите, регистрирани от СЗО за фатални изходи (най-вече инфаркти), както и за преждевременни раждания – в следствие на излагане на прекомерни нива на шум от пътен трафик. По

оценка на СЗО, социалната цена от шума от пътен трафик е не по-малка от 40 милиарда евро годишно.

Степента на риска от увреждане на човешкото здраве под въздействието на фактора „шум” в околната среда е трудно установима. Обикновено този фактор не действа изолирано, а участва в изключително сложна комбинация с други рискови за здравето фактори, които могат да бъдат химични, физични, биологични, психологични и такива, свързани с начина на живот, атакуващи човешкия организъм в течение на целия му живот. Високият шум засяга слуховия орган, централната и вегетативната нервна система. Хората стават неспокойни, раздразнителни, неработоспособни, често имат главоболие и световъртеж, страдат от безсъние. Резките внезапни шумове повишават секрецията на адреналин от надбъбречните жлези, което води до свиване на кръвоносните съдове, нарушаване на периферното кръвообращение и повишаване на кръвното налягане. Всичко това допринася за развитието на хипертония и атеросклероза и може да доведе до тежки съдови инциденти - инсулти, инфаркти, тромбози и др. Продължителният шум води до повишаване нивото на хормоните на стреса. Вредата от шума се превръща в една от характеристиките на модерния живот. Установено е, че високите честоти и прекъснатият (импулсен) шум са по-опасни за човешкото здраве. Човешкото ухо възприема шума и по време на сън. В спящо състояние ниските и умерените нива на шума могат да доведат до реакции, каквито в будно състояние се регистрират при значително по-високи нива. При децата, особено в началния курс, шумът може да повлияе на способността им за четене и писане. В класовете, в които има по-високи нива на шум, учениците показват значително по-слаби резултати от останалите. Шумът носи вреди за здравето съизмерими с други далеч по-лесно забележими фактори като например замърсяването на въздуха. Според изчисления на Световната здравна организация 2% от смъртните случаи в световен мащаб са предизвикани от заболявания, свързани пряко с наднормения шум и високия „звуков фон”, който ни заобикаля особено в големия град. Според официално публикувани данни за големите градове, при 30 от 100 души шумът е причина за преждевременно стареене и като резултат до скъсяване продължителността на живот с 8-12 години.

След публикуване на изследването: „Социалното значение на заболяемостта от шум в околната среда“, Световната здравна организация (СЗО) направи следните важни изводи:

Шумът атакува почти всички органи и системи на човешкия организъм, като се проявява главно в четири насоки:

1. Психологично въздействие: раздразнение, влияние върху работоспособността, въздействие върху речевата разбираемост и умствените способности.

2. Физиологично въздействие:

а) Върху слуховия орган.

б) Върху функциите на отделни органи и системи:

- сърдечно съдовата система – учестване на сърдечния ритъм, промени, които водят до повишаване на кръвното налягане - дихателната система – изменения на респираторния ритъм - храносмилателна система – забавяне пасажа на храната и различни по степен и вид увреждания на стомаха - ендокринна система – изменение количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма, вестибуларна система, процесите на обмяната в) Върху организма като цяло и в частност върху висшата нервна дейност (нервна преумора, психични смущения и нестабилност,

смущения на паметта, раздразнителност и вегетативната нервна система (усилен тонус, който може да доведе до редица сърдечни,циркулаторни и други прояви).

в) Въздействие върху съня – смущаването на нощната почивка не дава възможност за възстановяване на работоспособността и постепенно довежда организма до състояние на преумора.

г) Загуба на слуха в резултат на продължително влияние на шум с висока интензивност.

Като мощен стресов фактор шумът далеч не изчерпва своето вредно въздействие върху организма само със специфичното поражение на слуховата функция. Той влияе върху нервно-психичната сфера, сърдечно-съдовата система, стомашно-чревния тракт, жлезите с вътрешна секреция, обмяната на веществата, нервно-мускулния апарат и др. В определен смисъл може дори да се твърди, че неспецифичното въздействие на шума заема по-важно място в шумовата патология, отколкото специфичното поражение на слуховата функция.

Проучванията показват, че няма орган в човешкото тяло, който да е пощаден от вредното въздействие на шума.

Анализ на възможността за наднормено натоварване на средата от дейностите, произтичащи от прилагането на ОУП и очаквани неблагоприятни въздействия върху населението

1. Анализът на представената дотук информация безспорно доказва, че автомобилният транспорт е главният източник и основната причина за замърсяването на въздуха в община Русе. От това следва, че трябва да се даде положителна оценка на всички мерки, които изменението на ОУП предвижда в транспортно-комуникационната схема на града и общината, целящи да разтоварят трафика в централната част на града, да изведат големите транспортни потоци извън територията му, да осигурят облекчено придвижване чрез подходящи съоръжения на няколко нива и да свържат магистралите,но независимо от проектиране на нови пътни трасета,то няма пълна схема за избягване на натоварването на пътните артерии на града.

2.Промислените дейности са отделени в различни зони от жилищните, като се забелязва в ОУП граничните зони да се отделят със смесени многофункционални зони, но остават нерешени много въпроси:

- Как ще се облекчи движението на превозни средства покрай училищата по ул. "Потсдам", като достъпът на превозни средства до промишлена зона 7-Пп е само срещу терените на училищата.
- Жилищни квартали на гр. Мартен граничат непосредствено с промишлена зона Пп-1;
- Жилищна зона на с. Николово граничи с производствена зона Пп-3;
- Жилищна зона с. Долно Абланово граничи с промишлена зона без номер;
- Жилищна цона с. Червена вода граничи с промишлена зона Пп-4;
- Жилищна зона с. Басарбово граничи с промишлена зона Пп-2.

Предвижданията на ОУПО са съобразени с фактическото разположение на индустриалните зони, оформени съгласно действащите до сега планове, като се прецизира преди всичко конкретното им предназначение.

Медицинско обслужване в община Русе при прилагане на ОУП на община Русе

На територията на община Русе, през 2016 г., са разположени общо 72 здравни заведения за болнична и извънболнична помощ¹⁷. От тях – 7 са заведения за болнична помощ, разполагащи общо 1358 легла (от общо 9 с 1733 легла за цялата област). Останалите 2 болнични заведения са в община Бяла.

Многопрофилните болници с две, от които най-голямата е „Университетска многопрофилна болница за активно лечение „Канев“ АД, обслужваща жителите, не само на община Русе, но и на областта. Болницата разполага с 600 легла, разпределени в 31 отделения, в които работят 205 високо квалифицирани лекари. Здравното заведение придобива статут на университетска болница, с Решение на Министерски съвет през 2016 година. През септември 2017 г., е открито ново педиатрично отделение на УМБАЛ – Русе. Инвестицията е осъществена с подкрепата на фондация "Игнат Канев". "Многопрофилна болница за активно лечение Медика Русе" ООД също е определена за университетска болница с решение на Министерски съвет от 2017 година. В болницата има 18 отделения, работят 120 лекари и 210 медицински сестри.

Табл. VI.13-1. Лечебни заведения за болнична и извън болнична помощ на територията на гр. Русе

Лечебно заведение	Адрес
Лечебни заведения за болнична помощ	
УМБАЛ "Канев" АД	гр. Русе, ул. Независимост №2
УМБАЛ "Медика Русе" ООД	гр. Русе, ул. Рига № 35
СБАЛК „Медика КОР” ЕАД	гр. Русе, ул. “Рига“ №35
СБАЛФРМ „Медика” ООД	гр.Русе, ул.Независимост 2 Г
СБАЛПФЗ „Д-р Д. Граматиков“ Русе ЕООД	гр. Русе ул. “ Алея Лилия“ № 1
Комплексен онкологичен център Русе ЕООД	гр. Русе, ул. Независимост №2
Център за психично здраве – Русе ЕООД	гр. Русе, бул. Тутракан №20
Диагностично консултативни центрове	
ДКЦ - 1 Русе ЕООД	гр. Русе, ул. „Независимост“ №2
ДКЦ - 2 Русе ЕООД	гр. Русе, ул. „Рига“ №35
ТДКЦ ЕООД - гр. Бургас, клон Русе	гр. Русе, ул. „Славянска“ №2а
Медицински центрове	
Медицински център - 1 Русе ЕООД	гр. Русе, ул. „Борисова“ №36
Медицински център Русе ЕООД	гр. Русе, ул. „Независимост“ №2, ет.1

Медицински център "Санси" ООД Русе	гр. Русе, ул. „Независимост“ №2, кт 15, ет.3
Медицински център "Медикаексперт" ЕООД	гр. Русе, ул. „Николаевска“ №66, ул. "Независимост" №2, ул. "Рига", №35, ет.1
Медицински център "Медик консулт" ЕООД	гр. Русе, ул. „Воден“ №6
Медицински център "Д-р Кунев" ЕООД	гр. Русе, ул. "Борисова" №87
Медицински център "Теодора" ЕООД	гр. Русе, ул. "Муткурова" №101
Медицински център "Русемед" ЕООД	гр. Русе, бул. "Липник" №123
Медицински център 2 - "РурикомРусе Рига комерсиал" ООД	гр. Русе, ул. "Николаевска" №66, ул. "Борисова" №94А, ул. "Славянска" №2А
Медицински център "Адара" ООД	гр. Русе, ул. "Плиска", бл. "Средец", ул. "Независимост" №2, бул. "Липник" №123, к-т 105
Медицински център "Витадар консулт" ООД	гр. Русе, ул. "Рига" №7
Медицински център "Пролет" ЕООД	гр. Русе, ул. "Олимпи Панов" №25, ет. 2
Дентални центрове	
Център по дентална медицина 1 Русе ЕООД	гр. Русе, ул. „Николаевска“ №66
Дентален център "Продонт" ЕООД	гр. Русе, ул. "Симеон Велики" №18, ул. "П.Д Петков" №9А
Медико-дентален център	
Медико-дентален център "Света Аполония" ООД	гр. Русе, ул. "Николаевска" №73
Център за спешна медицинска помощ	
Център за спешна медицинска помощ	гр. Русе, ж.к. Дружба №1

Източник: Общински план за развитие на община Русе 2014-2020
 Източник:НСИ 8 Източник: Актуализиран документ за изпълнение на общински план за развитие на община Русе за периода 2017-2020 година.

На територията на общината функционират още 6 болнични заведения, част от

които са: „Специализирана болница за активно лечение на пневмофтизиатрични заболявания д-р Димитър Граматиков - Русе“ ЕООД, „Комплексен онкологичен център Русе“ ЕООД и „Център за психично здраве - Русе“ ЕООД.

Заведенията за извънболнична помощ на територията на общината са общо 62, от които 3 ДКЦ и 47 самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории (вж. таблицата).

Извънболничната помощ се осъществява от три медицински центъра: „Диагностично-консултативен център 1 Русе“ ЕООД; „Диагностично-консултативен център 2 Русе“ ЕООД и „ТДКЦ“ ЕООД - гр. Бургас, клон Русе. Стоматологичната помощ се осъществява от специализирана клиника „Център по дентална медицина – 1 – Русе“ ЕООД и Дентален център "Продонт" ЕООД.

Съгласно Наредба №РД-02-20-3 от 21.12.2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата (ДВ бр.5/2016г, поправка бр.13 от 2016г.), **лечебни заведения за извън болнична помощ могат за се разполагат в чисто производствени и предимно производствени зони.**

В ОУП не се предвиждат терени за нови лечебни заведения, защото от анализа на демографското развитие на Община Русе не се очаква увеличение на броя на населението.

Наличие на водоизточници за питейно-битови цели с утвърдени или предвидени СОЗ и въздействията на ОУП върху тях

Основен водоизточник на общината са подземните води от крайдунавските водоносни хоризонти, храняващи водоснабдителна система (ВС) “Сливо поле”, от която се водоснабдяват град Русе, кварталите Долапите и Средна кула и селата Басарбово, Мартен и Сандрово. Всички останали населени места се снабдяват от собствени водоизточници. Общото количество питейна вода подавано от предприятието „ВиК”-Русе е 1900 л/с. Общата мощност на собствените водоизточници на промишлените предприятия около 1200 л/с и на съоръженията за промишлено водоснабдяване с дунавска вода - също 1200 л/с. За водоснабдяването на населените места фирмата поддържа и експлоатира 71 бр. водоизточници (тръбни кладенци, шахтови кладенци, каптажи и дренажи), 33 бр. помпени станции за питейна вода, две канализационни помпени станции, 41 бр. водоеми, 662 559 м. вътрешна водопроводна мрежа и 42 081 м. външна водопроводна мрежа. Всички населени места в общината са водоснабдени. Онези от тях, хранявани от системата „Сливо поле” биха могли да поемат допълнителни нови консуматори без особени затруднения. Нивото на покритие за дейността доставяне на питейна вода е 100% от населението в обслужваната територия и на територията на община Русе. На територията на община Русе липсва режимно водоснабдяване. Мониторингът на питейната вода се извършва съгласно изискванията на Наредба № 9/16.03.2001 г. за качеството на водата предназначена за питейно-битови цели. зграждането на ГПСОВ на гр. Русе е финансирано по програма ИСПА, която е създадена от ЕС за подготовка на страните от Централна и Източна Европа за членството им в ЕС.

В Община Русе има 21 водоизточници, за които не е учредена санитарно-защитна зона (СОЗ), но те не са още отразени в ОУП на община Русе. Това са: ПС Дунарит; ТК1, ТК2 и ТК3 Средна кула; Дренаж Гагала Николово; ТК1, ТК2 и ТК3 Николово; Дренаж "Демирев бряст" ПС Лесопарка; ПС "Обрзцов чифлик"; Извор-каптиран Образцов чифлик; ТК1, ТК2, ТК4, ТК5, ТК6 и ТК7 ПС Мартен; ПС "Мартен"; Бункерно помпена станция №2 в ДЗС Русе; ТК "Ново село"; ТК "Хотанца"; Дренаж "Хисарлъка" Хотанца;

Дренаж "Затовец" Долно Абланово; ТК "Долно Абланово"; ТК "Червена вода"; ТК "Семерджиево; ТК "Тетово".

Съгласно писмо №К-2726/10.09.1018 г. на "Водоснабдяване и канализация" гр. Русе относно заданието за определяне на съдържанието и обхвата на ЕО на проект за ОУП-община Русе се съобщава, че има подадени 20 бр. заявления за учредяване на СОЗ около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване, но от тях **са учредени 2 броя СОЗ**, съгласно Наредба №3/16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профелактични, питейни и хигиенни нужди. В ОУП са посочени тяхните СОЗ и те не се засягат от плана. Необходимо е да се утвърдят СОЗ и за останалите водоизточници по Наредба №3/2000г.

Анализ на взаимното разположение на жилищните зони спрямо промишлени и стопански източници/обекти – потенциални замърсители на околната среда

Съгласно законодателството в България не трябва да се допускат в експлоатация замърсители на околната среда. Има технически средства за предотвратяване на такова замърсяване, като например нови технологии, нови суровини.

Отменена е наредбата за санитарно-защитни зони спрямо обекти, подлежащи на хигиенна защита. Затова би трябвало при всяко замърсяване от страна на промишлени и стопански източници да се реагира веднага и да се търси причината в неспазване на заявената технология.

Въпреки това съставителите на ОУП на община Русе са разделили жилищните зони от обекти на промишлеността със зони със смесени функции, като са направени някои изключения, като:

- Жилищни квартали на гр. Мартен граничат непосредствено с промишлена зона Пп-1
- Жилищна зона на с. Николово граничи с производствена зона Пп-3
- Жилищна зона с. Долно Абланово граничи с промишлена зона без номер.
- Жилищна цона с. Червена вода граничи с промишлена зона Пп-4
- Жилищна зона с. Басарбово граничи с промишлена зона Пп-2

Във всяко промишлено предприятие се извършва собствен или контролен мониторинг. Законодателните мерки трябва да гарантират адекватност на санкциите и нарушението.

VI.14. Въздействие свързано с рискове от природни бедствия и аварии, в т.ч. големи аварии

А. Въздействие на ниво „цел и задачи на ОУП“

Въздействието на ниво „цел и задачи на ОУП“ е представено в следващата таблица:

Цел и задачи на ОУП	Оценка	Коментар

Цел: Осигуряване на оптимални условия за социално и пространствена развитие, в нейните административно-териториални граници, на базата на пространствено-урбанистичната концепция, основаваща се на ясни принципи и закономерности, като се създаде качествена урбанистична и пространствена структура за развитие на средата за живот, производството и земеделието, капиталови вложения на населението на общината, както и съхраняване на местната културна идентичност в близка и в по-далечна перспектива	0	Оптималното пространствено развитие на общината е съобразено със зоните с потенциален риск от наводнения. В тези площи не се предвиждат нови дейности. В границите на безопасните зони около предприятията с висок и нисък рисков потенциал(ПВРП или ПНРП) не се предвиждат жилищни райони, обекти и площи с обществено предназначение, зони за отдих или големи транспортни пътища.
Задача 1 Развитие и усъвършенстване на средата за обитаване, съобразена с местните политики, практики и търсене на нови форми за обитаване	0	Урегулирането на вилните зони около селата или на жилищните зони е извън зоните с потенциални бъдещи наводнения и зоните на въздействие на ПВРП или ПНРП
Задача 2 Развитие, усъвършенстване и модернизиране на производствената инфраструктура, в двата основни отрасли – земеделие и промишленост, чрез създаване на идентични функционално- пространствени модели и условия, с оглед на възможностите за ефективна интеграция и въвеждането и прилагането на иновативни практики и дейности;	0	Предвижданията на ОУПО са съобразени с фактическото разположение на индустриалните зони, оформени съгласно действащите до сега планове, като се прецизира преди всичко конкретното им предназначение като функционални зони и, при необходимост, бъдещото им разширение, при спазване изискванията за опазване на околната среда. Новопроектираните производствени зони извън малките населени места (бивши стопански дворове) са извън зоните с потенциален риск от наводнения. Няма в близост и обекти с ПВРП или ПНРП.
Задача 3 Развитие и усъвършенстване на социалната инфраструктура, в нейните разнообразни форми, като се търсят възможности за широко прилагане на публично-частното партньорство;	0	Няма отношение към рисковете от природни бедствия и аварии
Задача 4 Развитие и усъвършенстване на рекреационната инфраструктура, като се използват наличните природни и подземни минерални и екоресурси на територията на общината;	0	Няма отношение към рисковете от природни бедствия и аварии

Задача 5 Доразвиване и изграждане на благоустройствената инфраструктура в рамките на цялата община;	0	Няма отношение към рисковете от природни бедствия и аварии
Задача 6 Локализиране и развитие на пътната, железопътната и пристанищната инфраструктура в рамките на общината, както и на съпътстващите я обслужващи обекти;		В ОУП не се предвижда развитието на транспортна инфраструктура, вкл. съпътстващи и обслужващи обекти в близост до съществуващите предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал.
Задача 7 Създаване благоприятни условия за привличане на чужди инвестиции, с оглед пространственото изграждане на транспортни интермодални терминали, логистични центрове и бази, спедиционна инфраструктура и обезпеченост на трасетата на основните съществуващи и новоизграждащи се пътища на територията на общината;	0	В ОУП не се предвижда изграждането на транспортни пътища, обекти с обществено предназначение в близост до съществуващите предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал.
Задача 8 Осигуряване на оптимални екологични условия, с оглед на съхраняването на биоразнообразието, екологичните характеристики на средата и специфичните ландшафти на територията на община Русе	0	Няма отношение към рисковете от природни бедствия и аварии
Задача 9 Запазване, развитие и целесъобразно използване на наличните недвижими културни ценности и археологически обекти	0	Няма отношение към рисковете от природни бедствия и аварии

Б. Въздействие на ниво „устройствени предвиждания, в т.ч. идентифицирани проекти“

Устройствените предвиждания в настоящия ОУП са в съответствие с Плана за управление на риска от наводнения на БД”ДР”. С ОУП не се предвижда допълнително застрояване на зоните със значителен потенциален риск от наводнения.

В границите на зоните на въздействие на ПВРП и ПНРП не се предвиждат нови и не се засягат съществуващи жилищни райони, обекти и площи с обществено предназначение, зони за отдих или големи транспортни пътища.

Изводи:

Рисковете от природни бедствия, в т.ч. големи аварии остават без промяна.

VI.15.Кумулативен характер на въздействията

Подходът, приложен за извършване на оценката на кумулативното въздействие, е основан на обща методологически рамка, а именно оценка на потенциалните кумулативни

въздействия на съществуващи, одобрени или в процес на одобряване и/или разработване обекти върху компонентите/фактори на околната среда като са анализирани:

1. Ефектите с натрупване – общият ефект от различни въздействия върху всеки отделен компонент/фактор на околната среда;

2. Ефектите с наслагване:

- натрупване на еднакви въздействия, което води до ново значително въздействие;
- натрупване на различни въздействия, което води до ново значително въздействие;

3. Ефектите във времето – оценка на възможни въздействия, които възникват в различните етапи на реализация на обектите (строителство, експлоатация и извеждане от експлоатация) и които водят до ново значително въздействие. Оценката на кумулативното въздействие и значимостта е извършена при отчитане на степента на въздействие върху компонентите/факторите на околната среда.

Докато индивидуалното въздействие на дадена дейност може да бъде приемливо само по себе си то в комбинация с други въздействия от други инвестиционни предложения, може да доведе до неприемливи кумулативни въздействия.

Кумулативните въздействия са резултат от ефектите на дадено действие, свързано с определено инвестиционно предложение или дейност, комбинирани с ефектите от други проекти или дейности. Следователно при оценката на ОУП е важно да се вземат предвид и потенциалните кумулативни въздействия.

Има три основни типа кумулативно въздействие:

- Адитивни въздействия, при които ефектите от многобройни източници се натрупват и увеличават въздействията върху околната среда;
- Въздействия, при които множество източници си взаимодействат и причиняват нова форма на въздействие;
- Непреки въздействия, при които определена дейност, свързана с плана води до действия и свързани с тях въздействия, които не са пряко свързани с плана.

При идентификацията и оценката на кумулативните въздействия от плана е използван качествен подход. Идентифицирани са рецепторите на околната и социална среда, които има вероятност да се засегнат от кумулативни въздействия, като е отчетено географско и времево застъпване с инвестиционното предложение, план или програма.

Смекчаване на въздействията - Оценката на въздействията има за цел да гарантира, че решенията, свързани с плана са взети при цялостно познаване на очакваните въздействия върху околната и социална среда. Оценката на въздействията е важен етап от процеса на екологична оценка, който улеснява определянето на мерки за смекчаване на въздействията. В ДЕО е оценен потенциалът за предотвратяване, намаляване, смекчаване, отстраняване или компенсирание на потенциалните неблагоприятни въздействия от инвестиционните предложения, планове и програми и са определени съответни дейности за управление и мониторинг.

Прилагат се специфични смекчаващи мерки, които се идентифицират с въздействията за всеки компонент и фактор на околната и социална среда.

Оценка на остатъчни въздействия - След идентифициране и съгласуване на приложимите смекчаващи мерки, екипът по ДЕО оценява отново възможността за възникване на въздействия, приемайки, че смекчаващите мерки са приложени при прилагането на плана.

В българското законодателство формулировка на понятието „кумулятивни въздействия” са дадени в параграф 1, т. 75 от ДР на ЗООС "Кумулативни въздействия" са въздействия върху околната среда, които са резултат от увеличаване на ефекта на оценявания план, програма, проект и инвестиционно предложение, когато към него се

прибави ефектът от други минали, настоящи и/или очаквани бъдещи планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, независимо от кого са осъществявани тези планове, програми, проекти и инвестиционни предложения. Кумулативните въздействия могат да са резултат от отделни планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с незначителен ефект, разглеждани сами по себе си, но със значителен ефект, разглеждани в съвкупност, и реализирани нееднократно в рамките на определен период.

Матрица за бърза оценка на въздействието (МБОВ)

Методът се основава на една стандартна дефиниция на главните критерии за оценка и на средствата, чрез които полуколичествените стойности (резултати) за всеки от тези критерии могат да бъдат събрани за да се стигне до окончателния резултат за всяко условие. Въздействията от дейностите по плана се оценяват спрямо компонентите на околната среда. За всеки от компонентите се определя резултат, който представлява мярката за очакваното въздействие (определените критерии са представени в Каре 1):

(А) критерии за важността на условието, което може самостоятелно да промени получения резултат и

(Б) критерии за стойността на ситуацията, която не може самостоятелно да промени получения резултат.

Системата за оценяване изисква просто умножение на резултатите за всеки от критериите от група (А), като стойностните критерии от група (Б) се добавят заедно за да се получи общата сума, наречена „екологичен резултат“ (ЕР). Изчислението се прави чрез долните уравнения:

$$AT = A1 \times A2 = 3 \times 1 = 3$$

$$BT = B1 + B2 + B3 = 2 + 2 + 2 = 6$$

$$EP = AT \times BT = 3 + 6 = 9$$

Каре 1. Критерии за МБОВ и резултат

Критерии	Резултат	Описание на въздействието
A1 Важност на условията	4	Важност от гледна точка на националните/международни интереси
	3	Важност от гледна точка на регионалните/национални интереси
	2	Важност за териториите извън местните условия
	1	Важни само за местните условия
	0	Неважни
A2 Магнитуд на промяната/ въздействието	+3	Голяма положителна полза
	+2	Значително подобрение на съществуващото състояние
	+1	Подобрение на съществуващото състояние
	0	Без промяна в съществуващото състояние
	-1	Неблагоприятна промяна в съществуващото състояние
	-2	Значителна неблагоприятна промяна или недостатък
	-3	Голям недостатък или промяна
B1 Постоянство	3	Постоянно
	2	Временно

Критерии	Резултат	Описание на въздействието
Б2 Обратимост	1	Без промяна/неприложимо
	3	Необратимо
	2	Обратимо
Б3 Кумулативно	1	Без промяна/неприложимо
	3	Кумулативно и/или синергично
	2	Некумулятивно/самостоятелно
	1	Без промяна/неприложимо

Таблица 5.11-11. Превръщане на ЕР в стойности и кореспондиращо описание на въздействията

ЕР	Стойности	Описание
+72 до +108	+Д	Голяма положителна промяна/въздействие
+36 до +71	+Г	Значителна положителна промяна/въздействие
+19 до +35	+В	Умерено положителна промяна/въздействие
+10 до +19	+Б	Положителна промяна/въздействие
+1 до +9	+А	Малко положителна промяна/въздействие
0	Н	Без промяна в съществуващото положение/ неприложимо
-1 до -9	-А	Малко негативна промяна/въздействие
-10 до -18	-Б	Негативна промяна/въздействие
-19 до -35	-В	Умерено негативна промяна/въздействие
-36 до -71	-Г	Значително негативна промяна/въздействие
-72 до -108	-Д	Много негативна промяна/въздействие

Модифицирана матрица за бърза оценка на въздействието

За нова оценка на критерия и разширяването на последователната скала в МБОВ са включени рамка на нарастване на потенциала на прилагането на метода (Каре 2). В проучването (Йяс, 2010 г.) се описва как методът на МБОВ може да бъде модифициран с оглед на ситуацията, при която се прави оценката и по този начин да се направи по-гъвкава към нуждите на самия процес на оценка. При една по-гъвкава рамка за оценяване и за критерии за оценка, по-точно са определени аспектите, които се изисква да се използват при анализа, като се възползва от преимуществата на тази прозрачна базова структура на метода. В този случай ЕР се изчисляват по следните уравнения:

$$AT = A1 \times A2 = 1$$

$$BT = B1 + B2 + B3 + B4 = 8$$

$$EP = AT \times BT = 9$$

Каре 2. Критерии за модифицираната МБОВ и резултати

Критерии	Резултат	Описание на въздействието
А1 Важност на въздействието	4	Важност от гледна точка на националните интереси: зоните покритие могат да обхващат цялата страна или целта на въздействието е с национална/международна значимост
	3	Зона от регионален интерес: зоната на покритие може да се определи до един регион

Критерии	Резултат	Описание на въздействието
		в страната и териториите в непосредствена близост до него
	2	Важно за териториите извън местния контекст: зоната на покритие може да се определи като част от региона, като все пак е по-голяма от тази на местното въздействието, напр. на общината като цяло
	1	Важно само в местен контекст: зоната на покритие е малка и може да се определи като точково формирана
	0	Липсва географска или друга припозната важност
A2 Магнитуд на промяната/	+3	Голяма положителна полза
	+2	Значително подобрене на съществуващото състояние
	+1	Подобрение на съществуващото състояние
	0	Без промяна в съществуващото състояние
	-1	Неблагоприятна промяна в съществуващото състояние
	-2	Значителна неблагоприятна промяна или недостатък
	-3	Голям недостатък или промяна
B1 Постоянство на въздействието, причинявано от дейността	4	Постоянно до дългосрочно: въздействието трябва да бъде постоянно или да продължава за повече от 10-15 година
	3	Временно до средносрочно: въздействието продължава приблизително 1-10 години.
	2	Временно до краткосрочно: въздействието ще продължи само за кратък период от време – няколко седмици или месеца
	1	Без промяна/неприложимо
B2 Обратимост на въздействието	4	Необратимо въздействие: въздействието променя околната среда за постоянно или възстановяването ѝ ще продължи 10-15 години
	3	Бавно обратимо въздействие: въздействието променя устойчиво околната среда, но възстановяването ѝ е обозримо. Все пак пълното възстановяване ще отнеме много години
	2	Обратимо въздействие: околната среда ще се възстанови бързо до предишното си състояние след приключване на дейностите – за седмици или месеци
	1	Без промяна/неприложимо
B3 Кумулативност/ синергия на въздействието	4	Въздействието очевидно има кумулативен или синергичен ефект с други проекти и дейности на същата територия
	3	Съществуват кумулативни и/или синергични

Критерии	Резултат	Описание на въздействието
		въздействия върху околната среда на проекта, но значимостта на тези взаимодействия е несигурна
	2	Въздействието може да бъде определено като самостоятелно – такова, което не си взаимодейства с други въздействия
	1	Без промяна/неприложимо
Б4 Чувствителност на таргетираната околна среда	4	Таргетираната територия е изключително чувствителна към промени в околната среда и/или притежава специфични ценни елементи, които са от значение на регионално или национално ниво
	3	Таргетираната територия е чувствителна към промени в околната среда и/или притежава специфични ценни елементи, които са от значение на местно ниво (извън площадката)
	2	Територията е стабилна по отношение на промените в околната среда, които ще бъдат причинени от планирания проект и няма значими елементи на околната среда, които следва да бъдат разгледани в процеса на оценката
	1	Без промяна/неприложимо

VI.16. Трансгранични въздействия

Трансгранични въздействия са тези въздействия, които могат да засегнат държави, различни от държавата или държавите, в които ще се осъществява инвестиционното предложение, план или програма.

Град Русе е разположен на река Дунав и е само на 800 м от Румъния. Това обуславя вероятността от трансгранични въздействия. В този аспект самият град беше дълги години от трансграничните обгазявания от химически завод в Гюргево.

Розата на вятъра минимизира вероятността от трансгранични въздействия върху качеството на въздуха вследствие осъществяване на мероприятията, заложи в ОУП.

Към трансграничните въздействия на този етап следва да се отнесе изграждането на втори мост над река Дунав. Това съоръжение подлежи на ОВОС в трансграничен контекст по подобие на ОВОС на моста при Видин-Калафат.

Не се очаква съществено неблагоприятно въздействие от реализацията на ОУП върху компонентите и факторите на околната среда на румънска територия.

VI.17. Обобщения и изводи за въздействието на ОУПО върху околната среда и човешкото здраве

На база на извършените анализи може да се направи обоснован извод, че общото въздействие на ОУП върху компонентите и факторите на околната среда е незначително, с малък териториален обхват, дълготрайно, по-скоро положително, с възможност за слабо изразени кумулативни и синергични ефекти.

VII. Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последствия от осъществяването на ОУП върху околната среда и човешкото здраве

На база на резултатите от извършените в предходната точка анализи и оценки на предполагаемото въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на осъществяването на предвижданията на ОУП на Община Русе, в настоящата точка са предложени мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последствия от прилагането на ОУП върху околната среда и човешкото здраве. Мерките са мотивирани, в т.ч. и по отношение на очакваните резултати от прилагането им. Същите са представени като:

- мерки за отразяване в окончателния вариант на плана;
- мерки за изпълнение при прилагане на плана.

VII.1. Мерки за отразяване в окончателния вариант на плана

<i>Компоненти и фактори на околната среда</i>	<i>Мерки за смекчаване на въздействието върху околната среда</i>	<i>Очакван резултат</i>	<i>Препоръки</i>
Атмосферен въздух	Обособяване на зелени пояси около пътища с интензивен автомобилен трафик и производствени зони. Обособяване на санитарно-хигиенен защитен пояс по трасето на новопредвидената магистрала	Намаляване на замърсяването на въздуха	Без препоръки – в ОУП са предвидени площи за озеленяване в устройствените зони
	Да се предвидят охранителни зелени зони между устройствени зони за Пп и/или Пч и съответните жилищни зони	Намаляване дискомфорта за населението	
Води	Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места - изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна система вкл. ГПСОВ, определени за конкретните агломерации с над 2000 е ж: Русе, Мартен, Тетово, Николово	Намаляване на замърсяването с вредни и приоритетни вещества на водите и почвите	В ОУП да се прецизират терени за ПСОВ
	Съобразяване на ОУП с Програмата от мерки от ПУРБ 2016-2021		
Геоложка основа	Инженерно-геолошко райониране на територията на ОУП по степен на пригодност за строителство	Намаляване на риска от неблагоприятни геоложки процеси (свличане, пропадане, заблатяване и др.)	
Отпадъци	1. Да се промени начинът на трайно ползване на имот с идентификатор 63427.78.36 (към момента същият е с НТП „пасище“), замърсен със стари гудронови отпадъци. 2. Площта да се отрази в Окончателния проект на ОУП на	1. Съответствие с действителното състояние на ползването на имота. 2. Елиминиране на рисковете за околната среда – след рекултивация на терена.	

	община Русе като площ за рекултивация, след което да се промени баланса на територията на община Русе. 3. Да се предприемат действия по рекултивация на терена.		
	1. Да се промени начинът на трайно ползване на имот с идентификатор 63427.92.1 (към момента същият е с НТП „нива”), замърсен със стари гудронови отпадъци. 2. Площта да се отрази в Окончателния проект на ОУП на община Русе като площ за рекултивация, след което да се промени баланса на територията на община Русе. 3. Да се предприемат действия по рекултивация на терена.	Съответствие с действителното състояние на ползването на имота.	
Човешко здраве	При проектирането на нови улици, те да се отдалечават от сградите подлежащи на здравна защита	Намаляване на шума	

VII.2. Мерки за изпълнение при прилагане на плана

Компоненти и фактори на околната среда	Мерки за смекчаване на въздействието върху околната среда	Очакван резултат	Препоръки
Атмосферен въздух	При одобряване на ПУП-ПЗ за граничните имоти в зоните Пп и Пч с жилищни зони да се изисква проектирането на зелен пояс по границите им, разположени в посока на жилищната зона.	Намаляване дискомфорта за населението	-
	При одобрение на инвестиционни проекти да се изисква задължителна задълбочена оценка по компонент Атмосферен въздух по отношение на количество и разпространение на емитираните замърсители в атмосферния въздух за конкретната дейност в имота за граничните имоти от зони Пп и Пч	Намаляване дискомфорта за населението	Компетентни органи: РИОСВ-Русе и Община Русе
	Приоритетно газифициране и топлофициране на жилищни и производствени територии	Намаляване на емисиите вредни вещества от изгарянето на твърди горива	-
	Предвиждане на дейности по насърчаване на използването на алтернативните източници на топлина (слънчеви колектори, климатични системи, термпомпи и др.), продължаване със санирането на сгради (приоритетно на обществени – детски градини, ясли, училища, болнични заведения, общински обекти и др.)	Намаляване на емисиите вредни вещества от изгарянето на твърди горива	-
	Реализиране на целенасочен комплекс от дейности по развитие на масовия транспорт и повишаване на дела му във всички групи кореспонденции, включително подмяна на	Намаляване на емисиите от транспорт	-

	остарелия автобусен парк на транспортните фирми чрез въвеждане на критерии относно качеството на транспортните средства при сключване на договор от страна на общината с тях и проучване на възможностите и газификация на автобусния транспорт.			
Води	Приоритетно осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места - изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна система вкл.ГПСОВ, определени за конкретните агломерации с над 2000 е ж: Русе, Мартен, Тетово, Николово	Намаляване на замърсяване-то с вредни и приоритетни вещества на водите и почвите		
	СВ План за управление на речните басейни в Дунавски район за периода 2016-2021 г. има актуализирана Програма от мерки за постигане на целите на Рамковата деректива за водите по която РБългария е страна.			
Отпадъци	Закриване и рекултивация на депа за отпадъци	Намаляване на дифузното замърсяване на води и почви		
	Осъществяване на мониторинг на компонентите и факторите на околната среда на рекултивирани площи: • старо депо за отпадъци и • клетка №1 за неопасни отпадъци на територията на РДННОО – Русе.	1.Мониторинг на околната среда; 2.Предотвратяване замърсяването на повърхностни и подземни води, атмосферен въздух и почви; 3.Постигане на съответствие със законодателството по отношение на закриването и рекултивацията на депата за отпадъци;		
	Изграждане на Инсталация за анаеробно разграждане (поземлен имот 63427.60.23, площ 27 235. кв.м, м. „Под Ормана” землище на гр. Русе, НТП – депо за битови отпадъци (сметище), собственост на Община Русе, съобразно Акт №6758 / 13.09.2012 г. за публична общинска собственост	1.Постигане на целите за оползотворяване на биоразградими отпадъци; Намаляване на част от отчисленията по чл.64 ЗУО; 2.Намаляване емисиите на парникови газове и инфилтрат (отделяни при обезвреждане на БРО посредством депониране);		
	Въвеждане в експлоатация на Инсталация за предварително третиране (сортиране) на битови отпадъци, находяща се в землището на гр. Русе, местност „Под Ормана”, предмет на АЧОС № 5680/18.02.2009 год., предвидена за изграждане върху площ 17 812 кв.м. от поземлен имот с идентификатор 63427.92.7, целия с площ от 28 009 кв.м.	1.Постигане на целите за оползотворяване на отпадъци от хартия, пластмаси, метал и стъкло; Намаляване на част от отчисленията по чл.64 ЗУО; 2.Намаляване емисиите		

		на парникови газове и инфилтрат (отделяни при обезвреждане на БРО посредством депониране);	
	Почистване на съществуващи замърсявания на терени – общинска собственост (имот с идентификатор 63427.8.526). Недопускане на повторното им замърсяване.	Предотвратяване замърсяването на повърхностни и подземни води, атмосферен въздух и почви;	
	Осъществяване на контрол върху нерегламентираното изхвърляне на отпадъци на неразрешени за това места	Намаляване на риска от замърсяване на компоненти на околната среда;	
	1. Да се финализират предприетите административни действия от страна на Община Русе за промяна начина на трайно ползване на имоти – общинска собственост, в землищата на община Русе, които по данни на МЗХ са с НТП „депа/сметища за отпадъци”, а реално същите не са замърсени с отпадъци и не се ползват като депа/сметища за отпадъци; 2. След промяната на НТП на имотите да се коригира баланса на териториите в ОУП на община Русе.	Съответствие с действителното състояние на ползването на имота.	
	Да се предвидят различни варианти за оползотворяване на утайки от ГПСОВ Русе, в т. число за рекултивация на нарушени терени.	Съответствие с йерархията за управление на отпадъците.	
Човешко здраве	Да се изградят изолационни растителни пояси от едроразмерна и храстова растителност, способна да адсорбира аерозолите от въздуха по булевардите и улиците с интензивен транспортен трафик.	Намаляване на замърсяването на въздуха	Предвидено в ОУП
	Да продължи да се ползва системата за мокро метене на улиците с интензивен транспортен трафик	Намаляване на замърсяването на въздуха	
	Да се осъществява контрол при изпълнение на основни и текущи ремонти, при реконструкции на уличната мрежа, за своевременно измиване на транспортната техника при напускане на обекта.	Намаляване на замърсяването на въздуха, водите и почвите	
	В места, където улиците минават близо до детски градини, училища и жилища е желателно да се предвидят шумопоглъщащи панели.	Намаляване на шума	
Риск от бедствия и аварии	Устройственото планиране на територията на Дунавска индустриална зона „Тетра” следва да съобрази със зоните на въздействие и мерките за предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях за човешкото здраве и околната среда.	Предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях за човешкото здраве и околната среда.	Да се отчетат разположението на съществуващите предприятия и респ. разположението на нови ПВРП и ПНРП в зависимост от зоните на

			въздействие, вкл. с преоценка на комплексната зона на въздействие общо за индустриалната зона

Актуализирана Програма от мерки за постигане на целите на Рамковата директива за водите по която РБългария е страна - от ПУРБ 2016-2021

Код на мярка	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действието	Вид мярка	Място на прилагане	Прилагащ орган
UW_2	Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места	Изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна мрежа за агломерации с над 2 000 е.ж.	UW_2_4	основна	Русе, Мартен, Тетово, Николово	Общини/ ВиК
UW_2	Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места	Изпълнение на проекти за изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна система вкл.ГПСОВ, определени за конкретните агломерации с над 2000 е ж., съгласно приложение № 2 към Националния каталог	UW_2_5	основна	Мартен, Тетово, Николово	Общини/ ВиК
DP_14	Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места	Депониране на битови отпадъци в съответствие с изискванията за третиране на отпадъци	DP_14_2	основна	ДРБУ*	Община
DP_14	Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места	Изгражда се на РСО	DP_14_3	основна	ДРБУ	Община
DP_14	Намаляване на дифузното замърсяване от	Преустановяване на експлоатацията на нерегламентирани	DP_14_4	основна	ДРБУ	Община

Код на мярка	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действието	Вид мярка	Място на прилагане	Прилагащ орган
	отпадъци от населени места	сметища, които са причина за влошаване на състоянието на водите				
DP_14	Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места	Рекултивация на терени, замърсени от битови отпадъци	DP_14_5	основна	ДРБУ	Община
DP_14	Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места	Закриване и рекултивация на депо за неопасни отпадъци	DP_14_6	основна	ДРБУ	Община
DW_5	Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване	Извършване на проучвания и изграждане на нови водоземни съоръжения за осигуряване на алтернативно и/или допълнително водоснабдяване на райони с трайно установени отклонения във водата от водното тяло, предназначено за питейно водоснабдяване	DW_5_1	основна	ДРБУ	Общини/ ВиК
DW_5	Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване	Проучване и изграждане на нови съоръжения за водоземане, осигуряващи алтернативно и/или допълнително питейно водоснабдяване в райони, в които е констатиран недостиг на вода	DW_5_2	основна	ДРБУ	Общини/ ВиК
DW_5	Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното	Изграждане на съоръжения за пречистване на питейните води	DW_5_3	допълваща	ДРБУ	Общини/ ВиК

Код на мярка	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката	Код на действието	Вид мярка	Място на прилагане	Прилагащ орган
	водоснабдяване					
EW_2	Намаляване на водоземането чрез намаляване загубите на вода в общественото водоснабдяване	Реконструкция на водопреносната мрежа, вкл. облицоване на напоителни канали за обществено напояване	EW_2_6	допълваща	ДРБУ	Общини/ ВиК

Мерки от ДОСВ

Общи мерки, отнасящи се към нормативно изискващия се превантивен контрол:

1. Преди реализирането на всеки конкретен елемент на ОУП (за всяко отделно инвестиционно предложение), да се преминава процедура по реда на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). Инвестиционни предложения, планове, програми или проекти, за които се изисква провеждане на процедура по реда на Глава шеста от ЗООС и оценка на степента на въздействие с предмета и целите на опазване на защитените зони, по реда на ЗБР, да се одобряват само след произнасяне със съответния административен акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване на препоръките от извършените оценки, както и с условията на съответния административен акт.

2. Да отпаднат всички инвестиционни намерения, загубили правното си действие съгласно чл. 93, ал. 7, чл. 99, ал. 8, чл. 88, ал. 4 от ЗООС и чл. 31, ал. 7 във връзка с ал. 23 от ЗБР, предвид изтеклия 5 годишен срок за осъществяването на инвестиционното предложение. Техния начин на трайно ползване да остане със статута си преди започване на процедурите по околна среда - пасища, ливади, горски фонд и др. Предложението следва да бъде отразено в окончателния проект на ОУП

По отношение на превантивни действия за предпазване от увреждане и фрагментация на местообитания и видове, предмет на опазване в зоните:

1. Районът на община Русе обхваща централния район на област Русе, с равнинен релеф, континентален климат, със студена зима и горещо и лято, с чести засушавания и високи летни температури. Поради тези причини, района е с висока пожароопасност. Наложително е стриктно да се спазват противопожарните мерки, за да не се допуска унищожаване на растителност и животински видове в местообитанията, предмет на опазване в трите защитени зони BG0000608 „Ломовете“, BG0000168 „Лудогорие“ и BG0000529 „Мартен – Ряхово“ защитени зони по Директивата за местообитанията и BG0002025 „Ломовете“ и BG0002062 „Лудогорие“ защитени зони по Директивата за птиците.

Като резултат от тази мярка се очаква запазване на площите, типове и видове местообитания.

Единственото по-сериозно влияние, би могло да бъде ползването на летателна техника при третиране на земеделските култури с препарати за растителна защита, тъй като в тези случаи препаратите се разпръскват във въздуха и могат да засегнат и други площи, освен предвидените за обработка. Като се има предвид, че с ползване на тотален хербицид напр., биха могли да бъдат унищожени големи количества от приоритетни за опазване растителни видове, препоръчително е да не се допуска употреба на летателна и авиационна техника (самолети, хеликоптери, моторни делтапланири и др.) при стопанисване на полски култури, в границите на защитените зони BG0000608 „Ломовеце“, BG0000168 „Лудогорие“ и BG0000529 „Мартен – Ряхово“ защитени зони по Директивата за местообитанията и BG0002025 „Ломовеце“ и BG0002062 „Лудогорие“ защитени зони по Директивата за птиците.

В резултат от приложената мярка се очаква снижаване на риска от увреждане на типовете месторастения в 33 от пестициди, най-вече там, където те граничат със селскостопански площи.

1. Преобладаващата част от горите в горските типове природни местообитания, предмет на опазване в защитените зони на общ. Русе са от издънков произход. Издънковите гори в обхвата на община Сливен проявяват типичните си характеристики: занижена възраст, по-ниски таксационни показатели и неравномерна хоризонтална структура. Издънковият произход е причина за опростената структура, което прави тези гори неустойчиви. Главна причина за това е интензивното им стопанисване. Основната цел при стопанисване на издънковите насаждения трябва да бъде превръщането им в семенни, при възприет турнус на сечта 50-60 години. Едната от основните причини да не се случва този процес е, че основната сеч, която се води е краткосрочно-постепенна. Извеждането ѝ върху големи площи, независимо от доброто семенно възобновяване не води до превръщане на насажденията. Липсата на отгледай мероприятия (подпомагане на естественото възобновяване, посредством изсичане на подлеса) за елиминиране на ролята на конкурентната издънкова растителност и осветяване на семенния подраст вода до липса на семенно възобновяване и надмощие на издънките. С всяка следваща ротация, участието на келявия габъра и други храстови видове се увеличава и състоянието на насажденията се влошава. За постигането на целта, препоръчително е провеждането на постоянни наблюдения и провеждане на система от лесовъдски мероприятия:

а) Извеждане на възобновителни сечи при установяване на семенно възобновяване. Най-подходяща сеч за дъбовите гори е постепенно-котловинната сеч. Реда и начина за изсичане на зрелия дървостой при тази сеч създава благоприятни условия за развитие на семенния подраст. Освобождаването на подраста на групи дава възможност за извършване на отгледай сечи върху малки площи и икономисване на средства. Друга подходяща сеч е неравномерно-постепенната, която все още не се е наложила в практиката

б) Провеждане на регулярни отгледай сечи за осигуряване на предимство на семенния подраст пред издънките и храстите. Воденето на осветления през първите 5-6 години след освобождаване на семенния подраст е задължително мероприятие за осигуряване на успешното му развитие.

В резултат на прилаганите лесовъдски мероприятия се очаква подобряване на общото състояние на горските местообитания, посредством нарастване на средната възраст на дървостоя и формиране на разновъзрастни насаждения, увеличаване на семенния подраст и подобряване на общите показатели (ср. диаметър, ср. височина) и стабилизиране на екологосъобразните функции на гората.

2. В някои типове природни местообитания се наблюдава засилен антропогенен натиск от прекомерна паша и най-вече утъпкване от хора и добитък. За подобряване на природозащитното им състояние е необходимо насърчаване на ежегодното косене на съобществата и ограничаване на пашата. В много тревни местообитания се наблюдава промяна на видовия състав и преминаване от един тип местообитание към друг. Основната причина за това е промяната в режима на ползване на ценозите - от косене към умерена до интензивна паша. Промяната е резултат от намаляването на броя на селскостопанските животни в страната, поради което е намаляла необходимостта от сено.

В същото време близките до селищата ливади се ползват само пасищно, в много райони интензивно, поради което има тенденция към промяна на видовия състав. Налице е и обратна тенденция - интензивно използвани в миналото пасища са изоставени и сега се ползват сенокосно, поради което видовият състав се изменя в обратна посока.

В резултат на приложената мярка се очаква опазване и възстановяване на видовия състав на природните местообитания, разположени в близост до населени места и подложени на прекомерна паша и утъпкване. Важно е също да се отбележи, че пашата благоприятства запазването на фитоценозите, но само когато е в умерено количество. Прекомерната паша води до изпотъпкване и цялостно унищожаване на растителните видове и типове природни местообитания.

3. За новите устройствени зони да се осигури приоритетно изграждане на водоснабдителни и канализационни мрежи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води, както и редовно сметосъбиране и сметоизвозване.

В резултат на приложената мярка се очаква недопускане на замърсяване на почвените води на районите около населените места и новите устройствени зони към тях.

Анализирайки гореописаните смекчаващи мерки става ясно, че с прилагането им ще се постигне намаляване и отстраняване на част от неблагоприятните въздействия от осъществяването на ОУП, чрез по-деликатната му реализация и експлоатация.

Общо се налага изводът, че при така описаните технологични рамки, изпълнението на ОУПО Русе, няма да предизвика значително отрицателно въздействие върху предмета на опазване в разглежданите защитени зони.

Напълно ще липсва въздействие върху останалите близко разположени други елементи на националната екологична мрежа.

7. разглеждане на алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитената зона, включително нулева алтернатива;

В Доклада за ЕО и в ОУПО Русе са разгледани варианти за решение на транспортните, технологичните, инфраструктурните, икономическите, екологичните и социалните проблеми, свързани с осъществяването на дейностите и услугите и обосновано се предлага оптималното решение на териториите към община Русе, всяка друга алтернатива спрямо местоположението на плана би била неуместна, тъй като има обективна невъзможност за това. Възможности обаче съществуват по отношение на местоположението на отделните сгради и съоръжения в конкретните териториално-

устройствени зони. В този аспект съществуващите дадености и ограничения не предоставят големи възможности за алтернативи, понеже приетите решения в повечето случаи са единствено възможните.

7.1. Алтернативи за капацитет на урбанизираните терени и отражението им върху предмета на опазване в защитените зони

Възможно е при проектирането на обслужващи сгради и съоръжения в урбанизирани терени, броят им да бъде намален. Последното обаче ще доведе до ниска икономическа ефективност, а в крайна сметка това няма да доведе до подобрене в показателите на зооценозите в ЗЗ, поради урбанизирания характер на терена, предвиден за реализация на съответното ППП или ИП.

7.1. За мерки, ограничаващи въздействието върху местообитанията и видовете, предмет на опазване в разглежданите защитени зони

Разгледани са алтернативи с цел ограничаващи въздействието върху местообитанията и видовете от защитените зони, за избор на други терени в и извън защитени зони. Това веднага би довело до усвояването на нови територии, възможно отнемане на местообитания на консервационно значими видове, допълнително натоварване на околните терени, прогонващ ефект и намаляване на възможностите за поемане на изместените видове от планираните териториално-устройствени зони в ОУПО Русе.

Разгледаните алтернативи за извършване на строителни дейности спрямо размножителния сезон на птици и бозайници, допускат извършването на строителна дейност по време на гнездовия и размножителния период, което би довело до допълнително шумово натоварване, вероятно прогонване и компрометиране на размножителния процес при гръбначни и безгръбначни животни и избягване на предходното въздействие, с изпълнение на строителството извън размножителния сезон.

VIII. Мотиви за избор на разгледаните алтернативи

Към настоящия момент не е предоставена информация за разгледани алтернативи. След провеждане на консултациите по ДЕО и общественото обсъждане ще се доразвие този раздел.

IX. Методи за извършване на екологичната оценка и трудности при събиране на информацията

При изготвяне на ЕО е следвана методологията, описана в *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми*.

За извършване на екологичната оценка са използвани следните методи и методики:

- Практическо ръководство за обучение по Директивите за Стратегическа екологична оценка и ОВОС, 2013.
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г.;
- Ръководство на Европейската комисия за прилагането на Директива 2001/42/ЕС относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Ресурсно ръководство за подпомагане прилагането на Протокола за стратегическа екологична оценка, 2011 – ИКЕ-ООН.
- Актуализирана единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (съгласно ЕМЕП/CORINAIR), утвърдена със Заповед №РД-165/20.02.2013г. на МОСВ;
- Актуализирана методика за определяне емисии на вредни вещества във въздуха, чрез прилагане на ЕМЕП/EEA Air Pollutant Emission Inventory Guidebook 2016 (ЕМЕП/CORINAIR Emission Inventory Guidebook);
- Compilation of Air Pollutant Emission Factor, AP-42, Volume 1: Stationary Point and Area Sources, Chapter 13.2: Fugitive Dust Sources, Fifth edition, U.S.EPA;
- Compilation of Air Pollutant Emission Factor, AP-42, Volume 1: Stationary Point and Area Sources, Chapter 13.2.4: Aggregate Handling And Storage Piles, Fifth edition. U.S.EPA.
- Методиката за предварителни и подробни проучвания и създаване на публичен регистър за инвентаризация на площи със замърсена почва, МОСВ, 2016 г.
- Методиката за определяне на обща звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне на нивото на шума в мястото на въздействие, утвърдена със Заповед № РД – 613/08.08.2012 г. на министъра на околната среда и водите
- ISO 9613-1 и ISO 9613-2 “Acoustics – Attenuation of sound during propagation outdoors”.
- NMPB-Routes-96 (Guide du Bruit) – европейски стандарт за определяне на шума от транспортните средства;
- Reken-en Meetvoorschrift Railverkeerslawaaï (RMR 96) – европейски стандарт за определяне на шума от железопътен транспорт.
- Ръководството за класифициране на предприятия и съоръжения, попадащи в обхвата на Глава седма, Раздел първи на ЗООС.
- AerMOD View – дисперсионен модел от високо поколение за прогноза и оценка на атмосферния въздух и отлагане на атмосферни замърсители в почвения слой, с прилагане на AERMOD/ISC (Industrial Source Complex).
- “CORINE Land Cover 2012” (CLC 2012) – дигитална база данни за земното покритие на територията на страната, 4-то обновяване на базите данни земно покритие за Европа, координирано от Европейската агенция по околна среда (EEA).

- ArcGIS – специализирана географска информационна система за геостатистически анализи и картиране.
- BS 8800:1996. Management of health and safety at work.
- Методика за категоризация на водните течения и басейни. Върбанов С., Техника, 1997 г.
- Методика за разработване и управление на регионални екологични програми. 1998. Министерство на околната среда и водите. Програма Фар, 56 с.
- Справочник на съществуващите методики за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда. 1997. Министерство на околната среда и водите. Програма Фар, с. 24-58.
- Геоложка опасност в България - карта в М 1:500 000, ГИ при БАН под редакцията на Ил. Бручев, 1994.
- Правилник за приемане на земната основа и фундаментите, БСА бр.6, 1985.
- Правила за приемане на земни работи и земни съоръжения, БСА бр.6, 1988.
- Дядовски, Ив. и к-в, Екологична оценка и опазване на водните течения от замърсяване. С., Тилиа, 1995.
- Мишев, К., М. Данева. Комплексните ландшафтни изследвания и оптимизация на природната среда (Проблеми на географията, 1, 1982).
- Панчев, Мл., Екология и архитектура, Акад изд. „Проф. Марин Дринов”, 2006.
- Комплексна експертна оценка на ландшафта. (В. Троева. “Техническа мисъл” 2, 1985).
- Прогнозиране екологических процессов. Сб., Новосибирск, Сиб.отд. “Наука”, 1986.
- Экологический анализ территории городов. М., Высшая школа, 1988.
- Методика за категоризация на водните течения и басейни - Категоризация на водните ресурси и басейни. Ц. Цачев и к-в., С., “Техника”, 1983.
- Определяне ресурсите на подземните води (методическо ръководство), МОСВ, София, 1999.
- Дружинин, М. И., Математическое моделирование и прогнозирование загрязнения поверхностных вод суши. 1988.
- Класификатор на почвите в България.
- Класификация на ландшафтите по БДС.

Методи за прогноза и оценка на въздействието по отношение на биосферата и защитените територии и зони:

Проведено е теренно посещение, оглед и на определени места схематично картиране на местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕЕС и Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие. Изследването е направено през пролетта и лятото на 2018 г.

Изследването на флората и фауната е осъществено по стандартната методика (теренни посещения в подходящи местообитания) през 2018 г. Теренните посещения са направени с цел да се осъществява пълно картиране на флората и фауната, а за да се провери на място състоянието на терена на природните местообитания и местообитанията на видовете. Събраните данни са послужили като потвърждаване и допълване на известните публикувани и непубликувани данни за съответните територии.

При оценката на въздействието върху видовете, обект на опазване, са използвани литературни източници основно от последното картиране на защитените зони по Natura

2000 в България - специфична информация получена в резултат на проект: "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (<http://natura2000.moew.government.bg/1> описващи екологичните изисквания на съответните видове и собствени наблюдения на подобен тип въздействия върху защитени зони и върху съответните видове и местообитания.

Методиката за оценка се основава на изискванията на *Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони*, като в детайлите са следвани изискванията на методичното ръководство на Европейската комисия за Оценка на планове и проекти, значително засягащи Natura 2000 места.

При определяне на параметрите, според които се оценява въздействието, са използвани резултати от изработеното Ръководство за определяне и установяване на благоприятния природозащитен статус на видове и местообитания от Директива 92/43/ЕИО (WWF, Зелени Балкани, МОСВ и др. 2009). Ръководството е разработено на базата на практиката в Европейския съюз и съобразено с особеностите на прилагане в България, доколкото това е необходимо.

Степента на въздействие е оценена на базата на стандартните критерии за оценка на въздействията, залегнали в Европейските директиви - дългосрочност, обратимост, периодичност, кумулативност, тип на въздействие (основно, вторично), възможност да бъдат приложени смекчаващи/компенсиращи мерки. За улеснение е въведена 10-степенна скала, която да визуализира степента на въздействието. Скалата е разработена за целите на извършване на ОВОС, прилагани в Европейския съюз, прилагана е в България при разработването на стратегическата екологична оценка на Националната програма за развитие на селските райони, в която са подлагани на оценка конкретни мерки и дейности в програмата.

Директивата за хабитатите с високо качество: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/AA_case_study_compilation.pdf).

При определяне на засегнатите площи е работено в среда на Географски информационни системи.

Основни **нормативни актове**, които са отчетени при извършване на екологичната оценка са:

- Закон за устройство на територията и подзаконова нормативна база към него;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за ограничаване изменението на климата;
- Закон за горите;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд;
- Закон за водите;
- Закон за защита на растенията;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за здравето;
- Закон за почвите;
- Закон за защита от шума в околната среда;
- Закон за защитените територии;
- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за опазване на земеделските земи и Правилник за прилагането му;

- Закон за културното наследство;
- Закон за защита при бедствия;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони;
- Наредба № 3 за норми относно допустимото съдържание на вредни вещества в почвата;
- Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредни ефекти от шума върху здравето на населението;
- Наредба № 1/ 2007 за проучване, ползване и опазване на подземните води /ДВ 87/2007 г.; изм., бр. 2/2010 г.; изм. и доп. ДВ, бр. 15/2012 г.; изм. и доп. ДВ, бр. 28/2013 г.; изм. и доп. ДВ, бр. 90/2014 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 102; изм. и доп., ДВ, бр. 102/2016 г./
- Наредба №7/2003 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони /обн., ДВ, бр. 3 от 13.01.2004 г., в сила от 13.01.2004 г., изм. и доп., бр. 10 от 28.01.2005 г.; изм. с Решение № 653 от 21.01.2005 г. на ВАС на РБ - бр. 11 от 1.02.2005 г., в сила от 1.02.2005 г. ; изм. и доп., бр. 51 от 21.06.2005 г., в сила от 21.06.2005 г.; изм. с Решение № 7028 от 18.07.2005 г. на ВАС на РБ - бр. 63 от 2.08.2005 г., в сила от 2.08.2005 г. ; изм. и доп., бр. 41 от 22.04.2008 г.; изм. ДВ, бр. 76/2012 г.; изм. ДВ, бр. 21/1.3.2013 г./
- Наредба № 3/2000 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди /обн., ДВ 88/2000 г./
- Наредба № 5 от 8 ноември 2000 г. – **е отменена и заменена от Наредба №1/11.04.2011 г.** за мониторинг на водите /обн. ДВ, бр. 34/2011 г.; изм. и доп. ДВ, бр. 22/2013 г.; изм., бр. 44 от 17.05.2013 г., в сила от 17.05.2013; изм. и доп. ДВ, бр. 60/2014; изм. и доп. ДВ, бр. 20/2016 г./
- Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Директива № 2001/42/ЕС относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Конвенция за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст и Протокол за стратегическа екологична оценка към нея, ИКЕ-ООН;
- Други.

За изготвяне на ЕО се използва **документация и информация, предоставена от Община Русе**, в т.ч. техническо задание за изработване на ОУП, проект на ОУП и др.

Трудности при събиране на необходимата информация

Колективът, разработил настоящия доклад срещна добро разбиране от повечето инстанции при събирането на необходимата за ЕО информация.

Трудностите при събирането на информация са свързани с разпокъсаността на наличната информация по различни организации и ведомства, което удължава времето за

набавянето ѝ. Забелязва се известна липса на координираност между различните учреждения. В повечето случаи информацията е в суров вид, недостатъчна, нерепрезентативна за целите на научнообоснования анализ. По места липсва обща база представителни данни за повечето компоненти и фактори на околната среда. В много случаи събираната от поделенията на централните ведомства информация се предава в тях за съхранение и анализ без да има обратна връзка, което усложнява и оскъпява кореспондирането.

Х. Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ОУП

Всички нови инвестиционни предложения трябва да бъдат съгласувани с компетентните органи по околната среда – МОСВ или РИОСВ-Русе от гледна точка на процедурата по оценката на тяхното въздействие върху околната среда. Към тях се отнасят коментиранията в ОУП:

1. Нова автомагистрала, пътища и мост над река Дунав
2. Тръбопроводи за транспортиране на газ
3. Пречиствателна станция за отпадъчни води
4. Нови съоръжения за третиране на битови отпадъци
5. Нови производствени и складови зони с конкретно предназначение
6. Производствени обекти в промишлените зони

Общият устройствен план на общината се прилага чрез предимно цялостни подробни устройствени планове на урбанизираните територии и на структурни елементи на извънселищната територия. Цялостни подробни устройствени планове се изработват и одобряват задължително за:

1. населените места в случаите, когато анализът по § 1 от Преходните и заключителни разпоредби е показал, че действащата им планова основа не може да бъде приведена в съответствие със съвременните нужди чрез частично изменение;

2. териториите, предвидени за разширение на съществуващи населени места;

3. съществуващите селищни образувания без подробни планове и новосъздаваните селищни образувания за рекреационни, производствено-складови, обслужващи дейности, както и със смесено предназначение, вкл. разположените върху бивши стопански дворове на АПК;

4. за териториите за озеленяване, спорт и развлечения – подробни устройствени планове по чл. 62 от Закона за устройство на територията;

5. за специалните горски територии с рекреационно значение, териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия нарушени територии за възстановяване - специализирани подробни устройствени планове по чл.111 от Закона за устройство на територията.

Всички изброени по-горе планове се изработват в съответствие със следните общи изисквания:

1. за територии с неурегулирани поземлени имоти, както и за територии с неприложена първа регулация по предходен устройствен план да се прилагат разпоредбите на чл.16 от Закона за устройство на територията;

2. за прилагане на принципа за осигуряване на пространствена непрекъснатост на природната среда и протичащите в нея процеси и прекъснатост на убанизацията;

3. за разработване, в зависимост от конкретните условия, на екологически и икономически целесъобразни решения за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води, както и на атмосферните води;

С оглед на системното наблюдение и оценяване степента на прилагане на общия устройствен план на общината, кметът на община Русе вписва в регистъра по чл. 5, ал. 5 от Закона за устройство на територията:

1. всички възложени, респ. допуснати/разрешени за изработване подробни устройствени планове;

2. всички влезли в сила подробни устройствени планове, както и техните изменения.

Специализираната общинска администрация (техническата служба) отразява върху дежурна карта (копие от плана или дигитално изображение) и документира по подходящ начин:

1. всички заявени от заинтересованите лица инвестиционни инициативи, изискващи или не промяна на предназначението на поземлени имоти в земеделски или горски територии;
2. всички решения за променено предназначение на земеделски земи или гори;
3. всички одобрени планове за управление на защитени територии по Закона за защитените територии и защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, респективно определените в тях режими;
4. режимите за опазване на недвижими културни ценности (граница, охранителни зони, предписания за опазване), определени по реда на Закона за културното наследство.

Въз основа на анализа на горната информация, на основание чл. 127, ал. 9 от ЗУТ, кметът на общината представя за приемане от Общинския съвет ежегоден доклад за изпълнението на ОУПО и прави предложения за изменение на плана, ако такова се налага.

Община Русе създава и поддържа архив на записите на уличните видео камери за проследяване на промените в транспортната обстановка и за нуждите на транспортното планиране и проектиране.

XI. Заключение на екологичната оценка

По принцип представената проектна документация и допълнителна информация е достатъчна само за предварителна оценка за определяне на въздействията върху околната среда и населението от предвижданията на проектоплана и за вземане на принципно решение за преминаване в следващите фази на устройствено проектиране при съобразяване с приведените в раздел VII мерки за намаляване на неблагоприятните въздействия.

Предвижданията на плана са съобразени с потенциала на средата и не променят значително устройственото предназначение на територията. Съществуващото относително недобро екологично състояние на община Русе след реализацията на плана следва да се подобри, защото голяма част от предложенията на плана имат и екологична насоченост.

Част от предвидените в плана дейности подлежат на допълнителни процедури по ОВОС, но анализът показва, че те са основно в сферата на преценяването на необходимостта от ОВОС и по наше мнение отчитайки характера и капацитета на тези предложения има основание да се обоснове преценка, че няма нужда от извършване на ОВОС.

До този момент при проведените консултации и обществените обсъждания не са получени мотивирани възражения срещу плана, касаещи аспектите на опазването на околната среда и здравето на населението.

На база на направените оценки в настоящия доклад за екологична оценка предлагаме на компетентните органи да приемат предложения проект за Общ устройствен план на Община Русе при изпълнение на мерките и ограничителните условия, посочени в настоящата разработка.

XII. Справка за резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на ОУП и извършване на Екологична оценка

За изготвяне на екологичната оценка са взети предвид проведените консултации по съдържанието на предварителния проект за ОУП със следните организации, институции и ведомства:

- Кметство гр. Мартен
- Кметство с. Червена Вода
- Кметство с. Хотанца
- Кметство с. Николово
- Кметство с. Просена
- Кметство с. Семерджиево
- Кметство с. Басарабово
- Кметство с. Бъзън
- Кметство с. Долно Абланово
- Виваком
- Регионална Дирекция по горите ЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ – РУСЕ
- РИМ – Русе
- Национален археологически институт с музей
- Национален институт за недвижимо културно наследство
- Министерство на културата – Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство
- Агенция „Пътна инфраструктура“
- Областно пътно управление - Русе
- Министерство на отбраната
- НКЖИ
- Областен управител на област – Русе
- Заместник министър на регионалното развитие и благоустройството
- Басейнова дирекция „Дунавски район“
- ВиК

Във връзка с изготвянето на доклада за ЕО са извършени консултации относно обхвата и съдържанието му. Изготвена е схема за провеждане на консултациите, която е съгласувана с компетентния орган (Приложение 9). Отговори са получени от:

- РИОСВ-Русе;
- Областен управител;
- НКЖИ;
- АППД;
- Областна дирекция на МВР-Русе;
- Автомагистрала „Черно море“ – Шумен;
- Басейнова дирекция „Дунавски район“-Плевен;
- Северноцентрално държавно предприятие-ДП Габрово;
- Регионална дирекция по горите-Русе;
- РЗИ-Русе;
- „ВиК“ ООД – Русе;

По настоящия доклад за ЕО предстоят консултации по чл.20 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми*. Те са свързани с изготвената екологична оценка и отразяване на резултатите от консултациите по доклада за ЕО, както и с определяне на мерките за наблюдение и контрол при прилагане на плана.

Следват:

❖ Обществено обсъждане на ДЕО. Отразяване на изказаните мнения, съображения и препоръки.

❖ Внасяне на искане за издаване на становище по ЕО до РИОСВ към което прилага: доклада за ЕО с всички приложения към него и нетехническо резюме - в един екземпляр на хартиен и електронен носител; документация за резултатите от консултациите с обществеността и със заинтересувани и засегнати органи и лица, в т. ч. справка с мотиви за приемане или не на получените мнения и предложения, както и мотивите за възлагането/отказа от възлагането на допълването или преценяването за продължаване на консултациите по смисъла на чл. 22.

❖ Провеждане на заседание на регионалния експертен екологичен съвет и издаване на Становище по екологичната оценка от РИОСВ – Русе.

❖ В срок 3 дни от постановяване на становището по ЕО РИОСВ:

- предоставя на общината становището по ЕО със задължение за обявяването му в 3-дневен срок от получаването чрез страницата на възложителя в интернет и/или по друг подходящ начин;
- предоставя информация за становището и за достъпа до него чрез поставяне на съобщение на страницата си в интернет и в сградата си;
- предоставя копие на становището на органа по прилагането и на органа по приемане/одобряване/утвърждаване на плана или програмата за сведение и съобразяване.
- Общината и/или органът по приемане/одобряване/утвърждаване на плана оповестяват становището по ЕО и при обявяването на плана, предвиден в ЗУТ, заедно със справка, включваща анализ на съответствието на плана с основните резултати и препоръки от документацията по ЕО, с резултатите от консултациите, с условията, мерките и ограниченията в становището по ЕО или в решението за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО; съответствието на плана с обосноваването в становището по ЕО предпочитана алтернатива за постигане целите на плана; степента, в която мерките за редуциране на въздействията и за контрол са предвидени в плана.

❖ Общината изпраща в РИОСВ и до отговорните за прилагането на ОУП органи в 14-дневен срок преди окончателното му приемане или одобряване обобщена Справка, включваща анализ на съответствието на ОУП с основните резултати и препоръки от документацията по ЕО, с резултатите от консултациите, с условията, мерките и ограниченията в становището по ЕО или в решението за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО; съответствието на ОУП с обосноваването в становището по ЕО алтернатива за постигане целите на плана или програмата; степента, в която мерките за намаляване на въздействията и за контрол са предвидени в ОУП.

❖ РИОСВ се произнася писмено по справката за мерките в срок 7 дни от представянето ѝ, като уведомява за това органа по одобряване на плана.

❖ Общината уведомява РИОСВ в 14-дневен срок след одобряването на ОУП и изготвя доклад по наблюдението и контрола при прилагането на плана, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или отстраняване на екологичните щети в резултат на прилагането на плана, с периодичността, определена в становището по ЕО.

❖ РИОСВ одобрява доклада в 7-дневен срок, а Общината осигурява обществен достъп до доклада и справката за мерките.

XIII. Нетехническо резюме на екологичната оценка

Дадено е в самостоятелно приложение.